

**Epistolarum Medicinalium, Conradi Gesneri, philosophi et
medici Tigurini, libri III. : His accesserunt eiusdem Aconiti
primi Dioscoridis Asseueratio, & De Oxymelitis Elleborati
utriusq[ue] descriptione & usu Libellus.**

<https://hdl.handle.net/1874/456809>

Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell

Huybert van Buchell (1513-1599)

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsede
 - de staartsnede
 - het achterplat

This book is part of the Van Buchell Collection

Huybert van Buchell (1513-1599)

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

O. qu.

83

4

X

EPLE GELIET
CLOMBIET E
KIA YHEDEK

Went on to
the next page

11.

11.

4. x.

11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533

0 qu 83
1
EPISTOLARVM
MEDICINALIVM, CON-

RADI GESNERI, PHILOSOPHI
ET MEDICI TIGVRI-
NI, LIBRI IIL

HIS ACCESSERVNT EIVS-
dem Aconiti primi Dioscoridis Affeueratio, &
De Oxymelitis Elleborati vtriusq; descriptione
& vsu Libellus. Omnia nunc primum per CA-
SPARVM. VVOLPHIVM Medi-
cum Tigurinum, in lucem data.

TIGVRI EXCVDEBAT CHRISTOPH.
FROSCH. ANNO M.D.LXXVII.

Handwritten signature: *Handlione Hub. a Buechel.*

ESTOT ARVM

ODICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

ADICIN ALIVM CON

CLARISSIMO EXCELLENTISSIMOQVE

VIRO D. IOANNI CONRADO MEIERO

L. V. DOCTORI, ET INCLYTAE REIPUB.

Scaphusianæ apud Heluetios Consuli, Domino suo

semper obseruando, Casparus Vuolphius

Tigurinus Medicus S.D.

HOSIAS Simlerus, vir probitate, ingenio, doctrina & eruditione maximè conspicuus, Sacrarum literarum in Schola Tigurina nostra interpretæ cum primis diligens, relictis aliquantisper, oblectandi reficiendiq; animi gratia, studijs suis senioribus: cepit hinc inde à viris doctis, Conradi Gesneri nostri Medicæ & Philosophicæ epistolas, ut vno volumine comprehensas, paulò post in lucem daret, colligere. Quod quidem tanti viri studium, summa quadam & rara erga præceptorem obseruantia, mirabiliq; erga studia liberalia animi propensione susceptum, uti laude quauis dignissimum erat, ita certè dolendum fuit, eum in ipso ætatis & ingenij vigore, immatura, ne dicam importuna morte nobis ereptum, non potuisse, quod cøperat, perficere. Et quanquam hæc tanti viri fata, nobis aliquandiu luctuosissima extiterint, quòd neque Scholam nostram, neque ipsam præpmodum Rempub. literariam, eo, nisi maximo incommodo, carere posse intelligeremus: tamen ubi nullum ex mænore fructum, nisi acerbum atque amarum tandem colligi videremus, & perspicuum quoque esset, frustra de ijs rebus homines queri, quæ aliter se habere non possunt, eò nobis reuertendum confugiendumq; sumus arbitrati, quòd in rebus aduersis atque perturbatis sese recipiendum, ipsa Philosophia persuadet: ut nimirum & toleranter animoq; æquo ferremus, & quod

EPISTOLA

fortè cecidisset, id quibus possemus artibus atque modis corri-
 geremus. Ego itaque, utcumque meam tenuitatem agnoscerem,
 partim rei præclara admiratione, partim amicorum assiduus
 flagitationibus excitatus, quod ille instituerat, si non omni, at
 aliqua saltem ex parte, perficiendum suscepi. Nec etiam de-
 tractandum putavi, quod Gesneri, atque adeò Simleri sanctis-
 simis manibus meritò ac iure deberi cognoscerem, præsertim
 cum id ipsum in rei medicæ quoque usum atque utilitatem, cui
 multum debeo, cessurum constaret. Proinde scriptis huc atq; il-
 luc literis, cepi etià ego paulatim, meos quoq; sollicitare amicos,
 ut in hunc usum candidè, quas haberent, mihi communicarent:
 quæ in re, ut mihi gratificarentur, plerique & faciles sese præ-
 buerunt; & ut in instituto gnauiter pergerem, sedulo sunt co-
 hortati. Itaque hoc meum factum vel verbosius excusare, vel
 opus ipsum diligentius Lectori commendare, cum utrumque
 per se sit & plausibile, & ad communem utilitatem compari-
 tum, non usque adeò necessarium arbitror. Me quidem, spero,
 non excusabunt modò, qui ad rerum cognitionem magis, quàm
 obrectationem nati sunt, verùm etiam laudabunt ipsos, quos hu-
 ius mei facti fautores, authoresq; habui. Ut enim ea vulgò lau-
 dari solent, quæ à laudatissimis laude atque pretio digna esti-
 manur, & ea probantur maxime, quæ probatissimorum indi-
 cio recepta approbatq; sunt: ita certè communicanda omni-
 bus ego censuerim, quæ luce digna videntur ipsis, qui in luce ma-
 xima, ipsi lucent maxime. Proinde si prudentum consilio satis-
 fecero, cunctis me satisfecisse putabo. Alimenti boni & vix
 indicium est, malo gustui displicuisse, ut xaxoxlvus eisdem
 placere. Sed neque accuratiores totius operis commendatione o-
 pus arbitror, quando id ipsum vel solo authoris nomine celebra-
 tum satis videatur, vel rerum in eo comprehensarum varie-
 tate, pondere atque usu, omnibus ferè, cum primis verò Medi-
 cis & Philologis, sese ipsum reddat quàm commendatissimum.

A Ges-

DEDICATORIA.

A Gesnero quidem, (cuius tanta doctrina & eruditionis estimatio est, ut nulli non admirabilis extiterit, et paucissimis sui ordinis conferri, plerisque autem præferri potuerit) nihil paruum, nihil tenue aut contemnendum expectari debet. Sed neque de eius scriptis, quod olim de Pythagoreis quoque ferebatur, sine lumine aut temere esse garriendum. Nam ut de reliquis nihil, tanta est in his epistolis rerum varietas, quæ animos iucunda quadam & suavi admiratione reficit, ut ceu in quodam universitatis theatro, multiplices rerum naturæ, Philosophicæ, Medicæ, Physicæ, Ethicæ, Grammaticæ explicatæ aut illustratæ uno intuitu aspectari possint. Medica sanè plurima, eademque scitu dignissima continent, circa Methodum præsertim, et medicamentorum simplicium et compositorum cognitionem, componendi rationem, & actionis modum, quæ tantis sunt naturæ obscuritatibus, tantis inuolutæ difficultatibus, ut plurimorum etiam insigniter eruditorum hominum ingenia aut exerceant, aut remorentur. His nonnunquam, grata quadam vicissitudine, medicamenta rara, usutamen ipso aut ratione comperta intermischentur, quæ plerique nimium anxie privato commodo studentes, ut Aspendij Citharædi, ceu secreta occultare solent. In quibus sanè omnibus, aliisque multis, facilis admodum, ac in promouendis hominum commodis proclivis Gesneri natura elucet: dum candidè & ἀφρόως in amicos τὰ ἀντὶ τῆς ψυχῆς effundit. Quod si vero stylum aliquis, ut nimis humilem aut facilem, nullis omnino verborum lenocinijs phaleratum reprehendere fortè audeat: is intelligat ex antiquorum placitum, scriptionem eodem modo, quo ipsa oratio, animi indiciū esse. Ut enim in quotidiano sermone verba neque aucupari, neque præcipitare solebat, ita in scribendo, neque nimis affectatus erat, neque verborum fucata lenocinia esse sequutus, utpote intelligens, non corticem, sed medullam esse, quæ nutrit. Sic Socratis sermones simplices & populares in foro

EPISTOLA

cum gratia & voluptate aequè audiebantur, vel solo eiusdem
 nomine commendabiles, atque Prodicum illius aut Gorgia ma-
 gnificè & ad gratiam ostentationemq̃ comparatè oratione.
 Sed neq̃ decorum erat, Gesnerum philosophum & naturæ ad-
 miratorem, verbis tantum ocij aut negotij tribuere, quantum
 ipsis rebus. Nam quemadmodum qui Philosophicis destinan-
 tur studijs, Grammaticis quidem præceptoribus & Rhetoribus
 primò traduntur: at non eo consilio, ut vel Grammatici vel
 Rhetoris partes suscipiant: sic sanè ridiculum esset, Gesnerum
 qui in Philosophia & rerum naturalium contemplatione ac-
 tatem consumpserat, licet reliquarum artium præcepta perdid-
 cisset, verborum minutissima verbosius observare debuisse. In-
 cerim tamen siue verborum elegantiam, siue orationis suavitatem
 spectare libeat, videre utiq̃ erit, eum neq̃ Grammaticorum
 leges, neq̃ Rhetorum figuras aut ornatum, neq̃ ipsum, quod ad
 persuadendum comparatum est, artificium, neglexisse. Nec
 mihi dubium fit, quin si in mentem ei venisset (uti minime am-
 bitiosus erat) aliquando fore, ut in publicum ederentur, non tan-
 tùm non à *Ἰω. Χρ. Διδω.* cuius passim meminit, & urgentibus iam
 iam tabellarijs, sed & maturo consilio ad scribendum accessisset,
 & singularum *ἡγεμόνων* (quod in paucissimis observa-
 vit) sibi in eum usum reservasset. Vt cunq̃ tamen *ἡγεμόνων*
 scriptas esse plerasq̃, ipse in subscriptionibus fateatur, observa-
 ri tamen in ijs interim potest, summa quædam huius viri eru-
 ditio & *ἡγεμονία* doctrina, quæ cum industria & diligentia
 ita erat coniuncta, ut ea etiam *ἡγεμόνων* *ἡγεμονία* admini-
 straverit. Quamobrem sperandum est, viros rerum variorum
 atque vitium lectione flagrantés, pleraq̃ non solum libenter &
 cum delectatione lecturos, sed etiam multa & magna cum vi-
 litate. Quæ verò vulgaria insunt, existimo, quia pauca, ani-
 mi gratia legi & observari debere. His autem ad hunc modum
 tam in mei ipsius facti, quàm totius operis commendationem,
 verbosius

DEDICATORIA.

verbosius quidem, quam institueram propositis, unum hoc de
 torius operis instituta dispositione, restat breuiter explicandum.
 Cum hanc Gesneri epistolas, alias quidem maturius, alias ve-
 ro tardius ab amicis, pro cuiusq; opportunitate, accepissem: &
 præterea earundem argumentum varium & multiplex sit, ut
 certis locis aut cancellis includere difficile esset: neque rerum
 ipsarum, quod maximè voluissem, neque temporum aliarumq;
 circumstantiarum rationem, in earundem dispositione obser-
 uare potui. Igitur, (quod commodissimum videbatur) quas ad
 eosdem scripsit, serie quadam, cum nonnulla mensium dierumq;
 observatione, deinceps omnes disposui, ut hoc ordine, quæ ali-
 bi breuius aut obscurius, alibi fortè melius explicata aut illu-
 strata, non magno intervallo, legantur. Tribus autem va-
 rij argumenti libris, quartum, his adiiciendum, excellentium
 virorum Matthioli, & quorundam eius factorum De Aco-
 nito, epistolis, atque ipsius etiam Gesneri ad easdem responsio-
 nibus, destinaueram: quæ eam controuersiam, ingeniose sanè &
 subtiliter vring, disputatam, lectori dijudicandam decernen-
 damq; proposuissent. At quoniam Gesnerus, sui quasi in ijs o-
 blitus, paulo est vehementior: nec præterea aduersariorum
 doctas licet & modestas responsiones, addere integrum esset,
 cum de eorum voluntate non constitisset: satius existimaui,
 simul omnes ad tempus suppressere, quam doctorum virorum
 existimationem offendere. Quicquid autem vel laboris, vel di-
 ligentiæ in Gesneri nostri, cuiq; amantissimi, epistolarum edi-
 tione collocaui, tibi, vir celeberrime, ut offerrem dedicaremq;
 multa & graues me impulerunt causæ. Ac ante omnia qui-
 dem, incredibilis meus in te amor, quem tu illustribus illis tuis
 humanitatis atque voluntatis officijs excitasti. Etsi enim
 singularis virtus tua, præstansque doctrina, multis mo-
 dis mihi esset cognitissima, meque adeò ad amorem cul-
 tumque tui iam pridem conuertisset: hæc tamen proxima

EPISTOLA

amoris fauorisq; significatio, quam mihi, cum aliquot diebus
 vobiscum essem, vel ipsa hospitalitate tua, mirifice declarasti.
 effecit, non ut ego plus te amarem, neque enim poteram, sed
 ut vicissim, nisi omnino ingratus videri vellem, & grata tua
 mihi fuisse officia, & meum erga te quoq; studium, animiq; pro-
 pensionem, publice proposito testimonio, tibi comprobarem. Et
 quanquam hoc ipsum serius multo à me præstari intelligam,
 quam aut tua mihi præstata officia, aut mea erga te egregia vo-
 luntas patiantur, ὡς εἴα ἰδὲ χεῖρες γλυκερῶταται, ac præ-
 terea non nesciam, quam exiguum hoc sit, quod rependo, πάλ-
 λου nimirum χρυσέου: in spem tamen me erigit, quòd de Di-
 uinis Pythagoras olim referebat: Cœlites non rerum copiam
 sed animos offerentium spectare. Quamobrem cum non igno-
 rem, eam splendescere in animo tuo virtutem, quæ non tam mu-
 neris exiguitatem, quam egregiam contribuentis voluntatem
 spectet, qualecunq; id tandem fuerit, non omnino ingratum ta-
 men fore mihi persuadeo. Quòd si verò etiam amplitudinem
 dignitatis fortunæq; aut animi ingenijq; tui præstantiam, mihi
 proposuero, spes mihi sit, non solum librum hunc plus auctori-
 tatis habiturum, sed & me quoq; reliquiarum Gesneri fidelis-
 simum tutorem videri, qui eiusmodi patronum delegerim, apud
 quem non solum in tuto, sed etiam in pretio esse queat. Cum e-
 nim præclare veteribus dictum sit, multa hoc nomine pretiosa
 videri, quòd templis essent dicata: non dubito, quin ad eam
 commendationem, quam liber & rerum varietate & auctoritate
 celebritate est consequutus, si tui nominis splendor, si dignitas
 atque autoritas accesserit, magnum præterea gratiæ commen-
 dationisq; cumulum accessurum. Tu siquidem (ut multa præter
 puerilis informari solet, ad studia seueriora animum traduxi-
 sti: in celeberrimis Germaniæ, Galliæ, Italiæq; Academijs, ita
 celeriter antecellere omnibus ingenij gloria cœpisti, ut præter
 linguarum

DEDICATORIA.

Linguarum diuersarum vsum, & artium disciplinarumq; cognitionem, Iuris ciuilis præterea notitiam breuissimo tempore tibi sic comparasti, vt summo eius facultatis, honoris dignitatisque gradu, facile fueris decoratus. Quarum rerum omnium vsum atq; cognitione, factum est, vt non solum exteri, qui de ingenijs aliquid iudicare poterant, te sua consuetudine, familiaritate atq; colloquio dignum existimarint, sed domum, ætate iam confirmata, reuersus, non multo post, maiorum tuorum, in primis vero parentis tui, viri clarissimi exemplo et imitatione, primò qui in Senatorium collegium coopatus, paulo vero post ad Quæstoream, & nunc tandem, quam nobilitas, virtus & eruditio tua merentur, ad Consulare dignitatem, communi suffragio, fueris euectus. Gratulor itaq; tibi tuoq; nouo honori, verè et ex animo. Faxit Deus Opt. Max. vt huic dignitati diu cum laude, vt hactenus reliquis officijs, præsis atq; fruaris. & Spiritus sancti donis magis magisq; auctus & cumulatus, honorem hunc onerosum his præsertim perturbatissimis temporibus, & onus honorificum feliciter tuearis atq; sustineas. Plura de tuis virtutibus commemorarem, si id à me fieri sine modestia tua offensione posse sperarem: & cum virtus tua, probitas atq; religio, quæ in rebus gerendis sese exerit, nulli non sit cognita, hoc ipsum mihi causa sit, cur ab eorum commemoratione mihi temperandum putem. Quod superes igitur, vir ornatissime, abs te etiam atq; etiam peto, vt hanc meam voluntatis & obsequii significationem qualemcunq; boni consulas, meq; et optus ipsum in fidem tutelamq; recipias, & tua mutua beneuolentia atq; humanitate foveas. Vicißim verò hoc tibi persuadeas, quibuscunq; rebus honestè potero, tuarum laudum semper præconem, dignitatis fautorem, omnibusq; rebus amicissimum, fidelissimumq; futurum. Vale vir clarissime. Data Tiguro Heluetiorum Metropoli. Calendis Septemb. Anno salutis humane M. D. LXXVII.

C. V. D. CONRADI GESNERI
DE SVIS EPISTOLIS LOQVENTIS.

ΕΙΔΩΛΟΡΟΙΑ.

HOC quia Gesnerus (sicut est post funera natum
Illius) haud ideo scripsit ut edat, opus,
Musa virum reuoca, quid enim non carmina possunt?
Deq; suo praesens iudicet ipse libro.
Arte nec est opus hic magica, neque Colchidos herbis.
Nec ter cantato carmine Thessalico.
Queis mugire solum facias, manesq; sepulchris
Excire, & iusso reddere verba modo:
Nec Delphos opus est scitatum oracula mittas,
Quod volo persona fictio, Musa, dabit.
Vix ego finieram, venit haec (mirabile dictu)
Illius vsa modis, illius vsa gradu.
Oraq; Gesneri grauitur mentita resoluit,
Exemplò dictis talibus onsa loqui.
Que noua vulgantur nostro haec sub nomine scripta?
Qua ruit in nomen docta libido meum?
Summorum, scio, sub titulis quandoq; virorum
Non satis his digni delituisse libri.
Atq; ego nec numeris illis me ascribo, nec addi
Nostra aliquid scriptis authoritate puto.
Quin lego? Fallor, an haec mea sunt? certe: haec quoq; pergami
Nec minus hanc noui: nec minus illa mea est.
Nostra haec, sic memini, quondam perarauit amicis
Scripta manus. Totum vix perarauit opus.
Cuncta tamen nostros sapiunt, referuntq; labores,
Et, quaecunq; iuuat voluere, voluo mea.

Scilicet,

Scilicet, ut guttis coeunt ex pluribus imbres:
Sic coit in magnum litera multa librum.

Sed quis in hanc formam sparsas hinc inde coëgit?

Quis tanta admouit sedulitate manum?

Vuolphius? ô Vuolphi, nostri ornamenta laboris,

Tene mea laudis tam pia cura tenet?

Nec, mihi crede, operam perdes, nec inutile prodic

Hoc opus. Haud ducor nomine: vera loquor.

Nam quia multa docet, multis quoq; proderit: Et quodd

Est breuis, accedet gratia magna libro:

Adde, quod è tenui texatur epistola filo.

Sæpe nocent rebus grandia verba suis.

Tu quoq; perpetua mea dum committere famæ

Nomina contendis, nomen ab orbe feres.

Authore Heinricho Vuolphio.

CONRADI GESNERI MEDICI TIGVRI.

ni Epigrammata, & quædam alia diuersorum generum
Carmina, huc, ne quid vacaret,
obiter apposita.

ORATIO DOMINICA.

O Parens hominum, poli q; cultor,
Sic sanctum atq; sacrum tuum vsq; nomen,
Et regnum æthereum venito nobis.
Fiat velle tuum, hîc perinde vt illic.
Da nobis hodie cibum perennem,
Et culpis veniam benigne nostris,
Sic vt nos alijs damus vicissim.
Tentari neq; nos sinas precamur,
Semperq; eripias malis periclis.

De lactura temporis.

*Fallere dum tempus conamur, fallimur ipsi,
Lubrica sic misere nobis elabitur etas,
Atque abit ignaris. Ut qui desessa sopori
Membra dedit, somnoq; diu vinoq; sepultus,
Temporis haud ullam partem sibi sentit abire,
Excusso demum somno, sibi inutile tempus,
Tantum abiisse videt, cum non reuocabile sit iam:
Torpida sic hominum pars maxima transigit aeuum,
Poenitet ac serò miseros, prudentior etas
Cum tandem euigilat lapsis iuuenilibus annis.*

¶ Vitæ Lubricitas.

*Anguille similis vita est, sic lubrica fertur,
Et quò sollicitè premitur magis, effugit illa
Lubricitate sua citius, linoitq; prementem.*

In Clepsydræ.

*Labitur hæc ut arena, simul mea labitur etas,
Et vase in fragili non minùs atque vitro.
Sed dominus Christus, qui mundi & temporis idem
Est Deus, æternum me similemq; sibi
Redder: ut æternum hinc, rediuiuo & corpore quondam,
Mens viuat, miserum hæc Spesq; Fidesq; beat.*

In Clepsydræ monastica.

*Cuncta trahunt, rapiuntq; ruuntq; celerrima fata:
Vita ut arena fluit: ô homo disce mori.*

¶ Aliud.

*Quid magis est homini certum, quàm mortis ævâq; æquum?
Quid sic incertum, mortis ut hora sue?*

¶ Aliud, Clepsydra loquitur.

*Nunc abs te vertor, postquam transuero, rursum
Versurus me an sis, dic mihi, scire potes?*

Aliud

Aliud.

*Verito quidem nunc te, sed postquam effluxeris, inde
An iterum vertam nescio, Fata latent.*

In Hippocratem, ex Græco.

*En lux Hippocrates vitæ mortalibus ægris,
Dat facilem cursum, dirigit atque vitam.*

In eundem Epitaphium ex Græco.

*Theſſalus Hippocrates situs eſt hîc, Cuius ab ortu,
Egregium germen ſtirpis Apolloneæ.
Armis qui ſtatuit Medicis permulta trophæa,
Et non forte ſibi, ſed tulit arte decus.*

Theriaca à Valerando Douretz Flandro
Lugduni confectæ diſtichon.

*Ipe Antoninus Valerandi, deinde Galeni
Theriacam guſtans: Vtra ait eſt q̃b̃ vtro?*

Aliud.

*Singula theriaces lectiſſima pharmaca cum ſint,
Quis totam ex im̃iam non putet Antidotum?*

Aliud.

*Artificis fide manus omnia miſcuit, Emptor,
Digna eſt, cui fidas, crede mihi, Antidotus.*

In Q. Calabrum Geſneri inſcriptio.

*Geſneri Calaber ſum delitiæ Tigurini,
Simq̃, diu cupio, ſic fata ſua ſinant.*

In Bibliothecam noſtram.

*Non mihi, ſed ſtudijs communibus iſta paravi.
Sic vos non vobis mellificatis apes.*

Ioh. Iacobo Ammiano Tigurino.

Mitto tibi fungum, non qualem Claudius edit,

Pars Scrobili, pars est mellis arundinei.

Suavior hic multò, multoq; salubrior idem,

Quàm quos è putri terra vapore parit.

Ioanni Frisio Tigurino.

Tu qui pitissator merorum es maximus,

Οἰνοκρίτῃς τ' ἄριστος:

Hoc mihi pitissa quaeso mi Frisi merum,

Σοφῇ τε γλαύκῃ γευσ.

Id si palatum comprobarit Frisij,

Εἶναι τε γενναῖον φη:

Nihil morari me poterit, quin mox emam.

Ἐξήρωσο, καὶ φίλος με.

Eidem anno 1562.

Artis opem medica Frisi charissime quondam

Petere solebas à tuo Gesnero,

At nunc ille sibi medicum te quaerit, & orat,

Ut διδάτῃς & sis benignus ipsi.

Et facilis promus misere nunc ventre dolenti.

Vino generoso de tua cella eger.

Inde ipsi excellens si miseris, διδάτῃς σὺ

Ἄριστον ore prædicabit pleno.

Eidem Kalend. Ianuarij.

Martins en panis, en pressi lactis ouilli

Tantillum, & nectar, strenula quanta sumus!

Sed magno magnus quam mitrit amicus amico,

Ex animo. quoniam hunc mittere non potuit.

Ιω. Φρισίῳ Κορ. Γερμανῷ.

Μικτὰρ ἰσὺς ὀλίγον, καὶ Μονιχίῳ πλεονῶντι,

καὶ τῷ

καὶ τυροῖο πρύφθ' ἐσι δὲ πάντ' ὀλίγα.
οὐκ ὀλίγθ' δὲ φίλθ' φιλέοντων ταῦτα φερίσθ'
ἐκ θυμῷ πῆμπεϊ τόνδε γὰρ ὀδύναται.

Ænigma.

Nulla mihi maxilla, nec os, nec denique labra,
Dentibus eduris omnia vinco tamen.
Ossa mihi, nec non rigidissima robora cedunt,
Καὶ γὰρ πικρὸν ἐμοὶ ἔντομον ἔστιν ἅπαν.

Aurum.

Perdo viros, perdorâ vicissim, palled quamvis,
Non metuo, metuor. & sine voce sono.
Et quod non habeo, dono, sapientia, virtus,
Vita & forma mihi nulla, sed ex me alijs.
Res perfecta putor, materna excindar ab alio
Quamvis, nec partu legitimo pariar.
Vita mihi minus est, quam quos Ægyptus in hortis
Nascentes bulbos religiosa colit:
Sum tamen his longè maior Deus, & mihi semper
Omnibus in terris vota homines faciunt.

De vino ex Græco epigrammate περὶ ποσὲως mutato.

Ὀῖνος ἀποκτείνει πολλοὺς ἀδ' ἐξ ἑσθ' οὗ ἀνδραῖς,
οῖνθ' καὶ σώζει πινόμενθ' μετρίως.
οὐκοῦν εἰ σώζει, καὶ ἀποκτείνει πάλιν οῖνθ',
τοῖς βασιλεῦσιν ἴσην οῖνθ' ἔχθ' ὀδύναται.

Inscriptio calicis argentei.

Quid bibis vt edas, edis vt bibas?
Quid vivis vt edas & bibas?
Edo & bibe, vt vivas.

IN MALA MEDICA MINORA TIGVRI
nata, ad CL. V. D. Henricum Bullingeri
rum, Conradi Gesneri
Carmen.

HAs tibi primitias anni poma aurea mitto,
Bullingere pater mihi terq, quaterq, colende,
Felicis mali, quondam qua Media tellus
Et Persis sola gaudebant, perpete fructu.
Nunc etiam Tigurum: quamvis immitibus alpes
Aspirant ventis, proferre incepit: & huius
Plantandæ nobis de pacto è semine primus,
Assidua cura dum cresceret, extitit author
Illustris prætor, longè optimus ille Iacobus
Functius, ille decus patriæ, cætusq, piorum,
Plurima qui nobis superesset tempora dignus.
Sed meliora illi Dominus Deus annuit æui
Æterni, & vitæ melioris gaudia vera.
Quis non Hesperidum certent, nec Adonidis vlli,
Alcinoïæ horti: quibus & nihil audijs auris,
Nec vidère oculi quicquam præstantius vnquam:
Nec mentes hominum potuerunt cernere: tanta
Electis Deus in cælis & talia donat.

EPISTOLARVM ME-

DICINALIVM CONRADI GESNERI

PHILOSOPHI ET MEDICI

Tigurini, Liber primus.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim, S. Caf. Maieft.

Medico intimo.

VATERNAE literæ tuæ, intra totidem menses mihi reddita sunt: quarum binę priores mense Martio à te per scriptæ sunt, tertiæ Maio, quaræ Iulio. Et quoniam ferè idem argumentum est omnium, non est quod ad singulas respondeam. Petrus Perina his diebus ex Italia rediens (Venetias enim propter sua quædam negotia nuper profectus erat) cum hac transiret, me inuissit: itaq; commodè factum est, vt consilia Montani quæ iam se habere aiebat, ei commendarem quàm potui debuiq; maximè. Responditis, editionem sibi eamq; maturam, curæ futuram. Præfationem quoq; tuam, & literas ad ipsum, quas nuper ad Vrsinum miseras, vt acciperet curauit. In posterum quoq; per amicos simul & literas meas hortari eum ad editionem maturandam non desinam, vt tibi simul gratificer, simul (quod mihi perpetuum est propositum) rem medicam nostram quibuscunque possum modis promoueam. Literas tuas superiore anno ad Rondeletium scrip-
tas, quas ego ad doctissimū virum & summum Rondeletij amicum, Iacobum Dalechampium nomine, Lugduni Medicum miseram, intercidisse doleo. Rondeletius quidem antea sæpius ad me scribere solitus, iamdiu intermisit: postquam uxorem iuniorem duxit, nunc totus in suis quibusdam scriptis edendis est. Matthiolum à viris doctrina excellentibus, inter quos vel principem locum tibi attribuo, laudari, eiusq; in Dioscoridem studium prædicari, non hercle illi inuideo. Partim enim meretur, partim iam ætate forsan torpidior, his laudibus excitatur, vt magis magisq; subinde nobis Dioscoridem, & vniuersam materiam medicam illustreret. Ad eandem verò rem forsitan etiam rivalitas & contentio nostra aliquid momenti adfert: vestrisq; laudibus, quæ certè quo-

EPIST. CONRADI GESNERI

rundam nimirum in ipsum videntur, ita ut animum eius remittere, ne dicam effeminare possent, seu condimentum aliquod sua acrimonia stimulans accedit. Non enim super Aconito solum, sed alijs nonnullis ab eo dissentio, & in ijs quos partim edidi libris, partim, si vixero, edam. Dissentire autem mihi licere arbitror, si id cum ratione & veterum autoritate fiat. Fiet autem (si modò fiet) posthac multò simplicius, quàm semel olim factum est. Simplex autem dissensio, etiamsi nominetur à quo dissensis, non iudicanda est immodesta. *Καὶ ταῦτα πρὸς τὸν ἄνδρα.* Nuper integro mense curandæ valerudinis meæ causa in Thermis, & exercitijs, in Ræticijs alpi- bus abfui, ad summam vsq; vallem Tellinam & Burmias Thermas progressus. Inde domum reuersus epistolam tuam inueni, medio scilicet Iulio, quæ in fine Maij scripta erat, in qua præter alia Theoph. Paracelsi errorum meministi: & petis ut mittam ad te Catalogum eius scriptorum: quem ego certè non habeo: neq; curavi ut haberem, & si facillè potuissem, cum illum planè indignum cuius inter bonos scriptores mentio fieret, iudicarem. bonos dico, non solum eruditos, sed Christianos, & pios saltem ciuilitè, sicut & Ethnici fuerunt. Theophrastus verò certè impius homo & magus fuit, & cum dæmonibus communicauit. Mito Schedam Germanicè scriptam, quam à Io. Montano quodam Silesio eius discipulo, superiore anno nactus sum. Librorum eius nondum editorum, nihil habeo, præter pauca quædam folia experimentorum quorundam, in quibus tamen nihil egregij est: & ipse Montanus ea contemnebat tanquam Theophrasto parum digna. Basileę Medicus est, Carolo stadij Theologi defuncti filius, planè Theophrasteus: qui de vita longa libellum eius ante annū edidit. Video ple- rosq; huius farinae homines *Ἀπὸ τοῦ εἶναι καὶ τὴν τῷ χρίσθαι καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ εἶναι.* hinc esse puto quod in scheda Montani illius Silesij (Strigensem esse & Schultziū appellari audio) omnes nostri temporis Theo- logi damnantur. Oporinus Basileæ olim discipulus Theophrasti, & familiaris fuit, is miræ de eius cum dæmonibus commercio prædicat. Astrologiam vanam, Geomantiam, Necromantiam, & huiusmodi artes prohibitas exercent. Equidè suspicor illos ex Druidarum reliquijs esse, qui apud Celtas veteres in subterraneis locis à dæmonibus aliquot annis erudiebantur: quod nostra memoria in Hispania adhuc Salamancæ factitatum constat. Ex illa schola prodierunt, quos vulgò scholasticos vagantes nominabant, inter quos Faustus quidam non ita pridem mortuus, mirè celebratur. Pro libello De Succino, eiusq; destillatione, maximas tibi gratias habeo.

habeo. Stylus & tractatio Cordum mihi sapere videntur: & velim te diligentius inquirere, vt Cordi operibus, si non dissuades, aliàs accedat. Nunc enim prima eorum editio (vnà cum meo De hortis Germaniæ libro) Argentinæ excusa ad nundinas Francfordienſes deueherur: negligenter nimis & malè impressa, ita vt pro pmodum eius me pudeat, quod ad Orthographiam & distinctiōnes. In ijs tui etiam mentio fit, in præfatione libelli De destillatione Vitrioli. Exemplar vnum ad te mitterem hoc tempore, si haberem, possem enim nunc Augustam mittere commodè ex nundinis quibusdam quæ Zurzachij ad Rhenum propè nos bis anno celebrantur, sed nondum perfecta est editio, ad Kal. Septembris demum absoluenda: quo tempore Typographus ad nundinas descendit, vt ante Octobrem vix sim accepturus. Interea scribe an ex Lindavia accipere possis, si non mittam. His scriptis reperi propositiones à te missas nebulonis illius Alexandri à Suchten: de cuius in re medica causis & curationibus morborum imperitia, vt nihil dicam (neque enim opus est apud te) vide quem nobis conspicuum Dei filium faciat, non alium scilicet quàm spiritum mundi & naturæ, eundemque corporis nostri (mirum quod non etiam asini ac bovis addit) qui artificio discipulorum Theophrasti, à materia seu corporibus elementorum separari potest. Si quis ipsum urgeat, dicet se philosophorum sententiam retulisse, non suam: atqui ita recitat, vt laudet. Et scio alios quoque Theophrasteos talia suis scriptis aspergere: vnde Christi diuinitatem eos negare facile appareat. Ipsum quidem Theophrastum Arianum fuisse, omnino mihi constat. Hoc agunt, vt Christum omnino nudum hominem fuisse, persuadeant: nec alium in eo spiritum quàm in nobis esse. Scio in Polonia & dudum Arianos multos fuisse, & nuper ab Italis quibusdam eo profectis ipsorum numerum augeri. Itaque & hanc ob causam, & vt artis medicæ nostræ fundamenta ac methodum secundum Hipp. & Galenum verissimè traditam, tuearis, oro te & hortor, vir doctissime, vt omnibus modis te illis calumniatoribus, Magis, et Arianis opponas. Quia in re si quid ego etià potero, non deero. Carolstadius ille Basiensis, Bo lenstein dictus, ante paucos menses miserat huc imprimendum Theophrasti De Anatomie corporis humani libellum: in quo multa eadem continentur, quæ in propositionibus Alexandri à Suchten. deridet in eo Medicos singulas corporis particulas inquirentes, de quæ situ singularum, figura, numero, temperie, &c. curiosè differentes: id vero quod potissimum est negligentes, ad quæ scilicet sydera, ad

EPIST. CONRADI GESNERI

quas cœli partes quæq; pertineant. Sed Typographi nostri impri-
mere noluerunt. Audio & magnum volumen, De notis naturæ ab
eo conscriptum. Cœli enim influxu existimat nos quasdem in sin-
gulis medicamentis simplicibus impressas reperiri; ex quibus de
præcipuis singularum facultatibus iudicandum sit: ut quod testa-
nucis iuglandis (quoniā craneum nostrum refert) summum a na-
tura ad vulnera; omniāq; mala cranei factum sit remedium. Cum
Thessalo enim commune hoc habet, quod primarum qualitatum
nomina & effectus contemnit. Oxymeli meum elleboratū maxi-
mas habere vires, & felicissimum eius vsum innumeris experi-
mentis, cognoui. Meliorem tamen eius compositionem simplici-
oremy fieri posse, non dubito. Quod si ad vnum aliquem morbum
compositum esset, tam multa in eo simplicia misceri improbarem.
At quoniam *mondygson* est, ex multis componi debuit. Et quia elle-
borum radicem venenatam recipit, alia multa addi debuerunt,
quæ partim venenum illud retunderent, partim gratiam aliquam
medicamento adderent, partim alias ob causas. Sed rem facies mi-
hi pergratam, si aliam eius compositionem tuū simpliciorem,
tū meliorem methodo institutam mediteris, & ad me mittas. in-
terea quidem nostro vti si voles, nullo periculo, & (non dubito)
magna cum laude poteris. Syrupi tui de carduo (bene dictum vul-
gò dictum intelligere te puto) compositionem & vsum per ocium
plenius mihi describi cupio. In epistolis tuis ad Matthiolum nihil
me offendit. Pro eo quod ad animi lenitatem et consensionem me-
cum inuitasti hominem, gratias habeo. Liber eius an Pragæ nunc
imprimatur, scire cupio. Scribe quæso quænam sit herba *Spring-
fraut* vel *Hirschfälden* Vratislaviæ (ubi ad paludes eam nasci
aiunt) dicta. Destillatam ex ea aquam in calculo renum mirifice
prædicant. Pro Porcilijs duorum generum missis ad me piscicu-
lis, gratias habeo maximas. Neuter quidem Porcilius Pausanias
videtur: sed alius quidam barbatulus, qui & vocem quandā edit.
Vale Tiguri 1561. Augusti die 16.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim, S. Cæs. Maieſt.

Medico intimo.

Accepi ante paucos dies literas tuas V. CL. Pragæ ex aula da-
tas, quibus testimonium reddis herbe, quam pro Aconito
Matthiolum

Matthiolus pinxit, abs te visæ. Ego pro hac diligentia tua, & in Matthiolum meę beneuolentia tibi gratias habeo, testimonium accepto: sed ita vt talem herbam siccam, qualem ipse pinxit, te vidisse facili concedam: radicem verò ipsam vt terræ inhæret carere fibris neq; hanc neq; aliam vllam (etsi plures ipse sine fibris pinxerit, quas Donzellinus *ἀνὰ δ' ὅς, ποσὴν* etiam carere fibris asserere in verbosissima ad me epistola ausus est, vt gentianam, glycyrrhizam, Chondrillam, &c.) radicem propriè dictam, concedero: & vt maximè talis sit, qualis pingitur siue natura, siue scictare, siue etiam arte aliqua, Aconitum tamen esse, & venenosam herbam, credere non possum. Doronici verò speciem esse tantum non affirmo: folia *ὑπορραχία* esse scribis, quæ vidisti: mallet te latine scripsisse, asperane an hirsuta intelligas. Sed plurā non addam: si sug causā fudit Matthiolus, & amicitiam nostram verè expetit, herbam ipsam ad me mittat, integram bona fide recepturus, & simul aliquid ex rarissimis meis. Hoc si fecerit, candidè, & rem se dignam fecerit. Sin minus, etsi in pristina dubitatione ego perstabo (qui plantis, nisi plenam virium, saporis, odoris totiusq; formæ descriptionem congruere videam, non facili nomina impono, aut imponentibus alijs faueo) faciam tamen hoc in gratiam & tuam & Matthioli, vt Matthioli nomine posthac vel omnino abstineam, vel vbi antehac etiam nominavi, deleam: vel si omnino tulerit occasio, honorificè tantum eius (vt te velle intelligo) meminerim. Hæc si tibi & illi satisfaciunt, bene est: sin minus, saxum hoc voluere amplius destinamus. meliora enim nobis agenda plurima restant. Perscriptæ à te salutationes Medicorum Cæsareorum D.D. Lauræi, & D. D. CL. Chirurgi, cuius nomen hætenus non audieram, pergratæ fuerunt. D. Lauræo quidem Hortos Germaniæ dedicanti, exemplar misi, aliquoties scripsi, responsum hætenus nullum tuli, quod ægrè fero. Hodie (Nouembris penultimo) binas tuas accepi: alteras Octobris die 14. à te datas, alteras 19. ad quas breuissimè respondeo, quoniam nuncius iam iam offertur Lindaniam profecturus. Filiolum tuum Dominus Deus tibi conseruet. Quod ad Typographorum promissa, video te deceptum hætenus, & meritò conqueri, doleo à Norimbergensi etiam iniuriam tibi factam, quod nesciebam. Ad Pernam ipse scribam, vt petis, diligenter: etsi fortè nihil amplius efficiam, quā quod ab eo ad me scriptum est nuper, quod an tibi significarim nescio (nec iam inuenio literas illas eius ad me) se scilicet impressarum consilia Montani, tua intra annum hoc est, ni fallor,

EPIST. CONRADI GESNERI

Intra anni spatium incepturum. Urgebo ut ipse rescribat, quod melius intelligas. Scorzonera species duas Ienae inuentas amicus nuper misit. reperitur & apud Vallesios nostros circa Sedunum, & species una apud nos: & Gallia iam pridem accepi, seminibus ex Hispania missis. Ego, ut ingenuè dicam quod sentio, Tragopogonem eam congenerem facio. eruditi quidam Galli Cantabricam esse putabant. Acetum cum pauco elleboro albo contrito destillatum, nuper febrientibus quibusdam in quarana & quotidiana utiliter dedi, nulla commotione, & gratus est liquor. Vale V. CL. & ignosce festinationi: sub prandium tuas accepi, & illico prandius rescripsi, non relegi. Tiguri 1562.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Pro crebris & eruditissimis literis tuis, vir clarissime, quibus non modò plurimum oblector, sed etiam proficio subinde, quantum tibi debeam, intelligo: atque utinam gratum me exhibere aliquando possim. Ego si rarius, breuius, & nimium ex tempore ad te scribo, ignoscas & condonabis occupationibus meis: quæ tot tantæque sunt, ut vel enumerare illas mihi nunc graue foret. Vrinam liceret tecum crebro philosophari, & veras rerum causas, methodos, & alia huiusmodi, quæ supra vulgarium Medicorum caput sunt, ex tuis tum libris editis, aut edendis, tum benignissimis ad me literis addiscere. Sed nescio quomodo hæc mihi felicitas negatur, & ab hac solidioris doctrinæ ceu acropoli à nimis importunis negocijs meis deicior ac impediior. Semper equidem optavi tam in philosophia, quam in re medica primam & vniuersalem aliquam cognitionem adipisci, tanquam in præteritis excellentiorem & facundiorē: sed in iuuentute huic desiderio meo præceptores, studiorum socij, aliæque occasiones defuerunt: nunc senescentem ætas infirmior cohibet, & occupationum obruit multitudo. Quamobrem ut iuuenis corpori in præteritis: ita nunc etiam pergo lucubrationibus meis illustrare, in quibus me exercere. His autem quantum tribuo temporis, tantum detraho. Quamobrem non miraberis, quod, etsi philosophiam in schola nostra doceo, sed pueros ferè & adolescentes, atque in compendijs quibusdam librorum potius, quam fontibus Aristotelis, tamē rudior esse videar, aut sim reuera.

uera Tibi interea cōgratulor, cui *τὰ καθ' ἡμῶν* persequi datum sit.
 Inchoatam de lapidum & gemmarum viribus disputationem, ad
 aliud tēpus differamus cupio, interpositis ccu inducijs ad oculū vi-
 mains. Interim excitasse te ita vt absq; iracundia à me dissentires,
 & obiter egregia quædam in arte nostra, circa auri præcipue vi-
 res ac vsum, quæ antehac non ita nec adeo mihi innotuerant, me-
 cum communicares, iucundum & vtile mihi fuit: in illis præser-
 tim epistolis duabus, quas Ianuarij die 28. & postridie ad me de-
 disti. Quæ de pestis præseruatione & curatione scribis, in illis fa-
 cile acerrimo iudicio tuo accedo. Oxymeli meum elleboratum,
 defendi, ni fallor, aliàs (duæ illæ tuæ epistolæ deciderant mihi in
 angulum quendam post pulpitem, ita vt diu hæcenus desidera-
 rem: nec potuerim aptè respondere: hodie primam reperi) scribis
 oxymeli meum non conuenire illis quorum stomachus sit *ὡσπερ*
τοῖς, habitus rarioris, & morbis articularum obnoxijis: atqui in me
 hæc tria ferè conueniunt, (nam ischiade acriter laboraui, & reli-
 quias adhuc sentio) & iuuor tamen: & alij nemini obfuisse adhuc
 percepi. nam nec sæpe, nec multum, vt periculum aliquod vel ra-
 sionis intestinorum vel aliud sit metuendum, sed parcissimè & ra-
 rō, hoc est, bis aut ter, ni morbus sit cōtumacior, & bene ferant, eo
 vtendum consulo. Potest etiam absq; aceto præparari vt multo
 suauius fiat, vt cum defruto liquidiores, per autumnum cum musto
 decoqui. Sed hæc & huiusmodi nuper etiam ad te scripsi. Placet
 mihi interim tua quoq; eius compositio, & quin ea nonnullis &
 ad quædam vtilior futura sit quàm mea, non dubito: proq; ea mihi
 communicata, gratias ago. Scribis plebeios homines aurum ex-
 libere ad expulsionem morbillorum cum successu: modum non
 addis. Arbitror autem de folijs auri te sentire. Aurum aliquo mo-
 do resolutum nunquam dubitauī vires aliquas peculiares obti-
 nere. Sed quanquam in tenuissima folia redactum, non videtur
 propter soliditatem corpora nostra immutare posse, nec à calore
 nostro infirmiore scilicet ad actum deduci, aut certè multo minus
 quàm in liquorem aliquem solutum. Memini veteres contra aco-
 nitum propinasse aquam in qua aurum fuisset extinctum. Reme-
 dium illud Caniceni Cæsarei Medici, libentissimè cognoui, ex
 crystallo, smaragdo, margaritis & corallis: sed in eo vim præci-
 puam corallis tribuo: quoniam qualitas eorum manifesta est no-
 bis gustantibus. Et sunt illi non tam *νέοι* quàm *λιθόφρα* quædam,
 unde & lithodendri nomen corallo veteres tribuerunt, & marga-
 ritæ etiam in lapidum genere non sunt, etsi lapilli *καλὶ ἴσχυρ* appel-

EPIST. CONRADI GESNERI

lantur. Lapidibus & gemmis non ἀπὸ τῶν καὶ καὶ τῶν vires nego: sed il-
 los quibus ferè Medici & pharmacopolæ vtuntur ad cor robo-
 randum præcipuè, dico mihi videri nullam insignem habere qua-
 litatem, qua id præ cæteris medicamentis præstent: cum nec ve-
 terem solidius eruditorum, nec nostri seculi doctrina excellen-
 tium hominum autoritas illis patrocinetur: neq; iudicium quod
 à gustatu & odore præcipuè sumi solet: neq; experientia denique
 syncera. Voco autem synceram, quæ sine alijs medicamentis quæ
 non sint lapides, admixtis fiat. Admixtis autem alijs dubium fit,
 an his ipsis potius quàm lapidibus ascribi effectus debeat. Quod
 si per se manifestè aliquid facerent, aut alijs addita vim eorum e-
 uidenter augerent, nihil de eorum viribus dubitarem propter
 ipsam experientiam: qua subinde occultas aliquas rerum vi-
 res, quas ratio nostra à sensibus dependens per se non assequi-
 tur, experimur. Hyacinthi colorem mutari, dum gestatur asse-
 cto corde, esto: & similiter coralli: fieri hoc ego putarim à va-
 poribus, qui à corpore ægro exhalant: non inde quod peculia-
 ris ei cum corde sympathia sit. Video ferè indoctissimos quos-
 quæ & maximè superstitiosos homines, cum olim, tum nunc
 lapidibus alijs quæ apotropæis, amuletis & rebus eiusmodi, qua-
 rum ratio nulla ferè constat, & experientia plerunque fal-
 lit, plurimum tribuisse. Credulitas fortè & persuasio in non-
 nullis aliquid faciunt: nec mirum in paucis aliquando suc-
 cedere, quod in plurimis tentatur. Φύσις ἐν ἑαυτῇ κατὰ οὐρανὸν
 καὶ ἐν τῇ γῇ κατὰ τὰ ἑρμῆς. οὐδὲν δὲ κατὰ οὐρανὸν καὶ τῇ γῇ
 κατὰ τὰ ἑρμῆς. Παραί ego aliquoties syrupum è succo moris rubi Idæi
 expresso: qui me ita oblectat, tum aspectu floridissimi & pelluci-
 di ruboris, tum odore πάντων τῶν ὁσφραντῶν gratissimo καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν
 τῶν ὁσφραντῶν τῶν ὁσφραντῶν τῶν ὁσφραντῶν τῶν ὁσφραντῶν
 quæ in corde & ore ventriculi roborandis eum anteponam: idq;
 expertus in me ipso & alijs, modò syrupi huius, modò gemma-
 rum (vt vulgo præparantur) vsum. Vbi tu mihi tales ἰσοπύας καὶ ἰσο-
 πύας de vñtatis nostris gemmis proferes, quales de citrei pomi
 aduersus venena, & Lemniæ terræ contra eadem ac pestem, apud
 veteres legimus? Interim Deum opificem rerum omnium, ita vt
 in hominis vsum omnia fecerit, in gemmis profectò admiror &
 veneror tanquam stellis quibusdam terrestribus, & non solùm ad
 oblectationem & splendorem vel has, vel illas ab eo conditas iu-
 dico: sed peculiares etiam vires siue singulis siue omnibus ad
 arbitror: abusus superstitionis καὶ τὸ ἄρα non probō. Quod in alijs
 medica-

medicamentis minoris precij vires easdem inuenire possumus omnes, illa tam preciosa promiscuè etiam tenuioris fortunæ hominibus consulere vel imperitia, vel ostentatio, vel etiam impietas quædam erga pauperiores fuerit, si quis sciens faciat. Hæc tibi propono Vir doctissime, non tecum vt contendam à quo edoceri cupio: sed perpendenda maturius. Epistolæ huius paginam præcederem scripsi 22. Aprilis vesperti, cum postridie summo mane tabellarium me habiturum putarem, & cum alia quædam vrgerent, argumentū hoc *pro nihilo* differendum putabam: sed cum tabellarius postea iter sibi aliò futurum indicaret, postridie quantumuis occupatus hæc effundere volui, & tuo iudicio subijcere: nihil enim mearū cogitationum latere te velim. Os de corde cerui reperiri non negaui, tu verò ita scribis, quasi ego negarim. Vicinus quidam meus nobilis Venator plura mihi ossicula, quæ ceruinis cordibus exemit ipse, ostendit: & me quoq; deprehendisse meministi. An verò eius ea sit vis, quam illi tribuunt Arabes & eorum sectatores, non desinam dubitare, donec certior experientia me convincat. Elleborum album optimum in albis reperiri, non est mihi dubium: sicuti & pessimum & mediocrem, si quis non suis locis legat. In balano ipse supposui truncum radices derafum: nihil omnino fecit, vt hoc argumento non sit mernendus. Interim scio quàm sit periculosus eius vsus, si quis temere vtatur. Ego iam aliquoties in me & alijs manifestam percepi vtilitatem, vt neq; oxymeli, neq; vinum (cuius duo parua cochlearia egregiè per superiora purgant) neq; liquorem cum aceto destillatū (qui vomitorius non est, sed aperit tantum) nunquam dedisse me pœnituerit. Interim laudo medicationes tuas, quibus in diuturnis febribus paulatim incidis atq; educis materiam. Sed idem faciunt ea quæ dixi, cū parce sumpta, nullam prorsus violentiam præ se ferant. Vix credas oxymelite nostro sumpto, multos alacriores & robustiores fieri ad aliquot horas post, ab acrimonia puto quadam vinosa caput petente, sed absq; lésione, vt à vino modicè sumpto. Placet mihi Galeni nostri methodus, nec habeo ferè quod in ea mutem: in particularibus verò medicamentis multa indies perpetuò nouabuntur, quibus vtcunq; optimis imperiti homines semper abutuntur, rectè verò soli periti vtentur. Epistolam tuam ad Pernam legi, placuit, eam ei transmisi Martij die 14. vnà cum scripto tuo contra *Diopparios* Medicos Arianos. Epistolam verò illam Pernæ ad te, quam te ei remittere scribis: non inueni cum ijs quæ misisti: & parum referre puto. Phædronis Theophrastei Medici, &

phædroni
epistolam
transmisisti

EPIST. CONRADI GESNERI

Impiissimi Magi libellos Germanicos aliquot Ingolstadij impressos vidisse te iam puto. Ferunt eum nunc Augustæ in potentium domibus clam facere medicinam. Pullulat & in Polonia impietas Arij cum inter Theologos, tum Medicos aliosq; quam Blandrata Medicus Italus promouere dicitur. Calamenthi indori nomine quam herbam appelles non memini: mihi omnis calamentha propriè dicenda odorata videntur. In breuib; tuis literis 29. Ianuarij scriptis, nihil continetur ad quod iam non responderim: nisi quod à me quæris, qua intentione acetum cum elleboro albo destillatum in longis febribus & quarrianis prodesse putem: cum acetum in quarriana & pituitosis corporibus fugiendum Medici præcipiant pleriq;. Respondeo aceti usum quod nimis refrigeret in his mihi etiam improbari: sed in tantilla dosi bis aut ter duntaxat, vt penetret & incidat potentius, elleboro calidissimo medicamento addito, vt ià calfaciat magis quàm refrigeret, vbi humores crassi sunt, in remotis præsertim vt liene, non modò non nocere, sed etià prodesse mihi videri, experientia attestante. Quod Matthiolus suum Aconitum quandiu viuut à se non dimissurus est, etsi suspecta hoc ipso reddit causam suam, &c. (quid enim multa dicam?) hoc ipsum tamen ei condono & de beneuolentia mea, qua profectò ipsum etiam tacitè amplector tanquam symmystam eorundem studiorum, & eiusdem gloriæ in promouenda rerum natura cupidum. Kentmannus olim de me benemeritus est: ab eo enim ad viuum pictas accepi innumeras & rarissimas stirpes, pisces & alia, cum descriptionibus quibusdam: & magnum rerum fossilium numerum: propter quæ beneficia gratus esse volui: in gratitudinis signum promisi ei aliquando Moschionem de morbis muliebribus, & eius nomen inscribendum: sed tum sperabam aliud exemplar Græcum emendatius, (vnicum enim manuscriptum corruptissimum habeo) me nancisci posse, ea spe rem diutius distuli: tandem desperas Cassium à me versum dedicaui: sed ille iam aliquot annis siue propter hanc promissi (etsi tempus nō præscriperam) dilationem, siue aliam ob causam mihi incognitam, nihil prorsus ad me literarum dat, & ne salutare quidem dignatur, cum interim ego sæpius & officiosissime ad ipsum scripserim, dedicationem miserim, &c. Idem circa alios quosdam in Saxonia, Ge. Fabricij præcipue & Peucerum mihi cōtigit, etsi his nihil promisi: fero hæc æquo animo. Deus interim alios viros bonos mihi conciliat qui me cōsolantur: inter quos te quoq; principe loco numero. Quod ad Aconitum Pardalianches inter Kentmanni picturas, nullam ab eo accepi

cepi hoc nomine nisi Toram Valdensium meam, quæ ego perpe-
 tuo à viginti iam annis, vt scripta mea edita restantur, Aconitū pri-
 mū esse dixi. His scriptis in epistola Kentmanni vltima aut penul-
 tima ad me hæc verba reperi. Aconitū Pardalianches ipse vidi (de
 Tora mea loquitur) sicut & cætera omnia simplicia in meo libro
 depicta: quæ summa diligentia & mea manu feci, &c. Hæc pro meo,
 non pro Matthioli Aconito faciunt. Sed hæc missa faciamus. Satis
 profecisti τῇ μισθία σου si nos ad modestiā deinceps scribendi, & quæ
 immodestius antehac scripta sunt abolendi facultatem ac beneuo-
 lentiam mutuam composueris: id quod in me quidē iam effecisti,
 præsertim si idē fecerit Matthiolus. Et si enim nunc statui seruatu-
 rum me modum, quicquid ille faciat: nescio tamen quid noua ira
 mihi commota fortassis in me excitaret, τὰ περὶ τῆς Κυριακῆς καὶ τοῦ Ἰωάννου
 οὐκ ἐξέστιν. ἐστὶ δὲ καὶ ἐμοὶ οὐκ ἂν ἀντὶ περὶ αὐτῶν γινώσκων τοσοῦτον ἐστὶ ἔργον ὡς γινώσκαι τὸς
 ἀνθρώπους. Ομοίως δ' αὐτῶν καὶ ὁ Δαφ. δ' οὐκ: καὶ ὁ δόξος πάντων, φιλότητος καὶ φιλότητος
 τοῦ, μὴ τὸν ἢ φιλόσοφος, ἀλλὰ καὶ οὐ ταῦτα ἀφαιρῇ. Sabinæ scæminę baccas vi-
 dere gratum fuit: etsi iuuenis etiam aliquando apud nos vidi: nam
 in papatu colebatur ea arbor, nunc negligitur. Preciosos & odora-
 tissimos illos de succino trochiscos me accepisse iā prius scripsi,
 semel an bis nescio. Cōsiderationem de Ambra reijcio in aliquod
 ocium. Matthioli herbarium Germanicū exiuisse gaudeo: compa-
 raturus enim mihi cum primū licuerit. Spero Augustā aduectum
 iri: vbi per amicos forsā habere poterō: etsi timeo ne id tardius
 fiat: & agrè morā ferro. Proinde si tu potes ad me curare maturē,
 quodcūq; precii scripseris statim cum gratiarū actione remittā.
 His scriptis Froschouerus superueniēs Francfordiæ se emisse mi-
 hi ait. proinde nō est quod mittas. Opera Val. Cordi nō denuo sub
 prælo sunt, vt putabas. quandoq; tamē fuerint, memor ero emen-
 dandorū, &c. His diebus aliud Cordi scriptū περὶ τῆς ἀνδρὸς αὐτοῦ accepī:
 id sperma Ceci vulgō dictū esse putat, ego valde dubito: & si edā,
 argumenta aliqua fortē contra hanc sententiā, ponam. De succino
 etenim eius libellū hodie me accepturū expecto à D. Heroldo, &
 pisciū descriptiones Venetijs ab eo cōfectas cū picturis, &c. Dedi-
 cationes aliquas à me editas esse nūcupatas viris nec eruditis, nec
 magni apud suos nominis, vt iam pridē scripisti, fateor, sed grati-
 tudinis officiū id à me postulare videbatur. ὡς περὶ τῆς Κυριακῆς ποὺ ἦδ' ἡ καὶ
 γὰρ. Libellū meū de Anima qui in D. Iulij nomine apparuit, mit-
 to: & peto vt per ocium cum inspexeris, liberē de ijs quæ tibi vide-
 buntur admoneas. Coniunxit quidē cum alijs eiusdem argumen-

EPIST. CONRADI GESNERI

ti libris Typographus, Viuis, Melanchthonis, Viti Amerbachij: sed in meam gratiam pauca aliquot exemplaria seorsim impressit, ex quibus vnum mitto. Remitto literas quas sine inscriptione prius miseram: & vt Francofurtum mittas rogo: ac, si fieri potest, responsum mihi impetres. Subito, nec relegi. Facio domi omnia solus, nullo ministro. Vale felicissimè. Tiguri 1563. Aprilis 24.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

ADLiteras tuas scriptas Martij die 25. nunc demum respondeo. De filiola amissa tibi condoleo: de valetudine tua iam meliore *ουχαίρω*. De Godefrido tuo, longo iam tempore nihil accepi: & miror Hieremiam Martium Augustanum (qui è Monspelio ante duos menses ad me scripsit,) nullam eius mentionem facere. Vtinam (quod spero) benè valeat. De schola Monspeliana non possum vt vellem iudicare: in re medica nihil tam illic quàm Anatomica & stirpium historiam vberius quàm in alijs gymnasijs Monspelij addiscet. Philosophiæ & Græcarum literarum nulla illic ratio: Si videbitur hortaberis vt hac hyeme diligentior sit: & quicquid Monspelij disci potest, addiscat. Vere autem sequentis anni, vt Luteriam se conferat ei author sis: vbi quotidie præter medicas lectiones eruditissimas, horam vnam regio Professori Physica Aristotelis Græcè interpretati tribuat; ita vt lectionum suarum; quas audierit scriptos à se Cōmentarios ostendere possit. Quod si tandem in Italia quoq; morari aliquandiu possit, Patavij nempe aliquot mensibus: inde Florentiam se conferret; & hospitalis illic omnium celeberrimi Medicis aliquandiu se adiungeret (sic enim plus vno mense videret, quàm alibi toto anno) & ægrotorum omnium historias curationesq; conficeret, nō dubito, quin breui excellentissimus foret Medicus. Isagogen tuam vel de oleorum destillatione librum, nondum accepi: quanquam Typographi Vincentij generum rogaueram vt mihi adferret. Aestate proxima Icones quadrupedum etiā auctas edidi: & Aquatiliū iconum editionem primam. Pœcilian piscem siccatum vt mittas expecto: & picturam quoq; si ea quā ego exhibui, minus proba videbitur. De herba Split quę scripsisti libenter legi: quanquam eadem Aloysius ipse ad me perscripsit. De eius vsu & viribus chartam Germanicè scriptam, iam non reperio: nec vacaret describere propter subitum nunciij præsentis discessum.

Fiet

Fiet autem aliàs, præsertim si admonueris vel vno verbo. Cum Matthiolo non conuenit mihi propter Aconitum primum, si vacat lege Appendicem Matthioli in vltima eius editione ad caput de Aconito. Donzellinus ~~nonis præfata~~, cum illo enim colludit. Ego fortasse breui edito de Aconitis libello, cuius amplam materiam in promptu habeo, nugas & figmenta ipsorum detegam: ita vt magis omnis oratio mea ad harum rerum studiosos erudiendos spectet, quam traducendum quenquam. Aulicum Alphabetum simpliciter profecto ad te misi, nec aliud quicquam in mentem mihi venit. His scriptis iterum relegi tuas, & intellexi, ad ea quæ de Valerio Cordo ad me scripsisti, pertinere. Quod si vt puto epistola illa tua nondum impressa est, emendabitur locus. Typographus quidem expectationem meam fefellit: iamdudum enim opus absoluendum promiserat. De Succini destillatione doctrinam cuiuscunque authoris cupio vt mittas: etsi in libro tuo illam completus es satis plenè. Desidero etiam Dioscoridem tuum, in hoc enim scriptore, vt græcè præsertim emaculatissimus prodeat, laboro. Augustam ad Moibanum mittere poteris: vel Norimbergam ad D. Hieronymum Heroldum Medicum: vel si non prius potes, ad vernas Francfordiæ futuras nundinas ad Froschouerum. Vale feliciter. Res in Gallia hoc tempore maximè perturbatæ sunt: & euentus incertus, quò sit euasurus expectatur indies, suspensis omnium animis. Tiguri Octobris die 6. Anno 60.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

Litteræ tuæ datæ 19. Nouembris, Calendis Ianuarij noui huius lineantis anni (quem tibi felicissimum opto) mihi redditæ sunt, vnâ cum literis ad Vrsinum nostrum. Ille quidem mihi merito charissimus est, nunc commendatione tua (quam ipsi indicauit) charior futurus, si ipse voluerit. est enim vel nimium modestus, vel nimis etiam studijs addictus: ita vt & rarius me accedat, & operam meam non requirat: quæ tamen ei si vti vellet, paratissima foret. Iuuenis cerre optimus, magnæ eruditionis, maioris expectationis est. Eadem hora qua tuas accepi, quoniam nuncius Lindaniam contingebat, festinanter hæc rescripsi. Intellexeram iam pridem ab Vrsino literas meas ad te non peruenisse, eoq; nomine, vt me excusaret, rogaueram. Nuper etiam Augustam ad Moibanum nostrum scripsi: & vt literas meas ad te mittendas bis:

EPIST. CONRADI GESNERI

saltem accepisse se (quod fassus est) tibi indicaret, rogavi. Ad priores inquam tuas hoc anno datas bis rescripsi: & ad Moibanū mihi, ad illas quibus indicas quis Cordo Dispensatorij condendi author fuerit, non memini, an rescripserim. Statim verò illis perlectis Argentinam ad Typographum scripsi, vt si epistola tua (quæ illa continentur) nondum edita esset, quæ monuisti emendaret. Sed ab eo tempore nihil respondit ille: neque an Cordi opera cum meo libello excusa sint aut excudantur, rescire adhuc potui. Magna ætatis superioris & autumnii parte ischiade laboraui satis grauitè, thermis sum vsus, & alijs rebus impeditus. Nescio quā obrem Typographus Argentinensis tandiu differat editionem Cordi librorum, quam tamen absoluerè cogetur propter magnā partem iam impressam. Quicquid erit meis aut Vrsini literis Deo volente, intelliges. His diebus (die sabbati post natalem Domini summo mane) ostentum in aëre igneum & sanguinei coloris longè lateq; visum est. quo Deus nimirum ad pœnitentiā nos vocat. Gaudeo lectiones Montani per te emendatas Basileæ imprimi: & hortor vt etiā reliqua Montani quæ habes, publicæ vilitati adornes. Ego si vixero, Typographum aliquem mediocriter bonum & gratum, tibi inueniam, spero. Ex meis nihil hoc anno editū est: præterquam Icones Quadrupedum ac piscium cum suis Nomenclaturis ex secunda editione, pisciū verò ex prima. Nunc propter turbulenta ista tempora, certi nihil ago. In Anglia & Scotia Ecclesias bene se habere audimus: in Gallia quoq; liberatos captiuos: & maiorem Euangelij promouendi spem esse. Valdenses etiā à Duce suo Sabaudò, cuius vim bis retulerunt Dei auxilio, magna pecunia se liberasse. Matthioli doctrinæ & conatibus faueo: & si quæ vitia humana habet, ignosco. Dissentit à me in Aconito, Cyuso, Laburno, Loto: interim amicitiam meam admittit, si nusquam ab eo dissentire velim: quod ego polliceri nolui. Sed nolo te his nostris contentionibus obtundere: malo publicè ei respondere omni cum modestia (nam Guilandini ~~et alios~~ minimè probo) ita vt lectorem rerum ipsarum cognitionē doceam, nō cum Matthiolo altercer. Expectaui multum iam temporis, si fortè fictitiū suum Aconitum interea ad me mitteret ipse, aut alius. sed nunquam exhibebit cuiquam non magis quàm centaurum aut chymæram. Sed quæ & quanta sit diligentia nostra in vniuersa stirpem historia, si Deus vitam annuerit, videbis. Si me amas, neq; Matthioli causam, ambitiosi nimium profectò hominis, eloquentia tua defendes: neq; Guilandini aut meam (quanquam longè diuersa est) scri-

pro publico improbabis. Omnes nostra vitia habemus: & causæ alienæ se admiscere, ubi opus non est, *περιττόν ἐστι καὶ περισσόν ἐστι*. Ego quicquid scripsero, nulla mordacitate duabus paginis (absit inuidia dicto) plura docebo lectorem, quàm ille toto volumine, si scripta aliena ei adimas. Sed plura non vacat: imò ne hæc quidem relegere. Vale Tiguri Calend. Ianuarij 1561.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

QUæ de Godefridi tui studijs promouendis statuisti, ac ipso primùm Luteriam, deinde Louanium, deniq; in Italiã mittendo, placent. Librum inchoatum De distillationibus rogo & hortor vt absolvas: inueniam tibi bonum & liberalem aliquem, vsperio, Typographum: eumq; Basileę vel potius Lugduni. Lugdunensis enim Typographus faciliẽ præter tuum priuilegium, alterum à Rege suo acciperet, & ira libentius imprimeret. Titulum operis mitte: conditiones præscribe, quas faciliẽ admitti posse speres: et quando missurus sis (si opus sit) vel omnia, vel primam partem, scribe. Præfationem etiam, in qua eorum quæ tu præstitisti, totiusq; operis rationem reddas lectori, si placet, adiunge: & curabo vt breui responsum accipias. nam per amicos faciliẽ Lugdunum mittam ad Io. Dalechampium primarium illic Medicum mihi amicissimũ, cuius opera subinde vtor: qui Typographis ostendit. Sunt autem illic plures & omnes ferẽ diligentes: & vno recusante, conuenient alios. Sum certè tibi hac in re inferuire paratissimus, tum propter te tuasq; virtutes: tum quia, vt de posteritate bene merear, omnes ferẽ meas cogitationes impendo. Quòd si Typographus commodus contingat, dabis operam (meo quidem consilio) vt Montani quoque extent *γνώμαι*, coniungantur omnia. Ante biennium ferẽ Augustæ D. Lucas Stengelin (qui librum Montani De medicamentorum doctrina edidit) mihi narrabat, se huius authoris (quo cum diu domi familiariter vixisset) multa nondum edita habere. Deterreri quidem possunt Typographi ab his quæ exstant edendis: cum audiunt multa adhuc nondum edita reperiri: & ea ne quis alius vnà cum suis recudat, metuentur. Lugduni prius Consilia Montani enchiridij forma impressit Ioannes Fr. de Gabiano, cum priuilegio ad decennium: sed hoc pertinet solum ad 150. Consultationes, non simpliciter à

EPIST. CONRADI GESNERI

Reinero Solenandro emendatas, quod factum est anno 1558. post
 Donzellini & Philippi Bechij editiones, vt titulus præ se fert. Vi-
 comercati librum in Meteora Lugduno mihi adferendum tuo no-
 mine expectabam nuper, sed frustra, literis meis malè curatis,
 quare alia occasio expectanda est. Francofordia nunc accersere
 potuisses. Decembris die 14. anni 1560. ad D. Moibanum scripsi
 de oxymelite meo elleborato: idq; scriptum, vt tecum etiam com-
 municaret, rogavi. quod si fecerit, iudicium tuum desidero: & à te
 quoq; ex secretioribus tuis remedijs aliquid vicissim mihi com-
 municari: id quod semper mutuo facies: & si quid celandum exi-
 stimaueris (sicut ego oxymeli meum) cælabo. Split herbam ac-
 cepti, sed contritam & radículas aliquot eius è monte Baldo, vbi
 chelidonium per *κατάχνητον* à rusticis vocatur. Vires ei attributas
καθ' ὑπερβολὴν cerebrum corroborandi exhilarandiq; mirificæ, in me
 experiendo, nullas deprehendi: & fortè non in quibusuis, sed me-
 lancholicis tantum se exerunt. Sed noua pleraq; remedia *ὑπερβολικὰ*
καὶ ἐκτολὴν videmus. Val. Cordi opera nimis diu intermissa, ad Pē-
 tecosten proximam absoluta iri Typographus ad me scripsit. A-
 pud Valgrisium fortè Donzellinus editionem tuam impediuit, ne
 suæ incommodaret. videtur is homo pereruditus quidem, sed ad
ἐπιτακτικὴν & *ἐπιτομικὴν* propensior, sic sumus homines. Pro ijs quæ de
 conciliando mihi Mattliolo tam diligenter & amanter scripsisti,
 magnas tibi gratias habeo. De rationibus meis aduersantibus
 Aconito ipsius, & approbantibus meum, priuatim ad eum scri-
 bendum amplius non duco. Scripsi semel & iterum: quanquam ab
 eo etiam tempore plura quæ meæ sententiæ fauent, acceperunt.
 Ipse rationes meas omnes frangere potest, & inter summos ami-
 cos habere, si herbam ipsam, quam Aconitum facit, aut aliquam
 eius partem (folium, radicem) ad me miserit. hoc vnum publicè &
 priuatim ab eo petij. Hac liberalitate sua quandiu me non digna-
 tur, amicitia eius carere possum: quam alioqui maximi facerem.
Σκορπίου ὄφις radices plures diuerforum generum ego vidi, sed om-
 nes salubrium herbarum. Sine me quod syncerè ex animo sentio
 & multis modis probare possum (probabo autem, vbi Matthio-
 lum amicitia se non dignari me, neque mittere vllam sui Aconiti
 partem velle, ne te quidem tanto intercessore, intellexero) docere
 etiam alios, & quæ verissima existimo, in nullius gratiam dissi-
 mulare. Pro epistola eius ad Guilandinū ad te missa, maximas H.
 T. gratias habeo: & gaudeo eum ad aliquam animi lenitatem tra-
 ductum. Quod si in editione proxima, à me quoq; simplicius &
 modestius

modestius dissenferit, quod eum facere cupio: videbit se non frustra id fecisse: & me quoque in posterum ab eo vel prorsus non dissenfurum, nisi veritatis ut alicubi fortè cogar, vel sobriè modestèq; omnino, ita ut amicus ab amico dissentire videar. Virtutes eius & doctrinam libenter ut agnosco: ita etiam publicè prædicabo. Aconitum primum, nostri Marantam, virum alioqui incomparabilem circa rei herbariæ cognitionem, facere Doronicum vulgò dictum, sed magno errore, ut ego assero. Idem CL. V. Matthiolus aliquando vidisse mihi videtur (sunt autem species eius tres aut quatuor, ni fallor) ego duas vidi & habui, vnam adhuc alo, & propter descriptionem aliquo modo convenientem pro Aconito pinxisse: radicem verò non probè expressisse. Hanc mihi in hac palæstra exercitatisimo, si quisquam alius (fauero gloriæ, quæ tantis mihi laboribus constitit) sententiam, nisi ipse sensus & res præsens, nemo excutiet. Ad sensum & naturam ipsam prouoco. An ultra hominis vnus fidem his in rebus prouocare nefas? Tædet me pigetq; his nugis tantum temporis dare. De Laburno etiam, Anagyride, & Cytiso, in quibus non ita, ut debuit, de me scripsit Matthiolus, sententiam meam veterum & rerum ipsarum testimonijs perfacile munire possum. Sciat me non tam ex forma, ut ipse suum Aconitum, quam sensu etiam, & quæ ab eo iudicantur viribus, & experientia ipsa statuere solere, quæ vel conicio, vel statuo. Sed hæc satis superq;. Dedi hoc amicitiaæ tuæ, ut tantum hac de re scriberem, rebus alijs occupatissimus. Kentmannus ab Aloysio Aconiti nomen primum accepit: ego ab illorum neutro, nec alio quoquam: sed *aut d'is d'ant* & primus ante annos ferè XX. publicè scripsi Toram Valdensium Aconitum esse: cui folia plura vno nasci, tria scilicet aut quatuor, ex Kentmanni picturis primum vidi, deinde herbis ipsis aridis ad me missis: ætate verò superiori, è montibus mihi allatæ nonnullæ, etiam quina folia produxerunt. Species dug sunt, maior cucumeris propè folium habet: minor cyclaminis. Radices nec omnes nec semper æquè *monogastri* sunt, nec semper eodem candore, quo alioqui cæteras ferè radices plerasq; vincunt, &c. Pete obsecro, ut vel tibi Matthiolus sui Aconiti particulam mittat: quam tu mihi communices: id si feceris, ego meum tum pluribus folijs, tum radice prorsus scorpioide & caustica, mittam, quod in Aconito primo Galenus requirit, non minus quàm in secundis. Matthiolus verò suum frigidissimum & narcoticum facit, quum Dioscoride teste corpore scorpijs inferat: quod per accidens fit. quæcunque

EPIST. CONRADI GESNERI

enim moriuntur, aut morti proxima sunt, ferè torpent. Volui me
coercere: sed non possum. paratus sum quamcunque pecuniam
deponere, Matthioli Aconitum primum, lethalem vim neque res-
frigerando, neque vrendo possidere: hoc nisi verum sit, nihil am-
plius mihi credas. Hæc tamen à te adhuc dissimulari velim: nec
ego tale quid vnquam publicè scribam: præsertim si ipse quo-
que calumnias suas & malè citata ex libris meis, vt de Cytiso,
corrigit. Non vacat plura: ignosce. Doctrinam destillationis
succini, mittes cum commodum erit. Vale Tiguri 15 61. Mar-
tij die 17.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Scripsi ad te nono Iulij: nunc oblato Augustam nuncio has in-
conditas & nimium festinatas ad te dare volui. Vltimè tuè no-
no Kalend. Septemb. data sunt, penultima verò in die D. Ioannis
Baptistæ. In his miraris, elleborum album oxymeliti meo me ad-
miscere. Compositionem ad te scripsi, & vtendi modum: quem si
experiri volueris, re ipsa felicem & salubrem experieris. Paula-
tim sine molestia, sine vomitu præstat hoc oxymeli, quod ellebo-
rus ipse semel sumptus copiosius magno cum periculo & mole-
stia præstaret. si tamen ad 3 j. aut paulò plus sumatur, vomitus
molestos & vehementes ipsum quoque concitat. Matthioli destir-
pibus volumen, quando sit proditurum Germanicè, quando item
Latinè, significari abs te, satis est mihi: neque enim adeò festinant
mea. Tempora hæc perturbatissima, Typographos etiam apud
nos & alibi à bonorum librorum, in humanioribus literis præ-
sertim & re medica editionibus, deterrent. Intestini Galliarum
motus & bella magis magisque gliscunt, & externorum quoque
milium accessionibus ad vtramque partem augentur. Intra anni
spatium vltra centum millia Gallorum ab vtraque parte occisa
computantur: interea etiam pestis grassatur Lutetiæ iam sæua, vt
nuper vno die ad nongenta funera è Xenodochio elata sint. Hæc
in præsentia rescire potui: expectamus autem indies novas &
maximas mutationes. Deus omnia in sui nominis gloriam con-
uertat. Moibanus fel. mem. Euporista Dioscoridis non potuit
absolvere: & iam morti proximus Achillem Gasserum Medi-
cum rogauit, vt perficienda ad me mitteret: id quod rogante
Gassero facturum me recepi: & iam ferè perfeci, Dei gratia.
Typog.

Typographum tamen nondum reperi. Interea rogo, vt de eius vita, studijs, laudibus, familia aut parente aliquid ad me, aut ad lectorem simpliciter perscribas. Mitto Theophrasti Paracelsi de vita longa librum, qui nuper Basileæ auctior editus est. Multi etiam literati viri, iuniores præsertim ad Theophrasti heresi declinant. De Thermis Silesiæ scriptum cum absolueris, mitte. Clagenfurti in Carinthia (oppidum esse aiunt duobus miliaribus distans à S. Vito) audio Medicum esse Sibenburgensem, qui herbarum siccarum quinque Tomos habeat: qua de re si quid certius rescire posses (peto autem vt coneris) nec dissuaderes, literas ad ipsum per te darem. Vale Tiguri 1561, Octob. die 18.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

DEbui iamdudum V. CL. epistolæ tuæ respondere: & id sanè an fecerim, non memini: adeò nulla mihi memoria constat: neque literas tuas modò inuenio: scribere tamen volui, & meas adiungere Pernæ ad te literis, quas his diebus accepi. Doleo te aduersis casibus vrgeri. Sed Deus qui causam honestam dedit, dabit etiam constantiam in aduersis, & aliquando meliora. Tu vero vir optime, conscientia tuæ acquiescere & pietatem sinceram tueri perge. *ἀντιμὲν τῶν τῶν αὐτῶν ἀδελφῶν ὡς ἔστιν.* Ego te perpemo colere & amare pergo, teque vt idem facias rogo, & summa liberalitate omnia mecum agas. offendere enim me non potes: propter firmissimam illam de tua pietate, doctrina & virtutibus in animo meo persuasionem. Resedit in me cogitatio illa respondendi Marthiolo de Aconitis & alijs quibusdam. *ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν σου.* Memini me vltimis meis ad te scripsisse, de oxymelite elaborato meo, & rogasse vt quomodo melior & concinnior eius compositio fieri posset, indicares. Ipsum quidem per se medicamentum summa cum admiratione quotidie felicissimè experior, tum aliàs, tum circa asthmata, orthopnoæas, monēdos menses, epilepsias, &c. ita vt si artificiosior eius compositio foret, plura etiam de eo sperarē. Rogavi etiā vt compositionē syrupi de carduo benedicto ad me perscriberes. Cordi opera accepisse te non dubiro: quæ autumno superiore misi: quæ vtiā non tam fœdè deprauata negligentia Typographi exiissent: qui etiā ultimas castigationes

EPIST. CONRADI GESNERI

meas non addidit. Spero autem, eas seorsim nunc excusas esse: quas ubi accepero ad te mittam, modo admoneas. Noui hoc tempore nihil est apud nos. Cassij Iatrosophistæ problemata Medica Græcè & Latine ex mea interpretatione patruelis meus hic excudit, nec dum absoluit: vehet autem ad nundinas. Diu me Frobenij detinuerunt, in quorum gratiam prolegomena proluxa scripti in Galeni opera latina, quæ nunc ab eis impressa Francfordiam vehentur. Nunc meum de Thermis librum parabo: interea semper augentur stirpes meæ: circa quas innumeris observationibus iam penè obruor, & tanto tam multa conscribendi labore deterreo, tam ingrato præsertim seculo. Vale Tiguri 1562. Februarij die 15.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

ACcepi his diebus literas tuas doctissime D. Crato: quæ nunc festinanti mihi non occurrunt: nihil autem ferè illis contine-ri puto quod responsum virgeat. Scribis te accepisse meas quasdam: & de Matthioli Aconito quæ scripseris vera esse. qua de re iam respondi: item de Medico qui est Clagenfurti, multa illum collegisse, sed sine iudicio. ego verò in plantis colligendis iudicium non confesso adhibendum: sed Medico cui ocium non deest, aut qui ex professo id agat, colligendas esse quorquor occurrunt omnes: & ordine aliquo reponendas, quod ipsum tamen non est necesse. index enim additus, quod ordini deest, sarcierit. Opras mihi potius herbas à D. Vuoyfelo collectas: quem equidem credo plurimas rarissimâsque in Gallia Italiâque collegisse. sed cum me iam antea illas plerasque omnes habere putem, nolim tanto itinere frustra ad me mitti. Illi nouo marito (neque enim antehac sciebam) omnia felicissima opto. quod si me amare pergit, illarum duntaxat stirpium, quas rariores se habere putat, meque eis fortè carere, breuem catalogum ad me det, ut paucas ex illis fortè petam, remissurus etiam si volet cum aliquo fœnore & gratiarum actione. sic fortè etiam in nostra stirpium historia sui honorificè nominandi occasionem mihi faciet. Medicus ille Clagenfurti habet fortè aliquas mihi rariores, non in Gallia Italiâque sed alijs regionibus inuentas, ut in patria (nam Sibenburgensem esse aiunt) aut alibi. Quod si fieri posset, ut illarum, quas habet reconditas, stirpium non omnino

omnino vulgarium catalogum, mihi ab eo meo tuoue aut quouis nomine impetrares, rem faceres mihi longè gratissimam. De me quidem omnia hominis grati officia ei polliceri & tanquam fideiubere non dubitabis, spero. De oxymelite nostro quidnam tibi successerit, scribe. Ego nuper elleborum album cum aceto destillaui, & eum liquorem iam ter aut quater in longis febribus feliciter propinaui. Moibani volumen imperfectum, iam Dei gratia absolui: cum sciero tibi quando cudi debeat, significabo. Interim maturè quæ de ipso scribere potes vt petij, perscribe. In medicamento illo contra pestem, quod nuper communicasti, cum vulgus Medicorum aurum, gemmas & os de corde cerui admisceat, dubia maximè & incerta remedia, ac quibus ego nunquam vti soleo, sed tu fortasse aliter de gemmis, auro, osse de corde cerui sentis, vt significes peto. Video medicamentis illis vim esse refrigerandi mediocriter & siccandi: quæ duo coniuncta resistunt putredini in corporibus purgatis & bono victu vtentibus. tertia his accedit astrictoria facultas, quæ vt reliquas partes, ita cor nimirum corroborat. Posset idem alijs medicamentis & fortè melius præstari Tormentilla & similibus: sed dandum aliquid per suasioni diuturnam præferim, & principum. De margaritis & corallijs minus dubito: & corallijs non rarò feliciter vtor: de reliquis gemmis an aliquas vires easq; diuersas obtineant, valde dubito: & cupio te qui in virorum principum remedijs experiendi occasionem habes, diligentius hæc obseruare. Præseruandi quidem gratia, remedijs huius tui vim aliquam esse puto, (quanquam & nocere potest non purgatis & non bono victu vtentibus corporibus, malos humores retinendo.) In curatione verò Medicum tam leui medicamento vti, arte Medica indignum mihi videtur. Extremis enim morbis extrema remedia conueniunt. Pellendum est venenum foras vi magna ijs quæ calorem in corpore magnum excitant, siue per se, siue per accidens, & aqua frigida apud Rhasim copiose pota ad sudorem: quam miror nostris temporibus neminem experiri. Quod si quæ remedia leuiora aliquibus profuerunt, id sanè per accidens factum videris sudoris ratione, quem plerique omnes in huius mali curatione vel cogere solent: ira vt sæpe cogitarim non medicamenta plerunque esse quæ hunc morbum curent, sed sudorem. vix enim vlla sine sudore hoc faciunt, cum illo autem pleraq; omnia. sed desino noctuas Athenas. Tu hæc melius cogitabis, meq; admonebis vbi errare videbor tam liberè, quæ ego profecto cupidè id abs te expecto. Plenis viris quæ

EPIST. CONRADI GESNERI

di notha hoc tempore apud nos grassatur cum tussi molesti ssimat
quæ & ipsa ferè sudando in lecto, nulla sectione venæ curatur.
De Paracello & contra eius imposturas scribendi locus tibi da-
bitur aliàs prolixius fortè: & libello vel epistola ea de re expro-
fesso tractante: quoniam res tanti est. Si quid autem eiusmodi scri-
pseris, nec inuenias Typographum, ad me (si placet) mittere: ego
quantum in me erit, editionem promouebo. facilius quidem cum
alijs quibusdam & in maiori opere, quàm per se libellum tantu-
lum Typographi admitterent. Libri Theophrasti, tres de Vita
longa superiore anno hic sunt impressi: nuper verò Basileæ duo
alii eisdem additi, à Perna puto: & Mylœci (Milhufiæ) de dosibus
medicinarum liber eiusdem. Cordi opera, si quando impriman-
tur denuò, curabo, vt quæ emendanda misisti, emendentur, si vi-
xero. Tiguri 1562. Decembr. die 28. Festinationem non excusabo
amplius: iam enim ferè te assuetum puto.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Cratoni à Crastheim.

NArrationem tuam de Moibano accepi maturè, & curabo ad-
dendam operi ab eius initio aut tergo, prout cōmodum erit,
& videbitur Typographo. Vtrouis autem in loco ponatur, vti-
mò imprimeretur. Spero autem Typographum inchoaturum mox
à nundinis vernis, & futura æstate, aut ad autumnales nundinas
absoluturum: interea si quid aliud tibi in mentem venit, mittere aut
admonebis. Accepi etiam numisma argenteum, quod effectum à
Moibano, faciem tuam repræsentat, egregium sanè. quòd si arti-
ficem inuenero, meam vicissim tibi procurabo. Interea gratias
maximas pro tanto in me & amore tuo & beneuolentia. Circa
Aconitum Matthioli, æquum est me tandem ^{supra prædicti aoi xpi in ian.} procedere.
Mea cerè stirpiū historia tardissimè procedit. Pro ijs quæ de An-
timonio ad me dedisti, plurimum tibi debeo. Miror autem doctis-
simum Iulium Alexandrinum tantum illi tribuere, vt præcipuum
pestis antidotum hoc faciat. Pestem ego totius substantiæ mor-
bum esse existimo potius quàm intemperiem: ideoq; in omnem æ-
tatem & omne temperamentum cōragiose grassari, magis tamen
si corpora ad putredinem apra sint. Septicis enim venenis conse-
rendum puto: quæ etiam si calida existimantur, ab eo tamen ma-
gis, quòd tota substantia naturæ nostræ aduersentur, quàm calo-
ris excessu venena statuuntur. Et quoniam putrefaciens vene-
num

num præsertim subtile & quod in spiritus vitales nostros grassari periculum est, non tam vomitorijs & deicientibus quàm sudorificis, quæ & vapores infectos euacuant, & corporis totum ^{in vna} reddunt, curatur: his potius quàm illis vtendum censuerim, ratione & experimentis plurimis attestatis. Ego melancholico iuveni robusto nuper quatuor grana antimonij præparati dedidi, vnde is aluum quater deiecit, vomuit autem sæpissimè maximam cum anxietate circa cor, & ingenti capitis dolore concitatis: vt dedisse me pœniteret, postmodum tamen melius habuit. Moiban opus in folio excedetur, volumen mediocrefuturum. Nam Græca quoque accedent. Exemplum vnum integrum vt accipias curabo, si vixero: tui verò scripti aliquot exemplaria, quotquot te petere antequam imprimatur, indicaueris. De Valerio Cordo epistola tue emendationes accepi. D.D. Iulius & Lauraus nuper ad me scripserunt. Sub prælo nunc est hic libellus meus De anima ^{in vna} & in gratiam patrui mei compositus & effusus: eū D. Iulio dedicaui, mittam ad te breui vt spero. De Gallia statim nihil habemus ferè certi post conflictum illum decimo nono die Decembris superioris: nisi quod perturbata adhuc sint omnia. Hæc festinanter, vt intelligeres saltem me accepisse tua. Vale. Tiguri 1563. Februarij die decimo quinto.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Cum nuncius daretur Augustam doctissime D. Crato, Froschoueri nostri dolium libris refertum illuc mittendum, manus nuper abs te accepi, eruditione & varia rerum cognitione plenas, pro quibus plurimum tibi debeo. quod si te non nihil communi mea circa gemmarum intra corpus vires sententia, ignosce. per ocium considerabo rem maturins, & ad te scribam, si cur de ambra quoque, nunc festino, ne dolium mihi præcludatur. Phædronis cuiusdam libelli nuper Ingolstadij impressi sunt ^{ad vna} minor inscriptus: alter de cura pestis. audio & alios quosdam ab eo editos & edendos. Legi tua quæ ^{ad vna} scripseras in Præfatione illa, quam Ferna mutilauit: quæ valde probo. Curavi mihi exscribi. tuam verò manum ad Fernam misi.

EPIST. CONRADI GESNERI

Aliud nunc non licet, hoc addam: elleborum album hodie me dedisse ancillæ meæ, nempe cochlearia duo vini maluarici, in quibus radices illius cum alijs quibusdam iamdu erant macerata. Vnde illa post tres horas plurimum vomitibilis & pituitæ, & perfrictiones quasdam extremorum sensit: Satis bene autem tulit: & non dubito quin plurimum hæc euacuatio ei sit profutura: sicut plerisque omnibus ex vicia vna oxymelitis minoris nostri excitatus vomitus, vtilissimus est: ita vt ego Antimonio vtunque preparato longè ipsum præferam. hoc certè tibi verè testor, nunquā me oxymelitis mei neque minoris, neque maioris dati potuisse, nisi semel aut iterum ex accidenti aliquo: vt cum vna vice quis sumpserat, quod tribus debebat. Sed tum quoque profuit potest: & cum vomitum imminuentem quidam reprimeret, cum promouere debuisset. In minori amariora quædam omittere voluit: propter stomachos quorundam, & ad ingratiore medicamenta nausæas. Sine aceto etiam parari aliquando cum musto per autumnum: eratq; id suauissimum simul & vtilissimum. Acetum scio non omnibus conuenire. Mihi ischiadico multum profuit vomitus inde concitatus: qua ratione alijs arthriticis profuerit: & fortè etiam quod non tam ad articulos quàm ad extrema & cutim propellat: & densatos humores omnes incidat, attenuet, loco moueat, sed hæc experimentis relinquamus, si placet. Si tu tamen vtrumque nostrum exercendi causa, tum ex rationibus, tum tuis etiam periculationibus, plura addere voles, adeo non succensebo, vtcunq; in eis multa vituperes: vt te quoque commoueri nolim, si circa vsum gemmarum à te dissenserò, & alijs quibusdam fortè. Hæc enim maxime ingenuæ amicitie prærogatiua mihi videtur, vt salua amicitia alter ab altero dissentire quàm liberrimè possit: quod vrinam Marthiolus quoque mihi concederet: te enim id facturum non dubito. Vale Tiguri 1563. Martij die 15.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

PRO catalogo piscium pictorum tuorum, qui apud hæredes Moibani sunt, gratias habeo. Et quanquam illos omnes nifallor iam prius habeo: pergratum tamen foret tuos etiam videre, quorum multi aut aliqui melius quàm mei delineati aut picti sunt. Proinde si curare potes, vt ad me mittantur, cura. D. Gasserus ea in re suam operam præstare poterit, & faciet mea causa libenter.

benter. Nuper & Cordi Aquatiliū icones, quas in Italia fieri curauit, magnæ & pulchræ ad me missæ sunt. Bartholomæus Chorricher quidam, dicitur Matthiolo vltra centum herbas, quæ in eius herbario non contineantur, dedisse aut monstrasse. Scripsisti ad me aliquando de oleo vitrioli quod in aurum redigi possit, & valde profit leprosis & qui inunctionibus Mercurialibus perediti sint. ad quomodo fiat, plenius ex te discere cupio. Ego quartana senī nuper qui ex asthma etiam in paroxysmis vehementer laborabat, primū oxymeli meum, postea oleum vitrioli cum syrupo de succo citrij dedi: vnde & quartana febris plurimū remisit, & asthma aliq̃ symptomata: vt nunc leuiter tantum febricitet & extra periculum. Hæc paucis ad te scribere volui, vt tua (quod desiderabas) mihi reddita scires. Occupant me nunc summopere sculptor & pictor. Certè non solum cum Matthiolo, sed omnibus qui hactenus icones stirpium ediderunt, ἡ τῶν μυηθῶν ἀπὸ τῆς παλαιῆς φύσεως τῶν ἀκρίων ἀκριβέως, καὶ τῆς τῶν ἀκρίων ἀναγνώσεως ἀκριβέως ἡ τῶν ὀνυχίων κοινῶς, καὶ ἡ μεταποικητορῶσάν μοι δοκῶν. ἀγαθὴ δ' ἔστι ἡδὺς βορρῶσι.

His addidi literas Dantis cum ad Medicum: quas rogo vt cures cito ac tuto, si potes: & proximè significes an commodè ad ipsum transmittere queas. Semel enim aut iterum fortè in anno scriberem. Missurus ad me erat cornua Tarandi: sed excusat occasionem mittendi deesse. Ad nos si mitti possent, tuque vecturæ precium meo nomine persolvere paratus es, id illico cum gratiarum actione restituiam. Rogo vt eadere duobus verbis ad ipsum scribas: quo mihi gratius facere nihil potes. Hæc ferè in tenebris, ignosce. Vale. Tiguri. Kalendis Augusti.

1563.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

AD copiosam tuam epistolam non vulgaris in me amoris argu-
mentum, Vir ornatissime, & amicorum syncerissime,
per paucis respondebo, vtriusque nostrum occupationibus con-
sulturus. Ab hoc enim tempore nunc pingendis sculpendisque ico-
nibus stirpiū, & historię conscribendę cum operam dem, amplius
quā antehac, Typographo urgente, cogor. Itaq; habebis me ex-
cusatū ad aliud tempus, dum tanto labore fungor, si brevius &
rarius fortē posthac ad te scripsero, & officio meo tuęquę ex-

EPIST. CONRADI GESNERI

pectationi non per omnia satisfecero : donec aliquando, iuuant
Deo, ad officium redire, & refarcire quæ fuerant neglecta vel
potius intermissa liceat. Suffurabor tamen, cum opus erit, sem-
per mihi tempus aliquod, vbi quid vrgere videbitur : neque tu
scripsit Conradus mihi parces. Legi rationes tuas cur ab elleboro al-
bo abstineas. Ego si vixero, in ellebori historia multa profe-
ram, quæ Medici admirentur. Hoc in præsentia breuissimè dis-
cam. Rationes tuæ cur eo abstineas ad purgationem solum per-
tinent, hoc est, vomitum ciendum : quem vt efficiat maiori co-
pia opus est : quam ego etiam perraro vrgente necessitate ali-
qua præbeo, non infeliciter : sibiio certè, quod alij tantopere ce-
lebrant, præfero. non enim supra infraque mouendo nimium de-
bilitat, sed per superiora tantum, & cum symptomatis non adeo
periculosus, sed leuibus plerunque. Creberrimè autem illo vtor
non ad purgandum, sed ad referandos meatus & crassos hu-
mores attenuandum, eosque à centro & interioribus corporis
ad superficiem & vias excretionum variarum educendum : quo-
modo paratus ex eo syrupus in modica dosi, cum alijs (aut e-
tiam sine illis) aromaticis præsertim, non modò gratus sit,
(imò gratissimus, si sine aceto cum musto per autumnum, aut
aliàs cum cretico vino paretur) sed etiam recreat & roborat
& hilariorem facit, & acuit ingenium : quod in me & alijs se-
pissimè expertus scribo. Sed tenendus est modus : sicut in vi-
no generoso præsertim : quod modicè potum eadem præstat :
vltro modum verò suum, eadem ferè quæ elleborus mala in-
fert. Caput enim petit & inebriat quodammodo elleborus si-
militer vino : & cum eo inebriatæ aues quædam, vt columbæ, à
furibus capiuntur. Ad quem autem vsque modum procedere
liceat absque noxa, absque purgatione, experiendo discen-
dum est : incipiendo à minima mensura & paulatim addendo :
verbi gratia, vini cretici vncijs sex, si ellebori albi drachmas
duas adijcias : eius colati si drachmam semis capias, nihil moue-
bit : augebis scrupulatim, duo, tres, quatuor, quinque scrupuli
nihil mouebunt : sextus fortè teneriorem aliquem mouerit : ro-
bustiores ne septimus quidem, sed octauus aut nonus demum
scrupulus, maxima admiratione : cum sex septemue scrupuli
nihil prorsus moueant, sed exhilarent, vt dixi, & roborent,
phlegmaticos præsertim : vnum alterumue solum additum mo-
uere, & quidem vehementer plerunque. Tale vinum, si quis
parare velit, addere poterit conseruæ rosarum non nihil, & aro-
matis

matis vel aliud quippiam, vt citri cortices pro arbitrio: aut sy-
 rupi de acido citri liquore partem mediam, & mediam vini. Me-
 dicamentum reponere, loco tepido ponere, post mensem colare.
 Seruari potest ad annum & amplius. Hæc dum scriberem, sum-
 psi eius circiter drachmam. Medicus industrius commodiorem
 eius vsum fortè inueniet, hinc sumpta occasione. Tam multa scri-
 bere non proposueram, præsertim cum tu ab elleboro abhorreas,
 & nostri seculi præstantium medicorum authoritati plus quàm
 experimentis tribuas. Pro rarissimis illis & preciosis terris Lem-
 nia & Melitensi ad me missis, & ex vngula alcis annulo, maximas
 tibi gratias ago. Lemniam puto esse albam, Melitensem rubere:
 de quo certior fieri à te velim. In Melite purabam vernaculam
 esse linguam Italicam, quod si ita est, miror Arabicos caracte-
 res impressos, quod fortè fit ad augendum precium, vel vt pro
 Lemnia vendatur. Meum de Anima libellum nimis certè exten-
 soralem, non displicere tibi gaudeo. Testatus est etiam D. Iu-
 lius non displicuisse sibi, & à Cæsare priuilegium pro libris ali-
 quot meis mihi impetrauit: diploma nondum misit. Methodum
 tuam in Galenum vtinam breui videamus. De Phædronis li-
 bris à te scripta, libenter legi: libellos eius iam veritos au-
 dimus. Contagionis an semper causa sit putredo, an verò ea se-
 cundum *ἰοίαν* & formam suam quandam disseminetur, non fa-
 cilè dixerim. animus tamen in tuam sententiam inclinat: sicu-
 ti etiam circa rerum omnium formas *ἰοίωδες* cœlestes potius
 esse, quàm elementis tribuendas: *πρᾶσις* verò ab illis differre,
 mixtioni elementorum ascribendam. Quamobrem etiam cir-
 ca lapides, gemmas & alia, effectus quosdam esse totius sub-
 stantiæ, non qualitatis manifestæ aut temperamenti conce-
 do. *Νοστήριον ἀπόκρισις* à fene nostro dictam, non video quid pro-
 hibeat vaporis ceu communi nomine comprehendere. Cala-
 mintham inodoram tuam, quæ copiosa hic nascitur, ante vi-
 ginti annos in caralogo nostro stirpium tetraglorto excuso,
 clinopodium feci in Germanica interpretatione *κρίνον*: nunc
 animus magis inclinatur ad polycnemon, viribus præsertim con-
 sideratis. nam polycnemon Galeno calfacit & siccatur in secundo
 ordine, & vulnera glutinat: clinopodium autem in tertio & *ῥιζο-*
μαρτί est, vt pro eo rectè calamintha substitui possit. Ea quam mit-
 tis, calaminthæ calfaciendo & *λεπτομερής* multum cedit: efficacem
 tamen esse herbam, gustatus & odor (quo non penitus caret)

EPIST. CONRADI GESNERI

indicant. Aconitum Matthioli primum libentissimè vidi: si mo-
de id ipsum est, quod ipse tibi demonstrauit. Scire autem cupio
an radicem recentem & splendentem ostenderit, an ipse etiam
siccam: causam audies aliàs: cum simul etiam quæ mihi hac de
herba explorata sint, addam: nunc festino. De ambra conside-
randi ocium nescio quando mihi sit futurum: à te potius doceri
& præueniri optarim. Matthioli herbarium Germanicum ha-
beo: his diebus cum Sion depingendum curarem, ridiculum &
monstruosum ipsius Sion risimus. Picturæ nostræ vt multò mino-
res, ita *αυξημένης* & plerunque veriores erunt, spero, magno la-
bore meo ac sumptu, sine vlllo Mœcœnate. Cordi opera edidi bo-
no studio: & certè in Dioscoridem Annotationes multò melio-
res & copiosiores sunt, quàm prius editæ erant. In cæteris etiam
si secunda editio repetatur, multa emendanda curabo. Libri sunt
imperfecti, & stylus sæpe non bonus. Res ipsas verò si spectes
& harum studiosos homines (quorum non pauci iam gratias
mihi egerunt) plus ex eis addiscere licet, quàm muleis aliorum
viuentium. De cæteris nuper Kalendis Augusti ad te scripsi.
Vale. Tiguri 1563. Augusti nono..

CONRADVS GESNERVS. IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Postremæ ad te meæ Octobris die octauo datæ sunt: eiusdem
mensis vigesimo sexto die accepi, Septembris decimo ter-
tio à te datas: quibus nunc respondeo breuiter & incomptè, vt
vides, quamuis nihil sit quod responsum vrgeat, nisi hoc potissi-
mum, vt intelligas me accepisse, quæ in epistola tua Cordi operi-
bus præfixa emendari iubes: id quod faciam sedulo. De Pernia
quid cudat, de quæ Montanicis tuis nihil audio: sed dabo ope-
ram, vt breui intelligam quid fiat. De radice illa quam misisti, si-
ue eandem Matthiolus, siue aliã pro Aconito suo vidit ac pinxit,
ne sis sollicitus: nihil enim huiusmodi publice scribam: Eandem
quidem etiam ante biennium medicus non indoctus pro *τῷ αὐτῷ*
Aconito ad me dederat. Quæ de Astore Attico scribis, admo-
nent me vt in meis iconibus diligentior sim: quod sanè studeo.
His diebus *καὶ οὖν αὐτὸς* cum suo flore ex Italia accepi: & fictam
quod ad flores *τῷ αὐτῷ* picturam misi. *ἡλοῖα δὲ καὶ ἄλλα παραπομπὰ αὐτῷ*
κατὰ τὰς ἐκδόρας ὁμοειδῆς ἔργα μνηστὴς ἰκανάς. Sed & alias tuas accepi in ipso
xqui

æquinoctio à te scriptas: in quibus primum mentionem facis nobilissimi comitis N. N. quem ab eo tempore tecum fuisse puto, reuertentem in patriam: in eo quidem ego doctrinam cum virtute ac pietate singulari coniunctā, sum admiratus. Alcis cornua magna & pulchra habeo: Tarandi valde desidero. Succini varijs deferentijs abundo. Priuilegij Cæsarei instrumentum à D. Iulio iam pridem mihi promissum, nondum accepi, ac valde sum de illo sollicitus. Quod si contingat vel ad D. Iulium, vel D. Seldium te scribere, vno verbo vt mei mentionem facias, & sollicitam expectationem meam indices, rogo: quod in Scribas conferendum est, dissoluere paratus sum. Mea stirpiū historia nondum est inchoata quod ad operis formam. Hæreo adhuc in materia: quam magna ex parte ex veteribus & obseruationibus proprijs congero. Recentiorum illa quæ præter veteres addiderunt, perpauca sunt. Quantum in me quidem erit, honori & gloriæ singulorum fauebo: ita vt interim labori, optima quæq; in meis scriptis breuiter comprehendendi, ingenua semper per quos profecerim confessione non parcam. Guilandinus iamdiu nihil ad me: causam scio, ni fallor: quam non scribo, vt tempori parcam. Quenam sint illæ XXX. & amplius herbæ, quas D. Ioachimus Camerarius F. habet, in Matthioli libro nullas, nominatim scire velim: vt aliquas ex illis forte petam, proq; illis vicissim quicquid ego possum conferam. Tu me illi & parenti quoque commendabis. Quæ de Gratiolæ herbæ succo scripsisti, libentissimè cognoui: & statui æstate futura ex ea herba succum elicere. abundat enim nobis maxima eius copia. Quod ad nomen, Eupatorium Mesuæ eam esse, non concedo: argumenta nunc adscribere, non vacat. Ego quid medicum mutuo rependam, vix habeo: sed occurrit epistola amici circa pestis curationem, nuperrimè ad me data, cuius verba attexam. Euphorbij vsum, inquit, in peste curanda aliqui iactitant, compositio nostratum talis est.

℞. Euphorbij, Mastichis ana ʒ. sem. croci orient. gran. v. Tri-
ta singula seorsim cum melle ros. redigantur in massam: de qua
exhibent forma pilulari à ʒ j. vsq; ad ʒ ij. sem. Florentini Medici
Euphorbij capiunt ʒ. xvj. Gummi Elenij ʒ. j. se. Mastichis ʒ. i. &
huius drachmam vnā cum aqua scabiosæ vel brodio non sine
miraculo exhibent. sic ille. Ego ab Andr. Lacuna quoque in libello
de peste, Euphorbij bonam copiam antidoto suo opiato ad pestis
curationem præcipuè commendato, addit. Audio Vegam (si
rectè scribo) quendam Hispanum de morbis curandis librum ab-

EPIST. CONRADI GESNERI

solutissimum edidisse, quem nondum vidi. Vale Tiguri 1563.
 Nouembriſ die 12. ignosce festinationi multa iam nocte, &
 lituris.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Binas literas tuas accepi V. CL. vnas sexto Decembris: alteras XI. eiusdem, ad me datas: quibus nunc breuiter respondeo, quoniam & crepusculum instat, & aliæ plures mihi literæ exarandæ sunt. Quod in Aula versaris, id tibi felix & prosperum vt eueniat opto. ego quidem vel exercitationes corporis, quarum maior in Aula occasio erit, valetudini tuæ non insalubres puto futuras. Cum è patria discederes nullas ad me literas dedisti: ego saltem nihil accepi. Gaudeo te frui familiaritate optimorum & doctissimorum virorum D. D. Iulij & Stephani: quorum ego beneuolentiæ simul & beneficentiæ in me quantum debeam sentio, agnosco, & prædico lubens. Non dubito autem quin illorum doctrina & virtus à suauissima coniuge & liberis absentiam tibi reddat leuiorem. Priuilegium nondum ad me peruenit, quod doleo: ad D. D. Iulium & Zassum ipse scribo. In posterioribus literis scribis te in prioribus scripsisse quædam ad Petrum Pernam spectantia: quorum tamen in illis nihil inuenio: sed literas tantum tuas ad ipsum, quas primo quoque nuncio curabo. Opusculum nostrum *reperit* in alijs rebus occupatissimum, cogit me edere patrui mei Typographus: cui quoniam sumptus in Icones fecit, & res familiaris ei angusta est, obsequar & mittam qualemcunque ad proximas Francofordienses nundinas Deo fauente. De herbario nostro, nihil certi scribere possum, nisi hoc me in eo adornando versari perpetuo quantum per alias occupationes licet: & veterum præsertim libros omnes, vnde quoquo modo aliquid ad hoc argumentum decerpere possum, perutilare. Euporista Moibani Typographus scribit se inchoaturum, vbi primum habuerimus priuilegium: & iam specimen ad me misit, quod satis placet. Narratio tua de Moibano talis prodibit spero, qualis & scripta à te, & postea aliquot in locis à te mutata. Geneva ciuitas nuper ferè prodicione per exules & alios quosdam coniuratos occupata fuisset, nisi detecta iam iam imminente prodicione sibi cauissent: eorum aliqui capti tenentur, vnus & alter iam supplicio affectus. Bernardinus Ochinus Senensis nuper

hinc

hinc exulare iussus est: propter librum eius dialogorum 30. quem nobis inscijs Basileæ imprimendum curauit Seb. Castalione Interprete Latino, nam ipse Italicè scripserat. Castalio his diebus obiit: eo in libro aiunt contineri multa absurdarum opinionum semina, quæ ad Anabaptismum puto pleræq; inclinant. Quo nam autem proficiscatur, nescimus. Ego miseræ Poloniæ metuo: in quod velut asylum video multos heteroclitos & *παράδοξον* authores homines confluere. Pestis ad Necarum valde grassata est: nec dum remisit vt audio. Tuas ad Arctinum nostrum curabo: qui Professorum ferè solus illic remansit, adhuc vt spero incolumis. nuper enim ad me scripsit. Aliud in præsentia non habeo. Vale Tiguræ 1564. Ianuarij die 8.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Cratoni à Crastheim.

Literæ tuæ Ianuarij 29. scriptæ, Februarij die 18. mihi redditæ sunt, vnâ cum excellentissimi D. Iulij literis & priuilegij instrumento. Quamobrem summæ & beneuolentissimè in me beneficentiæ ac liberalitati vestræ gratias ingentes habeo agog, donec Deus etiam referendi aliqua ex parte aliquando facultatem mihi concedat. agnosco enim, quanquam amplissimi viri D. D. Seldius & Sigmoserus suam operam gratis mihi præstiterunt, id omne vobis deberi: aliæq; vestra officia vicissim vos, vt meo nomine ceu fideiussores non sitis ingrati, vel iam ipsis exhibuisse, vel in posterum esse exhibituros. Quamobrem iterum atq; iterum vobis pro hoc beneficio gratias ago: & vt re ipsa me per omnem occasionem gratum ac memorem futurum vobis polliceamini peto. Quod si non fecero, tu pro iure amicitiae nostræ ad id faciendum hortator atque adigito. Scharpffius tuus ipsemet heri cum literas tuas ad ipsum missurus essem, huc appulit. vnâ cum adolescente Ostrorogo: vt ipse ad tescriberet. Illi, vt hospitem commodum hic inueniant operam dabo: nam ad me recipere in summis & perpetuis occupationibus meis commodè non possum: præsertim cum breui in thermis nostris dies aliquot immorari, bibèdi eas causa, decreuerim. Vxor ad rem familiarem *ἡ δὲ πρὸς τὸν βίον* comparanda prorsus inepta est, ancilla vt pleræq; inepiores. mihi verò minimè omniū vacat. Si tamen aliū commodiorē locū non inuenerint, faciā vel in tuam gratiam omnia. Literas nescio quot (quaternas aut quinque

EPIST. CONRADI GESNERI

puto) intra sesquimensem ferè ad te dedi. Video eas tardius quàm
 vellem ad vos peruenire: aliqua forsàn intercidunt: me quidem
 ad respondendum tardum aut negligentem esse, nolim te suspica-
 ri. Vnas laceras ad te misi: in alijs binis inter cætera petij, vt ali-
 quod mihi & familiæ meæ insigne à Cæs. Maieſt. impetrareris:
 idq; ceu colophonem tu & D. Iulius ac D. Lauræus, si in Aula est,
 vestris in me meritis adderetis. Misi & specimē depictum quale
 peterem, si vobis non displiceret. Eas ambas aut certè alterutras,
 iam pridem spero te accepisse. De vxoris & filioli incolumi ad te
 aduentu tibi gratulor. Deus Opt. Max. te cum tuis omnibus inco-
 lumem seruet. Literæ tuæ, postquam in Aula es, omnes (ternæ
 aut quaternæ) mihi redditæ sunt. Sperabam fieri posse, vt libe-
 lus meus ^{αὐτὴν ἰδὼν} ad has nundinas perficeretur: quamobrem de
 privilegio magis eram sollicitus. sed nescio quomodo tardius o-
 pinione omnia procedunt. Quandocunque tandem vel hoc vel
 alia scripta mea edita fuerint, faciam te illico participem. Gra-
 tissima fuit epistola tua qua de Bezoardico lapide & alio quo-
 dam, brontia fortè appellando, copiosè ad me scripsisti. priorem
 Aëtia cognatum esse, nuper argumentis quibusdam mihi videri,
 tibi respondi. De nuce vomica & canibus duobus, quorum al-
 ter dimidio eius scrupulo sumptio, paulò post obdormijt, & intra
 horas quatuor periijt: alter Antidoto ex herba paris per os admis-
 sa euasit, nuper experimento nostro: non memini an ad te scripse-
 rim. Facit hoc inter alia argumenta ad confirmandam sententiam
 meam, Opium aut ei similia facultate, pestilentia veneno efficaci-
 ter aduersari. Nux autem vomica, vt nosti, Electuario ex ovo di-
 cto contra pestem laudatissimo immiscetur, opium theriacæ & a-
 lijs. Solanum Sylvarum opio non ignauius, pestilentia vi sua ad-
 uersatur. Argentina nuperrimè prodijt Germanicus liber Guin-
 terij Andernaci de peste: in quo multa vtilia & noua contineri iu-
 dico. De alijs quibusdam ad D. Iulium scripsi: quem puto tecum
 nostrarum stirpium nullæ iam ad manū sunt: pictor iam aliquan-
 diu intermisit: aliàs, si verbo admonueris, mittam aliquas. D.
 Matthioli modestiam probo: de meo in ipsum animo ad D. Iulium
 scripsi: quod ad eandem me hortaris, bene facis: quanquam mea
 sponte neminem ferè illorum, à quo fortè dissentirem, nominare
 institueram. Opera mea de Animalibus congesta potius quàm di-
 gesta, non est quod nunc excusem: neque vacat: interim grata est
 admonitio tua. Eclegma è succo spinæ ceruinæ (acinatorum puto te
 voluisse

voluisse addere) fieri ad aluum soluendam iam ante duos aut tres annos in consilijs Solenandri cum legerem, experiri ipse volui: & ita rem se habere deprehendi. Quis sit Laur. ille Vuildius remedij ex Euphorbio inuentor: & nunquid ediderit aliquando, scribe. Remedium vetus esse ais: Vuildij verò nomen recentioris cuiusdam esse coniectio. Circa tuam de Moibano narrationem, ne sis sollicitus. est ea adhuc mecum: & antequam Typographo mittam, perlegam: atque vt iubes faciam. Sabinam fructiferam, baccis ornustam, his diebus amicus meus ad duo hinc miliaria vidit, & ramos misit: vnde ego picturam accuratissimè confeci: alij hactenus non rectè expresserunt. Si quando ad D. Ioach. Camerariū F. scripseris, eum meis verbis saluta. & roga vt mittat tibi vel mihi Catalogum saltem XXX. illarum stirpium rariorum, quæ in Marthioli libris non reperiuntur, vt si quæ ex eis mihi defuerint, ab eo petam, ne aliquæ forsitan mittantur, quas prius habeo. Perna si quid responderit, accipies. Mitto depictum bouem syluestrem: accepi ab amico quodam, qui in Mumpelgardo non procul Basilea viuunt vidit, et pingendum curauit. Boue mansucto nostro duplo aut amplius maiorem esse ait: ex Vngaria adductum & è syluestri omnino cicuratum. Hunc verum bubalum esse ait: meam autem bubali picturam reprehendit. Volui autem ad te mittere, vt sciscitareris qualenam hoc genus bouis syluestris sit, & quo nomine Germanico Vngaricoque nominetur, &c. Non dubito enim in aula esse qui syluestres Vngariæ boues viderint. Polonia Vros & Bisontes habet: à quorum vtroque hic differre videtur. Optimè puto iudicauerit illustris & generosus Vir D. Sigismundus Liber Baro: quem meo nomine officiosissimè saluere cupio. Bubali nominem recentiores quidam videntur omni ferè boui syluestri tribuere. Veterum Græcorum & Latinorum *Bubalus* & *Bubalis* Africæ peculiariis & capræ cognatus est. In Italia verò hodie dictus bubalus, ab his omnibus meo iudicio differt. Aluntur fortè in Aula feræ aliquæ rariores: quarum si quam videris cum iconibus quas exhibui non conuenientem, mone obsecro. Vale feliciter Tiguri 1564. Febr. die 21. Festinationi ignoscendum, non semper repeto. nosti me semper occupatissimum esse. vix vnquam literas quas ad amicos scribo, relegere vacat.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Literæ tuæ scriptæ Viennæ Febr. die 12. Martij 3. mihi reddita sunt. In his miraris vestras iam dudum scriptas, non esse mihi

EPIST. CONRADI GESNERI

reddiras, aut me nihil respondere. Ego verò & vestras (tuas & D. Julij) omnes mihi reddiras puto; & respondi à proximis Kalend. Ianuarijs nescio quoties, diuersis temporibus, quinquies aut sexies, ni fallor. plerq; autem responsa mea Lindanium ad D. Sebastianum Kurtz misi, qui D. Dionysij Rostij affinis est. Etspero antequā hæc ad vos perueniant, plerq; ad vos perlata. Nunc quia tardius Lindauio ad vos mittuntur literæ meæ, Augustā has mittere placuit. Scharpffius affinis tuus iuuenis bonus & eruditus, meo nunc hospitio vitur cum D. Ostrorogo & duobus alijs Polonis. Cum locum satis commodū hic nullum inuenirent, essi iam aliquot annis neminem receperam domi & in mensa mea multas ob causas, atq; in posterum quoq; eam tranquillitatem seruare statureram: non potui tamen propter tot tantq; tua in me merita non hospitalis esse affini tuo. Is nunc Francofordiam quoq; descendit: in itinere vt Pernam Basileæ moneat de mittendo tibi responso hortabor: & vt Francofordia libri aliqui noui ad te mittantur. Priuilegium postremo missum, CL. D. Julio ac tibi iam tertio aut quarto scribo. Quot & quantæ sint occupationes meæ, verbis exprimere non possum: nec vllus earum finis apparet. Quamobrem si rarius tardiusq; in posterum scribam: et tu mihi ignosces, & excusabis amicis, donec aliqua ex parte me extricauero. Christophori Vegæ de Re medica liber in folio nuper impressus ad me missus est: sed pauca in eo legere adhuc licuit. circa morborum curationes (quæ pars est tertia è tribus: prima physiologiam continet, secunda *τὰ νοσήματα*) in quibus bona quædam habere mihi videtur: sed omnino paucissima, quæ non ab alijs prius perscripta sint. Tubingæ editus est libellus, qui continet propositiones quasdam de pestis curatione Leonhardo Fuchsio præside disputatas: in quibus asserit antidoti exhibitionem venæ sectioni præmittendam esse, &c. nondum perlegi. aiunt autem ipsum Fuchsum hanc sententiam propugnare. plura nunc non licet. Vagatur apud nos spuria quædam pleuritis sine inflammatione & sanguinis sputo, cum febri & dyspnœa quadam periculosa. Horum quibuscūq; venam non secui: oxymeli dedi cum saccharo candi: & bene habuerunt. Et rursum alia, cum sanguinis sputo planè maligna: quæ intra quatuordecim diebus aliquot homines sustulit, quā mihi curare nondū contigit. Alios qui salubri adhuc hic aëre, Dei gratia fruimur. Molliculis quibusdā forminis his diebus, colicę inter alias vni, hæc catapota præscripsi. Aloës optimæ gran. xv. Rhabarb. gran. ix. diagrydij gran. iij. (vel v.) cum aqua cinnamomi redigatur in catapota tria. Eduxerunt

runt autē quod mirabar intra tres horas, nulla molestia & copiose. Hæc scribo vt intelligas me meliora libentius scripturum, nisi hoc tempore defuissent. Colicæ iam desperatæ (curabatur enim à quibusdā imperitis) sudor copiosus à natura motus superueniens ceu crisi quadam eam propemodum liberauit: postea ego sum accersitus, &c. Vale Tiguri Martij die 5. 1564.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crassheim.

ANte dies octo cū ad thermas nostras essem descensurus (partim vt comitarer Fridericum tuum cum D. Ostorogo discedentem ^{vi. Bar.} : partim valetudinis meæ causa, quæ thermarū vſu, potu in primis iuuatur, literas tuas exoptatissimas, vnā cum instrumento Insignium familiæ à S. Cæs. Maieſt. concessorum, accepi. Ad quas breuiſſimē respondeo. Et primū quidem gratias immortales ago tibi, ac D. Iulio (ad quem proximē scribam) pro tot tantisq; officijs ac beneficijs in me vestris: quibus ego quoniam ^{ad p. Bar.} hoc est simul & semel re ipsa gratus esse non possum: paulatim tamen, imò dum viuam perpetuò, sed per interualla (vt nostre rationes postulant) exigua saltē aliqua animi grati specimina exhibere conabor. CL. Virum D. D. Iulium, quomodo potissimū exhilarare possim, & quibus libris mittendis, vel etiā aliter, paucis cognoscere cupio. In ipso scripto ac instrumento, in quo tuam potissimū curam operamq; animaduerti, omnia mihi maxime perē probantur: & quod desiderem nihil est. De sumptu quem fecisti, rogo, me vt admoneas, & disertē exprimas: omnino enim de cerac par est, illum à me rependi. Quæ de Medicis in Cæsaris aula & reliquis scripsisti, cognoui libenter & gratias habeo. Grassatur Basileæ pestis: & præla Typographorum omnia (ni fallor) quiescunt: spero tamen breui cessaturam, Dei gratia: sicut & pleuritis illa maligna apud nos remisit. Quæ de Bezoardico lapide scripsisti, gratissima fuerunt: etsi in meo ^{negi. n. Bar. vj. Martij. Bar.} libro, propter alias occupationes, nihil ferē pergam. Occuparunt me præter alias Poloni conuictores, qui nunc discesserunt. Thermarū nostrarum potus nuper mihi salubris fuit: Ventriculo confirmato. pocula quatuor vnciarum primo die bibi v. inde x. tertio xv. quarto xxij. Alium mihi (vt alijs plerisq;) non mouent, nisi addam medicamentū aliquid. per vrinam verò & sudorē expurgant: appetitū excitant. Vesicam nonnullis mirē purgant: phlegma & sanguinis grumos educunt cum arenulis. Vale Tiguri in die Pentecostes 1564.

81
EPIST. CONRADT GESNERI
CONRADVS GESNERVS IOANNI
Cratoni à Crafftheim.

R Eddatum est diploma S. Cæs. benignitatis, quo familiam meam, meq; ipsum amplissime honorat: quo nomine, etsi brevissime nuper tibi gratias egi, quod tua in primis opera hoc negotium sit promotum atq; confectum: quia tamen litera nostra aliquando vel intercidunt fortè, vel tardius redduntur: nunc iterum atq; iterum gratias summæ in me benevolentia atq; liberalitati tuæ immortales ago, & memori dum viuat mente recondâ. literas tuas omnes hac de re scriptas, cum ipso diplomate referuo, vt debita tibi gratitudinis subinde me admoneant. Iconum animalium nostrorum libros suis coloribus depictos omnes, dono mittam amplissimo viro D. Singkmofero, qui tam facitem benignum ac liberalem se nobis præbuit: item magnifico & eruditissimo D. D. Seldio: denique D. D. Julio Alexandrino meo, hoc est, iam pridem de me amplissime merito: D. D. Seldio quidem præpriuilegio ad libros nostros impetrato, obligatus sum. His omnibus interim, salua ad me omnia peruenisse, & animo aliqua ex parte grato beneficia accepta me agniturum, referes. S. Cæs. Maiestatem saluam & incolumem D. O. M. nobis & toti orbi Christiano diutissime conseruet. D. D. Matthiolo me commendabis: & salu-tem dices. nam ad ipsum mihi scribere profectò non vacat. Doronicum quo pharmacopola vtuntur venenatum vel homini vel bestia cuiquam existimari, planè *ἰατρικόν* apud me est. Sæpissime in montibus reperi: herbam & radices copiose cum voluptate edis. Sunt enim omnino suauissimæ. sæpè in horro alui, suauissimi odoris & aromaticus, flos est. Nos eam herbam à Rupicapris denominamus *Gemsen wurtz*. Pascuntur enim ea libentissime. Vfus radicis est inter alia contra vertiginem & epilepsiam. calida & sicca est in secundo gradu, saluberrima modis omnibus, si quæ alia radix. Radices Zedoariae rotundæ iam pridem vidi & seruo. Mitto exemplar primæ Narrationis de Moibano, collatione posterioris à me emendarum: in quo si quid mutaueris, marurè remittas. nam ad proximum Augustum omnino excusum iri opus totum, Typographus mihi pollicetur. Medicum nihil ferè occurrat. Euphorbij gran. iij. vel iiii. catapotijs interdum addo, vt citius educant, aquas præsertim & pituitam, vltra v. grana vix tuto dario puto. Gratiolæ, quam copiosam habemus, succum propediem parabo: cuius vsum *ἰαοδωτικόν* elaterio futurum arbitror. Aestas hic omnino

omnino pluuiosa & frigida haftenus est: aer tamen satis salubris: pleuritis desijt. Vale. Saluant te communes amici. Salutat etiam te D. Io. Rediger iuuenis nobilis & benè doctus: qui me his diebus conuenit, hac transiens in Galliam profecturus: sperat autem infra tempus non longum se tecum fore.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

Mitto literas à Friderico tuo, quas ante paucos dies accepi: & filum imprudens, cum meis alligatae essent, dissecui. Mitto & epistolam dedicatorem, qua Dioscoridis Euporista Græca à me emendata & editioni adornata tibi nuncupo: & spero non ingrata tibi hanc animi mei significationem futuram. Græcum opus Græco sermone tibi dicare volui. cupio autem & rogo, vt circa verba & sententias pro tua prudentia & doctrina, quæcunque visum fuerit, liberrimè mutes, & ita correctum exemplar mature ad me remittas, ne in mora sim Typographo. CL. V. D. Iulium salutabis officiose: & vt ad emendationem huius epistolæ meæ ipse etiam aliquid conferat, vtriusque nostrum, si placeat, nomine, roga. Nam hic quidem qui id præstare velit simul ac possit non inuenio. Tuam in Montani Consilia Præfationem, nisi tam misisti, quàm primum vt mittas opus est: sicuti etiam proximè scripsi. Vale. Tiguri 1564. Iulij die 10.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crastheim.

Literæ tuæ 28. Februarij à te scriptæ; paulò tardius mihi reditæ sunt. Nullam picturam *ενιορκου* familiæ à me desiderari, præter eam quam ad D. Iulium misi, ad te peruenisse miror: sed quoniam tu his in rebus melius iudicare potes, bene erit. voluntatem meam intelligis: cui addas decorum: & ne à recepta consuetudine nimis recedat, curabis. Ego primum galeæ non cygnum, sed ciconiam imposueram, pietatis symbolum, rostro contra serpentem extenso, impieratis indicium. Serpentem autem elypeo foris circumdederam, tum vt conuolutio eius aptior esset, tum vt eo tempore, quo Imperatoria Maiestas hoc insigne contulisset, de serpentibus librum nondum à me editum significarem, &c. Verum vtcunque hæc arbitrio tuo mutantur, placebunt om-

EPIST. CONRADI GESNERI

nino. Patruī nomen nuper scripsi, Andreas Gesnerus ciuīs & Ter-
 bunus vrbis nostræ: filiorum eius nomina & cognatorum, qui fa-
 milia mea Gesnerorum nomine continentur, non opus videretur
 ut scribam. De Cæsarea erga me benignitate mihi gratulor: &
 eam à vobis foueri agnosco. Literas pro imaginibus familiae
 meae, Cæsareo sigillo tantum muniri sat erit. Rami cinnamomi
 picturam libenter viderem: sed quia fortè impedit aliquid, sal-
 tem folium eius vnicum, quale sit vtcunque depinge aut descri-
 de: an tale quale folij simpliciter nomine plerique pharmacopo-
 lae ostendunt? quod Cordus noster describit lib. 4. cap. 52. De-
 scriptionum suarum. iconem verò ego addidi in eiusdem libri fi-
 ne, folio 212. b. eius quidem etiam ramulum postea nactus sum.
 E cinnamomo baculum vidi, sed sine folijs. Pulueris contra epi-
 lepsiam è gemmis, &c. vbi aliam descriptionem nactus eris,
 communica quæso, & iudicium tuum adde. Postremas verò
 tuas Martij decimo octauo daras maturius accepi. De lapide Be-
 zoardico quæ scripsisti & figuras quasdam delineatas accepi o-
 mnia: iamquē in eo satisfactum est mihi. Foris conuexum: in-
 tus cauum arbitror: tale quid enim fragmenta præ se ferunt.
 Amplissimum virum D. Seldium mihi fauere, & iam inter inti-
 mos S. Cæsar. Maiest. consiliarios ascriptum esse, vehementer gau-
 deo: & Deum oro, ut diutissimè eum nobis incolumem conser-
 uet. Ei & C. L. V. D. Singmosero officiosam salutem dici ex me
 me cupio. Affinis tuus cum D. Io. Ostrorogo his diebus ad ther-
 mas nostras proximas descenderunt, duo hinc miliaria. Scholæ
 nostræ lectiones non videntur ipsorum studijs satis commodæ, &
 pleuritidis quædam contagiosa hic vagatur, quamobrem de loco
 alio deliberant. Si quid scribet ad te affinis, quod ut faceret hor-
 ratus sum antequam abiret, mittam vel cum his literis, si fecerit
 maturè: sin minus, proximè. Andernaci de peste libellum mitto.
 Christophori à Vega Complutensis Caroli Hispaniarum Prin-
 cipis maximi, Medici à cubiculo, & in Complutensi Academia
 publici Professoris liber De arte medendi, hoc titulo excussus est,
 Lugduni apud Gui. Rouillium 1564. in folio. Pauca in eo ad-
 huc legi: pars prior *ὁρασις* continet: posterior *τὰ κατὰ τὸν νοῦν ὁρασις*.
 Thaddeus Dunus Medicus, amicus meus, cui inspiciendum de-
 di, ait, vtilia multa contineri: quædam non probat: iudicium in eo
 desiderat. Apud nos vagatur potius quàm grassatur pleuritis
 quædam maligna & contagiosa, qua multi pereunt. Curandi
 ratio nondum satis constat nobis. Vena in brachio nulli successit,
 quibus

quibus secta est: nunc ad malleolos secamus felicius: & à principio sudare quosdam iubemus ab aliqua antidoto. Oleum lini potum quibusdam profuit: quod etiam copiose aluum deiicit. D. Ioach. Camerarius F. nuper ad me Norimberga scripsit per officiose: sed nihil de suis plantis: quarum eum ego admonebo cum rescripsero. Hoc addo pro corollario. Ellebori nigri coliculi siue petioli cum suis folijs terni in vini haustu decoquantur: id vinum collatum bibitur, & alui solutione attribiliarios morbos & alios quosdam pellit. Vale. Tiguri 1564. Aprilis die 17.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crassheim.

Literas tuas pridie Kalend. Ianuarij datas nudius tertius accipio, summæ in me benevolentix tuæ declaratione suauissimas. Et quoniam nuper admodum bis ad te scripsi (imò ter) ad D. Iulium quoque bis, sed harum alteræ perierunt, nunc breuior ero. D. Dionysio Rostio multum salutis ex me dices. Hodie primum exemplar vnum librorum De quadrupedibus auiibus & piscibus coloribus illustratum habere potui: id indicatur florenis septem, non satis verò diligenter factum est: colores in multis non placeant mihi: & magis fortè in communibus animalibus quàm peregrinis. Itaque cum dubitem ne expectationi eius non satisfiat, ligandum curare volumen & mittere non audeo. Sed si hoc parum alioqui & mediocri diligentia (quantum ego iudico) D. Rostius ad seligatum à me mitti voluerit, inseruiam ei libenter ea in re. Etsi videretur mihi ferè commodius non ligatum mitti: quòd pelles Gallicæ & politiores nobis defunt. Quæ de Bezoardico lapide mira & inusitata mihi hæctenus ad me scripsisti, gratissima fuerunt: habebunt ea locum in nostro *αφελισθωρ και μυστάνη λωρ*: iam enim titulum auxi: quem diu intermissum, nunc urgente Typographo in manus resumpsi. Si quando prodierit, mox ut ad vos perferatur, efficiam. Utinam verò lapidis istius iconem qualemcunque procurare mihi posses: quanquam enim descriptio tua satis accuratè eum exprimit: pictura tamen magis ob oculos poneret. Suspicio nonnulla ex tua descriptione mihi oborta est, aliquid ei cognationis intercedere cum Aërite: nam & hic modò ouali figura & magnitudine, modò fabæ similior reperitur, ferrugineus plerumq; foris est, sed intus ferè albicat. Materiam quoque friabilem intus continet (cum silicis durities foris sit)

EPIST. CONRADI GESNERI

& eam, ut volunt nonnulli, venenis contrariam, neque necesse est
resonare intus, multi enim Aëtitæ non sonant. Contra venena
verò quid possit, nondum re ipsa expertus sum. Cæs. Maiest. ino-
mni rerum naturalium, cognitione doctrinam incomparabilem
iam pridem sum admiratus: & num de ea præconium iucundis-
simè legi. Optarim autem etiam dari scriptorem aliquem erudi-
tum, qui hac in parte & ab experimentis, ut ita dicam, & à com-
mentarijs eius Maiestati esset: nec aliud ageret: ita enim fieret ut
omnium ante se Principum, Cæsarum ac Regum gloriam longè
superaret, tum sapientiæ eulogio, tum magnificentiæ, qua non vi-
tæ solùm præsentis, sed etiam posteris consultum nouisset. Perce-
lebris est Salomonis, Mithridatis, Iubæ ob rerum naturæ cogni-
tionem fama. Sed quoniam nihil ferè ab illis ad posteros trans-
missum est, sibi solis sapere voluisse videntur: quo nomine magna
eorum gloriam caligo ac nebula premit: quam ego in sapientissi-
mo & potentissimo Imperatore nostro illustrissimam ad omnem
posteritatem transmitti cuperem. Mitto oxymelitem meorum
descriptions & vsus: eaq; ut cum CL. V. D. Julio communicates
peto. Si Deus vitam dederit, multa de vtriusque ellebori varijs &
vulgò non cognitis viribus, in nostra stirpium historia profe-
ram. Nigrum verum (Mattholi iconè non rectè expressum) flo-
rentem his diebus ex Italia vicina accepi & accuratè depinxi.
Matri octogenariæ dyspnoicæ & suffocari nuper periclitanti,
oxymeli minus dedi (maluisssem maius, sed nimis ab amaris ab-
horret) ita ut cum dimidia ligula (scrupulo vno aut sesqui) du-
plum vini crætici miscerem: vnde illa iam secundo à præsentissi-
mo mortis periculo liberata est: euidenter sanè eius effectus est: et
tiam si minima dosi detur: modò reperatur per intervalla. De no-
ua noui orbis parte ab Hispanis reperta, nuper (ut scribis) nihil
dum hic audieramus: & cupio scire num scriptum aliquod ea de
re extet. Salutat te D. Pompholyngerus noster. Vale. Tiguri
1564. Febr. die 6.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Cratoni à Crafftheim.

Hodie accepi literas à Friderico tuo ad te & ad D. Godefridum: quas statim mittere volui: & simul breuissimè respon-
dere tuis postremis ad me binis. Metuit fortè Fridericus bellum
inferendum, quod & nos metuebamus hætenus, nunc melior
spes

spes affulget. Rami cinnamomi picturam accepi & gratiam ha-
 beo. Diploma insignium familiae meae me accepisse, & mittendis
 iconibus animalium pictis aliquod gratitudinis specimen me de-
 claraturum, significavi iam bis aut ter, ita praestabo (Deo dante)
 intra dies non multos. In pleuritidis contagiosa curatione pauca
 obseruavi: pauci enim ea decubuerunt ad quos ego vocatus sum, &
 intra verum tempus desijt hoc malum. Tribus ita affectis oleum
 lini propinavi (quarto die fortè) omnibus feliciter vena ad mal-
 leolum alijs secta, alijs nulla. Huius morbi historiam Italo cui-
 dam Medico apud nos (Thaddeo Duno) describendam commisi.
 apographum si voles, curabo aliàs. Ex haemorrhoidibus tectis la-
 borabat nuper paupercula vicina mea in puerperio: in cuius gra-
 tiâ, mox folia & acinos herbae Paris in oleo cum modico vini deco-
 xi: cuius illitione dolor statim cessauit. In laxo illo tumore, qui
 podagrici hominis genu vtrunque occupat, ratione magis, qua
 tu tamen excellis, quam experientia consulo, vt corpore purgato
 & victu instituto, locus inungatur oleo de hyperico, tum sulphu-
 ris modicum inspergatur, & luteo calido aut lanis succidis integra-
 tur. Sperarem etiam ceratum è cera & oleo de ligno iuniperi pro-
 futurum: vtrunque alternis diebus applicari poterit (sudor etiam
 interdum in lecto vel balneo sicco tum aliàs, tum incensa aqua ar-
 dente calefacta, profuturus videtur) & sacculos milio cum pauco
 sale repletos calidos: sed hos matutino duntaxat tempore appli-
 caros: & fumo vtendum de succino, thure ac styrace, super latere
 crudo ignito, item oleum castorei in stuppa. Experientiam qui-
 dem aliquam horum omnium habeo sed quanta corporum & ac-
 cidentium discrimina sint nosti, vt opus sit interdum fontanellas
 quas vocant sub genibus aperire. In herba, Noli me tangere (cu-
 ius vires in promouenda vrina aliàs ad me scripsisti) articuli tur-
 giduli visuntur, ceu demonstrante eius vsum natura. Hanc quo-
 que in oleo liliiorum aut alio decoctam applicari, non putarim in-
 utile. Folia eius aliquot nuper viro *срочу вѣнго: вѣнго* vtiliter imposui-
 mus. CL. & de me optimè merito viro D. Julio plurimam ex me
 salutem dices: cui si qua in re me gratificari posse vlla coniectura
 prehenderis, indicari mihi cupio: ne diutius sim *απορησας* ac τόσον
καὶ τοῖς ἄλλοις. Tuam de Moibano narrationem iam pridem ac-
 cepisse te spero. Perna an pergat excudendo, dicere non possum:
 hoc scio, socium eius Henricum Petri nuper peste uxorem, filias
 duas & generum vnum, fortè & alterum iam amisisse. Si quid re-
 sciero, scribam mox. Ichneumonis suo tempore memor eris. Haec

EPIST. CONRADI GESNERI

ad blanas tuas literas. Præterea ex postremis 24. Iulij datis sum-
 ma cum lætitiâ intellexi, ἡδονὴν καὶ χαρὰν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἀποδεδωκυίας ἀπὸ
 τῆς αὐτοκρατορικῆς, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἔστιν ἐκ τῆς Θεοῦ ἐκ ἀπορίας καὶ διὰ τῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ
 αἰτίας αὐτῶν ἀφ' αὐτῶν τῶν αὐτοκρατορικῶν τῶν ἐκ τῆς προαφάνειας. Deū Opr. Max. oro,
 vt Cæs. Maiest. in sui nominis gloriam conferuet. τῇ τ' αὐτοκρατορικῇ
 ἐκδοτικῇ προαφάνειᾳ αὐτῆς αὐτῶν ἐκ τῆς προαφάνειας, ἡδονὴν καὶ χαρὰν ἀπὸ τῆς αὐτῆς. Vale.
 Tiguri 1564. Iulij die 24.

CONRADVS GESNERVS. IOANNI

Cratoniâ Crastheim.

GAudeo tandem literas meas aliquas tibi redditas esse, & spero
 ab eo tempore alias quoque nostras ad te peruenisse. Quod
 operam tuam & CL. V. D. Iulij mihi offers ad impetrandum a
 Cæs. Maiest. familiæ meæ *ἐπίσημοις*, gaudeo, & gratias vobis im-
 mortales ago. Mitto aliam picturam emendam & ira factam ve-
 monuisti. Alis tamen cygni non flores, sed stellas inferere volui.
 Ex hedera enim corona stirpium generi à me descripto signifi-
 cando satis est. Serpentis ori non lapillum, sed annulum cum la-
 pillō seu gemma inferendum putavi, vt gemmam esse certius ap-
 pareret: & inde me quoque de gemmis ac lapidibus metallisq;
 edidisse aliquid indicaretur. Stellæ verò cygni alis inspersæ cæle-
 stem philosophiam significabunt, quæ supremum meritò locum
 occupat, & aliquos in ea etiam libros, stellarum instar, veterum
 Theologorum à me editos. Et hoc quidem alijs: mihi verò aliud,
 me nempe iam senem decere, vt tandem studio rerum inferio-
 rum deposito, ubi ea saltem quæ præ manibus sunt absoluerō.
 Patruī mei nomen est Andreas Gesnerus senior (nam & filium
 eiusdem nominis habuit) annos nunc octoginta natus, tribuniciæ
 dignitatis, senator, liberorum, negotum & pronepotum vtrius-
 que sexus pater, avus & proavus numero centum & triginta qua-
 tuor hoc tempore, quorum maior pars viuit. Crescit autem sub-
 inde numerus, Dei gratia, & ipse ætatem bene fert. Huius præ-
 cipuè filijs & posteritati (vel in genere cognatis & consanguineis
 meis, qui Gesnerorum nomine & familia continentur) in-
 signe & honestamentum hoc Cæs. Maiest. & peculiaris in me be-
 nignitatis communicare mihi licere cuperem. Quod si in hac e-
 tiam pictura fuerit quod displiceat, muta pro arbitrio tuo: tibi
 enim omnia permitto. Sumptum in pictorem, si opus sit ali-
 ter

ter pingi, & scribam, indica: & mittam maturè. Pergratum
 autem mihi faceres si per hunc ciuem nostrum virum bonum
 (quem tibi commendo) responderes simul ac mitteres: quod pe-
 to, si fieri tam citò posset: nò quòd tam citò mihi opus sit: sed quia
 idem omnino tuto perferret. Postremis tuis ad me, quibus
 nunc respondeo, quartum Martij ascripsisti: & octo diebus an-
 teter ad me scripsisse te ais: quarum ego nullas dum accepi. nam
 penultimæ tuæ duodecimo Februarij datæ sunt. D. Rostio re-
 spondi & affini quoque eius, qui est Lindauij, Sebastiano Cur-
 tio. Priuilegium Cæs. Maiest. super libros quod petieram po-
 stemum mihi redditum esse, iam pridem significauì. Pro parti-
 culis illis lapidis Bezoardici, quas à S. Cæs. Maiest. nactus ad
 me misisti, plurimum tibi debeo. Ex descriptione tua lapidi Aë-
 ritæ cognatum esse suspicabar: sed nunc res ipsa longè aliud esse
 ostendit. Animaduerti colorem & concretionem illam veluti cru-
 stis inuicem innatis. sed quod quid contineat etiam satis apparere
 addis, non planè intelligo. Figura quidem eius aliqua ex par-
 te apparet ex superficie splendida, nigricante, particularum,
 quæ in alijs leuissimè caua, in alijs conuexa videntur. Lapis ipse
 inodorus, insipidus, friabilis. Nicolaus Episcopus Typogra-
 phus celeberrimus, nuper obiit Basileæ: is Theatrum Mundel-
 læ imprimendum susceperat: nondum incœperat: nunc quid fu-
 turum sit, dubito. Spero tamen filium eius, qui etiam antehac se-
 orum excudebat, patris vice id recepturum. Quicquid fiet, cogno-
 sces. Moibani Dioscoridem hac ætate impressum iri spero. Tu
 ipse experiris quàm nos subinde morentur & decipiant Typo-
 graphi. CL. V. D. D. Seldio salutem officiosissimam ex me di-
 ces: sicut & D. D. Iulio. Icones animalium an petijsti pietas?
 ignosce obliuioni. nam adeò fluxa est memoria mea, vt mihi e-
 tiam in proprijs rebus magni saepe momenti, non constet. Pictas
 coloribus non puto hoc tempore haberi: & Francfordia Typo-
 graphus noster vix ante duodecim dies redibit. Negligenter om-
 nino & defunctoriè pinguntur, quæ Typographorum auaritia
 est. Et aliqua nobis incognita non nisi ex coniectura qualicun-
 que pingi possunt. Si tamen eiusmodi velis, mittam. etsi me-
 tuo ne nunc aliquanto deterius pingantur quàm proximis an-
 nis. Gratiolæ herbæ (quæ nobis copiosissima crescit (vt vel plau-
 stra onerare liceret) tritæ & j. cum rob. siue siræo ex acinis sam-
 buci modico his diebus sumpsi: vnde post horas quinque pa-
 rum mora est aluus. Prandebam: à prandio copiosius

EPIST. CONRADI GESNERI

solui cepit: & vomitus omnino copiosissimus, semel tantum (est) parce pransus fueram, biberam autem aliquid absinthii vini) secutus. à vomitu statim multo leuius habui. Pituitam plurimam eodie tum viscosam, tum aquosam deieci. Dedi & mulieri pituitosa drachmam semis: quæ multo copiosius purgata est. Aliàs experiar fortè in pill. cum zinzibere, sale gemmæ & cinnamomo, ut citius agat & minus offendat ventriculum. Pleuriticæ ^{3. p.} nuper medicamenta contra pleuritim dedi: vnde meliusculè habuit, & deiecit per aluum cantharum siue scarabei genus nigrum, viuum, longum, duobus digiti articulis, cornibus longis & articulatis, circumquaque plenum pure: prius autem aliquandiu in ventre motum quendam inquietum & vellicantem senserat. Aliud in præsentia non occurrit. Euphorbio an vtaris interdum aut alio, & quo successu, per ocium scribe quæso. Vale. Tiguri 1564. Martij die 26. qui mihi natalis est & ætatis meæ 48.

CONRADVS GESNERVS, ACHILLI

*P. Cassero reipub. Augusta-
mæ Medico.*

PROCOPIMUM (quem dedi Froschouero includendum dolio, ad vos Aprilis die 26.) iam pridem accepisse te puto. Quod literas meas Pragæ & Viennam curasti, gratias habeo: & nunc alias mitto ad D. Joannem Cratonem Vratislaniæ: quas clarissimo viro D. Hainzelio commendabis. Moibani nostri optimi fanè & doctissimi viri mortem, magno cum mœrore accepi: sed sic fata sunt nostra. Fœtum quem immaturum reliquit, si absolendum ad me miseris, faciam quoad eius poterò: ut amicitia nostra à funere etiam alterius superstes adhuc intelligatur. Fasciculum literarum, quem Rhetobonam acceptum ad me misisti, ad D. Oporinum statim curavi. Soror tua valet, neptis ante triduum enixa est filium (ni fallor) & paulò infirmior erat heri, hodie meliusculè habet, nisi quod lacte caret, propter concretos in mamillis grumos. D. Joannem Baptistam Höchsterum, salutabis meo nomine amanter: misi ad eum per Lindadium his diebus proximo nus è Gallia à Petro Buttino nostro missum è Lugduno: cuius pondus est, libræ nostrates quinquaginta. Vecturam Lugduno ad nos usque ego persolui, petijt autem pharmacopola noster flores nos. ij. cum dimidio, & barzijs tribus cum octaua barzij parte. Cautatam mercedis vectura est, quoniam per pauca (circiter xx. libras)

libras) ad nostrum pharmacopolam pertinuerunt. Omnia autem simul in vno vase ligneo graui, & insuper sacco cum funibus inclusa fuerant. Vas autem illud lignum, cum huic aduectum esset, iam erat fractum. Hanc igitur summam D. Ioan. Baptista ad me remittet, & si quid in posterum etiam in eius gratiam facere poterò, à me expectabit. Res Gallicæ vehementer sunt perturbata. Tolosam obtinebant nostræ religionis homines: quos prodicione quadam ad internecionem casos in ipsa vrbe accepimus his diebus. Hæc habui in præsentia vobis fortè notiora, tu vicissim ex Vngaria aut aliunde si quid noui habes communica. Postquam superiori ætate in Rhæticiis alpibus fontem salsacidum bibi, miraculum naturæ, semper bene valui, & quidem multo melius, quàm ante plurimos annos. Commendabis me D. Mecornati nostro Vlrico Fuggero. in stirpium historia promoueo, sed testurineo gradu, inter alia, hæc quoque tempora me remorantur, &c. Saluta amicos. Vale Tiguri 7. die Iunij, Anni 1561.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico Augustano.

PROcopium tibi restitutum gaudeo. Pro Schmidlappij ad me literis gratias habeo maximas. Si nunc vacabit, iterum scribam ad illum: tuq; vt ei transmittas rogo. A Moibano felicitis memoriam relictum Dioscoridem (qua de re prius etiam diserte scripsi) si miseris ad me, faciam quantum in me erit, quantumq; & ingenij, ocij & facultatis mihi cōcessum fuerit, vt in publicū exeat is liber non sine Moibani honore, quem est meritus, multis in eo conuertendo, illustrandoq; laboribus. Et si per parum aut nihil potius à reliquis lucubrationibus meis ocij mihi superest, aliquid ramentum ex abundantia (vt sic loquar) faciam: vt aliquid & manibus amici, & tuis precibus dedisse me appareat. Soror tua mediocriter valet: filia, Vogleri vxor, puerpera adhuc suas capitis molestias à sonitu dextræ auris percipit, sicuti per totam serè vteri gestationem. pharmaca, dum gestaret, fortiora non conueniebant, nunc etiam expectat, donec puerperio satis fecerit amplius, inde se experiri velle omnia ait. Latus est dextrum, soni perpetui, cum obuso quodam dolore, causam esse puto vapores crassos, & sub frigidis ea in parte inclusos. Superiore anno cum in thermis nostris lauisset, illic primum sentire hoc malum cœpit. prius etiam aliquando grauida senserat, sed. & breuiori tempore, & à partu.

EPIST. CONRADI GESNERI

mox liberabatur. Nunc quid agendum censeas maturè scribe, & sequemur consilium tuum. An si alia nō inuent, narcotica in fumo aut aliter adhibebimus? Si nihil profecerit remedijs, iterum thermas nostras cogitat. Maritus eius abest, in iisdem thermis, propter comitia recens illic habita, in crastinū puto, reuersurus. Ego nuper etiam illic fui, vt lauātem vxorem meam inuiserem, per quatrīdium: & in ipso balneo sedens spongia magna toti capiti meo imposita aqua calida ē fonte, perfundi me iussi, ad horam aut amplius mane, rursusq; vesp̄ri, quatuor illis diebus. Hunc modum vtiliorem mihi deprehendi, quā infusionem ex alto cum vasculo repetitam subinde: quam ante biennium experiri volui. Paro rursus edendum meum de thermis Germaniæ librum: ad quem illustrandū, si quid conferres quantulumcumq; gauderem. Plura non vacat. Vale Tiguri. Iunij die 28. Anno 62.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

CVM Froschoueris hodie dolium libris refertum ad vos missurus esset, quamuis occupatissimus exarare hoc epistolium volui, & addere libellū de vita ac obitu D. Martyris nostri, summi theologi, quem si tibi inspicere libet, ac etiam seruare pro musculo, bene est: sin minus, D. Mœnari nostro meo nomine reuerenter salutato, si videbitur, legendum dare poteris, temporis fallendi causa. Maxime quidem vellem, postquam tu & D. Mœnas inspexisseris, CL. viro D. Hainzelio consuli dari, vt & ipse legat, si libuerit, & postea primo nuncio Vratislaviā ad D. Cratonem mittat. Vide quot parietes vna fidelia dealbem. Si alijs dedernima libro, qui nunc sub praelo est. Ostridum tuum, propter occupationes hucusq; distuli. Typographi his diebus Francofordiam descendunt, & aliquid ocij mihi relinquent: cuius aliquot horas illi dabo: si typographum ei inuenero, admonebo te maturè, cum alijs, tum vt præfationem ac dedicationem pares patriæ tuæ inscribendam, quod mihi satius & te dignius videtur: meo enim in te amor, qui iam dudum summus est, accedere nihil potest. Dioscoridis Moibani prima aliquot folia Latine & Græcè, Argentīnam iam misi, vt specimen imprimat Typographus: quod si fecerit, ad te mittam: & præfationem quoque breui. ea quidem postremo imprimetur. Literæ meæ ad D. Cratonem, & alteræ Norimbergam

rimbergam peto vt tibi curæ sint. His scriptis dum nuncium ex-
pecto (sefellit autem me Froschouer) qui dolium libris refer-
tum Augustam misit, nec indicauit mihi maturè, &c. accipio alias
tuas, quibus cum mittis Schnebergeri mei literas, auro onustas,
continebant enim quinque ducatos geminos: quibus me donauit
nobilis quidam Polonus, cui Schnebergerus me commendauit,
vt haberem in Polonia patronum, qui aliquando res raras ad hi-
storiæ animalium præsertim pertinentes, ad me mitteret: quo-
niam illustris vir D. Bonerus, qui id antehac fecerat, obiit. Mitto
exemplar epistolæ, quam hodie Basilea ab amico Rob. Constan-
tino viro doctissimo accepi. Respondeo Schnebergero, & literas
per te curari quàm primum peto. iterum Vale. Quicquid in meas
literas Craconiæ vel aliò mittendas, aut aliunde accepras ad me
pertinentes expenderis, rogo significes in posterum singulatim,
satis enim super que hæcenus sumptum in me fecisti. 17. Martij.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

IN Auentini historia Germanica, carmina Gothica aliqua repe-
tum iri sperabam, quoniam in Latino volumine et Gothica carmi-
na illa esse refert, & ipse Latino carmine reddit. Conditiones, quibus
historiam illam traditurus est D. Illyricus, Basileam ad N.
Episcopium Typographum perscripsi: quam primum responsum
habuero, indicabo ac respondebo: Interim pro misso ad me char-
taceo munere D. Illyrici, gratias & tibi & illi maximas ago: ac
tibi etiam pro admirandi illius magi Phædronis Theophrasteis
libellis. (magos huiusmodi tolerari miror) in re herbaria cogno-
scere quædam videtur, super quibus eum consulerem, si plus oçij
suppeteret, & responsurum ipsum sperarem, literis ad te missis.
Si quid aliud eiusdem authoris exierit, id quoque vt mittas cu-
pio: Nihil apud nos in literis noui est. D. Petri Martyris posthu-
ma quædam scripta, & contra Brentium Bullingeri (de Vbiqui-
tate puto) libellus, sub prælis sunt: & meus de anima, quem mit-
tam spero, etsi non seorsim, sed cum alijs eiusdem argumenti cu-
ditur. Astringam me nunc tandem, spero, ad stirpium historiam.
Osfridum tuum accepi, mirabilem sanè scriptorem: sed quoniam
meum de anima librum ad prælum scribo, idèq; vix consequi pos-
sum, nondum in illo, vt cupiebam, versari potui, valde quidè timeo,

EPIST. CONRADI GESNERI

ne parum vendibilis futurus typographis videatur liber, quod talis sit lingua, quam nemo ferè sit intellecturus. Fuit his diebus hic affinis tuus M. Felix Kererus: qui eo die quo honorificè à Ca- nonicis & Scholarchis ad publicum conuiuium inuitatus erat, v- nà cum Achille filio, mea cura, discessit. Achilles se venturū pro- misit, sed non venit: ad pagum quemdam profectus, vbi iam ali- quot dies abest. Audieram eum profecturum Tubingam: & cum fortè superuenirent, nobilis quidam Polonus, & alius duci Prus- siæ à sacris concionibus, ipsi quoq; Tubingam profecturi, illos in Achillis gratiam inuitavi, in vrbe eum esse putans, sed in pago a- berat, itaq; sine ipso discesserunt. Mirro remedium, cuius admiran- da vis ad secundas pellendas celebratur. Rhætus quidam iuxta Curiam, in 50. mulieribus, efficax semper et certum comprobauit. Literas ad Ant. Schnebergerum meum, cum poteris cura, nobilis illius nomen cui tradendæ sint apud vos, iam non succurrit. Reſa- lutat te *de p. r. n. r. o. p.* Frisius noster, & hoc epitheto abs te decorari se gaudet. D. Camerarij carmen Græcum in Moibanum, Latinum fe- cit. Eiusdem vitam D. Crato ad me perscripsit: ex cuius literis hoc etiam rescui, Moibanum nostrum in manibus habuisse conuersio- nem vitæ Bellisarij è Græco vulgari, an perfecerit, nescit. Quod si inueniri posset, & ad me mitteri, illum quoq; librum excudi curare, & si imperfectus fortè esset, Græcum exemplar addi oporteret, vt ab amico meo D. Porto Cretenſi, qui Geneuæ nunc habitat, persi- ceretur. In Gallia nulla prorsus spes pacis: obsidetur Aurelia. Va- le, 27. Feb. Anno 1563. Raptim, quadrante ante mediam noctem. His diebus his ad te scripsi, & cupio an acceperis rescire, &c. Mit- to ad te specimen nostri de lapidibus libelli, qui proxima ætate cuderetur hic spero, sed copiosior descriptio erit singulorum quàm in hoc specimine. Tu si quid monere potes in hoc specimine mu- tandum, adde: si quid etiam huius argumenti, mitte maturè, com- modato saltem. Vbi inspexeris, mitte quæso statim vnà cum epi- stolio nostro, charta inuolue, alliga & obſigna, Esſlingam: aut si commodius potes, ad D. Schmidlapium Schondorffij, is enim fa- cilè Esſlingam mittet ad Volmarium amicum suum. Vale iterum.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

TAm certum nuncium dimittre ad te sine epistola mea nolui, præsertim ad nos rediturum, & vt sororem quoq; tuam adi-
rec

ret monui. Epistolam tuam de Auentini historia, nescio vbi seposui, scripsisti, ni fallor, tribus Tomis contineri, perfectum & probe scriptum ab ipso auctore opus esse: indicari à D. Illyrico tale, ris quinquaginta. Quod si ita res habet, velim te scribere ad D. Illyricum, eiq; plurimam meo nomine salutem dicere: & experiri an tuleris 35. aut ad summum 40. mihi concedere vellet, quod si Typographus aliquis à me redimeret, duo exemplaria impressa insuper ad ipsum missurus essem: & curare, vt in præfatione honorifica eius mentio fieret: vel si noller, præfaretur ipse. Alia quoque in re quacunq; gratificari ei si possem, facerem lubentissimè. Darem fortè patrueli meo Typographo nouo, & pecunijs parum abundanti. Hac conditione si velit ad me mittere, vt exemplar legibile & integrum esse videam, & cum Typographo pacisci queam: ac si placuerit, retineam: sin minus, ad ipsum remittam quale accepi, non sine munusculo aliquo chartaceo: & vecturæ sumprum ego perfoluam, mittat quàm primum voluerit. Si impetrabis, et imprimatur liber, tibi quoq; exemplar vnum donandum curabo. Sin hoc non placet D. Illyrico, exscribat mihi saltè vnum & alterum carmen Germanicum, ex antiquissimis, quæ eo volumine continentur: pro quo officio non ero ingratus. Cupio autem fieri maturè, vt priuilegium etiam quod & pro alijs quibusdam libris petet patruelis meus, in tempore petatur ab eo. Acetici circiter duæ libræ, si destillentur cum duabus aut tribus drachmis ellebori albi electi contriti, vasis positis in cinere, & seorsim colligatur aqua prima, quæ albidior erit, deinde secunda. prima utilis erit ad aperiendas omnes viscerum obstructions. dari potest 3. s. vel amplius per se, vel cum sacharò, aut syrupo aliquo. nulla prorsus molestia, nulla noxa. efficacem expertus sum in febris longis, à phlegmate, aut atra bile. Vtero etiam aut lienis obstructioni, & morbis capitis, à materia crassa, viscosa, frigida vtilem non dubito. Secunda aqua plus virium acetici, quam ellebori habet, & in calidis, & à bile ortis malis propinari potest cum alijs conuenientibus: penetrationem enim promouebit. Vtraque grati saporis est. Si cinnamomi aliquid elleboro addatur, & baccharum Iuniperi, bene erit. Experire, laudabis. Aliàs alicui, sed tu quoque vicissim aliquid, quod me oblectes & doceas. Vale.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ACHILLI
P. Gaffero medico.

Vltimæ tuæ, Octob. 13. scriptæ, ad me peruenerunt: nec aliæ, ni fallor, postea: vt de incolumitate tua sollicitus esse corpe-
rim. scribe nunc quæso per cognatum hunc meum vno verbo qui
valeas, & qui cum Mecœnate nostro agatur. Moibanica cras aut
perendie (spero) absoluam. Hodie literas Argentina accepi à Io-
sia Rùtelio Typographo, qui se Dioscoridem Moibani nostrum
impresurum promittit Græcè & Latine: & quod par fuerit nu-
meraturum, in præsentia etiam, si liberos indigere intelligat, nem-
pe circiter talerum pro quatuor chartis (Bogen) vt impressæ fue-
rint, tantum enim ab eo postulauit. Ergo si indigeant, admoneto,
vt partem aliquam saltem nunc numeret, si modò nihil intercidat,
quod non spero. Mittam ad eum exemplar maturè: & breui ad te
dedicatoriam epistolam. Hein: Stephanus noster occupauit me
nuper aliquandiu cum suo Xenophonte. Noui ex Gallia nihil fe-
rè habemus aliud, nisi quod modò hos, modò illos vincere, aut
vinci audimus. Frœlichius quæ summus erat Heluetiorum dux
mortuus est. Vale. Deus O. M. nouum hunc ineuntem annum, ac
multos deinceps, tibi tuisq; felicissimum largiatur, & nos omnes
suo spiritu per miseram hanc & ærumnosam vitam ad meliorem
deducat. Vale. Tiguri Anno 1563. Ianuarij 2.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI
P. Gaffero medico.

Cum Froschouerus noster dolium ad vos missurus esset: illico
hæc scripsi: Fasciculum D. Iulio Alexandrino inscriptum, mit-
to: qui continet tria exemplaria libri de anima ei à me dedicati.
eum vt serues rogo, donec commodè in aulam, ad ipsum mitti
possit. dubito tamen an in aulam adhuc redierit. Postremas suas
literas sub finem Ianuarij Ihsia ad me dedit: quibus scribit, se Oe-
niponte paucos dies futurum: inde in patriam (Tridentum puto)
progressurum. nec addit, quandiu illic sit moraturus. Multum mea
refert, vt tuto accipiat hunc fasciculum, propter priuilegium su-
per libris quibusdam, per eum mihi impetrandum, & inter alios
etiam pro Moibanico opere. alioqui timendum, ne quis omisis
Græcis Latina seorsim edat. Sed satis est in aulam mitti, adscri-
psi enim, vt in eius absentia D. Seldius aperiat. Dioscoridis no-
stri

tripartem Argentinam misi nuper ad Typographum: & breui mittam plura. Confero enim exemplar Græcum cum ipsius translatione, vt id quoque emendatius fiat, &c. Præfationes nostræ, vt aliâs etiam ad te scripsi, postremo imprimuntur: mitam tamen proximè ad te dedicationem nostram ad Senatum. Tui valent, nisi quod Voglerus iunior ex calculo iam triduo ferè decumbit: ad eius curationem vel præseruationem si quid non vulgare habes scribe. Vale. Tiguri Aprilis die septimo, Anno 1563.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

Accepi literas tuas postremas, quas nunc subito responsurus non inuenio ad manum, & vrgent occupationes, vt perquirere non valet. Ignosce, quantum memini respondebo, alijs aliâs. Primum omnium Deo Opt. Max. gratias ago de libertate Mercenatis nostri: cuius honor mihi perpetuò, vt virtus ac pietas eius merentur, curæ erit, nec minus nunc quàm cum maioribus diuitijs afflueret. Dabit Deus his meliora, si non hac tam misera & cadauca, in futura tamen & æterna vita, cuius gustum hîc percipimus sacrosancti eius verbi meditatione, quam ei cordi esse, ex disertissima eius oratione, quam Badenæ in mensa aliquando me audiente habuit, magna cum voluptate cognoui. Tu quoque illi non deeris, sed constantem & perpetuum ei tum medicum, tum in felicissima religione nostra fratrem te illi exhibebis, vt tui similis semper, hoc est, perpetuò vir verè bonus sit. De cæteris aliâs ad te scripsi. Hein. Stephanus his diebus misit ad me Erotianum Græcum tibi dedicatum, vnâ cum Græcolatino dictionariolo medicinali, imperfecto adhuc, vt si quid addendum purarem, id facerem, aut monerem ipsum. Rescripsi placere mihi librum, et vt maturè perficeret hortatus sum, & de emendandis paucis quibusdam monui. Doctissimo D. Stengelio plurimam salutem: illi ac tibi Georgium Sittardum meum, quem filij loco amo, peritum suæ artis, doctum, pium, modestum, & honestiss. iuuenem, semper quàm commendatissimum esse cupio, ita vt meam quoq; in gratiam, si quid re aut consilio illum iuuare aliquando opus fuerit, aliquid vos fecisse intelligat. Vale Tiguri.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ACHILLI
P. Gaffero medico.

REmitto ad te Otfridum tuum; quoniam Typographum ei nullum hic reperio. alibi etiam à nemine susciperetur, nisi inspectus. Si quæ occasio dabitur aliàs, memor ero, possum enim eius ostendere specimen, partim è tuo exscriptum, partim aliunde missum ad me, sed tui codicis collatione emendatū. Interim gratias tibi ago, quòd tuo beneficio hoc tam insigni antiquæ Germanicæ linguæ specimine, frui mihi licuit. Si quando Mithridates meus ^{notus} ¹⁰⁷ ¹⁰⁷ denuò ædetur, specimen huius libri addam cum honorifica tui mentione. Mitte quæso etiam Gothicos Characteres tuos, vt conferam cum meis: & quicquid aliud occurreret, quod Mithridatem nostrum circa quamcunq; linguam orbis terrarum, in primis verò veterem Germaniam illustrare possit. De Auentino nihil amplius ad me scribunt Frobenij, à parentis fortè obitu non admodum curantes, præsertim cum non inspexerint librum. Posset Dominus Illyricus partem eius aliquam saltem, dimidiam, tertiam aut quartam partem ad me mittere: vt ego primum viderem; deinde Basileam mitterem; ad fidum aliquem amicū: vbi si non placeret Frobenijs, alijs Typographis ostenderetur. non dubito quin inueniretur qui susciperet ea conditione, quam aliàs scripsisti. Opus omnino est librum præsentem inspicere, & inspicendum iradi etiam viris, à magistratu ad hoc munus, ne quid non approbatum ab eis edatur; destinatis: quamobrem si quid inesset, quo Respub. aliqua offendi posset, eius fortè obtinendi potestatem facere D. Illyricum oporteret, si obtineri aliter non posset editio: Quod me attinet, D. Illyrico hac in re inferuiam libentissimè & optima fide; ac si res mea ageretur, præsertim cum tu, amicorum meorum omnium summus, & optimè meritis, intercedas. D. Iulius Alex. nuper respondit mihi, literis Iſnam ad D. Cögelium medicum missis, impetravit mihi à Cæsare privilegium pro libris aliquot meis quod tamen non mihi, sed Typographis fortè vtile erit. Heri de Cæsaris morte rumor, nescio an verus, allatus est. Mitto literas à forore. Otfridum petes à bibliopoa vestro, ad quem Froschouerus libros mittere solet. Nihil erat noui quod adderem. Dominus Ioannes Funckius affinis meus archiatros Memmingensis nunc, (is consulis illic ex fratre nepos est, & alterius consulis defuncti filiam nunc duxit), aliquos dies hic apud matrem suam fuit: per quem has mitto.

mitto. Promittit autem se literas nostras mutuas singulis se-
primanis curare posse, & velle. Ge. Sighartus noster his diebus
ad me scripsit, & tua ac Domini Stengelij erga se beneficia
prædicauit: quamobrem ego quoque benignitati in eum vestræ
gratias ago; & vt porro etiam eum commendatum habere, si fide
& diligentia sua dignus videbitur, vti spero, pergatis oro. Va-
sculum illud Esflinga ad me missum, ne fortè mireris, continebat
binos equi castrati testes, sed malè siccatos, & iam verminantes,
putentesq; quare statim abieci. perieram ab Esflingenſi pharma-
copola Volmario, amico meo, vt mitteret, quoniam apud nos nō
facile haberi possunt, debuerat autem frustillatim concidere &
ita in fumo siccare, non integros. De vsu, ni fallor, aliàs ad tescri-
psi: sed quia non satis, an scripserim, recordor, reperam, vt D.
Stengelio etiam affini tuo communicates. De polline testium ira
siccatorem, ad secundas pellendas è iure bibendum datur, quan-
tum tribus digitis capitur: idq; si opus sit, bis aut ter repetitur.
præsentissimum est remedium & plurimis iam deploratis pro-
fuit. accepi hoc anno primùm è Rhetia alpina nostra: vbi rusticus
quidam plus quàm in quinquaginta puerperis feliciter semper,
vſus est: communicauit mihi illic minister Ecclesiæ vir doctus &
prudens, qui & ipse experimentum in vxore consulis Curix iam
deplorata vidit, & ego his diebus vxori D. Vuolphij medici apud
nos dedi, quæ statim, vt semel accepit, secundas enixa est. An in ipſo
etiam feru promouendo idem possit, nondum expertus sum. Hoc
vos tanquam mysterium habebitis. Vale. Saluta D. Stengelium &
amicos. Tiguri Augusti 11. Anno 1563.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

[Am diu charissime mi Gassere, nihil à te literarum accipio, nihil
etiam ipse scribo, nam neque operæpretium vllum habui, & scri-
pturum me non amplius statueram, nisi absolutam Præfationē in
Dioscoridem nostrū simul mitterē. Sed nescio quomodo hætenus
instituto huic meo satisfacere non potui: ita enim sum animatus,
siue vitium tu id appelles, siue interdum etiam virtutem, vt sem-
per ea quæ maximè vrgent, primùm absoluam: differri verò quæ-
cunque possunt, quàm fieri longissimè potest, differam. Sunt au-
tem multa subinde, quæ me vrgent & noua & vetera. Verbi gra-
tia, heri accepi literas ab Hieronymi Frobenij Basiliensis Typo-

EPIST. CONRADI GESNERI

graphi nuper defuncti filio, qui vt parentis vitam describam aut
 saltem aliqua carmina Græcè, Latineq; in eum condam, rogat.
 Horum posterius negare non possum, tot tantaq; illius in me be-
 neficia extiterunt. Adorno etiam herbarium nostrum maiore
 nunc quàm antehac conatur: icones enim fieri curo, & singulis fe-
 rè faciendis (pingendis, sculpendis) stirpes viuas adfero ipsemet
 ex continente, pratis, agris, semitis, vineis, hortis, collibus, monti-
 bus, syluis, fluuijs, riuis, stagnis, lacubus, ripis, & quibuslibet alijs
 natalibus stirpium locis. Nataui his diebus in lacu, idq; propter
 stirpes aliquas, licet iam annis aliquot desuetus. Interim Diosco-
 ridem non negligo, dimidium iam misi Argentinam, pecuniam,
 quam scripsi, accepi. ille expectat priuilegium è Gallia. Reliqua
 breui, Deo dante, perficiam: hoc est, Græca cum Latinis collata,
 mutuo ex alteris altera emendabo. De lapidibus quoque libel-
 lum nondum perfeci. Hæc nunc scribere volui, cum sero diei iam
 audiuissem, medicum quendam vestratem, Hôchsterum puro
 nomine, hic esse, postridie summo mane discessurum: nam æque is
 me inuisit, nec mihi ipsum de facie simul & animo in me, igno-
 tum adire vacauit aut libuit. Soror tua cum nepri & genero sa-
 tis bene valent, Dei gratia, iam pridem mittendas ad te literas
 ab illis accepi, & nescio quomodo, vt homines occupati obli-
 uiosi solent, eas ad te mittere maturè oblitus sum. Domum à se
 emptam gener pulchrè ædificauit, obtuli me ad munus fenestræ.
 Cætera ex ipsorum literis cognoscēs. Plura nunc non licet. His
 scriptis & obsignatis, dum nuncium expecto, tuæ 11. Iunii datæ
 Iulij secundo mihi redditæ sunt: vnâ cum binis ad sororem, quas
 illi statim reddidi, & nunc ab ea scriptas remitto. Pro raro & mi-
 rabili illo hydropicorum remedio, gratias ingentes ago: cum da-
 bitur occasio, periculum & ego faciam. Mentio eius à me fieri
 poterit, sub tuo nomine in historia stirpium, vbi de cineribus di-
 uersis scribam. Ago etiam gratias pro scripto illo de motibus
 Daniæ & Suediæ, &c. Deus Opt. Max. Ecclesiæ suæ pacem resti-
 tuat. Ego vicissim noui quod scribam nihil habeo. Literas meas
 Esslingam cum opportunum erit, curabis. De anima librum me-
 um, putaui me misisse, ignosce homini obliuioso, qui seipsum ferè
 obliuiscitur subinde. Mittam (spero) cum Fröschoueris dolium
 aliquod mittit: aut citius, si fuerit commoditas, nunc patruelis
 meus qui impressit, domo abest. Aestate frigidiorē, & ma-
 gis pluuiosam vix sumus experti. Clariss. D. Meccænatis nostri in
 me beneuolentia, tam est mihi grata, quàm quæ gratissima. Deus
 ei per

ei perpetuo adsit suo spiritu. Moibani & orphanorum memor sum. Quæ de veteri Germanica lingua scribis, his acquiesco. Vale. Tiguri Iunij die 26. Anno 1563.

CONRADVS GESNERVS, ACHILLI
P. Gaffero medico.

Quæ de Phædrone, quem ego pessimum nebulonem, magum appello, & eius farina hominibus, scripsisti, intellexi, & mirari desino, in tanta rerum & morum omnium corruptela, & sacrosanctæ religionis nostræ contemptu, dabit Deus his quoque finem, sed fortè non ante mundi finem, interea enim suos semper vult exerceri ceu in militia quadam hostibus tum externis tum intestinis. Otfridum tuum cupio adhuc ad breue tempus retinere, vt de Typographo commodius inquiram. Nunc primum noster è nundinis redijt, vt fatear tamen ingenuè, nulla mihi spes inueniendi vilius Typographi. Magis fortè locum haberet apud Belgas, siue inferiores Germanos, ad quorum linguam propius videtur accedere, aut Saxones. Sed hoc tu melius iudicas: & vidisti fortè quæ in Mithridate nostro scripsi: nempe omnes ferè veteres libros qui Germanicè scripti inueniuntur, Belgicè scriptos videri. Nudius tertius à Ioanne Vuilhelmo Reyfentseino, qui habitat prope Stollbergam, accepi duo folia speciminis Otfridi tui, quæ mihi transcripsit ex codice qui illic in Monasterio quodam puto habetur: est autem principium primi capituli Lucæ, idem planè cum tuo, sed tu nonnihil emendatius descripsisse videris. Idem Alphabetum Gothicum misit, & quædam eius linguæ (quæ & ipsa Germanica est) specimina, sicut & Georgius Gassander vir doctissimus è Colonia. Interim laudo tuam industriam & virtutem, quod tantum laboris in describendo hoc codice posueris: qui quanto minus plausibilis fortè est in vulgus, tanto plus admirationis & laudis apud homines antiquitatis simul & pietatis studiosos meretur. Nam si externas linguas, & quæ in eis antiquissima sunt in primis, magno studio plerique promouent, & id sibi laudi ducunt: quanto magis laudandi sunt illi, qui vt patriam linguam illustrent, laboris et sumptus nihil subterfugunt? Magna certe illorum & sincera animi liberalitas est, cui tum præsentibus tum posteris omnes plurimùm debeant. Inter hos verò te vel princeps loco numerandū non dissimulabo, si quādo Mithridates noster recedat: cui soliū vnum ex tuo Otfrido addā speciminis causa,

EPIST. CONRADI GESNERI

si vixero, plurima quidem libro illi addenda sum nactus circa li-
 guas diuersas, ab eius editione. Testiculatos illos iocos tuos cum
 risu legi, & antiquum te obtinere intellexi. Quod libellum de
 Martyre Cracouiam potius quàm Vratifslauiam misisti, bene est,
 sed D. Crato cupidior illius legendi fuisset. Ab Heroldo hŕce die,
 bus literas accepi: & eum nobis superŕitem eŕŕe gaudeo. Moibani
 Dioscoridem Typographus Argentinensis hac æŕtate se impres-
 surum pollicetur: ŕeriò, vt ŕpero: quoniam pecuniam etiam obtru-
 lit, ŕicut ŕcripŕeram, pudet me tamdiu diŕŕerre mittendam ad te
 Præŕationem: quam quidem delineauì, ŕed nondum tranŕŕiŕŕiŕŕi.
 Sed in omnibus penè rebus eiufmodi ŕum, ad diŕŕerenda omnia,
 donec diŕŕerre amplius non queam: non ŕanè pigritia, ŕed eo ma-
 ximè conŕŕilio, ŕi quid interea aliud accidat, mutare vt liceat, vel
 addere, ŕi quid ad idem argumentum conueniens legendò vel ali-
 ter ŕe obŕulerit. De vocabulis illis, Altana, Ercker/Schupfen/
 & Struben, Latine reddendis, eŕŕi in his parum exercitatus, quæ
 poŕŕum ad te mitto. hortatus ŕum etiam Friŕium vt aliquid inqui-
 reret: à quo ŕi quid accepero, addam. Sed ille ita ædificat, vt archi-
 tecturæ veteris nec leges nec vocabula curet. Libelli de lapidi-
 bus nullum amplius ŕpecimen habeo. Breui, ŕpero, excuŕetur: eŕŕi
 non prius ŕpecimen, ipŕum ad te integrum, cum fuerit primùm
 abŕolutus, mittam. Tui omnes hic ŕatis bene habent, laus Deo. Ex-
 torŕi à ŕore epistolam. Voglerus abeŕt, cras puto rediturus. Ex
 Gallia nihil aliud ŕerè niŕi pacem ŕtabilitam audimus, eŕŕi adhuc
 puto vtrinque in armis ŕunt, nec omnes conditionibus eiuf ac-
 quieŕunt. Has literas mitto per Doctorem Io. Funckium Mem-
 mingenŕem, patricium, affinem meum, iuuenem adhuc, & ŕine vx-
 xore, medicum doctiŕŕimum, qui aliquandiu nobiŕcum egit, nunc
 verò in patriam vocatur, vt illic medicinam exerceat. Mater ei-
 ius vidua, cum familia, hic adhuc manet. Quod ŕi quando non
 ŕit alia commodior ad nos mittendi literas occaŕŕio, Memmin-
 gam ad illum mittere poteris, ipŕe enim ŕubinde habebit tabel-
 larios. His ŕcriptis accepi literas à Rihelio, quibus ŕcribit ŕe ex-
 pectare priuilegium è Gallia pro Dioscoride noŕtro, & Græ-
 cos characteres nondum omnino abŕolutos eŕŕe: ad pignus ra-
 men voluntatis ŕux miŕit quindecim taleros. quos ego ŕeruau-
 bo aut in meum vŕum vertam, donec alia quoque pecunia ac-
 cedat: vel tu ŕignifices pupillos egere. Vale. Aprilis 22. An-
 no 1563.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Binas literas tuas accepi clarissime D. Gassere: quarū prior data est Iulij die 27. post quod tempus ad te scripsi (sed literæ tuæ, puto, non erant ad manum) & ut aërem mutares aliquantisper, ac huc ad nos in primis te conferres, hortatus sum. quod nunc quoque facio. idq; desidero cum sorore tua, & tota familia. Offero tibi domum meam, & memet totum, sicut multa & magna in me bene facta tua, & antiquum amicitia nostræ ius postulant. Pauca scribo hac de re, sed ex animo. Salubris apud nos aër est Dei gratia, nec in vicinia vsquam, quod sciam, infectus. Remedia de quibus scribis aduersus hanc luem, vti efficacia mihi videntur, ita efficaciorē eis censuerim, aquam vitæ aliquam cum iisdem ferè ingredientibus, & camphora, (cui multum tribuo) destillatam artificiose: aut, si aqua vitæ viniuē calidior videtur, quàm vromnibus conueniat, cum aqua simplici aut etiam aceto. poterit autem destillari vel in cineribus, vel ut aqua ciñamomi. Minus ingratus hic liquor erit, & clarus, & limpidus, & mirè penetrans tum ad præseruandum in parua dosi, tum ad curandum (per sudorem præsertim) vtilis, si Deus voluerit, cuius hæc manus est, is te nobis & amicis incolumem conseruet. Amen. Cum alteris tuis D. Adolphi Oeconis literas, ad me misisti, pro quo officio gratias ago, respondurus illi vel nunc, vel proximè. De Borusso illo, cui suasi, ut tuo consilio vreretur, vix satis memini: si tamen consilium tuum ei profuerit, cupio aliquando fieri particeps. De sorore nihil: quoniam ipsa ad te scribit. De Hen. Stephani medico, nihil adhuc amplius rescivi. vbi quid cognouero, scies. Varia negotia, temporum difficultas, & nimirum etiā nundinæ, quæ nunc Franckfordiæ, vt audio, inauspicatæ fuerunt, fortè in causa erunt, vt (si nondum absoluit) tardius absoluat: quæ causæ, metuo, vt etiam Dioscoridum nostrum retardent, quo tardius excudatur Argentina, nam illic quoque pestem grassari, nunc audimus. Vrgere ego non desinam. Vale. Tiguri. Septembris die 26. Anno 1563.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Nunciū nactus Memmingam, clarissime & charissime mi D. Gassere, hæc subito scribere volui. Literas tuas nuper ac-

H

EPIST. CONRADI GESNERI

cepi, quæ nunc mihi respondentem non sunt ad manum, & inter mea Sibyllæ folia alicubi latitant. eæ mihi solitudinem aliquam & metum de te iniecerunt, sed seruabit te, si voluerit, Dominus, qui pilos capitis nostri, & omnes nostræ vitæ dies numerauit. Placet descriptio remedij tui destillati: quod etsi insuauius camphora adiecta factum est, spero tamen efficacius futurum. Ge. Agricola in libro suo de peste, & ipse camphoram aquæ destillandæ addit, & alij multi, multis contra hanc luem probatissimis remedijs.

Nunc quæ ad huius flagelli tum præseruationem, tum curationem pertinere mihi videntur, non tam te vt moneam, hoc est, Noctuas Athenas, quàm me vt exerceam, & censuras tuas audiam, perscribam paucis.

1. Victus ratio conueniens, id est, minimè excrementitia, ad fœcum, & in calido ac frigido temperatum tendens, non modo ad præseruandum vtilis fuerit: sed vt curatio quoque, si pestis inuaserit, melius procedat, non pleno, crudo, & malis humoribus abundante corpore. Inter alia laudari in mensa salem medicatum, cum baccis iuniperi, semine fœniculi & pauco pipere, &c. Et vinum absinthite cum ruta, saluia, &c. vel aromatate, in prima mensa saltem.

2. Ad præseruandum probo remedia quæ fœcant, & aperiunt, ita vt non nimis calefaciant: corpore autem iam purgato, & non crudo existente, roborantia & astringentia, vt Armeniam & Lemniam glebas, tormentillam, &c. Purgari autem meatibus apertis corpus debet paulatim pillulis Rufi, &c.

3. Phlebotomiam consulerem ad præseruandum magis quàm curandum, sanguine abundantibus, ita vt bis aut ter modica & diuersis in locis fieret, potius quàm semel copiosa vno in loco.

4. Boli Lemnia & Armenia & tormentilla, iunioribus calidis, & sanguineis, & humidis, præcipuè conueniunt, alijs non item.

5. Ad curandum, phlebotomiam non laudo: nisi in paucis, ijsq; robustis iuuenibus, sanguine abundantibus, quibus eam copiosam consulo, præsertim si ad præseruandum prius non detraxerint.

6. Probo autem in omnibus ferè medicamentum sudorificum illico dari (soluta tamen prius aluo, ne excrementorum vapor cum sudore citatus inficiat corpus) vt theriacam optimam, aut simile quid: in quo & opij non nihil sit, cuius vi venenosi vapores humoresq; densentur & cohibeantur, ne in venas se spargere, & ad cor ex-

cor extendere possint. Et euphorbij aut alterius similis pharmaci calidissimi simul subtilissimiq; quod à centro ad superficiem propellat, & habitum totum corporis sudore valido digerat, ita vt si quid vel ante vel inter sudandum, vt fieri necesse est, ad cor peruenerit, id ipsum illic colligi & inhærere non possit, sed vehementi in sudorem resoluentis se in corporis motu discutiatur. Inter sudandum, vt diutius ferre possit æger & cor etiam muniatur, aliquid foris cordi applicandum est, vt Lemnia cum rosacea, & sudoris tempore medio iam peracto, aliquid per os dandum, vt species liberantis cum succo citri vel syrupo ex eo, vel modico de oleo vitrioli. Cæterum cum Euphorbium fortè pueris, & calidioribus temperaturis non conueniat, pro eo camphoram substituerem in illis. Opij vsum qui damnare voluerit, is theriacam quoq; & plerasq; potentissimas laudatissimasq; veterù antidotas damnet. Extat And. Lacunæ de peste libellus Argentorati excusus 1542. vbi post sanguinis detractionem (hanc enim ille probat, ego cum doctissimis seculi nostri viris Fracastorio & Ge. Agricola non probo: vt neq; purgationem. vtriusq; enim & vires debilitantur: & tempus prorogatur, quo venenum cordi appropinquare potest) mox propinat antidotum, nempe Mithridatium cū bolo Arm. ex aqua rumicis, buglossi aut scabiosæ. Pueris verò & grauidis mitius remediū ex bolo, corallio, diamar. &c. propinat. Sin febris, inquit, vsq; adedò ardens non sit, æger verò ætate prouectus, ac tempestas etiam brumalis, detracto sanguine, propinetur illi ex aliqua dictarum aquarum, drachma vna aut dimidia sequentis antidoti, quæ miram & incredibilem aduersus pestilentes affectus obtinet facultatem. Eius autem talis est compositio.

℞. xylobalsami, carpobalsami, foliorum hyoscyami, cinnamomi electi, cassiæ lignæ, agallochi, daronici, maceris. ana. 3. ij. elebori nigri. 3. iij. seminis papaueris nigri, opij, gentianæ ana. 3. ij. Euphorbij recentis. 3. i. croci. 3. vj. mellis clari ℥. j. fiat liquidum electuarium secundum artem, quod seruetur in vase fictili, illitotq; atq; detruso in hordeaceam farinam. Agitari autem singulis diebus debet, aut cochleari, aut bacillo, idq; vnus mensis spacio. Postea verò vitior. Mirè enim sudorem prouocat, succos virulentos discutiens. Hæc Lacuna. Scio & amicum meum quendam non indoctum, & Paracelsi sectatores in huius luis curatione, anridotos opiatos præferre. Quod ad Euphorbium si quid obijcias, alterius cuiusdam amici nostri (qui doctissimos in Gallia & Italia medicos vidit) verba ex eius ad me epistola, tibi fortè sufficient:

EPIST. CONRADI GESNERI

Stribium præparatum, inquit, in peste non probo. Euphorbij succellum aliqui iactant. Compositio nostratum talis est.

℞ Euphorbij mastice, ana. ʒ. s. croci orient. gra. v. trita singula seorsim cum melle ros. redigantur in massam: cuius exuberant forma pillularum à scrupulo vno, vsq; ad ij. vel ij. s. Florentini medici euphorbij. ʒ. xvj., accipiūt. gummi elemi. ʒ. j. s. mastiches. ʒ. j. & huius drachmam cum aqua scabiosæ vel brodio non sine miraculo exhibent. Hæc ille. Ego in calidioribus, euphorbij loco, camphoram substituerem, aut partes miscerem æquales, aut opij aliquid adderem.

7. Proximè, ni fallor, ad te scripsi, præferenda mihi videri remedia destillata, quòd ea citius penetrent. citissima autem penetratione opus est in hac lue. Verùm soporifera, (quod nunc addo) vt opium & similia, alijs destillandis non adderem: tum quòd ea nollem ad cor penetrare: tum quòd destillata ea deteriora & nostræ naturæ nocentiora fieri mihi videantur, calida non item, nisi fortè metallica, de quibus hic non loquor.

8. Sudor promoueat si sit opus, vel lateribus ignitis pannomadenti inuolutis, per se aut cum chamæmali & meliloti aut artemisiæ floribus, qui bullire in aqua cœperint additis, ad latera, ad pedes, vel hordeo cocto, feruentiq; ita vt pedum plantis applicentur in linteo.

9. Locus in quo æger decumbit, fõramen apertum habeat superius vt halitus pestilentes exeant, præsertim eo sudante, id fõramen alternis aperiri poterit & claudì. cum enim suffimigia idonea fient, cum aqua rosarũ camphorata, aliâq; claudetur aliquandiu locus, deinde rursus aperietur.

10. Post sudorem alius balano sollicitetur: & æger omnibus modis recreetur, & cassisæ cum succo berberis aut acetosifatis citri aliquid sumat. Et paulò post cibum capiat: ad quem etiam cogi debet, ita vt parum & sæpius sumat. Et roborantibus varijs intrus forisq; vtendum.

11. In præseruatione, quod supra præterij, curandũ vt alius semper soluta, aut saltè non dura sit: vt si innadat pestis, mox vel glaudè (longiusculà & efficaciore) vel leui clystere amplius solui possit, & inde statim ad sudorem perueniatur. Hæc in præsentia in mentem venerunt: quæ omnia doctissimæ censuræ tuæ subijcio, tuisq; experimentis, quorum nunc occasiõem habes. Cum alium liquorem destillari iubebis, poteris camphoram, (si videbitur) omittere: sed addere antidoto aut theriacæ, quæ liquori illi a demixta.

mixta propinabitur. Quæ destillationi præparantur, infundi satis est: coqui super fluum videtur, neq; video id obseruatum ab ar-
tis huius peritis. exhalant enim boni & odorati spiritus inter co-
quendum. Mitto libellum de destillatione olei de Karabe siue sue-
cino, quem Ge. Sigharto nostro dabis (eum enim aliquando à me
peristi, & putabam me iam misisse: nunc fortuito reperi) & pluri-
mam salutem ei ex me dices. Vale in Domino qui vos omnes con-
seruet. Nouemb. die 11. Anno 1563.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Cassero medico.

Iam obsignatis meis ad te literis, tuas ad me vltimas inueni. Me-
dicamenti tui aduersus pestilentie venenum simplicia perpla-
cent, sed sicuti scripsi, malletm ea ante destillationem non ebullire.
Coniçio destillationem in balneo factam esse, efficacior autem in
cineribus fieret. Hodie specimen liquoris siue aquæ illius theria-
calis à Georgio nostro accepi, quod sanè placet: poteritq; eius v-
sus esse etiam ad alios morbos, frigidos et phlegmaticos, vt epile-
psiam, vertiginem & similes: item ad colicam, quartanam, si ter
quater mane dentur 3. vj. adq; calculos, & yrinam promouendam.
Si denovo nobis destillanda fuerit, suaderem vinum maluaticum
seorsim destillari, in aquam vitæ optimam, in cineribus postea ei
admisceri species reliquas, & cum ad vnum aut alterum diem in-
fusa fuerint, iterum destillari in cineribus lento igne guttatim, vt
artis est. De surdastro autem illo, cui aures tinniunt, nihil planè
hactenus à quoquam audiueram. Nihilominus verò gratum est,
quod me licet nesciente, aliqua ex parte in meam gratiam fecisti:
& consilium hoc tuum, si casus similis fortè se mihi obtulerit, non
erit mihi inutile. Si oleum stibij in curatione pestis aliquid boni
præstiterit, fac sciam, potero enim eius paucillum ad vos mittere,
& simul præparandi rationem. Scio aliquos etiam magnos me-
dicos stibium ita præparatum, vt hyacinthus gemma videatur,
laudare, cuius 4. aut 5. ad summum grana dantur: sed id vehemens
si supra infraq; purgatione, vires vehementer prostermit. Nuper
D. Aegidium Tschudum à quariana & asthma, in paroxysmo ei
semper superueniente, curavi, primum oxymelite nostro
per triduum dato, deinde oleo vitrioli.

Vale. Tiguri 1563.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ACHILLI
P. Gaffero medico.

ET si iam diu nihil à te literarum habuimus, charissime Gaffere, speramus tamen (sicut & optamus & Deum oramus) te nobis superesse incolumem. D. Funckius Memmingensis, qui aliquot diebus hic apud matrem fuit, cum hinc abiret, per eum ad te scribere volui, & sororem quoque tuam monui, si quid ad te veller. Ad meam de pestis curatione sententiam, quam pridem ad te misi, responsum tuum expecto. Hali in Commentario Artis parue scribit, post Galenum & Dioscoridem inuenta esse remedia efficacissima, quæq; celeriter curent: sicuti Camphoram in febribus pestilentibus: Moschum, in iisdem frigidis. Alexander Benedictus, qui libellum de peste non ineruditum edidit, à Camphora tanquam stomacho ingrata abhorret. Nic. Massa in eiusdem argumenti libro, Venetijs impresso, in cap. de præseruatione à peste, antidotum Iac. Ricij ponit valde commendatam, cui Euphorbium & Camphora copiose miscentur. & eodem in capite aliam antidotum eiusdem authoris ex cordialibus & purgantibus compositam, quam sexcenties ait expertam esse, & ipsum Ricium, dum Venetijs in Lazareto mederetur peste laborantibus, eius vsu infinitos præseruasse. Nemo (inquit) hanc medicinam sumpsit, qui à febris pestilentiali præseruatus non sit: multi etiam infecti cum apostematibus malignis in emunctorijs & carbunculis, ex eius assumptione liberati sunt. Hunc librum tu fortè habes, aut habere potes. Sin minus & petis, locum tibi transcribam. Basileæ nuperrimè Oporinus impressit Iacobi Peletarij libellum de peste: in quo audio illum primas tribuere, quod ad curationem, Antimonio ritè præparato: & præparationem eius docere meliorem, quam à plerisque obseruatum sit hætenus. Vale in Domino Christo, qui te sibi et nobis conseruet. Tiguri 1563. Decemb. 20.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI
P. Gaffero medico.

Vide infortunium meum, ante 14. dies ad te scripsi. nec inuentum nuncium, quem sperabam. Ante octo dies accessit quidam, qui se pollicitus mox ad me reuersurum, decepit. Tum tertius superuenit, ad matrem D. Funckij nostri, quæ illi epistolam meam commisit, tamquam Lin tauri iuro. sed is nescio quo spiritu, aliam ingressus est viam, & cum ad miliare hinc discessisset, literarum

rarum fasciculos duos meos quos acceperat (nam ad D. D. Iulium & Cratonem in Aulam quoque scripseram) aperuit, semilaceros abiecit. Horum fragmenta reperta ad concionatorem proximi pagi delata sunt, qui manum meam agnouit, & ad me remisit proprio nuncio. Epistolæ tres mihi prorsus periire: aliæ pessimè tractatæ rediëre, ut vides in hac ad te scripta, quam idcirco ad te mitto, ut & ignoscas tarditati meæ, & nonnihil condoleas. Legere quidem adhuc poteris. lacera expleui in margine. Gaudeo saltem articulos illos prolixè scriptos de Bernardino Ochino non esse amissos: quos adhuc satis legere poteris. Amissa tamè est scheda quadam adiuncta, in qua non bene memini quid scripserim. Rihelius ad Dioscoridem pertinentia iam à me omnia accepit. si contingat me hinc te præire ad meliorem vitam, tu solus præfaberis. tuam seruo adhuc præfationem, & addam meam quando primum licebit. Cogit me patruelis, de lapidibus & metallis librum ut absoluiam: quæ res rursus moram mihi iniicit, sed ut spero breuem. Auentini Tomum his diebus Basileam misi, responsum expecto: quod ubi habebō, primo nuncio scies. Georgij Sighardi nostri literas hodie accepi: cui propter occupationes non rescribo. cupio autem eum salutari peramanter, Petri Figuli, Ge. Clauseri, & meo nomine. In scheda, quam dixi amissam, memini nunc me respondisse postremis tuis, quarto Ianuarij datis: nempe curaturum me tibi Icones animalium depictas, ut petis. Sed Froschoueri pictor iam in magnis voluminibus pingendis occupatus est: & Icones pictas omnes Froschouerus Franckfordiæ habet: vnde commodè forsan ex proximis nundinis ad te mitti poterunt, nisi aliud interim significes. Quod ad Erotianum, scribam ad Hen. Stephanum Genuam. Argentinæ pestis occeperat (nunc penè euauisse audio) vnde Magistratus medicis omnibus præcepit, ut suum quisque consilium conferant: & confectum ex omnibus libellum D. Andernacus, maximus natus, conscribat. Eius exemplar spero me breui habiturum, quod si perieris mittam. Vale, Tiguri Ianuarij die 21. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

SCRIBO iam hæc multa iam nocte incœnatus adhuc, ut vides, subito. Ignosce. Quæ de pestis curatione, non sanè tui docendi, sed mei exercitandi ac tuum audiendi iudicium gratia scripsi, ea

EPIST. CONRADI GESNERI

tibi non displicuisse gaudeo: & video nobis in plerisque convenire. Opium non nisi calidissimis antidotis addendum, ego etiam sentio: sed tales ferè sunt, quæ in pestis curatione dantur. nam ut alia omittam quæ opium diserte recipiunt, nobilis ille Saxonicus contra venena pulvis (de quo fortè à Moibano nostro audiisti, ego Moibanicæ antidoti nomine in Euphoristis Dioscoridis describo, &c.) herbe paris (id est Aconiti primi Fuchij) folia & fructus recipit: quæ non minus ferè strenuè quàm opium refrigerant. Summe autem antidotus illa etiam in peste facit, ut audio ab expertis: ita ut subito interdum liberet, per alium, urinam et vomitum purgando, vsu longè tutiore quàm antimonij præparati, aut præcipitati, aut aliorum quorundam. Sed & electuarium de ovo, recipit vomicam nucem: cui vim refrigerandi in quarto attribui video. dubito tamen adhuc. Modum tuum procedendi libenter legi, sicuti & ea quæ de Guaiaco destillato scribis: cuius & ipse faciam periculum. A D. Cratone & Iulio literas hodie Vienna accepi. Sighardum nostrum saluta, à quo diu nullas literas habui. ego tuo nomine D. Tschudum. Ochini dimissionis causam, ut voluisti prolixè ad te mitto, ut Senatui ab Ecclesiæ ministris hic est exhibira. Si tu de illo ubi sit, aut quo abierit (in Poloniam fortè, asylum heteroclitorum) rescivisti, significa. Epistolas illas Loiolanorum (pro quibus etiam gratias habeo) libenter legi. Continent enim lectu iucunda quædam. sed superstitionem Papisticam ab illis tantopere spargi, doleo. Iesuitarum nomine, ut recte mones, abstinēbimus posthac. Moibani Dioscoridem (Dei gratia) perfeci, superest tantum, quam vrges, dedicatio: quam curabo, ut accipias breui omnino. Typographus Argentinæ promittit se iam instante vere incēpturum, & misit operis specimen, quod placet. Pupillorum memor sum, & ero. Annalium Boicorum Tomum primum integrum accepi. D. Bullingero heri dedi inspiciendum: cui summopere placeat. Certius autè aliquid de eo, quàm possum primum scribā. Sorori literas misi cum strena, & responsum eius hinc mitto. Vale in Domino Christo qui te nobis perpetuo conseruet, donec in meliore, quam speramus vita, nos aliquando coniungat. Tiguri Ianuarij die 8. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Cum certus nuncius ad affinem tuum M. Felicem Lindanium mihi daretur, salutare te volui: & simul mittere Nicolai Episcopi

Episcopij Basiliensis Typographi ad me epistolam: vt inde intelligas promouendam Auentuni editionem mihi curæ esse. Eam epistolam statim vraccepi, respondi, me cupere cum quouis alio Typographo illic agat, qui editionem suscipiat ipsdem, quas ad eum scripsi conditionibus. id quod eum recte (prudenter ac fideliter) facturū spero. amat enim me, quicquid efficietur scies aliās. Literas Ge. Sigharto nostro curabis diligenter reddi: inest enim aliud nuptiale munusculum. Nucem vomicam narcoticam esse, de quo dubitabam, iam certius cognoui. curauī enim his diebus vt 3. s. eius daretur cani cum carne cruda: is deuorauit, post horam mediam obdormiit, & intra horas quatuor periit, cum inter dormiendum modo capite, modo cruribus ipsum conuelli apparuisset. Tum alteri etiam cani tantundem huius nucis similiter dedimus, & post horas ferē tres cum grauiā symptomata ipsum iam inuasissent, Antidoti Saxonice ex herba paride, &c. de qua audiui fortē (nam ego illam primū a D. Moibano accepi) 3. s. cum carne dedimus, quod remedium cum deuorasset (& si non statim id admittebar, sed sēpius oblatum tandem vorauit,) sanatus & nihil mali passus est, etsi non euomuit, fortē quod tardius antidotus data fuerit. Hæc quidem antidotus mirificē etiam contra pestem valet. Ergo quod de Opio scripsi, lui pestilenti ipsum resistere antidotis mixtum: id Electuarij etiam de ouo dicti argumento comprobatur, quod nō opium quidem, sed nucem vomicam, opio fortē vehemētiorem vi refrigerandi, recipit. Mirum autem hæc vt cūq; per amara, iummē tamen frigida esse: sicut & coccalos Leuanticos. Hoc etiam mirum, frigidissima hæc sudorem mouere, quod cū aliās obseruaui, tum ante paucos dies, cum mulieri suffocatione vteri simul & ventris fluxu periculoso laboranti, hoc medicamentum præscripsi.

R. Theriacæ nouæ 3. s. philonij 3. j. Terræ sigillatæ, medullæ monocerotis, ana 3. s. Tormentillæ grana vij. misce cum paucosyrupi de limonibus. Hoc totum accepit a cœna, hora nona, hoc est tribus ante mediam noctem, & paulo post sudare & dormire cepit, inde paulatim ad meliorem statum rediit. Hoc ipsum verò medicamentum peste etiam correpto vtilissimē propinari nō dubitarim. Sed quid ego noctuas Athenas? D. Funckius affinis meus propositiones 18. Io. a Suchten cum antithesibus D. Stengelij et censura tua, grauib; sanē argutijs & eruditis, nuper ad me misit, quarum exemplar describi mihi curauit. D. Funckij autem manum in Poloniā ad ipsum Ioh. de Suchten misi, inclusam epistolio meo,

EPIST. CONRADI GESNERI

quo ipsum ne salutatione quidem dignatus, moneo ut respiciat, & postea, si voluerit, vobis respondeat, literis Norimbergam missis, quo ego etiam ad amicum misi: sin minus, non esse, quod ad vos scribat quicquam, neque enim responso vos eum dignaturos. Lubiculationem meam de metallis & lapidibus iterum prae manibus habeo, diu intermissam, proinde si quid tu, aut D. D. Stengelius habetis, quod librum hunc meum quoquomodo, aut pictura aliqua, aut descriptione seu facultate aliqua insigniore, ornare queat, communicate. tu quidem alias quaedam ad me misisti: sed vellem D. Stengelium quoque ad idem faciendum hortareris. Mira de lapide bezoar D. Crato nuper ad me scripsit: quem ego lapidem nunquam vidi: Caesar ex Hispania accepit. Non dubito, quin ex Fuggeris aliquis habeat, quod si reperiri apud vos posset, nihil gratius quam eum videre, illico optima fide remissurus, aut saltem picturam, & descriptionem eius accipere, hoc tempore mihi facis foret, ego lapidem illum utcumque preciosum, magnam cum aestimate cognationem habere suspicor. Sine autem hunc ipsum lapidem, siue aliud quidpiam circa quosuis lapides aut metalla rarum & cognitione dignum, videndum ad me, aut descriptum miseris, tu aut D. Stengelius e rebus vestris aut aliorum, apud quos fidem vestram interponatis, gaudebo vehementer, et honorificam in singulis illis, quae vobis debuero, mentionem faciam. Non dubito autem quin etiam doctissimi viri D. D. Adolphi Occones pater et filius si quid haberent huiusmodi, utendum fruendumque aliquantisper concedere vellent: aut (si quis alius) apud vos me nouit. Vale & agnosce homini importuno, sed (si quis alius) naturae studioso. Tui hic valent. Deus te quoque conseruet. Saluta amicos, D. D. Stengelium in primis, qui cum in Antichesis suis inter coryphaeos rei medicae nostri seculi me adnumerat, merito pudorem te natiuitatis meae conscio, mihi excitauit: agnosco tamen ipsius in me benevolentiam non vulgarem, ipsius quoque honori (si quae nascatur occasio) fauturus. Vale raptim, Feb. die 12. 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Scribis te post ultimas meas ter ad me scripsisse. Ego vero tuis omnibus respondi mature, & metuo ne quae de meis responsis intereiderint fortiter. Tuas nono Februarii datas heri accepi una cum fasciculo literarum D. Illyrici, quem crastino Basileam me mittere

minere posse spero. Literæ Vienna missæ, D. Cratonis & D. Iulij ad me sunt, vnâ cum priuilegio Cæsareo, quod super aliquot libris meis petieram, clementer mihi concesso, & sine vllò sumptu meo. hoc tamen operam dabo, vt D.D. Iulio & Cratoni, quibus hoc beneficium præcipuè debeo, chartaceis saltem munusculis mittendis, non sim ingratus. Auentini exemplar iam pridem accepi, id quo tunc tertio tibi scribo. nuper id Basileam misi & expecto responsum. Episcopus quidem, cuius ad me epistolam ante paucos dies ad te misi, non voluit recipere, sed promississe diligenter cum alijs acturum, &c. quicquid fiet, significabo mature. Priuilegio iam, vt scripsi, in aliquot libros, à me edendos mihi concesso, & inter alios in Moibani Dioscoridem quoque, spero Typographum Argentinensem id citius, si nondum incepit, incepturum absoluturumq; opus. De nata tibi nepte Catharina gratulor, & Deum oro, qui eam tibi ac parentibus, iucundissimum necessutis tuæ solatium diutissimè futuram, conseruet. Nunciaui hoc euangelium etiam Euphemix tuæ: & si quid ad te vellet, curaturum me, addidi. Pestis Basileæ nonnihil augetur. Apud nos multipleuritide et angina pereunt. Euangelium in Gallia crescit. D. Andermaci de peste librum Germanicum Argentinæ editum si desideras (mihi quidem lectu dignus videtur) nec breuius aliunde habere potes: mittam hinc ad te. etsi vnum tantum exemplar habeo. De nucis vomicæ veneno & remedio, in canibus tentato, nuper ad te scripsi. Nunc addo, Opij vim contra pestem præcipuam esse, testatur etiam Solanum syluaticum (Dollwurtz) quod in pestilentia porcorum efficacissimum est remedium, vt Tragus scribit. Vim autem habet opij. D. Crato edidit Periochen Therapeuticam, quæ Basileæ nuper impressa est, in cuius præfatione Theophrasteam sectam grauitè reprehendit. Saluta D. Srengelium: cuius Antitheses laudo, sicut & tuam Censuram, vt nuper scripsi. Vale. Februarij die 20. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

Postremæ tuæ V. CL. nostro Martij datæ, eiusdè die 16. mihi rediit. In ijs quæ de Guaiaci ligni stillatitio liquore scribis, libenter cognoui, tum aliàs, tum quod ad historiam stirpium meam hoc quoq; faciat. Typographus noster nunc Francfordiæ abest: à quo reuerso intelligam, an icones animalium omne genus pictas à te habere

EPIST. CONRADI GESNERI

possim. Icones enim ni fallor (vide quàm sim obliuiosus) solas petis. Ab eodem spero me accepturum à Rihelio Argentinensi responsum, quando tandem Dioscoridem nostrum sit absoluturus. Vbi primum cepisse intellexero, praefatio tam diu dilata, à me absoluetur, & mitteretur ad te maturè. Quae de pestis curatione ex coniecturis meis ad te scripsi, omnia iudicio tuo, & experientiae rerum (quae mihi hae in parte perexigua & penè nulla contigit) subijcio. Narcoticorum curam cum pestis curatione non confundo, sed nucem vomicam narcoticam esse, tibi probare volui, hoc est, opij vim habere, & tamen antidoto contra pestilentiam celebri admisceri: sic ut & alia narcotica alijs contra pestem antidotis. Vnde sequitur, si narcotica pesti aduersantur, vt contraria ipsorum quam pestis ratio sit. pesti enim medentur, contraria autem contrarijs medentur. Facetiam tuam de suis & vicinis vestris risi. Multa certe in homine & brutis quibusdam contra eosdem morbos, ex æquo optulantur: vt cum aliunde, tum Veterinarijs libris Graecis atq; Latinis astruere possem. In primis verò porcis nosti, quod ad corporis partes interiores, plurimum cum homine conuenire. Sed haec finamus. De ipso verò Solano syluatico (si prius non scripsi: sum enim obliuiosus nimis) hoc à me accipe, & caela omnino tanquam mysterium: succum ex eius fructibus (acinis, qui cerasa referunt) expressum & ad syrupi consistentiam cum paucò saccharo decoratum, ita efficacem esse, vt vel ligula, aut cochlearij parui mensura somnum inferat, fluxiones sistat, dolores rollat, dysenteriam curet. gratus est planè, sed cauendum ne amplius detur. ego cum laude vsus sum. Eiusdem radicis particula, dimidia drachma fortè pondere; si in poculum vini iniiciatur: & de illo vino aliqui propinetur (id quod per iocum & ad illusionem aliquos fecisse scio) per horam aut dimidiam ante coenam, eum qui gustauerit, in coena ab omni cibo alienum futurum, & cum non aeger tuer, nec doleat, edere tamen non posse: quod si cochleare acceti aut succi limonis biberit, statim liberatur & edit. Hoc argumento contra alia etiam eiusmodi venena, maximam aceti, aut limonis citriue succi vim esse conieceris. Hæc ne cui hominum dixeris, ne quis abutatur, nisi fortè Domino Stengelio nostro, quem salutaris peramanter, amo enim ipsum: primum quia bene meritis est de me, deinde propter eruditionem, tertio quia tuus est amicus: postremo propter Sighardum meum, vt ei faueat: Sighardum quoq; saluto: cuius literas nudius tertius accepi. Si quid D. Stengelius haberet, vt non dubito, quod vel stirpium historiam meam.

me aliquo modo ornaret, vel librum de metallis, & lapidibus, quem nunc sub manibus habeo, circa picturas, res ipsas, nomina, facultates, quantulumcunq; persuade vt mihi communicet. Per stem apud vos remisisse gaudeo, & vobis gratulor. Monocerotis cornu verum ego vidi, & particulas quoque, siue segmenta, si superficies eis adsit. Ceruinum autem cornu pro eo poni, non improbo. Censuram tuam & D. Stengelii in propositiones nebulo- nis illius à Suchten, cum D. Funckius ad me mitteret, quantum re- cordor, petebat, veluti vestro nomine, vt in Poloniam mitterem: id quod faciendum existimaui. Certum est illum ipsum esse autho- rem: nam sub eius nomine etiam D. Crato prius ad me miserat. Quod si ille ausus est contra publicam veritatem calumnias suas spargere, imò publicare, nos pro veritate artis illius quam profi- temur, & publica mortalium salute, illi respondere dubitabimus? Perge Achillem in illos impostores, et pestilentes homines agere, ego me lubens tibi Patroclum adiungam. Malo nodo malus qua- rendus est cuneus. Prestantissimo viro D. Adolpho seniori, pluri- mum salutis. ex me dicito. nam filium adhuc Memmingæ harere puto. Scribam ad F. breui, nunc hæc multa nocte præcipito. Bez- zardici lapidis specimen videre gestio. Adolphum verò III. quo- de scribis, nondū agnoui. Super Auentini opere, doleo me certum adhuc nihil posse respondere. exspecto autem his diebus nuncium, & ab Episcopo literas. Hæc ad literas tuas. Vale. Tiguri 19. die Martij. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Salus & pax à Deo patre per Dominum nostrum Iesum Chri- stum. Septembris die 28. circa mediam noctem Euphemia so- ror tua, pia & honesta matrona, pie in Domino obdormiuit. To- ta ferè ætate proxima satis commodè habuit: articulares humeri dolores minus quàm antea sensit. Cupiebat tamen tecum esse, tum vt filia morositatem vitaret, tum vt breuissimum sibi reliquum ætatis tecum transigeret, plurimi enim semper te fecit, & amauit maximoperè. Hoc instituto, thermas nostras adire proposuerat, vt eo prætextu commodius à filia diuelleretur, & Augustam ad te- ceu in portum se conferret. Sed aliter visum est Domino. Iam iam abitura, in morbum incidit, febriculam lentam, & marasimum: qua ferè per mensem decubuit, & paulatim defecit, magna quidem

EPIST. CONRADI GESNERI

Dei clementia. dolores enim magnos nunquam sensit : sed fluctuantem duntaxat, & virium defectionem. Semel atque iterum mihi mandauit, ut ad te scriberem, se corpore quidem ægram esse, animo autem valere, & spiritum firmam esse : sequē tuis precibus commendari cupere. Id mihi ad te scripturo tabellarius nullus contigit. Nunc per D. Funckium affinem meum scribo, qui huc ad matrem venit. Maria neptis tua, cum primum mater ægrotare cœpit, à febris sua leuata est, & matri, ut par erat, benignè inserviuit. In morbo quidem antea, eius fortè vi & magnitudine, morosior fuerat. Bene actum est cum sorore, quæ ad hanc ætatem progressa, à qua omnia indies infirmiora erant expectanda, placidè ac piè in sacrosanctæ fidei nostræ confessione sincerà, obdormiuit. Postridie funus elatum est satis magna frequentia hominum comitante : cui ego etiam veluti vicarius tuus pleo lugubri testus, adfui vnà cum Ioanne Voglero & patre eius. Hi duo hodie manè in Alsatiā discesserunt. Hæc de sorore tua, mihi charissima, & quæ me etiam propter te amabat, paucis scribere volui, vnicunque festinanter, sub noctem inter plurimas curas. Spero autem te charissimæ sororis obitum, pio & æquo animo laturum, præsertim cum illa piè sanctæque ut vixit, quàm diu hic fuit, ita etiam suum diem clauferit : & eam ante nos ingressa sit viam, quam nos duce & auspice Deo breui sequemur. Is te spiritu suo consoletur, & ad piam similiter mortem præparet, quod idem nobis, ut largiatur, orabis. Pestis enim hic magis magisque nos exercet, & multos subinde aufert. Bullingerus ea correptus, per octo dies valdè periclitatus est : nunc Dei gratia, conualescit amissa vxore. Bibliander obiit his diebus, &c. Nulli ferè medicum accersunt, nisi serò : ita sit, ut res sit experiri remedia, quæ vellemus, non liceat. Basileæ Platterus medicus, cui Antidotum Saxoniam communicaram, in multis eam feliciter expertus est. D. Bullingerus primum sudauit ab electuario de ouo : inde post aliquas horas sumpsit decoctum commune solutiuum cum diluto infuso rhabarbaro & syrupo rosarum solutiuo, & guttis quatuor olei vitrioli : vnde solutus est satis copiose. Carbunculi duo apparuerūt, quorum vnus vstus est ferro candente, alter remedio quodam caustico. & ex eis plurima sanies virosa fluit. De arsenico in sacculo gestando, circa cor, quid nam tibi videtur ? corallium aliqui addunt, alij alias species cordiales : aliqui etiam sublimatum. Plura nunc non licet. Vas enim includere festinat Froschouerus. Icones animalium addam

addam si possum & Illyrici librum. Vale. Tiguri. Octobris
vigesimo 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

Vltimæ tuæ Octobris decimo quinto datæ, nudiùs terrius mi-
hi reddita sunt. A quo tempore etiam alias meas, quas de
fororis obitu scripsi, ad te peruenisse spero. Quas vltimas ad so-
rorem iam in Domino defunctam scripsisti, eas Mariæ eius filia
tradidi: quæ satis bene valet cum suis. Maritus puto Curia abest.
Pestis nostra moderatè satis nobiscum & clementer agit, Dei gra-
tia, in septimanam circiter quinquaginta tolluntur. Icones iam
accepisse te puto Quadrupedum & Anium: reliquas spero pro-
pediem cum proximo vase Froschoueri mitram: & cum illis e-
tiam Illyrici Tomum primum remisi. In controuersia de Try-
phera Persica, ad doctissimi D. Adolphi nostri iudicium prouo-
co, Vereres certè myrobalanorum non quinq; sed tria genera sta-
tuebant, emblicos enùn & belliricos ab hoc genere excludebant,
&c. Legat D. Adolphus ea quæ ad te scripseram argumenta, & iu-
dicer, de nomine non multum contenderim, & si pro improprijs
& corruptis, vetera propriaq; reuocanda suaferim. Triphylon
autem (per L. simplex: alias triphalon per A non probo) par-
tiam recipere quinq; genera myrobalanorum, cum scribat Actu-
arius lib. v. Methodi, in eius descriptione postea tria tantum re-
cèset, nempe Cepula (vel pro eis, Indaica) empeliz. (id est, bellirica
& emplirzi. Circa pondus verò Myrobalanorum, quod mutan-
dum puto, non ex mea coniectura est, sed venustissimorum codi-
cum Mesuræ consensu comprobatur. Quod si ex triphyllo parua
veterum, compositio hæc recentior nata est, illa autem tota ferè
myrobalanis constabat, non est timendum, ne nimium earum ad-
damus. Apud Auicennam inuenio trypheram minorem dictam,
constare ex myrobalani tribus generibus, butyro & melle, vt o-
mnino à tribus dicta sit hæc cōpositio: siue tria illa de tribus my-
robalani generibus accipias, siue de myrobalano butyro & melle.
Actuarius pro butyro, oleum rosaceum accipit, & melius triphy-
lon, quàm trypheram vocat, cognomento minorem. Nam maior
dicitur, cum myrobalanis alia quædam adiunguntur aromatica,
aut coctam mouentia, aut purgantia, aut astringentia, multa enim
& diuersissima compositiones trypherarum extant, &c. Interim
video aliam esse trypheram magnam Nicolai, quæ myrobalanos.

EPIST. CONRADI GESNERI

mullos recipit, sed opium: & ~~myrobalani~~, id est, delicatis ac dolorum impatientibus hominibus conuenit. Porro vt Actuarius triphylos tria genera myrobalani recipit, sic triophyllos Myrepsi, tria genera piperum. De solano nihil dicam: & puto illius commodum vsum esse posse. quod tamen Campegius scripsit, celare vos nolui. De D. Lucæ Stengelii & D. Adolphi aphoristicis conclusionibus circa pestis causas, differentias & curationem ad D. Adolphum scribam: imprimendas non dabo, nisi ipsi concefferint. Vale. Tiguri. Nouemb. die 6. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS, ACHILLI

P. Gaffero medico.

Litteræ tuæ 2. Septembris datæ, eiusdem die 16. à D. Funcchio affine meo, qui Meininga huc ad matrem venit, redditæ sunt. Neptis tua, vt primum à febrī melius haberi cœpit, mater eius Euphemia in febriculam incidit cum catharro quidem, ex qua iam dies aliquot decumbit. Dominus illam seruet, id quod facturum spero. parata erat, vt iam iam ad thermas descenderet: sed febriculæ superuentu retenta est. Consulam ei quantum potero. Occupatior nunc quidem solito sum: nam cum pestis, quæ præluferat aliquantisper, serio iam agat nobiscum: admoneor vt ad migrationem, si Deo placuerit fortè me cum alijs vocare, mature præparem, & disponam domui meæ. Basileæ supra quinque milia lenos extincti sunt. Argentinae etiam & Heydelbergæ alibiq; vel recrudit, vel orta nunc primum est. Antidoti Saxonicae descriptionem ad te aliàs misi. quam si haberes confectam, periculum eius sumere te iuberem. Medicus Basiliensis amicus meus, septies nuper illam dedit totidem infectis: ex quibus seruati sunt quinque duo mortui: quorum alter tamen in dies nouem vixit, præter aliorum morem illic. Decumbit etiam D. Bullingerus noster iam tertio die, cui valde metuo. Sumpsit is primum nescio quid per se, me sero vocauit. ab alio quidem vocatus adhuc nemine sum. domi vero pro consilio interpellant me multi. Deus si voluerit, me seruabit. Sine viuimus, siue morimur, Domini sumus: cui sit laus & gloria in æternum. D. Illyrico remittam primum Tomum cum potero primum: saltem cum Froschouerus Frankfordia reuersus, dolium aliquod cum libris ad vos destinabit. Vale & saluta amicos: in primis D. Hainzelium. V. CL. cui meas ad D. Cratonem committes: ad quem literas alias Lindauium misi, vt rectè ad ipsum

ipsum Viennam perferrentur. Vale. Septembris die decimo
sexto. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

Scripti nuper ad D. Adolphum Occonem F. & indicaui, D. Illyrici Auentino nullum Typographum inuenire me posse: intellexisse autem (ex correctore Episcopiorum, ni fallor) Illyricum ipsum ad nudinas Francofortum nunc aduenturum & cum Episcopis de eo acturum, quod si omnino ita futurum putassem, Totum primum qui apud me est, Franckfordiam misissem. nunc illum seruabo, donec quò sit mittendus, indicatum mihi fuerit. Mihi eisdem D. Adolpho etiam specimen Euporisti. n. Dioscoridis impressum: Typographum pergere puto, ego quidem sedulo vrego. Incipit hic pestis, & iam viciniam meam inuasit. Commendo me precibus tuis. Icones animalium iamdudum à te desideratas nondum mittere possum, decepit me Typographus: qui intra mensem ferè primum, hoc est, in reditu suo Franckfordia: se habere posse ait à pictore, quem interim in alijs occupauit: & duobus iam terminis mihi imposuit: quod ne amplius fiat cauebo. Soror tua satis bene valet: sed morbo & morositate filiar, & nimis omnino occupationibus domesticis ita molestat, ut non sit ferendo. statuit se ad aliquod tempus thermas conferre: inde forsàn Lindauum petitura, si nihil impediatur. Dominos Adolphos saluta. De Mithridatio iam bis ad F. scripsi: heri Proschouero dedi librum manu scriptum commodato mihi missum ab Adolpho F. quem is vasi suo ad Bibliopolam vestrum Vuillerum inclusit. In tryphera Persica descriptio vestra myrobalanorum ana. 3. ij. accipit: sed omnino legendum est ana. 3. ij. sicuti habet Fuchsius imitatus in eo & alijs plerisque locis à se emendatis, monachos Romanos: qui in vetustissimis codicibus sic legi ostendunt. Accedit ratio, quod trypheram hanc naram appareat ex triphyllo Actuarij parua seu minore: quæ tria simplicia, nempe myrobalanos diuersos, oleum rosaceum & mel recipit, ut inde triphylionem inditum sit, à tribus generibus medicamentorum, aut fortè à tribus generibus myrobalanorum, sicut & antidotus tria piperis genera accipiens triphylon. melius quàm triophyllon à Myrso vocatur. Alibi quidem idem Actuarius tryphalum (triphylon emendo) parua ex tribus myrobalanorum generibus, & insu-

EPIST. CONRADI GESNERI

perbellricis, & emblicis constituit. Addiueros autem humores purgandos, alia atque alia ei miscebantur. sed myrobalanorum pondus, semper excedebat reliqua. Ex triphylo autem homines indoctos tryphery fecisse puto, hoc est, nomen corrupisse. Interim non nego alijs quibusdam compositionibus tryphery, hoc est, mollis & delicatæ nomenclaturam rectè attribui. In eadem tryphera Persica, quia succus solani recipitur, libræ pondere, Symphorianus Campegius Gallus medicus, Lugduni cum esset, huius trypherae vsu, aliquos insanos & amentes factos scribit, & culpam in solanū reijcit. quare ego pharmacopolis nostris consului, ut quoniam pharmacum hoc ad aluum soluendam institutum est (qui scopus etiam à solano valdè impeditur, præsertim cū soluentia minimè fortia ingrediatur) pro libra succi solani, addant succi (aut syrupi, si is desit) 3. nouem & succi berberis. 3. iij. Sic enim & aluus soluentur melius, & refrigerandi scopus non admodum impediatur, & gratius erit sumentis pharmacum. Vos quoque tryphera Persica communi modo parata hæcenus vsi sitis, significate. Hæc cum Adolpho nostro communicabis. Saluta amicos. in primis verò optimum virum generū tuum: cui equidem libentissimè hospitalitatem meam declarassem, si per ipsum fieri potuisset. Vale. Tiguri. Augusti die 29. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

QUæ de pleuritidis curatione ad me scripsisti, doctiss. Gaffere, pro ijs gratias ago. Cessauit id malū apud nos, Dei gratia, fuit autem nō solita: sed contagiosa quædam pestilens & cruda pleuritis illa: in qua obseruauimus, sanguinem vel detrahendum nō esse, vel parcius, & in pedibus magis, quàm brachijs. D. Bullingerus te resalutat, & pro curatis literis gratias agit. Proximè ad te scripsi Auentini Tomū ab Illyrico missum, Basilea mihi remissum esse: Scribam nunc Argentinam ad Rihelium Typographum de eo, qui si non acceptet, remittam. De excusatione Illyrici; quod contra Oleuiam scripserit, nihil addam, ne moueam quod immortum esse præstat, & quod tum à nostris, tum alijs inactum hoc tempore manere mallet. Ego nec vos, nec vestram sententiam condemno: sed pro fratribus colo, si modò hoc admittitis. Vos verò, si nos ac nostram sententiam tanquam impiam damnatis & excluditis, iam propter hoc ipsum fratres agnoscere nō possum: sed nec sic quidem damno, & Deum pro vobis oro. Quæ de

glebis & sepulchro S. Virici scripsisti, libenter legi, & gratias ago. Vt illis suo loco in libris meis. Pro dispensatorio etiam vestro obligatus sum tibi, placet id mihi summopere, per ocium diligentius inspiciam, & si quid occurrerit, de quo monendi mihi videamini, candidè scribam. Oxymelitis nostri descriptionem, in eo non reperi: sed Iuliani, non eandem tamen puto Iulianico veteri, conferre nunc non vacat. De Mithridatio miror tam diuersas eius descriptiones apud veteres simul atque recentiores extare. Aliud Fuchsius, aliud Cordus, aliud Syluius, aliud Actuarius, aliud Aegineta ponit. A vobis positum Andromachi nomine, non est Andromachi, sed apud Galenum lib. 2. de antidotis inter Antidotos ab Andromacho descriptas tantum legitur, & plurimum differt à theriaca Mithridatis eodem in libro descripta, qua & Mithridatem ipsum & Andromachum vsos aiunt. Ea autem theriaca nostræ ^{diæ nō} olim dictæ, id est, è viperarum carnibus paratæ, per similes est, & opij plurimum recipit, vt theriacæ nostræ loco rectè poni possit. Aliæ Mithridatij descriptiones Scincum recipiunt, opij verò perparum, sicut & nostra descriptio, quæ à theriaca Galeni siue Andromachi, vt plurimum differt, ita rectè pro ea substitui non potest: quod hætenus tamen nemo monuit, quod sciam. Aliud in præsentia mihi in mentem non venit, nisi quod in plurimis Orthographiam fortè curiosulus Lector desiderabit, vt vbi scripta inueniet hæc, ocymum, chariophyllos, saphyrum, pillulas, camepetyn, peñiam, azarum, chamedryn, basiliconem, hyponiconem, &c. pro ocimo, caryophyllis, sapphiro, &c. Rob. de cornib. risi. pro trochiscis bechijs, bechicos ego scripsissem. Gratulam esse Eupatorium Mesuræ negarim. Camphoram nostram non habere vim vllam quam ei tribuunt Arabes, & aliud pro ea substituentum doctissimi plerique indicant. Been album & rubrum officinæ omnes vbique spurium & inutile habent: sicut & doricum, vt omnino de eorum antiballomenis sit cogitandum. Interca vester conatus maximopere est laudandus: in quo & ego iam multa vtilia ac noua mihi animaduerti, & plerisque Germaniæ medicis, præsertim ac pharmacopoli, pergratum hoc opus futurum, cum aliud commodius non exte (opinor) hætenus, non dubito. In Iustino exponitur petroselinum Macedonicum, addendum autem, vulgo dictum. In Moibani Dioscoridem epistolam dedicariam ad Senatum, nunc tandem mitto: eamq; totam tuo iudicio arbitrioq; submitto: ita vt liberè addas, detrahas, aut quoquo modo mutes, circa res ipsas & sententias: circa vocabula

EPIST. CONRADI GESNERI

verò & stylum, cui certè excolendo vacare mihi non licet, percu-
perem clarissimū, & doctissimum virum D. Hieronymum Vuol-
phium (quem amantissimè saluto) censuram suam addere & emen-
dare quæ vellet communi nostrū nomine. Remitterem etiam
tuam ad me epistolam. iam pridem de Moibano ad me scriptam
quæ incipit, Extimius medicinarum doctor Ioan. Moibanus, &c.
nisi exemplar eius te tibi seruasse persuasus essem, in qua si quid
mutare volueris, facito quàm primum. sin minus, ita vt accipi, ex-
cudatur, mox post Dedicationem nostram. Ego paucissima quæ
dā in ea mutare volui, vt vbi scribis de me; quod libros istos para-
bilitum non genuinos esse Dioscoridis dixerim, suspicatum me, pos-
sui, non dixisse. Suspecto enim mea non affirmatio fuit, &c. In De-
dicationis titulo, si pro Augusta Augspurgum ponere malis, esto;
mihi Augustæ nomen placet, & in totius Dedicationis fine conue-
nientem quandam Augustæ nomini allusionem posui. Pero au-
tem vt Dedicatorem epistolam primo quoque tempore à te re-
mendatam remittas, ne typographo sim in mora. Cum liber
absolutus fuerit, curabo, vt pupillis numeret typographus quod
promisit, &c. pro missis ad me Cratonis literis gratias ago. Cæ-
saris valetudini, imò vitæ, valde metuo. Vale. Tiguri Iunij die
24. Anno 1564..

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Literas tuas nepri tuæ misi: quam equidem perraro inuiso, ob-
summas & perpetuas occupationes meas. sed nota est ei vo-
luntas mea: accersenti semper paratus ero. pergit hic pestis, non
nihil etiam validius. Nix prima heri cecidit, hodie liquecit. tepi-
dior & inqualissima cœli cōstitutio est. Pisces breui accipies. Ri-
helius Argentina misit mihi alphabetum primum Dioscoridis no-
stri impressum: & ad Calend. Ianuarij sperat totum fore impres-
sum. Vix tamen dabit exemplaria ante nundinarum tempus. Cum
primum habere potero, ad te mittam: aut si Argentina commodi-
us ad te mitti possent, curabo vt inde mittantur, si vixero. Nam pe-
ris vicinior mihi nunquam fuit, quàm nunc. Circa Trypheram
nihil amplius dicam: nisi triphyli nomen extare apud Actua-
rium; qui tanto melior est auctor quàm Mauritani, quanto dete-
rior est Galeno, & vetustioribus Græcis. Solanum, vt rectè scri-
bis, in maioribus & æstuosis morbis locum habere non nego: &
in pe-

in pestilenti etiam febris fieri potest, ut aliqui maius solanum, quod manicum est, iniecerint, & inde ad insaniam aliqui redacti. D. D. Stengelii propositiones recognitas libenter videbo: etsi Typographus recipiat, nondum enim certum aliquid respondit, euulgandas dabo. vnâ cum D. Occonis propositionibus, cui etiâ hac de re scribo. Libellum de peste nostrum gaudeo tibi non displicere: illum quidem D. Cellarius noster magna ex parte confecit: accepit autem a me tabulam siue schedam tuam, & alia quædam, ut quæ viderentur exciperet. Nunc secundam editionem mitto, in qua de phlebotomia præsertim fusius agitur: quæ ut perpendas, & ut soles super his quoque, pro tuo candore, nos admoneas, petimus. Laqueationem illam cum veratro nigro, nos certe experti nondum sumus, excerpimus autem ex Theodori Tabernomontani de peste libro: cuius verba quia Cellarius noster non nihil mutauit circa principium eius auxilij: ego nunc ita, ut apud authorem extant, reponi curavi. Oxymelitis mei minoris iam semel & iterum periculum feci non infelicitè. Dedi. 3. ij. cum decocto purgante non ingrato: & postea 3. j. duntaxat bis aut ter cum sapa, ut primum euacuarentur superflui humores: deinde à centro ad cutem & ad apostemata protruderentur: quod certè oxymeli hoc peculiare habet, si vllum aliud auxilium. Vale. Tiguri. Refaluto generi. Decemb. die 17. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS, ACHILLE

P. Gassero medico.

Literas binas ex te, vir fortissime, Hippocratis & Galeni propugnatorum optime, accepi vnâ cum alijs ad me missis, pro quibus gratias ago summas. Nos hic pleuritide maligna & contagiosa vagante, periclitamur, inter remedia nihil dum melius reperi oleo lini poto ad 3. j. s. aut amplius: quod & anhelitum mox faciliat, & aluum probè euacuat. Quod ad remedia contra pestem, non dissentio à te, curam nempe præcipuam, non deberi narcoticis, sed ea alijs rectè mixta plurimum momenti conferre. Solanum syluaticum voco, quod nostri vulgò schlackberry. id circa sylvas nascitur, & acinos cerasi magnitudine profert: quorum vsus est ad coria tingenda. Itali Belladonam nominant, &c. Scribo hæc summa festinatione, da veniam. Aliàs pluribus. Salutat te D. Bullingerus noster, & rogat, ut hæc literas hic inclusas in Bauariam cures. Tui omnes bene valent, Causam monetarij nostri, cuius Vog-

EPIST. CONRADI GESNERI

tus tuus socius est, nuper D. Cratoni, & D. Seldio, qui nunc in
timo Cæsaris consilio est, diligenter commendavi. Vale. Tiguri
1564. Aprilis die 28. Icones animalium suis coloribus depictas,
typographus noster nullas iam habet. Vbi primum habueris, mi
mentor ero.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Mitto tandem Icones aquatiliū quoq: quas misissem matu
rius, si vectura non defuisset. Et quoniam non permittis, ut
hec volumina tibi donem, etsi multo maiora tuis beneficijs debeas,
precium indico sicuti iubes: nempe florenos sex. tanti autem vene
dere se ait bibliopolis, cæteris maiori precio. Ad Georg. Vuilleri
bibliopolam vestrū in Froschoueri dolio, has Icones reperies. In
quo etiam inclusi idem exemplar, absq: coloribus ad D. Cratonē,
qui id à me petijt, est aut nunc Vratislaviæ. Id percipio, Cl. V. D.
Hainzelio, ut curet ad eum transmitti, maturē & tutō. Addidi et
tiam fasciculum magnū, qui libros meos magnos de animalibus
omnes continet, quem cupio Viennam ad D. D. Sinckmoserum
Cancellarium mitti. illum cōmendabis Vuillero, ut curet diligen
tissimē: aut si alia via melius potes, tibi permitto, & oro valde des
operam, ut Viennam tutō perueniat. Dioscoridem nostrum spe
ro iam absolutum esse Argentinx. scribe quot exemplaribus tibi
opus sit: & an commodius putes Argentina ad te mitti posse, vel
hinc à nobis. Si literas posthac Lindanum mittam pro te, quis il
lic tuo nomine curabit, cū Kererus affinis tuus iam nobiscum sit.
Raro eum video: occupatur sua arte chirurgica: & sæpe abest ab
vrbe. Sororem etiam nondum vidi. nam & propter pestem (quæ
nunc Dei gratia remissæ) & frigus & glaciem, qua viæ, præsertim
decliuēs, quales hic multæ sunt, difficiles redduntur, non admodū,
nisi vrgente necessitate, hæcenus aliquandiu exiit. Audio tamen
& illam, & Voglerum cum suis bene valere. Vale tu quoq: in Do
mino. Generum & familiā totam saluto & D. Hieronymum Vuol
phium nostrū amicissimū. Vale iterum. Ianuarij die 15. An. 1564.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Tvas 12. Februarij datas accepi hodie, hoc est Martij 4. ex
quibus intellexi, te aureos 30. ab Abrahamo Felsio Constan
tiam mī

ita missos accepisse. Scripseram equidē ad te iam pridem, cupere me, vt summam hanc pecuniā ad te mittēdam seruares, postquam accepisses, donec a D. D. Ge. Sig. Seldio literas acciperes, aut saltem diploma priuilegij cuiusdam Insignium pro amico quodam meo, qui eam pecuniā numerat: tantum enim Cancell. Cæs. Maieſt. perit pro illo diplomate perficiendo. Literas illas ad te meas inclusi, vel potius includendas dedi, ni fallor, dolio per Froſchonerum ad bibliopolam Vuillerum vestrū misso iam pridem, apud quem, si nondum accepisti, inquires de literis simul & Iconibus piscium, in eodem dolio inclusis. Precium etiam trium librorum Iconum perscripseram, florenos VI. tanti enim vendit bibliopolis. Ab eo tempore, si accepisti, bene est, nec est quod mittas pecuniā. Deceham enim eam summam pecuniā Moibani liberis debere. Iam relego impressa, & librariorum errata maioris momenti, in Græcis saltem, & alia quædam ad calcem operis cudent, scribo: quæ his diebus Argentinam mittam: & vrgebo, vt exemplaria, cum primū absoluta fuerint, antequam ad nundinas discedat, statim ad me: vel aliqua etiam rectā ad te mittantur. Tui omnes rectē valent. Cum in Kererum incidero, monebo vt scribat. Catarrhi epidemij, & pleuritides hic præludunt. Vale. Tiguri, Anno 1565.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Valeo Dei gratia si tu vales, vt spero, Gassere clarissime. Peritis nos etiam (Dei gratia) prorsus reliquit, successit ei tamen minor quædam epidemia. Die hauptſücht / qua paucissimi moriuntur: multi tamen sparsim decumbunt, ad mensem ferē, & ultra. Nix diu ad cubiti altitudinem hic fuit, hodie primū austri afflatu minui cœpit cum leui pluuia. Pro nouo anno, quem mihi prosperum optas, ego tibi vicissim, & hunc ipsum, & alios longas ferie subsequentes multos, felicissimos diuinitus dari opto. Riherius Dioscoridem, vt primū absoluerit, & pecuniā miserit, quid pupillis debeat, memor ero, & bona fide mittam. Si tamen aliqua mora interueniat priusquam ille ad me mittat, & ego ad vos, patienter ferēs. Propositiones D. D. Stengelij & Occonis seruo, donec se occasio offerat typographo alicui tradendi. Duo sunt rantiū apud nos: vnus patruelis meus, qui iamdiū nihil impleuit, ne habet domi vllum operarium, alter Froſchouerus,

EPIST. CONRADI GESNERI

qui tantillos libellos suis praelis non dignatur, præsertim nunc cum pestis defierit. Epistolam ad te tuam, Maria neptis accepit, & bene valet. Monueram si quid vellet respondere, ut hodie mitteret, sed nihil misit. Audio & Anastasiam tuam bene habere, quam nondum vidi, semper domi chartus patellæ instar affixus. Vale. Tiguri die Feb. 25. Anno 1565.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Valeo Dei gratia & laboro, ut solco. Nuper ad te scripsi, literis Argentinam Rihelio missis, ut ea occasione Exemplaria Euporiston adderet, & ante nundinas ad te transmitteret: sed metuo ne id non fecerit: cum neque ego adhuc exemplar integrum habeam. Sed post illas literas etiam ad te scripsi per D. Funcium, ni fallor. Nunc quia ciuis meus, qui has tibi reddit, ad vos profectus, breuissimè hæc ad te dare volui. Tuas quarto Aprilis datas, eiusdem 12. per Scaphusiam accepi. Aureolos illos 30. seruabis, donec diploma insignium aliquod à D. Seldio acceperis: is quidè postea ad me scripsit, aureos quinque adhuc addendos esse: quos ipsos etiam aliàs ad te mitti curabo, ubi comitia apud vos incepisse intellexero. Pro ijs, quæ de soda subeucha scripsisti, gratias habeo. Mira mihi fuerunt, quæ de D. Ge. Fuggeri filij cerebro à vobis dissecto scripsisti: quanquam inflammationem aliquam & pus in hac lue cerebrum infestare, postquam ego met ante annos 9. ferè eadem ex contagione laboraui, & declinante morbo saniem multam per nares reddidi, semper existimaui. Breuius ad te scribo, quòd ad D. Oconem quoque subinde scribere soleam: quem tecum omnia facere communia gaudeo. Si contingeret comitia apud vos fieri, & D. D. Seldium ad vos venire, valde peto, ut si in eum incidas, aut per schedam, si in vrbe esse intellexeris, horteris ut diploma insignium amici mei perficiendum curet: te enim habere ad eam rem florenos 30. & insuper 5. additurum, si opus sit, quos si addideris, ego statim ad te remittam, &c. Vale. Tiguri, Aprilis die 19. Anno 1565.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Scripsi ad te his diebus, literis Argentinam ad Rihelium typographum missis, ut exemplaria 10. Dioscoridis nostri adderet, &

ret. & Argentina statim ad te mitteret, quod & facturum spero, si literas maturè acceperit: sin minus, Franckfordia saltem mitter, tu quo animo expectabis. Ante dies 5. alias tuas accepi, in quibus remedium tibi vsitatum contra cephalalgias epidemicas cognoui: & gratias ago maximas, per occasionem periculum eius facturus in corpore aliquo robusto. Etsi nunc (Dei gratia) nulli ferè amplius hoc morbo, neq; pleuritide, laborent. In vicinis quibusdam oppidis adhuc reliquæ pestis sunt exiguæ. Propositiones D. D. Stengelij & Occonis, cum redierint typographi nostri (iam enim discedebant eo die quo tuas accepi) pro vno atque altero aureolo, vt petis, excudi curabo hic aut Basileæ. Exemplar Dioscoridis nostri perfectum nondum habeo, nec possum computare quantum pupillis Moibani debeat, cum primum habuerò integrum, satis faciam ipse. Pro literis Viennam missis, gratias habeo, eas scripsit D. D. Seldius: cui dandi sunt 30. illi floreni, quos à mercatore Constantiensis acceperisti: vbi instrumentum insignium ab eo accepisti. Scripserat prius D. Seldius 30. florenos satis fore, nunc verò quinque addendos ait, qui ad te mittentur aliàs, vbi intellexerim, quando comitia apud vos futura sint. Pro misso Gobelij libello de succino, gratias ago ingentes: in eo quidem fortuitò statim incidi in locum, vbi scribit, se apud Pontanum medicum vidisse glebam succini, in qua melantheria & Chalcitis apparuerint: qualem & ego habeo ab eodem Pontano olim mihi dono missam. Libellum huc sum ad me etiam Gobelius misit: sed nescio quomodo eo priuatus sim: & cum breui omnino (Deo iuuante) collectanea mea de Lapidibus & metallis daturus sim cudenda, cupio exemplar tuum ad paucos menses seruare, ni prius accepero aliud. amicum enim quendam, vt Franckfordiæ mihi comparet, rogavi, nunc in nundinis. Si tamen iusseris, statim remittam tuum. Vale. Tui etiam omnes hic valent. Vale. Tiguri 1565.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gassero medico.

Hanc epistolam D. Gassere Argentinā mitto ad D. Rihelsum typographum, vt admoneatur illinc ad te mittere exemplaria 10. Dioscoridis nostri, totidem enim tibi opus fore scripsisti in vltimis ad me tuis, Feb. die 22. datis: & statueram iam prius totidem ad te mittenda curare, dimidium scilicet eius summæ, quam à typographo stipulatus fui ab initio. ita tu decem Moibani libe-

EPIST. CONRADI GESNERI

rorum nomine habebis : ego pro me totidem , si ita tibi videbitur. Distribues autem ea pro arbitrio tuo, ijs nimirum, quibus Moibanus ipse viuis distribuisset, & ea occasione, vt pupillis relictis facueant hortaberis. Peruelim autem vt exemplar vnum D. Occo F. alterum D. Stengelio, tertium D. Funckio Memmingensi donares, communibus amicis nostris, Moibani liberorum tuorum nomine. Sin minus, ego aliàs ad ipsos mittam, si vixero. Mihi in diuersis regionibus tot sunt amici medici, & bene de me meriti, quorum singuli exemplar expetūt, & expectant, vt circiter xxx. dono mihi danda sint: quare pro xx. adhuc Typographo satis facere cogar. Feci præterea sumptum in priuilegium pro paucis aliorum libris, inter quos etiam Dioscorides hic est, vt Typographi facilius admittant: nesciebam autem iam prius Rihelium vniuersale quoddam priuilegium habere, vt nouo hoc illi opus non fuisset. Sed parum hoc est, maiora etiam facturum tuo & Moibani nostri nomine. Pecuniam debitam Rihelius nunc non mittet: accipiam enim iam prius taleros xv. numero, vt scripsi: vnde debitam vobis partem ego mittam vbi exemplar integrum accepero, & computauero: manebo autē ego in aere Rihelii propter exemplaria quæ supra numerū promissum accipio. Quod ad operis distributionē, si pupilli indigēt, quicquid Senatus illustis contulerit, illis cedo & permitto. Sin non vsq̃ adeo egent, non detrectabo, si tibi videatur, sicuti à principio spem mihi faciebas, partem aliquotam honorarij accipere: præsertim cum mihi etiam pauperum nepotum aliorumq̃ iuuandorum necessitas non desit. Laboraui certum multum in hoc opere, facile est libros non corruptos, & quorum singulæ sententiæ, & penè verba apud alios authores inquirenda, conferenda, & emendanda, aut eorum testimonijs confirmanda sint, transferre: quod mihi non in illis modo quæ ego transcribi faciundum fuit, sed in plurimis etiam à Moibano translatis, quæ magna ex parte recognoscere volui: sicut & ipse fecisset, procul dubio, si vixisset. Intermisi multis mensibus historiam stirpium meam, quæ tardissimè procedit, & fortè nunquam absoluetur, tum propter istam, tum alias impedimentorum causas. Sed felix hæc omnia lubens, nec pœnitet aut pœnitebit me facti. Prudentiæ tuæ, aut moderationi omnia permitto. Pro literis meis, quas subinde tam sedulo curas, plurimum tibi debeo. Si fasciculus pro D. Cratone tibi redditus fuerit, vt spero, illum quoq̃ curabis, aut D. Hainzelio trades, cui me commendabis. Vrgeo typographum, vt ex Argentina statim ad te mittat, ad Pflauios vestros, &c. sicuti

sicuti admones. Ex literis quas misisti, alteras Basileam rectè curavi ad Oporinum: alteras Anastasie sorori reddidi, quæ bene valet cum tota familia. heri primum domi meæ fuit per horas aliquot apud uxorem meam cum duabus filiabus iunioribus sanè lepidis. Marinus adhuc apud Rhætos abest: sicut & Voglerus affinis tuus in Alsatia puto. Nescio an aliquando petierim à te, ut herbam aliquam in tuum nomen adoptes, quam vel Achilleam nomen ad discrimen veteris, vel Gasseriam, vel tali aliquo nomine in herbario meo nominare mihi liceat: cogita an herba aliqua chirurgica, ut ita loquar, tibi aut parenti quem Maximiliani Cæsaris chirurgum aliquando fuisse, aut saltem chirurgi operam esse præstitisse audio, in usu fuerit, cuius vim aliquam egregiam commendare possis. Achilli enim chirurgica herba conuenit. Oporteret autem herbam esse nullo antiquo nomine cognitam, nam vetera obliterare, religio mihi foret. Nouis autem herbis, quia nomina noua sunt ponenda, malo ab amicis medicis, illis præsertim qui ad hoc opus me iuuerint, aut contulerint quantulumcunque, quam aliunde denominare, quanquam ego non soleo herbas ostendere, quas sibi quisque sumat, sed potius petere ut quisque aliquam sibi deligat, cuius præsertim vires aliquas sit expertus, aut experiri adhuc possit: ut ita etiam opus meum illustretur. Sed cum alijs rebus occupatissimus sis, iuuabit te hac in re D. Adolphus Occo noster, à quo ipso etiam Adelpham aut Adolphiam aliquam expecto. Quod si nulla vobis apta occurrerit, ego fortè offeram: etsi ut dixi, non soleo alijs. Cuperem enim vos & nomina vestra non in libris solùm meis, sed in ipsis etiam herbis & herbarum nominibus viuere apud omnem posteritatem, ut in gentiana sua Gentilis: in Eupatorio, Eupatoris: in Mithridatio, herba Mithridatis: in alijs verò aliorum nomina viuunt. Sed plura nunc nō vacat. Vale in Domino. Tiguri, Martij vltimo, Anno 1565.

CONRADVS GESNERVS ACHILLI
P. Gassera medico.

Ante pauculos dies scripsi ad D. Occonem F. (clarissime Gassere) & propositiones de peste remis. Heri verò tuas 20. Iulij datas accepi: in quibus magna cum læticia intellexi: primum, quod amplius senatus vester in Moibani pupillos liberalem se præstiterit: deinde quod pecuniam typographi nomine illis adhuc debitam retinere me iubeas. Quo nomine duplici plurimū gaudeo.

EPIST. CONRADI GESNERI

Iam quidem intra dies 8. ferè, taleros 10. mittere statueram, & do-
lio librorum per Froschou. ad vos mittendo includere. Nunc cum
Dei gratia præter opinionē feliciter successerit, video me tibi quo-
que nonnihil huius rei causa debere. Interea verò semper me offe-
ro pupillis, quoriscunque me viuentē indiguerint, pro hac summa,
aut etiam paulo maiore obligatū. Quod ad aureos 30. apud te de-
positos, video moram nobis iniectam esse D. Seldij morte. Scripsi
atq̃ nuperrimè ad D. Io. Bapt. Vuerum procancellarium in aula
Cæsaris, vt quoniā D. Seldius obiit, diploma Cæsareū pro amico
ipse mittat Augustam ad quemuis sibi notum, qui diploma tibi tra-
dat, & pecuniam à te accipiat: opus est tamen adhuc quinq; aureos
addi: quos tu meo nomine cōmodato dabis. si diploma acceperis
anteā vel ego, in Froschoueri dolio eos adhuc ad te perferri cura-
bo proximè. Vale. Tiguri. Iulij die 19. Anno 1565. Pestis ad vr-
bem nostram iterum appropinquat. Ego Dei voluntatem tran-
quillus expecto.

CONRADVS GESNERVS. ACHILLP

P. Gaffero medico.

Etsi nihil ferè habeam cognitione tua dignum, clariss. D. Gaf-
fere, nolui tamē hanc literas ad te dandi cōmoditatem omite-
re, cum Froschouerus dolium ad vos mitteret: præsertim cum iam
longo tēpore propter perpetuas occupationes meas, parim etiā,
ne rescribendi molestiam tibi parerè, nihil literarū ad te dederim.
Ultimæ ad me tuæ: Augusti 7. datæ sunt. Aureolos 35. vt serues do-
nec diploma tandem illud mittatur (quod ego vrgere non desino)
iterū à te pero. Chiererus tuus mihi charus est, & fuit à puero sem-
per; nunc propter sororem tuam charior. Dictavi nuper filix eius
maiori natu remedium in febris, quo statim liberata est Dei gratia:
& paulò post aliud (nempe oxymeli meum) cuius vsu menses sup-
pressi, mox eruperūt. Vos in officinis vestris, non meum, sed Iulia-
nicū oxymeli habetis, cui Mandragoræ radix additur, arthriticis
doloribus fortè cōmodius: in cæteris meū præfero. Pestis passim,
maximè in vicinia Chereri grassatur. obtuli ei! & familiæ omnem
operam meam. Valet & Vogleri familia: sed ipse nondum rediit
domum. Quod ad tabulam illam excusam Stimmistarum, vt tu
nominas, iniuria mihi facta est: sicuti ad D. Oconem nostrum
scripsi. Non est, quod metuatis ne ad sectam illam Theo-
phrastorum, quæ veritas & impias artes probat, deficiam &
Anders

Andernaci profecto deliria miror. Audio nuper practicam eius & de balneis librum prodijisse: quæ nondum vidi. De D. Occonis nostri valetudine, non parum anxius sum: & te, vt ipsi in commune consulas, & diligenter adsis, oro & horror. Vale feliciter. Tiguri. Octobris die 25. Anno 1565.

ACHILLES P. GASSERVS L. CLARIS
fimo viro D. Conrado Gesnero.

E Pistolam tuam Conrade oprime, tertio Decemb. ad me exararam, hic ego decimo quinto eiusdem mensis accepi. Ex qua bellam tuam excusationem vel ex Grammatica petitam, lubens admitto, ea tamen lege, ne eius rei in futura editione, mentionem amplius facias, nedum tantum Elogium addas, quale in epistola ista tua posuisti, scio enim candorem & amorem tuum, nec gestio ita tuis onerari, & quæ scripsi, æquæ ac tu tua, in meliorem partem interpretari volo. Putabam autem, vel ex bonæ memoriæ sororis meæ Euphemie cotidianis colloquijs, te cauillationem & dicendi ineptias (si iocos non vis vocare) nostras dudum didicisse, & sic amici vitia nouisse, neque odisse. Sed vt ut sit, tu pro tua humanitate nugas meas boni consule, & quæ misi, nō remitte, sed dono à me habere, siue globulus sit Magnetis, siue Malachites ipse, aut frustulum lazuli lapidis. Caue tamen ne posthac primarium me dicum me voces, sunt multi doctiores, multi in practica feliciores, demum ipse Adolphus senior, me ætate præcedit hic, nonnulli etiam ditiores. Quare si amicum vocaueris, satis posthac fuerit, & in inscriptione literarum & aliâs, nam *ἀδελφον* quoque in græca tua adiunxeris Adolphum, me nescio qua fronte vocas; &c. In Moibanico carmine per Lymphatas vndas Galatææ serum lactis intellige. D. Martius te resalutat, & aliquando se copiosius ad te scripturum ait. Cæterum dum viperas domitalas, memento te colubrem in sinu fouere, nec hosti fidâs confidentius. Pestem apud vos remittere gaudeo, faxit Christus seruator noster, ne comitia eam hic resuscitent, magis autem Cæsaris & principum animos regat, ne atrocies quippiam in religione edant parturiantq. Papam Romæ 9. huius, ex improviso mortuum, te iam dudum scire opinor. Iam cum nihil ardui habeam, quod te concernat, iubeo te bene valere, & meam isthuc familiam commendo. Ex Augstburgo 23. Decemb. anno labente adhuc 1563.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ACHILLI

P. Gaffero medico.

Literas binas aut ternas tuas accepi, charissime Gassere, & pri-
oribus quidem citò respondere non videbatur necessarium,
postremis verò perlectis rescribere statim volui. Ecce verò quod
volui, præsto: nec est quod quisquam hæc mea verba, rescribere
volui, ita interpretetur, quasi voluerim tantum, non autem præ-
stiturum. Certè quia volui & institui ad te scribere, idcirco scri-
bo. Non igitur voluntas à facto necessario separatur, sicuti tu in
verbis meis in libello de lapidibus interpretaris. Mala autem in-
terpretatio est, Gasserus Gesnerum suum Molochite lapide dona-
re voluit, hoc est, non donauit, sed voluit solum. Ego verò hæc
loquutione & ipse frequentissimè vtor aliàs, & in hoc loco (non
irridendi te causa, vt tu tibi fingis, sed gratitudinis ergò, conscien-
tiam mille testes appello) ita vsus sum, vt & voluisse te & fecisse
significarem. An si dicamus Christum cum videret nos in pec-
catis nostris morituros, mortem ipsum pro nobis subire voluisse,
hæc eius voluntas, & hic loquendi modus, factum eius tol-
lunt, non potius confirmant? Quod si etiam amphibologia quæ-
dam in meis verbis inesset, & duobus modis cauillator aliquis
interpretari posset, te tamen par erat summum amicum amicis-
simè, id est, meliorem in partem duntaxat interpretari. Vt cum
que est, ego profectò ita bene de te sentio, vt hoc etiam ex amore
in me tuo factum existimem, quòd clarius & splendidius Ges-
nerum de Gaffero suo loqui oportuisse censeas. Quamobrem in
codice meo ad aliam æditionem hunc locum ita mutabo, quo Achil-
les Pyrminius Gasserus clarissimus & primarius inclitæ Au-
gustanæ Reipub. medicus, pro summo & liberalissimo in me
amore suo sicut & alijs pluribus minimè vulgaris, vel precii, vel
notitiæ, rebus me donare dignatus est. Bene cecidit autem hic
tuus error, quòd eius occasione maiore & pulchriorem Molochi-
ten ad me miseris, talem enim tantumq; nondum videram. quæ-
re depingendum dedi. nam cum cerebrum ferè & papillas quæ-
dam repræsentet, rectè pingi potest: & fortè etiam color siue pi-
gmenum ex eo fieri pro pictoribus, sicuti è chrysocolle narium,
& armenio cœruleoq; cognatis ei, ni fallor, metallicis corpori-
bus fit: cuius rei periculum facere statui: sicuti etiam medicæ eius
in purgando facultatis: non tantum in me ipso: sed in melanchor-
licis

lici aliquibus, incipiendo à paucis granis. Si volueris vt tibi re-
 mittam, exprime: mittere enim solum te scribis, non donare:
 quod in Talco expressisti: sed puto te non desiderare, cum scri-
 bas magnum te domi frustum habere. Talcum etiam illud pri-
 us miseris: sicut & carmina tua de præcipuis Germaniæ ther-
 mis: quæ iamdudum ad te missa, ad collectanea mea de fon-
 tibus medicatis reposui. De purgantibus quoque medicamen-
 tis Elegos Moibani, iam olim (si bene memini) misisti. Vide
 quam obliuiosos nos reddat ætas. In ijs quidem versus Lym-
 phas undas & Galatea ferens, quod medicamentum signifi-
 cer, non assequor. Magnetem etiam sphericum à te missum vi-
 di, & (si iubes) remittam: sicut & cyanei lapidis frustula, cum
 aureis micis. Talcum tuum quem Magnetem vel Magnetidem
 vocant, speculari lapidi cognatum iudico. Facera illa narra-
 tio de Falckenstein Maximiliani Cæsaris, non parum me oble-
 stauit, & magis etiam ea, quæ de succini differentiis scripsisti.
 A gustandis & gustu diiudicandis plantis non possum omnino
 abstinere, vt plenius, certius, fideliusque pleraque posteris tra-
 dam. Cauebo mihi tamen vt mones. Aliud nunc quod ad-
 dam non habeo. Literas tuas ad sororem & neptim curauit.
 Ioann. Voglerus ante biduum Vienna redijt rectè valent o-
 mnes Dei gratia. Viperas quadrupedes ridiculi senis Anderna-
 ci, assatum risi: ego veras viperas viuentes duas, depedes, &
 media Gallia missas, domi nunc dormientes habeo: quas cum
 recondere nuper in dolium, & vnâ euasisset, in aliquo pericu-
 lo fui. Si vixerint, vt spero, sobolem ex eis alam (est enim se-
 xus vterque) pro theriaca. Pestis moderatiss. pergit Dei gra-
 tia. D. Hieremiam Martium saluta meo nomine amanter. Scio
 eum collegisse multa rara simplicia: & vellem eum ad me da-
 re Catalogum rariora quæ habet, ita vt quibus sua semina,
 fructus, flores aut radices etiam adsint, simul cuique adscribis:
 si modo, si quæ paucula fortè petiero, commodato ad
 breue tempus dare paratus sit: quod vel in tuam
 gratiam facturum non dubito. Vale. Ti-
 guri, Decembris die tertio.

Anno 1565.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS IOANNI
Culmanno, illustris Ducis Vuirtember-
gensis archiatro.

Cum iuuenes hi Frisij, qui per annum apud nos fuerunt, Turbingam illustrem Academiam vestram studiorum gratia perterent, per ipsos scribere volui. Eos, si in te fortè inciderint, commendatos habebis, & consilio tuo iuuabis. maior natu paedagogus est alterius, & probè literatus, vterque mihi per charus. Hodie manè D. Vergerius hinc discessit, cum mihi dixisset se diem vnum adhuc immoraturum, aditurus autem fueram, vt officij simul amorisq; mei in ipsum gratia, valetudini eius quantum in me esset consulerem: in primis verò, vt oxymelitis nostri minoris vsum ei commendarem: quod tu iam meo nomine facere poteris, si videbitur. Profuturum sperarem, si bis aut ter in septimana sumeret, ad duas drachmas solùm pro vice, cum pauca aqua cinnamomi aliæue conueniente, et syrupo de stichade, in potu: aut per se etiam vel saccharo adiecto, aut cum sapa modica lamberet. Aquam etiam illam ex hirundinibus & castoreo, cuius meministi, saluberrimam ei fore sperarim. Cætera tu addes, diatam, remedia. Hæc amplissimo viro ex me indicabis, & plurimam salutem dices. Promiserat se missurum libellum quendam Scalichij, quem cupere vel à vobis huc ad me mitti, remissurus si vellet: & insuper Lucubrationum ipsius catalogum, quem aliàs etiam ab eo petij. Denique me excusabis, quòd partim propter occupationes, partim verò tempestatem pridie quàm discederet ad eum non accelerim, quòd tamen omnibus posthabitis fecissem (ita me Deus amet) nisi diem vnum saltem adhuc ipsum permansurum ex verbis ipsius sperassem. Cum penultimis tuis Stibium pulcherrimè præparatum & hyacinthi ferè æmulum ad me dedisti: pro quo summas tibi gratias ago & habeo: etsi simile prius quoque ab amicis acceperim. De eo iudicium meum quæris, super quo in vltimis meis præ festinatione, ni fallor, nihil ad te scripsi. Ioannes Crato medicus Cæsareus, vir sanè doctissimus & amicus meus, vsum eius in peste præsertim (vbi id vel maximè alij commendant) minime probat, quòd inter alia symptomata vires prosterнат, & magnam cordi angustiam inducat: quòd ita se habere, ego quoque ante aliquot menses experiundo didici. dedi enim iuueni cuidam melancholico grana quatuor vel quinque cum pauca rosarum conferua: vnde is mirum in modum debilitatus, tantisq; in capite

& c.

& circa cor doloribus est affectus, vt illius exhibiti vehementer me pœniteret. Vomitu quidem persæpe, aluo parcius euacuatus est inde, & postridie melius habuit. ego oxymeli meum multò tutius expertus sum: dandæ sunt autem ʒ. viij. vel x. cum decocto a-
liquo, vt corticum raphani alioue, ad vomitum promouendum, &c. sicuti aliàs ad te scripsi. Tu vicissim quæ tua vel sententia vel experientia circa hoc pharmacum sit, ad me perscribas velim. Nu-
per quidem ab Anglo quodam, audiui meliorem, vt ipse aiebat, ipsius preparandi modum, sed scheda non est in promptu. Puerum qui annum duodecimuni aut decimum tertium non excedat, qua-
lem in vltimis tuis requiris, nullum tibi inuenio, qui saltem ido-
neus sit manum tuam legere & transcribere. Si tamen contigerit, significabo tibi aliàs. malim tamen apud vos te tibi prospicere: cū
nullus mihi satis sit notus, & aliorum commendationibus crede-
re non satis tutum. Vinetum nouum tibi gratulor, & optârîm sa-
nè in eo me tecum oblectare, & suauissimis tuis colloquijs con-
spectuq; frui: sed tot tantaq; occupationes totum me sibi vendi-
cant, vt hic etiam paululum ab vrbe digredi rusticandi gratia, non
liceat. Interim pro liberalissima illa benignitate tua, qua equum
& famulum offers, immortales tibi gratias ago. Tu potius qui
iuuenis es, animo & corpore vegetus, qui plurimos hic amanti-
simos tui amicos habes, huc ad nos aliquando aduola, vt mutuo
nos amplexi, varijs de rebus conferamus. quod si feceris, efficiam
spero ne collocati in eam rem temporis pœnitere te possit. His
diebus Rob. Constantinus, incomparabilis doctrinæ vir, medicus
& philosophus, mei causâ Basilea huc venit, bidui aut amplius ia-
ctura, à nobis rectâ Lugdunum. is ait in Gallia subinde meliora
sperari. Nos hic messem, Dei gratia, lætam & amplam habemus.
serenitas aliquot dierum fuit. heri pluuiosa tempestas redijt. Vina
austera metuo. Schedam de succino & aquarum aciditate, vbi le-
geris, cupio te meis ad Volmarū literis inserere, & Eslingam ad
ipsum mittere: sed ita vt tu quoq; hac de re nobis inquiras. diligēs
& doctus is pharmacopola est, & meam de fontium aciditate sen-
tentiam expetiuit. D. Cellarium nostrum ad te vt scriberet sum
hortatus, cuius literas mitto. Vale. Tiguri. 1563. Iunij die
25. Subitò, non relegi. His diebus dum succinum lingo, (magnam
enim eius glebam habeo) aciditatem manifestam percepi lingua
lambendo: & circa rimas videbarur puluisculus quidam sublu-
teus, chalcanthi ferè sapore, sed mitiore & acidulo, insidere. Al-
bum aliquoties mandendo gustare volui, & præ cæteris aciditatis

EPIST. CONRADI GESNERI

aliquid in eo semper deprehendi. Est autem electrum siue succinum, ut inter eruditos iam constat, bitumini cognatum: & in bituminis aut gagatis glebis quibusdam, acidum quid & chalcantidis sapore efflorescit. Audio autem gagates multos inueniri in Viurembergensi tractu. Querendum igitur an ab his etiam aciditas a qua nonnullis concilietur. Qua de re ut omni diligentia inquiras cupio.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Culmāno Illustriss. Ducis Wirteb. archiatro!

Postremas tuas, mi D. Culmāne, hodie accepi: & cū ad D. Funckium meum (qui in literis nostris transmittendis operā suam benignē pollicetur, scriberem, mox tuis etiam respondere volui, utcumq; breuiter & inconditē. D. Cellarius reddidi ritas ad ipsū scriptas: qui se aliās responsurum ait. Vegæ Hispani librum audio Lugduni impressum esse, sed habere nondum potui. hinc etiam ad vos mittere difficile foret. Ex proximis nundinis commodius petes Francfordia, sicut & Solerij Consilia: quæ tamen D. Cellarius putat se mittere ad te posse: is quidē liber paruus est: Vegæ, in fallos, satis magnus, cū accepero, scribam rursus. Gagatem nō mihi, nisi pulchrum aliquem aut frustum ita integrum, ut tornari ex eo aliquid possit. interea portiunculam aliquam minimam, si ad manum, ut cum alijs huius generis, quos habeo, conferam. Fontium aciditatis causam inquirere ne desinas rogo: donec tandem pulcherrimum illud philosophicū exclamare tibi liceat, *ωρρα, ωρρα, ωρρα*. Quod consultationes tuas augere cogitas, probē & liberaliter facis. sed interim quoniam bona plurima habes, adorna & perfrice, ut si quid humanitas tibi contingat, nominis tui gloria possit rirari, cui prodesse volueris, innotescat. operi semel perfecto, non difficile erit plura inferere vel addere. Distinctio tua discretior circa sanguinis detractionem in peste, probatur mihi, modo in tempore fiat, & ante augmentum morbi, dum vires adhuc cōstant. Sed diligentius mecum hac de re cogitabo. nam & D. Adolphus Occo F. vir sanē eruditus (cuius literas vnā cum tuis D. Funckius nunc mihi misit) eadem de re mecum egit: & Montani locos & argumenta, sanguinem in prima inuasiōe detrahendum esse; sed non copiosum, asserentis, ostendit. Optum antidotis ut alijs multis contra alia venena diuersa, & maximos quosq; morbos rectē misceri puto. Primum quoniam theriaca, cuius vis ad pestem maxima est, plurimum habet opij: non quidem opinor ut feruorem aut

acrimoniam

acrimoniam aliorum mitiget corrigatue, sed propter vim suam peculiarem, qua tollit dolores, & subtiles ac penetrantes humores vaporesq; venenosos coërcet ac sistit, vtralia prius via euacuentur, quam ad cor pertingant. Habent & aliæ veterum antidotum innumera. Et laudatum contra pestem Andreæ Lacunę remediũ, euphorbium simul atque opium recipit. Times tu, ne parum, nihil faciat: nimium verò perimat: mediocre profuturum sperato: non solum neque per se, sed cum alijs multis conuenientibus mixtum. Audiuiſti forſe de noua antidoto Saxonica, contra venena omnia & pestem mirè efficaci: ea non quidem opium, sed eiusdem facultatis herbæ, quam pro aconito primo D. Fuchſius pinxit, folia fructusq; recipit. Electuarij de quo compositionem noſti: id nucem vomicam, cui frigiditatem in quarto tribuunt, requirit. His antidotis opium aut similia aufer, animam abstuleris, hoc est basim & vim præcipuam earum. Hæc tamen ego exercitandi nos causa profero, non ut perrinaciter defendam. Examinare enim in tanto morbo omnia multum diuque oportet, & experientiæ ferè quàm rationi amplius tribuere. Tu si quid experiendo certius cognoueris, facias me certiore. Scribo hæc multa iam nocte, ut literas adhuc ante somnum committam tabellario. Ignosce. Conferam cum D. Cellario alijsq; & si quid aliud operæ precium quod ad te scribã videbitur, scribam aliàs. Vale. Tiguri, Anno 1564. Ianuarij die 21.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Culmanno medico.

Literas tuas, mi D. Culmanne Constantia ad me missas, nuper accepi, quibus nunc respōdeo, missa ad D. Funckium nostrum epistola. Remedia certa aduersus pestem nulla habemus: forſe & nō placet Deo, ut cōtra flagellum suum peccatis nostris debitum, vllum certum præſidiũ habeamus. Libellum hic editum Consilij nostri de peste ex secunda editione, Elslingam ad Volmarium nostrum mitto: & rogo, ut cum perlegerit, tibi transmittat. Mihi sane experiri aliquid toto hoc iam sex mensũ pestilentia tempore non licuit: adeo nulli maturè me consuluerunt. Scio tamen multis profuisse sudorem: & pluribus non secta vena, quàm secta. Sudorem autem alijs cum theriaca recentiore & bolo, alijs verò alijs

EPIST. CONRADI GESNERI

antidotis, admixto aceto destillato & aqua theriacali, in multis
 promouimus. Acetum destillari iubemus in cineribus, vasis vi-
 treis, additis succis herbarum, scabiosæ, calendulae, semperuiui,
 verbenæ, solani, corticibus nucum iuglandium viridibus, aut ea-
 rum loco cortice interiore fraxini, qui per totum annum haberi po-
 test, & bolo interdum: nulla certa descriptione: hoc obseruato can-
 tum, ut aceto acerrimo herbe, earumue succi potius, tum calida quæ-
 dam pesti resistentes, tum frigida ut semperuiui & solani addan-
 tur. Hic liquor destillatus, nihil ferè quàm acetum sapit, & gratus
 est sumentibus: confortat, sitim & calorem extinguit, sudorem protru-
 dit: Potest & per se dari cum syrupo aliquo roborante, ut de citrjss,
 inter sudandum, & postea. Vsum eius multi valde laudant, consi-
 lio nostro vsi: nam alia medicamenta, dulcia præsertim spernunt
 plerique. Aquæ theriacalis etiam nullam certam compositionem
 habeo: sed cum succis quibusdam, ut berberorum & calendulae, &
 vini destillati liquore: qui medius fluit & dulcior est, (non qui pri-
 mus, aut vltimus) in balneo Mariæ, aliquid theriacæ addo: & in
 cineribus destillari iubeo. De alijs, ni fallor, nuper ad te scripsi: ut
 de succis rutæ, & alijs cum aceto & aqua vitæ: D. Bullingero (qui
 te salutat) primum dedi leue solutiuum: nam sudarat modicè ante
 quàm me vocaret, deinde ex carbūculis duobus, alterū ferro ignito,
 alterum caustico potenciali aperuimus: & ita melius habere coe-
 pit. Remedio ex euphorbio, ego non vterer, nisi opio pauco ad-
 dito: tum ut euphorbij ignem extingueret, tum ut sudores (quod
 facit) extruderet. Oxymelite elleborato nostro etiam feliciter vsus
 sum semel & iterum: ad præseruandum certè necessarium existi-
 mo, & incomparabile: adeo resistit putredini & obstructionibus:
 meatusq; corporis omnes aperit. Andernacus Argentina iam La-
 tine etiam de peste librum Dialogis quatuor edidit: quem nondū
 inspicere mihi licuit. De libello nostro iudicium tuum,

quæso scribas candidè. Vale. Tiguri. 1565.

Ianuarij die 25.

EPISTOLÆ

47 EPISTOLARVM ME.

DICINALIVM CONRADI GESNERI

MEDICI ET PHILOSOPHI

Tigurini, Liber secundus.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occoni, A. F. philosopho, & incl. yta Reipub.

Augustanæ medico ordinario.

ACCEPI binas literas tuas mihi gratissimas, quibus ^{παλαιῶν} respondeo. Redditos & curatos esse liberos, quos miseram, gaudeo. Pro Psilothro gratiā ago. De Aspalathi radice cortice, certi quod scribam, nihil dum reperi. In ijs omnibus, quæ Matthiolus contra me scripsit, facile illi responderem, ac meas sententias confirmarem: idque facturus eram, sed D. Crato & alij se interposuerunt. Quamobrem volui differre ad historiam meam stirpium, in qua tamen simpliciter de rebus ipsis agam, non contra hominem quenquam nominatim contendam, si vixero & ocium fuerit: quod nunc adeo mihi deest, ut nulli omnino lucubrationi nostræ vacare, neque ad amicos, ut cuperem, scribere liceat. De lapidibus & metallis nescio quando tandem aliquid nostrum in conditum & imperfectum sit proditurum; tam multa subinde ^{μυρία ἔχοντες καὶ ἄλλα ἀμφοτέρωθεν} Pro cannæ indicæ pictura debere me timeret, id in suo fructu; aut filiqua inclusum mitti, ut pictura integrior fieri posset. Pro vera endiuiā, sonchum syluestrem passim substitui scribis: puto autem non sonchum, sed lactucam scribere te voluisse. In diamargariton calido; thapsiam pro cassia malè poni melioribus libris. Nic. Myrepsus antidoto 38. Cassiam ligneam nominat: in alijs diuersis descriptionibus huius antidoti nulla casia mentio. Non dubito, quin videris Antonij Foesij pharmacopoeiam excusam Basileæ ab Oporino: in qua author diligenter Myrepsum, Auicennam, Actuarium, & alios confert: citatis & Auicennæ diamargariton, quod cum in Auicenna nunc quærerem,

EPIST. CONRADI GESNERI

non inueni. In Triphera Saracenicā etiam casia lignea ponitur
in vestra descriptione, & Seitaragi Indum, pro quo substituitur
Werrāth / nescio quā rectē. Actuarius in triphylo minore
capsicum Indum nominat, vbi Auicennae vetus interpret (in Tri-
phera parua) casiam Indam vertit, Bellunenſis autem Sythragi In-
dum legit. Tu haec considera, ego necessario festino. Plura de Tri-
phera, &c. ad D. Achillem nostrum scribo: quorum te iudicem sta-
tuo, ab alijs quidem ante me animaduersa, nondum vidi. In An-
drotario vestro paucula fortē adhuc occurrent quae moneam, si rei
moram paritur. In altera epistola non putas peccari, si quis pro
been albo, pastinacam syluestrem ponat: pro rubro, tormentil-
lam: ego verō puto, & argumenta mea nuper scripsi. toto enim
genere, & viribus insuper, planē differunt pastinaca & tormen-
tilla: been album verō & rubrum colore solū, &c. Theriaca
Chalcitina addendam censeo: quoniam & Andromachus ante Ga-
lenum addidit, & magnam eius vim esse constat, vt imperitissi-
mē fecerint, si qui coloris tantum causa addiderint: tale enim
Androt & nulla insigni facultate praedium esse oportebat. Petis
hic moderatē pergit, paulō maior quā apud vos. Heri nuem
hodie diem serenissimum habemus. Deus sua gratia nobis
omnibus adsit. Positiones vestras de peste libentissimē legi, pro
que ijs ad me missis gratias maximas vobis ago: nec habeo quod
in illis reprehendam, candidē alioqui id facturū. Dominus
Achilles suadet vt excudantur, quod tamen fieri nolim, nisi per-
mittentibus vobis, praesertim cum scribas te aliqua mutata velle
in tuis, propter Ephemeram pestilentem. Heri Lugduno acce-
pi à Io. Bauhino Medico (qui in tota hac peste illic Medicum pu-
blicum egit) libellum vtilissimum de remedijs & obseruationi-
bus suis: quem ad Dominum Ioannem Funckium nostrum scri-
bit, qui tibi facili, si ab eo peras, communicabit. Is venae sectione
vsus quidem interdum est, sed rarissimē & perparca, &c. Ego
quoque malim hac in parte peccare *is in apud*, quā *is in apud*.
Matro libellum nostrum his diebus hic excusum, de quo vestrum
vicissim iudicium expeto & expecto. Circa Ephemeram fe-
brem cogitate, an duplex ea esse, vel dici, possit. Vna quidem
leuis, & qua correpti statim sanantur, nec vllō graui symptoma-
te laborant: hoc enim fieri in multis obseruamus, in quibus cer-
tē nec putrida, nec hectica dici potest. Aliam verō grauiorem, quae
intra paucas horas tollit. Nihil enim vetat duobus contrarijs vo-
num commune nomen tribui, quod alteri *nata si in apud* & *is in apud*, al-
teri

veritas *in ypon* conueniat: sicut *in ypon* dicimus, tum minimum a-
 liquid, & prae paruitate sua, aut luminis paucitate, *in ypon* opacum
 num quod luce & fulgore excellens, visum nostrum vix admittit,
 vt Sol. An Ephemeram perniciosam fieri dicemus, si venenum
 ad cor statim peruenerit, vt si anhelitus ægri calidus & copiosus
 trahatur: putridam, si ex aëre minus malo, vel causa interna mi-
 nore, fiat: heclicam ex aëre deteriore, vel causa interna maiore:
 vel si anhelitus ægri non calidus, & parcior, vt per aliquod spa-
 cium, trahatur. Aut tale quid. An cum vrina similis sanæ est, in-
 dicium id est, magis in spiritibus quam humoribus (& fortè arte-
 rijs potius quam venis, vt in ephemera perniciosa) esse malum?
 quod si est, venæ sectio tum non conuenit. Humores quidem tin-
 gunt vrinam, non spiritus, vt in alijs quoque ephemeris. Vcunq;
 est, omnino multas & magnas differentias esse puto, nec omnes
 notas mortalibus. In quæstione D. Stengelij, An pestem necessa-
 rio sequatur febris pestilens, conclusione 25. non satis distingui
 videtur cor, vel cordis corpus, & solida eiusdem substantia. Pu-
 tridam & heclicam puto etiam coincidere posse, vt si quis malis,
 & ad putredinem aptis humoribus plenus, contagium patiatur.
 Cor cum primum putret, non viuere animal, sicut tu scribis, an
 verum sit dubitabit qui legerit historias duas à Matthia Cornace,
 Cæsaris medico scriptas, pagina 204. & deinceps, voluminis im-
 pressi ab Oporino, cui titulus Medicæ consultationis, &c. Con-
 clusione 23. vbi scribis, tantum non autem putrefacto, an tantum
 non, accipis pro ferè? sin minus, clarius aliter exprime. Pesti ali-
 qua resistere tota substantia credibile quidem est, sed tale medica-
 mentum & alexipharmacum, seu bezoar verum, nondum inuentum
 puto. Nam Lemnia & Armenia bolus, Theriaca, aliæq; antidoti, si
 quid iuuant, manifestis qualitatibus id facere mihi videntur. Tro-
 chisci de viperis, in theriaca si deessent, aut suspecti essent, quid pro-
 eis rectè poni posse censeret? quid si sulfur? id enim similiter exica-
 eat, venenis resistit, à centro ad superficiem pellit, sudores mouet,
 asthmaticis prodest, &c. Nec referret odorè fortè antidoti mutari,
 modo vis maneret. Vnciâ theriacæ pro 12. cruciatis vendit noster
 pharmacopola, propter nimium precium trochiscorum. Hæc mihi occu-
 patione in præsentia scribere vix licuit. Ignosce festinationi. Per-
 cupio autè conclusiones has vestras, siue recognitas, si visum fue-
 rit, siue quales sunt, permitti à nobis in publicum exire. Contia-
 gent enim plurima vtiliter & subtiliter dicta, & vnde plura cogi-
 tandi occasio bonis & industrijs medicis denur. Theophr. de peste

EPIST. CONRADI GESNERI

libellum nondum vidi : si poteris, ad me mitte. Costi Lusitanici, qui iridem ferè olet, portionem, si desyderas, mittam: nisi iam mihi. Vide quàm sum obliuiosus. Vale cum CL. V. D. parente tuo, & amicis omnibus, præsertim Domino Stengelio, & Sigharto nostro. Tiguri.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Oecconi, A. F. philosopho, & inclytæ reipub.

Augustanæ medico ordinario.

His diebus epistola tua, cum paulo antè D. Funckius noster discessisset, mihi reddita est: cui nunc breuissimè respondeo. Quod me dehortaris, suauissime mi D. Adolphe, ab intemperatis studijs, & aliquam tuenda valitudinis curam, id tanquam ex abundantia tui in me amoris profectum consilium, vt accipio beneticissimè & exosculor: ita aliqua ex parte saltem parebo. Omnis enim id sequi & negotiorum multitudo, quæ deferere mihi non facile est, & consuetudo studiorum, facit: quæ quidem tanta est, & tam familiaris mihi, vt quodcumque ferè aliquid mali & doloris sentio, circa libros & lectionem melius habere incipiam: ocianti contrà, malum ingrauescit. Hoc tempore satis benè, Dei gratia, habeo: & tibi quoque τὴν ἐν τῷ παρόντι π τῆς ἑξέως σου ματεριότητα ἀποδεχομένην καὶ σέβοντα ex animo gratulor. Oxymelitis nostri compositionem, & nescum audiuisti fortè: sin minus, à Domino Funckio accipere poteris. Εἰ δὲ θαυμάσιον πάντῃ καὶ ὅπτι τε ὀνυμένον φάρμακον, ἐν ἄλλοις τε παμπόλοις νοσήμασι, καὶ μάλιστα γὰρ τῷ ἀδελφῷ ἰδίως μὲν τῷ σὺν φλεγματικοῖς γλίχροις τε καὶ παχέσι χυμοῖς συνωρισμένῳ, ἀλλὰ καὶ ὅξ ἄλλων πνῶν αἰπῶν. τὴν τε δὲ σοὶ ἀποπειρᾶσθαι συμβουλεύω, ἐν ἑτέροις παρόντων, οἷς εἴπω ὠφέλιμον τὸ κατανοοῖς, εἴτα καὶ ἐν σαυτῷ. γενήσεται δὲ τὸ ἀκίνδυνον πάντῃ καὶ ἀβλαβεῖς, εἴπερ δραχμῶν μίαν ἢ δύο τῆς δόσεως μὴ ὑπερβαίνεις, καὶ μετ' ἄλλης πνὸς εὐστόμα καὶ ἡδέως μυγύοις. Δεῖ δὲ πολλάκις μάλλον ἢ ὀλίγον, ἢ πολὺ καὶ ὀλίγακις, ἢ ἀπαξ λαβεῖν. τὴν τε δὲ σοὶ, ὡς μυθήσει, ἀνδρὶ ἀείσω καὶ φιλάτῳ γράψαι, καὶ κοινωνεῖν ἡβασμένῳ. Κελεύω δὲ καὶ πάλιν σε χρῆσθαι αὐτῷ ὀδοντοσώτῃ, καὶ πιστεῖν

EPIST. CONRADI GESNERI

tuæ necessitate, hortor & oro. Si voles experiri, de nostris libellis huius argumenti aliquos, quibus tu fortè cares, libenter communicabo. Arthriticæ multæ sunt species: vna hyeme, altera veris initio, tertia adulto iam vere floret, omnes floribus luteis: Aliæ sunt in montibus, vt quam Saniculæ montanæ nomine, puro descripsit Matthiol^o: (de qua tu fortè sentis, *κομάδα ἀπὸ τοῦ αἵματος*) distinguere te velim aliàs, et per ocium quascunq; simplicium medicamentorū vires non vulgares, & apparandi modos circa nonnulla, (vt succos, aquas, aut aliter) obseruaueris, pro ornamento operis mei, in quo tantoperè laboro, mihi communicare. Postremo quod petis vt numismata aliqua, præferrim aurea, tibi procurem, facerem profectò quàm libentissimè, si fieri posset. E Galliæ milites nostros aliqua fortè retulisse putas. Sed nulli ferè ex agro Tigurino milites disceserunt, edicto prohibiti, præter paucissimos & pauperrimos, ex vrbe duo tantum. Nulli etiam hic ciues sunt, qui huiusmodi curent. Nobiles enim quos ferè habemus, & mercatores, senatores itè & ditiores, pleriq; cum illiterati, tñ antiquitatis haud studiosi, vt etiam ferè docti. Mea quidem fortuna hætenus tenuior fuit, quàm vt aurea vel argentea vlla conquirerem: nunc Dei gratia mediocris est, sed alijs occupationibus totus consumor. Ignosces igitur mihi clariss. mi Adolphe. Habui olim vnum & alterum aureum numisma, sed ea mihi abutulerunt amici. paucissima ærea mihi supersunt. Habitat hinc ad duo miliaria vir diues nec illiteratus, cuius ego quartanam, cum asthma iunctam, felicissimè nuper curauit: is veterum numismatum maximum numerum possidet: sed homo auarus est, & colligere potius, quàm largiri vult. Baronem quendam de Zimmern, qui habitabat in castro propè Rotunyl situm, vnum omnium plurimum possidere creditur. Puto & ludimagistrum nostrum M. Ioh. Frisium nomine, aurea quædam habere, quo cum agam per occasionem. Si huc aliquando venires, quod opto, viseremus illum de quo scripsi, qui ad duo miliaria hinc ad lacum habitat. Liceret autem nauigare, & inde intra duas ferè horas ad celeberrimā illam Eremum Virginis, iuxta altissimos montes sitam, transire. & montem aliquem rei herbariæ causa, & tractum illum alpinū longè lateq; circumspiciendi gratia, cōscendere, partim pedibus, partim equitando, si liberet. Sed media ætas ad hoc tantum opportuna est. Hoc etiam, puto, asthma tuo non inutile esset. Delibera igitur. Comitarietur te nimirum D. Funckius: cui inter alia librorum nomina proximè non potui plenum titulum dicere libri Gallici, quē nunc reperi.

reperi. Is talis est: Discours de la religion des anciens Romains, escript par le noble seigneur Guillaume du Choul, etc. Illustré d'un grand nombre des medailles, et de plusieurs belles figures retirees des marbres antiques, qui se treuuent à Rome et par nostre Gaule. Opus est sanè pulcherrimū, impressum Lugduni apud Rouillium 1556. in folio. Huic accedit etiam liber de castrametatione & disciplina militari Romanorum: Item de balneis & antiquis exercitationibus Græcorum & Romanorum. Plura non licet. Vale. Subito, nec relegi, multa iam nocte. D. D. Funckium, affinem meū saluere cupio: Illi ac tibi ineuntem hunc annum nouum 1564. quā prosperissimum ex animo opto. Postridie natalis, Tiguri.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Osconi, A. F. medico.

Oxymelitis nostri descriptionem accipies proximè. Quæ de venæ sectione in prima inuasionē pestis scribis, libèter legi, et considerabo plenius: ac Montani loca à te demonstrata perlegā, etiā si adeo sum occupatus in lucubrationibus meis, et professione, ut aliud vix cogitare liceat. De lapidibus & metallis nunc quædā præ manibus habeo: si quid edidero, mittā. Tu interim si quid humani etiam argumenti quantulumcunq̃, quod in eo etiam libro tui nominandi non desit occasio, ad me per occasionem dederis, gratissimum erit: siue rem aliquā non vulgarem, siue vulgaris alicuius lapidis, gemmæ, metalli, facultatē nō omnibus notam. Quod argumentum descriptionis de peste detrectas, nimis modeste facis: etsi enim tu per ætatē non adeo multa obseruare potuisti, ut natu maiores: habes tamen artem nostrā ceu hæreditariā, doctrina, ingenio, iudicio & eloquentia polles. Aliquid sanè esset, ex tam multis aliorum scriptis, quæ optima viderentur, cum iudicio seligere. Numismata Frisius noster argentea solū habet, quod me scripsisse putabam, & vnciā, si bene memini, duobus taleris aut florenis indicat. Ego ænea paucissima habeo, plerq̃ ira obsoleta, attrita, aut æruginē obducta, ut legere nō possim: quia tamen petis, experiar, expurgabo, et scribā ad te aliās. Cassiæ Aegyptiæ flores & foliū graphicè depicta summa cum voluptate inspexi: Attulerat quidē antea mentes aliquot ex Italia Io. Bauhinus iuuenis medicus mihi familiarissimus, & D. Funckio notus, vnum atq̃ alterum florem: quem tum pingendū curauit in libro Matthioli editionis Germanicæ, quæ Pragæ hoc anno prodijt, ad iconem cassiæ ab ipso exhibitā, quæ & ipsa flores aliquot habet, sed non ita bene pictos, neq̃ in sua serie

EPIST. CONRADI GESNERI

tam multos, ut vestra pictura, habet. Quamobrem infinitas tibi gratias ago. Patris epistolam remitto, & breui epistolo ipsi etiam gratias ago. Faciam, ut par est, honorificam vestrum mentionem in opere meo. Si hoc exemplar, quod mittis, Memphi depictum est, idque archetypum ad te cupis redire, faciam mihi depingi & remittere. Vnde nam verò & balsami veram picturam, & aliarum rariorum illic stiracium, impetrare liceret: ego sumptus partem, vel etiam totum liberissimè dare, & singula vestris nominibus accepta referre in mea stiracium historia. Urge igitur, vir optime & amicorum charissimus, per occasionem, & insta, ut aliquid perficiatur. Xylobalsami legitimum specimen aliquod exiguum, si ad me miseris, et precium indicaris, multum etiam eo nomine tibi debebo. Quare de destillationibus quibusdam minimè vulgaribus ad me perscripsisti, iucundissimè legi: & gratias maximas pro hac tua in me benevolentia simul & beneficentia ago. Multa sane illorum antehac me latuerunt: distribuam singula ad sua in herbarii loca. Aquæ destillatæ, ut à plerisque pharmacopolis parantur, fortè omnes frigidae sunt: ut ex amaribus etiam herbis, dulces & ex sapidissimis, insipidae. Si verò rectè destillantur, ita ut odor et ac saporem suum seruent, et ab aquoso humore separentur, ut cum per vesicam destillantur, aut aliter rectè: tum certè suarum herbarum primitivas seruant vires. Leonardi Florentini Itali liber, quem etiam tuas, ubi sit impressus, qualis & quantus, per occasionem significabo. Alii xij Pedemontani secreta non dubito te vidisse: nullis legitur; & inde excerptum apparet Solenadri illud remedium, quo plurimos à pestentissima morte liberatos scribit. Coniicio autem hoc ipsum esse illud, cuius in Italica sua praefatione meminit Alexius. Nam Latinus interpres, si fallor, omisit: qui & alia multa non bene transtulit. Ex rubi idem fructu, ego etiam syrupum parare soleo: colore pulcherrimum, suavisimum gustu, odoreque gratissimum: quem vel Sapphiris & Smaragdibus ad cor roborandum anteferre non dubitarim. Liber tuus antiquus manuscriptus, in mellis destillatione meminit aquaeque primum egrediatur & acida sit. Ego cum aliquando destillarem, prima subdulcis erat, secunda subacida, postrema acidissima. E baccis ebulli et sambuci liquorem aquae vitæ simile destillari posse credo: Nam & è iuniperi baccis aquam vitæ praefantissimam habeo. Tuum illum librum manuscriptum, si commodè posses aliquando ad me mittere, (coniicio enim multa inesse bona) vicissim à me manuscriptum aliquid non vulgare acciperes. D. Funckius facile transmitteret, aut D. Achilles, qui subinde aliqua ad me mittit. Ad D. Guilandinum magnae doctrinae & diligentiae virum, si quando scribes,

scribes, velim te eius sententiã interrogare de Coccalis dictis, qui
 bus ad pisces capiendos vtuntur: cuius vel qualis plantæ ei vide-
 antur, & an vim narcoticam eis inesse putet. Et similiter de nuce
 vomica vulgò dicta, cuius plantæ, & an narcotica. Rosa Hie-
 richuntis qualis sit planta, quibus folijs, &c. nondum cognoscere
 potui. Ipsum autem scire puto. De Doronico etiam fortè certius
 aliquid, postquam in Oriente fuit, docere nos posset. Dissimula-
 bis autem, si placet, hæc in meam gratiam te inquirere. Scriberem
 ipse ad eum, sed tibi facilius, quàm mihi, responsurum, certas ob
 causas, scio. Audio & peregrinationum suarum librum ab eo edi-
 tum: de quo certior fieri valdè cupio. Quere etiam, Holcus herba
 quorū nam in loco nunc pingatur à Matthiolo, quam prius malè
 prooryza ab eo positam ait. Et Matthioli in Dioscoridem com-
 mentarij Latini, (quos ducentis figuris nouis auctos audio: fortè
 autem non aliæ sunt, quàm quæ in Germanica editione nuper ac-
 cesserunt) quando sint imprimendi Venetijs. Perseam arborem
 nostri vernaculam esse Aegypti: sed quo illis nomine vocetur ne-
 scio: audiui tamen Amygdalam vocari. Fructus dicitur pyro si-
 milis, & os habere intus vt prunum. Papyrus etiam Nili plan-
 tam: & ex animalibus ichneumonem aspidis & crocodili hostem;
 Mustelæ puto similem, nobis depingi, &c. Possem adscribere no-
 mina quædam Arabica, in officinis pharmacopolarum Damasci
 vtitur, quæ etiam in Aegypto eadem esse non dubito, vt calami
 aromatici veri, & aliorum quorūdam, quibus nos caremus: quod
 faciam aliàs, si tibi spes aliqua sit acquiri inde posse. Hæc paucula
 festinanter. Ne verò inanes literas mitterem, addidi radículas an-
 toræ (vel antitoræ potius) vt hodie Lugduno accepi. Crescit anti-
 tora in altissimis montibus, aconitis, seu napellis cognata, flori-
 bus cucullatis, luteis, radicem bulbis exiguis, binis, vt napellus e-
 tiam: sed albis, & gustatu amaris: non vt napelli erodentibus. E
 bulbis illis vnus semper iunior & solidus est, alter marcescit. Vis
 ei mirifica aduersus venena omnia ferè, non toram solum, & pe-
 stem, & calculos rerum. *ἡ ἀντίτορα ὅς ἐστιν ἀντιτορὰ ὁ μυστικός περὶ τῆς περὶ, ἡμοὶ δὲ ἐν τῇ
 παλαιᾷ συντάξει, καὶ μυστικῇ ἀντιτορᾷ, ἡ ἀντιτορὰ, ὅς ἐστιν ἀντιτορὰ, ὅς ἐστιν ἀντιτορὰ.* Vale, & D.
 Funcium, cui nudiustertius scripsi, ex me saluta. Tiguri, Ianuarij
 die 22. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS. ADOLPHO

Oeconi, A. F. medico.

N. 1.

EPIST. CONRADI GESNERI

Literæ tuæ quarto Idus Maij datæ, in ipsa pentecoste mihi red-
ditæ sunt: quibus nunc demum respondeo *κατανικῶς* propter oc-
cupationes plurimas atque maximas. Dispensarium vestrum non
dum vidi, in quo si etiam oxymelitis nostri descriptio continetur
nō nihil varians ab illa quam ad vos misi, pro tuo arbitrio addi
vel detrahi aliqua poterunt. Velim autem duplicem descriptio-
nem poni: vnam maioris, quod amarius & validius est, cum elle-
borum vtrunque accipiat: alteram minoris, quod leuiter ama-
rum est, & album solum elleborum recipit: cuius tu aliquando, si
nondum fecisti, periculum in teipso facere poteris, vna eius drach-
ma, cum triplo syrupi de liquiritia, & exigua sapa, permista. Anti-
maduersionem tuam, qua hæcticam à Ventriculo incipere obser-
uasti, libenter cognoui. Ante paucos dies thermas nostras bibi co-
piose: quæ etsi sulphur, alumen & salem continent, quæ exiccant
omnia, me tamen humectant potu: quoniam aquæ vis humectans
multo maior est in illa mixtione naturæ. Ex illis sulfur à natura
sublimatum, si nondum vidisti, mittam. Valerudinem tibi opto.
Ego etiam plerunque in alio aëre, etsi satis bono hic fruimur, me-
lius valere mihi videor. Ab amplissimo Senatu vestro condur-
ctum te esse, vt pharmacopolijs instituendis ac censendis præsis,
gaudeo & gratulor tibi: ac spero ea occasione fructum aliquem
ad me quoque manaturum. Camphoram & ambram cupio te con-
siderare, an suis, quas Arabes eis tribunt, viribus respondeant, &
quæ pro eis substitui possint: & cuius sint generis, hoc est, an *αἰθέρια*
τῆς γῆς, an è terra mariue, an aliunde originem habeant. Ambram
quidem fungum quendam marinum esse, eruditi quidam iudicant:
cui opinioni foramina illa exigua, quibus scatet, fauere videtur.
Quod si ita esset, inter fungos, de ea quoque agerem. Pro sy-
rupo de hyssopo, an vestri etiam herbam siccam accipiunt? minus
certè placent sicca: nec ita sensit author: sed ab oesypo, id est, hy-
ssopo humida malè dicta, distinguere voluit. Quæ de gemmis ali-
quot scripsisti, & quæ misisti expressa in cera, omnia mihi longè
gratissima fuerunt, & gratias ago maximas pro ijs: quæ Dor-
cis literis indicentur, non satis assequor. In primis quidem me de-
lectauit hieroglyphica pictura, quæ Ibidem, Aegyptiam auem
(ciconiæ simillimam, excepto rostro falcato) & canerum graphice
exprimit: cætera in eadem non assequor. Gratias etiam ago pro
hîl in illis videam non Plinianum. Methodus placet. Remittam
cum libro vestro ligato. Frisius noster nuper omnino totus ad e-
mularum

mutatus est, & ita melancholicus factus, ac penè stupidus, vt nihil certi vlla de re cum eo agere liceat. Mercatoris vestra in Aegy pro casu mihi dolet: sed ita sunt res humanæ. De Solerij experimento, si quid successerit, scribe. Illud contra vomitum cum fer Ignosce, & vale cum Cl. V. domino parente tuo, & amicis. Tiguri. Iunij die 19. Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occoni A. F. Medico & Philosopho.

DE Antiballomenis quibusdam sententiam meã ad te scribe rem, si vacaret. Sed & alię occupationes multę magnęquę, & peregens pestilentia, me impediunt. Nölui tamen D. Funccium affinem meum, sine meis ad te literis dimittere. Pro ambra Pharmacopolæ vestri Fischeri (quem saluto amanter) & sulphure illoraro abs te missis, gratias ago. Ambram maxima parte iridis constare, factitiam, odor & sapor illico arguunt. Puto autem iridi mixtam sarcocollam: nam in schedis meis compositionem hanc reperi: Pomum odoriferum, $\mathcal{R}$. Sarcocollæ $\mathfrak{z}$. ij. hinc $\mathcal{R}$. $\mathfrak{z}$. j. dissol. in aqua ros. cui addes Ireo's tritæ $\mathfrak{z}$. j. Tum dissolues alteram partem sarcocollæ in aqua rosacea & addes $\mathfrak{z}$. j. pulueris. Fiat pastillus paruus cum puluere carbonum, inungendus zibeto. A te quidem missa ambra, eadem videtur, sed absq; carbonibus. Habebam & aliam compositionem, quæ nunc non est ad manum. Sed pharmacopolæ nostri, alibi quę aliam ambram, prorsus ferè inodoram habent. Pro been albo & rubro, vnius generis radicibus, colore duntaxat diuersis, vt vinum, vt bera, vt alia quędam coloribus hisce solùm distincta: miror vos res toto genere differentes ponere. Pro rubro, si tormentillam ponitis, cur non relinquitis, quod ex maritimis tractibus adferitur been rubri nomine? id enim à tormentilla colore, odore, sapore nihil differt. à pastinacę autem sylvestris radice, quam been albo substituitis, toto genere differt tum formā, tum viribus. Ego pharmacopolis nostris, polemonij satini (quod caryophyllos flores vulgò vocāt) vt vel radices, vel flores albos & rubros saccharo præsertim conditos, pro been substituant consulo. Verum quidem vtrunque facillè haberetur è Syria. est enim quod Allabe Barbariæ vocat Aui cenna. quæ radix, inquit Bellunensis, similis est raphano paruo, dam esse dicunt, & appellari apud Arabes etiam Buzelden. Sic ille. Actuarius etiam pro been, modò hermodactylum album & ru

EPIST. CONRADI GESNERI

brum: modò helenium album & rubrum scribit. Tu si pores per
mercatores, accersere specimen. quodd si occasio accersendi darentur,
alia etiam pauca vñitata pharmacopolis Turcarum nomina, quib
bus res quædam nobis desideratæ indicantur, ipsis vñitatæ, sugger
rerem, vt calam. arom. struthij, alij si, &c. Librum tuum commo
datum mihi, iam pridem recepisse te puto, è vase hinc ad Vuiller
rum vestrum misso sub finem Augusti. Quod ad Mithridation, vt
prius etiam scripsi, parum refert Damocratis vel Andromachi de
scriptionem aliquis sequatur. Ab omnibus differt compositio,
quam Plinius scribit rebus L. III. constare, & inter pondera, gra
na etiam poni. Ipse sexagesimas denarij vocat. Pro doronico quæ
substituitis, placent. De Camphora, in q. Sulphur à te missum con
siderabo maiore ocio. interim gratias ago. Circa Sagapenum &
Panaces asclepium memor eris mei, si vixerimus. Ex illis, quos
secundò iam scribis numismata apud nos habere, ne vnus quic
dem apud nos est: nec vbi terrarum sint, scio: vt prius etiam scri
psi. Quod ad cætera, satisfactum ferè tibi puto vltimis literis me
is, si modò ad te peruenerunt. D. Fischerum cupio etiam Campho
ræ, si ipse composuit, portiunculam minimam ad me dare.
quod si fecerit, cogitabo, vt vicissim rarum aliquid ad eum mit
tam. Scripsissem ad ipsummet, si vacasset. Isterus feliciter curatur
vino in quo stomoma ter-extinctum relictumquæ est: in id vinum
impositis prius carbonibus quernis, tritis & limatura chalybis,
qua de re plenius à D. Gassero cognoscere poteris. Venio ad po
streimas tuas, quibus cum Cannæ Indicæ maximam & elegantissi
mam picturam misisti: pro qua tibi & Sighardo nostro gratias
immortales ago: & peto vt proximè sumptum in picturam fa
ctum indices. satis est mihi beneuolentia vestra: sumptum ego fe
ram æquum est. itaque volo & impero, vt proximè de eo scribas.
Ego tibi imperanti vicissim, vbi cunque æquum fuerit, parebo.
Iudicium meum scribere non possum ex sola pictura, fructum &
semen si viderem, aliquid fortè iudicarem. quod si fieri potest, vt
fructum vnum cum semine mittas, gratissimum feceris. Com
menda me D. Ioan. Steckhlin, vt hac in re mihi gratificetur: &
si quæ alia semina rara habet: quamuis vel nomina rariorum co
gnoscere mihi sat fuerit, vt postea petam paucissima fortè aliqua
quibus cargo. Sic erit occasio amplior, vt etiam in nostro opere
nomen eius legatur: & rara quædam vicissim à me accipiet. Glar
diolum Indicum iamdiu in horto habeo, ijdem ferè quibus Can
na vestra floribus, nempe croceis, lilij specie: sed ij sine semine de
cidunt.

cidunt. Si vixero in alium annum, caulem cum floribus amputa-
tam suspendam. sic enim lilium album nostrum etiam semen pro-
fert, & croceum montanum, vt hac æstate expertus sum. Cassia
nigra, id est, præstantissimæ mentionem fieri apud Dioscoridem
iam ad te scripsi. De Aspalathi corticis radice, non possum nunc
inquirere: si quid occurreret aliàs, scribam. In hedychois pastillis,
pro amomo caryophyllos teponere non improbo. Autumnus a-
pud nos primùm cal. & siccus fuit: sed subito in frigidum & humi-
dum mutatus est. Cœli quidē constitutio hic valde inconstans est.
Petilentia in eodem ferè consistit: & parum augetur Dei gratia.
Amisimus Bibliandrum senem doctissimum: & Samuelem Pel-
licanum, Conradi filium. Decumbit adhuc Bullingerus: sed bene
spero de eo. Heri literas accepi ab amico, medico diligentissimo,
Argentina, inter remedia sudorifica contra pestem nihil se feli-
cius adhuc comperisse Antidoro Saxonica, cuius 3. j. datur cum a-
qua theriacali, vel aceto, aliòue liquore conueniente. Idem &
Basiliensis ad me scripsit medicus. Vterq; à me accepit. Tu si non
habet, à D. Gassero nostro facillè habebis. Ego his diebus cum ven-
triculo & stomacho dolerem ex frigidis flatibus, vt puto: antidori
huius 3. j. sumpsi cum vino & aceto, tertia ferè hora à meridie: &
in Laconico (quod domi habeo) sudaui ad duos trientes horæ. in-
de in lectulum me recepi & sudaui ad horas duas. Sic malum o-
mine, Dei gratia, veluti abiterfi: & ab eo tēpore optimè habeo, in-
commodum autem ex hoc remedio, vtrunq; efficacè, nullum sensi,
nisi guttur ex eius caliditate modicè accensum. sed is ardor statim
absit. Hæc scirete volui: & si compositionem illam habetis, vt pe-
riculum facias, me authore suadeo. non pœnitebit spero. Vale: &
CL. V. D. Achilli P. ex me salutem D. scripsi nuper ad eum, & misi
Icones animalium (aquatilibus exceptis) & librum Illyrici in do-
lio ad Vuillerum. Tiguri, Octob. die quinto, Anno 1564.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occoni, A. F. medico.

L iteras tuas, quas cum cannæ Indicæ seminibus misisti, accepi:
& nisi fallor, ad omnia respondi, ita vt soleo, hoc est, præpro-
perè & inconditè: partim enim hæc tempora, quo tota ciuitas &
omnis vicinia in luctu funerum est, & vndiq; meditatio mortis se-
nobis offert, partim lucubrationes meæ, fatales opinor, laborio-
sissimæ, ne quid aliud cum seria cogitatione, agere aut commen-

EPIST. CONRADI GESNERI

rari possim, impediunt: & alioqui ad philologiam magis quam
 philosophiam sum factus, & multas multorum subtilitates non
 assequor. De Herbario meo, ne mihi quidem certi aliquid defini-
 nire aut polliceri possum, nedum alteri, quando id absolutum in-
 sperem. Proposui enim omnino adhuc multa mihi legenda, unde
 excerpam, ut opus, quantum per me præstari poterit, quam ple-
 nissimum exhibeam. His diebus Hippiatrica legi Græca, & ex-
 cerpsi: nunc Latina Vegetij lego, &c. Plinius vñs multum diu-
 me occupabit: è quò non simpliciter excerpam: sed etiam confer-
 ram castigationes & annotationes Hermolai, aliasq: quod etiam
 in Dioscoride feci. Cannæ Indicæ caulis cum suis floribus si resec-
 ctus suspenderetur, fructum fortè proferret: quod etiam alba &
 crocea lilia faciunt, ut proxima æstate sum expertus. Crocea cer-
 tis in montibus nostris fructum faciunt: in hortis flos absque fru-
 ctu cadit, *ὅσην τὴν ἐν τῇ βλάστησιν ὑπάρχουσα*. natura enim humidæ & pin-
 gues sunt plantæ liliorum: & maior adhuc ex hortis humiditas ac-
 cedit. Caule resecto, siccatur pars suprema, quæ fructui destinata
 est. debet autem caulis propè radicem rescindi: ut ex reliquo eius
 corpore alimentum fructui suppetat. nam siue nullum alimen-
 tum detur, siue nimium & nimis humidum, fructus non perficitur.
 Utinam verò non *τὸ καρπὸν μόνον τοῦ καυτάτου τέρου, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰς τὸν αἰῶνα*
τὴν possem habere. Verno tempore nihil obesset circa radicem
 terræ tantum remouere, ut aliqua saltem eius pars utcumque de-
 lineari posset: ut appareret in opere meo qualis nam esset radix,
 bulbosa, geniculata, aut alia facie. Omnino plantam esse viua-
 cem coniicio, & auulsas etiam radices facillè plantari posse, vel
 ex eo quod scripsisti, caulem nouum erupisse iuxta veterem.
 Gladiolus etiam Indicus similiter se propagat. Tales autem ra-
 dices non facillè læduntur, & sine periculo etiam totæ extrahuntur.
 Aliàs ad te scripsi, non sonchum sylvestrem, ut tu nominas,
 sed lactucam sylvestrem, apud plerosque omnes pharmacopolas
 antehac in vsu fuisse, endiuivæ loco. De Tryphera nihil amplius
 dicam. varietatem lectionis, &c. notare tu poteris: & arbitrium
 lectoribus relinquere. Solani succum non dixerim adimendum,
 sed Chæperij de eo scripra simpliciter indicare vobis volui. Circo-
 positiones tuas de peste, satisfactum est mihi. Eas si Typographi
 nostri acceptarint, excudi curabo: quamuis solus ferè Froschouer-
 rus hîc imprimit. patriellis meus cessat. Libentius quidem Typo-
 graphum quemuis recepturum scio, si nomē tuum addi patereris.
 nam anonymos libellos non facillè admittunt, ceu minus vendibi-
 les, &c.

les, & non congruere mihi videtur D. Stenglij nomen poni, tuum
omittens. Quod si permittas tuum etiam nomen exprimi, vt sua-
deo: addam fortè etiam D. Bauhini mei epistolam ad D. Io. Fun-
ckium nostrum de ratione pestis curandæ, quâ nuper Lugduni se-
curus est: eam autem iam te vidisse puto: & tuam super ea senten-
tiam expeto. Montani viri lōgè doctissimi scripta, vtinam legere
mihi vacaret: quibus etiam multo magis fauerem, nisi animæ im-
mortalitatem ab eo non solum in dubium vocatā, vt à Galeno, sed
prorsus negatam, multi mihi affirmassent: ita vt diuinam eius in-
dolem à te nominari vel hoc nomine, detestabile mihi videatur.
Circa pestis curandæ rationem negligentior me facit etiam
nostrorum hominum negligentia. nemo enim maturè consilium
querit, nemo obtemperat. Pro libro Paracelsi fanatici hominis,
gratias ago. Theriacam illam eius de mumia, Basileæ Acronius
medicus parauerat: sed nec alijs, vrandio, nec ipsimet illa pro-
fuit. In sulfure quidem, auro, alijsq; ritè paratis, non dubito vim
magnam inesse: sed tum alia Paracelsi vitia, tum in religione im-
pietas, qua filium Dei negat, &c. tum aliorum medicorum etiam
principum in arte nostra condemnatio, & methodi elegantior
que omnis in eo inscitia, mihi displicent. Phædronem eius secta-
torem vobiscum esse audio: & quid efficiat miror. Cuperem e-
tiam illum libellos habere, præter illum de peste, & chirurgiam
minorem, quos iam habeo. Vetitos esse audio: sed tu fortè per
amicos habere poteris. In theriaca, si qualitatibus adscribamus
quod iuuat in febre pestilentiali, tam feruida & ardente, mira-
ris: ego non miror qui tantam opij vim iniici norim: ὅτι καὶ ὁ κτλ
ἀντίδοτον ἀνὰ πρῶτον καὶ ὑποπόδιον ἀπορρῖσκει. Calidam ais esse in quarto
gradu. Nego. nam neque ratio hoc ostendit, cum multa insint vel
frigida, vel parum calida, in secundo aut tertio pleraque: in quar-
to, nescio an vllum: neque experientia. nam si cuti imponas, ἵσως
ὁυδὲ ποιεῖται, tantum abest, vt vrat & viceret. Certe dum noua est,
& hæc magis, quàm vetus, venenis ac pestilentia aduersatur.
Partibus igitur constat contrarijs, frigidissimis & calidissimis
mixtis, quæ duo in omni bona antidoto, quæ & ἀνὰ πρῶτον & ὑποπό-
διον esse debeat, requiruntur. quare non probo antidotum dia-
tesaron, aut quasuis aliorum, in quibus hoc obseruatum non est.
Admitto quidem eas ceu bonas per se & suo loco antidotos: in
theriaca verò locum eas substitui, non admitto. In theriaca
simplicium eam constituentium medicamentorum singulorum

EPIST. CONRADI GESNERI

qualitates ac vires nobis cognitæ exploratæq; sunt omnium, ex-
 cepta fortè viperina carne: quam tamen idcirco pro qualitatibus
 suis agere non est negandum, quòd ea nobis ferè incognita sint.
 Mihi viperæ crassis perquam calida & sicca videtur, nam & agilis
 iracundumq; animal est, & alimentis vescitur calidissimis siccissi-
 misq; vt cantharis, & huiusmodi insectis: & præ siccitate leber-
 dem ponit: & in ijs quos momordit, calida siccataq; symptomata e-
 ueniunt: & in cibo sumptæ earum carnes, aut remedio, corpus
 cutimq; sumentis exiccant. Vt tamen concedam veluti in propositis
 viperarum carnem formæ etiam occultioris ratione aliquid in no-
 bis efficere: an idcirco non licebit substituere in eius locum aliud
 quod id ipsum agat, siue formæ, siue materię et qualitatum suarum
 elementarium ratione. Modò enim id efficiatur quod volumus,
 quacunque tandem ratione id fiat, non admodum refert. Viperæ
 fortè, si formæ ratione agunt, trahunt ad se venenum similitudine
 quadam substantiæ, sicut Magnes ferrum. Ως αὖτὸ ὄμοιον ἴσται
 Homerum. Sulfur autem vi sui caloris, etsi non simpliciter, sed in
 tali materia. Quamuis enim calidi est attrahere, siue simile, siue di-
 uersum, aut etiam contrarium aliquid: non quiduis tamen à quo
 uis calido trahitur. Succinum trahit paleas, aliq; minutula, ferè
 etiam scobem: at non nisi præritum & calefactum, ita vt ambu-
 gere καὶ ἰσχυρὸς ποτὶ πᾶσι videatur inter ea quæ formæ ratione, & quo
 calore simpliciter trahunt. Quibus si theriacam quoq; velis ad
 numerare, vt viperinæ carnis respectu, vim qua trahitur & vin-
 citur venenum, formæ substantiali adscribas: cætera autem eius-
 dem antidoti simplicia, qualitatibus suis manifestis agant, non
 contendero tecum. At si in compositis medicamentis, vnam ex om-
 nibus vim (συμπαρίστηται τῇ καὶ ἰσχυρῇ εἰς τὴν τοιοῦτον εἶδος) emergere di-
 cas, & ὑπόλοιπον hanc ὁμοιοῦσιν esse, καὶ εἶδος καὶ ὁμοίαν ἰσχύος, καὶ ἰσχύος
 ἐν ἀντιβιβνόντων, (τῶν γὰρ αὐτοῖς ποιοῦνται,) καὶ ὁμοιοῦσιν τὴν ποιοῦσαν. Vide quàm in-
 præ his de rebus, in quarum cognitione non sum exercitatus, di-
 sputo: sed tua culpa, qui in hunc campum me prouocasti. Sentio
 hæc supra ingenij mei captum esse: & doctioribus hæc relinquo.
 Quod tamen ἐν τῇ παρῶν ἐν τῇ παρακείμενῃ καὶ ἀντιθέτῃ dicere his de
 rebus potui, dixi breuiter. Pestem, de quo dubitas, commune
 aliquid habere cum venenis deleterijs & lyssodectis, ego mini-
 me dubito: maxime verò cum rabidi canis morfu & symptomata
 quædam, & curandi rationem congruere video. Porro
 in eo quod tantopere mihi aduersaris, sulfur pro trochiscis
 ἀλλὰ σίδεον substituenti in theriaca, non satis mentem meam assequi

tus videris. Tecum enim ego sentio, debere theriacam ex vera vi-
 perarum carne, alijsq; quoad eius fieri potest, vt sunt prescripta, ^{ἀντιβλησά} componi. Si verò cōtingat viperas veras, aut ex eis tro-
 chiscos nobis deesse: vel certè suspectos esse, an ex vipera, eaq; suo
 tempore & loco capta & occisa, aut alio serpente facti sint: aut si
 ex vipera sine dubio fuerint, an tamen ritè confecti. Vidi enim ego
 ex vipera quidem factos, sed ita, vt canis qui vnum atq; alterum
 in iure pingui, curantibus nobis experiundi causa, deuorarat, pau-
 lō post moreretur. Sunt qui nullū omnino serpentem, sed alia quē-
 dam adhibeant, Hermolao Barbaro teste. Quæro igitur pro carne
 viperarum, si opus sit, & exercitationis ingenij gratia, ad antido-
 tum theriacam, & sales theriacos, quid nam tibi ^{ἀντιβλησά} videā-
 tur potius quàm sulfur? Rationes pro sulfure ego multas afferre
 possem: sed quas tute satis intelligis: quamobrem ad experien-
 tiam prouoco. Vnus ex duobus pharmacopolis nostris nuperri-
 mē ex libri vestri medicamentarii prescripto, theriacam commu-
 nem parauit: cui meo consilio præter alia quædam, philonij por-
 riacæ Andromachi adduntur, adiecit, pro pauperibus & pecore
 in primis. Eius periculum cum à nobis factum fuerit, certius ali-
 quid fortè scribam. De nomine contendendum non est: poterit ta-
 men etiam sine viperis ^{καὶ ἀντὶ θηρίων} parata antidotus, ^{θηριακή} vocari,
^{διὰ τὴν πρὸς τὰ τῶν θηρίων δόματα δόξαμιν}: sicuti theriacæ remedia di-
 uersa à Nicandro vocantur, ^{διὰ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἰσχυρὰν τῶν θηρίων οὐρανία}: ἀντὶ
^{διὰ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἰσχυρὰν τῶν θηρίων οὐρανία} Alexipharmaca verò quæ ve-
 nenis alijs resistunt. Andromachi autem antidotus <sup>κατὰ ἰσχυρὰν τινὰ θη-
 ριον</sup> <sup>κατὰ ἰσχυρὰν τινὰ θη-
 ριον</sup> <sup>κατὰ ἰσχυρὰν τινὰ θη-
 ριον</sup> vt Vergilius poëta. Pro Balsamo, nucis moschatae vel
 potius ē maci oleum mihi etiam placeret potius, quàm caryo-
 phyllorum, ob causas à te scriptas. Manardi ^{διὰ αἰμάτων} antido-
 tus, cum frigidum nihil habeat, sed omnia calida: nimis calere, &
 minime ^{πολλὸν} mihi videtur. Cordi & Guidonis antidotos iam
 non licet inquirere. De chalcitide scripsi quod sensi: in theriacam
 communem nostram, vitriolum album præparatum, ita vt docet
 auctor Appendicis Pandectarum & contra pestem & quartanam
 commendat, inieci mus: nec mali saporis est. Quod simplicium ca-
 talogum & precia singulorum Medicamentario vestro ad-
 dere statui, valde laudo: & cupio vt matures. Vale.

Tiguri. Decemb. die 12. Anno 1564.

ΕΠΙΣΤ. CONRADI GESNERI
ΚΟΝΡΑΔΟΣ ΓΕΣΝΗΡΟΣ Ο ΦΙΛΙΑΤΡΟΣ

Ἀδελφε Ὀκκωνι ἱατρῷ, ὁμοθυμῶν πατὴρ τε καὶ πάππος ἱατρῶν υἱῷ καὶ ἐκνύφῳ ἀρίστῳ
καὶ ἐπισμοιᾷ, ἐν Ἀντὺν τῶν κατὰ τὸς Σαίβας πόλεων
ὀνομαστοτάτῃ, αὐτῷ ἐν κυρίῳ ἐνδὲ χριστῷ.

Χρόνῳ ἤδη μηνῶν πεντήταρον ἐρρύηκεν, ὅτε τὰ ἑλληνικὰ σε πρὸς με γραμμάτια ἀπέλαβον, λογιώτατε Ὀκκων. Καὶ τότε μὲν ὑπὸ πλήθους ἀρχολίων με τῇ αὐτῇ γλώττῃ αὐτεπισέλλειν σοι ἐκ ἡδυνάμειν· ἀλλ' ἐδ' ἐτόλμων τὸ πρῶτον, τὴν δ' ἑσέγραμμάτων ἀττικὴν ὄντως καὶ χερσὶν ἐμῇ σὴν ποικίλης ἐνέπειαν ἀγασσάμενθ', μοι δὲ πολλὴν πρὸς τὴν ἑλληνίζειν ἀπειρίαν σπειδῶς. Νεανίας μὲν γὰρ ἐπ' ὀλίγ' ἀπὸ καταλογάδην τε καὶ δι' ἐπῶν, μεμελέτηκα· ταχὺ δὲ το μέλει τῶν, ὅτε μείζους πινὰς αἰτίας, καὶ πλεονέκτ' διδασκαλῶν ὑποείων ὑπολειπομένως, ξιάκοντα ἤδη ἢ καὶ πλείους ἐτεσι, εἰς ἡ τέλει μιν μόνον ἐν ποσέτῳ χρόνῳ, ἑλλειψί πρὸς φίλους ἐπέσταλκα καὶ νυνὶ ταῦτα γράφω, δοκῶ μοι ἐκ διδ' ὅπως, ἐν ξένῃ ποιμαχρὰν τῆς πατρίδος φελλίζειν τε καὶ σοροκίσειν. Ἀλλὰ ἐπεὶ ὑποπολημνέον ἡγησάμεν, ὥστε ἄμα καὶ φίλῳ σοι πάντων ὅσοι νυνὶ βροτοὶ εἰπὺν ἐπὶ χροῖ σῖτον ἔδοντες, ἀείσω καὶ ἡδὲ σφ' ἐμοί, χερσὶν ἐμῇ· ἄμα δὲ καὶ με γυνάξομαι πως, καὶ τὴν παιδικὰ μου νεανικάτε ἐπιτηδεύματα ἀνακαλεῖν ἀμωσγῇ πως, ἡδὲ δὲ γέροντι τὸ πᾶν τῆς πρῶτης ἡλικίας παιδεύματα αἰαπεμπάζειν, ὅτε αὐτοὶ ποτε τῇ σφ' αἰότῳ, καὶ ὅτε οἶόντε (ὡς ἐπεὶ εἶπεν) ἀνανηπιῶμαι. Βελούμεν μὲν οὖν δυνάδα κρημνίσαι τὸν λόγον μου, καὶ καλλωπίζειν καὶ αὐτὴν κίσειν ἔπος, ὥς καὶ σὺ ἐν τῇ χερσὶν ἐμῇ ἐπιστολῇ σου πλεονέκτ' λέγαν δεινότητα ὁμοῦ καὶ γλυκύτητα ἐπεδ' εἶπες. ἀλλ' ἐδὲ δυνάμεις ἐμοὶ πρὸς τὸ το, ἐδ' ἐχολὴ ἐδεμία. αἰτῶμαι δὲ σὺν συγγνώμῃ τῆς τε βραχύτητος, καὶ ἀπειρίας ἄμα καὶ ὅσον εἰας τῆς λέξεως ἐμῆς. εἰς δ' τὸ συγγνώσκειν ἐδ' ὑπολογὸν ἐμοὶ σε γρησάμενον παρρησίᾳ καὶ ποσέτῳ μᾶλλον, ὅτι σὺ μοι τῆς πόλεως ταύτης οἰασθῇ ποτε αἰνῶν ἐγένε, ὅτε τὸν γραμμάτων ἐμῇ πρὸς

ἐμὲ προκαλεσάμενος. καὶ ταῦτα μὴ οἶονεὶ περιμιῖσθαι.
 τέντεῦδεν δὲ ὅτι πῖνας ἄλλας ὁπισθὰς σε, πῇ μὴ ῥωμαί-
 σι, πῇ δὲ καὶ ἑκαδὶ ἄμα γλώτῃ γιγρಾಮύας ἐξέφομαι.
 Ἐν ταύταις μὴ ἐν χερδὸν ὡς τῆς ὀπιωδύνῃς καὶ σφαλερᾶς
 τῆς καὶ τὸ σῶμα κατὰ σάσεώς σου ἐπληροφόρηθην μετὰ πλεί-
 σης γελύπης ὧ φίλη κεφαλὴ. διζαίμεν γὰρ ἂν ἐγὼ γε πάντα
 τὸν θνητὸν τῶτον βίον, ἐκ ἄνευ σου, τὴν ἡμίσεως ἐμῆς, καὶ πάντων
 ἡδίστης ὡς ἀληθῶς ἀδελφῆ διαβιώναι. ὡδραμυθεῖται δὲ με-
 μάλιστα· καὶ φύσιν μὲν ὡρῶτον, ὅτι ἀναγκαῖον πᾶσιν ἡμῖν με-
 ταλλάττεσθαι τοῖς ῥᾶον δὲ καὶ ἄμεινον ἐν νεότητι τῆς συμ-
 βαίνει, ἢ τοῖς πολὺν πορβεβηκόσι τὴν ἡλικίαν. δεύτερον δὲ,
 ὅτι ἐταυτὸ ὁπίνοσον εἶναι, καὶ βραχύβιον, καὶ τὸν τῆς πατη-
 πικῆς φιλοσοφίας ἡγεμόνα, τῇ γὰρ νοσερῶν πολλάκις μακρότε-
 ρον τὸν βίον ὁρῶμεν. τρίτον δὲ, ὅτι εἰ καὶ πορτέρῳ σοι κατ' ἀν-
 θεσπόν τι συμβαίνει, ἐγὼ μετ' ἐπὶ πολὺν γε ἀκολουθήσω ὁ πολὺς
 ἦδη πορ πολλῆς, καὶ ἐν νέῃς χερδὸν ὡχρίας, ἰχθύος τε τὴν ἕξιν καὶ
 καρχηπικὸς ἀεὶ· ἡ δὲ μεγίστη ἐσπευτάτη ὡδραμυθία μοι εἰς
 τὸ παρὰ τῆς Θεῆς κοινωνεῖται, καθ' ἣν οἶδά τε ἐπὶ παρῶν βε-
 βαύτα, ὅτι πάντα τοῖς πεποιθόσιν αὐτῇ, τοῖς ὡς περ υἱοῖς
 αὐτῆς, δὲ τὴν τῆς χερσὶν ἡμῶν μεσιτείαν, ἐπ' ἀγαθῷ γίγνεται· ἐ-
 μηδὲ θρῖς ὑπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, ἄνευ τῆς πατρικῆς ἐπαν-
 τὸς ὡάμας βελήσεώς τε ἐπὶ πορνοίας αὐτῆς ἀποπίπτει. αὐτῇ ὅ-
 τι ἡ πυρηνρεία μου ἐπὶ παρῶν αὐξάνεται μοι ἐπὶ βεβαιύται,
 ἐπειδὴ ἡ πνύματι μᾶλλον ἢ σῶματι τὴν ἀληθῶς θεοδιδάκ-
 τας καὶ θεοπειθεῖς ζωὴν ἀναπέπεισμαι, καὶ ὅτι ἐκ ἀρτῶ μόνον,
 ἀλλὰ παντὶ θεῷ ῥήματι ζητεῖται ὁ ἀνθρώπος. ταῦτα ὅτι πάν-
 τα οἶονεὶ κατὰ σφραγίζεται, ὅτι τὴν αὐτὴν καὶ Χριστὸν εὐσε-
 βειαν ἄμφορ μεμνήμεθα τε ἐπὶ ἀποδεχόμεθα. διαφέρουσι δὲ
 οἷμαι ἐν ἐδὲν ἡμῶν ἀναγκαῖων πορὸς αἰωνίαν ζωὴν κεφαλαίων,
 ὅστις καὶ ἐλπίς μοι μετ' ἐπὶ πολὺν κοινὸν ἡμῖν τὸν μόνον ὄντως ἐ-
 μακρωτάτων βίον ἀναλυθεῖσι παρὰ τῆς χερσὶν, ἐν αὐτῇ τε
 καὶ οἱ αὐτὸν ἐπὶ αὐτῇ γενήσεσθαι; ὡς μόνῳ χείρ τε καὶ δόξα.

ΕΠΙΣΤ. CONRADI GESNERI

Ὁ μὴ πᾶσα εἰς αἰῶνας αἰῶνων ὀφείλεται. Ἀλλὰ δὲ πλείων
 νων πρὸς τέττε προσφπείν σε χρῆναί μοι ἐδοκεί. ἔπει ἔτε ἐγὼ
 ἱκανός εἰμι ἔτε σὺ χρῆσαν ἔχεις, ὡς ἐκ τῆς δυσεβῶν σε χρῆσαν
 μάταιον ῥαδίως κατανοῶ: οἷς ἐγὼ γε ἐντυγχάνων ἐσπανίαν
 ὡς ἡδ' οὐδ' αὐτοῖς μάλιστα, τὴν δυσέβειάν σου τὴν μεγαλή
 ψυχον καὶ ἡρώικην, τὰ κοσμικὰ ταῦτα χρέματα πάντα πρὸς
 μικρὰ ποιμένιν, ἀγαμαίτε, καὶ ἀσπάζομαι, δεῶ τε δὲ
 ρισῶν ὑπὲρ σε, καταφιλά. ἀληθὴς γὰρ ὄντως φιλοσοφία, ἡ σο
 φία μᾶλλον ὡς κατ' ἀνθρώπον, ἢ τὸ τέλει νοῦσα, ἐν τε πρὸς
 ἄλλοις τὸ ἔκαστον, καὶ τὸ καθ' ἑμᾶς μάλιστα; τὸν θάνατον λ
 γω, ἔπος ὥς τε καὶ ζῶντας πολὺ πρὸς τὸν πρὸς τὸν πρὸς τὸν
 ἡμᾶς, τὴν δὲ νοῖαν συνεχῶς ἀπὸ τῆς σώματος ἰδὲ καὶ τῆς
 ταῦτα κόσμους χωρίζοντας: ὥς τε τῆς φύσεως, ἢ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν
 προνοίας μᾶλλον, ἐπείγῃς, δὲ μὲν ὡς τε καὶ ἀσπασίως ἐπὶ
 αὐτῇ, δὲ τὴν μακαρίαν καὶ ἑνδοξὴν ἡμῶν πίσιν τε καὶ ἐλπίδι
 ἢ καὶ νύκτας τε καὶ ἡμέρας πάντα, ὅπῃ τ' ἔλθῃ ἀπάντων, ἡμῶν
 δὲ καὶ πατέρα, τὸν ἐρῶνιον σενάζουσα δὲ τελεῖ: καὶ ἢ καὶ ταῦ
 τα τὰ ἐπύλνια αὐτοχρῆσθαι μοι ἐπὶ ἡλθεν.

Εὐδαίμων πρῶτα μὲν ὁ θεσκελα πάντα νοήσας,

Εἴτα δ' ὁ γ' ἐλπίζων, τὸ ξῖτον ὅσιν ἔχει.

Τεισμάκαρ ὁ ξίταί: πρῶτον δὲ γ' ἐπαμφοτερίζει.

Οὐ γὰρ ἀνευπιστὴς ἐλπίδ' ὅτι μάλιστα.

Πλείονα δ' ἐννοέων δειλαιότερον πέλει ἐνθεν.

Αἰεὶ ἀπιστῶν, ἐλπίδ' αἰεὶ ἀνευ.

Ελπίς δ' ἢ γ' ἀγαθὴ προφύοι ὅτι γλυκεία,

Καὶ φυγάδας βόσκει παρ' ἰδίῃ ἐλπίς ἥης.

Κὰν θανάτου δ' ἀκμὴν κραδίῳ μόνῃ ἐλπίς ἀγάλλει.

Ἀνθρώπων δυσεβῶν ἐρῶνιοι ἀνθ' αὐτῶν,

Νηπενθές τ', ἀλυπόντε, κακῶν ὅπλητον ἀπάντων,

Πνέμαί: ὅς ἀγίε πάντοτ' ἐπυρολόμῳ,

Θαρρῶν φίλ' ἀδελφῶν: μετ' ἐπὶ πολὺ δ' ἀμυνάδελφός

Εν χρεῖσιν πισύνοις ἐλπίδ' ἐσαυτοῦ.

Καὶ

Καὶ εὖς δὲ μοι ἦδη ἦκειν ὅπῃ τὰ λοιπὰ τῆς ἐπεσταλμένων πα-
 ρὰ σὲ ἐν δυοῖ τοῖς τελευταίοις γράμμασι. Τὴν βήρυλλον σου ἐν
 θαλίῳ, παλαιὰν γὰρ καλλίστην σφραγίδα, πάλιν πρὸς
 σὲ ἀφικέσθαι, ἄσμενος σωῆκα· καὶ τοῖς διεξοδικώτερον πε-
 ρὶ αὐτῆς μοι γεγραμμένοις μεθ' ἡδονῆς ἡ μέγας ἐνέτυχον.
 πάλιν δὲ ἐλυπήθην διὰ τὸ ὅτι ἔστιν σοι τῆ ἀσθενείᾳ πά-
 θος· ὅπερ διὰ τὸ πολλῶν τε καὶ παντοίων ἐν τοῖς φαρμακο-
 πωλείοις δοκίμεισθαι σε ἐν τῇ ἐπισκέψει πεπονθέναι σε
 ὑποπτεύεις, ἐδ' ἀλόγως· ἔση γὰρ τὸν τεύθειν καὶ σὺ, ὡς καὶ με-
 τὰ χαλκίς, πρὸ ταύτης ἐλαβέσθαι· καὶ τοσάτω μάλλον,
 ὅπῃ μέζων τὰ πάθει σε κίνδυνος, διὰ τὸν πεπονθότα ἐν σοὶ
 τόπον, πλησιαιτέρως τῆ γευσθείς ἐστίν. ἐμοὶ δὲ ἀνάγκη πῶς
 δοκεῖ τὸ δοκίμεισθαι πολλῶν, πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγνώ-
 ναι καὶ κρίνειν ἕκαστα, πρὸ ὧν ἂν ἐν τοῖς φύσικαῖς ὑπομνήμα-
 σιν γράφων αἰεὶ τύχω. ἀλλ' ὅμως καὶ αὐτὸς εἰς τὸ μέλλον
 ἐυλαβήσομαι δι' ἱκανῶν μέχρι τῆς κινδύνων ἐλθόντων, τὰ δὲ δη-
 λητικῶς τῆς φαρμάκων, πολλάκις διαλαθάνει καὶ ὅσα πα-
 τὰ ἡμᾶς, ὅμῳ δ' ἐγὼ ἐκ τῆς γεύσεως μόνον ἄνευ τῆς κατὰ πί-
 νου κίνδυνον ἐπιγινώσκοντες. μυρίων δὲ πρὸς τῆς γεύσεως
 καὶ δηλητηρίως φερανῶς ἐνίων, αἰφνιδίαν ὥς καὶ θυ-
 μασιαν πάντοτε δύνανται ἐπὶ ἐφώρεσθαι, ἐδὲ κίνδυνον ἄλ-
 λον μείζονα χεῖρον, πλεονεξίας καὶ σώματος φάρυγμα πυρώσεως
 καὶ ξηρασίας ἀπ' ἐνίων ἰχυρῶς, ὕστερον δὲ ἀφανισμοῦ καὶ
 μεθ' ὧσαν χεῖρον μίαν ἢ πλείους. Ἡ λοιμικὴ κατὰ σαρκαὶ ἐπι-
 πνέει ἡμῖν, μετὰ τὴν ἐπιχειρῶν καὶ Σιμλῆρος ἡμέτερος, Ζεῖγ-
 γλιός τε καὶ Γυαλτήρ, ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ λόγοι, τὰς ἐαυ-
 τῶν γυναικας πενθῶσι. τὸ διὰ κίβριον ἀπόρριπτον παρὰ σε μοι
 γεγραμμένον, ἐσκέυασα· καὶ δοκεῖ καλόν τε καὶ ἡδὺ ἱκανῶς.
 ἐπιμύθου δὲ ἐνίοτε πρὸς τὴν χρῆσιν μικρόν τι οἶνε τῆς κα-
 τὰ χυμικῶς σακτῆς, ἥτοι ὑδατὸς ζωῆς χυδαίως λεγομένης,
 διὰ τὴν τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ὥσαν τὴν ἐνιαυτῆ. τὰς Ἀχιλλεῖ ἡμέ-
 τερον αὐτὸς ἐπισκελᾶ· ὅς περ τὰ ἡμέτερα ἐκ ὁρθῶς σωῆκεν·

ὅπρ' ἐπεὶ καὶ σοὶ τὴν κρίσιν, ὅπῃ γε ἐναντίαν γνώμῳ φέροιτο
 παρ' ἐμῇ γεγραμμένα ἢ αὐτὸς ἐξηγείται. Ἐν τοῖς πάντων ὕμνοις
 τοῖς περὶ τῆς ὀξυμέλιτος ἡμετέρης ράφεις: ὅπερ ἐγὼ ὥμην παρ'
 ἡμῖν ἐσκυδάσθαι κατὰ τὸν ἱελιανόν, τὸ το γὰρ ἐν τῷ τ' παρ' ἡμῖν
 συντηρεμένων φαρμάκων βίβλῳ ἀναγινώσκεται, καὶ τὴν μα-
 δραγόρε ρίζαν δέχεται. τὸ δὲ ἡμέτερον τὸ μείζον, ὃ καὶ ἐν
 λέβορος ἀμφοτέρους μίγνυται, ἐκ οἷδα πῶς ἔπω ἀδυνεὺς ἐστὶ
 παρ' ὑμῖν. ὑποπτεύω δὲ ἐκ ὁρθῶς σωτηρῆσαι, καὶ ἀντὶ τῆς
 σὺς τῆς μέλανος τῆς καὶ κοινῆς ἐλλεβόρος ἄλλον τινα ψευδώνυ-
 μον (περὶ ἧς καὶ Ὁ Αχιλλεύς ἡμῶν ποτὲ μοι ἐπέσαλκε) αὐτὸν μὲν
 μίχθαι, ἢ τὸν γήσιον ἴσως ὀλίγον σαθρῶς ἢ ὅκις. σὺ δὲ ἐν
 ποιήσεις ἐκ ἀντὶ καρπικῆς, (καὶ τοι παρ' ἡμῖν καὶ ἡ δὲ καὶ κα-
 λίας καὶ καρπικῆς ὡς ἐπιπλεῖστον ἔπεται ἐγγίης μέσης διδομένης,
 ἢ καὶ δ' οὖν καὶ τριῶν ποτε δραχμῶν μόνων:) ἀλλὰ ἀπὸ
 τὸ λεπτύνειν τε καὶ τέμνειν τὰς χυμὰς, τὰς παχυτέρας τε καὶ
 γλίχρας, καὶ τὴν ἀπορύπτειν ἔνεκα: μάλιστα δὲ εἰς τὸ μῆλιν
 ποροποιεῖν, ὡς φασίν, τετέστιν ἀπὸ κέντρης εἰς ἐπιφανῆς ἀ-
 γειν χρώμενος. Τὰ τῆς Σκοποδινέας ἐμὸι λεγόμενης σπέρμα-
 τα ἡδόμενος ἔλαβον, καὶ πολλὴν σοὶ χάριν οἶδα. Τὰ δὲ Θάλασσαν
 ὡς παρὰ σε λεγόμενα τῆς γησίης Θάλασσεως εἶναι καὶ μοι ἐν-
 δοκεῖ. φύεται ἢ καὶ ἐν ἡμέτερῳ κήπῳ. θάτερα ἢ, τὰ τῆς φαρμακείας
 παλῶν, ψεύδων ὅμως πνὸς Θάλασσεως ὑπάρχει, ἀρεταῖς ἴσως
 τῆς σκόροδον πρὸς ἀπόζοντος, τῇ δριμύτητι πολὺ ἀπολειπόμε-
 νη. Περὶ τὴν ἀρρώσιν σε τὴν ἀσθματικὴν κουφοτέρως σε ἡμῖν
 εἶχειν, ἐν θυμῷ σοὶ συγχαίρο: καὶ πολυχρόνιον τὴν δόξαν ἔχειν
 ἢ μᾶλλον ὑμείαν σοὶ δοῖμαι πολλὰς δι' αἰτίας: ὡρῶνται μὲν
 δὲ τὸν υἱὸν τὸν νεωστὶ σοὶ γερονότα, ὃν Θεὸς ὁ παντοκράτωρ
 τῇ αὐτῆς δυνάμει τε καὶ χάριτί σοι τηρήσκειν, ὡς ἐπὶ τῇ
 ἡμῶν δι' αὐτῆς ποτε πολλαπλασιάσθηται. εἴτα ἢ δὲ τὴν γῆν
 σε τὰς ἐπὶ ζῶντας, τελευταῖον δὲ δι' ἐμὲ τε καὶ πάντας τὰς
 φίλους σου, καὶ τὴν ἡμέτεραν τέχνην, ἣν κοσμῶν αἰεὶ καὶ αὐξάνου-
 ῃς πελεῖς. Τὰ περὶ τῆς Ἰνδικῆς τὰς ἡμετέρας κατὰ φέχσιον λεγόμε-
 νη

να παρὰ φαρμακοπώλει πνός ἐκ ἀπαιδέυτου σοι ἐπεσταλμέ-
 να, ἡδ' ἐως ἀέγνωκα. ἐδόκει δ' ἐκ αἰμοῖ πάλαι ποτέ οὐδ' ἐν πῶς
 δηλητήριον αἰθρώπῳ ἔχειν ἢ βοτάνῃ. Περὶ τῆς δ' ἀσπίδος κε-
 φαλῆς λίθου, ἐδ' ἐν μέχρ'ι τούτῃ ἐγνώκα. δοκεῖ ᾧ μοι ὁ Ἀνδρ-
 νᾶκος ἡδὴ γέρον, ἐν πλείστοις καὶ ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν ληρεῖν καὶ
 παρὰ φρονεῖν. ὥς καὶ πρὸς τὴν τετραπόδας ἔχεις, πρὸς ὧν ὁ Ἀ-
 χιλλεύς μοι ἔγραψε, τὸν φόνουχον τὸ βοτανολογικὸν αὐτῆς τε-
 λειώσαι μετὰ τοῦτον χρόνον, ἐδ' ἐν θαῦμα. τὸ μὲν ᾧ τὸ πολὺ
 μέγιστον (οἶμαι) ἐσόμενον, τότε ἀεὶ τελειωθήσεται, ἐκ ἔχου εἰ-
 πέει. ἐλπίζω ᾧ πρὸ ἐν αὐτῇ τῇδε γειήσεσθαι, τότε πρῶτον τῶ
 χαλκογέφυρ δοθισόμενον μετὰ Θεῶ. ἥρ' τῆ φεραχόρῃ νομισ-
 μάται, συγχαρὲν τὸς γὰ αὐτῆς, ὁ Σιμλῆρος ἡμῶν, ὁ καὶ δ' αὖτις
 κεν αὐτὰ δεινότερος, μετὰ τὸ πένθος, ἐκλέξεταί σοι. Τὰ αὖ-
 τι δ' ἐβίβη πμφθέντά μοι σπέρματα, ἐμοὶ ἀρέσκει, ἄλλως τε,
 καὶ ὅπ' πικρῆς τῆς ἐδεμῆς μετέχει. ἐγὼ τοῖς ἡμετέροις φαρ-
 μακοπώλαις αἰτὶ δ' ἐβίβη πρὸς τὴν σκιλλητικὴν τροχίσκῃς
 τῆς ψευδῆς λεγομένης διπλάμνης φίζαν πθέναι συνεβέβησεν.
 ἔπ' ᾧ πικρῆς καὶ ἀλεξιφάρμακος, εἴ π' ἄλλο. Πρὸ ὀλίγων
 ἡμερῶν (ἵνα τῇδε ὡς ἐπὶ μέτρον π' καὶ ἔρμαιόν σοι φεραχόρῃ
 ψῶ) τῆς γενπανῆς χυλὸν τεταρταῖκῃς ἔδωκα, μετ' ἄλλ' αἵτα
 νεανικὰ μὲν, ἀνωφελῶς ᾧ διδομένας. ἔδιν αὐτίκα ὁ στυρετὸς
 ὅλος ὥχεται. χεῖρες Θεῶ. Ἐρρώσσο, ἐν τηγύρῳ. ἀσπάζετ' ἐς φί-
 λους, μάλιστα μὲν τὸν αἰδοιότατον σε πατέρα, τὸν τ' Ἀχιλλέα
 ὀνόματι τε καὶ ὄντως μεγάλόφυχον αἰδρα καὶ ἱατρὸν ἀείροντα
 καὶ Δασύλυκον ὅπερ οἶμαι ὀφειλέτης ἐπ' εἰμὶ πρὸς τὸ αὐτε-
 πιστέλλειν. καὶ Ἱερεμίᾳ καὶ Μάρτιον εἴ καὶ πάντ' ἐπιλεησμένος ἐ-
 μ' δ' ἐκεί. καὶ Σιγάρδον τ' φαρμακοπώλιν. Ἐρρώσσο πάλιν, καὶ τοῖς
 σφάλασι σύγνωθι. βαθείας γὰρ ἡδὴ νυκτὸς ταῦτα ἔγραψα
 ὅπως δὴ ποτε, ἐδ' ἐ τῇ ἐπανορθῇ ἐν ἀναγιώσκοντα χολή μοι
 γέρονε. τὰ πρὸς κεῖτ' ὡνα γράμματα. δ' αὖ πρῶτον γράμματα
 φόρος εἰς Βιένναν σε πέμπειν δέμαται. Δι-
 κερβεῖς τιτάρτη.

ΕΠΙΣΤ. CONRADI GESNERI
ΑΔΟΛΦΟΣ Ο ΟΚΚΩΝ ΚΟΡΡΑΔΩ ΓΕΣΝΕ

νῆρ ἀνδρὶ λογιωτάτῳ καὶ ἰατρῷ περιφανέστατῳ, φίλῳ σπουδαιωτάτῳ ἔν
Τιγέρῳ Ελβετίῳ ἔν τῃ διαγῇ καὶ ἰς ἀλλοτρίαν
ἐκτατα πρὸς τὴν γῆν.

Ε Κομιστάμιλιν σε τὴν ἐπιστολήν, ἀνερπνιώτατε, καὶ μοι
προσφιλέστατε τῇ πέμπτῃ τέττε τῷ κλῶθ ἐπὶ δεκά
πέμφαντος ὡς ἐμὲ Φεγκίε τέ ἡμετέρη, ἀνδρὸς ἐμοὶ ἡγαπη
μύου, καὶ ταύτην ἑλληνικῶς γεγραμμένην, προσκαλέσαντος σε
δή πρὸς ἐμὲ τὸ παιδίον ὡς φῆς, καὶ ὅττι τὴν ἑλληνικὴν
γλώσσης ἀσκησὶν προτέρη ἑλληνίσαντῳ, ἰδίῳ τόνον καὶ
εὐστροφῇ μοι πρὸς γῆν πεποιτικῶς σύ γε καὶ κομιδῇ φιλοπρ
πὲς ἀντεπιστάντων τοῖς ἡμετέροις. Διὸ χεῖρις διδάσκει καὶ
ὁμολογῶ, πρῶτον μὲν τῆς ἐπιστολῆς σε, οὐσίας δὲ θεν γεμ
σης, καὶ ἐξαίρετος φύσεως, ἥ πάντας χεδὸν τέ ἡμεδαπῆς τῆς
γε καὶ ἡμᾶς παρυνδοκιμεῖς. ἔπειτα ὅτι καὶ τῆς παρρησίας
τῆς σῆς ἐνεκα, ὅττι τὴν νόσον ἐκείνῳ, τὴν ὡς ἀνείποις, ἐμ
συγγενῇ τε καὶ συγγὰ πάντῃ πρὸς γῆν συνεχεῶς παρυν
σαν, ἣν πῶς θεὸς ὁ παστὴν τε τῆς μοιρῶν καὶ τῆς εὐμενείας
κληρωτῆς ἀντοκράτωρ τάχ' αὖ μεταλλάξει εἰς τὸ φέρτερον
εἴτ' ἢ εἰς μακρὰν τεθνηξομένης, εἴτε ταύτῃ τῇ ἑλπίδι
εἰς ἐπὶ μακρότερον ἐμβιωσομένης, καὶ κατὰ τὰ ἐπὶ γῆν ἑλπί
τε ὄντα, καὶ ἐπισφαλῆ, ἀχρις ἔτι τῷ θεῷ τῷ σωτήρι ἡμῶν δόξῃ
ἔλθοντος. πεποιθὸς μέντοι πρὸς τῆς αἰωνίας ζωῆς ἢ μὲν
πολὺ ἐμοὶ γεννησομένης, ὅττι τὸν μεσίτην ἡμῶν κύριον ἵστα
χρησὸν τὸν τὰ ἡμέτερα ἁμαρτήματα βασάζοντα, καὶ διδόντα
εἰρήνην τῷ τε σώματι ἡμῶν καὶ τῇ ψυχῇ, καὶ τὸν ὑπερβάλλον
τα πλῆτον τῆς χάριτος αὐτοῦ εἰς αἰῶνα τῶν αἰώνων. Οὐδὲν ἔτι
ἄλλο παρὰ θεῷ αὐτῷ τῷ παντοκράτορι, ἢ πρῶτον μὲν
τὴν ἐν χρησὶ ὀθανασίαν, ἔπειτα δὲ τὴν τε ἀθανασίαν, καὶ
ἀληθομίαν τῷ αἰῶνι, καὶ τὸν ἀνέξιχνιάσον πλῆτον τῆς
58. Εὐκ δὲ τῆς γεγραμμένης σε μανθάνω, ταύτῃ τῇ ἑλπίδι
καὶ σε ἐμφιλοσοφῆντα φιλοφρονῶς τε καὶ ὁσιωθῶς, ἀμφοῖν δὲ
ἡμῶν

ἡμῖν ταύτην τὴν ποσειάρεσιν ἢ ποσειόια ἐπὶ ῥώσῃ κατὰ τῆς
 τῆ δαβόλῃ εἰσβολῆς, καὶ τῆ κόσμῳ τέτῃ, καὶ τῆς ἰδίας σαρ-
 κὸς τῆς σωεχῶς ἡμῖν πολεμῆντων δοίῃ, ἕως σκείνης τῆς ἡμέ-
 ρας, ἐν ἣ ἡ μάχῃ δέσσει, καὶ ἀπέρχεται τέτῃ τῆ βίῃ, ἐν
 χεῖρ ὧσῳ, δι' ἧς ἐχομῇ τὴν ποσειαγωγὴν ἀμφοτέρω ἐν
 ἐνὶ πνεύματι πορὸς τὸ πατέρα τὸν ὑπερεράνιον. Καὶ τὸτο μὲν
 τὴν αἰωτάτω ποσειόιαν δι' γνωμόνως ποισομῇ πῆπεισ-
 μαίταις δέσσει, καὶ ποσεισευχαῖς ἡμῶν συγχαρῆσαν. Καὶ
 πορὸς τῆτων μὲν ἴσως πλείω τῆ ποσεισπορῶς, ἀλλῶσε πορὸς
 ἀνδραθεοφιλῇ, καὶ ἐπὶ ἀκρον πάσης σοφίας ἐληλακότα. Τῆ-
 ταν ἐν ἀφῆμῳ ἔρχομαι ἤδη πορὸς τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιστολῆς
 σ. Τὴν λοιμικὴν οἶνον κατὰσπον μετρίως πως ἔχειν καὶ
 ἐπεικῶς, ἀσπον ἔγνωκα. ἐλπίς δ' ὅτι μετ' ἐ πολὺ σὺ θεῶ
 λωφῆσαι καὶ οἰχῆσεσθαι παντελῶς. τὸ δὲ δὲ κίτρις μήλῃ
 φάρμακον ποσειφυλακτικὸν ἔσαι σοι ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα λοι-
 μικὰ τὰ ἐνδοξα καὶ δοκιμαθέντα ὑπὸ σε. Τὸ ὃ οἷός μενι τὸ
 ἡμέτερον τὴν μὲν τῆ μανδραγόρος ρίζαν ἐδέχεται. ἐσὶ δ' ἐ πρῶ
 μικρῶν τῶν ὑπὸ σε τεταγμένων κατὰ πάντα ὁμοιον, ποσεισπῆ-
 μι τὸν ἀρδὸν κελητικὴ καὶ καλαμίνθην τὴν ὀρείαν, ἐκ ἴσῳ τῶ
 σελμῶς οἶδα. Τὴν δ' ἐ τῆ ἐλλεβόρος τῆ μέλαι ἔριζαν πέμ-
 πω πορὸς σε, ὃ ἐγὼ χρῶμαι καὶ ὁ Αχιλλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι πάν-
 τες ἐν ἡμέτερά τῇ πόλει ἰατροί, ὃν περ ἐγὼ μὲν γνησιὸν τ' εἶναι
 καὶ ἐ ψευδάνυμον ὑπέληφα, ποσεισπορῶ δ' ἐ καὶ τὸ κριτί-
 ριον καὶ τὸ ποσεισπορὸν τῆς δαυνοίας σε πορὸς τέτῃ γε. ὑπὲρ δὲ
 τῆ ἄλλων τῶν ὑπὸ σε γεγραμμένων χάριν μὲν σοι ὁμολογῶ,
 τὴν δὲ πορὸς αὐτὰ, ἀποκρίπιν εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν ἀναβί-
 βλημαι τὴν ταν ἡ ἀκολεθήσαν, ἐπειδὴ τάχιστα ἀνχο-
 λῆς εὐπορήσω. Νῦν δ' ἐ ποσεισπῆσω καὶ τέτῃ, ὅτι τὰ πορὸς
 κράτιστα γράμματα εἰς βίενναν ἐπέμψεν ὁ Αχιλλεὺς αὐτῇ-
 μαρ, ὅσα γε κάμε εἰδέναι. δοθήσεται ἐν αὐτῇ ἐν δικαιοῖα.
 ἡσπασάμεν δ' ἐ ἀπὸ σε ἕς ποσεισπειν μετ' ἐκείνουσας ἀν-
 δρας ἤδη μοι φιλιωθέντας, καὶ μέλιστα τὸν Αχιλλεῖα τὸν ἀρε-

ΕΠΙΣΤ. CONRADI GESNERI

τῇ καὶ σοφίᾳ διαφέροντα, οὔτε καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσι τοῖς ἁ-
 γίοις πάντοτε καὶ πάντῃ διαπάντητόν τε καὶ ἡδὺν ὄντα, δι-
 εδοίκετο ἢ αἰθρώπων ἔπειτα τὴν φιλίαν αὐτὴν σκεῖν αὐ-
 ποδέχομαι τε καὶ πρῶτον. Αντάσπάζεται δὲ σε δι' ἐμὲ ὁ αὐ-
 τὸς, μηδαμῶς ἀχθόμενός σοι, ὦ γὰρ, διὰ τὰ παρὰ σὲ γι-
 γραμμένα ἐν τῷ ὡδεὶ λιθῶν καὶ μετάλλων βιβλίῳ, ὅπου
 σὺ ὑπονοῶν τυγχάνεις. θεωρεῖπέ μοι τὸν Σιμλῆρον καὶ
 τὰς ἄλλας τὰς διανοικῶς ἀμφοῖν ἡμῖν ἔχοντας. ἔρρωσθαι
 διατέλει αὐθιγῶν ὡδεὶ τὰς καλλίστας ἢ λόγων καὶ συμ-
 νοτάτας, καὶ τὰ ἡμέτερα παιδικὰ (τὰ γράμματα μὲν λέγου-
 εῖς τίθεσθαι δωρεῶν ἄξιός ἐστιν λαμβανέμεν. θεωρεῖσθαι
 σὺ δὲ πατὴρ φιλοφρόνως καὶ φιλοτίμως, ὁμοίως δὲ καὶ ἑτέρων
 μὲν ὁ βόλφειος σέτε καὶ τὸν φρίσκον ὡδεὶ πλείους μὲν πρὸς
 ἑμὲ, ὅφ' ὑμῶν δὲ ἢ ὀλιγωρεῖσθαι ἢ καὶ ἐπιλελεῖσθαι δι-
 κῶν. Εν Αὐγῆς γένεθ' ἐλικῶν παρὰ λυκὸν τὸν ποταμὸν, ὅπου
 κεμβρίαι μὲν δὲ καὶ φθίνοντος ἔτι ἀπὸ ἐνσάρκου οὐκ
 νομίας α φ ξ ε.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Oecon, A. F. medico.

Licet tibi, suavissime amicorum vel maturè vel tardius, pro
 occupationibus tuarum & commoda & incommoda ferunt, ad licet
 concedi, persuasus sum. Liceat & λαγονικῶς, & ἀσιατικῶς, & μετρίως, ἐγ-
 natura βραχυλογῶν sum: idè magis & necessario nunc ὡς τὸ ἀπὸ
 De Grylli commentarijs in Dioscoridem, &c. gaudeo rem
 bi curæ esse. D. Gasserum non accepisse partem antidoti Saxonice
 à me missæ, dolet mihi. per exiguum mihi superest: si vultis, id quod
 que mittam. Trochisci theriaci sæpe mihi non possunt non esse su-
 specti, & ed magis, quo maius eorum est precium: si ramen à vi-
 ris bonis & peritis habeantur, minus suspecti erunt: sed quæ nam
 eorum Ἀσσιμασία? Simplicia quæ ex aspectu, & aliòque sensu statim
 agnoscimus, minimè suspecta esse possunt: composita verò vel a
 liquo modo arte mutata, si procul perantur, si magni sunt preci-
 quomodo non essent plerumque suspecta? idè magis hoc cornu
 primum

primum seculo. Imò constat multis in locis Pharmacopolas quas-
 dam compositiones habere, quas trochiscorum theriacorum loco
 faciunt. Probo vehementer veros illos trochiscos, & confectam-
 fter de illorum veritate: aut si aliter suspecti sint, quòd fortè non
 ritè parati, &c. quare vel necessitatis vel certè exercendi ingenij
 grata, quid pro ijs substituendum putes? Ad hoc nondum respon-
 disti: sed simpliciter infas, trochiscos illos minimè suspectos esse.
 Certè longè aliè Gallia ad nos mittuntur, aliè ex Italia, qui & pre-
 cio & substantia multum variant. Cur igitur veras nos suspicari
 ego si quis alius, ita vt inter innumeras alias serpentium species
 facillimè discernere. confectos verò ex eis trochiscos, iam non
 discerno. Addis, viperas ipsas ad nos accersi posse viuas, fateor:
 sed an illæ iam captivæ, à suo cælo victuq; plurimum mutatæ, &
 iam diu fortè ἀποφθασαυ, aut aliter *παρὰ τὸν ἰατρικὸν φύσιν* mutatæ, antido-
 tis conveniant, valde dubito. Sed satis *πρὶ ἐνδύον, ἢ καὶ ἄλλω*. Ex eu-
 phorbio contra pestem auxilium, num quibus profuerit, spero me
 ex D. Culmanni mei, (qui medicus est principis Vuirtembergæ-
 sis) auræ literis breui cogniturum. Pestis, Dei gratia, hic
 remittit: quare non libet etiam mihi de eius curatione nunc pluri-
 bus disputare. Ad experientiam prouocor: ex qua tamen plerunq;
 nisi cum ratione obseruata confirmataq; sit, certi nihil colligit scio.
 Dico autem experientiam, *ὃ τὸν πείρα τὸν καὶ σφαιρικήν*: ἀπὸ τὸν *ἐμ-*
περίρρητον, τὸν ἐκ πείρας ποιοῦσιν *γινώσκουσιν* ἀνόητοι ἢ ἄξι. Electua-
 rium Lupi Monspelij olim in vsu fuit: recipit autem theriacæ bo-
 nam partem: cui additur bolus Armenia aut similis, & succi herba-
 rum rurar, abfinthij, calendular, &c. Compositionis modum inte-
 grum non habeo ad manum, si vrges, scribam aliàs. In pangendo
 Cannæ Indicæ semine, consilium tuum & D. Stöcklin sequar, si vi-
 xero. Doctissimo & clarissimo viro D. Rauchuolff ingentes
 meis verbis gratias ages pro seminibus & herbis ad me missis.
 multa enim in eis rarissima sunt: quod si ipsemet de nonnullis ad
 me breuissimè scribere dignaretur, gratissimum foret, quæ scilicet
 in hortu ei nata essent & quomodo: quæ hyemem vel æstatem fer-
 re possent, quæ minus. Hyosciami semen non puto esse albi, cum
 fuscum sit. Cæpa & raphanus Portugallici, quales sint, scire cupio:
 & cæpæ illius bulbum vnum, desidero. item quæ species illa lilio-
 rum sit, aut qualis. Tordylium ab eo dictum, Caucaus est. Mili-
 um decorium, nescio vnde sic dictum, doctiorum Phalaris est.

EPIST. CONRADI GESNERI

Additas inueni & herbas quasdam, sed sine nominibus, quæ voluisssem ascripta fuisse: inter alias pulcherrimum Sileris (sesuleos) montani genus, & Blitum quoddam Corchorumue, ocymi folijs & duas ignotas, sceniculi folijs vnam, latiore: alteram nihil quam fructus duplicis clypeoli specie ostendentem. Si gratum ei fore sperarem, vicissim aliqua mitterem semina: nunc non vacat, ut admonebis: aut, quod mallē, per literas ipse petet, & si quidem aliud rariusculum in horro habet, docebit. Vbi cūq; erit occasio in rarioribus illis quæ ad me misit, aut mittet: præsertim si excreuerint sata, ut possint depingi, mentionem eius, ut par est mihi cum faciam in opere meo. E Gallia redeuntibus nobis, iter mihi cum eo fuisse, sanè exciderat. Quod pro seminibus ex Italia & aliunde impetrandis tantum operæ posuisti (ut ex D. Ioannis Schlitk ad te literis cognoui) plurimum tibi debeo, & ero, ut aliorum quoque in me beneficiorum tuorum, memor. Melancholicus ille qui nummos possidet, iam decumbit: & spero me aliquid breui essecturum, apud ipsum aut heredes. Si nummi omnes, qui ex argento puro sunt, pondere indicarentur: quanti redimeres vnciam? ille fortè aut hæredes non vendent nisi pariter omnes: et minoris iam, ut spero, quam ipse iamdudum indicarat. Pro mirabili illo vultu experimento, gratias ago. Si Typographus aliquis apud vos nuper & olim libros aliquos, quacūq; lingua, maximè tamen Latina excudit: item Ingolstadij, effice per amicos, si potes, ut catalogum habeam. Nam secunda pars Bibliothecæ nostræ breui recudetur, cui catalogos Typographorum plurimos addendos, curabo: nec refert, si multi exigui & parui momenti libelli sint. In Medicamentario vestro vix possum aliqua emendare, cum & pleræque bene habere mihi videantur, & rarissimè in eo versari liceat. Hoc tamen in præsentia accipe *ἰατρικὸν δ' ἄνθος*. Pag. 46. Diacalaminthos: *ἡ* et vocabulum bis scribitur: pro quo ponerem diacalaminthos: *ἡ* enim præpositio solet, ut scis, in huiusmodi genitium postulari, eumq; separatim: non autem componi. Eadem pagina, Diospoliticon scribi debet, à Diospoli ciuitate Aegypti: locus autem ex non videtur aptus inter compositiones illas, quarum nomina ex *ἡ* præpositione & medicamento in eis præcipuo constant, sed ante aut post. Hoc si curiositas est, ignosce. Addo, quod maioris momenti est, in eodem diospolitico cumini non vsti, sed tostati legendum esse: Ego totam illam compositionem ex Galeno & alijs, sic ponerem.

℞. Cumini communis vel Aethiopici, vel vtriusq; in aceto macerati,

cerati, & mox trini, vel tosti prius in vase figlino perfecte cocto: piperis, (sive nigri: nam Galenus simpliciter nominat piper: sive albi, vt Myreplus: nam Galenus simpliciter nominat piper: sive ana 3. j. nitri 3. s. vel equale cum reliquis pondus, si ventrem magis mouere libeat, ex præscripto Galeni. Hæc saccharo, vel melle assidue excipiantur: aut sine his, fiat puluis, prorsus in mensa, hi videatur fortum vitium aut mortuum ab eo promoueri posse. Videtur autem mihi quod id facere possit, sed viuentem potius quam mortuum: vbi vi maiore opus est. Astringere & ficcare iustum scio: sed astringendo venter os et partes alias roborat, preterea cum veluti aromaticum quiddam admixtum habeat. His substantiis ratione vteremur extrudere, non medicamentum: nisi totius certe ad fortis emouendos, plus bitumini alicui fortido, vt pissasphalto (cuius species duas molles habeo, vnum ceræ, alterum picis instar) quam electro tribuerim: nam & minus aut nihil astringunt illa, & suo fortore, vt castoreum, vterum descendere faciunt. Habeo & Iudaicum asphaltum verum: à quo etiam paleas & multa huiusmodi trahi video, sicut ab ipso electo & gagate, sed multo infirmius. Hæc ferè ad epistolam tuam, *πάρα ἡνὶ νόστον*: Electrum recentiores Græci Eustathio teste, *βερνικόν* vocant, nimirum à Latina voce vernix: quæ tamen Germanicæ originis est, *Bern* oportet apud Nicolaum Myrepsum in Antidotis quibusdā: quod non intellexit Leon. Fuchsius: qui Antidoto 327. Veronicam non succinum, vt debebat, sed herbam vulgò à Germanis sic dictam, (*Erenpiß*) interpretatur, &c. Multa etiam alia eo libro, Lin- guæ Græcæ aut rerum ipsarum imperitia, non est assequutus: & tiam alia à me obseruata ad eius libri obseruationem, gratias non egit. In eadem Antidoto adiecta est chalcitis assata, non sanè co- loris causa, sed propter vim ei ficcando astringendoque peculia- olim ad D. Gasserum nostrum, quem saluto, scripsi) mouere sudo- rem, & hac alijsq; de causis pestilentie curationi rectè adhiberi, vt quæ à centro ad superficiem pellant, quam meam sententiam, non solam experientia confirmat, sed etiam Myrepsus (in cuius le- ctione nunc versor, vt quæ ad *ἐννέα* pertinent, excerpam) in Anti- do oro polychresto, numero 225. Qui hanc antidotum (inquit) bi-

EPIST. CONRADI GESNERI
bunt, plurimum sudant, ita vt dissoluantur. Vale. Tiguri 1565. Ianu-
uarij die 7.

CONRADVS GESNERVS. ADOLPHO
Osconi, A. F. medico.

P *Apology* tua scripta; pergrata mihi sunt. Pests (Dei gratia) planè remissit: quare positionibus vestris, quæ mihi quidem perplacent, Typographum inuenire difficilior erit. Non negligam tamen occasionem, siue nunc, siue aliàs oblatam, idq; omisso, vt vobis placet, Bauhini libro. Quod omnia ex Moritani sententia scribis, eò meliora doctioraq; esse puto. Occupator ego fui hætenus annis plurimis, quàm vt eius scripta voluerim ne dum euoluere mihi liceret. Nunc cum et de anima illum melius sensisse intelligam, ex doctissimi D. Stenglij testimonio (cui meo nomine hac de re gratias agi cupio) quàm antehac nescio à quo persuasus fueram: & summam eius doctrinam atq; ingenium diuinum tu humanissimis tuis literis toties mihi cōmendaris, etiam si occupationes meæ nihil adhuc imminutæ sint; vnam non erant auctæ essent, incessit me scriptorum eius cognoscendi, succinnum saltem horis, cupiditas: & rogo vt perscribas primo orio, quod eius libros in primis, tanquam eò autore dignos, mihi legendos consulas, & vbi impressos: nam præter consilia eius Norimbergæ & Lugduni excusa, paucos quosdam alios & paruos libellos tantum habeo. Phædronis & Theophrasti scripta iam non curo. Disputationem de Theriacæ caliditatis gradu relinquo pendente, cum alia vrgeant. Ranunculum quidem & cantharides, minus esse calida quàm aromata quædam, &c. non facile assenserim. De vti etiam attractoria quorundam, vt succini, differere pluribus non vacat. Hoc tantum dicam, succinum fricatum quidem citius & facilius trahere quàm non fricatum, non rectè à te scribi: non fricatum enim prorsus non trahit. Attritio autem & calor inde exciatus, non ad succinum modò, sed alia etiam attrahentia plerq; (cum omnia fortè nobis cognita, si magnetem excipias) requirunt. Nosti autem nimirum etiam gemmas non paucas affrictas, succino similiter trahere. Theriacam, inquis, agere non quia calida aut frigida, sed quia talis, contra venena scilicet & pestem: quoniam ex mixtione qualitatū diuersarum, alia quædam noua qualitas resultet, quam *upōis* appellas. Ego vnius cuiusq; rei formam aliam quam substantialem esse aio, ex qua vnum quodq; tale quid dicitur

tur: et hanc ipsam non esse *ὅτι ποτὶς τι*, nec ex qualitatibus mixtis res
 sultare, sed simplex aliquid & primitiuum, idq; cœleste. Et rursus
 suam cuiusq; rei *ἡρώδιον* ac temperiem naturalem, ex mixtis elemen-
 tis est. Et huius *ἡρώδιον* ratione quę agunt medicamenta, non debent
 torius substantię ratione dici agere. Et qualitates quidem misceri
 inuicem possunt, (ita vt ex calido & frigido mixtis, tertium quid,
 nempe tepidum proueniat) formę verò & substantię misceri ita
 non possunt, nec *ἡρώδιον* aliquid ex eis oriri. Sed hæc subito scribo,
 exercitij gratia, etsi statueram abstinere. Pestilentiam sæpe cogi-
 tavi quo cum veneno alio conferre possem, nec inueni quod ei me-
 lius congruat, quàm rabidi canis. Vtrumq; septicum est, & contra-
 giosum, & vel latet aliquandiu, postea recrudescit, vel ab initio sta-
 tim scuit. Video & remedia multa, medendiq; rationem conveni-
 re. Moschi & Bionis *ἀδύμνα* si potes accerse nobis. Pro ijs quę scri-
 psi de bello Suecico, & clarissimi viri D. Consulis Amsteroda-
 mę epistola, plurimum tibi debeo: atq; amplius etiam pro diligen-
 tia illa tua, quam in conquirendis D. Laurentij Grylli in Diosco-
 ridem prælectionibus impendis. Sumptum omnem libenter, vt
 par est, dabo: præsertim cum bonus & eruditus ille iuuenis, cuius
 epistolam ad me misisti, hunc laborem se subiturum receperit.
 Charus mihi est optimus & doctissimus vir parens eius D. Butz-
 lius. Vale. Tiguri 1565. Februarij die 4.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
 Occoni, A. F. medico.

TV verò mi suauissime D. Occo nimium officiosus es, & ni-
 mium mea causa laboras: ego vicissim officio meo non satis
 facio, partim quòd facultas non datur aliquando, partim quòd
 occupationes meę adeò me obruunt, vt & rem familiarem & alia
 necessaria vel negligentissimè, vel omnino non curem: vt meip-
 sum quoque, meamq; valetudinem. Dabit Deus his quoque fi-
 nem, *καὶ τότε καὶ ἡ ἐργασία ἡς ἀπαιτεῖται τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζῴουσιν*. Literas tuas o-
 mnes ad me peruenisse puto. Quod mihi libros aliquot vete-
 res in membranarum descriptis polliceris, gratiam ago, non pe-
 to tamen ad me mitti, nisi vnum aliquem, quem tu ipse præ ca-
 ueris vel doctiorem, vel instituto meo saltem vtiliorem iudi-
 caueris: is si placuerit, petam etiam alium postea: sin minus,
 voluntas tamen tua mihi pergrata fuerit. Caralogus Biblio-

EPIST. CONRADI GESNERI

thecarum parentis ac tuæ, quo vetustiores tantum ac rarior
 res libros enumeras, periucundus mihi est, & permulta in eo ha-
 ctenus mihi incognita reperio, quorum usus erit, tum ad primum
 Bibliothecæ romum eiusue Epitomen, si aliquando recuderetur, tum
 ad secundum, quem (vt scripsi nuper) intra annum à se recusum tibi
 Typographus mihi affirmavit. Sed velim te in altera solùm clare-
 re facie scribere posthac, dissecare enim soleo. Perge igitur gratias
 paulatim pro tua commoditate, ero (cum Deo) aliquando gratus.
 Quæ de familia vestra, parente & auctore scripsisti, ea me plurimum
 oblectarunt, & Deum oro, vt sicuti hactenus magno cum honore
 ob doctrinam & virtutes *τὰς προσηνέας* familia tua, non patriæ se-
 lum ornamento fuit, sed exteris etiam passim innotuit: ita postea
 hac ipsam insignibus, pietatis verò in primis nomine (quæ certe
 in tuis literis semper elucescit) eruditis, bonis ac pijs hominibus
 & sibi in primis probatam, eandem perpetuò conseruet. Fax
 idem vt vxor grauida feliciter enitatur, & filium parentibus
 uosq; in longam usq; senectam iucundissimum pariat: hæc enim
 (*ἡ ὑμῶν ἀδελφὴ*) maxima humanæ felicitatis pars est, qua ego hactenus
 nus careo, & carebo nimirum *ἐπεὶ τὸν πατέρα ἔχον καὶ τοὺς υἱοὺς*. Multa ex literis tuis didici
 rum ac vocabulorum, *ἀλλ' ὅτι οἱ ὡς διδασκάλου ἀπὸ τοῦ καὶ πρὸς τὸν*
καὶ πρὸς τὸν. Typographi nostri intra biduum primum redierunt, Po-
 franckfordia: quos his diebus alloquar, vt, si fieri possit, Po-
 sitiones vestras alter eorum excudat: sin minus, mittam Basileam.
 De succini & theriacæ viribus, Domini Stengelii senten-
 tiam ingeniosissimi & doctissimi viri, libenter cognoscam. De
 Grylli lucubrationibus non amplius cogito: plus satis à te circa
 eas laboratū est, & sanè suspicor etiā ipse Rondelletiana esse quæ
 reliquit. Froschoueri numismata ex argento omnia sunt: ex illis
 quæ petas videre intelligo, & si obrinere potero, mittam. Primum
 saltem certo nuncio mea tibi mittam, his literis addere nolui, quæ
 primum Scaphusie morabuntur, deinde Lindauia, tertio Mem-
 minge. Remittam & Catalogos aliās, vt petis. Phisaspalum ve-
 strum non liquefit. D. Michaëlis Razpeck epistolam ad te, legi
 & quod suspicabar, figmentum esse video, quod in S. Onophrii
 Abbatia contigisse libello Bononiæ edito narratur: Pro hac vere
 diligentia tua, & in cæteris omnibus, quæ mea causa facere non
 desinis, immortales tibi gratias habeo. Nouum etiam mihi fuisse
 medium ad spinas deuoratas & hærentes, per cereum demitten-
 dum: Legeram (apud Aëtium ni fallor) de spongiola oleo emollita
 expressa.

expressaq; deglutienda, sed filo transfixa, quo retrahi queat. In primis verò admiratione me affecit Poloni illius viri non hominum modò omnium, quorum memoria extet, sed belluarum quoque ^{deopordio}. Eius nomen & locum, si per occasionem commodè olim rescieris, adde: etsi opus non est. Cœptus est his diebus imprimi hic libellus Practicus in arte nostra, medici cuiusdam Gallies, aut prius absolutum iri: si vixero, mittam: multa enim non cognitione digna & quædam etiam ^{wapádofa} habet. Ad proximas nundinas Zurzachij apud nos mox à Pentecoste futuræ, si quem vestratum profecturum nosti, eius nomen indica, & ubi nam Zurzachij reperiat, ut per illum fortè numismata aut aliud mittam. Nunc nihil mitto, præter Catalogum Pernæ Typographi Basiliensis, qui mihi abundat. Quod de pirola indicas remedium, placet: & digna est vestro nomine herba, quæ siue Oconia, siue alio nomine, quod tu posneris, vocetur: nam vetus eius nomen nullum adhuc inuenit nostra æras. Limonium certè non est, ut quibusdam videbatur. Velim autem pluribus etiam modis facultates eius à vobis experientibus confirmari, ut succum, aquam destillatam, puluerem, intra corpus ægrotis diuersis propinando, quibus secundum rationem convenire posse vobis videbitur. Colligi poterit cum florebit. In eo etiam igitur, si me amas, ut facis, mihi morem geres. Herbarius parentis Germanicus valde antiquus, nihil fortè nisi translatus ex Latinis & Arabicis medicis continet. Vix mihi veterum scripta euoluere vacat: si tamen tibi aliquid auri, quamvis in stercore larentis continere videatur, specimen aut folium vnum, potius quàm totum mitte. Pergameno inscriptâ epistolam cum tuo etiam iudicio (cui plurimum tribuo) nihil solidi videatur continere, non desidero. Gentianæ succo febres (terrianas longas & nothas & huiusmodi) sanavi iam bis aut ter, illico, tutòque. Eupatorii aquatici (vel Auicennæ quorundam) radices fibras in vino nuper decoxi: bibi colatum, unde per horam post, alius urinæque copiose motu sunt: & vomitus postea duodecies ferè, pituita quàm plurima euacuata, multò tutius & facilius quàm ab elleboro fiat. Ego Alardum Amstelredanum tuum in Marbodeum de Gemmis videre cupio. Mitte Zurzachium si potes, remittam. Saluta amicos, in primis venerandum D. parentem tuum. Vale. Tiguri 1565. Maij die quinto.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Osconi, A. F. medico.

Accepi libellos, & quæ misisti omnia, gratiam ago: scribam
autem proximè vberius. Nunc festino vt mittam numismata
crea, numero octodecim, quæ omnia tibi dono: si tamen ex eis al
liqua non desideres, per occasionem remittes. Curo tibi describi
librum, indicem copiosissimum numismatum viri illustis D. Aeg
gidij Scudi, qui D. Gassero notissimus, & ni fallor, affinis est. Va
le. Tiguri 1565 Iunij die 16.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Osconi A. F. medico.

Adbinas literas tuas clarissime D. Occo, breuiter respondeo.
nō puto autem opus esse sæpius & breuitatem & raritatem
literarum ad te mearum excusare, qui occupationes meas perpe
tuas iam dudum noris. Vt alia omittā, prælo adorno libellos quor
dam de Lapidibus & metallis, quorum aliquot iam sunt impressi.
Hi ab alijs ferè scripti sunt, sed non editi hætenus, vt videbis. Spe
ro, breui. Addam tamen & nostra quædam, vt cunq; rumuluarit.
In prioribus literis, Kal. Iunij ad me datis, quæ responsum deside
derent hæc ferè sunt. Sculptor nostras, qui cum vxore gauida apud
vos fuit, reddidit mihi quæ imposueras. Pro quibus sanè om
nibus maximas gratias tibi ago. Nimis ego tibi molestus sum,
dum commodato quædam interdum abs te peto: tu verò insuper
etiam munera addis. Sed hæc est tuæ virtutis & in me amoris ab
undantia. Egregiè sanè descriptus est codex ille Græcus, qui
multa Aesopi, Hesiodi, Luciani, & alia quædam continet. Aesop
um fortè senex aliquando, si Deus dederit, cum repuerascere ex
tas solet, nec ad grauiora studia sufficere, cum editis iam ante Græ
cis eius fabulis conferam. Lexicon Græcolatinum locupletissi
mum duobus Tomis Rob. Constantino auctore ante triennium
puto Geneuæ excusum est: id nunc Basileæ auctius receditur. Ego
verò non de Græcolatino: sed de Latino-græco ad te scripseram,
vnum videlicet nuper Basileæ in folio euulgarum mihi superesse,
idquæ libenter ad te missurum me dono, si careas. *Osconi 1565 Iunij die 16*
bellus Galli anonymi à Typographo nemini ante Kalend. Sep
tembris permitteretur: quo tempore, si vixero, ad te mittam: si ra
metu

men, vt multa soleo, obliuiscar, admonebis. Quod Dioscoridis
ἰωάννης D. Gasserus noster, suo meoque nomine tibi donauit, sicut
 & alijs quibusdam, liberaliter fecit: debebat autem suo dunta-
 xat & pupillorum nomine donare. Sed bene est: viri enim boni
 omnia recte accipiunt. Nicolai Myrepsi à vobis editi exemplar,
 nondum habeo: in quo, si putas aut scis contineri aliqua vtilia,
 quibus Fuchsi interpretatio careat, gratum erit, si miseris ex-
 emplar Francfordiam, aut quodocunque commodum fuerit,
 precio eius indicato. Circa Pirolam desiderij mei memor eris.
 Anhimij de obseruationibus ciborum libellum, libenter vidi, et
 si in eo nihil inueniam, quod non melius ab antiquioribus Græ-
 cis Latinisque medicis dictum sit: sicut & in Germanico illo, cu-
 ius folia aliquot in quarto cum postremis tuis pro specimine mi-
 sisti, cuius anthor vel interpret potius, ex Plateario & alijs vi-
 deatur omnia transtulisse. Interim grata est voluntas tua. Inter
 cetera ἱστορίαι (orationes) illæ Græcæ Theologicæ, gratissimæ sunt,
 & in ijs aliquid oculi ponam, cum primum licebit. Numismata
 mea ærea, quæ tibi donaram, non erat, quod remitteres: vtinam
 plura meliora quæ aut habuisssem vel haberem: libentissimè enim
 donarem. Pro tuis quæ insuper donasti, sanè perelegantibus, gra-
 tiam habeo. Froschouer de suis nulla vult vendere: rogaueram
 D. Smilerum nostrum, qui inscriptiones melius quàm ego legit,
 vt quos petiui ex illis nummis, eorum paucos per interualla
 semper à Froschouero mihi impetraret, vt paulatim tibi trans-
 mitterem: sed ille hætenus tum lectionibus sacris publicis suis,
 tum valetudine interdum occupatior, nihil dum præstitit. Insta-
 bo. Ex herbis horti tui, quæ florem album habet, folia longa, por-
 riferè, Asphodeli species mihi videtur: & semen eius vt mihi ser-
 nes, peto. At quæ floribus cœruleis nunc floret, à quadam formæ,
 foliorum præsertim, similitudine, Valeriana Græca vocatur, de-
 scribitur à Dodonæo. Ea quoque mihi abundat. Folium singula-
 re à te missum, Sorbi terminalis est: quæ arbor apud nos passim
 syluestris reperitur: describitur à Trago. In describendis libro-
 rum titulis, nimium tu quidem mea causa laboras: quare pluri-
 mus ante aliquot menses magis quàm nunc. Eorum quæ Basi-
 lea cusa sunt, non opus est titulos poni: Germanica etiam non
 desidero, nisi maiores aliqui libri fuerint & antiquiores: aut mi-
 nores quidem, sed quos mentione dignos tute iudicare possis.
 Theologica Germanica plerumque omittes, *τὰ ποικιλιὰ* præsertim. *ἡ*

EPIST. CONRADI GESNERI

Si aliquando in via te viderem, non ducam. Nerij sylvestris seu alpini potius, duas aut tres species, egomet in altissimis montibus sæpe legi: fuit enim men grata pictura à te missa: ego enim speciem eius aliam cum floribus & fructu depinxi: tuam verò cum fructu tantum. Si ratum fuerit mitte. In seminibus enim & floribus ^{in piceis} ~~in piceis~~ pingendis, valde sum curiosus. Quod ad plantæ nomen, si quod Germanicum audieris impertire, Latinum aut Græcum nondum inveni, neque cognationem eius: nam cum Lauro & Nerio nullo commune habet, sed fortè cum Cistho Ledœ. Aliqui Balsamum alpinum vocant: & putarem ego extractum arte è floribus eius folijsq; oleum, balsamo vero non multo inferius & odoris gratius & viribus futurum. Picturas illas herbarum, quæ olim Sigismundo duci Austriaco allatæ feruntur, iam olim etiam D. Hieronymus Heroldus Norimbergensis medicus ad me dederat, forma & coloribus nonnihil diuersis: eam cui quaternaria folia lata sunt, Alilium vrsinum & Germanicè Sigwurtz vocabat: alteram verò cæruleis floribus insignem, speciem Palmæ Christi. Mihi picturæ non probantur, & neutiquam verè ad vinum expressas puro. Tibi tamen gratias ago, nam mihi etiam talia, occasio esse ad inueniendâ quædam possunt. Quæ de albo luteoq; Asphodelo scripsisti libenter cognoui, semina vtriusque desidero. Crocei lilij genus, de quo scribis, folijs iridis, procerioribus, à quibusdam Lilium Turcicum, aut Gladiolus Turcicus dicitur: ego hunc quoque Asphodelis cognatum iudico ex radicum forma. Crescit mihi in hortu pulchrè iam aliquot annis: flores ephemeri sunt, vt Lilium ephemereum vt Asphodelus ephemerus rectè vocari possit. Semen nunquam mihi protulit. Mitto indicem numismatum D. Aegidii Scudi, quem cuperem aliquando à te remitti, propter D. Simlerum, qui id petit. Hæc ad epistolas tuas. Venerandum senem D. parentem tuum semper saluari opto, etiamsi non expressero semper. Vale 1565. Iulij die 8.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occoni A. F. medico.

Quod tam benignè & liberaliter, vir optime & doctissime, me, quæ scientissimus rei herbariæ Guilandinus ad te scripsit, mihi communicasti, plurimum te amo, & gratias ago immortales: legi enim ea summa cum voluptate, & plurimum inde profeci.

fecit, quod ingenuè fateor, etiamsi aliqua ex illis iam prius intelli-
gebam. Vtinam obseruationes suas, quas plurimas & rarissimas
vir ille habet, maturè nobis in lucem edat. Ergo non styrax est,
quam mihi demonstraeras arborem Augustæ, sed Barba Iouis à
me olim existimata (quod incanam veluti barbam circa fructum
à qua sententia nunc facile cedo doctissimo Guilandino, quo her-
cule in quàm plurimis præceptore vti, optarim) eademque Co-
tinus Plinii, & alijs diuersis nominibus. Cotinum esse, iam ab a-
lijs audieram, & scripsit Anguillara. Coccigryam Theophra-
sti, ego primus appellauit, ni fallor. Sed considerabo omnia per-
ocum accuratius. Tota hac æstate in pingendis ad viuum pictu-
ris stirpium occupatissimus fui, sumquæ adhuc. Vtinam & Coc-
tigryæ tux iconem absolutam habere possem aliquando. Ra-
mulum quidem habeo siccum, cum folijs & fructu pappisquæ: sed
integriorem malim, & flores quoque: tibi ne floruit aliquando?
Sagapeni etiam illius, quod in patris, ni fallor, hortis ostende-
bas, picturam perfectam desidero, è seminibus enim, quæ dabas,
nilul prouenit. D. Fuchsi commentarij stirpium, meruo ne diu ad-
huc non euigilentur. Voluissim ego & mea diutius premere: sed
initat Typographus, qui multos iam sumptus sustinuit. In Coti-
no cui vt mentionem honorificam faciam, mereris: cupioq; in a-
lijs etiam pluribus occasionem à te mihi fieri. Plura hoc tempore
non licet. Ignosce. nam ne relegere quidem præproperè scripta,
vacabar. Deus Opt. Max. in hac cœli insalubritate te nobis inco-
lumem seruet. Si absq; tuo incommodo ad nos venire posses, per-
gratus mihi tuus aduentus foret, & hospitium meum tibi para-
tum. Vale. Tiguri 1565. Septemb. die 26.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Oconii A. F. medico.

Proposito mihi descripto gratias ago. Rondelleij dictata
in lib. 1. Dioscoridis manuscripta habeo: in quibus reperi eum
mirantem, corticis de radice Aspalathi à nemine vsquam mentio-
nem fieri, præter quàm in hedychroo magmate. Non dubito, quin
D. Laurentius Gryllus medicus (quem olim iuuenem Augustæ vis-
di) tibi notus fuerit: is Ingolstadij puto non ita pridem dum pro-
(vel dictata) doctissimas reliquit, quas si posses, mihi ab aliquo

R

EPIST. CONRADI GESNERI

auditorum eius impetrare commodato ad breue tempus, bona
de remitterem illi, qui concederet, vnà cum munere aliquo, vel li
brq aliquo ex meis donato. Posses etiam pro te ipso petere, & per
adolefcentem aliquem transcribi curare, tum indicato precio ad
me mittere. Mone obsecro omnem lapidem, vt hac in re mihi fa
tis fiat. Quod si exemplar quoq; Dioscoridis Græcum aut Latinum
quo D. Gryllus vsus est, precio iusto emi posset, id etiam emerem.
Redeo ad epistolam tuam. Matthioli locis, in quibus à me causat
tit, respōdere omnibus facile possem, sed differo certas ob causas.
His scriptis, ad epistolam tuam, cui nondum respondisse me puta
bam, responsum à me animaduero. Nimia occupationes memo
riam plerumq; mihi excutunt. Itaq; venio ad vltimam tuam, sexto
Kal. Nouemb. datam. Molucca vel Cōstantinopolitana herba mi
hi etiam ante biennium nata, & probè depicta est. Videtur autem
ad Lamium vel Vrticam mortuam quodāmodo accedere soleo.
tamen (vnde ego maximè cognationes stirpium iudicare soleo)
gura differt, vt pote triquetri. Gladiolus Indicus meus nondū
hi semen protulit, essi iam bis aut ter floruit. Vere proximo tibi in
rimus, & nuncius rectā contingat, partem radices libenter vnde
pertiar: facit enim propagines quasdam radix, quam nuper vnde
pingerem effodi, & Asphodelis cognatam esse deprehendi. Pe
nobiscum hactenus clementer egit, & nunc etiam nonnihil rem
fit. Præter eam, catarrhus etiam epidemius quidam cum febre plu
rimos inuadit, sed nō exitiosus, aliquibus tamen satis grauis. Cl
rissimo D. Gassero nostro plurimam salutem dices. Antidoti Sarc
nicæ 3ij. proximè ad eum misi. Non est autē quod præferas ei Ther
riacam & Mithridatium tanquam notiora, cum nihil nisi nota re
media nobis recipiat. Theriaca autē & Mithridatium, ignotis quib
busdam & sæpe exitiosis rebus cōstituantur. Scinci enim & è viper
ris trochisci & alia quædam mihi suspecta esse solent. Hoc tem
pore, quoniam ex Italia trochiscos de viperis habere non possu
mus, & si possemus, etiam nimio venduntur, & suspecti sunt no
bis: pharmacopolis nostris me super hac re consulentibus respō
di, mihi videri sulphur viuum optimum & quale Dioscorides pre
bat, eadem omnia præstare, quæ à carne viperarū expectari poss
sent: & ideo placere mihi, vt faciant trochiscos ex tali sulphure &
speciebus oxymelitis mei maioris pari portione mixturim. Malu
meliti meo easdem quas viperarum carni vires tribuerim. Malu
autem species, vt vocant, quam oxymeli ipsa iniici, ne propo
acetum tota ferè compositio acescere possit. Eius rei periculi fa
ciemus

ciemus in parua quantitate, & mittam ad te specimen, si admonue-
 vis, aliàs, Deo dante. Interim iudicium tuum nosse cupio, cum a-
 liàs, num si admittas sulphur, quod & quale præcipue probes, &c.
 Folia quædam impressa in ducatu Vuirtembergensi de vsu pilula-
 rum contra pestem, hodie primum vidi, putò autem pilulas illas
 constare ex euphorbio, mastiche, croco, nescio qua analogia mix-
 tis. Si nosti, & successum quoq; breuiter quæso significa, nisi fortè
 id ipsum est, quod Lycobatræ Dectæ nomine iam dudum ad me
 scripsisti. Lycobatræ nomen pro Vuolffgango recentius esse ap-
 parer & confictum, sicut & Dectæ nimirum. neq; enim ex veteri-
 bus quenquam sic vocatum legimus: nec verisimile est, cum Græci
 duo nomina huiusmodi, nisi alterum gentis esset, non sint coniun-
 gere soliti. Venæ sectione in peste Lugduni nuper qui vsi sunt, ple-
 rosq; petiisse ad me scripsit medicus Ioannes Bauhinus, cuius ob-
 seruationes, vt à D. Funckio nostro peteres proximè monui. Heri
 accepi duas viperas veras, viuas, marem & fœminam, è media
 Gallia missas: quæ quomodo mihi per hyemem & postea confer-
 uandæ sint dubito. Cuperè eas seruare, vt ex eis multiplicatis ali-
 quæ semper ad theriacam deligi possent. Viperæ verè dignoscun-
 tur hoc maxime signo, quod in capite non paucas & magnas squa-
 mas habeant, sed multas & non maiores quàm in reliquo corpo-
 re. Anitoxæ semina. & Amomi Tragi (quod fortè Ammi verum
 est, aromaticum, subacre, subamarum) rectè coniicis ex meo horto
 esse. Amomum facile crescit: Antitoxa nescio, an æquè facile, er-
 go in horto meo ex radicibus ad me missis superiore aëno prodiiuit, &
 probè maturuit. Alterū montiū indigena herba est, & omnino spe-
 cies Aconiti, sed salubris, quod meis experimentis noui. Iuxta mo-
 schatæ, quam sic Rhati appellant, ad epilepsiam puerorum, vsum
 non alium audiui, nisi quod ferculis eorum pollen eius miscetur:
 quocumq; autem modo exhibeatur, saluberrimam fore puto. Non
 nisi in montium excelsorum iugis nascitur, circa perpetuas ferè ni-
 ues, sicut & Doronicum, quod & ipsum in hoc morbo & vermigine
 comendat. Kreutzkraut, Senecionè esse non dubito. Scio ego etiam
 Rostri porcini, si rectè nomino, Rörlekraut pleriq; vocant, a-
 quam destillatam, præsertim si in vino prius per aliquot dies ma-
 cerata sit, in epilepsia pueris alijsq; plurimum prodesse. De Squa-
 maræ & Lactucæ aqua cum syrupo papaueris, proximè (ni fal-
 sor) scripsi. Valentudinem tibi meliorem ex animo opto, vt viuas
 diutius animæ dimidium meæ. Paramus hic confectioem de
 Karabe, saccharo cum aqua rosarum, interdum & cinnamomi

EPIST. CONRADI GESNERI

aqua, dissoluto cum modico zinziberis, & olei succini guttis quatuor, ad vnam sacchari libram. Ea mirè confortat cerebrum. Si cathure & styraceliquida & succino pauco destillato oleo futuram coronalem illineres, ficeret fortè catarrhum & cerebrum confunderet. Balsami etiā artificialis alicuius guttis paucis cū syrupo aliquo, quid si interdum vtereris? Pro lichene, in syrupo de cithreo cum rhabbarbo, scribis vos vti Luitius Fracastorius, quod equidem probo, ipsum tamen lichenē etiā tota hyeme viuere puto, si fallor, indica. In propositionibus vestris habetis puto, in peste aliquando propter symptoma, vt anginam, pleuritidem, secandam esse venam. Sed considerandum est, si pleuritis maligna ac pestilens sit (qualem nos vere superiore frequentem habuimus) venę sectionem plerumq; obesse: & si conueniat, magis ad malleolos quā in brachijs conuenire, &c. Vale in Domino, & quia non relegi, non corriges τὰ προηρημένα καὶ ἀντιρρήματα. Vale. Tiguri 18. Nou. 1564.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occioni A. E. medico.

Remitto tandem librum vestrum manuscriptū, & gratias agere maximas clarissimo viro D. parenti tuo & tibi pro hac candida liberalitate vestra. Permulta in eo reperi, quæ cum plerumque cerent, exscribendā curauī per adolescentem, cuius opera vultus leo: & idcirco signa quædam passim in ipso libro notauī, quā in eo si quid peccatum est, veniam peto. Plurima ad lapillos & gemmas pertinentia notauī, non tamen omnia, circa imposturas præsertim quæ multiplices sunt. Librum meum περιτρίβειν καὶ μισθώσασθαι nondum absolui, nec scio quando vel hunc vel alia mea absoluere possim, tortantibusq; alijs occupationibus publicis & priuatis subinde distrahor, vt quæ mihi tanquam ἐργον proposuerā, vix παρίσταται & quidem raro respiciā. Quodcumq; tamen prodierit, quod spero huiusmodi me proxima futurum, exemplar ad te mitram, vt in ijs quæ à vobis accepi, me vestri memorem fuisse intelligas. Psilothrum vestrum quo parens puto sæpius vsus est (cuius hoc in libro mentio fit) descriptum per ocium, si placet, mitte. In syrupo de eupatorio vestro pro suchaha, spinā Arabicam substituitis, pro ignoto quæ ignota Mithridatiū secundum Damocratis descriptionē fieri probo, & c. puto esse, quæ à Diosc. in Præfat. lib. 6. ἡ μετὰ τὴν μισθώσασθαι & cognominatur, & eandem, cū Mithridatium nominatur simpliciter, intelligendam. Hæc enim inter alias antidotos Mithridati attribuitur plurima

plurima simplicia recipit. Et quanquam scincum quoque recipiar, non tamen hanc *σκήν* priuatim dictam esse coniecio, sed alteram quæ Mithridatis Eupatoris cognominatur, ac scinci amplius accipit, ut vel ea, vel *ἡ σκή τῶν αἰματόων* Mithridatios minor dicatur. Aegineta quidem descriptionem Damocraticæ similem habet, & *σκή* inscribit, sed maior authoritas est Galeni, qui secundo de antidotis, non aliam diascincum quàm Mithridatis Eupatoris facit. Theriacum autem Mithridatium eodem in libro, cum in plarispq; & maximi momenti rebus theriacæ Andromachi simile fit, & è viperis quoque pastillos requirat, non esse putarim Mithridatium propriè & simpliciter dictum, cum de eo Galenus scribat, ad eadem ferè valere, ad quæ theriaca, exceptis viperarum morfibz: atqui theriacum hoc Mithridatis, non minus quàm Andromachi, contra viperarum morsus valeret, cum earum quoque carnes & eadem maiorine dosi (pauciora enim reliqua miscentur) recipiat. Hæc de Mithridatio diligentius nunc à me perpensa, scribere volui. Alia in aliud tempus differo. Vas enim Froschoueri nunc clauditur. Hæc solum addam. Casia nigra, de qua quæris, in capite de Casia apud Dioscoridem, pro optima Casia describitur. Apud Galenum quidem in præcedentis statim antidoti mentione, Casie nigræ radix nominatur, errore forsàn aliquo: nam Chameæcam (ni fallor) veteres quidam Casiam nigram vel Cneorum nigrum dixisse videntur, cuius fortè (nō vacat iam quærere) radice etiam ad purgationes utebantur, non folijs modo et fructu. Sed in alijs antidotis aliquot, Mithridatijs præsertim, simpliciter Casia nigra, aromatica nimirum (non Aegyptia illa solutina, quam recentiores aliqui nigram cognominant) nominatur: Arion in Damocratis descriptione, nomen mutilum est, vtrasteriscus appositus notat, & carmè mutilum indicat, Martianus Rora interpres, Asarum legit. Cordus Aron interpretatur, Ego neutrum horum probo, vtrumvis enim legas, nō impletur versus. Aegineta omnino præterijt. Quod si versum ita legas. *Αἰσὼν τὴν καὶ ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς σπονδύλης*, & ille constabit, & Aristolochia Mithridatio conuenit, cum in alia eius descriptione, sicut & in alijs quibusdam antidotis, legatur. Pestis viciniam meam, duobus in locis inuasit, Si quid ab eo tempore, quo de remedijs huius flagelli inter nos egimus, boni in mentem tibi venerit, communica maturè: &

Deum pro me ora. Vale. Tiguri

Augusti die 28.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Occoni, A. F. medico.

NUperrimè ad te scripsi, nunc cum Froschouerus dolium ad vos mitteret, remittere volui, oblitus antea, excerpta illa de lapidibus è Plinio, sed cum cogitarem fortè adhuc vsui mihi esse posse, retinui: quamuis ex solo Plinio omnia sint. Secundū editio-
nē libelli nostri de peste mitto, mutatis vel adiectis potius de phle-
botomia quibusdam. Andernacus Argentinæ etiam nuper dialo-
gos 4. de peste edidit, Latine: quos accepi his diebus: sed nondum
legi. A D. parente (quem saluum opto) quære mihi, quæ sit herba
Mlagherfraut: cuius aquæ destillatæ ad colicam vsum esse, in ma-
nuscripto vestro libro legi. Anno 1539. Augustæ impressus est liber
Germanicus apud Henri. Stainer, in 4. hoc titulo: *Kalender von
aller hand artzney durch anzeigung der planeten.* Sunt autem
libri V. quorū vltimi de aquis destillatis author est Mich. Schirch
vbi inter alias folio 61. b. nominat *Manchel* / & 62. b. *Pfaffen-
Frant* / *Zickel*: quæ nomina non intelligo, & à vobis discere cupio.
Scire etiā velim, an tu, aut D. parens videritis Petri Hispani *The-
saurum pauperum* impressum, aut aliud aliquid eius: & vbi im-
pressus sit. In Ioan. Agricolæ de peste libro, *Schwartzwurtz* &
Meiendistel / quænam sunt herbæ? Ambrosius lung in libello de
peste (Augustæ puto impresso in 4. quem desidero) *Been alba*
& rubrum nominat *Regenwurtz* / nescio qua de radice sentiens
nam Germanicum nomen *Been* vtriusq; hætenus (quod sciam)
nemo scripsit. Idem folio penultimo *Weintropsen* / nescio quam
herbam. De his per otium à te institui cupio. Plura nunc non licet.
Vale. Tiguri 1565. Ianuarij die 15.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Occoni, A. F. medico.

Literas tuas 3. Non. Feb. datas accepi: quas verò octiduo ante
ad me datas scribis, ex hætenus nondum ad me peruenerunt.
& sanè dolet mihi, quod tibi & D. Gassero, quantum ad illas liti-
ras, respondere nunc possum. De theriaca non vacat amplius: (ca-
pira & caudas viperarum præcidi, probo.) Theriacam putas non
posse dici antidotum, in qua non sint viperae, siue viperae. An verò ex
dem ratione nullum esse splenicum dicemus, in quo nihil splenis
sit? An potius satis est, si spleni medeatur? & theriaca si
medeatur, *in arduis & in rebus difficilibus* / Extrant autem theria-
ca dicta

cædictæ antidoti multæ, ante Galeni & Andromachi etiam tem-
 porâ composuit, & per celebres, quibus vipera nulla est immixta.
 Sed hæc ^{πρὸς ὀφθαλμὸν} inanis disputatio suspendatur, si placet. Ele-
 ctuarij Lupi descriptionem puto D. Funckium nostrum habere. in
 Euanymio meo vix puto reperiri. Si D. Funckius non miserit, à
 pharmacopola petam: etsi sciam me quoq; domi habere, sed in ran-
 ta de peste schedarum multitudine, vt horæ aliquot ad inueniendū
 mihi perirent. Theriacam communem cum sulfure, &c. pharma-
 cus: pro pecudibus solū vendit. Cannæ Indicæ radicis duntaxat
 per se, suo tempore picturâ sufficit: nec opus est magnitudinē re-
 præntari, ne sumptus fiat, vbi nō opus est. sat est formam ipsam
 diligenter in paruula scheda exprimi. D. Rauchuuolff nouo spōso,
 omnia fausta & felicia precor: & pro Cepa Portugallica gratias
 ago, petieram ego, nō aridam, sed viuam ad me mitri suo tempore,
 modica terra admixta, vt plantari in hortu meo posset, quod effi-
 cies aliās, facili autem D. Funckius missam ad feradicem, terræ
 mandabit, donec tabellarius aliquis rectā huc laturus detur. Pissas
 sphalum tuum libenter vidi, meū nigrius est, et substantia nonni-
 hil differt, sed omnino cognata sunt & ^{ὁμογενή}. Conferam cum meis
 per ocium. Ad theriacam, an hoc aut aliud asphalti genus addatur,
 non ita multum referre puto: ponerem ramen Iudaicum, quod in
 Italiam abunde nunc affertur. id purissimum, nigerrimum, splen-
 didissimūq; est, & grauissimè olet. De Aruernico, quod mollè
 est pulvis instar, nuper tria vel quatuor catapotia paruula hysteri-
 cæ dedi: quæ mox sanata est. Frisius noster nuper defunctus, pauld
 ante mortem Froschouero Typographo numos suos veteres (qui
 omnes argentei erant) omnes dedit, nescio quantifanè. Froschoue-
 rus id mihi aperire noluit: et cum satis sit diues, venditurum se ne-
 gat. Numum victoria Helueticorum à Gallis parta insignem, non
 memini me vidisse. Doleo nihil me hac in re hoc tempore tibi gra-
 tificari posse. Si quæ aliās occasio se obrulerit, non negligam. Pla-
 thonium tuum nondum videram. accersam Basilea. Mentio tamen
 eius sit in Epitome nostra, quam Simlerus noster auxit. Ex libris
 illis qui numismata continent, Iacobum de Strada tantū vidi. Hu-
 densis, si vixero: Gratissimū fuit videre indicē Goltzianæ officii
 næ: cuius conatus promoueat Deus. Διακαταμίθης inscriptionē Galē-
 ni et alijs Græcis omnib; vsurpatā puto: et vt de nomine nihil dica-
 mus, in re ipsa, nō probō aliud calaminthæ genus, quā unū inter alia

EPIST. CONRADI GESNERI

præstantissimum, nempe montanum addi. campestre ignavius est, sicut & aquatica & odore etiam graui aut ^{appeto} ingrata. Succini gleba nudiustertius è manu mihi lapsa & duas in partes fracta, reperi intus chalcanthum rubiginis instar efflorescens, colore partim albido, partim fusco, & rufio, et luteolo, &c. non in solida integra dem succini parte: sed ubi rima fuerat. & cum gleba adhuc eandem esset, in superficie eius locis quibusdam canis iam pridem esse ^{scilicet} animaduerti, & sapore ipso facillimè chalcanthum animaduerti, eodem ferè colorum discrimine, quo Chalcanthum misy & sory discernuntur. Hoc veluti rem nouam, & miram animo indicare volui. Puto autem non casu, vt si fortè cum vitriolo aliquando coniuncta hæc gleba fuisset, sed natura & ex ipsa succini substantia vt ex ferro ferruginem, chalcanthum hoc natum, non tamen aliquo tamè eius vitio, humore alieno scilicet, qui rimis & partibus cauis insidere solet: vt neq; chalcanthum fortè in terra, sine aliquo cris subterranei vitio nascitur: neq; ferrugo, nisi vitiato ferro, innascitur. Sed quorsum hæc? Eò sanè, vt admiremur naturam rerum: & succini cum chalcantho cognationem naturæ similis ac viribus nimirum intelligamus: & succinū omnino fossile quod esse, nō supra terram nasci, aut ex arboribus desuere. Hæc vellem te communicare cum aliquo rerum fossilium perito homine, qualem præcipuè D. Peucerum hodie esse puto, (quem audio innumeras succini differentias habere,) vt iudicium eius audiremus. Succinū cimen exiguum chalcanthi è succino illo abradi mitto. Pro Panchymagogo illo nouo tam copiosè descripto, gratias maximas ago: iudicium quidem super eo ferre ego faciliè non possum: cum in his & huiusmodi experientiam ipsam maximè spectare soleamus. Non dubito quin multos lædere posset, sicuti vehementia & efficacia remedia omnia: tempestiuè tamen & à perito medico usurpatum, verisimile est profuturum. Ego in Euonymo similiter ferè succi Ellebori nigri præparandi rationem ostendi, sed cum aqua simplici, non cum aqua vitæ dicta. Memini me aliquando Elleborum nigrum destillasse cum aqua vitæ per cineres: & illam aquam vitæ nullam purgandi vim habuisse, relictam nimirum in fecibus, vt pote crassiore aut tenaciore. Vnde conicio in Panchymagogo etiam vim purgandi manere in fecibus, ab alijs intertilibus & non purgantibus partibus remotam. Sed iudicium in medio & experientiæ relinquo. Hoc addiderim: succum ellebori nigrum, ita vt dixi, præparatum, olim experienti mihi parum placuisse: quod stomachum nimis læderet, & multo magis radicis

radicis infusio vſitata more facta cum aliquibus corrigentibus
in vino alioue liquore. Non dubito, quin videris Germani-
cum librum Hieronymi Brunſuicenſis Theſauri pauperum titu-
lo, qui non contemnendus mihi videtur, καὶ μάλιστα ὅτι ἐκ τῶν ἐν
ἐκπύρην φαρμάκων, ἢ. π. in eo nuper cum legiſſem corpus recreari, &
expurgari ſtomachum hoc remedio.

℞. Ellebori albi ʒ. ſ. Aquæ ardentis ʒ. ij. infunde per dies 14.
exprime per ſiltrum, & da pro vice ʒ. ij. cum vncia vini: volui pe-
riculum facere, & heri duabus ante cœnam horis circiter ʒ. j. boni
ponderis ſumpſi: paulo poſt ſextam cœnaui pro more, bene habe-
bam, ſed in media cœna, feruor linguæ & gutturis augetur: ardo
res quosdam circa ſcapulas, in facie etiam & capite percipio. per-
go cœnare. apporabam, nullo metu. noram enim iam aliàs, alijs
modis expertus, ellebori naturam. mox ſingultus ſuperuenit, &
inſano quâdam æſophagi ceu ſuffocaturus, ſed leuiter: itaq; in-
ambulo, nullo timore, nulla debilitate: & cum ſingultus ferè dimio-
tetur vomitum prouocauit: & mox maſtiches decoctum tepidum
bibit: & (Dei gratia) optimè habui. Perplacet mihi D. Chryſoſto-
mi Houberi (olim diſcipuli mei, vt ipſe ait) medicamentum: pro
quo ne ſim ingratus, aquæ elleboratæ meæ, quæ nunc ad manum
erat, deſcriptionem accipe.

℞. Ellebori albi ʒ. ſ. Gentianæ ʒ. j. ſorum centaurij min. M. j.
Aniſi ʒ. ij. baccarum iuniperi ʒ. vi. cinnamomi electi ʒ. ſ. Macis,
Zingiberis ana ʒ. ſ. Aquarum fœniculi, hyſſopi, ana ʒ. ij. Mellis
deſpumati ʒ. ij. Deſtillantur in cinere. [Ni fallor, addidi etiam a-
cei aliquot vncias, inquiram diligentius. Huius liquoris ʒ. ſ.
dedi cum aliquo ſyrupo, in grauiſſimis & deſperatis quibuſdam
morbis, febribus præſertim, & ſumma cum admiratione mea pro-
fuit illico manifeſtè, nec aliud incommodum attulit, niſi feruorem
aliquem ſtomachi, ſed breuè. In Houberi aqua theriacali, non lau-
do quod liquorem deſtillandū cum ſuis ſpeciebus (vt loquuntur)
diutius ad tertias decoquat. præſtaret enim infundi tantū, ſed co-
larent. Si tamen infuſioni tempus non conceditur & feſtinandum
eſt, ſic etiam fieri poterit. Hæc ferè ad vltimam epiſtolam tuam.
Quod nam tuum de Io. Vogt Vlmenſi medico iudicium eſt? Audio
gratiſſe libellos quosdam, habeo vnum & alterum, de poda-
rato. Libellum de oleis è granis iuniperi & è vitriolo, deſidero.

EPIST. CONRADI GESNERI

Augusti excusum esse aiunt, eiss quid aliud eius de peste presertim extat. Medicamentum de euphorbio, idcirco non laudo: quia mis feruet, & frigidi nihil ei additur: quod si opiu aut simile ad modum trientis saltem adderetur, non dubito quin opima antidoti euaderet. Ego his diebus aegroto, qui tribus mensibus guttam quidem sudoris emiserat, propinaui theriacam cum ex quo croco & vino maluatico: vnde mox egregie sudauit, nulla externa adhibita: Causam vero sudoris omne in opium admixtum reijcio, nō tam ratione, quā experimentis quā plurimis excusatus. Marthioli epistolatum Tomus secundus iam pridem excusandum ferebatur: de quo si quid cognouisti, significa quaeso. Redicem nigram apud Hippocratem, Galenus aspalathi radicem interpretatur: quod nunc forte oblatum mihi scribo, memor, re aliquando de hac radice dubitantem ad me scripsisse, quod ea (purum in magma hedychroum recipiatur. Vidi nuper Italicum miraculum impressum, in quo quidam gloriantur, de nescio quo miraculo quod contigerit ad Slesburgum oppidum, non procul distans a gustu, cum rustici aut plebs ad direptionem Abbatiae S. Onophri conuenissent. Qua de re si quid certi habes, aut habere potes, vale rogo ut perscribas. Ge. Sighartum nostrum saluere cupio: scribere ad eum non vacauit. mitto autē phar macopoe nostrum ad ipsas literas. Item alias ad quendam ministrum typographicum a patre truele meo scriptas, de quo ut inquiras rogo: Et tertias Viennam mittendas, quas ut per tutum aliquem nuncium cures (sacris autē) etiam atque etiam oro. scripsit eas summus quidam amicus meus hic. Quomodo curaris, aut cui commiseris, si placet, proxime mis literis scribe. Vale cum familia & amicis: in primis D. parentis, et D. Achille Gassero, ad quem scribam, ubi primum eius ad me literas accepero. Moibani Euporista iam esse excusa, sed non aut nundinarum tempus forte nos habituros exemplaria, proxime scripsi. Tiguri 1565: Februarij die 18. frigidissima & niuosisimo aeli constitutione.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occoni, A. F. medico.

Reddidit mihi D. Funckius tuas literas cum schedis & libellis aliquot, pro quibus omnibus mihi longē gratissimis, tantum tibi debebo, quantum tu ipse volueris. explorata enim mihi modestia tua est, & liberalitas perspecta. Ex libellis numero quinq; nullum prius habui, in eorū vno sub finē parentis tui venerationis nomen

nomen reperisse gaudeo, vel ob id, ne desit mihi occasio inter scriptores medicos eum numerandi. quamobrem peto, si quid etiam edidit, aut saltem ad editionē parauit, vt admoncas. Electuarium Ricij describitur in Nicolai Massæ de peste libro: nos quidē id parēdē nostrā experientia non possumus. Electuarij lupi descriptio nem D. Funckius iam tibi misisse se ait. esse autē illud contra pestilentiam optimum remediū, & in sudore ciendo efficacissimum, multiplex experientia tum in proxima peste, tum aliās experti sumus crebrō: compositio eius per placet, ex theriaca, bolo, & succis herbarum quarundam, calendulæ, rutæ, absinthij, &c. Schwartzgourz esse Symphytum maius, ipse quoq; suspicabar: et in catalogo stirpium meo quadrilingui, quem ante annos 22. edidi, Germanicum hoc eius nomē adscripsi, *Magherfraut* / Gallion est *Tra*go: ex quo tunc etiam nomenclaturam illam posui eodē in libro. nomen id factum, ab eo quod medeatur generi cuidam scabiei aut impetiginis (ni fallor) quam Germani vocant *den mager* / vi abstergente & siccante. *Meiendistel* quæ sit, ex te primū nunc didici. *Pfaffenfraut* inuenio apud *Tragum* melissam esse. *Manchel* & *Sickel* nondum inueni: non displicet tamen coniectura tua, *Sickel* forte esse siclam, id est betam. de his, & de nomine *Regen*ourz, si per occasionem ab externis medicis aliisue interrogaentis, gratum erit. In libello consilij contra pestem, quem parens tuus cum alijs tribus medicis Augustanis confecit, *eyssperbeer* nominatur, in D. quaternione folij vltimi facie secunda, nescio qui fructus (*Ribes Arabum*, *Occo*.) *Apium* doces vocari *Weintropf* à *Rhetis* vel alijs: si nosti qua ratione, hoc etiam adde. sum enim *alia* & *Italia* percunctabor: interim grata fuit diligentia tua. *Po*curabo cum fieri poterit primū, aliquot saltem exemplaria impisti, gratias maximas ago. Quæris an succinum ratione caloris aut specificæ qualitatē paleas trahere sentiam. quod iam prius à me explicatum purabam. Sentio autem eorum quæ trahunt, alia calore trahere, qualitate manifesta nobis: alia vi specifica, vt *magnes*, similitudine quadam substantiæ: & idcirco ab ijs non quolibet trahi, sed similia tantū: vnde nimirum fit, vt *magnes* nihil aliud, sed ferrum duntaxat trahat: est enim ei persimile, sed in eodem genere potentius: quare trahit qui-

EPIST. CONRADI GESNERI

dem, non autem vicissim ab eo trahitur. Succinum autem cum non
vnius solum generis res, sed minutissima omnia & ipsum quoque
ferrum & magnetem trahat, idque non nisi prius affricatum ut incale-
lescat, non videtur similitudine substantiæ & vi specifica, ut mag-
nes: sed alio quodam modo trahere: aut certe inter ea quæ calore
suo, & alia quæ tota substantia trahunt inuagorantur: si-
cuti nimirum etiam theriaca, ratione trochiscorum è viperis, vi
specificam contra venena habet, non attrahendo fortè, sed expe-
lendo, ut theodamas ferrum pellit, non ut magnes attrahit: alio-
rum verò plerorumque, si non omnium medicamentorum ratione
manifesta aliqua qualitate venenis resistit. Hoc scio, non omnium
calorem ex æquo trahere: succinum affricatu calefactum trahit
non igne. hoc enim fortè pori eius clauduntur, illo aperientur.
Sed ut aliàs etiam scripsi, non vacat hæc contemplari: nec si
caret, assequi plenè me posse sperârim. Hoc certe affirmârim
multis rebus specificam vim à nobis attribui, propter ignorantiam
nostram: quarum facile reddi ratio posset, & cautius man-
ifesta inueniri, si nervos ingenij intenderemus. Multa enim so-
bilia sunt, quæ nondum sciuntur: & λόγοι τῶν ἀρκῶν apud Geo-
metras celebrantur: quibus ego similes puto qualitates & vi-
as physicas aut medicas quasdam, præsertim ex variarum
contrariarum qualitarum mixtione ortas: qualis etiam theri-
acæ fuerit: ex qualitatibus autem nihil quàm qualitas resistere
potest, non *δοξα*, aut forma *δοξασθε*. Talia fortè etiam prius scrip-
psi, & sum valde obliuiosus, ignosce. Elleborus niger fortè be-
lemnigrum ducit, hoc est, rem sibi similem trahit, sed non sine
suo calore in tertio gradu, quo tanquam organo utitur: ut & ex
liqua purgantia suis qualitatibus si non purgant, non tamen fru-
ne eis. Si theriaca in tertio aut quarto gradu, ut putabas, calida
est, hoc ipso certè caloris gradu venena extinguet: idemque
facerent etiam alia in eodem gradu calida, si corpus nostrum
ea tolerare posset: sicuti etiam frigida. Sed ita extinguendum
est venenum, ut non simul etiam vita extinguatur. quare calida
tenuiorum partium quærimus, aromata aut alia roborantia
addimus, & frigida quædam: ut frigidis calida. Video certè
putredinem, ut summum feruorem, igne aboleri: & similiter sum-
mo frigore: nec refert extra nos, in qua materia ignis sit, quo vi-
timur: in qua, frigiditas summa: in nobis autem refert. Hæc
omnia eo tendere velim, ut rem magis in dubium vocemus, ut si-
plici: quàm simpliciter aut temere aliquid ἀποτόμως affirmemus.
Superior

Superiora & cœlestia omnia fortè καὶ ἄλλα ἐξ ἑαυτῶν agunt : inferiora
 ferè secundum qualitates elementorum, ex quarum tamen multi-
 plici mixtione, & vario pororum situ, &c. magnæ varietates &
 multæ nobis incognitæ oriuntur. Esse verò quædam inter hæc me-
 dia, planè verisimile est. De Laur. Grylli commentarijs in Diosco-
 ridem non sum amplius sollicitus. legi epistolam Buzlij ad te, &
 quantum mea causa laboraris, intellexi. Adolescens amici mei si-
 lius, iam sibi lithotomum præceptorem inuenit. Numismatum lu-
 dimagistri nostri Io. Frisij catalogum D. Funckius & ego, qua-
 lem potuimus tibi confecimus, manum vtriusq; agnosces. Inuitaul-
 cum ad prandium vnâ cum D. Iosia Simlero Theologiæ professore
 reapi nos : qui in legendis numismatis mediocriter exercitatus
 est. à prandio horis tribus aut quatuor legendo & describendo im-
 morati sumus, non sine voluptate & tibi gratificandi & contem-
 plandi antiquitatem, maximam autem partem legere non potuis-
 semus, nisi D. Simlerus dictasset. tu boni cōsules operam nostram
 vlcung; festinatam & imperfectam. Curabo tibi aliàs etiam D.
 Simleri nummorum catalogum: & alios fortè, si petas. Icones il-
 le numismatum Brugis excusæ perelegantes sunt, proq; illis & cæ-
 teris tuis in me officijs atq; beneficijs omnibus, gratias maximas
 ago. In altera epistola tua, significas te literas meas Viennam pro-
 be curasse: quod sanè pergratum est. Aspalathus, quia theriacæ ad-
 ditur, & hodie ab omnibus ferè lignum rhodium seu verus aspa-
 lathus inicitur : quod tamen lignum est, & trunci aut rami pars:
 cum veteres radicem, aut potius radicis aspalathi corticem vsur-
 parent: volui ad te scribere (cùm nobis nunc res sit cum theriaca)
 aspalathi radicis tantum mentionem. extrare apud Hippocratem,
 vthabet Galenus in glossis, eiusq; cognomento nigra: vt de vero
 aspalatho inquirendi maior inde occasio haberetur. Interim lignū
 rhodium (quod ad Ge. Sighardum misi) substi tui non improbo.
 Raphani radix nihil huc facit. Galenus aliquoties vim astringen-
 di aliquam aspalatho tribuit: qualis in corticibus plerisque inest,
 nulla autem videtur in ligno rhodio: quod etsi qui conuinceret a-
 spalathum verum esse, radicis tamen eius corticem potius quàm
 lignum ad theriacam addendum putarim. Opium nostrum esse
 coniū: veterum autem opium ὀπὴν fuisse, atque idcirco acrimo-
 niam habuisse. Sed fortè non omnis ὀπὴς acrimoniam habet. Et vt
 hoc concedam, sequetur opium calidius esse meconio, quod &
 falsum est, & veterum sententiæ pugnat. Hæc scribo ad pleniorē

EPIST. CONRADI GESNERI

considerationem. Io. Vogti libellum per ocium legam: non dubi-
 to autem quin medicus sit empiricus, qui rationis & methodi pa-
 rum habeat. Audio scripta quædam eius nunc imprimi, aut im-
 pressa esse Argentinx. Non probatis tu & D. Gasserus, quod for-
 tia quædam pharmaca, vt elleborum, in memet experiar: quod
 tamen ego vt faciam, multas habeo causas: primùm enim corporis
 mei constitutio cruda & pituitosa, medicamenta aliqua requi-
 rit: & vulgaria parum faciunt. deinde cupio medicamentorum
 simplicium vires certius nosse, vt & mihi aliàs, & alijs consilere
 melius possim, & in scriptis etiã meis non solùm quæ ab alijs
 acceperim tradere, sed & proprias obseruationes: quæ profecto
 in corpore nostro multò melius & certius obseruantur, quàm in
 alieno. Non tamen temere quicquam experior. sed ea quæ scio ve-
 hementia quidem esse, non tamen *indurata*, vt elleborum vtrunq;
 gratiolam, alia parcissimè primùm sumo: & dosim veluti iustam
 na, aut guttas (si liquor sit) paulatim augeo, donec ad dosim iustam
 & cuius vim euacuantem aut aliter agentem percipiam. Ex frigidi-
 dis quidem nullum adhuc experiri in meipso volui: quod natura
 mea frigidior sit: neq; in calidis ferè præterquàm illis, quæ ab alijs
 prius tentata feliciter noui, sicuti elleborum à medicis antiquis
 Hippocrate in primis: quædam à vulgo discere & imitari non me
 pudet. Pauca quædam à nemine prius (quod ego sciam) tentata,
 experiri volui, sensuum meorum iudicio fretus: quos ita exercui
 longo vsu, vt odore saporeq;, plerunq; statim deprehendam pri-
 marum qualitarum non modò inter se differentias, sed singularum
 etiã gradus: & ex solo odore plerunq; etiã vim purgantem
 eorq; confidentius sumere soleo, quæ mihi præsertim etiã pro
 futura iudicauero. Procul autem absum ab ignaua illa Galeni no-
 stri timiditate, qui Lycopersum herbam, quod grauius oleret, ne
 gustare quidem ausus est. In metallicis, quoniam ab odore & sa-
 pore iudicium non æquè haberi potest, cautior sum. Sulfur quid-
 dem aliquoties sumpsi vtiliter & copiose, præsertim è nostris
 thermis. Interim vobis gratias ago pro admonitione vestra. scio
 enim latentes quasdam esse in stirpibus etiã noxas, & quæ sensu
 statim non faciliè deprehendantur, quàmuis ab exercitatissimo ho-
 mine. Succini glebam cum chalcantho insidente, D. Funckio o-
 stendi. eam misit ad me iam olim D. Pontanus, medicus in Saxo-
 nia celebris principum quorundam: de chalcantho tamen cum
 mitteret, mentionem non fecit. Postea verò Laurentius Hiel me-
 dicus amicus meus & professor Ihenæ, succini glebam cum chal-
 cantho

cantho apud illum sibi visam scripsit: sicuti etiam Seuerinus Go-
 belius in libro suo de succino, quem D. Gasserus nunc ad me misit:
 essi non chalcanti, sed melanteria & chalcitidis mentionem no-
 minarimis facit, sed tria hæc genere vnum sunt. Si quid certius a-
 liās cognouero (nam scripsi ad amicum) scies. Bituminis differen-
 tias varias D. Funckio ostendi, quæ omnes quodāmodo aliquid
 picis simile habent, odore, viribus, vsu & substantia: sed cū pix ali-
 qua liquida sit, alia sicca: pissasphaltū purō ad picem siccam ita ac-
 cedere, vt mollietē aliquam ceræ ferme retineat, & ad ignem li-
 quari possit. At si durior fiat, & ad lapidis naturam accedat, bitu-
 men quidem adhuc erit, sed à picis natura remotius: cum pix om-
 nis liquari possit: bitumen ^{non} possit, vt neq; gagares, neq;
 thracius. Thracius autem verius lapis est, qualis est is quē misisti,
 quā gagares nobis notus. Est igitur tuus Thracius, cognatus
 quidem bitumini, sed magis lapidi aut carboni bituminoso. Ampe-
 bus comprobat Agricola) bituminosa, & bitumini simillima est, et
 ad lapidis naturam accedit, quomodo prorsus alienum erit à Picis
 bitumine sicut doctus parenti tuo videtur: ego verò cognitionem
 maximam esse puto; & cum vestro quidem Picis bitumine etiā ma-
 gis quā alijs bituminibus, cum cinere eo etiam colore inueniatur,
 vti libi scribit Agricola. Terræ nomen fortē alicui imposuerit: re-
 peritur enim aliquādo mollior & terræ similior. Pissasphalti Flo-
 rentia ad me missi specimen habeo, sed perexiguum, nigrius mol-
 liusq; vestro, odore eodem. Aruernici liquidi nuper tria catapotia
 hystericæ, quæ profuere, vt scripsi, puto, dedi & colicæ quina. sed
 hinc magis profuit sumptū postea castoreum, quod multo calidi-
 us est. Cannā Indicam perijisse intelligo ex Sighardi literis ad phar-
 macopolam nostrū & doleo: florem quoto à satione anno protule-
 rit, per occasionem sciscitare. De misso ad me catalogo Græcorum
 librorum, quos inclutus Senatus vester hoc anno Bibliothecæ pu-
 blicæ addidit, maximas tibi gratias ago. Vide quæso nunquid in il-
 lis sit boni, quo medicina nostra ornari possit: p me verò nunquid
 ad historiam stirpiū, nomina, vires, aut aliter quoquo modo vtile
 fuerit. Euporistā quidem Diosc. ex Bibliotheca vestra iam olim
 per D. Gasserū mihi cōmunicata; Argentine nunc prodierunt, non
 Latina solum ex Moibani & mea translatione cum Annotat. sed
 etiam Græca, quæ ego adiungere volui: vt translationis aucto-
 ritatē auergerent. Horum exemplar spero te breui à D. Gassero ac-
 cepturum: sicuti & D. Stenglium, sin minus, ego mittam aliās.

EPIST. CONRADI GESNERI

Libros antiquos & nullius ferè precij, vt scribis, qui apud te (forte
& parentem) sunt, cupere in per ocium aliquando separatim ponere
& ijs, qui cum alijs ligati sunt, signum addi: & ab aliquo paupere
adolescente, eorum titulos mihi describi: cui ego pro ea opera aliquid
quid donarem. Sufficiunt autem mihi tituli. Vale. Festinationem
non est quod excusamus vtrinque, cum & familiaritas inter nos fra-
terna: & occupationes vtriusque alteri nota. In schedis separatis
quæ annorasti, grata sunt. legi, & in sua loco reposui: de atriplicis
saluia & elleboro nigro. Authorem illum Italici libri, De gli or-
namenti delle donne, nondum videram. Spina alba quidem, cuius
decoctum laudar ad dentes firmandos, ignota videtur hodie in cu-
ius locum caryophyllata radix substitui potest. ipse tanquam de
te vulgo nota scribit: vnde coniicio eum etiam alia parum firma
habere. In oxymelite elleborato meo, radicem iridis nostram
(vulgarem) intelligo, quæ acrior & efficacior est quàm Florentina
na afferri ad nos solita, etsi odoris suauitate multo inferior. Illyrica
cam non puto adferri: nos hic syluestrem quandam habemus for-
lijs angustioribus, quæ hyeme pereunt, & fructiferam, radice par-
ua acri. hanc putant Illyricam erudiri multi. Pro Costo, zedoariam
ponerem: vel zedoaria & heleni partes æquales. ex Antuerpia
facile habebitis verum, suauissimi odoris, ireos ferme, quem Le-
sirani adferunt. D. Funckio species duas costi ostendi, & specimini
na dedi. Ancillam habeo, cui notissimus fuit senex in pago dicto
nis nostræ, qui cum vixisset annos circiter 130. autumnio superio-
re mortuus est hydropicus. fuit is miles in bello Sueuico vel Heli-
uetico ab exteris dicto. Ultimo suæ ætatis decennio, à sale proci-
sus abstinuit: & ouis magna ex parte victitauit. bis die, & tota
nocte, iam decrepitus cibum capere solitus. Fuit autem semper
in victu moderatus. Rarum hoc *μικροβιότης* exemplum, quod ab
alijs etiam fide dignis ita se habere mihi confirmatum est, ex la-
te nolui. Ge. Sigharto plurimam ex me salutem dices: à quo mihi
sum accepi Ellebori nigri florem lacteum perbellè depictum: pro
quo gratias ago, propter amoris eius in me promptum. In-
bam quidem eam integram & florentem ante annum Como ex
Italia missam accepi, depinxi, plantauit: & crescit mihi nunc in hoc
ro: hoc tamen anno non floruit. Italus qui iam medicus apud nos
mihi asserit, flores ab initio candidos, vbi prouectiores fuerint, in
purpureum colorem verti: quod an apud vos obseruatum sit, sci-
re cupio. Matthiolus enim non in eadē planta, sed in diuersis, can-
didos & purpureos flores reperiri scribit. Posthac ne sumptus
fiam

fiat, ubi non opus est, si quid rari fuerit, vno verbo prius à me ques-
 rat, an habeam: quamuis in nonnullis antequam responsum ha-
 beri possit, pingendi postea occasio præterijt. Vellem vos, & nos
 quoque hoc ellebore genere abundare. valde enim commendatur
 à Matthiolo: & videtur is ipse esse, quem Dioscorides describit.
 Cum de rebus noctu lucentibus olim inquirerem, inter alia ne-
 scio quid mihi relatum est, von dem Bäter liechtie, id est, Baua-
 rico lumine: quod quid vel rei, vel fabulæ sit, cum vacuum tibi
 & Sigharti nomen iam inscripsi albo eorum, per quos in histo-
 ria stirpium profeci. In ea, quia cupio honorificè de D. Gassero
 mentionem facere, propter plurima eius in me beneficia: scripsi
 ad eum proximè (sed ex literæ paulò tardius fortè adferentur)
 & rogavi vt herbam aliquam innominatam veteribus, in suum
 nomen adpropter: & ad idem faciendum te quoque hortetur. Quod
 si parenti etiam aliquam deligere voles, pergratum id mihi erit.
 Inuenietis autem multas nullo aliquo nomine notas, vi autem a-
 liqua medica pollentes: Adelpham aut Occoniam, aut simili ali-
 quo nomine vocare licebit: sed velim, vt quam sibi quisque deli-
 git, eius aliquas vires suis proprijs experimentis confirmatas,
 ad me scribat: sic enim iustius ab eo denominari poterit. Ride-
 bis, non dubito. Ego verò seriò hoc peto: & vos non mihi solùm
 hac in re gratum facietis, (nominis enim immortalitatem ex meis
 operibus nullam vobis polliceri possum) sed artem etiam nostram
 vestris observationibus & experimentis ornabitis: quod studio-
 sis omnibus & posteritati procul dubio gratum & vtile futurum
 est. Non soli critis: multi iam hoc in meam gratiam diuersis in-
 regionibus fecerunt. Nec exempla antiquitatis desunt. Date igitur
 hoc mihi, & intra menses paucos tres aut quatuor circiter,
 mature mihi morem gerite quæso. Ad hoc idem horraberis do-
 ctissimum virum D. Stenglium, D. Rauchvuolff, & quoscunque
 alios ex eruditis & amicis tibi medicis. Etsi enim vos magnè
 sitis philosophi, nec ad particularia illa libenter vos demittitis:
 oportet tamen aliquid dare etiam amicis: & τὰ καθόλου, accommo-
 dare τοῖς ἑκαστοῖς, cum nullus illorum per se sit vsus, horum verò
 maximus. Bursa pastoris antiquo nomine caret: vires eius non
 vulgares quædam celebrantur: in sistendo præsertim sanguine:
 sed temperamentum nondum satis exploratum puto. Matthio-
 lus quidem refrigerare eam dicit, non tamen exprimit gra-
 dum: quem velim artificiosa coniectura indagari: & intra cor-

EPIST. CONRADI GESNERI

pus ac extra, varijs modis, herbar, succi, decocti, liquoris destilla-
 ti, seminum, radicis, experimenta fieri, &c. Vide quam sim
 ἄνθρωπος homo, sed in eum finem, vt multis prosim. Res herbari
 certe infinita est: & plurimorum obseruationibus, iudicijs & ex-
 perientijs conferendis indiget. Si quæ fortè eadem bis ad te scri-
 bo diuersis temporibus, ignosce. obliuiosum enim me reddit
 τὸν ἀπολιπόν μου ἀνθρώπος. Doctissimo viro D. Leonharto Rauchvogl
 S. P. D. ex me: accepi iam pridem literas eius cum herbis quibus-
 dam, & Caralogo aridarum quas habet, sanè copioso & raro. At
 verò responderim ei, non satis memini: & quia dubito, tu quæ
 cum ad me scribes, vno verbo admone. Postremo hoc à te peto
 vt ornatissimo viro D. Christophoro Vuirsungo salutem ex me
 preceris officiosam. Italus quidam amicus meus, vir bonus &
 de dignus hic est: qui ipsum rogat, & ego eius nomine, vti habeo
 Apologos Bernhard Ochini, Italicè, aut Latine (nam Germanice
 cè nescit) eos siue impressos, siue manuscriptos, ad breue tempus
 commodato mittat: aut si vendere velit, precium indicet. Mihi
 titulum herbarij Fuchsiæ, si fortè nondum vidisti: quod opus
 quando prælo subiiciendum sit, nihil dum certi cognoui. Mihi
 etiam scriptum quoddam nostrum de remedijs contra calculum
 lixiui fabalium, &c. quod exercitationis tantum gratia scripsi
 ad amicum quendam nuper. Id considerari à vobis, D. D. parentibus
 Gassero, & Stenglio, in primis cupio: & cum iudicio vestro potius
 occasionem remitti. Amicus is contra calculum bibendam liti-
 urinam mihi commendauerat: ego lixiuium ex fabalibus præse-
 tim prætuli. laudauit. ea occasione hæc scripsi, & ad consideran-
 dum proposui etiam alia quædam. Iterum atque iterum Vale.
 Terrio die Aprilis. Anno 1565.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Osconi A. F. medico.

L Iteræ tuæ Martij die 24. datæ, Aprilis die 18. mihi redditæ
 sunt vnâ cum feminibus, & Mart. Brennij ad te epistola, quam
 remitto. Proijs verò gratias ingentes ago: terræ mandauit eas
 re hora qua accepi. Videram omnia prius, sed quædam olim:
 quædam ex ijs etiam aliàs sata non prouenerant, vt Cineraria,
 &c. Inter cætera Teucrium est, Alceneto à te inscriptum, nescio
 qua ratione. Et Sisarum hortense, cui non rectè Sesamum inscri-
 ptum.

pñiti. Phu simpliciter nominatum, latifolium Dodonæi esse su-
 picor. Alburnum (si rectè lego) mihi ignotum est: quod & olim à
 Sesamoidis Alexandrini nomine ad me missum est. herbam non-
 dum videre potui: nondum enim mihi prouenit. Vterer pro eo
 seminibus Gratiolæ, per omnia (si bene memini) similibus & æ-
 qualibus, sed coloris fusci, nascitur apud nos abunde. Semen illud
 nigrum masculum è Transsylvania, Cayring nomine prius mis-
 sum seminaui, sed nec id prouenit. Mahaleb in montibus nostris
 nascitur. Species illa Dauici, cuius semen è dentiscalspijs Hispani-
 cis collegisti, Gingidium Dioscoridis est. Elaphobosci semē quale
 volui. Vtinam verò viueret adhuc Brennius ille amicus tuus, cu-
 ius literas misisti. potuisset enim quædam recentiora ad nos dare:
 & proculdubio ab illo tempore multa alia ei obseruata fuerunt: &
 verisimile est in montibus illis Transsylvaniæ rara multa habere-
 ri. nec dum potui. ego, vt desiderabam, aliquem ea in regione me-
 dicum inuenire amicum: tu si qua ratione potes, aliquem mihi
 concilies per amicos saltem tuos. De Terebinthi aut Stryacis
 fructu considerabo. Sighartum saluto, scripsi ei nuper, & pro mis-
 so Ellebori nigri flore lacteo scitissimè picto, gratias egi. Per-
 uelut semina eius mihi legi probè matura. Est autem hic ipse El-
 leborus ille niger, quem pro vero rantopere extollit Matthiolus.
 Elleborine herba alia est, quæ et *inimæris*, *ἀλὴ τὸ φάρμακόν ἐστιν* in *τῇ γῆτι*,
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πύρρου, Herniariam Galli vocant, à facultate, qua her-
 nijs medetur: Tragus Emperron, Germanicè *Barnfraut*. Vis
 eius contra calculos, omnium fortè quas Germania nostra fert
 herbarum, efficacissima, mihi à multis felicissimè vñs Italis &
 Germanis mirè commendata est. Spontè hic non crescit: semel
 in hortis sata, quorannis periens restibili semper fecunditate
 redit. Si apud vos fortè abundat, cura mihi colligi suo tem-
 pore, cum seminibus prægnans fuerit, Augusto forsàn: & vt
 de vtendi modo (si vixero) ad te scribam, admoneas. Xylo-
 cassiæ ligni particulam habeo. Rarò qui hinc ad vos profici-
 scatur, occurrit, si quis tamen contigerit, admonebo, & fru-
 ar: inter quæ, quæ & simplicia & alia quædam mihi promit-
 tit: nonos Matthioli in Dioscoridem Commentarios nunc in Ger-
 maniam allatos audio: è quibus ea quæ de Aconitis aliqua ex
 parte, & Doronico scribit, amicus exscripta ad me misit. Vult au-

EPIST. CONRADI GESNERI

tem Doronicum nostrum & Romanum omnino venenosam esse herbam, & ex officinis eiiciendam: hoc argumento, quod canis qui drachmas eius quatuor deuorarit, breui intereat. Quasi non alia multa canibus sint venena, quæ homini salubria sunt: vnde Asparago fertur. Ego Doronici tamen herbam sæpe in montibus copiose edi, magna cum voluptate: (nam & aromatica & suauiter acris herba est, & tenera succoque abundat) & sine ulla noxa secuta. Radices quoque recentes, siccas, integras, melle conditas, in pollinem tritas, sæpè ingessi: & hodie, vt manifestissime Matthioli & aliorum sententiam redarguerem, ex aqua calida drachmas duas radicum contritarum hausi: nec inde villam prorsus in me mutationem sensi. Aegrotis quidem sæpe illam & per se, & cum alijs mixtam vtilissime consului: in vertigine præsertim & epilepsia. misceo interdum gentianam, visci scobem, & astrantiam. Sic mirè prodest epilepticis, si continetur vsus medijs. Plura alia nunc omitto, quibus ostendere liquidò possem nec Doronicum nostrum, nec Aconitum vilo modo esse venenatum homini. Canibus autem letiferū esse scio, non solum, si drachmarum 4. sed etiam si vnius pondere sumant. Scribo hæc hoc octaua, postquam 3. ij. eius sumpsi, & optimè habeo Dei gratias. Nolim autem te putare, me ita vel temerarium vel imperitum esse, vt ea velim experiri in me; quæ præsens periculum afferere queant: sicuti nuper etiam in literis meis, quas D. Puncti tradidi, ad te scripsi. Hoc pro corollario addam. His diebus iuuenis 19. annorum ad me venit, qui superiore hyeme laborauerat quartana, quæ eum circa Kalend. Januarij, puto, reliquit: paulò post in quotidianam (nisi tertiana triplex ea potius fuerit) incidit, quæ cum per sesquimensē grauiter affecit: quod cum me consulens mihi explicaret, præscripsi ei oxymelitis mei vsum ad triduum talem ferè:

Rx. oxymelitis nostri min. 3. iij. maioris 3. ij. Syrupi de Eupatorio 3. iij. aquarum fœniculi, absinthij, cichorij (per vesicam destillatarum, vt odorem & saporem retineant) ana. 3. ij. f. Misce. si potius pro iij. vicibus: quarto die ad me veniens, se multò leuius habere indicauit: sed manere adhuc febrim. Itaque dedi ei de succo gentianæ (quem domi habeo) magnitudinem castaneæ aut nucis iuglandis, & vt dimidium eius vno die deglutirer iussi, alterum postridie. quod fecit, & vtroque die hora vna post succum assumptum, vomuit nonnihil. Febris omnino statim abiit: nec rediit multis iam diebus. Similiter autem prius etiam in tertiana

notha mihi successit. Accepi ego, & motus sum aluo, non vomui: Febriles ferè vomunt, sed commodo suo. Specimen eius, si defideras, in vasculo ad te mittam, vt tu quoq; meo exemplo audacter experiaris. Vale. Tiguri 1565. Aprilis die 18.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Oconi, A. F. medico.

Ad literas quasdam tuas Maio superiore datas, an responderim, aliquandiu hæsi. sed in ijs nihil admodum est quod respondere vigeat, nisi fortè quod de Doronico quæris quid sentiam: vego quidam esse censeam quod pharmacopolæ sic vocant, an quod vulgè dictum *Gemsenwurtz*. Sunt autem & pharmacopolarum ris species, neutra verum, hoc est, Arabum Doronicum: quo cum careamus, vt primus ego iam pridem scripsi (nuper etiam Mattheolus, id confessus est, sed dissimulato meo nomine: nihil enim vnquam mihi acceptum ferre solet ambitiosissimus homo, &c.) pro eo radicem aliam aromaticam & statim maximè discutientè, vt galangam vel zedoariam, substituemus, cum pauco cortice citriminatum Arabico Doronicum, vel durungi (à citro etiam denotamus) imitatum existimo. Ad Græcam epistolam tuam fortè aliquando respondebo, cum Deus aliquid ocn dederit. Nunc cum Froschoueris iterum vas cum libris ad vos missurus esset, festinanter hæc scribere volui, & vltimis Latinis tuis respondere. ræ pæ
Insuperiore vase Marbodeuntinum de gemmis tibi remisi, & alia quædam: Nunc manuscripta de gemmis è Plinio collectanea mitto: & gratias ago. Habemus nunc Plinij codices emendatiores, quam obrem vt eis non libuit. Specimen deditur bellos nostræ in tuum nomen etiam nuper misi: nunc mitto libellos omnes iam primùm absolutos, quos hac ætate de Lapidibus, &c. imprimendos curavi, multo labore meo: nam & prælo me oportuit. Mea nimium festinata sub finem etiam mutilata sunt. Quid facerem? Typographus ad nundinas festinabat, & ob rei familiaris inopiam differre non poterat. Mitto & D. Achilli P. Gassero nostro eosdem libellos: item Sighario pharmacopolæ, quem meo nomine salutabis, sicuti & D. Dasylcum: cui nuper scripsi. Cupio autem vt Sighartus libros suos hos D. Dasylco in-

EPIST. CONRADI GESNERI

serim communicet, donec ea quæ petij D. Dasylucus commodat
saltem maturè ad me mittat: tum si intellexero libellos nostros ei
placere, mittam & ipsi aliàs. maturè autem, vt ea quæ petij mita-
opus est. Venio ad epistolam tuam. Erat hic ante aliquot mensis
bibliopola Vlmensis senex admodum, & vt conquerebatur, pau-
pertate afflictus: eius miserrus cum stimmi preparatum haberet, &
Vogtij quædam de eius vsu, rogante eo, emendauit & addidi quæ-
dam: deinde cum ea quæ manu mea scripseram repeterem, ne no-
mine meo abuteretur, pollicitus reddere, non fecit, & me nescien-
te discessit, alioqui stimmistæ cerè non sum: & meliora tuioræ
remedia me habere puto. Posthac cautior ero. Andernaci incōstan-
tiam & anoxasiæ miror. Melegetra vel granum paradisi vulgè di-
ctum, non est cardamomi species: sed sui generis, quod et precij va-
litas indicat, & nulla odoris aromatici gratia. Græcis verè
incognitum fuisse puto: recentiores Græci Capficum nominant,
Actuarius: et alicubi Siteresium, si bene memini: ab Arabico nū-
rum Seitarengi (quæ vox tamen alibi Lepidium significat) in re-
centiorum quibusdam antidotis Capsia, interdum etiam Capsa
pro Capfico legi video. Vocatur & Nuntesarca, & Nux sarca, &
alijs barbaris nominibus, de quibus nunc inquirere non vacat.
Funkius nondum venit: quare missa à te quædam, nondum acce-
pi. Thymelæ semen vix puto mihi superesse. quæram per ocium
sæpè seui, nunquam prouenit. Monselij abundantem veram vidi.
De monocerote, si tibi non satisfaciunt quæ scripsi in historia
lium, lib. 1. Quadrupedum suo loco, et in Appendice eiusdem: &
Iconum libro: non habeo quod addam. Extare nō dubito apud In-
dos & Aethiopes hoc animal, & esse Asinum Indicum Aristoteles
Cartazonum Aeliani: Cornu integrum ipse vidi, & particulā ex-
guam habeo. Exrant & Rupicapra monocerotes, & Oryx in A-
frica, & Rhinoceros quoq; monoceros est. Per D. Funkium nū-
ro me numismata aliqua ad te missurum, etsi Froschoueris nū-
Frankfordiam abit: de suis forè aliqua mitter interim D. Simle-
rus. Liliū illud luteum ephemerum, (Turcicum aliqui vocant,
aliq; Gladiolum Indicum,) mihi quoq; in horto nascitur: sed ablo-
semine. Memineris herbæ illius elegantis tibi ignotæ, cuius succum
lum promittis sub autumnum te missurum. Locus in Euphorbia
bibendo cinere panniculi eruenti hominis occisi, iam nō occurrit
(in cap. 18. lib. 1. de epilepsia & sequentibus proximè non inuenio)
& scribo hæc multa nocte, capite meo non bene affecto) suspicor
in Græco esse *παύρος*, (quod tu qui optimè calles Græcè, inspicere de-
buit)

*Malagata
quid.*

huisti, non *ἡνίκά* ut non cerebri membrana, sed panniculi alicuius de vete pars cruentata intelligatur. nec *ἀσχοπ* est cinerem hunc in eo malo prodesse, cum alia etiam plurima vsta prosint: sed accessio. Sambucum, de panniculo hominis ingulati. CL. & Doct. virum scribo autem ad ipsum, quia literas ad me eius abs te missas non accipi. seruat spero à D. Funckio, qui fortè maturius ad nos se venturum putauit. Quodcumq; autem venerit, maternam domum in lectu inueniet, propter sororem Iudith, à partu nuper secundis relictis extinctam. Libellos nostros de Lapidibus, metallis ac gemis, cupio te etiam D. Sambucò videndos exhibere, ut si desideret, adimpli quoq; mitti aliàs, si manserit Auguste, multum enim eius in me beneuolentiæ & beneficijs debeo. Præludit hic adhuc pestis, sed clementissimè. Ad D. Gasserum scribā aliàs. scio eum mihi occupatissimo facile ignoscere. Vale. Tiguri 1565. Augusti die 27.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Oeconi A. F. medico.

Solicitus sum de valetudine tua charissime mi D. Adolphe, *ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ σου* nam ex D. Funckij literis nuper intellexi te ex Acidulis reuersum, nihilo melius habere, magno sanè dolore meo. Deus Opt. Max. te patriæ, parentibus, amicis, ac mihi quoq; conseruet. Numismata D. Simleri nostri iam tandè accepisse spero, et more causam ex D. Funckij literis intellexisse. Pro Nic. Alexandrino maximas tibi gratias. Eum Franckfordiæ accepit patris mei, et vasi suo inclusit, quod nondū ad nos aduectum est. Non obstitit tibi pluribus, ne importunior sim: donec de valetudine tua certior fiā. Interim Deum pro te orabo, quod tu vicissim facies, nā pestis hic rursus valde grassat. Preservationis causa oxymelite meo vior, alterutro vel mixtis, nec puto efficacius quicquā reperiri posse, multas ob causas. Vestrum Iuliani oxymel, si mandagorā (ut puto) recipit, eius 3. j. vel ij. mitti ad me cupio, ut vim eius experiar. & à te quoq; aut D. parente, aut alijs, & D. Gassero, si quando eo vti eris, successum eius audire. Quid si tu quoq; eius periculum faceres in teipso? Nos hic confectionē optatam de styraceliabemus: nec infeliciter ad siccandos aut sistendos catarrhos subtiliores interdum vtimur. Libellos *ἡνίκά τις ἡμῶν μυστήριον* cum meis literis an acceperis, aliquando significa. Hæc paucis scribere vole, et saluta D. D. parentem, Gasserum, Vuolphium, Dasylucum, et Sighartum nostrum. Tiguri 1565. Octob. die 25.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Occoni, A. F. medico.

Mitto clarissime D. Adolphe, D. Simleri nostri numos 20
genteos, numero 114. pondere unciarum xv. Non licuit ei
ligere, quare suos omnes mittit. Eos ad vnum atq; alterum meo
sem retinere potes, deinde remittere, non nisi tuto certoq; nuncio
vel Memmingam ad D. Io. Funckium nostrum, cui nunc etiā mit-
to per famulum, qui hinc ad eum accersendum mittitur. Cum pri-
mum acceperis significa quæso. Nuper in dolio quod libris refer-
tum ad vos Froschouerus mittebat, remisi Amstelredamum tuum
in alio postea nisi Exemplaria libellorum nostrorum de Lapi-
bus & metallis, pro te, D. Gassero, &c. Plura per D. Funckiu scri-
bam. Sed ne absq; fructu aliquo medico, licet occupatissimus, hoc
scribam: accipe olei vitrioli guttas paucas misceri syrupo alio
& saccharum aut penidios addi, donec crassescat electuarij instar.
& acidissimo sapore fiat, huius dosis est ad pisorum 2. aut 3. magni-
tudinem. conuenit autem melius stomachi, ventriculi & intestino-
rum affectibus hoc modo, quā in poru: & magis placet etiam
Aluum mouet. nauseantibus, & stomachicis illico subuenit, vt iam
aliquoties sum expertus. Vale. Tiguri 1565. Septemb. die 1.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO
Occoni, A. F. medico.

Tardius ad nos venit affinis Funckius, & ternas abs te ex-
pratisimas mihi literas attulit, vnā cum multis varijsq; mu-
neribus tuis, argenteis, chartaceis, & plantarijs: quibus tu pro sin-
gulari bonitate & liberalissimo in me amore, afficere me voluisti.
Argento nihil opus erat: talis enim & tantilla dedicatiuncula no-
stra est, vt eius me pudere potius debuerit, quā vllum à te si-
miliari expectare. Interim tamen iucunda est mihi liberalitas
tua, & res ipsæ, munera tua, omnes iucundissimæ rarissimæq;
mi argentei sanè pulchri sunt: &, vt plures etiam, si occasio de-
alicunde acquirendi, colligam, me admonebunt. Ad D. Funckium
miseram omnes D. Simleri nostri numos, cum literis, vt tibi trans-
eum Memminga huc adduceret: & ad ipsum quoq; scripserā. Ipse
verò, quod valde miror, literas à ministro se accepisse negat: puta-
autem vxorem accepisse, & obliuione factum, vt ipsi nō reddere-

nante discessum. Quare si nondū accepisti literas illas meas cum
 numis, cum hisce saltem accepturū te spero: & cum acceperis pri-
 mum, vt significes vno verbo, pero: ne de his sollicitus sim. Frocho-
 nus ē nundinis Franckfordia nondum rediit: quamobrem de i-
 cto remiseris. Ex chartaceis donis tuis, hæc sunt: Thomæ Aquina-
 nis liber de Essentijs essentiarum, quem prius non videram: et si
 excusus habetur, nescio vbi. varius sanē, philosophicus & erudi-
 tus, eoq; nomine mihi pergratus, quamuis mutilus, *ἡ μάργος*. Io. Me-
 diolaniensis seu de Rupe scissa liber etiā editus est Basileę per Guil-
 Gratarolum medicum: sed ad finem tui adiuncta sunt quædam de
 oleis nonnullis nō ingrata. Et geomantica quædam, à quibus ab-
 horreo. Ex impressis, quædam prius vidi & habeo, sed alias edi-
 tionibus: alia nec viderā, nec audieram, vt Rod. Dubranum de com-
 ponendis epistolis. Item Tabulæ iij. Prima, Elegia in laureā Buz-
 liorum, quam vel propter parentem mihi amicū libenter vidi.
 Altera, promotorū ad lauream Ingolstadtij nomina & quæstiones
 continet. Tertia de Antimonio præparato Io. Vogti: cui nomen
 meum subscriptū profectō inuitus legi. Ego quidem tale aliquid
 miseratus senem illum Vlmensem, vt nuper scripsi, in eius gratiam
 scripseram: tabulæ vero huius, qualis excusa est, author non sum.
 Et si bene præparato stibio vires mirificas in corpus humanū esse
 puto: non tamen sine periculo dari censeo etiam bene præpara-
 tum, nedum malē, quale ferme est, quod agyrta illi circumferunt.
 Habebat senex ille similem quandam tabulam manuscriptam, ego
 rogantri, ei in meliorem digessi, & ex Matthiolo ac Vogtij libello
 quædam addidi. Quod si illum meo nomine abuti velle, & tabu-
 lam typis eudere, sciuissem, nihil tale fecissem. posthac cautior e-
 ro. Ego, vt verum fatear, etsi multum stibij præparati habeo, vti eo
 nunquam soleo. Pro his omnibus donis tuis ingentes tibi gratias
 ago: sicuti etiā pro reliquis titulis librorū mihi descriptis: in qui-
 bus iam sæpē multum mea gratia laborasti: ita vt omnino æquum
 esset te multo maiori à me munere ornari: tu enim amplius mea
 causā laboris sustinuiti. Sed nolo liberalitate tecum certare: in te
 vero amando colendoq; , sicuti & optimo ac venerando parente
 tuo, nemini concedam: & ubicunq; in honorē vestrum publicē aut
 priuatim facere potero, quid & beneficia tua & amicitia nostræ
 ius postulent, nō ero immemor. *Εν τῷ τοῖς φυπικοῖς δώρεσις, καρ-
 πὲς πνας καυμοειδῆς, ἔρεβίνθας ἐκ τῆς κριῶν λεγοµένων*

EPIST. CONRADI GESNERI

λαοὺς εὐρηκα, ἔτι τις μὲν τὸ πρῶτον ἰωρακὸς ἐμνήσ-
 μαι, τὴν γὰρ λέγω λαοὺς. τετάρτον δὲ τῆς κυανροειδο-
 παξία γένη τὰ μείζω ἔστιν μοι ὥπαι: ὧν τὸ πρῶτον ὁπ-
 κοινὴ ἡμῶν κυάμας ἐδ' ἐν δ' ἀφ' ἑρὶ πάλω μαγέθει, ἔπειτα
 φλὺ ὁμοίως ὁπλήδ' εἰός ἔστιν: τὸ δ' αὖτερον δὲ νεφεροειδὲς τῶ
 τῶ εἶδε, χήματι τε καὶ μαγέθει νεφρὸν λαγῶν μυσσάμενος
 τοῖς Ανακαρδίοις καλυμμένοις συγγρηῆς ἔστι: ὥς Ανακαρ-
 Ινδικὸν δικαίως γένοιμα ἀν' ἰαβοῖ: οἱ γὰρ Ἀνάγυρην Ινδικὴν
 νομάζοντες, ἔμοι ἀρέσκουσιν. τέτων ἔπειτα μᾶλλον ἀφ' αὐτῶν
 σιν οἱ ἐλαϊάριοι ἦτοι ὀλιβέλλαν, ἢ κύαμον Αἰγύπτιον δ' αὖτε
 λαῖτες. Ινδοὶ μὲν οἱ ὀπιζώριοι, οἱ κενιβάλες μάλιστα καὶ αὖτε
 πόφαροι, ἀκαῖα, ἢ καῖα τὸ δένδρον περὶ σαροδύου: τὸν ἔπειτα
 πὸν τ' νεώτερον τὶς κᾶσανον βρεσιλιακόν. τὸ ἔπειτα κυαν-
 ρὲς, πῶς δὴ ποτε γὰρ καλεῖν, ἔπειτα ποῖου φυτὸ ἐκρονόν ἔστι, ἔπειτα
 ἀφ' αὐτῶν, καὶ τοὶ πολλὰς ἰωρακὸς ἀμα τὰ λοβὰ ἐν ὧν γένη
 ἐδ' ἐπὶ ἔγνωκα. δοκεῖ ἔπειτα αὐτὸ ἐν τῇς δυτικῇς Ινδίας τὸ πρῶ-
 τὸν κεκομιάται. ὁ τέταρτος ἔπειτα τελευταῖος κυανροειδὲς
 πὸς, (ὀλίγων μὲν τῆς ἄλλων, γὰρ ἔπειτα καστὰν ἐμφερὲς, καὶ
 μέγας πνὸς καὶ τὸν τῆς ἐκφύσεως τόπον ἐκ λεύκον,) καὶ
 ἔπειτα αἰσὸς μοι ἔπειτα γερωνεῖ: ἔπειτα πολλὴ σοι γὰρ
 τῶ πρῶτῳ αὐτὸν μοι πέμψαντι. δ' αὖτε αὖτε δ' αὖτε τὸ πρῶ-
 αὐτὸ ἰδ' εἶναι, τὸ ἐν Ιαπωνίᾳ ἴσως φνόμνον. ἔπειτα ταῦτα μὲν πε-
 δωρεῶν σε. Nunc ad epistolas ipsas venio. Valerudinis tue in-
 mitatem fulciat Deus Opt. Max. si ex vſu tuo fuerit, nouit ipſe
 nobis conducant. nos voluntatem eius sine magna ſolicitudine
 pectabimus. Ego etiam valetudinariuſſe aſueſco quouidie
 erim ſatis mediocriter me habeo, ad cibum, potum, ſomnum et
 bores. Audio te nuper uſum Acidulis: quæ utinam tibi profuerint
 Acidularum cauſas nemo dum, quod ſciam, explicuit. ego quæ
 chalcanthum aut cognatum ei metallum, vim ſuam aquis ad
 communicet, non dubito: ſed tuum quoque iudiciū libenter audiam
 Andernacum aiunt breui ſuum de fontibus medicatis librum
 lucem daturum. Verſus tuos libenter legi, tum aliās, quia ingenio
 tuo delector: tum quia mihi quoque meæque valetudini conueniunt
 καὶ τῆς πρὸς τὴν ἐντεῦθεν μεταλλάξιν περὶ τῶν

me admoneri. Nicolaum Myrepsum vestrum, spero ex nundinis
 me accepturū. Pictarum imaginum stirpium quascunq; habes, no-
 mina per ocium mihi scribe. neq; enim memini amplius quas apud
 te viderim. nulla fortē mihi deerit: vt neq; Nerij aut verius Ledi-
 maria defuit. Semina herbæ illius ^{doges} ^{non} ^{is}, ni fallor, non satis
 semina non sunt orbiculata vt scribis, si probē memini, sed trian-
 gula. Doronici 3. iiii. cani das, cum occidere scribit Matthiolus:
 ego vnicam dari iussi, & perijisse audiui. quia tamen memineram
 me sæpe in montibus herbam illam aromaticam cum voluptate
 edisse, & inde recreatum esse, sæpe etiam radices aliquot nulla mo-
 lestia, volui nuper 3. ij. radicum illarum aridarum ex aqua calida
 sumere, vnde nihil incōmodi sensi horis aliquot, quo tempore e-
 tiam idipsum ad te scripsi: horis verō octo elapsis, ventrem & sto-
 machum inflari sensi, & circa ventriculi os, imbecillitatem quan-
 dam, ac corpus totū infirmius: ita ferē, vt aliās semel atq; iterum,
 ex nimio aquæ frigidæ potu, per ceperam (inde curatus, vini ali-
 cuius generosi potu per accidens, nam commune fastidiebam:) sic
 biduo durauit in me hic affectus, & cum non videretur sponte di-
 scessurus, ingressus in aquæ calidæ solium, curatus sum. Prius etiam
 aliquando, nescio qua de causa, similiter affectus, antidoto Saxoni-
 ca sumpta, sudatorium ingressus, in lecto etiam postea sudaui &
 melius habui. Hęc de Doronico te scire volui. cui vim nullam ma-
 lignam aut homini venenosam inesse puto, sed radices nimium hu-
 midas esse puto, (vt quæ nunquā ferē exiccantur totæ, vt cunq; lon-
 gere: nec faciliē ex eo descendere. superficiē verō omnino salubrem
 & vtilem esse puto, cum odorata, imō aromatica folijs, caule & flo-
 ribus sit, & tenuiorum quā radix partium. Hęc partim sensu &
 experimentis, partim ratione motus, affirmo. Matthiolus autem
 defendere primum, Doronicis nunc adnumerat, (non aliter enim
 ipso picturā suam potuit, & per me admonitus est, herbā ab
 vulgare non esse Doronicū Arabum, ex mea ad Guilandinū epi-
 stola iā olim impressa discere potuit) & c. Ego pharmacopolas no-
 lo: sed Pseudodoronici titulū ei tribuere: pro Doronico autē in ve-
 terum compositionibus, galanga vel zedoaria vti cum aliquota
 parte corticis citri: Durungi enim Arabum Doronicū est, & à ci-
 tro nomen habet. Pro Astroite tuo (quo certē maiorē et elegantiorē

EPIST. CONRADI GESNERI

rem nondum videram) gratias ago, & remitto vnâ cum operculis
concharum quarundam marinarû lapideis: fabas marinas alios
vocant. Addidi Antoræ siue Antitoræ radices, quæ geminæ nati-
solent: si fortè non vidisses antehac. Plantas tres in horto habeo
Sabaudix montibus. Vnam, si voles, tempore veris accipies. Se-
mina in horto mihi nata, D. Funckio dedi pauca: à quo partem pro-
tes, si volueris. Astrantiam nigrâ quoq; si desideras (Fuchsius
niculam fœminam vocat) si voles accipies: cuius vim elleboro
bo ferè similem, sed mitiorè, & aluo quoq; purgantem, primus
go expertus, sicut & Eupatorii Aucennæ quorundâ ad aquas
scensis. Quæ de lapide Iudaico scripsisti, libenter cognoui. In-
numismatum ad te missus, est Aegidij Sendi, viri diuersi et ma-
mi nominis, de quo tibi referet D. Achilles Gasserus: cui puto
nitate iunctus est. non amat religionē nostrâ: me tamen aliquan-
medico vritur. Queram ab eo per occasionem (habitat enim in
pido Rappersuilla ad 2. miliaria hinc) de prolixis illis duabus
scriptionibus, an singulæ singulis numis contineantur. Vix
eum putô numum aliquem rariorem mihi concessurum, vi-
dum ad te mittam: est enim difficilis in his rebus. experiar tamē
in Britannico CL. E. &c. De literis meis Viennam curatis gratias
ago: et nunc quoq; ad D. Sambucū scribo, quas maturè curati
pio, literis eius ad D. parentē tuum admonitus. Quod nobilitatis
titulum detrectas, modeste facis. Noui apud nos quod scribis
est: & si quid est, D. Funckius nimirū ad te perscribet, vt hoc onus
me leuet. Quod si nimis occupationes me sinerent, multis subin-
charis tecum colloqui periucundum foret. Sisonē verum, con-
mentariā herbam peregrinā, origani sapore, cuius rami singu-
^{monia} id est, pilulas singulas seminibus refertas sustinent, nuper
ueni: & partē D. Funckio dedi: sicut & Costi Lusitanici, & alterius
qui Zingiber refert, specimen. Pestis hic inualescit: clementer
men adhuc in vrbe. In ijs quæ misisti manuscriptis, de stibio ni-
dum inueni: per ocium quæram diligentius: inueniam fortè
Thome Aquinatis libello aliquid. Lilium luteum peregrinum
strum, siue Turcicum, nihil ab eo differt, qui mihi Gladioli Indi-
nomine missus est. proinde non mitto. Libellos posthac præstare
nullos mittere: nisi aliquos inuenias, qui rara aut præclara
dam habeant, (qualia quidē etiam in antea missis nonnullis re-
ri quædam, & de quorū titulis me prius admoneas: vt an desider-
significem. paucissima enim inter tot negotia mihi legere vacat
Plantam, quam Cannæ Indicæ nomine ad me pictam misisti, ab
Hispani

Hispanis Chenram vocari, his diebus inueni: dum herbas meas
 secas perlustro, & in folium eius aridum Bononia missum hoc
 nomine incido. Sagapeni etiam tua folia sicca Panacis Heraclei
 spi Creticum vocant herbam, quam D. Funckius à te missam o-
 fendit, aliqui Cappadocicum, si bene memini: acriter amariusque
 est ceteris siue nasturtij siue thlaspios generibus. Ego in horto
 habeo herbam floribus, & seminibus eisdem (flores viriusque qua-
 ternis constant foliolis: quorum duo semper latiora sunt, & alia
 duo minora) folijs verò multifidis, quam Sesamoidis nomine ac-
 cepi. Est ne in Sueuia circa Augustam vlla terra, quam fugiant a-
 nimalia venenata: id quod scribit Io. Kentmanus meus in suo Me-
 tallicorum catalogo: de terra quidem circa S. Vlrici ædem iam
 audiu. Vidi olim Augustæ in horto summi viri D. Io. Henrici Her-
 vuarum florem peregrinum elegantissimum, rubentem, lilij parui
 forma. Vnicatum erat planta: nunc forrè multiplicata: fructum
 & semina an proferat, inquire, cuius si bulbulum vnum (bulbosum
 enim iudico) ab eo mihi impetrare posses, vicissim peregrinum a-
 liquid & rarissimum ad eum mitterem, & honorificam eius men-
 tionem in Volumine herbario meo facerem: memini & aliàs mi-
 hi petenti negatum esse: sed importunitas sæpe proficit. Rosarum
 lutearum & Muscatarum plantas adhuc habere non potui. Do-
 mini Fuggeri habent: plantæ utcumque minimæ mihi sufficerent.
 Beryllum ipsam videre cuperem, sicut & Beli oculum dictam
 gemmam vilis (ut audio) precij: si per certum nuncium aliquando
 mitteres inspiciendas: mox, optima fide, remitterem. Γράμματα
 δ' ἰόλκ' ἐλλήνικα, σόλοικα δ' ἐκὰς τοῖς ἀττικωτάτοις σε καὶ λο-
 γιωτάτοις γράμμασι τοῦ ἔθν' ἡμεῖς, ὅσον γλαυξ Αθήνη, ἐν βα-
 ρυτέρᾳ χολῇ ἴσως ποτέ σοι ἐπιστελῶ: νῦν δ' ἐξ αἰτῆς ἀγαν-
 ἀχολίας, μόλις γε καὶ ταῦτα ὁποῖα δ' ἡ ποτε χαρά τ' εἰν μάλ-
 λον ἀποδεδεικνύται ἢ γράφειν ἐμοὶ συγκεχώρηται. Ἐρρώσο φί-
 λων ὅσ' ἐμῶν ἀπάντων φίλτατ' ἅμα καὶ εὐλκρινέσασαι.
 Tiguri 1565. Septemb. 28.

CONRADVS GESNERVS ADOLPHO

Occoni A. F. medico.

DE lapidibus & metallis exemplaria tria ad vos misi iamdu-
 dum: quæ si nondum accepistis, doleo. Aliud tibi saltem mit-
 tam, si non acceperis primum. D. Sambucū tam cito literas meas

EPIST. CONRADI GESNERI

(tua diligentia) accepisse ac respondisse, miratus sum. Referbam
tibi, vbi libello Græco quem misit, vsus fuero, vt simul remittam
illum. Pro scripta ad me historia Diastimæcos Vogtij, &c. magnas
gratias ago. Ego his diebus audiui mulierem Italam aethmaticam
apud nos, missa huius medicamēti grana tria à filio chirurgo, qui
Norimbergæ agit, deuorasse & sanatam esse: quod scribo ^{isotomica}
non vt medicamentum simpliciter laudem, aut tibi quoq; eius
mendi author sim, sicut neq; lini oleum vt biberes suaseram, rusti-
cum planè medicamentum, sed simpliciter, & ne absq; omni in arte
nostra fructu aut exercitatione, epistolam ad te darem. Ego certè
res meas experiendi non tam cupidus sum, vt valetudinem meam
periclitari velim. quare & stimmi nec ipse sumam, nec alijs facili-
dederò. Folium verò illud, quod à te acceptum D. Funckius ^{isotomica}
per misit, è Gallia missum ad te puto, nulla nominis aut facultatis
eius mentione, cum gustarem mandendo tantum, non deglutien-
do, exiguam eius partē, illico mirificè me affecit, vt planè ebrius
mihi viderer, & tanquam in naui per fluiuium descendere oborta
vertigine. idq; ter & quater repetenti, similiter mihi accidit, vt
pluribus ad D. Funckium scripsi, ac eas literas tibi vt transmittere-
rer rogavi. Postquam verò ad eum scripsi, cani etiam dedi partem
lam eius folij contriti cum carne: qui post aliquot horas satis co-
piose vomuit, nec aliud passus est, quod sciam: dimisi enim. Et cum
in libro Theueti Monachi Galli, quo Galliam Antarcticam descri-
bit, legissem, Perum apud Americanos (pun) dictam herbam, Be-
glossio similem talia accidentia inducere, illis tamen populis ad
suffitum quotidie in vsu esse, folij modicum tritum carbonibus in-
ieci & per infundibulum naribus ac ore fumum hausi, & nihil in-
commodi præter acrimoniam sensi. Postridie maiorem copiam
accepi, & vertiginem sensi, minorem tamen quam ex communi
so folio. Mira profectò eius vis & celeritas ad vertiginem & e-
brietatis speciem inducendam est. quare populi illi, pericula præ-
liorum aliæue adituri, hunc fumum recipiant. Omnino enim cau-
dem esse iam non dubito. A Gallis Nicotianam vocari audio, non
mine legati cuiusdam, qui Galliarum intulerit, ab alijs Pontianam. Si
aliqua eius tibi copia est, amplius mitte: vt reliquas etiam faculta-
tes eius, quas amicus quidam mihi descripsit, experiar. id quod li-
benter facio, cum ipsius rerum cognitionis gratta, tum vt de sin-
gulis scribere melius possim, & docere aut monere alios, vbi opus
est. Deus clementissimus valetudinem tuam restauret: qui tum se-
mè maxime iuuare solet suos, cum alia omni spe & auxilio desti-
tuerint.

tinentur. Fumus ex folijs paucis saluæ minoris & rosmarini sic-
 cis, cum duobus iuniperi granis, semel nuper à me ore aperto hau-
 stus, inspiratusq; naribus, (vt ad arteriâ simul & caput raperetur)
 non tantum nihil omnino me offendit, sed etiam profuit, propter
 catarrhos & frigiditatē cerebri. tu si eo vti velles, succini aliquid
 fortē commodē adderes, sed parum: & eodem, repletum etiam
 pannum duplicatum capiti circumuolueres. Sed quid ego noctuas
 Athenas? Syrupi domestici tui soluentis, per ocium aliquando de-
 scriptionem à te expectabo. Oxymel elleboratum meum maius,
 manifestē alium soluit, etiam 3. l. sumpta: minus etiam quibusdā
 vtrumq; licet non soluat, alijs tamen modis ad morbos & sympto-
 ma diuersa prodest, vt pluribus in Euporistis Dioscor. exposui.
 Si tamen materia non sit crassa, & à capite ad thoracem defluat,
 non aequē iuuat. Tu fortē non meū oxymel, id est, meæ descriptio-
 nis, sed Iulianicum quod in Antidotario vestro, viribus longē di-
 ueris habetur) acceperis. Vt iis meis literis, an fortē etiam de his
 & alijs tibi scripserim, non equidem memini: ignosce obliuioni
 meæ, quam mihi nō tam ætas adhuc puto (quinguagenarius sum)
 quam occupationum varietas parit. De causa acidularum adhuc
 inu. Andernaci librum nondum legi. Bibere simul aquas medica-
 tas & lauare in eis, ego sæpe ægrotis nostris confulto, & conferre
 video. Si quis tamen copiosius ad alui purgationem bibere velit,
 eum balneo (ingressu) abstinere iubeo eo die, aut ante prandium
 saltem, donec purgatio cessarit, in nostris thermis sulfureis. My-
 repsum accepi, euolui, multa in eo, instituto meo vtilia reperi, &
 gratias ingentes iterum atque iterum ago. In primis verd in eo,
 honorifica parisi & aui mentio delectauit. Ex picturis tuis stir-
 pium, tres retinui, cæteras quod non opus haberem; proximē re-
 misi. Pro his simul & seminibus raris D. Stöcklin plurimum tibi
 debeo: sub tempus vernum de meis etiam seminibus rarioribus a-
 liqua, si admonear, missurus. Tulipam illam, aut fortē Satyrion
 verum, quam in horto D. Hervuarii olim vidi, non putabam in-
 Fuggerorum etiam hortis inueniri. Gratissima erit, vnde cunq; mi-
 hi nactus fueris sub ver proximum, si vixerimus: sicut & Rose lu-
 thallomenon primus ego ante annos aliquot in epistola ad Gui-
 landinum scripsi: quam sententiam meam sequitur nunc Mar-
 thiolus, nulla tamen nostri mentione, vt homines inuidi & ama-
 ges & requiris sententiam meam) flores caryophyllorum (aut
 Veronica altilis à quibusdā dictos) eiusdem coloris, id est, al-

bos & rubros saccharo conditos substituerim. ij subdulces & or
 dorati sunt, & cordi roborando conueniunt: etsi fortè non item
 ad Venerem ciendam. Est autem Vetonica altilis nostra, omni
 no de polemonij genere herba: & quod pharmacopolæ Christianæ
 norum, omnes puto, ben album vocitant, polemonion veterum
 est: cuius species plurimæ mihi cognitæ sunt. In Logadij hiera
 pro semine Thymelææ, ego Laureolæ Germanicæ, quam Zyl
 landt vocant, semen acceperim. non maiore differentia autem
 quam si pro Rhenico vino, Falernum acciperes, aut contra. [Ch
 melæa Germani æquæ ac Thymelæa carent] non multum autem
 peccauerit qui lathyridis (id est, caraputiæ minoris, non maior
 ris, vt tu scribis) grana, pro Thymelæa acceperit. æqualis enim
 vtriusque vis & facultas mihi videtur, quod ad acrimonium &
 educendas aquas. Chamelæa amarior est, &c. Cardamomum
 Græcorum, aut illud ipsum est, quod nostri simpliciter Cardamo
 mum vocant, (cuius tamen tres ferè differentiæ magnitudinis in
 ueniuntur) aut pro eo rectè vsurpari potest, meo quidem iudi
 cio. inquirere autem in schedis meis obseruationes varias vulgo
 spersas nondum licuit. Matthioli suspicatur Melegetas dictas
 dictas, Cardamomum maius esse: sed illæ profecto longè cali
 diores sunt Cardamomo, & acrimonia piperi non cedunt: &
 quod Matthioli ignorauit, Arabicum seu Arabum Cardamo
 mum sunt, Sacolla etiam & alijs nominibus apud Arabes dictum
 apud Actuarium modò Cacula, modò Cachrys, modò Capsicum
 quod postremum indocti aliqui in compositionibus quibusdam
 in Tapsiam mutarunt, (vt in Diamargariton Auicennæ quadam
 descriptione, quæ mortis quorundam occasio extitit, vt testatur
 Lacuna in sui Dioscoridis Hispanici Præfatione: alij verò in Cal
 siam ligneam, vt Matthioli in Epistolis. ego Capsicum, id est
 Cardamomum Arabum esse legendum, primus (ni fallor, nam
 hactenus nemo prodidit) animaduerti. Quod si quis etiam meo
 bis pro Græcorum Cardamomo yteretur, non aberraret is meo
 iudicio. Vides festinationem. Si quid ex his tibi pluribus confu
 mari petes, fiet aliàs, *utràvis*. Mihi Melegeta non videtur cum Ma
 thiolo magis resipere aroma, quam alia cardamomi nomine di
 cta semina: quæ quidem, cum non nihil subamara sint, vt Carda
 momum, mihi visa sunt: Melegeta verò acerrima, absque amari
 tudine, nescio quid somniarit Matthioli, vt Melegetam potius
 Cardamomū Græcorum esse putaret, quam id quod nomen re
 nuit. Cordus præter Melegetam, Cardamomū tria genera facit,

*Melegeta
 Cardamomum*

magnitudine tantum distincta, (quæ omnia me habere puto.) Matthiolus duo solum. Cæterum cum omnia hæc quatuor genera, sua semina folliculis includant, ridiculum est, quod nugatur Matthiolus, Melegetam sibi præ cæteris videri Cardamomum Græcorum, quoniam folliculos habeat. Melegeta dicitur etiam Nuxsarca, & Nuntescarca Myrepso, &c. quasi nux cachrya vel cathyrys. Temere etiam Matthiolus pro Cardamomo, myrti baccas supponit, corruptam Martiati Rotæ *Αντισπαρμιον* versionem se statui: melius iuniperi baccas aut cedri substituturus. Piper Indiarum seu filiquastrum quorundam, primus ego (ni fallor) ante plurimos annos capsicum aue Cardamomum Arabicum mihi videri scripsi: in quo errasse me agnosco: etsi sententiam illam meam aliqui non indocti, sunt sequuti. Cæterum minus Cardamomum Serapionis, nullo capitulo aut folliculo inclusum, mihi ignotum est. Quod si quæ compositio Cardamomum duplex maius & minus requirit, Cardamomum, quodcumque habemus, ex tribus illis magnitudine tantum differētibus, duplicatum ponerem, aut cubebas pro altero. Pro sacolla autē & capsia vel capfico cacalæue, &c. In Lexico Græco rei herbariæ, quod D. Sambucus nunc ad me misit, innumeri erroribus referunt, verba hæc inuenio: *Καρδάμωμον, καρύδα, & rursus, καρύδα & καρύδα το μύζα*. Ex eodem didici crocolytum, (quod non semel in libello Rasis de peste nominatur, Andernacus & alij duo interpretes Itali, quid esset ignorarunt, ut & alia pluram a me inuenta) non aliud quam Lycium esse. In Diambra, etsi quædam folij antiballomena requirantur, vnum tamen ex eis, ut maioris, aut aliud duplicari, nihil vetat. Mihi iam hæc multa nocte & somnuculo scribenti (ut postridie summo mane literas dem tabellario) compositionem ipsam inspicere non licet. Licebit & cinna-
bulam & rattis foliū substituere. Pro ijs, quæ de serpentibus qui-
serpentes (die blindenschleicher) Cæculas, Græcè *Τυφλῶνες* & *Τυφλῶν* appello, non aspidas, ut tu: ijs Basilienses quidam pro vi-
peris ad theriacam vruntur, eo argumento, quoniam & ipsæ, ut
veræ viperæ, non oua, sed catulos pariunt. De beryllo tua proxi-
mè ad te scripsi, & gratias egi: remisi ad D. Funckii. Katzenaug
gemmam habeo, id est, oculum felis non Beli, quam Beloculo ean-
dem esse ignorabā. Costum quoque à te missum, zinziberi similem,
amariorem, iam prius habebam. ego Lusitanicum costum, Antuer-
pia accersendum, probo. Vale. Tiguri. 1565. Nouemb. die 5.

EPISTOLARVM ME

DICINALIVM CONRADI GESNERI
PHILOSOPHI ET MEDICI
Tigurini, Liber tertius.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

*Holtzachio, Medico excellenti
Scaphusiae.*

DE BEBAM nunc tibi, vir humanissime, ingentes gratias agere, pro suauissima illa humanitate tua, qua cum socijs nuper apud vos, prosequutus es. Sed quoniam niam nec ego rhetoricari peritus sum, neque tu pro modestia tua tale aliquid à nobis expectas, simpliciter & absque praemio ad te scribo, & gratias habeo agere, immortales: hortor ut tu etiam nostram apud nos aliquando hospitalitatem qualitercumque experiaris. Quod si hortulum nostrum inuisere olim volueris, stirpibus innumeris, pro sua magnitudine referemus, immensem aut prius instructissimum illum inuenies, non nostratibus tantum & alpinis, sed etiam exoticis plantis, quae nondum satis adoleuerunt ex seminibus proximo vere terrae mandatis. Desiderat te etiam Frisius noster & amici alij. Ego quidem, quam diu nobiscum esse tibi libuerit, totus ero tuus sine ulla negotiorum exceptione. Veni igitur, ut nos & amicos inuistas, & de rebus medicis nobiscum conferas, quandocumque ocium tibi fuerit: aut si id per se non detur, vi tibi viam facito, ut amicis mecum geras. In praesentia mitto munusculum chartaceum tibi & pharmacopolae commune: cuius ego sum author, sed nomine meo dissimulato. Expectabo iudicium super eo vestrum, tuum inquam & pharmacopolae; quem rei destillatoriae peritissimum esse, & breui in officina eius colloquio, facile intellexi. Exemplaria omnia distracta sunt, & breui denuo addetur: quamobrem cupio etiam amicis iuari, ut emendatior & locupletior liber exeat, alicubi etiam breuior, superfluis, si quae videbuntur, recisis. His diebus Lithoromus quidam apud nos, ante sex aut septem septimanas a cane rabido morsus, cum aliquandiu nihil mali sensisset, subito mortis a qua superuentu, intra biduum miserrime periit. Moria etiam

etiam vxor eius, sed leuissimè, cui ego quotidie aliquid gentianæ propino, sed tormentillæ aliquid addo, quia menses alioquin nimios experitur. Vale, & me ama. Tiguri 1554. Septemb. 6.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

Pharmacopolæ tuo, magnis meis verbis gratias ages, quod tam liberaliter suas, aquæ cinnamomi & olei de baccis iuniperi, egregias certè confectiones, mihi communicarit. Quod si & tu & ipse succisiuis aliquando horis in nostro libello mutandum, emendandumue aliquid deprehenderitis, deque eo admodum me dignati fueritis, rem mihi gratissimam facietis. Est enim argumentum huiusmodi, quod subinde, experientia præsertim docente (cuius mihi facultas non datur) emendari possit. Aquæ aluminosæ descriptio quam misisti, mirificè mihi placet, & sanè apud nullum authorem de ea quicquam legi. Aquæ vel oleo virioli rectè paratæ, eandem ferè facultatem tribuerim ad vlceribus de Constantiensi quodam, qui nunc noster ciuis est, quod cum quater aut quinquies diuersis temporibus epidemio capitis dolore (cuius in mentionem cum vobiscum essem incidimus) correptus fuisset, semper ab eo sectione venæ sub lingua, liberatus fuisset. His diebus etiam, cum ad mulierè vteri suffocatione grauissimam cum aqua hyssopi, & linteolum aqua ardente intinctum, vmbilico imposui: cepit illa mox melius habere, sed post aliquot horas, culpa fortassis mulierum, quæ odorata naribus admouerant, redijt malum: tum ego ex aqua hyssopi dissolutum hoc remedium obtuli, quod recipit.

Castorei, sinapis albi, rutæ ana. ʒ. j. theriacæ ʒ. i. quo illa non calido, sed vt erat, epoto, dormire cepit, & multis iam diebus opime habet, cum deplorata iam fuisset, totius corporis tremore, spasmo, vomitibus, capitis dolore, symptomatibus pariter vexata. Sed simul etiam in sacculo calefacto in aqua, absinthium & athanasiam super ventriculo imposui. Sed quid ego hæc ad te, hoc est, noctuas Athenas? Tu quidem si casus aliquos ratum me oblectaris. Vale in Domino. Tiguri 1553. Iunij die vigesimo secundo.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS COSMAE
Holtzachio medico.

Pergratus mihi fuit Catalogus seminum quæ accepisti, tum propter rem ipsam, qua mirificè delector, tum quod inde moris tui ac beneuolentiæ erga me, coniecturam facio non inueni-
nem. Ex ijs peto, quoniam tu petere iussisti, Semē spargani, Attici, Medici, Been albi, Merueilles, Polij montani, &c. Scilicet erit si paucula vel vnum aut alterum de rarioribus, miseris. Dabam enim operā omnē, vt proueniāt. Stirpes his dieb. aridas folijs charitaceis affixas ē Bononia circiter trecentas accepi, & superiores anno centenas. Pro oleo de cera, magnas tibi gratias habeo. Idem admonet petrolei, quod nuper hic quidam agyræ vendiderunt, in Bauaria (vt aiebant) allatum: Illic colligitur in lacu quodā, quod gerßfelden (si bene memini nominis) non procul Monaco, vbi ecclesia est S. Quirini: habebant etiam chartam, in qua copiose vires erant descriptæ. Aliud est à petroleo citrino commune, colore eodem, sed multo densiore substantia. De hoc, si vacar, plura pharmacopolam vestrum interrogabis: eumq; meo nomine rogabis, vt de oleo illo naturali (timeo enim ne agyræ illi adulterentur) citius vnciam per occasionem accersat & ad me mittat, quocumque pretio. Si qui fontes apud vos aut balnea sunt alicuius naturæ peculiaris, aliquando orium nactus ad me scribe, vt nostro de fontibus & balneis Heluetiæ Germaniæq; libro denuo edendo, adiciam. Nullas te literas ad me dare vellem sine aliquo fructu. Olei vitrioli vires iam aliquoties expertus sum: tam subito agit, modo sudores copiosissimos, modo alui aut vomitū citat, crassā omnia attenuat, potentissimè siccatur. Nullus medicus eo carere deberet, ego paucillum habeo, vt commu-
nicare possim: iube Pharmacopolam vestrum (quem salutaris) Euonymo, eius (si placuerit) apparatus experiri. Per omnem Italiam, ad nos vsq; & ultra longè lateq; nouo quodam morbo tentata est innumera aliquot myriadum multitudo. Nulla ferè hic de-
mus, idem non experta est. Nemo tamen adhuc inde perijt, prater puer perā vnam à partu quoq; imbecillem. Causam aliam non video, præter austrinam totius ferè ætatis constitutionem. Morbus in castris Italiæ cœpit: vbi ex tanto vtrinq; militum collectio-
rum numero in tali aëris constitutione, & infecto, forsitan etiam ex crementis & cadaueribus hominum equorumq; (per multos enim in Gallorum castris ante hunc morbum nescio quo alio interijt audio)

audio) aëre, lues serpere & contagiosa esse coepit, & epidemia, sed salutaris, non perniciofa. Remedia hic nemo curat. Venæ sectio nem non probo (cum morbi magnitudo non postulet, & phlegma potius cum aliqua bile, quam sanguis in causa fit) nisi in paucis plethoricis. Venas tamen sub lingua, vbi magnus dolor capitis est, & alia non impediunt, vtiliter secari puto. Clysteres prodesse. Decoctum violarum, hordei et liquiritiæ cum saccharo bibendum per se, vel admixto apomelite modico vel syrupo de glycyrrhiza: post aliquot dies aluum mouendam, cum syrupo de rosis persicis, mixto cum decoctione polypodij, &c. Vale. Tiguri eo anno, quo morbus ille, quem Galli coqueleuche, nostri das hünnerwee/passam grassabatur.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

A Vnum superiori ad te scripsi, clarissime Holtzachi, ac si mul libellos duos misi, vnum pro te, Pædotrophiam Iulij Alexandrini: alterum pro pharmacopola vestro, libellū quendam de destillatione oleorum, quæ si tibi reddita non sunt, vt epistola tua præ se fert, doleo: non tam pro ipsis tantilli precij libellis, quam quod memoris vestrum animi argumento tandiu caruistis. Sed cur epistola tua adeo nullo artis nostræ condimento instructa, ad me perueniret, quin historiam aliquam raram scribis, vt receptaria esse, in tot occupationibus tuis: quæ necesse est multa & varius quam medendo occupatus; subinde tamen aliquid obseruo: ex quibus hoc in præsentia accipe. Elleborus vterq; si cum aceto & melle decoquatur, vt syrupus fiat: medicamentum innoxium, et ad plerosq; phlegmaticos morbos (thoracis & capitis in primis vt asthma, dyspnœam, epilepsiam) *wohlgeschon*, vt ego iam sæpe utilissimè expertus sum. addo alia purgantia & corrigentia quædam pro arbitrio, &c. ferè vt oxymel Iuliani est. aluum, vrinam, & meatus omnes, etiam cutis, mirificè nulla molestia expurgat. Audio apud vos in horto quodam reperiri *wyß fappen blumen* / id est, Napellum album, albis floribus, qui alioquin soleræ ceruleos flores producere. De hoc obsecro mihi inquire, & radicem integram vtra vt plantare possim: ego inuicem aliud quidpiam & pulchrius mittam, habeo enim Hierosolymitanos flores elegantissimos, & alia quædam. Radicis Salsæ parillæ vsus, passim inualefcit, re-

EPIST. CONRADI GESNERI

lieto Guaiaco. Gasserus noster nuper senem ferè leprosum hoc
 medio à se restitutum scripsit. Si nihil de eius vtendi modo habes
 & desideras: puto me habere aliquid ab amicis, quod mitam
 liàs. οὐ δὲ δὲ τι (φίλοι κίφαρ) καὶ λάβει τι. Vale. Tiguri 1560. Februar
 xij die 23.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

PRO pecunia ad me missa, vir clariss. gratias habeo maximas
 et huius beneficij tui memor ero perpetuo. Vitam maximè
 goriosam te agere facilè tibi credo, ego etiam nisi plurimis
 plicarier occupationibus, hoc tempore copiosius tuis responderem
 literis. Distrahunt me professio Aristotelis Græca quotidiana
 cubrationes quædam, ægroti, & literæ subinde in diuersas regio
 nes exarandæ. Quod ad ischiadem, mihi potius opus esset tuo con
 silio, quàm vt ego tibi dare possim. Laboravi hoc malo accrimè
 cum prius ferè ignorarem quid dolor esset, in coxendice quidè
 uis dolor fuit, sed ingens ad quatuor sub genu digitos parte ex
 riore: vbi etiamnum manent reliqui, si digito præsertim premam
 Cum doloris vehementia cessaret, stupor quidam & grauitas
 cepit, tum nactus fortè nauim, ad therimas nostras descendì: quo
 rum vsus dolorem mihi mitigauit, non omnino sustulit: nullo
 dem impedimento, Dei gratia, longius etiam ambulo. Quid ve
 ante balneum potissimū mihi profuerit, non facilè dixerim, multa
 enim variaq; adhibui: emplastra, fomenta, clysteres acres, &c. Fu
 mus siue calor certè ex aqua vitæ ardente, crure in lagenam
 accenderam, demisso, profuisse videtur. in primis etiam vomitus
 vehementior cum oxymelite meo concitatus. A principio etiam
 morbi, sponte ortum est vlcus in eiusdem lateris nate, quod mihi
 profuisse non dubito, & cauterij alicuius vicem præstitisse. Audis
 certè aliquos vomitu maximè curatos, alios Guaiaco, clysteris
 interim alijsq; non neglectis; alios terebinthina mixta cum char
 mæpity aliquandiu continuata: alios pilulis quibusdam, alios
 fontanella infra genu. Ego in ischiadicis aliquot, non infeliciter
 vsus sum emplastro quodam: quod constat pice, martiari, ac
 euphorbio, iunila, oleo de iunipero, posset etiam sulfur addi. Cly
 steribus præter centaurium minus, sabinam, periclymennum, hy
 pericum, aliqui terebinthinam, & interdum colocynthidem ad
 dunt. Vena in malleolo foris secta, plurimos iuuat, non solum
 guineos, sed etiam phlegmaticos, ni fallor. Dysenteria nobis ru
 rissimè

rissima est. Curavi aliquando eò potu quem tu propinas, in cly-
 steribus dato, nempe lacte chalybeato: primum per se, deinde a-
 stringentibus simul coctis. Feliciter aliàs dedi panem paruum, fa-
 ctum è farina fabacea, cui nucem moschatam & bolum præpara-
 tum admiscebam, & pistori coquendum dabam. Vtilissimam cre-
 derem aquam destillatam è succo pirorum, præsertim sylvestrium.
 Sed quid ego noctuas Athenas? Oculorū affectus non solitus sum
 curare, tum quia ego ipse hebetissimo visu sum, & affectus eorum
 aliquos non bene discernere, tum vt aliquid empiricus & oph-
 thalmicus nostris relinquam. M. Petrus Lithotomus noster, priui-
 catus est: empiricus autem ille Bumannus *παρρησιότατος & ἀμπερότατος*
 cuius oculos hactenus curauerit, nondum accepi: aiunt il-
 lum etiā suffusiones aggredi. Ego in vetere ophthalmia, venas sub
 lingua secare iussi olim feliciter, quò facto & corpore purgato, vi-
 ctuq; instituto, posses vxori tuæ destillare aquam hoc ferè modo:
 ℞. mellis despumati ℥.v. sacchari candi ℥.ij. ros. rubear. M.ij.
 radicū consolidæ mai. ℥.j. f. scenogræci aqua tepida ter abluti &
 refecati ℥.j. f. cornū cerui vsti & abluti vino ℥. f. spodij de ebore
 beate q. f. f. climaturæ chalybis ℥.vi. aquæ fontanæ chaly-
 fundantur per 4. aut 5. dies ad fornacem: tum destillentur in cine-
 re lento igne secundum artem. Colligi autē debet liquor, qui pri-
 di, sed erit proculdubio optimus: interim alia etiam fieri poterunt,
 & collyrium Nihil aut simile palpebris canthisq; interdum adhi-
 beri: & oculi primum lauari malsa, in qua scenogræci loti aliquid
 bullierit. Tandem si magis astringendum purâris, momentū chal-
 canthi addere poteris, si videbitur. Sed vide an sit fistula lachry-
 do inulse. Accepi nuper res Indicas quasdam, Balsamum, Succu-
 num album pellucidum, Takamahaka resinam. Tiguri 15 60.
 Nouemb. die 15.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

Accepi semina, gratias habeo, serā & curabo diligenter. Bal-
 thasaris Brauch (quem in Italia olim vidi, humanitatem eius
 expertus) ad nos aduentus, longè gratissimus nobis fuit. Herbae
 dyble aut/ve nostri vocant, nomen Latinum non habeo. Her-

EPIST. CONRADI GESNERI

molaus in Corollario, si bene memini, locustam appellat. & huiusmodi locustas esse nugantur, quibus in deserto Ioh. Baptista pastus sit. Herbam esse iudico frigidam & humidam in secundo gradu, & lactuca hortensis ferè facultates habere. Herbam Zülan, ut nostri proferunt Zyland/thymelæa congenerè esse puro. Species eius altera & minor, in altis montibus nascitur, quam pro thymelæa quidam pingunt. Scio in Gallia circa Monspeffulum aliam & veram ostendi thymelæam. Vires omnium easdem esse iudico ex eadem omniū exulcerante acrimonia, sed Zylandiæ nostræ vehementissimas, quæ mihi linguam & fauces sæpe adussit, ut recurre rare vix valuerim: calidæ & siccæ sunt in quarto excessu. Vale cum amicis. Tiguri.

CONRADVS GESNERVS COSMÆ Holtzachio medico.

Pro missis ad me plantis, tibi V. CL. & optimo viro Pharmacopœo vestro gratias habeo maximas. Pulmonariæ Plinij species, ut primo aspectu conijciebam, non est: est flore similis sed echij, ni fallor nunc etiam. Plantabo & considerabo diligentius. Scorpioides illud Rondelletio dictum, ego quoque sic vocare sed cognomento palustris (quoniam in aquosis ferè provenit) leo: Hafnerus noster de alia quadam mihi loquutus videbatur, & nobis rariore. Filipendula quæ tibi videtur, omnino sic vocanda est. Monspeliensem, quæ cum descriptione melius facit, ego quondam observavi & depinxi, Turcæ Byzantiæ Antoram vocant, id est, antitioram, quoniam Torg, id est, Napelli vel Aconiti veneno resistit. hoc enim nuper, è Constantinopoli missam radicem, accepi, & Ea quam pro Smyrnio Monspelij demonstratam scribis, non male eius descriptionem repræsentat, semine excepto, quod brassicæ simile rotundum ac nigrum non habet: Germani sch warz melde wurtz appellant. Fuchsius olim malè inter Daucos, nunc melius inter Sefelis genera reponit. Frutex ye lenger ye lieber vulgo dictus, Circæ esse non potest, cum milij semen in quibusdam velut corniculis nascens, non habeat, nec radicem odoratam, &c. Solani speciem esse, flos, acini & folia testantur. Turiam albam, Pomepholygem voco: nec aliud esse puto, quàm pulverem illum candidissimum, què Nihili vocat vester Pharmacopola, Norimbergæ allatum: quamobrem non mitto, ut neq; Unguentum Nihili nostrum, quod ex rebus valde astringentibus constat, tutia cinerea corallio, vitriolo, camphora, carabe (ni fallor) & butyro. Sic

men voles, parum mitiam aliâs. Heri in colico, feliciter vsus sum clystere ex vrina puerorum & oleo. Ardorem vrinæ diuturnum, potu balneorum Badensium nostrorum per quinque dies paulatim aucto, vt solent Itali, curauî. Talia quædam, ex curationibus tuis a te quoque tuis epistolis breuissimè ascribi vellem. Saluta amicos omnes. Vale. Tiguri, anno 1561. Maij penultimo.

CONRADVS GESNERVS COSMÆ

Holtzachio medico.

Absui toto mense in Rhæticiis alpihus vallibusque ad summam usque Tellinam vallem progressus, stirpes & fontes maxime inspicendi causa, meque exercendi: duobus in locis balneo vsus sum ad paucos dies, in vno etiâ stillicidio, &c. Literis tuis eo die, quo discedendum mihi erat, acceptis, respondere non potui. Comisi autem negotium M. Petro nostro, qui se ait Vnguentum Nihil cum eius descriptione ad te misisse: Tutia albæ oblitus est, quæ ego nunc mitto, vt perijsti: etsi reuera nihil ab illa, quam Pharmacopola vester habet, differre eam puto. Tubercula illa ad oculos, ego me vidisse non memini, vtpote & lasciosus homo, & qui oculorum vitia (ne proprium mihi obijceretur) raro curare voluerim. M. Petrus se vidisse ait, sed suppurata. Fortè iam melius vxor tua ab eo tempore habet, quod optamus: sin minus, tu pro tua eruditione & prudentia, optime ei consules. Herba, quam moniales in Diessenhoffen colunt, mihi quoque tecum Phu Dioscoridis videretur, neque nobis hic deest, sed propter Calami (Falmus) nomē aliud quidpiam esse putabā. Tuæ humanitati pro illa missa, gratias habeo: sicuti etiam pro illa, quam alia quædam monialis ē Sueuia tibi misit, ea ad manum nunc non est, reposta alicubi: puto autē Algae speciem esse, vel Ampeli (vt Aelianus vocitat) aquaticæ. Varices antiquæ vxorem meam excruciant: aduersus quas, aut conuulsorios earum dolores, si quid habes auxiliij, communica. Abest nunc in balneo quodā aluminoso vsus Eugst/ quod ei conferre videtur, sed memo ne statim recurrat malum, sicut & antea factum est. Conlicum aluo astricta non sine febris virum, his diebus curauî, cum omnia reuomeret, &c. primum clystere communi iniecto, qui nihil proficiebat, deinde alio ex sola vrina puerorum, qui egregiè subduxit, & vomitus sedauit, non tamen dolores ventris. Itaque infusionem ex herbis mollientibus & anodynis, meliloto, camomilla, malua præscripsi, & mox, sedato omni dolore (Dei gratia) conualluit. Nitrum verum, quo multis seculis ars medica caruit, & quod

EPIST. CONRADI GESNERI

nuper vir quidam doctissimus in Europa inueniri negauit, de-
 cta fontis cuiusdā aqua, in Rhætis, copiosum inueni, cuius aliquid
 ad te mitterem, sed parum superest, quo ad experimenta quædam
 indigebo: Mittam autem aliās vbi copiosius fuero nactus. Vale.
 Tiguri, 18. Iulij, anno 1561.

CONRADVS GESNERVS COSMÆ

Holtzachio medico.

PRO consilio tuo in casu varicum, maximas tibi gratias habeo.
 Remisit nunc dolor Dei gratia, vlcere ferè curato. fecimus
 nim ei cauterium ante tres septimanas, quo varix, quæ inrer alia
 maior videbatur, & per vlcus transibat, tota erosa per transuer-
 sum est. Nunc & cauterij vlcus, & quod antea fuerat, ferè sanatu
 sunt: sed quoniam inueteratum est malum, ab annis quindecim se-
 re, & ipsa victus rationem nullam satis obseruat, metuo ne breui
 recrudescat. Chirurgiam tentaturus fueram ex Aeginetæ præse-
 pto, & venam supra genu amputaturus, sed nullus chirurgorum no-
 strorum tentare ausus est: ego tamē facere ipsos cōgissim, nū
 xoris impatientiam, & in victu inobedientiam prænouissim. Vale.
 Tiguri 1561. Octob. die 10.

CONRADVS GESNERVS COSMÆ

Holtzachio medico.

AD ultimam epistolam tuam putavi profectō me respondi-
 bus paululum respirans hodie, dum chartas in Musæo meo con-
 sas dispono, inuenio literas tuas (& miror) sine signo, quo nota-
 soleo illas, ad quas respondi, quamobrem ignoscas homini vici-
 cupatissimo, ita obliuiofissimo omnium, tui verō semper ama-
 tissimo. Guaiaci vsum consulis vxori meæ, nec mihi displicere
 sed ipsa morosior est, & auersatur. Video illi perpetuō cum sua vi-
 letudine & varicibus præsertim, rem futuram, per interualla quæ-
 dem, vt nunc quoq; meliusculè habet. Condylomata & huiusmodi
 vitia, ani præsertim, nunquam obseruaui, vt ne honestiora quiden
 conspectu multa, tum propter oculorum meorum heberudinem
 tum quia chirurgica tractare non libebat. Gaudeo tamen valde
 illis quoq; nō nihil addiscere. His diebus tōssillas in muliere valde
 inflammatas curauī: et egilopē habenti mulieri nuper consiliū de-
 di, vt venas sub lingua secaret, et pilulis quibusdā purgaretur, &c.
 vale

vnde melius habuit. Guttam rosaceam si percurasti, remediū com-
munica, & quo pacto se habeat rusticus, qui latis lumbricis labo-
rabat, scribe. Ego ad grauidarum varices nihil sanē certi habeo,
coniicio tamen oleum de ranis & lumbricis profuturum: nam &
vxor mea sæpe laudauit, & victum minus crassum, & crurū quie-
tem profutura: & si dolor vrgeat, aliāq; non dissuadeant, sectio-
nem venæ alicuius in manibus. Ab Iliaca vidisti ne vnquam serua-
tum aliquem & quibus remedijs? Nuper mulier quēdam robusta
hic, propter peritonæi rupturam circa vmbilicum, in hoc malum
incidit (quo planē simili duos alios hic perijisse vidi) & ab empi-
rico cum accepisset parū ellebori albi, supra infraq; purgata, con-
ualuit. Vale. Tiguri anno 1562. pridie Kal. Febr.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

Gratias tibi ago, vir doctissime, pro duobus monstis, huma-
nū quod descripsisti: herbaceo, quod misisti. Herbā illam la-
ticalem de cichorijs genere esse non dubito: nam & mihi in horto,
vitatim dixit cum videret vxor mea, talis nata est: & in sylvestri-
bus etiā cichorijs memini obseruare. Tu futuraestate diligentius
obseruabis: nam si ex huius semine alia nascatur similis herba, rem-
secundum naturam esse coniicies: sin minus, præter naturam. *Apud*
muliebris sexus meatum sæpius, anum verò ita affectum nec le-
gi nec audiui vnquā: quare miram hanc quam perscribis historiā,
cum memorabilibus meis reponā. Vale. Tiguri anno 1562. 15. Ian.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

Syrupi de rosis Perficis nomine, intelligo illum, quem tu laxa-
ntium vocas ex multiplici rosarum infusione: quē ego primus
ante annos viginti quinq; è Gallia rediens, apud nos parandum
curavi, & de rosis Perficis appellavi: quoniam sic alibi etiam ab
alijs vocari audieram. Libellum habeo Nicolai Monardi Hispa-
lensis, in quo ipse etiam has rosas sic vocat, autoritate Auicen-
næ, qui vim soluendi aluum eis tribuit: etsi non incarnatas, sed ru-
bras interpretatur ipse Auicenna aut eius interpretes. Constat au-
tem mihi non solum ex incarnatis nostris (quas Alexandrinas
multi nominant) sed etiam rubris nostris communibus, sæpius

EPIST. CONRADI GESNERI

infusis, syrupum probe laxantem, & stomacho gratiorem parari.
Ex incarnatis factus, teste Monardo, non solum ventrem lenit, sed
etiam utramque bilem & pituitam deiecit, & humores aquosos
potenter attrahit. Sic ille: quo magis sperandum fuerit decoque-
re quoque cum salutare futurum. Sunt qui cum rore decoquunt,
&c. Nigrum illud aculeatum, quod ad me misisti, non radix est, vt
pauper ille putabat, sed fructus, nempe Tribuli aquatici: perue-
lim autem obseruari à te, quo in loco crescat (audiui & ego olim
in lacu aut stagno aliquo agri Tigurini inueniri; Andelsinge
bene memini) vt possim mandare mittendum ad me cum flore.
Nam cum flore à nemine adhuc (puto) picta est hæc planta. An
non perforato multos nasci, apud Cardanum nuper legi. Vacca
fuisse Perinthis, cui cibi excrementum attenuatum per vesicam
transmittebatur, scribit Aristoteles: dissectusq; anus denuo pro-
pere coalescebat, inquit, nec refecando euincere vitium poteram.
Vale. Tiguri. Anno 1563. Aprilis 15.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

Remedium illud rarum sincipiti imponendum, tibi soli & v-
rex medicis Caesaris à me promissum, vt à Cardano accep-
tam doctissime Holtzachi, non inuenio, nescio vbi inter myri-
des schedarum mearum & foliorum tanquam Sybillæ latiat. diu
diligenter sed frustra quæsiui: vbi primum inuenero, ne dubito
accipies. Non omnino quidem descriptio illa à Cardano missa
tisfacit: ad asthma & catarrhos præcipuum eius vsum facit: con-
stare aut ex dropace Pauli & cantharidibus, sed modum & por-
tionem miscendorum non exprimit, & Pauli dropax duplex est, ma-
ior ac minor. Medicus industrius ipse componere ritè poterit, vt
fiat cauterium potentiale, vt aqua è cerebro extrahatur. Quod
curandum tibi aliquando diuturnum asthma contigerit, vel alia
causa ex catarrho diuturno orta vel aucta, significabis mihi: inter-
rea enim fortè Cardanus plenius ad me scribet, & si hoc raro &
difficuler facit, & nunc vbi sit ignoro: putant relicto Mediolano
Bononiam migrasse. Sin minus, aliam quandam dropacis cum
dem in vsum descriptionem habeo, cum alijs quoque ad asthma
remedijs, &c. quæ communicabo tibi candidè, modò aliquis cer-
tus nuncius à te mittatur, ne mihi intercidat (exemplar enim vni-
cum habeo) & tu breui, hoc est, intra dies octo remittas. Ad vari-
es prægnantium nihil singulare habeo: vt ne que circa strangu-
ram

riam earum, angusta & perexigua mea praxis est: permulti hie sumus medici: ego ad lucubrationes me contrahio, & praxim minimè affecto, ita sit, vt pauca admodum experiri liceat. Sperarim autem stranguriam in grauidis mitigari posse, si per interualla alius eis soluatur in grauidis mitigari posse, si per interualla uacuantur, partim cum syrupo de rosīs Persicis: sic enim partim decoctum de radicibus althææ recentis cum passulis & saccharo, ita vt ad palatum earum temperetur, & iucundè sumatur: & cum simili decocto lac amygdalatum paretur. Victus sit emplasticus, minimè mordax, & potus parciior: acidis omnibus abstineant, & salis ferè. Vale. Aprilis secundo.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

QVod tibi curæ sunt desideria mea, vir clarissime, eo nomine plurimum te amo, & debeo tibi quantum tute volueris. Semina abs te missa, pergrata sunt: prodijt mihi Anagyris non semel ad cubiti altitudinem: sed postea frigore periit, vt & alia peregrinæ quædam arbusculæ. Melissa illa à quibusdam Turcica cognominatur, odore omnino ingrato & proximè ad cimicis accedente: cum nostra vulgaris non ingrata sit (etsi Fuchsi naribus aliter videatur) & ad citri odorem accedat. Papauer album diligenter seram (vt etiam reliqua) vt videam quid ab alijs generibus papaueris, quorum multa habui habeoq, differat. Semen istud vidisse me puro, Cayrina nomine, seminibus è Cairo Agypti primum missis. Iis seminatis, nil mihi prouenit. Quæ autem sit eius planta, cum non viderim, dicere non possum: Coniicio tamen Eruiti quidam Laburnum Plinij quoq, arborem cognatam faciūt bus, (circa Toggemburgum, & in Vallesia alpibus) Anagyridi simillima. ego duas eius arbusculas alo in prato. Origanū peregrinū, acrius longè nostro, iam pridem mihi in horto crescit, semina, si voles, accipies. Dictamnū Creticum siccum etiam cum floribus habeo. Interim voluntas tua mihi grata est. Vagatur apud nos, verius quàm grassatur, pleritis quædam maligna & contagiosa, in qua nihil ferè expuitur. Moriantur autem inde multi quarto aut sexto die. De remedijs adhuc dubitamus. Videtur tamen secta malleoli vena eiusdem lateris, potius quàm brachij conuulsi: & antidotus aliqua aliudue remedium cum sudore ab ini-

EPHST. CONRADI GESNERI

tio. Si apud vos etiam est, tuam sententiam expecto. Vale, salu
pharmacopolam, & amicos ceteros. Tiguri 1564. Aprilis di
decimoquarto.

CONRADVS GESNERVS COSMAE

Holtzachio medico.

Pestis apud nos mediocris est. Dominus misereatur nostri, & ut peccata nostra, ac flagelli authorem agnoscamus, & ita la
uemus cladem, largiatur. Ex literis quidem tuis ^{nosque} eiusdem apud vos quoque initium esse intelligo. Electuarij
ouo descriptiones ego etiam varias habeo: probo autem ex
teris quæ camphoræ aliquid accipit, cuius descriptionem ex
spensatorio Augustanorum medicorum impresso, ad te mitto,
inde nos etiā hic confecimus: iussi tamen pharmacopolas ^{nosque}
addere descriptioni sulfuris citrini 3. j. & nucis vomicæ pon
duplicare. Pimpinella à Germanis vulgò dicta, Bibernell/ ab
lis rectè saxifraga hircina vocatur. Pimpinella autem vera
est, Sanguisorba Fuchsij, cui à peponis seu cucumeris odore
men inditum puto. M. autem literam ante P. recentiores indo
sæpe ponunt, & Græci hodie præsertim: quare propepon
pimpinella ab indoctis vocata est. Veraque autem vires aduer
pestilentiam habere videtur non vulgares. Posterior enim To
mentillæ & Pentaphylli facultatibus insignis est: siccat, astrin
roborat, & refrigerat modicè. Prior autem, hoc est, Saxifraga
cina, calida est in tertio gradu, sicca in secundo, & aperien
dicio, minimè astrictoria, tenuium partium, incidens, & aperien
diuretica admodum, & calculos vel arenas potius propell
In receptis Latinè scriptis pro Pimpinella, eam quæ proprie sic
catur, ponerem. In Germanicis verò, vel è Germanico sermo
translatis, Saxifragam hircinam (id est, Pimpinellam à German
falso sic dictam ponerem) vt in Electuarij etiam de Ovo compo
sitione, si forè in descriptione vestra ingreditur. Audiui si for
rythmum illum è cælo, scilicet delapsum.

Nemmend Bibernell/

So gnâsend jr schnell/ vbi omnino Saxifraga hircina in
gitur, &c. Herba Tunici non aliud est, quàm quæ flores, carpo
phyllos vulgò dictos, fert: Betonica altilis à quibusdam dicta
cuius siue urbanæ siue syluestris radicibus aliqui vtuntur: Licet
autem etiam floribus vti, qui & saccharo conditi, seruari possunt
& pro Been albo rubroque vsurpari, cum illis veris careamus
In p

In pestis curatione, si quid vtile expertus es aut experieris, communica mihi: vndique enim viciniam meam inuasit, & agrotantes aliquot ego subinde inuiso ac periclitor, nisi Deus me seruet. Commendo me precibus tuis. Ego vicissim, si peras, maiori ocio, de nostris obseruationibus aliquid ad te dabo. Vale in Domino. Tiguri 1564. Septemb. die 24.

CONRADVS GESNERVS TAD-

ao Duno Locarnensi
medico.

Accepi mi D. Dune, quæ misisti ab Aloisio Mundella: & gratias habeo, respondebo autem illi, vbi certior fuero de Theatro ipsius, quando tandem sit absoluendū, & an seorsim, quod ipse cum ego sargo. Hinc Basileam ad Typographum scribam, ac si breui eius literas mittā. Quod si commodus eius nuncius nunc aut quiescet, donec certius scripsero. Nunc enim in Thermis plura mihi scribere permolestum est. Ischias mea paulò leuius habet, sed iamante Thermas (vt scis) remittebat, integram restitutionem vix spero: fiat voluntas Domini. Fortè etiam D. Mundella his cognitis, aliquid consilij aut remedij ad hunc morbum dabit. Vale. Badae apud inferos, sic enim Thermas, quibus vtor, vocant. Augusti die 20. Anno 1560.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio Montano, Curienfis ecclesie ministro.

Mitto vnciani theriacæ nostræ, ea modò recentior, modò antiquior à medicis laudatur, pro affectuum discrimine. Ego te poteris drachmæ, id est, aurei nummi pondus, admixto modico vino albo generoso, in quo pulegij ramuli tres aut quatuor ceperint effervesce semel aut iterum: vel ipsa pulegij aqua admixta, si bona & quæ pulegium redolet, reperitur. Sumes autem diluculo, ita vt horis minimum quatuor postea ieiunes, neque quotidie, sed secundo aut tertio modò die sumes, & si fortè quando, somnulosum te faciat, abstineto eo die quo condonandum tibi fuerit. Tempestiuus eius vsus, vbi dolor aliquis, aut aliud morbi indicium se prodit. Si alium fortè fisti ab ea animaduertas, alio die medicamento aliquo emollienda eris.

EPIST. CONRADI GESNERI

praesertim leuioribus pilulis, quas sine cura vocant, Sed his in-
 bus vestros quoque medicos consules. Vterque pharmacopo-
 noster probè parant hanc antidotum, singulis expositis, vt meli-
 omnes spectent & iudicent ante compositionem: ea quam mihi
 mitto, à Sebastiano nostro confecta est, quam pro munusculo
 dono, nec est quod pro tantillo gratias agas: aliàs, si voles, mi-
 tam alterius pharmacopolæ: interest enim non nihil, quoniam
 opobalsamo, non eundem liquorem admiscuerunt, &c. Cor-
 tri baccas & seseleos speciem, cum commodum erit mittere,
 hyemem & niues: sin minus, expectandum erit vernum tempus.
 Vale. Tiguri 1560. Octob. die 25.

CONRADVS GESNERVS IOHANNI *Fabricio Ecclesiae Curiensis ministro.*

Pro ijs quæ per affinem meum misisti, D. Fabrici, gratias
 beo maximas: ex ijs rarus mihi fuit frutex, cui folia sunt co-
 nei mali ferè, vnde cotonastrum, vel cydonaginem appellat
 supina parte candicantia non sine lanugine, rotunda ferè, ba-
 rutilis, siccis, carne & succo nullis, seminibus intus quater
 angulis. Is quidem qualis quantusq; sit frutex, per ocium
 bus mihi describi velim, & semina pauca maturiora mitti. Bre-
 hæc & inconditè scribo, propter ischiadem mihi recentem,
 malo totum crus dextrum obtupefactum mihi est non sine
 sto dolore. Alter erat frutex, nigricantibus, rotundis pomis
 tius quàm baccis, succo dulci dilutoq; plenis, vmbilicatis, sed
 baccarum similitudine: qui etiam in Albio nostro crescit, sed
 etum hætenus maturum, nondum obseruaueram. huius etiam
 mina, si occasio ferat, hoc est, poma maturiora pauca mihi
 Itali puto quidam Pyrum ceruinam nominant. Ego quia
 quum nomen non inuenio, Myrtomalidè aut Petromelidem
 tisper nominabo. Picturam eiusdem accepi, vt hodie à Theo-
 affine tuo, Sedi parui cuiusdam: quanquam id Sedum non est
 Linariæ vulgò dictæ species, nam anno superiore in hortu
 creuerat. Amplissimo D. Regis Gallorum Legato, libros non
 non ingratos fuisse, gaudeo, tunc nomine officiosissimam
 lutem dices: & quod non scripserim, valetudinem excusabis
 tias quoq; ages pro liberalitate eius in pictorem, qui quan-
 imperitior mihi videtur, quàm vt accuratè pingat, ramen
 rioribus pingendis, mihi satisfaceret; sed quoniam pleraque

pes iam prius mihi depictæ sunt, sicut & Myrtomalis, & Linaria violacea, de quibus iam scripsi, ne sumptus iam frustra fiant. Postea hæc nō cupio mihi aliquid pingi, nisi nominatim fortè expressero: reant, & siccæ etiam recentes abs te missæ, in horto mihi viderentur recentes. Animus & voluntas vestra, rei ipsius instar mihi est, &c. Vale. Tiguri 15 6. o. Iulij die 12.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio, Curia.

Iteris tuis mi D. Fabrici, quas accepi hætenus, certè respondere omnibus, sed video aliquas mihi non reddiras: nam & nuper scripsisti te quasdam misisse ad D. Funckium, aut per adolecentem qui cum ipso degat: quas non accepi, & nunc de destillatione Rhærici vini responsum à me quæris, ego verò nihil tale à te scriptum accepi. De picturis stirpium ante octo dies scripsi, & alia quædam satis copiose, literis M. Theodoro affini tuo commisi, sed illæ, ut video, malè curatæ sunt. Nunc etiam quamvis ægrè tibi scribo, propter ischiadis morbum, quo graviter laborare nuper cepi: quapropter ignosces inconditis literis: Quod picturam varias mihi fieri curasti, maximas tibi gratias habeo, animi quidem tui in me propensissimi respectu, nam pictoris artē laudare non possum, ac malim in posterum, si quid tibi rariuscolum videbitur, vel recens, si fieri potest, vel siccum etiam floribus & folijs præsertim in libro compressis, ad me mitti: tum quia nostri pictores vel aridas plantas, melius & viuidiores pingunt quàm vester recentes: tum quia ita cauebitur, ne aliquæ mihi pingantur, quas iam ante probè pictas habeo, sicuti illas quas nuper misisti. Pyrastrum Idæam dico: (sic enim voco fruticem illum baccis nigricantibus, dulcibus) & Sedum parvū cœruleis floribus æst enim illud non Sedi, sed Linariæ genus. Plantaginem etiam alpinam scitissimè pictam prius habeo: sicuti etiam Polyanthemum illam alpinam, quam Polycalathon dixeris, cuius flores caui & calathorū ferè instar multi confertiq; coliculū rubentem ambiūt, è radice (ut scribis) latescere. Frutices duo, vnus Persici ferè folijs, alter rotundi in viroque sapor, in altero etiam seminis species ostendit. Solent autem in montibus nasci stirpes quædam, congeneres quidem ijs quæ in planitie nascuntur, sed longè minores: & foliorum figura ita differentes, ut non temerè statim dignoscantur, ut Tussilago

EPIST. CONRADI GESNERI

alpina, Viola alpina & aliæ complures. Sed nihilo minus ingratum
 tes vobis gratias habeo, quod me iuandi & exhilarandi stimulum
 tantum laboris suscepistis: nec ego minus ero gratus, ac si omnia
 & mihi noua essent, & à pictore vestro optime expressa. Quod
 non maiorem amicitiae nostrae vim esse existimarem, quam vultu
 la scribendi libertate dissolui posset, non ita candidè liberèq; scri-
 berem. Muscum alpinū floribus purpureis, nisi fallor, molli
 odore aliquando in montibus legi, quem an in tuo etiam obler-
 uaris, scire velim, & aliās maiorem huius generis stirpem, vi-
 cum radice lignosa ad me mitti. Nasturtium alpinum denuo vi-
 dere gratum fuit, persæpe in excelsis montium mihi reperitum.
 Rarissima mihi fuit vna, quam in fumis iugis D. Ponticella (ut
 scribis) inuenit in rupium scissuris, *ἐν τοῖς τῶν πετρῶν ἀσπασί*: luteo
 re ranunculi, maiore; satis amplo, &c. hanc etiam peto aliam
 me mitti, fruticosiorem vt scribis: curabo enim à meo pictore de-
 pingi siccam. Frutex ille folijs molliculis, sabrotandis, lanugini-
 sis, ignotus mihi est, & florem fructumq; quales ferat, cognosce-
 auco. Stare amplius nequeo, minus etiam sedere, ita me faug-
 mea ischias, quamobrem ignosce. Vale. Tiguri. Anno. 1580.
 Iulij die 19.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio, Curiae.

QUæ hæctenus scripisti & misisti, charissime D. Fabrici-
 ta fuerunt omnia, & plurima sanè ignorarem, nisi abs-
 accepim, quod ingenuè profiteor. Quod verò liberius hac in
 pictoris vestri picturas parum mihi placere, & sumptui hac in
 parcendum esse, malle me ipsas herbas vel recentes vel aridas
 lim te idcirco in posterum vel scribendo vel mittendo parciores
 esse. Itaq; rogo si quid offendi, vt ignoscas: scio te amantissimo
 animo omnia fecisse, nihil abs te peccatū est, sed si quid est, & ne-
πραμνητοφώρα tarditate fuit. Scio grauiora esse tua negotia, & ne-
 te ab equis ad asinos (vt aiunt) trahi. Sed quoniam partim natu-
 rei herbariae studium tibi conciliauit, partim ita corporis exerci-
 tijs saluberrimis frueris, ac simul mihi gratificaris: ego, quantum
 me est, oro ne hoc studiū prorsus intermittas, hoc præsertim tem-
 pore, quo ego hoc vnum ago, & propter ischiadē semiclaudus do-
 mi aut in vrbe saltem semper me continere cogor. Tua quidē er-
 me dicendi scribendiue libertate, quacumq; vsus fueris, nunquā er-
 fendar. Perplacuit mihi carmen tuum, quo nostram illam Hali-
 nen ce-

nen celebrasti, & pro eo ingentes humanitati tuę gratias ago: nam
& mihi lectu iucundissimū fuit, eritq; dum viuam, aliquoties: & li-
brum meum De fontibus medicatis, si quando recudetur, ornabit.
Lemnij versus quoq; libenter vidi, an verò operi meo conueniant,
nondum satis deliberaui. Quòd fontiu calorіs causam in sulfur &
minium rejicit, non probabunt eruditi. Quamuis enim Aristoteles
purauit aquam sine sulfure nullam calēre: constat tamen calidos
fontes non paucos, sulfuris expertes esse: & contra, in quibus sul-
fur abundat, sulfuris expertes esse: & contra, in quibus sul-
tur, nec villo authore hanc suam opinionem tueri. Interim officium
tuum gratum est. Onocrotalum quem nisi, ad me reuolare iube-
bis, nam hic nulli sunt venales, & argumentum hoc meę curiositati
conuenit. Vale. Tiguri. Anno 1561. Marij die 20.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio, Curia.

Nimis tu quidem officiose mecum semper agis, charissime Fa-
brici, & tenuia etiam mea prædicas: quibus ego longē ma-
iora me tibi debere, vt agnosco libenter, ita præstabo studiose, si
tempus postularit, & meę facultates tulerint. Rogo autem, vt
simplicius & familiarius in posterum ad me scribas, animus tuus,
tanquam veri amici, & fratris in Christo, magnorum mihi mune-
rerum instar est. Equidem amicos genuinos, nihil non inuicem
debere iudico: neque debito illo absolui quandiu viuunt, & hoc
ipsum debere, eis longē suauissimum esse, & ipsissimum mutui a-
moris vinculum. Carmen Græcū meum tibi placuisse gaudeo, nec
minus quòd in lucem non veniat characterum penuria. Hebeti-
or enim eius genius est, quàm qui lucem bene ferat. Sat fuit mihi,
tibi gratificari, quantum eius potui. Mutuum verò carmen nul-
lum à te, quem rebus magnis, hoc tempore in primis, occupatis-
simum esse scio, desidero. Scio fecundam & felicem ingenij tui in
condendis carminibus venam esse, & aliquando fortē aliquid ex
illo fonte petam. Monachi illius Franciscani *in quarta orbitate* inge-
nium admiror. Mitte aliquando aliquod de picturis eius speci-
men. Balnea Bormij tibi salutaria fore, existimarim: nec dubita-
ria mihi quoque profutura, si ischias mea, cuius reliquæ ma-
mularum mutationes contingent, quibus consilia nostra ceu nauis
giam ventis, accommodabimus. Vale, Tiguri. Anno 1561. Apri-
lis die 13.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS IOANNI
Fabricio, Curia.

DOleo valetudinis tuæ vicem. Quanquam autem lumbrici cum vnum aut alterum excreuisti, non est necesse plures adesse. Memini multos vnum aut duos excreuisse, & simul cum molestia liberatos, quod vel plures non adessent, vel dissoluti per latum aluo redderentur. Corallinæ (marinæ herbæ) seminum mitto & dono; eius dimidiam aut tertiam partem in puluerem tritam, non cribratam, manè sumere poteris è iure piscorum, ne falso; in quo etiam vna aut altera betæ radix, si haberi poterit incocta sit. Sed pridie vesperi sub somnum, vellem te de nocte drachmam semis pilularum vitæ seu communium, è qua ferè pilulæ quinq; factæ sint cum oxymelite scyllitico. nam alioquin Corallina pueris ferè solùm dari solet, tanquam infirmior pro adultis. A prandij initio memineris, vt plurimum nucleos persicorum sex aut septem deuorare, nam & lumbricos eliminant, & alii quidam tiles sunt valetudini. Suadeo etiã vt absinthij vini ad aliquod haustum in prandeo primum bibas, postquam parum cibi ingeriseris deinde diebus aliquot intermissis, repetas. Si paratum non habes, vino bono absinthium sic cum iniice cum paucis cinnamomum, inulæ, & galangæ ac modico sale. Poteris etiam quotidie, vel saepius, manè quantum pisum est vel faba, grumum salis deglutire. Cappares, aut oliuas mensæ adhibeto. Ex radicibus betarum cichorij in aqua elixis per se, vel cum nasturtio aquatico elixis bibere dicè, sale & oleo, & aceto aut vino copiose adiectis acetarium parato. Et cum flores persicorum eruperint, vnum aut alterum malum pipulum in acetario edas: aut ex multiplici eorum infusione, si vis, purum solutiũ parari iubeto. Ex ficcis cardui benedicti folijs, cum paucis cinnamomo, fœniculo & saccharo puluerè parato seu decoctionem, qua vtaris cum paucis pane tosto madente vino, manè, vel ante cœna. Hæc & lumbricos pellent, & valetudini tuæ in vniuersum, vt spero, conferent. Si opus erit, quod non puto, alias valetiora mittā. Memini me non semel lumbricos tredecim cubitorum expulisse, &c. Vale in Domino, Tiguri anno 1561. Martij die 7.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Fabricio, Curia.

Nobilissimi viri D. Friderici à Salice, doctissimi ad te epistolæ summa cū læticia & voluptate plegi, eruditè. n. & planè diligenter

genter fontem illum acidulū, ita vt desiderabā, descripsit: & corol-
larium de altero etiā fonte seu riuo, sanē memorabili, addidit. Et
quanquam ego de medicatis solū fontibus lucubrationem insti-
tueram, tamen hunc quoq; non prętermittam, si vixero. Specimen
illud ex fontis decoctione, summopere mihi placuit. raram enim
& omnino peculiarem aquā illius naturam ex eo facili conijcio:
materiam est salsa & amara: quam equidem nitrum amarum dixe-
rim: nam illud quod ē fonte Scultini excoimus, falsum magis
est, & acrius. Sed cōsiderabo diligentius paulatim, & in libro hye-
me proxima edendo, vt spero, iudicium meum, vnā cum D. Frideri-
ci descriptionibus & honorifica eius mentione exponam. Epi-
stolam eius ad te remittam, vel cum hac nunc, si poterō, veldie Ves-
neris proximo. Cum ad D. Friderici scripseris, summas meo no-
mine gratias ei ages, quod in hoc officij genere adeo promptam
& diligentem operam nobis nauarit: meq; huius beneficij memo-
rem gratumq; futurum promittes, & exemplar libri, quando cun-
que editus fuerit, me transmissurum. Gratulatus mihi sum certē
plurimum ex epistola eius perlecta, de tanti viri nobilitate, doctri-
na & auctoritate præcellentis, non vulgari erga me beneuolen-
tia. Deinde quod te quoq; & D. Bullingerum nostrum (cui episto-
lam exhibui) tanti faciat, cognoscere incundissimum fuit. De-
bebam sanē tibi quoq; suauissime mi D. Fabrici, horum bonorum
mihi conciliatori, vel plauftra gratiarum agere, sed non dubito a-
nimū erga te meum, ita tibi notum esse, vt etiam si simplicius &
incivilius sæpē tecum agam, minimē commouearis. Vale. Tiguri,
Anno 1561. Septembr. die 3.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio, Curia.

Nimium tu verō officiosus es charissime Fabrici: quasi verō
amicitia nostra non maior sit, quā quæ tale quicquam re-
quirat, adde etiam occupationes vtrinq; nostras, maiores, quā
vt hoc officioso genere scribendi, occupari nos sinant. Sed tua qui-
dem erudita epistola me oblectauit, ego qui breuius rescribo, nec
tecum certo ciuilitate atq; humanitate, veniam peto. Gaudeo ali-
quid esse quod te oblectet in eo quod misi volumine. Præceptoris
nomen, quod mihi tribuis, non agnosco, & vt eo in posterum ab-
stineas, rogo. Flores qui apud vos media hac bruma florent, mi-
ratus sum. Flores nunc in horulo meo Arthriticę species olim à te

EPIST. CONRADI GESNERI

missa, quæ singulos flores singulis periolis sustinet. Floret etiam Hypoglossis seu Laurus Alexandrina, cuius folium ad remittendum prominet e medio folio lingula, e qua flosculi terni prodire solent sed vnus tantum in eo, quod mirro, explicitus est. Ex Italia plantæ duas accepi. Arbuscula cuius flores misisti, Diospyros à nomine nullis vocatur, in Creta Codomalon: Bernensibus, flübirle / nos stris wild füttenen /ic. Electuarium ex eius fructu paratum habeo: abundat in Albio monte nostro. Vale. Tiguri, Anno 1561. Decemb. die ipso brumali, hoc est, breuissimo.

CONRADVS GESNERVS IOANNI Fabricio, Curia.

Nobilem hunc & eruditum iuuenem, qui has tibi reddit, Sapientem N. nomine, humanitati tuæ, charissime D. Fabricio etiam atq; etiam commendo. Noui ipsum diu familiariter, in uicinia enim apud M. Petrum Correctorem, ante duos aut tres circiter annos, hospitium habuit: mensa uero vsus est D.D. Petri Martyris. Virtus eius & pietas nobis omnibus notissima & luculentissima est: eoq; nomine merito à nobis omnibus mirifice amatur. Visisti aliquandiu Geneuæ, vnde nunc venit, & inde à uiris pijs & eruditissimis, ad me aliosq; literas, quæ de eius uirtute & pietate amplius me testantur, attulit. Quid perat, aut qua in re ei adesse possis, ipso melius intelliges: & proculdubio D. Bullingerus ad te etiam plurimos consules vestros perscribit. Id quidem præstare uobis facile est, ipsi uero & pijs ex Italia quorundam nomine petit, necessarium. Fac obsecro mi D. Fabrici, ut intelligat, se & commendatum tibi à me esse, & meam quoq; in gratiam, si opus foret, te aliquid facturum. Etsi res ipsa eiusmodi est, ut ipso pietatis officio exigente, non in ullius hominis gratiam, te aliosq; viros bonos æquos & fautores ac promotores habere mereatur. Sena illa syluestris, Colutea quibusdam dicta, cuius folliculi inanes & inflati, semina quædam continet, nascitur ne sponte apud vos & nos in hortis colimus, verbrunne fündle quidam vocant: folia ferè, ut Seng folia, aluum soluunt, sed ignauius. Baccæ illæ rubræ rotundæ, umbilico quinque partito insignes, quas misisti non sunt Coronastri, sed Chamæmespili, quam ego sic vocavi & descripsi cum operibus Cordi pagina 214. ubi proceritatem eius cubitalem solum esse scripsi, proceriorem enim non videram: Coronastri que bene cecidit quod aberrastis, ut hoc obiter addiscerem. Coronastri

naſtri folia maiora ſunt, baccæ non adeo rubræ, nec ita rotundæ,
neq; vmbilico ſimiliter diuiſo. Huius quoq; aliquando plantã para-
uam (parua enim facilius quàm magna creſcit, & commodius por-
tatur,) vnam aut alteram ad me mitti velim, ſiue hoc vere adhuc,
ſiue autumno, ſi vixerimus. Vale, Tiguri, anno 1562. Martij die 20.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Fabricio, Curia.

Quod tanto itinere in meam gratiã tu & D. Pontifella vos
fatigaſtis, nono et maximo beneficio me vobis obligatiſtis.
Dei Deus vt aliquando me vobis gratum exhibeã. Quod
ad hiſtoriam ſtirpium meam maturandam, antequam humanitus
aliquid accidat, in hac præſertim ætate, tam eleganter & grauiter
me hortaris, rectè tu quidem & amicè facis, daboq; operã vt quo-
ad eius fieri poteſt deinceps admonitioni tuę paream. Nam & ipſe
indies magis magiſq; ſentio me hominem, nec procul à mortalita-
tis ſine abeſſe. Quæ de fontibus acidis duobus illis in pratis mon-
tis ſupra Curiam ſcripſiſti, non ſine voluptate legi: ac pro miſſo
experimento ac limo gratias habeo, conferam illud cum experi-
mento alterius quod pridem miſiſti. Sandthorn veſtrum video
propius eundem eſſe cum Oleaſtro Germanico Cordi: in cuius deſ-
criptione lacunæ quædã à Cordo relictæ ſunt, quas tu & D. Pon-
tifella faciliè poteritis ſupplere per ociũ, ſi florentè obſeruaſtis, etc.
Alaſaſe arboris, vt Engadini vocant, nomina & magnitudinẽ di-
ſcere iucundum fuit: nam apud nos multò minor naſcitur circa Si-
lam torrentem propè urbem. Non eſt autem ceraſus illa ſylueſtris
quæ Mahaleb Arabicè dicitur, vt tu putas: etſi pictura illa in Cor-
di libris folio & fructu ei perſimilis ſit. Mahalebi veræ fructum
M. Iacobo dedi, & locum ſupra Vueſam vbi naſcatur, edocui. Eius
nuclei duntaxat propter odorẽ & remedia quædam, & calculum
renum præcipue, expetuntur. Alaſaſ nomen forſan, ab Alaterno
detortum eſt: quod nomen Latini veteres vni cuidam arbuſculæ
ſylueſtri tribuebant. Hodie à Gallis & Italis ad diuerſas, ni fallor,
referuntur. Cum poſterioribus tuiſ accepi folia & flores Coluteæ à
quibuſdam dictæ, ego Senam ſylueſtrẽ vocare malim: nõ quòd ve-
rè gentilis ſit Seng, ſed quia magnam in folijs, fructu ac viribus ſi-
militudinẽ habet: ſoluit enim aluum paulò minus efficaçiter quàm
ipſa Sena. Aliqui propter raritatem ac pulchritudinem, aut etiam
vium medicum, in hortis alunt. Vale. Anno 1562. Octobris die 12.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS IOANNI
Fabricio, Curia.

Occupationibus tuis ignosco mi D. Fabrici: & mihi vicissim veniam peto, siue scribendo fortè, siue aliter officio meo minus satis fecero. Quod ad calculum, condoleo tibi: eius quidem dimenta in me quoq; sentio. Non dubito, quin fraga adhuc apud vos reperiantur. Ea bene matura in phialam aqua ardente optime plenam conijcito, post horas quadraginta circiter, colato, & colato optime recta et munita, ne quid expiret. Prima autem post colaturam supersunt, per linteum valde exprimere poteris, & expressum eum liquore, seorsim seruare. Cum vii voles, ter quater in mense, cochlearium plenum sumes manè, & addes prout uerem de saccharo cando. Gratum & efficacissimū hoc remedium est, quod aliqui ultra viginti annos calculo constrictati, praeter omnibus, quæ innumera eis diuersi medici praescripserunt, mihimendarunt. Sed in victus ratione curam adhibebis, ne crassi & scossi humores generentur. Consule igitur medicos vestros, & aut quater in anno leui purgatione vteris: interdum folio calidæ, cui incocta sit copiosa malua, chamæmalum, hederæ foliis, artemisia, melilodus, vacuo ventriculo. Mitto nunc aliam herbam, Bârlapp Germani vocant: est autem ceu muscus quidam viscus & vimineus, ut huius quoq; nomen exploretis mihi, si quod apud vos, aut D. Pontifella Italicum quoq; aut suæ patriæ: amantissimum montana loca, & ubiq; ferè celebris. Semen ei in panniculis pulueri simile, quod mirè efficax est contra calculos. Pulmonariam aliqui vocant, à remedio pulmonibus celebrato: inijciunt in vino pendulo (mucido) ut ipsum restituat. Repit per terram, & radices agit ubi contingit, per interualla, &c. Dubito an Sana hœm frutex, possit esse Lonchitis Indica Dioscoridis. Videntur Pontifella per ocium, an virgæ eius rectæ sint, tricubitales aut maiores, à radice statim numerosæ & rubo crassiores, & an cor fractus subrubeat. Velim etiam succum mihi exprimi ex acutissimo quoddam remedium pro mammillis mulierū. Id ex te cognoscere velim ubi vacabit: interim hoc meum tu accipe. Ad Catartas (Larinius suffusiones oculorum dicunt, nostri stercorarias) quas pleriq; omnes chirurgia tantum curari posse existimant, doctissimo & amicissimo mihi medico persæpe experto, hisce

bus mysterium hoc ad me perscriptum est. Ex fece olei & omphacio, id est, de visceribus expressio succo, vnguentum fit, quo malum hoc sine morfu & periculo curatur. Placet remedium Theophrasti ad pestem, adhibitis gallorum podicibus, &c. nam & alij quidam doctissimi de peste scriptores, idē tradiderunt. Sed prius euocari toto corpore sudor debet, tali medicamento plerumque, (pueros enim excipio.)
 R. theriacæ optimæ ℥.ij. philonij Romani 3. s. camphoræ, euphorbij ana grān. iij. cornu monocerotis, aut terræ sigillatæ ℥. s. cum paucō aceto diluta bibantur, & supersudet æger. Huic ego (cum gratia Dei) plurimum confido. Vale. Tiguri 64. Iulij die 21.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Fabricio, Curia.

Prægrata mihi fuit epistola tua doctissime Fabrici, qua non solum amicitiam nostram officiosè confirmare voluisti, sed condimentum etiam addidisti, quo ego quidem maximè delector. Quamobrem gratias tibi habeo, & si quid posthac etiam rariuscūlum inueneris, mecum ut communices, oro. Ex tribus illis herbis quas misisti, prima, quam vulgò ab auro denominant, Polium est, aut Polij species, & à medicis ac pharmacopolis pro vero Polio usurpatur. Nostri speciem aliam, Dioscoridis descriptioni magis consentaneam, Lugduno accersunt. Sed omnino generis vnius spectum in loco, nascitur apud nos quoque satis copiosè, sed vno tantum in loco, & angusto tractu. Altera Apio satiuo similis, nulla a se. Seseleos memini tamen circa lacum à felibus dictum, inuenisse. Seseleos speciem neque ipse putarim. Nam omne Seselei radices vegetas & satis validas habet, & caput radices setosum, quod & troscelinum umbelliferis, sed paucis contingit. Sed neque Petromonium, præsertim Macedoniæ, nasci scribit: sed adeo medicinaliatur, quibus etiam qualitatibus vniuersam theriacam inficiat. Ego Astrantiam in eius vicem suppono. Oreoselinum appellemus eius maturum ad me mitti cupio, ut certius iudicem. Tribuit enim ei Dioscorides semen cumini, oblongum, acre, odoratum, tenue. Noni & alias duas Oreoselini species. Existimandum est autem nullas propemodum herbas esse, quæ non genus aliquod consti-

EPIST. CONRADI GESNERI

tuant, in duas aut plures species diuersas diuidendum. Gentianam
vnam prisca describunt, mihi decem aut plures species nota sunt.
Tertia, Caryophyllata alpina, quæ vt cætera minor est campestris
& urbana, sic capitulum seminum multo maius habet, instar peti-
oilli hirsutum, & si bene memini, incanum. Vale. Iunij die 4.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio, Curia.

PROPOSUERAM vos inuisere hac ætate, ornatissime Fabrici-
sed Voluminis mei *πρωτότυπον* editio, diutius, quam putabam
protracta, & ædium mearum edificatio, hactenus diu & adhuc
occupat: itaq; in aliud tempus differre cogor. Herbas montanas
abs te missas libentissime vidi. Doronicum, quod Niterwur-
appellatis, aliqui Grassoy / vel Gesssenwur-: non aliud orien-
tale quam nostrum est: nisi quod solum narale discrimen aliquo-
facit. Montana verò illa herba, flore quidem Doronici, sed folijs
plantaginis, radice aromatica, sui omnino generis est, cuius ego
dem vetus nomen ignoro. Nimirum quod in Oceani piscibus
bis vsu venit, vt multorū veterū nomina ignoremus, quod Oce-
piscis, ab antiquis non sint descripti, sed mediterranei dumtaxat
maris, cuius Græci Latiniq; accolæ fuerunt: idem *πρωτότυπον* in riuo
contingere non est mirum: alpinas enim herbas paucissimi
memorant authores, & suas singulis ferme regionibus peculiariter
haberi certum est. Herba illa folijs tenuiter incis, flore aureo ru-
tilante, hactenus nunquam à me visa, plurimū me oblectauit, mo-
gnam eius vim, vehemens in gustatu acrimonia, arguit. Oblecta-
uit me etiam rarum illud Pilosellæ genus: quanquam etiam prius
videram, & pinxeram. Gnaphalium alpinum vocemus floribus
bula illa tibi incognita, umbellis aut potius corymbis florum
solis & suauiter olentibus, vt scribis, aridi quidem nihil oleat, *πρωτότυπον*
species quibusdam videtur: ego vero *πρωτότυπον*, qui seminum va-
scula nondum viderim. Thlaspi enim omne, *πρωτότυπον* re-
habeat oportet vt *πρωτότυπον* sit, id est, suo nomini respondeat. Vale.
Augusti die 2.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Fabricio, Curia.

PRO literis tuis, nimium quidem officiosis illis, doctissime Fa-
brici, & rebus varijs pulcherrimisq; quibus vnà missis me
tasti, plurimum tibi debeo. Philonem tibi gratum esse, gaudeo, sed
quod

quarta pars hæc est debiti mei: Meminero, ne dubita, officij mei, & alijs alijs misitandis me saltem non vndiquaq; ingratum tibi declarabo. Vellem equidẽ te aliquid à me petere, nunc quia nõ peris, leuicula quẽdam & nimijs interuallis, mitto. Da obsecro mihi veniam, qui te hominem grauioribus & sacris studijs occupatissimũ, magis meis torijs interpellare non erubescam. Si mihi hoc medicũ vestri aut Pontifella præstarent, desinerẽ tibi esse molestus. Gladio minor tuus, proculdubio Crocus montanus est, antiquis etiam memoratus: talẽ enim omnino qualẽ misisti, croci floribus, Benedictus Martinus, vir eruditus, Bernẽsis, ante bienniũ suis coloribus pẽctũ ad me misit: semina hæcenus nõ videram. Crescit ne apud vos copiosẽ: quo loco? quali solo? an in vllõ vsu aut honore? radi- ces plusculas, vt pangã, cum occasio fuerit, vt promittis, expectabo. Lunariam Græcam, quam Flitteren appellant, multam iam hic habemus, sed floribus inodori: quibus odoratis genus alterum reperiri audio, hæcenus mihi non visum. Violam quotq; alpinam il- lam, cœruleis floribus scitẽ dissectis insignem, quã abs te missã plantam, aliqui Lunarijs adnumerant, & vim ferri attrahendi, (ita vt equorum etiam transeunrium vngulæ soleis ferreis priuentur) tribuunt: quã verẽ, ipsi viderint. Rara mihi est etiam arthritica (non Schtisselblümlinen) illa species, floribus singulis, non in corymbis. Misisti cum reliquis speciem Aquifoliæ, (deß Ste- chenden palmens) nullis per marginem foliorum spinis, præter quã in mucrone: quod an ei perpetuum sit, & ad quam altitudi- nem perueniat, scribes aliquando, & fructus maturos mittes, si commodẽ fieri poterit olim: aut plantam exigua cum radice. Vale, Iunij die 16. Anno 1559.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Functio medico doctissimo, Memmingæ.

Gratissimum est officium tuum, quo meas ad amicos & illos & equum erit, vt aliquando de gratitudine cogitem. Flos à te missus, hepaticæ albæ nomine describitur à Valerio Cordo de- scriptionis plantarum libro 2. capite 115. vbi ego iconem quo- que præmisi. Antiquum eius nomen apud Græcos aut Latinos vocar, vnde Hepaticę nomẽ Cordus finxit: existimatur enim hepa- ti prodesse, est quidẽ subamara. Poloni vocabulo quodã suo appella- nt, quod nostra lingua sonaret *Wiesinrafft* / Græce *ἡπαρ ἡπαρ*.

EPIST. CONRADI GESNERI

vt Schneebergerus meus annotauit. Ego his diebus me purgare
scrupulo vno Gratiolæ herbæ tritæ, admixto cum rob sambucæ
cinorū: vnde copiose & vomitu & aluo purgatus sum à pituita
scosa & aquis maximè, non sine molestia. Hoc etiam D. Occo
scripsi. Nuper cum remedia quædam darem pleuriticę anni, de
ctionem fornogræci meam, & parum oxymelitis, &c. ea melius
habere cœpit, & per aluum deiecit scarabei genus nigrum, longis
pedibus, & cornibus quoq; longis, ac flexilibus, articularum digi
que plenum pure, viuum, longitudine duorum articulorum et vi
u: prius autem aliquandiu in ventre nescio quid inquietum et vi
licans sentire se querebarur. Vale. Tiguri 1564. Marij die 16.

CONRADVS GESNERVS IOHANNI

Functio medico.

A Ccepi quæ D. Occo misit, & gratias tibi ago. Vxoris tuę
letudinem Deus Opt. Max. restituat sua gratia. Quod vult
interdum crassa & ferè nigra est, nō malum in hoc morbo signum
videtur, præferim cum in hypochondrijs et lumbis non male
beat. Menses fortè non satis purgati ante hunc morbum, & non
etiam in ipso morbo; huius rei causa sunt: interim verò nisi in
ra & facultas expultrix validior esset, non posset malam hanc
teriam expellere: quamobrem spero eam ante solutium, Deo
uente, melius habituram: Tu interim pro tua industria ei propo
cies, ita vt non nisi leuiter euacues per interualla. Primum vult
eam sumere oxymelitis nostri 3. j. s. cum duplo syrupo de limbo
bus; aut de liquiritia; si tussis adhuc infestet, & hoc vel limbo
vel, si malit, bibere, cum aquis hyssopi et cichorij ana 3. s. idq; con
tinuare triduo: Si oxymeli meum non habes, Augusta habere po
teris, nam D. Achilles paratū habere solebat. Post hæc leuiter pur
gabis cum decocto communi; aut simili, opimè colato, cui syr
pum de rosis solutiū vel de cichorio cum rhabarbaro vel vna
que addas. Deinde olei vitrioli guttas quinq; ex vncia. s. aquę
absinthij cum 3. s. syrupo violarum dabis si placet per biduum po
teris autem Augusta habere D. Oconis opera, qui vel aliunde
a Sigharto Pharmacopola mihi charissimo accipiet. Sic spero
omnino, & febrim primū desitutam, & quæ eam comitatur
symptomata. Matri tuæ his diebus calculus molestus fuit.
nunc meliusculè, lapillo excreto; habet. Vale.
Tiguri 1564. postridie Pentecostes.

CON

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Functio medico.

Literæ tuæ septimo Decembris datæ, tardius huc perlatae sunt. In ijs attingis quaestionem illam. Vtrum venæ sectio fieri debeat in peste ante aut post sudorem: quam ego certè veluti dubiam & distinctione indigentem relinquo. Vt plurimum tamen & in plerisque, si ea opus habere æger videatur, ante sudorem, aut eperiundo nihil ferè effecimus, nulla in tempore data occasione. Nunc Dei gratia in totum ferè remittit pestis, maximo frigore oborto. Nos iam persæpe vtilissimum experti sumus aceti stillatitium liquorem, cuius compositionem etsi te habere puto, hic adscribam.

Nuces iuglandes immaturæ (in iuglandium defectu semel & ita cum cortice Tamarisci radicis accepimus: licet bit & Fraxini corticem ponere) circa diem S. Iohannis in primis (nos hic in Octobri etiam immaturas adhuc inuenimus de specie quadam iuglandis, quæ non ante Solstitium germinat) numero centum, minutatim conminantur aut concidantur. Scabiosæ, Verbenæ, Solani, Semperuiuiana, M. l. misceantur, & affuso aceto optimo bulliant: dein sic maneat per noctem, postridie destillentur igne leui. Sic habet descriptio, quam reperi in libro Germanico Augustæ olim excusos: *gungder siben Planeren /c.* sub finem eius in libello sanè vtili positionem medico Turcæ innominato. Dosis est, ut scribit, ad curandum verò vnam aut alteram vnciam. Omnino sudorem statim monet. Misceri poterit ei, theriacæ vel alterius antidoti dosi congruens. Gratus omnino liquor est, & internos æstus ægre per se, siue cū syrupo de acido citri succo detur. Desperatos etiam n. duo cochlearia eius dedimus: unde cum statim circa cor melius haberet, neque sudasset antea, paulo post remedium sudorificum dedimus, sudauit, conualuit. D. G. Viro iam desperato, cum dedisset mulier quædam, quæ à nobis acceperat: hoc, inquit ille, omnia quæ medici hætenus dederunt, remedia superat. Plurima testimonia addere possem, sed hæc sufficiunt. Ego solidi parum expe-

EPIST. CONRADI GESNERI

periri possum: in tota enim hac peste, nunquam à principio ve-
catus sum, non sumpro prius remedio aut secta iam vena ab egro-
tis. Aliqui medici eruditi in ea sententia sunt, non dandas esse
tidoros nimium calidas, vt sunt theriaca, elect. de ovo, &c. & li-
dorem non à principio statim mouendum: sed post leuem purga-
tionem, tertio ferè die aut quarto: neque tandiu sudandum, liquo-
solet. Hispani Album animæ, vel Anymum album vocitant, liquo-
rem quendam concretum: quem Amatus Lusitanus Laccam esse
somnia, cum nuper Pharmacopola quidam ad me misit: est autem
(quod statim deprehendi) succini (Galli ambra vocant) Indici
vel ex nouo orbe, species albicans, translucida. Habeo & Aethio-
pici succini candidi, transparentis & suauiter odorati particulam
Vale. Tiguri 1564. Nouemb. die 19.

CONRADVS GESNERVS IOANNI *Funckio medico.*

Respondeo D. Occoni: ad quem literas meas non oblige-
cum statuissem, nescio quomodo oblitus sum: sed referam
tu quoque legas, si placet, & postea mittas. Tercias qualitates
facultates è secundis manare puto, secundas è primis. Interim
teor multas rerum multarum rationes nobis esse incognitas, quon-
iam fortè aliquæ, nulla qualitate sensibili, sed à meliore causa
ma essentiali fiunt: multa verò formæ tribuere puto homines, pro-
pter incitiam, quoniam causas rerum, quas inuenire poterant
non indagant. De tempestiua sectione venæ ante vel post sub-
rem, vix aliquid stabile decerni potest, cum circumstantiæ infir-
tæ accidere possint, propter quas medicus ex arte & industria
aliquid mutare potest ac debet. Omnia mea præproperea, & in-
& præ festinatione penè abortiua sunt. Ignosce occupationibus
meis. D. Bullingerus te resalutat. is ante biduū primū exiuit, &
cōcionem habuit. Oxymeli meum ex prior peste correptis etiam
vtile, siue à principio dentur drachmæ duæ, circiter cū aliqua le-
uissimum soluente potiuncula, siue etiam postea, vt venenum pro-
tradatur à centro ad superficiem & apostemata, vtiq; meatus cer-
poris diuersi aperiantur drachma vna, vel .i. cum sapa aut ali-
grato liquore. Mitto editionem secundam libelli nostri, in qua de
phlebotomia præsertim paulò fusius. Vale. Tiguri 1564. De-
cembris decimosextimo.

L I B E R T E R T I V S .
C O N R A D V S G E S N E R V S I O A N N I

96

Functio medico.

Hodie alteras tuas accepi, vnâ cum gratissimis mihi D. Occo-
cear, & D. Culmanni literis, quibus respondebo vel nunc, si li-
olim fuisse, anno aut amplius. Vir est planè bonus & eruditus. Pro
tuo officio quod nobis in transmittendis mutuis literis offers,
gratias ago. Gratum fuit & quod de cicchorij puris floribus de-
nibus aut vesica oriundi fuerint, non satis exprimis. De arterio-
romia illa, quæ meo consilio feliciter successit, non vacat nunc
scribere. Summa est: Chirurgus hic laborans immani hemicra-
nico dolore, meo consilio arteriam in crotapho affecto (vbi arte-
ria inflata apparebat) per transversum amputauit, & subito con-
ualuit, & hætenus multis iam annis non redijt dolor: cum prius
anno interposito redijisset. Mira est historia, aderat & D. Thad-
deus Danus. Oxymeli quoque meum non vacat iam describere,
multum quidem à Iulianico distat. His diebus pleuriticum senem
bibliopolam septuagenarium, venâ non secta, oxymelitis vsu &
decoctione scænograci mea, curauit, Dei gratia, probè. Is verò si-
bi antequam me accerseret, cataplasma ex absinthio in aceto fer-
uefacto, calidum ter quateruè adhibuerat, quo aliàs se adiutum
aiebat, nunc ferè nihil prodesse. Hoc quidem ex absinthio reme-
dium in pleuritide, ab Empirico quodam valde mihi est commenda-
tali. Hæc scio te cum D. Adolpho communia habere, cui me excu-
sa, quod non scribam: conuiuent oculi, nimia iam nocte. Vale.
Tiguri 1565. Ianuarij die 27.

C O N R A D V S G E S N E R V S I O A N N I

Functio medico.

Accepi chariss. D. affinis, numos D. Simleri nostri, & alia a-
D. Occone missa: & magnas tibi gratias ago. Beryllū quoq;
gemmam cum cæteris, libentissimè vidi: & eam cum his remittam
in pegmatio seu vasculo ligneo, si mater tua tutò fieri posse puta-
nich acceperis, tu quoq; curabis, vt non nisi certissimo nuncio D.
Occoniremitas, vbi tu prius inspexeris. Est sanè pulcherrima &
magni precij, nec vidi pulchriorè. Si sub die sereno, imò sub recto
etiam in Muscō mihi intuenti, specularium (fenestrarum) imaginè

EPIST. CONRADI GESNERI

κατόπιν δὲ mihi regerebat, inuearis, præter candidum splendor
 rem, cœrulei virescentis aliquid animaduertes. *Τοῖς ἰσὶ βασιλεῦσι*
πρὸς καὶ γὰρ καὶ ἰσχυρὰ ἔχοντες τὴν τῶν βασιλέων ἰδίαν τὴν πρὸς ἑδὺς κατὰ Εὐφράτην. Ego
 rude quoddam specimen olim à gemmario emi (cuius color plu
 cœrulei haber) non berylli, sed aquæ marinæ nomine. Aurist
 nostri quoque Berylli nomen non agnoscunt: sapphiri autem
 ciem hanc gemmam esse putant, & præduram esse, ideoque in
 sculpendum in sima eius parte aliquid resistisse. Plura de Beryll
 ex Collectaneis meis nondum impressis perquirem ac defer
 berem tibi, ut maiori voluptate inspiceres: sed non vocat. Foliu
 è Gallijs Augustam transmissum planè nouum mihi fuit: quam ob
 rem gustare volui. illico autem magnam acrimoniam sensi, ter
 gradus, quæ plurimum saluæ aquosæ elicit, ut ea ferè quæ sumpt
 purgant aquas, Laureola, Thymelæa & huiusmodi paulò post
 tiam vertiginem sensi, cum alioquin non sum obnoxius, & post
 die cum rursus manderem, singultum & vertiginem rursus: qu
 os ablui, & cochleare aceti sorpsi, ita discussa est vertigo. Quo
 quid est, veneno carere non puto: in cane experirer si pluscule
 haberem, sed folium integrum inuitus discerpo. Depingam, donec
 integrius, aut plantam (quod optarim) integram assequar: & po
 prorsus *ἀνὰ πρὸς*, Vertiginosam vocabo, donec aliud nomen
 diam. Utinam D. Occo plantam integram & semen mihi acqui
 re posset vndeunque, & quæ de eius natalibus, nomine, virtut
 feruntur, percunctatus ad me scriberet aliquando. Eadem v
 opera de alia etiam noua herba in Gallias nuper allata (& Leg
 duni nota, Nicotianam à legati nomine, alij Pontianam vel Po
 tium Theueti qui Galliam Antarcticam scripsit, vocant) inquir
 & semen petat: iconem eius, sed imperfectam habeo, & mira qu
 dam de facultatibus eius ad me perscripta. Cæterum planta ill
 quam D. Occo in sylua quadam ducatus Vuirtembergensis vir
 cam reperit, frequens nobis est, Vnser frauwen schûle appellat
 hoc est, Calceo: los virginis à forma floris, qui magnus, lutesc
 pulcherrimus, & planè calcei forma est. Vñs apud nos nullus
 veteri nomine dubito, quidam vir doctus Lonclutim primam
 putat: ego ad Alismatis species refero. Fructus, semen, odor
 sapor cum succo glutinoso & subacri, *τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤτοι* cognat
 esse arguunt, etsi radix testiculata non sit. Cosmofandalos Pau
 sanix fortè fuerit: nam & sandaliij formam refert flos, & punct
 ceu literis quibusdam notatur, etsi Pausanias Hyacinthum
 coniicit, sed huic cum sandalio nihil. Domino Simlero nostro po
 dagrica

dagrico, si quid tu quoque consilij, de sententia Rondelleij, vel aliud dare potes, rem nobis gratissimam feceris. Oblitus sum ad D. Oconē scribere de pulvere Iouis dicto, quo D. Achilles Gasserus, si fallor, in podagricis vritur, vt de eo quoque sententiam suam perscriberet. Remedium quoddam est simile ferē Diatesa-ron theriacā, sed pluribus admixtis: puluis fit peramarus, cui ali-qui etiam ossa combusta addunt, idq; pro magno arcano cēlant, & per totum ferē annum, quotidie drachmam sumi iubent. Ego me- quia vni assueta parum amplius ab eo mouetur, censeo: & pericu- lum videtur, ne tam longo vnus medicamenti tam validi vsu, to- nus corporis habitus nimium exicetur. His Vale. Tiguri 1564. Nouembris die quinto. Oleo virrioli aliās, & aliās oxymelite no- stro, quartanarios quosdam curavi: nūc cuidam neutrum horum a- me datum, profuit, succus autem gentianæ bis datus, illico febrim omnem licet grauissimam, ademit: sicut & aliās prius, vt tertia- nam norham, &c. D. Vuolphius & ego curamus cholericum quē- dam cholera morbo acuto laborantem: cui heri dedimus oleum virrioli, & visum est profuisse, ac mouisse aluum, de euentu, si me- minero, aliās. Vale iterum.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero Doctori medico

Basiliensi.

PRobeneuolentia tua, doctissime Plattere, quam verbis prae- te ruliſti, cum estate superiore nobiscum esses, magnas tibi gra- tias habeo. expecto autem vt re ipsa quoque eorum quae desidero officij praestes. quod si feceris, & amari me abs te intelligam: & scripta ergate vicissim mei, memor ero. Theophrasti Paracelsi scripta quaecunque habes aut habere potes, cupio & oro enixe vt mitas, vnā cum libello quodam eiusdem authoris apud vos (vt referebas) impresso. Ex rebus marinis tuis Pastinacam, Polypum, Spadam & Lacertum, si placet, mitte: siue commodato ad aliquod tempus: siue dono, non sine mutui muneris spe: siue precio. Aqua- rilium & scorsim nunc edendas curo, cum nomenclaturis va- riarum gentium diligenter & copiose adscriptis: quas, cum abso- lueris, si te desiderare cognouero, mittam, & si quid aliud petes. Nam propter multa & magna optimi parentis tui in me beneficia, nihil est in rebus meis quod tibi negare aut possim, aut

EPIST. CONRADI GESNERI

debeam. Vale, & parentem meis verbis quam officiosissime salu-
ta. Tiguri. Anno 1558. pridie Kal. Nouemb.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero Doctori medico
Basiliensi.

POLypum, Pastinaca marina caudam, & Lacerti caput accep-
pro quibus humanitati tuae, optime & charissime Plattere
maximas habeo gratias: ubi volueris remittam. Est ne hic La-
certy viridis? an vulgaris circa Monspelium, & quantus? Im-
peratoris seu Gladij piscis caput cum rostro, per D. Simlerum
strum nunc vt mittas, rogo: & si opus est, ne frangatur, vale,
aliter caueas. Remittam ad te, si voles, omnia: & si quid pro-
rea volueris de nostris rebus aut libris. Vtinam etiam herbae
tuas aridas omnes ad me mitteres inspicandas, si quid forte in-
inisset: aut saltem Catalogum earum, si miseris, integras rem-
tam statim. Theophrasti libros duos impressos accepi, mentem
precium proximis literis indicabis. Ficus Indica mea, memora
quid patiarur: apparent enim in folijs passim maculae multae quae
si rubiginosae. Vas in quo est, collocaui in cubiculo repido, in
tigno hypocausto meo. Gratissimum mihi erit iudicium tuum
compositione trochiscorum theriacalium. Habeo Rondellei
theriaca scriptum, in quo is, si bene memini, parum inere esse po-
tar, si pro vipera alij serpentes communes accipiantur. Quo-
quid a te proficiscetur, non poterit non pergratum esse. Breuius
spero, aliquid de nostris lucubrationibus videbis. Vale. Tiguri.
1559. Ianuarij die 16.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero medico.

ICones animalium ad te peruenisse gaudeo. Pro dente apri, me-
ximas ago gratias. Osteocollum lapidem nominavi, quem mihi
retuleras in Palatinatu vel circa Heidelbergam reperiri, mihi
restituendis ossibus fractis efficacem, cuius specimen, id est, for-
stulum, peto, vt promissisti: ego forsitan copiosius acquirere po-
ro. Beinwell (puto) vocabas. Experimenta tua quae seorsim com-
scribis, vt matures, & ad me mittas, opro: idque mutuo tantum
dabit ad te tuum exemplar. & sic me inuitabis, omnium alioquin
occupatissimum, vt vicissim mea aliqua non vulgaria, tibi &

nam vnius gratiam conscribam. interim cum ad me scribes, singula saltem aliqua mittito aut scribito, quod idem ego faciam, ne literæ nostræ vltro citroque sine aliquo rei medicæ fructu perferantur. Remedia tua ad elephantiasin accuratè mihi perscribi, rogo. Auocat nunc me cœna, & multa negotia, quamobrem ignosce. Vale. Tiguri Maij die 16. Anno 1561.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero medico.

Vluis ne mi Plattere? & quid rerum agis, quæ nostri memoriam tamdiu excutunt? Nunquam ad vltimas meas responsas, & promissa quædam olim, nondum præstitisti. adeón rei famulari augenda torum te mancipasti, vt nullus amicis locus aput te super sit? Sed ignosco: modò breui longam hanc taciturnitatem soluas, & vel verbulo ad nos scribas. In præsentia iuuenem hunc doctorem medicum pereruditum tibi commendo, nunc prius ex Italia & à Concilio redit, &c. ignosce necessariæ breuitati. ostendas ei rostrum Gladij, & si quid rarum habes. Vale. Tiguri. 1562.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero medico.

CVm vicinus hic meus subito se descensurum ad vos moneat, subito etiam has effudi. Euporiston Dioscoridis liber Argeninæ impressus vt breui ad te perueniat, curabo. Tu munusculum boni consules. Plantas ficas tuas rogo vt iterum mittas, iam nunc enim ijs opus in primis haberem. Reddam integras bona fide. Sed malim dolio includi, quàm huic tradi: nisi commodè admodum ferre possit. Populum albam si paruula inueniretur, ad me perferret. Scripsi de eo ad D. Zuinggerum, &c. Bene vale rem ego, Dei gratia, nisi me infestaret interdum dolor in dorso & lumbis: quem partim ischiadis reliquijs tribuo, partim præludenti in me calculo. Arenulas enim subinde reddo. tu si quid habes auxilij, mi D. Felix, communica, vt grauissimo huic malo (calculi dico, à quo magis quàm ischiade mihi metuo) maturè resistam, ego vicissim, quid in calculo præsentè & paroxysmo ipso felicitet sim expertus aliquoties, scribam proximè. Nunc tabellarius moram non fert. Sorbus est ne tibi notat an Basileæ aut propere peritur? florem pictum valde desidero. Vale. Tiguri 1563. Martij 22.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS FELICI
Plattero medico.

DE diuturno silentio tuo, doctissime D. Plattere, accusare non possum, cum ego quoque eiusdem culpæ sim reus: esse ergo mihi venia magis dignus videor. nam cum vterque nostrum suas occupationes habeat, tuæ (ni fallor) priuatæ solùm, meæ vero publicam vtilitatem respiciunt, quam edendis meis in Stirpium historia tam diuturnis laboribus, promotum iri confido. Deinde cum tu postremis tuis ad nos literis, de tuo ad nos aduentu spei aliquam nobis feceris, ita factum est, vt officium literarum aliquandiu intermiserim. Nunc quidem ea maximè causâ scribo, vt te salutem, & me tui memorem esse declarèm: deinde vt petam mihi veniam dari, quòd plantas tuas aridas tandiu retineo. Atque state proxima tota occupatissimus fui circa stirpes florentes, & virides depingendas, sumq; etiamnum. Hyeme autem instante, cupido peto, vt ad Ver vsque proximum pro tua benignitate plantas tuas mihi permittas: quas integras cum gratiarum actione recipere. Mitto specimen iconum nostrarum, vt me seriò agere videas. Quibus nulla apud nos reperitur. Tu si ramulum cum fructu, vel truncum seorsim, mittere poteris; rem facies mihi gratissimam. In Alsatia abundare audio. Ramulum vnum libro imponere poteris, donec mittendi occasio sit: fructus etiam adhuc reperiri spero, sunt enim serotini: de ijs paucos (sex aut septem) in vaseculo aut papyro inuolutos mitte. quod si in certa forma, vt boni aliaue, crescunt, plures coniunctos mitto. Si arbor parua inueniretur, quæ plantari posset: gratissimum faceres, eam mittendo ante hyemem: posset autem tradi aurigæ alicui. Peto enim arbusculam minimam; vnam aut alteram populi albæ, quæ hic non reperitur. Basileæ autem in prædio parentis tui vidiſſe mihi mini, ad stagnum puto. Postremò vnam alteramue plantam Eryngij desidero, perfectas duas cum fructu (nam florem non amplius haberi metuo) & duas iuniores plantari aptas. & seminis aliquid in cucullo papyri. Aurigæ qui attulerit, satis faciam. Plura nunc præ negotijs non licet. Salura honestissimè parentes. Vtinam ante hyemem ad nos venires: facerem (decedente) ne te pœniteret aduentus tui. Audio excusum esse recentem Theophrasti quendam librum, ab Adamo à Bodensteinio editum: quicquid id est, cupio te indicare M. Petro Mechlinienſi.

LIBER TERTIVS. 99
ut ad me mitteret. Vale felicissime, Tiguri 1563. Octobris die 17.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero medico.

Pestilentia, charissime mi D. Plattere, apud nos quoque iam incepit, sex aut septem domibus infectis: & (ut audio) in vicinis quoque oppidis ac pagis. Deus & vobis & nobis omnibus pro sua infinita gratia sit propitius. Optimi viri parentis tui & præceptoris mei conualescentiæ ex animo gratulor. Iniunxit nobis medicis magistratus, ut aliquo scripto breui præservandi & curandi rationem communem aliquam, quoad eius fieri posset, complecteremur: quod ubi factum fuerit, hoc est, propediem ad te mittam. Singularem & secreta remedia si quæ haberem, tibi vni præ omnibus libentissime aperirem. Sed nihil ferè est, quod non in editis aliquibus libris inveniatur. Aliqua tamen scribam, ut desiderio tuo satis se scripturum ad te recepit, & alia quædam. Ego missurus fuëram plurimum tribuunt Itali & alij quidam: sed iam non inuenio. Vnde in libello suo de peste ponit Andreas Lacuna, si illum fortè habes. Mito Eustathij Quercetani, qui medicinam Franckfordiæ facit, epistolam: mittam autem propediem alia cum inuenero. Vitam meliorem ad te dare possem, in tanta rerum afflictione, ita me Deus amet, vel vitam meam tibi communicare paratus forem. Venio ad tua interrogata. Antidotus Saxonica, ut contra venenatam & contra pestem mirè efficax est. Amicus quidam meus, medicus nunc Argentinæ; (Erschenreuterus nomine) ante annos aliquor Tubingæ peste laboravit, & curatus est. Ante menses autem decem ferè puto; Argentinæ, cum huius antidoti 3. j. sumpsisset, præservandi se gratia, & in lecto sudaret, eodem in loco ubi antea fuerat apostema, rursus emerfit, sed mox discussum est, nec maliquicquam est passus. Vtere igitur ea audacter. nam & calidissima & frigidissima continet, ut laureolam nostram, zyland dictam: & frigidissimam herbam Paris, quam nostri Frütze Frut/ & Bla-ter Frut/ & Embeer aliqui vocant, quod acinum vnicum inter folia quaterna habeat: inuenitur autem ubique circa sylvas. Fuchsius aconitum primum ineptè facit. Reuera enim solanis cognata est herba. acinis eius deuoratis gallinas mori audio. Siccam vnam ad te mitto. Acinos iam in syluis defluxisse puto: in quorum locum substitui possent acini alterius syluatici solani, quod Vollen-

EPIST. CONRADI GESNERI

wurtz / nostri *schlaffbeere* cognominant : sed tanto pauciores,
 quanto sunt maiores. Vincetoxicum etiam, quod ad hanc antidotum
 requiritur, ubiq; circa colles & sylvas reperitur : pharmacopolæ,
 & tonsores ubique habent, & *schwalmenwurtz* vocant, quamobrem non mitto. Angelicam sylvestrem satiuæ similem,
 circa riuos & aquas inuenies. Germanicum nomen *Büchse*
 audiuisse aut legisse me non memini : neque caulis tanquam disse-
 cti memor sum. radix liquorem luteum remittit, odoratum, ac
 crem. Pro ea si hortensem angelicam duplicaueris, nihil errabis.
 Sudorificis medicamentis sanè plurimum tribuo, si nihil impediat
 & tempestiuè fiant. Habes in Euonymo meo descriptionem aquæ
 vitæ cuiusdam, qua Io. Leo von Riechen vsus est in peste Solodori
 ri foelicissimè : cuius descriptionem & vsum prolixè istic leges in-
 ter alias aquas vitæ. facile autem inuenies, cum Solodori mentio
 fiat, in titulo. Item in eiusdem Euonymi nostri capite De decoctis
 chelidonij ex aceto decoctionem, & similes quasdam, plurimum
 in curanda lue pestilenti per sudorem, valere inuenies. Exhibenda
 autem huiusmodi sudorifica, puto, plerisq; à principio, præsertim
 quibus sanguis non detrahitur, ita vt per horam post in lecto colo-
 locentur, alio tamen prius soluta balano, & sudent, Quod si venæ
 etiam secanda videbitur, antidotus tamen primò statim danda vi-
 detur, siue sudorifica, vt plurimum, siue non sudorifica : tum paulo
 post secanda vena, & danda paulo post quæ corroborent, siue me-
 dicamenta tantum, siue alimenta debilioribus : & horis quatuor
 elapsis, sudorificum iterum dandum, atq; tum demum sudandum,
 non autem ante phlebotomiam. At si copiosa sanguinis detractio
 fiat, vt in sanguine abundantibus, sudorifico omisso, antidotus
 aliqua sine sudore, tum ante tum post venæ sectionem, tribus aut
 quatuor horis interpositis, dari poterit. Cacochymi etiam, præ-
 sertim phlegmatici & debiliores, omiſsa sectione venæ, principio
 purgari poterunt antidoto simul & purgatorio medicamento mix-
 tis : deinde cibo corroborante accepto, & breui tempore inter-
 posito, antidoto data, sudare. Hæc nobis ferè deliberantibus visa
 sunt, certam verò experientiam nullam dum habemus. Calida illa
 cum aqua vitæ remedia, non puto nocere, cum non vitæ 3. s. se-
 re detur. semel autem dari sufficit ad sudorem plerunq; postea
 verò aliæ antidoti dentur, theriaca præsertim, cum aqua conue-
 nienti, vel aceto, vel etiam paucis (septem vel nouem) vitrioli
 guttis, quæ etiam à principio ad sudorem mouendum misceri po-
 terunt, in præseruatione enim minus accipitur. Si caliditas nimia
 videbitur,

videbitur, mel rosaceum vel saccharum candi addatur: vel aqua refrigerans, vt endiuia, borraginis. Sudorificum, si videbitur, huiusmodi fuerit:

R. Theriacæ duorum, trium vel quatuor annorum, 3. i. Ele-
ctuarij de ouo, 3. f. olei vitrioli guttas vij. aceti fortissimi, aquæ
borrag. ana 3. j. Misce, fiat potus: qui detur tepidus, aut frigi-
dus, pro arbitrio medici. Vel sic:

R. Antidoti Saxonica 3. j. boli armenia præpa. 3. f. vini (vel
aceti) & aquæ endiuia ana 3. j. Misce. Vel,

R. Philonii, 3. f. mastiches, angelica, tormentilla, euphorbi-
(in calidioribus, & iunioribus loco euphorbij, camphoram posue-
ris) ana 3. f. Misce cum aquæ melissæ 3. j. f. aceti 3. f. fiat potus.

Rondeletij librum de febribus non habeo, nec puto excusum esse.
D. Vuolphius habet, qui aliquid fortè ex eo ad te scribit. In sche-
dis meis hoc tantum inuenio, D. Rondeletium in peste dare the-
riacam recentem (ne magis commoueantur humores) cum bolo.

Bardana & fraxini aquas rite destillatas, in præseruatione non
improbo: adderem autem illis acetum destillatum: sed omnia in
vitreis vasis. Sudorifica, quibus Augustani & Argentinenfes vrunt

tur, iam nescio quæ sint, nec libros in promptu habeo. Aurum po-
tabile quidam extollunt rum contra pestem, tum contra alia mul-
ta: cuius si bonam aliquam descriptionem habes, cui confidas, misce-

te, forsitan enim ego fieri curabo. His Vale in Domino cum tuis
omnibus, qui vos omnes sua bonitate conseruet. Ad nos quidem
quandoque veneris, gratissimus hospes eris, & semper (si vi-
xero) domus me inuenies toro hoc autumno instante, & postea hye-

me. Iterum Vale, & saluta parentes. Tiguri 1564. Augusti die 23.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero medico.

Misero libellum de communi sententia nostra his diebus à no-
bis (Cellario, Vuolphio & me) editum iussu magistratus.
Super quo iudicium tuum candidè vt feras peto, & tuas quoque ob-
seruationes (quas cupidissimè expecto) mittas. Venam secumimus
nup. grauidè, peste correptæ, vicinæ partui ad hebdomadas quinq.
& cum in inguine tumor paruus appareret, ad malleolū missus est
sanguis, satis copiosus. erat. n. bene habita boniq. coloris. Malū ex
cogitatio in ea ortū. Cogitabamus autē fortū iam propè perfectū ef-
f. & parum etiam, si ante tempus pareret, periculi futurum. itaq.

EPIST. CONRADI GESNERI

etiam medicamentum dedimus, aquæ theriacalis aliquid cum aceto destillato & bolo præparato, quo sumpto modicè sudauit. His factis, tertio die (puto) peperit viuum infantem & satis perferetum: sed cum à principio morbi semper æstus internus, capitis dolor, aliæq; symptomata augerentur, quarto die extincta est. Porro equidem sanguinis copiam maiorem quàm oportuerit ei detrahitam fuisse. ego venæ sectioni non interfui. Hic quæro iudicium tuum, doctissime Plattere, vt candidè feras, tum aliàs, tum an grauidis intra mensem ferè parituris, detrahendum sanguinem potè correptis consulas, si iuuenes & sanguinæ sint. item si malum contagio sit, an venæ sectione abstinendum tum existimes, vt erit ditos quosdam sentire video. Eryngium si virescat, cura vt vnam aut duas plantas virentes accipiam, vt depingere & plantare possim cum radicibus integris effossis. Aurigæ alicui committere poteris: cui satis faciam. Fructus & semina seorsim eriam in characrites & amicos. Vale. Tiguri 1564. Nouemb. 6.

CONRADVS GESNERVS FELICI Plattero medico.

Nuper ad te scripsi, doctissime Plattere, & vt neptis mea curæ esset, rogaui: quæ quomodo se habeat, sollicitè vt vno verbo significes, quod dudum expectabam, oro. Fefellit me fortè auriga, cui literas ad te tradidi. aiebat enim se statim discessurum. sed vidi eum post aliquot dies, nescio an famulum aut alium pro se miserit. Mirro libellum nostrum de peste ex secunda editione, in quo nihil ferè mutauimus, sed adiecimus quædam, de phlebotomia præsertim: deq; ijs iam rursus iudicij tui candorem experimus. Acetum destillatum grauidæ nos exhibuisse miramur, cum nihil efficacius fœtum pellat. nos certè hanc eius vim ignoramus, & discere à te cupimus, experimentis ne tuis aut scripitis alicuius testimonio doctus, acetum fœtum pelli existimes. Ego tamen pud medicos veteres, Græcos, Arabes, Latinos, nihil tale legitur meminì. Destillatum etiam acetum nihilo tenuius aut saltem vtilius statum consulas, ante & post destillationem, vt sæpissimè obseruauimus. Præterea sedum & astringentia quædam, aceto nostro contra pestem destillando, addere solemus. Herbas siccas tuas mittere cum vecturæ commoditas erit. Pro seminibus tritici tam fœcundum vt et

ut ex vno grano filiquæ (spicas puto voluisti dicere) triginta pro-
ueniant, maximas tibi gratias ago. Seram si vixero, vere proxi-
mo. Saluta meo nomine D. Zuingerum: ad quem his diebus scri-
psi, ab eoq; roga, an Christophori Orosij Annotationes in Aegi-
neram & eius interpretes viderit: ac ubi sint impressæ, desidero e-
olim procudit. Vale. Tiguri 1564. Decembris die 20.

CONRADVS GESNERVS FELICI

Plattero medico.

Remise apud nos Dei gratia pestis: ut apud vos quoq; ut au-
dio, & gratulor vobis. Det nobis Deus ne suam iram pecca-
tis nostris breui iterum prouocemus. Commendo tibi neptem
meam, quæ apud CL. V. D. Cælium ancillatur, ut valetudinis eius,
cum opus erit, rationem habeas. Scripsit ad me postremo D. Cz-
lius, neptem meam molestis quibusdam circa nasum intus forisq;
putulis laborare: & ut ad eam rem aliquid remedij, si quod no-
rim, mitterem, monuit. Sed cum tu præsens videre possis, & consu-
lere melius, rogo ut hac in re ei opem feras, ne fortè tedium sui aut
abominationem familiaribus & intuentibus pariat. Misissimè vn-
guentum citrinum dictum: sed quod hic habet alter pharmacopo-
la, nimis siccum & durum vetusq; mihi videtur. Quid si aliquid
sulfuris, thuris, tarrari, iridis, & cochlearum vstarum in linteolo
ebulliat in oleo, cum pauco aceto, ad aceti consumptionem. & eo
deinde puella sub noctem præsertim, se inungat: aut cum linteolo
etiam perfricat? Crassos humores esse puto: tenuiter enim
cum parentibus vixit, & cibis crassis assueta est. Proinde si opus
tibi videbitur, purgatione utatur, nunc, aut potius initio veris: de-
inde suffitus aliquis cum thure aliisue pro tuo consilio fiat. A frigore
re craque humiditate caueat. Mater aut sub mensum tempus præ-
cipue hoc in ea vitium animaduersum. Sumptum quem feceris,
ego restituum. Hac de re me scripsisse ad te diligenter, rogo ut cla-
rissimo D. Cælio indices, eumq; cum tota familia ex me salutes a-
& quo successu, scribe per ocium, & tuum de eo iudicium. quod si
feceris, à me vicissim audies de eodem non indigna co-
gnitu. Nunc festino. Vale in Domino. Tiguri
1565. Ianuarij die 28.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS FELICI
Plattero medico.

Accepi herbas siccas tuas mi D. Plattere, gratias ago. vtar il-
lis quàm possum primum, & remittam vt petis. Nepos meus
ex sorore qui attulit, ait te habere etiam alias Lugduno missas, &
eas quoq; mihi offerre. Pro qua tam candida in me voluntate tu
plurimum tibi debeo. Si raræ sunt, (posses autem mihi aliquot ex
rum rariores nominare,) & satis integræ, vt pictori vsui esse po-
sint, gratum facies, si miseris. Habeo quidem & ego multas an-
das, & à D. Bauhino collectas omnes: sed grata est mihi optio in-
ter duas aut plures eiusdem generis, cum in vna ferè inueniantur
quod alteri deest. Petieram à te ad nascentem in renibus meis cal-
culum auxilij vel consilij aliquid: tu verò hætenus me deseri-
agnosco occupationes tuas, & ignosco, modò ne diutius disten-
si me amas. Thermarum Badenium nostrarū potus mihi aliq-
ties iam profuit quod ad reliquam valetudinem: aduersus cal-
culum an prodesse queat, ferè dubito. Vale cum parentibus &
milia. Tiguri 1565. Maij die 5.

CONRADVS GESNERVS FELICI
Plattero medico.

Accepi tuum consilium, doctissime Plattere, quod mihi non
displicet: à scorpionum quidem cinere, vel propter ipsum
men abhorreo: Cicadarum aut Asellorum cinis substitui poterit
omnis enim ferè cinis in hoc malo utilis est: cum innumera vni-
contra id prædicentur. Peto autem vt reliqua etiam, sicut pollice-
ris, addas breui. Pro genista tua etiam gratias habeo, est me-
ne durer: tenerior est, cacumine iam nurat. Maluissem ad ver-
uasses, vt confirmatior fuisset. Pro Eryngio etiam gratias ago, &
leo tamen iam defloruisse. poterit aliquando flos scorsim mit-
Millefolium mittis, non aliud quàm hic passim crescit. Aliud
mnino genus est, quod apud vos nascitur, non alio in loco, quod
extra portam illam, quæ proxima est D. Hugaldi domui, Scro-
nenthos appellant, putò: cum exiueris ad torrentem, locis areo-
sis quære, facile se offeret. Odor ei tanacetæ, hoc valde cupere
ad me mitti: hoc est, duas aut tres plantas cum radice & flore in-
gras, vt plantare & pingere possem. Ibidem in proximo inueni-
& Eryngium. Da mihi quæso horulam vnam, & desiderio meo
satis facio. Mitte & Cassiæ lignæ falsæ seu vulgaris speciem
aliquam

aliquod. nam nostri pharmacopolæ non habent. Aristolochiam longam cum fructu, (aut hunc saltem seorsim,) valde desidero. Si Basileæ non inuenitur, ex Alsatia, ubi nasci audio, vel vndeunque mihi accesse quæso: nam nostra fructum non fert. Vale.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

*Hospiniano, theologo, et philosophiæ rationalis in-
elyta Basiliensium Academia professori eximio.*

Nimium verò tu vir officiosus es, mi Hospiniane, inq̃ gratijs agēdis nimius, nimis accuratus, καὶ ἀκριβέστερος τῷ δέοντος, atqui in amicitia eadem est ratio, quæ περὶ τῆς δ' αὐτῶν: τὰ γὰρ ἀπλόστερα καὶ λιγύστερα, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀπλούτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιγύτου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀπλούτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιγύτου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀπλούτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιγύτου. Sed ne ego quoq; qui te rē hendendo vitium incidam, defino. Tuus sum optime Hospiniane vinculum, patria, & quæ admodum adolescentibus nobis inter celsis familiaritas. Nihil haecenus amicitia nostra dignū tibi prestitum tibi declarabo. quod vicissim à te quoq; expecto. Non sinunt me plura pisces mei, quam obrem ignoscas. Audio piscem fer dān ein Nīneug. de eo nomine obsecro à piscatore aliquo mihi inquire: & eādem opera, omnium qui in Rheno capiuntur piscium nomina, mihi configna, vocato ad te vel conuento piscatore aliquo sene & perito: ita ut minimorum quoq; & vilissimorum nomina non prætereas: & si quæ forte meminerit in alijs regionibus aliter efferri, id quoque addas. Paruo labore hoc perfeceris, mihi verò gratissimo, præsertim si maturius fiat. Vale. Tiguri. 8. die Octob. anno 57.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Hospiniano Organi Aristot. professori.

Pro tuo pisciū Rheni, doctissime Hospiniane, catalogo, quē ci marurē accepi, & nihil planē in illo aut diligētia tua desidero, maximas humanitati tuæ ago gratias: & ignosci cupio quod id iā pridem non fecerim. adeo enim negotiorum multitudine plerumque obruor, ut vix egomet mei meminerim. Epistolā illam tuam ligaueram cum libello quodam meo argumenti de piscibus. vnde factum est, ut respondere oblitus sim. Medicamentū illud tuum diaphanū, quoniā quid misceatur et quomodo præparetur ignoro:

EPIST. CONRADI GESNERI

multum autem horum vtrumque refert, iudicium meum interponere non possum, id quod faciam libenter simul ac diligenter, si paratum eius describeris. Videor sane & ipse mihi iam circa res graves grauior, & calculi generationem metuo: à quo si tua illa quoddam habeo, magnæ experientiæ ad eam rem medicamentum sed præstat aliquando mutare. *πρὸς τὸ τῶν αὐτῶν φαρμάκων εἶναι οὐδὲν ἴσως ἀπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ ἀποδείξαι τὰ σφάλματα ἡμῶν: ἰσὶον δὲ καὶ αὐτὸν πάσχει, (ὅπως γὰρ οὐκ ἔστιν) ἐκείνου γὰρ δὲ τῆς μεταβολῆς καὶ παρατάξεως τῶν φαρμάκων διόρθωσις.* Vale. Tiguri Martij die 5. anno 58. Festinabam, cum audire multa alia est stolæ mihi essent exarandæ.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Hospiniano Organi Aristot. professori.

QUOD rarius ad te scribo, mi D. Hospiniane, condonabis cogijs meis: præsertim cum nihil ferè operæ precium beam, quod scribere possim: & mallet quàm multum credis, siue non credis) re ipsa meum erga te amore, quàm verbis aut literis ostendere. Occupatissimus sum in lucubrationibus quibusdā medicis, ita vt ferè aliud non cogitem, quàm habere officij ratiū gratia, præsertim ad amicos veteres, inter quos te præcipuum numero. Literas ad me tuas Frisio nostro legi: aliquando ad te scriberet, hortatus sum. Scheccij Analytica breui in lucem prodire vehementer opto, si apud vos cudanus ne est, sin minus, de rebus omnibus maturè me certiore facio: ad typographos mihi notos in Gallia, præsertim Lugduni scribo. Hanc meam voluntatem rogo vt D. Scheccio significes: meq; excuses: hinc enim ad ipsum literas dare difficillimum est. Absui per aliquandiu in balneis quibusdā Rhetorum, in summa Valtellina, valetudinis meæ causa, meq; absente Iustus Velsus lucenit: sed ad publicum colloquium (vt audio) admissus non est, eorum quæ voluit perfecit quicquam. Vale felicissimè: & de me erga te animo dubitare (quod mihi permolestum est) desine. Iam enim hæctenus causam reperi, quò minus te amare sicuti opti, propter doctrinam tuam, virtutes, & beneficia in me collata pergere debeam. Tiguri. Augusti die 24. anno 61.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Hospiniano Organi Aristot. professori.

SI ita essemus affecti, doctissime Hospiniane, vt hominum regis ferè, ex diuturno silentio periculum forsan amicitij nobis oboriretur.

oboriretur, & alter de altero suspicari quippiam posset, nunc vero cum philosophia, non solum ἡ κατ' ἀνθρώπων δοξικὴ, sed multo magis ἡ πνευματικὴ κατὰ τὸν ὑμῶν χειρὸς ἀκινδύος θεῶν καὶ θεομασῶν, minimè vulgaris amicitia copula nos coniunxerit, nihil tale nobis metuendum arbitror. Ego certè ita te amo, & ob oculos mentis fero, ac si praeliteris subinde conspicerē, & colloquia indies conferre: cuperem, aliquid ab illa qua excellis doctrinæ causa. Sed ea fortuna mea est, ut perpetuis occupationibus districtus viuam, ut aliàs etiam ad te scripsi. Quamobrem ignosces, & nihilominus amantissimum me ab te commendatus, domi meæ nugas quasdam peregrinas & picturas vidit: si ocium & valetudo vxoris permisissent, aliam in ipsum officia lubens contulissem. D. Scheccij libros doleo nondum prodire. Motus hi Galliarum plurimum bonis literis ac libris edendis incommodant. Vale feliciter. Tiguri. 1562. Octobris die 13.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Hospiniano Organi Aristot.

professori.

Vltimæ tuæ, vir doctissime, ineunte hyeme superiore mihi redditæ sunt: in quibus, ut cæteris tuis omnibus, tuæ in me beneuolentiæ & amoris, luculentissima perspicio argumenta. Nunquam enim Frisius noster misit ad me folium excusum, quo continebatur nomina iuuenum apud te promotorum ob suæ diligentia & eruditionis profectū: inter quos filij tui Iohannis nomen princeps loco positum, magna cum lætitiâ legi: & precor Deum Opt. Max. ut is sicuti hæcenus à pueritia ad hanc usque ætatem filium parentibus obsequentem, diligentem, bonum & pium se præstitit, ita deinceps pergam perpetuo ad longam usque senectutem, suis virtutibus & doctrina vos ornare atque exhilarare. Quod si fecerit, ut hominum beneuolentiam sibi conciliabit, ita apud Deum gratiam singularem inueniet. Ego si vnquam vlla in re tibi ac filiis tuis gratificari potero, faciam quod hominem tui amantissimum & veluti fratrem germanum facere decet. Interea raris & breuib. & alijs negotijs nostris ignosce. Frisius ædificando, ego lucubrandociores vos quos meliora & cœlestia occupant. Ludus Dialecticus meus intercederat mihi; sed neque dignus erat inter meas lucu-

EPIST. CONRADI GESNERI

brationes numerare tantillus. Si tantum ocij daretur tibi ac filijs
vt omnia vocabula ad suas decem prædicamentorum aliasq; clas-
ses referrentur, felicius quàm, (si rectè nomino) Foxus ille An-
glus fecit, cuius librum & tabulam Oporinus impresit, sed maior
dolescentibus is labor foret: & ludus aliquis similis, sed maior
per vos ingenio excogitandus, iucundè accederet. Inspicientibus
forent Græcorum scripta, Simplicij præsertim in Categoriarum
alia, quæ mihi voluere non vacat. Hic alius eruditior & com-
dior Ludus institui posset, vocabulis omnibus in suas decem
entias digestis, vt ego aliqua ex parte feci in secundo Bibliothe-
cæ nostræ Tomo, &c. Aliud quod scribam in præsentia ferè
habeo, nec vacat. Vale candidissime amicorum, cum tota familia
Tiguri 1563. Aprilis die 8.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Hospiniano Organi Aristot.

professori.

Litteræ tuæ priores abs te datæ sunt, charissime frater, die
simodo huius anni. ad quas hætenus non rescripsi, quoniam
in eis nihil continetur, quod responsum postulet. Causas tantum
reddis, cur filium tuum Io. in album magistrorum legi volueris,
quas ego non improbo. His quædam de fortuna tua addis, & de
lia de Ecclesiæ statu: hæc D. Bullingero legi. is quidem respon-
bat se intra annum ante id tempus spacium nihil abs te literarum
accepisse. Postremò de Ludo Categoriarum nostro, & quam di-
ficile & propè ἀπύρτον foret vocabulis omnibus, suos in decem
prædicamentis ordines & quasi nidos assignare: id quod, si alius
quisquam, tu omnium optimè præstares. Vltimas filij tui ho-
diebus me absente in Rappersuilla rediderunt vxori meæ. po-
stea verò ad me domum non venerunt, quanquam semel ad ce-
nam, postea ad prandiū inuitati. an adhuc sint venturi nescio. Ego
domi occupatissimus hæreo. in vico transiens fortuito in eos in-
cidi, sed paucis sum allocutus propter festinationem, & quia ex-
pectabam eos eo die ad cœnam vt promiserant. sed postea ad ce-
nam publicam sunt vocati: quare ijs succensere nō potui. ego qui
dem propter negotium subito, tempore cœnæ, mihi exorrum, ad-
esse non potui. Petis vt crebrius scribam: quod ego etiam optar-
rim, multas ob causas: sed fieri id posse spem nullam video. quid
facias, medico, professori, elucubratore multorum & magnorum
voluminum, patrifamiliâs, &c. Pro organo à te illustrato, quod

dono misisti, maximas tibi gratias ago, et quod memor beneficii per occasionem. Dolet mihi filiis tuis nihil me hic beneficii potuisse exhibere. Vale & amare me perge. Quantumcumque mihi oculi à ceteris negotiis datur, ad lucubrationem historiarum stirpium ferè conueto. Tiguri. 1563. Octob. die 3.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Hospiniano Organi Aristot.

professori.

Vltimas tuas, charissime D. Hospiniane & fratris instar dilectæ, nono Septemb. datas accepi, omnis officij, beneuolentia & pietatis erga me plenas: pro quibus tibi gratias ago. Eas quas simul ad fratrem mittebas, statim curavi. Ego, ut hactenus, in laboribus meis pergo. Tu verò me multo felicior es: qui & sacra studia secteris, & in philosophicis fortè grauiora. Ego subinde humi repere mihi videor circa res terrenas & caducas: quarum cognitionem philosophi quidam ad claudicationem Vulcani & exeatum super ea risum deorum referunt. Interea tamen creatoris sed momentaneis diuerticulis, summum illius cœli naturæ conditorem, motorem & rectorem animus suspirat: neque desperat, se eius breui propter vnigenitum eius Christum, compotem fore. Exerceat nos nunc etiam pestis, ut anno superiore, sed multo clementius: & forminis ferè iniquior videtur. Suas sibi nuper ereptas Gaaltherus, Simlerus & Zuinglius lugèt. Deus Opt. Max. te cum tuis, coniunge & filio seruet perpetuo. Vale. Tiguri 1565. Nouemb. die 27.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Frisio Tigurino iuniori, Basileæ agent.

fileæ agent.

Miror tandem nihil literarum abs te, ad nos missum, charissime Ioannes. percipio equidè frequenter de valetudine tua certum fieri, & tui in bonis literis progressus specimen aliquod subinde videre. Habes Basileæ cum alios viros eruditos & professores doctissimos: tum M. Io. Hospinianum, virum in Dialecticis & omni philosophia incomparabilem: quem ego te quàm oficiosissime colere, atque eius lectiones omni diligentia & summo studio audire ac ruminare consulo. Sic enim comparabis tibi in dictis atque eloquentia instrumentum, quo & sacra & popularia argumenta doctè discrete tractare poteris quælibet. est enim ea

EPIST. CONRADI GESNERI

Dialecticæ methodi vis, in qua docenda profectò D. Hospinianus excellit, ut nisi omnibus alijs, quibus de verba facienda sunt rebus & argumentis adhibeatur, incondita prorsus insulas præcipiantur. Ne igitur sine sale ad nos redeas, eloquentiæ consilio & sententia ingenium imbuito. Quod si interdum specimen aliquod meditationum tuarum, exercitiorum, studiorum ad me miseris: gratulabor studijs tuis, & ea (quantum in me fuerit) promovebo: quando ad nos redieris, quod breui (Deo fauente) futurum spero aliqua librorum suppellectile te donabo, & in rebus omnibus quantum te amem declarabo. Tu modò, ut in pietate & doctrina semper proficias, operam da, ut optimos parentes virtutibus exhalares, & patriæ utilitati atque ornamento sis. In Dialecticâ quidem quæ plus subtilitatis, quàm utilitatis habent, nollem diutius immorari, sed ea in re D. Hospinianus consulere. Rhetoricâ ca vniuersalia & vndiquaque utilia videntur. Styli quoque nem habebis, ut eum quàm purissimum tibi compares. Sed haec alia optimus & doctissimus parens tuus, melius tibi præscribit. Ego quoniam te veluti communem filium diligo, non aliquid consilij ad te scribere. Commenda me D. Hospiniano, ad quem proximè scripsi. Debeo ei aliquid pecuniæ, sed meo mandauit ut ipsi traderet. Quinam libri noui nuper Batoni procusi sint cum alijs, tum à D. Oporino, fac ut cognoscas. Vale. Tiguri 9. die Nouemb. Anno 1558.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero Medico & Philosopho Basiliensi excellentissimo.

Gratum est, quod de ijs, quæ tibi in horto orta sunt scribis. Hi ex ijs quæ attulisti pauca prouenerunt, quæ verò in horto meis alam, ex Bauhino, qui has tibi reddit, cognoscere poteris. Fatigant me nunc duo præla: quibus icones aquatiliū & quædrupedum nostræ cuduntur: ut vix digito caput scalpere liceat. Quod & vniuersam quandam in libris Galeni meditaris: rem vtilissimam, ita ingenio tuo dignam, & medicinæ studiosis omnibus proculdubio gratam & utilem futuram facis. Ego qui semper in minoribus & particularibus versor, nihil aut parum ad sublimiora ista & vniuersalia consilij afferre possum, quicquid tamen potest.

sum, in tuam gratiam fecero omnia. Optimi & doctissimi viri D. Bechij vicem vehementer doleo. Deus Opt. Max. illum nobis restituat & conseruet. Utinam ego is essem: qui re aut consilio eum iuvare possem. Scirrhum hepatis semel aut iterum in iuuenibus unctum hydropis initium. Solent aliqui in ictero & cachexia feliciter vi rustico hoc medicamento.

℞. Carbonum de quercu cribratorum, limaturæ chalybis aut ferri cribratæ ana. 3. j. Misce. hæc iniiciunt in libras ij. aut iij. vini albi: & in eodem extinguunt candentis chalybis portionem quantum aut quinque uncias: idq; ter statim repetunt, tertio extingunt chalybem in vino relinquunt: de hoc colato quotidie manentem horis. Iussi aliquando cinnamomum addi & omnia in lincolo serico ligari: aliquando etiam iridem, ebur vstum aut spodium. Quinto quoque die sudandum est in labro obfecto, vel Laconico paruo, ita vt corpus non tangatur aqua: & in balneo ponatur lebes, in cuius aqua ebulliant avenæ & fabæ culmi cum cineris quinq; manipulis. Continuaturs hoc ad duos aut tres menses. Interim alia etiam secundum rationem fieri possunt. Neque ex limatura chalybis, si placet, lege Syluium, in librum tertium Mesuræ de antidotis. pag. 272. Salutabis ipsum D. Bechium meo nomine quam amantissimè, & omnia mea officia ei deferes. Memor ero ipsius in orationibus meis erga Dominum. Saluta etiam D. Oporinum, & dices me accepisse quæ misit ad me, gratias habere, breui me rescripturum ac missurum: quæ petunt ipse & Massarius. Tiguri raptim 1560. Iunij septimo. D. Lycoisthenem saluum cupio.

CONRADVS GESNERVS THEODORO
Zuinggero medico.

Litteras tuas accepi, nescio iam an à Guldebecco, non simul autem, sed alio tempore, ambrâ Orientalem, à Gobelio missam. Ea nihil aliud quam succinum est, mollius & albius nostro: & in hoc etiam diuersum, quod cum album sit, pelluceat: quale Germanica ora nullum ferunt. Eiusdem ex Antuerpia & Augusta portunculæ nuper ab amicis accepi: quibus res incognita est, anymum album vocant. Amatus Lusitanus Laccam facit, homo temerarius & indoctus. Guldebeccus noster non ambram istam, sed Indicam

EPIST. CONRADI GESNERI

quidam frugem (triticum puto) à Doctore Felice Plattero dari
mihi attulit, quod mihi imposuit. Quod ad pisces meos, rogo vñ
D. Huobero me commendes, vt Senatui eos offerre maturet, con
psi etiam ad D. Henricum Petri, & ne in mora sit rogauit. Bullinge
ri filius (hamoptoicus) meliusculè habet, Dei gratia! Totum à Fel
zimelega remedium libèter cognoui, & gratias habeo. Inter alia
semel ei edendum dedimus malum assum excauatum, & drachm
thuris repletum, quod equidem profuisse auguror: eodem alia
virij pulmonis & dyspnœa feliciter vsus sum, Alexij Pedemont
ni verbis motus. Guldebecchi vxor moribunda deplorato astimate
inde reuixit. Nautileum tuum somnium libentissimè vidi, quame
certè multo tēpore eruditius, elegantius, suauiusq; legi, quame
rem plurimum tibi debeo. Sed Nautilum concham tuā videre ve
lim aliquando: quem in pegmate aliquo ad me mittere posses, & m
ui & bona fide remissurū. Heri cognatus tuus, vir optimus & m
charissimus, M. Petrus Corrector honorificè ad sepulcrum de
tus est. Dominus nobis omnibus largiatur, vt feliciter moriamur.
Cum diu dyspnœa & summa ventriculi cruditate laborasset, se
rus superuenit, istq; malignior cū exanthematis toto corpore
fis. Vale. Tiguri 1560, Decemb. die 7. Saluta parentes &
Oporinum.

CONRADVS GESNERVS THEODORO Zuinggero medico.

PRO seminibus quæ dudum accepi, doctiss. Zuinggere, maxi
mas tibi gratias habeo. Specimen propositionum tuarum
arte medica Pet. Vinmannus suis literis his diebus mihi plurimum
cōmendauit: eius igitur aliquando copiā mihi vñ facias, rogo. Al
Christophoriana vel barba de becco, est, quæ ab Hierony. Trage
pingitur aut saltem describitur. duas enim herbas, si bene memini
Boeckebart nominat, & describit in eodē capite, vna circa Sylu
nascitur, altera iuxta riuos & aquas, cui pimpinellæ vel cucumeri
ferè odor est: vtrius harum coliculi edendo sunt. Est apud vos Be
uinus nomine medicus Flander, is inter Grataroli & Cælij dom
habitat: cuius filius etiam medicinæ operam dat, ab eo peras me
nomine femina Camomillæ nobilis, & alterius herbæ similis, quæ
in horto suo superiori ætare mihi demonstrauit. Pro ijs alia que
dam non vulgaria ad eum libenter mittam, si petierit. Literas D.
Vinmanno inscripras, cura vt statim accipiat. Vale felix. Tiguri
Decemb. die 14. Parentibus honestissimis plurimum salutus me
verba

verbis dicito. Ioan. Frisius noster ante vnum aut alterum annum accepit à me Vuillichij in Georgica annotationes, & D. Oporino mittere eas ad me redire cupio, aut exemplar aliud. Cassiodori etiā varias ex Bibliotheca nostra, si nondum remisit, nec breui vsurus est, remittat, quoniam ego fidem meam interposui. Petro Mechliniensis dices desiderare me Ioan. Campensis paraphrasin in Psalmos, si non inuenitur Basileæ, accersat, quā primū potest, impressa est Lugduni, Argentinæ, Colonia. Auicennæ opera Basileę copiosum excusum sint, & an cum indice, significa. Venetijs indicem pretium etiam Basiliensis Typographus, si indicē tanto volumini adderet, iam enim indice id carere quidam mihi conquesti sunt. Mitto ad te literas binas, quas & quales his diebus ex Italia accipis. Vale iterum optime mi Theodore, & me ama: ac vicissim quæ tuo nomine perficere potero, iniungas omnia.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Reditæ mihi sunt doctissimæ lucubrationes tuæ, suauissime D. Zuinggere, pro quibus maximas liberalitati tuæ gratias habeo, donec vicissim occasio aliqua de te bene merēdi offeratur. Commodum autem hoc tempore illos accepi, quo nostra in Frobenianam Galeni operum editionē Prolegomena adorno: in quibus est etiam Catalogus interpretum, & omnium qui quoquo modo Galenicam doctrinam illustrarunt, quorum numero tu quoque accessisti non sine elogio nostro, ut mereris. Ex quo nuptias cum honestissima vidua te celebrasse accepimus, non vacauit ad te scribere: itaque nunc primū illas tibi fœlices & fortunatas esse precor, καὶ παρὰ τὰς αἰδέων, καὶ τοὶ μὲν τόποι, καὶ ἡ χεῖρα σωτήρι μόνῳ παντὶ τῷ ἡμῶν. *No* ui nihil hic habemus. D. Castalio si tibi familiaris est, papilionem lapideum dices me cupere, ut ad me mittat: illum enim in thesauris meis lapideis me non inuenire. D. Henricum Petri etiam ex me salutato, si vacat, ut per hunc aurigam Calepinum meum cum Onomastico & Lexicis, ad me mittat: aut Petro Mechliniensi saltem tradat, indica. Mitto ad te oxymelitis elleboræ nostri descriptionem, qua certē in singulos annos multis auris carere nollem: rogo autem illam tibi ut serues, inter καὶ αὐτὰς μουσικὰς tua: ac vicissim si quid μουσικώτερον à præceptoribus aut amicis accepisti, κοινωθεῖν μοι digneris: ut ad alia etiam, per-

EPIST. CONRADI GESNERI

pauca, sed potissima) tibi communicanda me excites, fauce enim virtutibus & doctrinæ in te eximijs : quas tu ita magis magis excoles, vt arti nostræ perpetuum decus adferas. Optarim sancti ingenium quo excellis, ad præclaram & vtilem aliquam cōm- tationem conferre, non verò ad ingeniosos quidem, minus vero viles libros, vt plurimi solent, condendos. Fr. Valleriolæ loci munes totius medicinæ, Lugduni apud Gryphium nunc sub pressis sunt. Tu quid moliaris, & quæ apud vos cudadur noua, per oculum significa. Vale. Tiguri. Decembris die 16. D. Oporinum & amicos ceteros saluta.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Q Vanquam nihil ferè argumenti supperat, doctiss. Zuinggero, salutare ramen commodum tabellionem nactus, volui. Responsum ad vltimam epistolam tuam, iam protulisse te puto. Hæmopticus F. D. Bullingeri, Dei graua, conualuit, sed prius etiam non satis firmæ valetudinis erat. nunc adhuc, manè præsertim, aliquam sentit. Commendamus ei forrè bibendas fontis ad bouem in Badis nostris aquas qui aluminis nonnihil habet, sulfuris nihil, ineunte vere. Ex Electuario Helidei ad cōmuniōem: quod nuper ab Augustano, dam medico nactus sum: qui bona fide affirmat, hoc ipsissimum quo tanto successu vratur, illius electuarium: quod veluti secretissimum celare omnes soleat.

¶ Hyosciami (habetis ne Basileæ? Si curare potes seminis liquā copiā, libram aut semis quæso facias: nostri pharmacopoei desiderant, & ego: precium indicatum statim numerabitur) albi sem. pap. albi; ana. 3. x. terræ sigillatæ, corallorum rub. ana. 3. Zaccari ros. q. s. antiquiss. ff. electuarium: cuius dosis 3. s. mane & vespri: præmissis vniuersalibus, &c. Hanc descriptionem cupere tibi seruare, neq; cuiquam (nisi intimo alicui amico, & bono amico) cōmunicare. Habuimus nos Electuarium Helidei, ex Italia aduectum, & Bullingero dedimus: sed descriptionem ignoramus. Vale. Tiguri. 30. Februarij. 1560.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Q Vod meas lucubrationes editas: elogio tuo honoratiss. Zuinggero doctissime, modeste & amanter facis: quod reliqua etiam quæ inchoaui, perficienda hortaris, grauitatis multæ

LIBER TERTIVS

is mihi quoque stimulus ad maturanda quædam, οἱ γὰρ παρὰ τὴν παρασκευὴν καὶ
ἐκείνων λαμβάνει, οἷον ἐπὶ τινος καρποῦ ἢ μισθοῦ τὸν προεργασθέντα πόνον ταυτάρσονται, καὶ εἰς τὴν
μέθοδον παραμύθια. Inter alia nominaui quædam, quorum exempla-
ria tantum Typographis ego dedi, ut ita fortè emptores aliquos
eis excitarem, ut Santis Ardoyni nostri libros: quibus præfatio-
nem de venenis à te præfixam, addideram: sed hæc & alia complu-
ra mihi delenda fuerunt, quòd chartę angustia non sufficeret, vides
enim ab initio & exitu libelli omnia esse plena, &c. Fasciculum
meum Rihelii Argentinæ accepit, quamobrem diligentia tua
gracias habeo. Saluta meis verbis M. Petrum Mechliniensem, &
dicas me cupere ut meas rationes singulatim ad me perscribat, si-
mulq; mittat Donatū ab Alto mari de febribus: & à D. Petro Per-
na libelloſ quos mihi promisit, vnā cū catalogis librorum ab ipso
impressorum, petar, ut coniungat. Vale. Tiguri. Octobris die 21.
Anno 1562.

CONRADVS GESNERVS THEODORO
Zuinggero medico.

ZINGGERO MEDICO.

Episcopij nostri obitus non paruo me dolore affecit. Sed ita pla-
cuit Domino, qui etiam charissimam matrem meam octoge-
nariam hinc diebus mihi eripuit, Frosthauerum etiam seniore
amissum, pleuritide maligna quadam; quæ hic non paucos extin-
git, intrantes aut quinq; dies ferè, sputo nullo ferè: cui quomodo
et quibus potissimum remedijs sit occurrendũ, valde dubitamus:
non soli enim cruda, sed etiã pestilens & contagiosa est. Opium
an per se sudorem moueat, non sum expertus, cum neq; tutum, nec
versimile sit. cum diaphoreticis autem id præstare, ratio & expe-
rientia testatur. Quæ de facultatibus olei pomorum rubeorũ (quæ
aliqui puro Amoris cognominant) ad me scripsisti, libentissime
cognoui. præferim quod ad stirpium historiam faciunt. Cupio au-
tem vt semina pauca mittas, & olei parandi rationem indices: &
pluribus experimentis vim eius confirmes. Memini me pomum
integrum aliquando edisse, nec quicquam inde affectum. Catalo-
gus hortu mei iucundissimus mihi fuit: & rogo vt Teucrij plantam
ad me mittas per hunc nunciũ cum sua radice, ita vt plantari pos-
sit, si potes carere: vt cum florebit curem mihi ad viuum depingi.
Item Dauci cretici, Arcæ angelicæ, Cantabrigæ & Narbonensi Pro-
vincia, Seseleos Peloponnesia. Hyacinthi veri, Tulipæ: singulas
de singulis plantas, ita curaras, vt quàm tutissime ad me perfer-
antur.

EPIST. CONRADI GESNERI

rantur. Bonus & fidelis hic nuncius est, vicinus et compater meus rectè curabit omnia. In pegmatio ligneo cum pauca terra radice ponendæ erunt, ita vt herbæ emineant. Cytisi ramulum vnum tantum mitte viridem aut ficcum, vt cum meo conferā. Ego vicissim mittam aliās, si iusseris, Gladiolum Græcorum, Gladiolum indicum, cuius pulcherrima sunt lilia, Crocum alpinum qui verè dicitur, Pæoniam marem: Saniculam alpinam duplicem puto cognoscere, species est primulæ veri, altera verò Coryledoni florescit. Si primulam veri raram, quæ tota hyeme usq; ad Pascha florescit, Festino, ignosce. Pro libello Peletarij de peste iam pridem posui me tibi gratias egisse. Nos hic noui nihil. Vale. Tiguri 1564. Aprilis die 7.

Mitto semina quædam quæ ad manum erant. Rusci recentis nec dubito quin nascantur, sed tardè. *Sundtsbeer* / genus *periclymeni* ex albis acinis nigris, medicam: chamæbatum *Gerardii* mylij: sed verius est *Rubus Idæus*, alius quàm *Sindtsbeer* vulgo dictus. Oculi Christi semina D. Cælio misi: à quo petes, si volueris, sed paucula admodum. D. Oporino pro donato mihi *Cornacis* medici libro, maximas ago gratias: & saluto officiosè.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Redeunt ad vos Stanislai nostri: quos iam vicissim tibi commendo, festinant autem Lipsiam. Pro Seminibus & Plantis ad me missis, gratias ago: plantaui mox omnes diligenter, & spero prouenturas. Teucrium in primis gratum est, sed timeo ne hiæstate non floreat mihi fortè: & peto, vt si tibi floruerit, ramulum cum flore ad me mittas suo tempore. Tulipanis tuus, vt spero multiplicabitur, vt solent bulborum genera nouellis adnascensibus: possis aliquando participem me reddere ipsius plantæ: & semina etiam probè maturi hoc anno. Antehac aliquoties semina ex liliis missa, frustra seui. Si quod capitulum, in quo semen poterit, proferret, eius iconem aliquam mihi fieri cura: (quod fieri poterit, vt semine iam benè maturo capitulum totum antequam excidat, excerpas) ita vt seminum etiam situs in eo appareat. Sic enim facilius numero singula facilius dignoscantur: & ipsæ picturæ descriptionum ferè loco esse possint. Sefeli Peloponnesiacum tuum iam prius in horto habebam, abundat in saxis & collibus circiter

Badam nostram, ego oreoselini potius quàm ^{oreoselinus} genus esse pu-
 to: Sed quod ad remedia parum interest. Daucum Creticum du-
 plicem (nisi tanta similitudo sit, vt me fallat) ad me misisti. Can-
 tabrian non inueni: & peto vt ramulum aut folium saltem, aliàs
 ad me mitras, non puto autem te sentire de Cantabrica Plinij,
 quam ego Gentianæ cognatam iudico. Mitto ad te Gladiolum
 virunque, Crocum Alpinum, Saniculam alpinam, primulam ve-
 ris quæ rora hyeme floret, si nix sinat, præontiam maris, & anto-
 moides Creticum, ^{Berufaleni Blümen} Valdensium plancula vnica mihi superest. Oci-
 autumno mittam, si vita dabitur, nunc in caulem erupit, & fortè
 periret. Cyris tui plantam valde desidero, multum enim à meo
 differt, tuum veriorum iudico, cum florebit, ramulum mitte. A quò
 legia vulgò dicta an sit Pothos Theoph. considerabo, interim
 quod monuisti & locum Athenæi indicasti. gratias ago: etsi Athe-
 neum perlegi totum diligenter, & quicquid ^{ἡδὲ τῶν πρὸς ἰσοπλῆ} ^{ἡδὲ τῶν πρὸς ἰσοπλῆ} ^{ἡδὲ τῶν πρὸς ἰσοπλῆ}
 pertinet, diligenter notaui. Audio Dominum Henricum Petri ha-
 bere Athenæi exemplum Græcum auctum alicubi, & emendatum
 à D. Arlenio puto: quod si ad me mittere dignaretur ad breuissi-
 mum tempus, mox & bona fide ei remitterem, & meum quoque
 exemplar (si veller) locis innumeris emendatum lubentissimè ei
 permitterem. Commendabis me igitur ornatissimo viro, & pluri-
 mum meis verbis salutem dices. Pleuritis pestifera apud nos ad-
 huc vagatur: de qua tuum iudicium ad D. Cellarium scriptum le-
 gi & proba. De eadem, si nondum vidisti, in consilijs Montani le-
 gere poteris, in duobus consilijs. Ego nuper sexto die vel septi-
 mo à principio morbi ancillæ cuidam plenitudo hac laboranti,
 dedi 3. iij. olei de semine lini, quas duobus haustibus breui inter-
 vallo ebibit: vnde & alius (astricta prius) mota est octies: & mox
 melius habere cepit. Heri etiam vicinæ mulieri die sexto propi-
 navi 3. j. f. & similiter successit: sed cum spiritum ei sifteretur, iussi
 ocimi, radicem aithæ, &c. & lambere loch sanum cum quarta par-
 te oxymelinis mei eleborari, quod ei valde profuit, vt nunc de
 salute eius optimè sperem. Vale vir doctissime & charissime, &
 in posterum quæso ne præceptoris nomen mihi ascribas, ea enim
 tua est doctrina, vt docere ego te nihil ferè possim, nisi fortè pau-
 ca quædam ^{τῶν κοινῶν} ^{τῶν κοινῶν} ^{τῶν κοινῶν} plebeijs & rusticis quotidie discunt. Vale. Tiguri. 1564. A-
 prilis die 24. Addidi herbam Doriam dictam (maximam)

EPIST. CONRADI GESNERI

illarum quas mitto) panaces chironium quibusdam. Arthriticæ hybernæ plantæ sunt duæ: cum minore coniungitur fragaria, quæ fructum album fert. Saniculæ alpinæ, quæ arthriticæ cognata, vnicam plantam habeo, à qua propaginem vnā abscidi, plantam loco succiusculo, non nimis profundè, ne putrescat. amar enim faxis montium nasci quibus pauca terra inspersa est. ego tamen area plantaui. Croci alpini plantam vnicā habeo, quam mitto,

CONRADVS GESNERVS THEODORO
Zuinggero medico.

CAntabricam accepi cum flore, & gratiam ago. Sæpe enim iugis montium inueni, Bitterwurt, passim vocant: quod si indicasses, herbam mitti non opus fuisset. Sæpe in horis ducare frustra conatus sum, cultum enim omnem aspernatur. Antabricæ nomen ego etiā ei posui (siue ea ipsa sit, siue generis eadem potius) & Dalechampio medico Lugduni hanc meam sententiam aperui, is verò sua omnia Constantino, à quo fortè per macopola ille iuuenis Massilien. acceperit. Illum vnā cum Pena iuvene doctissimo domi meæ per dies quatuor retinui. mea omnia ostendi, multa etiam donavi. Cyrisus meus à te uersus, quatuor ferè cubitorum arbuscula, odoratis & oblongis florum ceu spicis aut paniculis plus quàm millenis puto nunc hi floret. Athenæum à D. Henrico Petri (quem saluto) expectat citò, quandoquæ oportum fuerit. Pro ijs quæ de oleo & alijs amoris rubris ad me scripsisti, multum tibi debeo. Pestem apud vos adeò fœuire, doleo: et Deum patrem Domini nostri Iesu Christi oro, vt te & alios viros bonos ab hac lue in sui nominis gloriam conseruet. Amen. Audio D. Acronium confectam à se habere Theriacam, qua feliciter vtatur, in huius mali curatione: felicius ferè quam alij stibio suo. Ego theriacæ Andromachi cum philomæ & paucis camphoræ granis, aut etiam euphorbij plus tribuente sequente sudore, &c. Mitto, quæ est ad manum, D. Eustathij Quercetani, de pestis curatione, ad me epistolam: quam cupio vel nuncio, vel altero primo quoque ad me redire. Mitto D. Mundellius quam te legere cupio, & nunquid imprimendo pergat D. Epiphanius, & quousque impresserit, vno verbo indicare. Pro historia chatis, maximas gratias ago. Ferulaginem tuam et Scammoneam diligenter à te seruari & viuere tibi opto, vt earum aliquando à picturas, & fortè etiam semina accipiam. Vale in Domino, quæ

cum tuis omnibus conseruet. Cuperem te his canicularibus diebus (relictis paulisper caelo vestro) nos inuiscere, & domo mea tanquam tua vti. Saluta D. Oporinum, & Gratarolum, cui propter occupationes perpetuas iamdiu scribere non potui. Item D. Episcopum, à quo remissum Auentini librum accepi. Tiguri 1564. Julij 14.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

In hac tam præcipiti & funebri tempestate, qua Deo vos visitare placuit, uti idem vos propitius respiciat, soletur & conseruet, propter vnigenitum suum, toto pectore oro: & te in primis, sua- uissime Theodore, donec & ea quæ præ manibus habes opera, & alia cum plura vitæ, literis & ecclesiæ utilia perficias. Mundellæ scibam, & schedam D. Nicolai Episcopi (quem saluto) ei transmittam. Scio ipsum per ægre laturum, rem tandiu differri. Ego quo ad potero verbis, desiderium eius leniam: & benevolentiam præparati vsu, deq. D. D. Osualdi & Acronij remedijs in hac luc scripti, gratiam ago: sicuti etiã pro specimine Theatri tui, quod varietate argumenti & multiplici obseruationum diligentia, ac eruditione non parum me oblectauit. Herba à te missa, à *ἀδιντος* *ῥόδου* *ἑπταήμερος* miram vim habet in cienda vrina, aqua destillata præparata in poculum vini nuper imposuit mulier *επταήμερος*, & vino eius decoctus erat, per sesqui horam postea copiosissimam vrinam reddidit, pluribus verò horis post etiam aluius bis copiose tam conicio, cui imposita *ῥοδία*. Rhodiam radicem, his diebus in hortulo meo effodi, & in tres partes diuisi radicem bene cras- sam: tum rursus plantaui, partem vnã, si desideras, per occasum indica. Vale in Domino cum tuis omnibus. Tiguri 22. Iulij, anno 1564.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Pestilentia iam aliquot septimanis in eodẽ statu apud nos per- durat, ita vt in septimanas, homines 60. aut 70. ferè tollantur.

EPIST. CONRADI GESNERI

Deus nostri misereatur. Vni & alteri oxymelitis mei ellecto
permodicum dedi: & profuit. alijs ex alij rutæq; succo cum
riaca, aceto & aqua ardente, liquoris non ingrati cochlearia
ad sudorem, alijs antidotus Saxonica nostra, quam D. Platter
ex me habet: Argentinæ quidem nunc publicè in pharmacopo-
recepta, propter euidentem eius *in pper* in hac lue, à me quos
primùm ad illos missa, alijs purgatio leuis. Alijs nihil, siue ob
bi magnitudinem, siue quòd serò consulere. Me quidem hanc
nus vix duo aut tres maturè consulerunt. Ego me meaq; om-
Deo commisi, & lucubrando *in pper* pergo. Tu vi-
leas, quid agas, scire cupio. Miseram nuper libellos ad alter
stros de peste hic impresos ad Dominum Gratarolum, vt alter
tibi traderet: qui nescio quomodo intercudit. Sed nunc recu-
auctior idem libellus: quare iterum mittam his diebus, quem
bi acceperis, & iudicium tuum super eo ferre quàm candidi
& epistolio huic pauca respondere, dignaberis. Dominus Opor-
nus Varias Cassiodori ex Bibliotheca nostra iam annis aliquo-
habuit, me fideiussore. Bibliothecæ præfectus exemplar iam
quoties à me repetijt: & ego nuper ad Dominum Oporinum
remitteret scripsi: qui cum ad reliqua epistolæ meæ respon-
de hoc nihil rescripsit, quare cupio eum à te admoneri, vt re-
rat: aliàs si denuò petat, facile iterum obtinebit: vt ego datus
dei satis faciam. Vale. Tiguri 1564. Decemb. die 13.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

TRagicam illam historiam non prius audieram: & gratias
ago. Deus publicas calamitates, quæ priuatas huiusmodi
sequuntur, auerrat. D. Cellario communicabo epistolam
nostra Argentinæ iam, ni fallor, impressa sunt. Petitionem
etiam remisit, Dei gratia. Solet enim ea (nisi Deus nos
punire velit) magnis tum frigoribus tum caloribus sedari,
septicum quoddam venenum, vnde & medicamenta hanc pur-
dinem curantia, vel calidissima vel frigidissima esse debent,
ex vtrisque permixta, vt omnis bona & *noxi* *arid* *mo*. Inter
lij quidam *in pper* morbi, cephalæ præsertim contragiosa
catarrho in plerisque, apud nos incipit: & plurimi adole-
vtriusque sexus circa domum meam decumbunt hoc malo, ad-

ferè aut quatuor septimanas, antequàm leuari incipiant. Obser-
uatiò aliàs in hoc morbo, nullos ferè mori, licet nulla remedia
adhibeantur, nisi epilepsia superueniente, vt ijs qui vinum bi-
que alioqui propter validioribus datis : vnde vires exoluuntur:
et. A casta tamen & lenientibus non est abstinendum. Dominum
Oporinum saluto, à quo remissas Cassiodori Varias accepi. De
proximè : sed nihil respondit. Ad te quoque scripsi, & interro-
gau de Hallero quodam viro docto, (qui superiore autumno ad
Cæsaris medicum venire debuerat) quem Dominus Laureus
sponteas, an literas meas acceperis, dubito. Vale. Tiguri 1564.
Februarij die 15.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Parricidam illum iam captum audiuius, breuì (spero) etiam
supplicium eius audituri. Literas tuas multò ante scriptas,
ante dies quatuor primùm accepi ab auriga quodam, nescio
an ipsius aut alius culpa. In ijs dubitationes quasdam & argu-
menta profers contra loca quædam libelli nostri de Peste, pro quib-
us in præsentia tibi gratias ago. Considerabo illa diligentius
cum D.D. Cellario & Vuolphio, maiore ocio. D. Cellarius ma-
gna ex parte libellum illum confecit, D. Vuolphio tamen & me
approbantibus. Video multa posse melius dici & distinctius, sed
requirebatur à nobis hæc breuitas : & vulgo hominum scriptus
est, non eruditus, quare semel & iterum monetur lector, consulen-
dos esse medicos, si fieri queat : non posse omnia satis explicari
scriptis, &c. Quæ de antidoto Matthioli scribis, libenter co-
gnoui. In Paracelsi de Peste libellum confectam à te tabulam si-
mileris, gratius erit synopsis illam paucis cognoscere, quàm lon-
gas eius deblaterationes legere. Remittam autem statim. Anti-
horreo propter hydrargyrum. Arundo illa Indica, cuius semen
Parauo attulisti, viuit ne vobis adhuc? Semen à te missum iam
non memini, seui quæcunque misisti : sed Canna nulla provenit.

EPIST. CONRADI GESNERI

Calycem licet vacuum, si habes, mitte: & semen, si plura non suppetunt, vel vnicum adde. Cuperem etiam specimen Cannæ dicæ illius, è qua globulos horarios conficiunt, in vno altissimo globulo videre: Quæ de viribus miris olei de fructibus solani perimiferi (sic enim ego voco) mihi communicasti, perlibenter lego. Ego solanum herbam paris tetraphyllum quoque, vel excoctum, si leuissimum idem præstiturum considerem, nam in graui hæmorrhoidali dolore nuper id felicissimè expertus sum: & scio alios in carbo- culis & apostematis pestilentibus, folijs aut acinis impositis felici- ter vsos. Id verò an proprietate aliqua faciant, aut sive qualiter- vis, in medio reliquerim. Hoc scio, valdè refrigerantia dura, & que, vt mandragoram, cicutam, hyoscyamum, tubercula dura, & quæ calidis mollientibus & digerentibus minimè cedunt, ex quo dissipare: lego etiam ebur ab eis molliiri. Rhodia radix, si superstes fuerit ab hac hyeme, libenter ad te mittam: & ex his quorum spem mihi facis, expectabo cupidè: Theatrum tuum mihi licissimè & absolui & distrahi opto. Fama est Lithuanos nuper cladem à Moschiis accepisse. His iunxi literas, quas rogo te nunc mo accerto nuncio, Friburgum mittas; peruelim autem te nunc dare vestratium alicui ad vos redituro, vt & viuere Friburgum sem illum & literas curaras esse intelligam. Responsum tuum vrgeri vellem ad te mittendum: quod tu postea ad me dares, si enim plurimum mea refert. Quicquid expenderis in nuncium, dicato. Vale. Tiguri 1565. Februarij 23.

CONRADVS GESNERVS THEODORO Zuinggero medico.

Mitto radicis Rhodiæ partem à me resectam: quæ plantæ ta tibi facile crescet, vt & aliàs expertus sum, noli autem pro- mis profundè terra obruere, sed ita vt gemmæ turgentes prope superficiem sint. Huic addidi pulegij ceruini plantulam, ab vna mea refractam. Monspelio missum est Lugdunum ante nos aliquot, inde ego accepi, facile crescit, sub hyemem plantæ multi in terram curuari & obrui debent. Item Cephæ plantulam folijs portulacæ: & bulbulos Ornithogali adnatos plantæ iori, quem habeo, & persoliaræ perennis seu montanæ plantæ tam. Tu eiusdem generis *Andropogon* vicissim spero aliqua mitteres. Ex ijs, quæ habes, desidero in primis, Smyrniolum verum, cytisum, archangelicam, glaucium seu papauer con-

minum rubrum : malim autem plantas quàm semina , vt flores futura æstate sperare possim , & picturas curare. Tabellarius hic vicinus meus & compater rectè curabit , quicquid mandaue-
ris. Populus alba cum florebit apud vos , quod fortè iam sit , cura-
quæso , vt illos mihi pingatur suo colore & lineamentis omnibus
bene expressus , & florem vnum chartula innolutum mitte. Cre-
scere in prædio D. Platteri , hortare studiosum aliquem medicine ,
vt in nostram gratiam obseruet : vellem & arbusculam vnam eius
generis nouellam ad me mitti per hunc præcipue nuncium , ante-
quàm in germina aut furculos erumpat. Quicquid expenderis ,
inhabebis. Euporiston Dioscoridis exemplaria quatuor curabo
ad vos mitti Argentina ad Mechliniensem , quorum vnum tibi do-
nabo , alterum D. Huobero , tertium D. Plattero , quantum D. Gra-
diseffum Francfordiam , si fieri poterit. CL. V. D. Huobero me
commenda : qui si voluerit mittere partem illam Rasis , in qua de
medicamentis agitur simplicibus & compositis , gratum faciet ,
poterit autem includi dolio alicui huc mittendo à Mechliniensi ,
siue nunc , siue post nundinas. Chamæmalum peregrinum odora-
risimum , si habes , mittendis ad me adde : aut à D. Cælio nomine
meo pete , qui forsàn & ipse aliquid addet. Perierunt mihi rho-
dodendra aliquot , (quot quor habebam , quatuor aut quinque) hac
lyeme , & myrti etiam præter vnam vix semidigitum longam. Si
D. Cælio abundant : & crethmus , & aliquod fortè rarioris bras-
sicæ genus , gratissimum erit , si miserit. Vale. Tiguri 1563.
Marij die 22.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico

Mundellæ theatri editionem perge quæso vtgerere. Herteli
habeo. Georg. Cellario de perficienda Massarij harmonia , locu-
tus sum : & forsàn reciperet : sed me tuo ne longo admodum tem-
pore immoraretur , est enim ingenio & doctrina valet , ad labo-
res lucubrandi natus mihi non videtur. Vuolphius autem occu-
patus in alijs. Quas misi plantas , rectè ad te peruenisse : propt̃ illis
quas vicissim tu *Aridopa* misisti , gratias ago. Archangelica tua
nobis spontè passim circa riuos montanos abundat , vix puto ubi
etamine naram Panacis chironij , quod herbam Doriam Itali vo-

EPIST. CONRADI GESNERI

sant, pulchrè sanè, & facillimè diutissimèque durantis in hortis nostris, vnā & alterā plantulas, si desideras, accipies aliā Chamæcerasī genus illud, quod Arabes Mahaleb vocitant (ego Petrocerasum vocari posse puto, quod in petrosis montium locis nascatur) plantā puto te in orto habere aut habuisse: nec procul Basilea nasci, Tornaci nimirum. Cupio autem scire, si plantā istā tibi adhuc viuāt. Vellem arbusculā perexiguā, superficie resectā, ad me aliquando mitti, fortè studiosus medicinz aliquis pro lustrandis herbis eò exiret admonitus, & vnā atque alterā plantā adferret. Difficilè eō diuntur inter saxa. Deligere oportet et nouellā aliquā, minimè annosā. Apparet autem saepe nouellā, quæ non sunt, quod radicū magnitudō ostendit. Nuclei eorum contra renum calculos valent, & odor quoque cerasorum, quibus tamen efficaciores multo sunt, & odoratiores. Depictum habeo ramum cum fructu, floris picturam adhuc desidero: sicut & amygdali, & populi albæ, quā puto inter quosdam florum loco ferre. De his singulis sat fuerit ramulum vnum exiguum cum flore pingi: ne sumptus maior fiat, quā opus sit. Theatrū tuū libentissimè videbo: etsi munus illud splendidū erit, quā uenōsa nostra, si ad te peruenerint, mereātur, *ἡμεῖς* *αὐτῶν*, in eo si quid animaduertero, de quo admonendus viderer, faciam vt amicum candidum decet: quod à te vicissim in Epistolis expectabo. Narcissos periisse miror, cum genus bulbosū non facillè pereat, saluis semper radicibus. Si tibi reuixerint, hyacinthi, memineris mei. Malum medicam pomiferam huiusmodi bus accepi, legatam mihi: & Berna missam viticem: quā D. Benedictus Aretius illic aliquot annis aluit, ita vt hyme semper periisse videretur, superficie tota arefacta: sed Maio mensis hoc anno sperabo.

Ex Anglia nuper ad me scripsit Ioan. Caius medicus, se mittendos: quos si non admiserint, se velle vt ad me mittantur, eorum vnum altero de canibus Britannicis agit, *ἡμεῖς* *αὐτῶν* *ἡμεῖς* *αὐτῶν*. Is canibus opus habet, ni fallor. Quare peto mi D. Zuinggere, vt per occasionem, huius aut illius filios Typographos hac de re alloquaris: vt an acceperint, & an impresuri sint, & quando, sciam. Canum quidem icones Froschoueris noster habet: qui hoc nunc mine commodius imprimeret: & si, an vellent, nescio. Postremo scire à te cupio, an inuenire possem apud vos aliquem iuuenem

auradolescentem mediocriter instructum literis, medicinæ studiosum, pauperem, modestum & bonum: qui mihi scribendo ac describendo nauaret operam: posset interim lectionem vnam aut alteram publicam audire: & domi apud me obiter in mensa & acribus proficere. Non sufficio laboribus lucubrandi: quo doctior esset adolescens, eo plus me iuaret. Si quem inueneris, qualis sit, cuius ætatis & doctrinæ, & quando venturus, si peterem, significæ. Aestate futura forsitan etiam alpes, eo comite ascenderem. Vale, Tiguri. Aprilis 8. 1565. Saluta meis verbis D. Huoberum virum clarissimum & bene meritum de me: & doctissimum Carolum cum Augustino F. cuius literas nuper accepi: & neptis meæ fratrem intellexi, cum aliquid ipsis dignum habebō, rescripturus.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

Quinto Maij ad te scripsi, hoc tēpore nihil scripturus, quod temer nos hic inuisurum vnā cum D. Oporino, cupidissimè expectem, vti ambo spem nobis fecistis. Sed cum D. Mundellæ felicis memoriæ nepos hodie ex Italia huc venerit, ad vos Bassinæ descendens, & tuus ad nos aduentus mihi dubius sit, nolui eum sine meis ad te literis dimittere: vt nunc iterum & postremo Theatrum patui eius tibi commendem: quod omnem D. D. Episcopus & Frobenius primum pariter, deinde Episcopius felicis memoriæ seorsim, ac postremo etiam filij) verum etiam ita cudatur, vt excusoribus vtile, studiosis commodum, & auctori honorificum sit. Da quæso singulare hoc pietatis genus in defunctos, manibus authoris: memini te viuenti ipsi operam tuam pollicitum. Gratum se futurum promittit etiam hic nepos eius, Ioannes Baptista nomine, iuuenis sanè honestus ac literatus, quem tibi plurimum commendo. Scribo ad Episcopios quodque, deque mea sententia, quam aliàs ad te perscripseram, alimilis maximis occupationibus literarijs præsertim, & lucubrationibus proprijs perpetuo versari. Sed subtrahe quæso tibi consilium ad huius operis perfectionem depromas: & vel D. Grætarolum, vel alium in prima eius aggressione instituas si-
naut ac iuues per aliquot folia. Mihi certè opus viliissimum

EPIST. CONRADI GESNERI

fatutum videtur, nec ita multo labore perfici posse, præ eo, si
 principio nouū tale tantumq; opus fieri deberet. Vale & ad nos
 aduola quā primū, ne nos iam diu auidissimē adueniui tuo
 hiantes frutreris. Tiguri raptim 1565. Iunii die 14. Mito
 te D. Cratonis epistolam de peste ad Peucerum scripam: quam
 iam dudū accepi ad te mittendam, tuum enim iudiciū requirit, sed
 nescio quomodo mittere oblitus sum. Aliquando, si placebit, mi-
 hi remittes, nondum enim perlegi: & tuum simul iudicium episto-
 la non obsignata ad D. Cratonem: vt cum perlegerim, ipse obli-
 gnem. Vide quantum de te mihi promitto.

CONRADVS GESNERVS THEODORO Zuinggero medico.

Cum vicinus hic meus ad vos descenderet, arripui charita-
 tem nunc video sordidam, adeo familiarem me tibi puto. Re-
 mitto D. Cratonis epistolam, quam apud me reliqueras. Multi-
 iam mensibus nihil de eo cognoui: & valetudini eius timeo. Mu-
 ber meus ~~scripsi~~ nondum est absolutus: & adeo me occupat,
 aliud nihil ferē cogitare possim, etsi non magnus. Tuas in Epi-
 stolis parum adhuc vidi: quæ autem vidi, perplacent: nec do-
 to quin omnia suo auctori respondeant. Inspeci etiam obiter
 andri scripta de suis collectaneis: quæ mihi summopere place-
 optarim locos communes ex omni optimorum auctorum generi
 collectos extare: alios ex Latinis tantum, alios è Græcis. Gra-
 pro Stobæo nostro, in quem priuilegium impetraui, augendo
 cerent: quem à me valde auctum iam pridem, si Froschouerius no-
 ster nolit, per alium quempiam recudi curabo. Tu ea de re, si vi-
 debitur, cum D. Oporino colloquere. Habeo & Procopium Gra-
 cum, quem cuperem edi sua lingua. Stylus est elegans, & vici-
 Græcæ linguæ doctissimis probatur. Tua omnia breui remittam
 Vale. Tiguri. 1565. Augusti die 9. Præludit iterum hic petiti-
 quæ iam intra quatuordecim dies tres tantum absumpsit in viti-
 In pagis autem proximis, ad lacum, permultos. Hodie in angu-
 periculosissima cataplasmate ex hirundinis nido cum melle & vi-
 dipe gallinaceo vetere, felicissimè vsus sum. Cum se occasio ob-
 feret, Eryngij florentis plantam integram mitte, quæso,
 per aurigam, aut alium qui curet: vt
 curem depingi, & suo tem-
 pore semen.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

SID. Oporinus exemplaria circiter 16. Liebleri, Francfortia Frofchouero adhuc dederit, bene erit. Gaudeo Ethicæ tuæ tam citò publicatæ iri. De Elaphobosco gratiam ago, herba pinguis, flore luteo, mihi etiam in horto crescit: & circa vias multis in locis, orminum luteum voco. Itali quidam Cerinthem putant: Germani aliqui Gisdfrant, quòd folijs per cubicula sparsis, cum pinguis & viscosa sint, pulices adhæreant, & facillè simul euerrantur: facultates eius nondum explorauit, calfacere, emollire & discutere videtur. Flos ac semen Ormini est. Plura nunc non licet, & Frofchouerus festinat includere. Minuendum ad vos dolium, cui manusculum addidi, libellos medicinalios & de lapidibus nostris. Vale raptim. Tiguri 1565. Augusti die 28.

CONRADVS GESNERVS THEODORO

Zuinggero medico.

VAsculum illud cum herbis aridis, tam serò tibi redditum mirarer, nisi magnam hominum tum inertiam, tum perfidiam experiret indies. quòd autem herbae laceræ sunt, eius causam iam pridem scripsi. Reliquas tuas mittam propediem, festinandum est mihi necessario, vt innumeras illas quas D. Bauhinus composito dedit, depingi, aut meas quarundam picturas ex illis emendari aut absolui curem, quod vbi perfecero, ad tuas acceras, pauculas quidem illas, quas interim optimè tibi coniungas seruo. Optarim autem si quas rariores & peregrinas plantarum, earumque partes repositas habes, illarum nomina saltem ad me scriberes, primo quoque orio, ita vt cum singularum mentione exprimeres, an flos quoque fructus aut radix, vnum ex his vel duo, vel omnia, præter stirpem cum suis folijs, adessent. Hæc coniendo. Ex his enim potius, quàm folijs, stirpium naturæ & conglutinationes apparent. His notis (à fructu semine & flore) Straphisagiam, & Consolidam regalem vulgò dictam, Aconitoperpauas ex his fortè peterem, ad perficiendas picturas meas, aut aliquas ex eis etiam nouas faciendas. D. Cortusius Patauio

EPIST. CONRADI GESNERI

iā aliquoties multa ad me misit: & postremo inter alias, Hirci-
chuntida dictam rosam cum folijs. Pro Continēte Rasis tibi, &
Cl. medico D. Houbero (quem præceptoris instar colo) mi-
ximam habeo gratiam. Video in eo plurima institui non dū
cessaria inesse: ad quæ omnia exscribenda ocium mihi non datur
nec ausim committere alijs, ne tam elegans liber commaculetur.
Itaque remittam fortē qualem accepi. Percuperem autem
Cl. senatore, D. Henrico Petri, vetere patrono meo optimo
rito, interrogare, num ipse forsan hoc volumen non ligatum, &
non ita eleganter habeat: verisimile autem est eum habere, & com-
cetera, præter hoc, Rasis opera, excuderit. Si habet & com-
dato dare dignabitur, nec metui litturas si quæ fortē incident
noxia tamen contextui) obiter, dum vtar, loca multa emenda-
& multorum Arabicorum vocabulorum in simplicibus medicis
mentis interpretationem adscribam: quod iam etiam in Aulicæ
næ libro secundo feci. Utinam typographus aliquis apud
egregium hoc volumen, & medicis necessarium meo iudicio
cuderet, nunquam in Germania proculsum. Cornarij Dioscori-
dem quoque accepi: pro quo tu D. Episcopijs per occasio-
meo nomine gratias velim agas: donec mihi etiam idem factus
occasio detur. Mitto D. Cratonis ad te literas, quas hodie ac-
vnā cum alijs iam pridem datis, quibus petit, vte vrgenti-
mittendo ei responso: quod iam factum a te puto. Acceperam
hactenus pestis hisce mensibus proximis multo clementius quā
superiore anno. D. Episcopijs aut fortē nunc Frobenij, si vllum
bent librum medicinale manuscriptum in folio, is ipse facit
quem commodato ad breue tempus peto: cuius te per epistolam
meminisse velim. Rursus in alia D. Cratonis ad me epistola,
his diebus accepi, hæc verba addita sunt. D. D. Zuinggerum
alium horteri quæso, vt Præfationes & Epistolas in libros collig-
forum scriptorum) D. Simonis Grynæi in vnum librum potius
& ædat. Hoc tibi si non vacat, per alium fieri curare breui-
Vale. Tiguri. 1565. Nouembris die 26. Spero me breui-
biturum semina herbæ ex nouo orbe allatæ, cuius folij pariter
mandentem solum (licet non deglutiatur) aut fumum haurientem
subito inebriat: vt ipse non semel expertus sum. Iconem habet
flos elegans est (Bernæ natus amico) Conuoluoli seu Camp-
læ instar, purpureo colore. Hæc & alia fortē rariorum
pijs, si me iuuare, & rariorum tuarum catalogum ad me man-
pergas, &c.

CON

A Nre septimanas quinque missi ad te pegmation cum herbis
 siccis, quæ à Reginaldo pharmacopola acceperam, id an te
 ceperis significa. Reliquas etiam herbas paucas, propediem mit-
 tatur. Aegrotavit aliquandiu pector meus, ut opera eius vix non li-
 tonem, quod mihi omnino & nobis omnibus perplacet. Descripse-
 runt hoc sibi & probant D. D. Cellarius, Vuolphius, Funcius, ma-
 gnas pro eo tibi gratias agimus. Nobiscum in vrbe satis clemēter
 a dñe agitur, quod ad pestem: in agro savius. Quod ad præserua-
 tionē, nescio an aliquid melius excogitari possit Oxymelite meo.
 Rassis partem illam quæ de simplicibus medicamentis agit, à Cl.
 viro D. Houbero mihi nunc impetres, remittam breui & tuto.
 & tractabo purē: nec ero ingratus pro hoc beneficio. Vbi & quan-
 ti emerit opus totum, scire cupio. Affini huic meo rectē commit-
 teri, si vacabit nūc: sin minus, his diebus maturē tradi poterit alicui
 ex quibus nostris peplorum mercatoribus, qui ad mundinas ve-
 stras veniunt. Si verò grauetur (quod non spero) mihi commo-
 dato dare, à D. D. Episcopijs (quos saluto amanter) mihi pete-
 quo commodato librum Græcum manuscriptum medicinale, in
 folio, nomen authoris excidit, Damasceni cuiusdam esse puto:
 breui me remissurum addes. Habui eundem à parente ipsorum pig-
 memoria ante annos aliquot, & observaui simplicium medica-
 mentorum rara quædam vocabula inesse, quæ nunc excerpere cu-
 pio. Vellem præterea, ut si Cornarij in Dioscoridem imperfectum
 aliquod exemplar haberent, id ad me mitterēt, indigeo enim ad pri-
 uata mea studia, pro quo beneficio ne sim ingratus, in Pandectis
 medicis nostris, quas D. Vuolphius nunc parat, id volumen non
 sine aliquo elogio nominabo. Eisdem dices me librum Græcum,
 iam pridem à parente ad me missum, ipsis nunc remittere, in va-
 se Froschoueri ad Mechliniensem: & ei coniunctum esse volu-
 men Italicum, quod ad D. Cælum pertinet, quem etiam de hoc
 moneri cupio. Pro vestura iā hic satis fecit Froschouero. Ad comi-
 tem Furstenbergens. colicæ cruciatibus vehemēter obnoxiiū, voca-
 tus medicus quidam clysteres ferē 30. iniecit frustra. Postea alius
 quidam amicus meus (qui id ad me scripsit) accersitus propinauit:

EPIST. CONRADI GESNERI

Mannæ Calabræ 3. ij. f. olei amygdalarum dulcium 3. ij. opia dissoluta in iure gallinæ pingui pro ientaculo bibita æger, mox melius habere cepit: medicum 70. florenis honoratum misit, &c. Patavio ex horto Magnifici D. Priuli, si potes, accede nobis Chamedaphnen verā, & Cirsium: hoc est, plantas siccas integras, aut pictas, & semina, &c. D. Zuinglij nostri vxorem suffocatione simul & ventris pro fluuio periclitantem nuper curauimus, & inter cætera hoc dedimus remedium.

℞: theriacæ optimæ 3. j. philonij 3. f. medullæ cornu mosecerotis, boli Armeni Orientalis, ana 3. f. misce: eo accepto cum re cicerum puto; paulo post in sudorem soluta est, & paulatim melius habuit. Quod scribo, quoniam idem aut simile medicamentum peste etiam correptis plerisque saluberrimum fore spectarem: possent autem quatuor vel quinque grana euphorbij vel euphoræ vel vtriusque addi. Opium in antidotis sudorem mouere obseruaui: & opium aut ei respondentia, vt solanum somniferum nucem vomicam, solanum tetraphyllum; hoc est, herbam paucam contra pestem in homine & alijs animalibus præcipuam omnium vim habere: sed miscenda sunt calidissima aliqua. Vale. Tig. 1565. Nouemb. 30.

CONRADVS GESNERVS DIDYMO

Obrechto Argentinenfi medico.

Mitto ad te clarissime Obrechthe, libellum Paracelsi recentiusculum, in quo si pleraque fortè tibi displiceant, pleraque etiam ita sint obscura, vt Oedipo, Delioue narratore opus habuerunt tamen aliqua fortè quæ placeant, aut saltem quæ admittantur. Fuit is Paracelsus nostra memoria Magus, admirabilis hominibus, notus amicis quibusdam meis, à vicinis nostris Heluetijs oriundus, peruagatus magnam orbis partem. Chymica arte, quam ipse puto Spagyricam vocat, excellentissimus omnium, ita vt per eam metalla immutaret, argentum ac aurum faceret (quod nuper didio quendam testatum esse in libello Chrysochoz titulo Colores excuso) & morbos inueteratos ac alijs omnibus Medicis incurabiles, breui & faciliè curaret; lepram, hydopes, epilepsias, & cetera cacoethe, id quod mihi discipuli quidam eius testati sunt, & amici ex Polonia scripserunt. Libros complures scripsit, si quis quor, ordine præsertim legerit, faciliè intelligi auit. Sed plura Mago hoc scribendi ociu nunc nō est, hoc enim tēpore in diucrio

sibi nostri partes permulta ad amicos literæ mihi sunt scriben-
 da. Quamobrem ignosces mihi, quod brevius rudiusque hæc exa-
 rem. Horum novum & amplum hoc anno struxi, exemplo tuo im-
 pulsus, laudabili opinor æmulatione, ut multitudine & raritate
 stirpium tecum contendam, sed metuo, ne vincar, quoniam cœlum
 nostrum minus nobis propitium est, & occupationes variae, vxor-
 ris valetudo, & alia quædam me impediunt. Enitar tamen quo ad
 posero, tum aliâs, quoniam in rerum naturæ cognitione delicias
 meas ponere soleo, tum ut accuratius institutum Historiæ stirpium
 volumen olim (Deo favente) perficiam. Ad eam rem labores &
 sumptus subinde magnos sustineo. Amici Galli, Itali, Angli, Ger-
 mani, Poloni non pauci me adiuvant liberaliter & candidè: inter
 eos doctissime Obrecht te quoque non postremum esse cupio, oro,
 & obsecro. Peto itaque ex amplissimo pulcherrimoque horto tuo se-
 minâ, præsertim spinæ citrinæ & alterius, quam (ni fallor) solsti-
 tium nominabas. In Catalogo hortorum Germaniæ, quem ad-
 Rhelium misi, sæpe te nominaui, in eodem, quæ nam nobis na-
 scantur reperies: ex quibus quæcunque petieris mittam certè li-
 benter & liberaliter: propter eximiam tuam in me hospitalitatis me-
 ritum. Vinam me quoque meosque hortos inuisere tibi liberet, ac si-
 mul metallorum, lapidum, gemmarum, animalium genera multa,
 picturas innumeras, fenestras xv. in quibus marinorum, fluviati-
 lium, & lacustrium piscium species elegantissimè in vitro
 depictæ sunt, &c. & aliqua ad artem nostram faciendam non in-
 utilia. Forsan etiam Doctor Viricus Chelius noster te comitare-
 tur, quem meo nomine plurimum saluere cupio, & amicos reli-
 quos, in primis verò clarissimum parentem tuum, pietate & alijs
 virtutibus venerandum senem. Vale in Domino quam felicissi-
 mè. Raptim Tiguri anno 1560. Martij die 18. Hic qui tibi has red-
 dit, mox ad nos redibit: per illum quæso scribe aut saltem mitte, si
 quid mittere potes, & D. Doctorem Massarium quoque (ad quem
 helium libellum scripsi) ut idem faciat hortare. Valde cuperem D. Ri-
 melium libellum meum de hortis Germaniæ per hunc nuncium ad
 me remittere, ego auctum & emendatum alicubi, ad initium
 Iunii, quo tempore nundinæ Zurzachæ sunt, re-
 mitterem, sin imprimendo statim per-
 gere mavult, retineat. Non va-
 cabat relegere.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS BENEDICTVS
Aretio, Sacrarum literarum professori, Berna Heluetiorum.

A Nte biennium, circiter, memini literas tuas accepisse, Bernae dictae doctissime, Marpurgi scriptas, quibus semina quaedam ad te mitti rogabas. Adeas, quod haecenus non rescripserim (nihil enim dissimulabo) ignoscas, multas ob causas. Primum quod petebas, apud nos non extant, ex Gallia vel Italia petenda: deinde licebat, propter rebellionum inopiam, alio quam sub nundinis Franckfordienses tempore literis tuis respondere, quo quidem ego propter libros à me editos magis, quam vlla anni parte occupatissimus hucusque semper fui. Accedunt bellorum calamitosisus, qui ita nos affecerunt, ut neque mihi liberet de plantis, tam humilissimis (si temporum rationem spectes) argumento, ad amicos scribere, nec illis, si quid tale scripsissem, gratum futurum existimare. Nunc vero quoniam & propinquior nobis es, & bellorum tumultus aliquantulum subsederunt, non iniucundum erit de re herbaria frequenter tecum conferre. Nouam conditionem infirmioris adolescentiae gratulor tibi, interim tamen ne tam sapina deferas, hortor. Plurimum Vuigandus Hesus nuper literis suis te laudauit & mihi commendauit: quod quidem minime opus erat, & Heluetae communis patriae & doctrinae coniunctione, & proximè religionis, charissimum te semper sponte mea tuoque munusculum habiturus. Fuchsius nuper mihi significauit, herbarum figurasse ultra trecentas habere nouas, quas nescio quando seorsum editurus sit. Sed ne herbarij studij inanes tibi literas mittam: quoniam his diebus à me in Plinio obseruatum sit communicabo. Plinius igitur lib. 21. cap. 13. sic scribit. Herba est ab exitio & iumentorum quidem, sed praecipue caprarum, appellata Aegolethron. Haec flores concipiunt noxium virus aquoso vere marcescentes. Ita ut non omnibus annis sentiat hoc malum (ut scilicet apes meli venenatum ex floribus huius herbae corruptis colligant) Hec illi videtur mihi sanè *αἰπόροπον* herba ista, quam rustici nostri vocant *Die Böß Blüm* / & *den Bößsen heinrich* / similis planè, quod ad perficiem, herbae illi, quam Hieronymus nono loco inter *Satyria* ponit, (cum *Orobanche* potius sit, multi imperiti *pharmacopoea* hypocisthidem haecenus vocabant) crescit enim sine folijs, caules tantum floribus carnosiss & acinosiss onustos gerit, ex pallido colore ad purpureum inclinantes: radix alba est & multis nodis cohaerens, ad sex vel ultra cubitorum longitudinem, quae cum

LIBER TERTIVS. 116

Poditur, humore plena & tactu frigida percipitur. Vites iuxta nascentes, frigore suo interimit. Caulis enascens pavimentum etiam penetrare potest, quamvis tener & mollis. Gramen in circuitu copiosius nascitur, sed id quoque vapore eius infectum, quamobrem à vaccis non attingitur (equi tamen non abstinent) Semina rotunda milio similia, &c. Hæc herba cum adeo noxia sit, & verè tantum paucos dies appareat (mox enim à sole marcescit) & flores proferat ut Plinius scribit, aquoso vere marcescentes, planè videntur mihi Aegolethron esse: idem pluribus probarem, nisi chartæ angustia obstarer. Tu etiam si quid habes à te observatum, mecum communica. Vale. Tiguri 1551. Calend. Iulij.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Aetio Theologo Bernensi.

Qvod Bullingerus & ego nihil effecimus in eo, de quo à te
& Hallero scriptum est, negotio, nulla culpa aut negligenti-
a nostra factum esse (humanissime Benedicte) satis te-
tari non possum, nec est quodd pluribus rei molestæ, quæ reuo-
quariduum, amplissimum cascum liberalitatis tuæ munus attu-
lit, vñ cum literis tuis : & eodem die alteras etiam à Ludouico
Herbario accepi. Pro casco maximas tibi gratias habeo: non tan-
tum mercantur Indici porcelli, satis mihi erat à te amari, καὶ ἡ δ' οὐκ
ἐστὶν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλπίδος σου ἀποδομή, καὶ τῆς ἐλπίδος σου ἀποδομή, καὶ τῆς ἐλπίδος σου ἀποδομή, καὶ τῆς ἐλπίδος σου ἀποδομή.
Ego ne-
stim, nihil ambitiosus videri, aut qui tecum muneribus certare
timem, prætter vnum vel sesquifolium papyri, quo-
rum promissos πρὸς τὴν συνδρομὴν βοιωτῶν, καὶ τὴν τῶν Πυθαγορείων ὄρεων παραίνεσιν, πο-
pinxit & descripsit. Quæ de Astrantia nigra (quam Fuchsius etiam
perlibenter legi, & Doronico Germanico vel alpino scripsisti,
cum Romanum, & nomina quædam noua didici. Omnino autem
quod generis vnus proximi, natalibus & magnitudine non
nihil diuersæ species duæ proximæ videntur. Vale
cum amicis. Tiguri 1552. Ianuarij die 29.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Gratissima mihi litera tua fuerunt, gratissima etiam quod
misisti stirpes: pro vtrisque maximas tibi gratias habeo. Ro-
go autem vt pergas frequenter huiusmodi ad me misicere: nam
tu solus ferè amicorum mihi reliquus es, à quo aliquid in hoc
diorum genere expectare possim. Cæterum quod aliquid in hoc
mittis meum expectas iudicium, magnum modestiæ tuæ argu-
mentum est. Inter ea quæ misisti maximè admiratus sum syl-
vestrem illum Croci florem, neque enim aliter appellare possum, si-
nunc hæc scribo festinans: percuperem autem descriptionem ha-
ius floris copiosorem ad me dari, vt etiam herba illius quam
hundtsjung vocasti: neutra enim antehac mihi visa est. Atque
quem mittis, à Fuchsio etiam pro Aster pingitur. ego nondum
firmo. Hirtzwurtz herba folijs ferè Chamædryos, sæpe mihi
altis montibus inuenta, nullo hæctenus nomine mihi cognita fuit
nunc saltem Germanicum ex te nomen eius audire gaudeo, quam
quam id *ὀνύκων* est: nam vna aut altera species *ὀνύκων* vulgo
Hirtzwurtz nominatur. Ea, quam putas Anagyrin, Laburnum
Plinij est, floribus luteis oblonga serie dependentibus, cuius li-
apes fugere, vt Plinius tradit, à rusticis Sabaudia vestra audi-
&c. Anagyrin Venetijs vidi, arborem similiter trifoliam, sed
uersa foliorum specie, quæ mecum attuli, fortè congeneres fu-
rint. Bergrosen in multis montibus inueni, & Sabaudica labu-
cæque nomina diuersa audiui, quorum nullum Latinam Græcam
originem præ se fert. Nuper Italus quidam medicus pius & er-
ditus Bergomensis affirmauit mihi, hanc stirpem in quibusda
liæ officinis, Bergomi præsertim, pro Balsamo vsurpari, lignum
scilicet pro Xylobalsamo, semen pro Carpobalsamo. Ex duobus
istis Rutis, quas misisti, neutra est Gallis & Italis Capraria dicta
vt tu quoque suspicaris. Illa quæ flores capillaceos gerit, quam
Zinnelen vocatis, fortè à cirris illis florum, Lutetia appellatur
Ruta pratensis: altera quam scribis Heilblat vocari Helsis, &
xifragam luteam (à radice colore) circa Coloniam Agrippinam
& in Anglia nominari audio. Crocum syluestrem & Cynoglossi-
sum, quarum iam iam memini, cum radicibus mihi depingi de-
derarem, addendas Corollario meo quod paro in Historiam tra-
pium Tragi, & icones raras iam supra centum collegi. Vale. Tu-
guri 1553. postridie Pentecostes.

LIBER TERTIVS. 117
 CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Quantopere literis tuis delectatus sim, charissime Benedi-
 cte, verbis non facile expressero. Mirum in modum accu-
 ratissima illa Croci montani descriptio mihi arrisit. eam
 inter ^{ex quibus} mea seruabo, vt aliquando, si Dominus vitam dede-
 rit, ad stirpium rariorem historiam publicandam depromatur,
 non sine honorifica tui mentione. Mitto ad te radículas duas, quas
 idem Croci cuiusdam montani genus esse coniicio, & si plantam
 integram haftenus non viderim. Agyrtæ quidam lingua nostra
 victoriam marem appellant, *Sygyrtæ* das mienne: nam
 forma victorialis, similiter quidem tenuissimis fibris cancellata
 radix est, sed oblonga circiter digitum, aut paulò minus, alij odo-
 re, quam in horro meo habeo, nec dubito quin satis tibi cognita
 sit. Mas rarior est, inodorus: sapor radices idem ferè qui Croci
 horrentis, ad Castanearum odorem accedens. Pergrata etiam fuit
 Elatine tua, quæ tamen an vera sit, dicere nondum possum: assen-
 sor tamen, quoniam homines in re medica egregiè doctos, vt Eu-
 statium Lausannæ, hanc Dioscoridis Elatinen iudicare audio.
 Cupio eam ab aliquo exercitato pictore vnâ cum coloribus mihi
 depingi sumptum quem in picturâ feceris, mox vt indicâris, mis-
 surus) & similiter Crocum syluestrem quæ in horto alis, siue hoc,
 si adhuc fieri potest, siue sequente anno, si vixerimus. Plura scri-
 pturum impediunt typographi importuni & assidui flagitatores
 excludendi secundi de animalibus Tomi. Vale igitur & me ama.
 Ego quantum tibi debeam facile & libenter agnosco, memineroq;
 per occasionem. Saluta ex me claris virum D. Nicolaum Zerchin-
 gen, ad quem scribam, cum maius operæ pretium habebō: & D.
 Hallerum nostrum cum reliquis fratribus. Tiguri 1553. sexto Ca-
 lend. Septembris.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Lucas Vngarus à te mihi commendatus, hodie manè pri-
 diebus recessit, interea semper mecum fuit: & quanquā his
 bendis occupatissimus fui, literis quas Franckfordiam mitto, scri-
 oblectauimus. Gladiolus nullus apud nos nascitur: vestrum qui

EPIST. CONRADI GESNERI

in ripa Araris aliquando apparet, qualemcumq; vt mitras prius occasione peto. Is nimirum est, quem Cordus lib. 2. historiarum fol. 124. describit, palustris cognomine, in cuius caule summo flores multi ex vno principio nascuntur. Videtur autem idem cum Sparganio Dodonci. Dioscoridis certe Gladiolus flores habet non in umbella, sed *synolop* an' *aménop* dicitur, hoc est, deinceps spositos (ab vno latere, *synolop* vocem alibi apud Dioscoridem, non inuenio, & forte non ab vno latere interpretari conuenit, ceu linea vna nimirum) & paribus ferè interuallis distantes. Præterea radii duæ, & altera alteri infidens, ceu bulbi exigui, vt Dioscorides ait, non videntur Gladiolo tuo conuenire. Victoriali autem cunctæ dictæ, & flores & radices (si corticem auferas, seu cum cam) sunt quales diximus, &c. Interim non ignoro alium eundem Gladiolum ab eruditis ostendi & pingi, sed qui genere idem cum nostro: quare hunc etiam Cordus pag. 97. Victorialem ferè minam & Gladiolum syluestrem vocauit. His scriptis vidi in quartum Dioscoridis Cordus de Gladiolo scripsit, quod eius veluti in umbella sit, & quomodo *synolop* vocem interpretatur, quod certe neutrum probo: Pagina 97. verba hæc, De Victoriali scemina, hoc est, syluestri Gladiolo, ipsius Cordi sunt, quod quoquam apposita, in vtroque exemplari quod habeo: quod alterum manu eius scriptum est. Vnde apparet ipsum quodammodo à seipso dissensisse. Gladiolus enim ille, quem ceu in umbella flores habere ait, toto genere diuersus videtur. Hæc tua epistola excitatus animaduerti. Vale. Tiguri 1562. Martij die 5.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Pro optimo caseo illo, doctissime Areti, quem dudum multis summis certè delicijs, maximas tibi gratias habeo: & per occasionem referam. Propter negotia diu non scripsi, nunc subito monitus de tabellario ad vos proficiscente, quanquam & hortationis meæ instaret, & alia quædam vrgerent, *autographe* volui, ne diutius viderer ingratus. Habeo à te literas N. N. nuper accepi, & iam non inuenio ad manus. Ex hortis Germani nostris multa petit, semina præsertim, ego aliqua mitra, multa de non potero. Catalogū dabo aliàs, vt in quibus ego non potero nonnullis optimo viro, & nostrum vtriusq; amantiſſimo, per fiat, hoc est, aliqua ex parte ei satis fiat. *Βοτάνη* *μαρτί* *πρω*, *καὶ* *ἄλλ* *ἄλλ* *ἄλλ*

LIBER TERTIVS. 115

Σαῦρηνος ἡ δὲ πρὸς τὰ πρῶτα : ὅτι ἀγὰρ μὴ ἐν θεοφράστῳ ἀνδρὶ τὸ τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς
ἐστὶν ὡς ἐν τῷ Χαιρίωνι. Ἡ δὲ ἀγὰρ τὴ καὶ λαγὺ καὶ αἰς τὴν ἀντιπείσαν ἐστὶν ὡς. Οὐκ
Saturni quis vsus fit, quæres à M. Iodoco, ac meo nomine cum sa-
lutaris amanter: quod si vel exiguum eius specimen ad me mitte-
re, graus forem. Sophia herba Theophrasti quæ fit, ante annum
audire memini ex sectatore quo dam eius egregiè docto: sed is, vt
dòschedam iniunxit, ego tamen vobis ea conditione indicabo, si mo-
voluit: quid nam verò ei Theophrastus attribuat, ex M. Iodoco
mihi inquiras. *στὴν δὲ* vox apud Dioscoridem, non conuenit flori-
bus illis Gladioli quos misisti, non enim per intervalla, sed omnes
à vno principio seu cētro enascuntur. Vale. Tiguri 1562. Maij 27.

CON

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Hic mediocriter pergente, ego cum meis, Dei gratia, ad
hunc incolumis sum. Deus te quorū seruet cum tuis. Nuperrimē
a Helvetiis, & de animumonio preparato quid indicari cuperem a
miconostro M. Io. loco indicaui: ab eo tempore intellexi, non
modo Basileæ, sed Lugduni quoque permultos vsu etus in peste
perisse, quamobrem hoc in morbo, eo abstinerem, nisi omnino
robustus aliquis in ipso principio, & de quo bene sperandum es-
set, conungeret. In alijs verò morbis quibusdam, vt scitèro, hydro-
pe non confirmato, & maxime quartana, tutius eo vti licebit. In
quartana scio aliquot curatos statim, & vnum his diebus qui Cu-
ria huc venit, quo cum tamen non dum sum locutus. Si quid aliàs
certius cognouero, quo ipsum scire referat, addam. Mirro libel-
lum his diebus hic impressum in quo additum voluissē, paucis-
simis annino peste correptis mittendum esse sanguinem: idē
non nisi nimia sanguinis in corpore valido & ætate vigente, co-
pia vrgear, aut symptoma aliquod g. rarius, vt angina, pleuritis,
sanguinis sputum, &c. Certum est Lugduni nuper omnes ferē ex-
tinctos, quibus secta fuit vena: è cæteris qui maturē vsi sunt re-
medijs, alium præsertim leuiter purgantibus initio statim, mox
sudorificis, ita vix vltra horam vnam aut alteram ad summum
sularent, plerosque seruatos. Ex medicis vestris aliquem hor-
tare, si placer, vt de remedijs & obseruationibus suis circa pesti-
lentis curacionem aliquid ad me scribat, & suum super no-
stro libello iudicium. Sophia herba à Theophrasto vocatur

EPIST. CONRADI GESNERI

Consolida media, die gulbin gupfel / hanc purat in vino calefactam & superpositam, venas utrunq; minimas latentes ad superficiem attrahere, ut incidi scalpello queant. & sanguinem concretum per poros educere, sicut & Perforatam. Dodoneus Thallitrum suum Sophiam vocari vulgò scribit. Vale. Tiguri 1564. Iunii die 19.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO

Aretio Theologo Bernensi.

Pestilentia apud nos quoq; crescit magis quam decreseat, superiore septima septuaginta hic extinctis. Deus te seruet cum milia & filiolo, si superest. Experientia ferè locus nullus militum nam toto hoc tempore à Calendis Augusti hucusq; qui in tempore me consuluerit, vix vnus aut alter est. Mitto tamen antidotum iusdam mex partem, cuius periculū Basileæ & Argentinæ in primis feliciter factum est, & à me quoq; hic in duobus. Theriacum & alijs plerisque antidotis contra pestem & venena, meriti præferitur. Contra venena quidem etiam præsentissima, magnam experientiam habeo, Saxoniam cognomino, è Saxonia enim maximum in alias regiones peruenit, sed ad paucissimos hæc. Mitto autem parum, sed dimidium ferè eius quod mihi superest. Pondus est drachmarum duarum. Si quem pestis corripuerit, drachma j. exhiberi debet è vino & aceto acerrimo mixtis, ut utriusq; sit vncia cum dimidia plus minus, calidè. Superfundendum est autem, si natura admittat, non nimium tamen, ne vires præstantur. Cum autem compositio solida & duriuscula sit, cum exhibenda erit, in valido vase ligneo prius optimè teri poterit, & in vino acetoty paulatim affusis dissolui. Dosis est, ut dixi, drachma pro viro mediæ ætatis: iuniori aut seniori drachma dimidia sufficeret. Posset autem etiam viris drachma dimidia solùm dari, eodem pondere bonæ theriacæ admixto. Ad compositionem conquireuntur fructus & folia herbæ Paris dictæ, (einbeer / Frut / Blater frut) quæ cum hoc tempore non inueniantur, partem nunc non potest. Plurimum etiam tribuo liquori composito è his, si alijs & ruræ cum theriaca & aqua ardente, de quo aliam nifallor, ad vos scripsi. Vale. Tiguri 1564. Decembris die 6.

CON

LIBER TERTIVS.
CONRADVS GESNERVS BENEDICTO

119

Aretio Theologo Bernensi.

Pestis apud nos augeri videtur. Deus Opt. Max. propter Filium suum nostri misereatur, & vestrum quoque. D. Bullingerus Dei gratia, melius habet: sed metuo ne in eius familiam hæc animonij præparati portionem, quam M. Iodocus vester misit, quem saluto amanter. Id autem mihi non probè paratum videtur: debet enim eousque teri funditq, semper repetendo, donec perspicuum, & gemmæ hyacintho præsertim simile euadat. Sic parati sunt masticie, per horam dantur cum conserua rosatum, & paucissima melantholicis & quartanarijs. supra infraq, purgat non sine summa molestia, etiam cum probè paratum est. Semel ego mentis, postea non ausus sum dare alijs, benè tamen illi cessit. In genere plurimi ceu præsentissimum remedium id commendant, si mori detur. Ego cui daturus essem, illi venam non secarè, ne nimium infirmarentur vires. Experiar fortè in robustiore aliquo corpore, nam & à magni nominis medicis laudari video. Quartanarijs quidem tutius dabitur: nec referre aiunt, etiam si à principio quartanæ aut postea detur, sanare plerunque omnes statim. Deum pro nobis ora, quod nos mutuo faciemus. Iohannem non sumus cupiote argumentis, rationibus & omni humanitate ab opinione *ἐπὶ τῷ πνεύματι κατὰ βιβλὴν* aduersa dimouere: quod & ego facere iam conatus sum; & fortè *ἐν μέλει τοῦ κατὰ βιβλὴν* *τὰ μὲν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας* *ἐστὶν ἡ ἀλήθεια* Vale. Tiguri 1564. Octobris vltimo.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Quod ad ea, quæ de medico illo comperta tibi sunt, bona firmiter ad me scripsisti, gratiam summam habeo, ego quidem quidam se habere omnino suspicabar: grauiora multo apud nos sapient: quibus etiam veneficas ipsas arguit, accedere cogit, & si ne illis curationem se perficere posse negat. Quod quidem molliorille & effeminatiore animo est, eo facilius his malis artibus fidem adhibuit. Sed hæc omnia patefaciet tempus. Libri illi, quos

fidet nostra abhorre se scribit D. Vollatus, quod Aconitum ei
admixtum sit: sed nō est quod abhorreat à medicamento mihi bo-
na fide probatissimo. Non enim Aconitum verum, sed herba Pa-
ris Italica dicta, quaternis semper folijs & acino inter ea vno in syl-
vis nascens, quæ species Solani, à Fuchfio autem falso Aconitum
credita, ei miscetur, vt videbis in descriptione, quam mitto in epi-
stola semilacera, sed quæ tibi sufficere poterit. Ocium enim descri-
bendi non fuit. In ea leges quæ delecta non sunt, & aliquando re-
mittes. Eam ad me scripsit Moibanus medicus Augustæ, ante tri-
ennium defunctus, à quo primum mysterium hoc, vt sanè est, ha-
bui. Velim te etiam occultare, ita vt vni aut alteri tantum ex inti-
mis tuis medicis aperias: eaque stipulatione communices, vt de
suis experimentis secretioribus etiam ipsi vicissim aliquid quod
occultari alioqui vellent, mittant. Reuera vis huius antidoti con-
tra pestem, venena, quartana & alia quædam mirabilis est, vt
ipse multifariam expertus sum in ægrotis diuersis & meipso, &
ab alijs expertis medicis accepi. Morsellorum iheriacaliū etiam
descriptionem, vt voluisti, D. Vollato communico: à quo missa
accepi remedia duo, electuariū prophylacticum & puluerem,
quæ mihi perplacent: quibus qui vtitur, cum bona victus ratio-
ne, & purgatione interdum conuenienti, Morsellis istis non indi-
gebit. Vale in Domino, qui te diuissimè seruet cum tota familia.
Tiguri 1565. Ianuarij die 26.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Arctio Theologo Bernensi.

Ea quæ de remedijs contra pestilentiam audita, visa & acce-
pta, simplicia cōpositaq; remedia ad me perscripsisti, clariss.
D. Arcti, legi & cognoui perlibenter, eoque nomine H. tuæ gra-
tias ago. Pimpinella quam dicis, ea nimirum est, quæ à Germanis
passim quidem & vulgò, sed malè sic appellatur: est autem Saxi-
fraga alijs gentibus, hircina cognominè quibusdam: verus nomen
ignoro: retulerim ramen ad Oreoselinā. Pimpinella autem pro-
priè dicta à Gallis, Italica, Hispanica, &c. Peponis seu cucumeris
odorem repræsentat, & Peponella dici debebat: sed recentior Gre-
cæ M. superfluum ante π. ponere solet, *μυρόνιον*, pro *πρόιονιον*, &c. In
Grieco hodie Sideritis nominatur. Videntur autem tum Saxifra-
ga tum Peponella, vires putredini ac pesti aduersarias habere: sed
maximè illa, aperiendo interiores viscerum meatus, & *ναρρύνει*

EPIST. CONRADI GESNERI

per vrinam potenter educendo, ita vt arenulas etiam & calcu-
 ducat, sicuti reliqua ferè Apia, sed validius. Inter cætera verè
 primis me oblectauit secretum illud à diebus David: & sancti
 mum ego *quod* tibi tribuo, nō minus, imò amplius, quàm Scortum
 plerique, plus enim exiccat & suauius olet, & amara ex ego
 gis est. Habebunt horum aliqua locum in historia stirpium
 tira, & fortè etiam olim si vixero, inter nostras De peste obler-
 tiones. D. Vollatum à vobis discedere, mihi sanè etiam meo nomi-
 gius enim aberit. Plurimam salutem ei cupio dici meo nomi-
 méque ei commendari, vt per otium mihi describat herbarum
 aliquot vires non vulgò notas. Inter quas, si quæ esset nullo
 quo nomine celebris, facultate autem aliqua per eum explor-
 insignis, non dubitarem illam ab ipsius nomine, Vollatam in
 opere nominare. Cupio autem vt tu quoque Aretiam aliquam
 bi deligas. Antiqua nomina nolim irrita fieri: sed plantis
 quarum apud veteres, quod sciamus, nulla est mentio, neque
 minum neque facultatum, amicorum eruditorum & per quos
 ficio in hoc opere, nomina imponi velim, ceu inuentorum: no-
 fert autem an ipse inuenerit aliquis, an prodiderit primus &
 hi communicarit. Multi iam amici mei hoc fecerunt in mea
 tiam. Si alia nulla placuerit, vide an Gentiana speciem, *Bac-*
menfrut / alijs *grosse Bitterwurtz* / alijs *spieß Blatt* / tuo
 ne dignari velis: à te enim primùm Germanicum nomen eius
 vsum contra pestem in pecore & bobus intellexi. Sed pergo
 alia. Heri accepi literas à D. Ioanne Cratone medico Ferdin-
 prius, nunc etiam Maximiliani Cæsarum, in quibus hæc sunt
 verba. Colligo varia remedia pestis, & libenter colloquor
 ijs quos scio multis in peste adfuisse, & præfuisse: Incidi her-
 virum probum & admodum senem, quem cognoui ante
 22. plurimos hic sanasse. Is mihi (etsi me hoc tacitum, vt fuit
 homines, ferre voluit, & vt secretum credidit) pro certo affir-
 uit, se tantum decoctum corticis medij ligni Sambuci cum
 ca exhibuisse, & omnes ferè in quos incidit, sanatos esse. No-
 etiam alio prophylactico se vsum, & sepe pestilentijs interfuisse
 uissimis: nam septuagesimum annum excessit. Vis purgator
 non ignota erat, sed negabat sic potum purgare: verum vt pe-
 mouere, id quod propter theriacam fieri arbitror. Quæso vt pe-
 culum facias, & de successu ad me scribas, nam ego hic Ch-
 gratia, nunc experiri non possum. Dabo operam, vt cito mea
 media omnia publicè appareant, &c. Quoniam verò mihi quæ
 experiri

experiendi occasio nulla est amplius, Dei gratia, ad vos mitto, atque vinam, ne vobis quidem sit: si tamē fuerit, velim te commendare medicis vestris, atq; in primis D. Vollato. Hodie Iohannem Frisium nostrum sepeliimus, iam diu ægrotum. Vale. Tiguri. 1565. Februarij die 4.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Pro his quæ de Pontiana herba noua ad me scripsisti, plurimū tibi debeo, doctiss. Areti, & cupio seminum, cum acceperis, pariceps fieri. Prodesset fortē etiā vxori meæ, quæ subinde sui vlcis varicosi dolore miserrimē affligitur. Si potes, iconem eius aliquam, aut herbam siccam, eiusue partem, mihi impetra. Ego vt vicissim τὴν ἰατρικὴν ὑμῶν βοήθειαν πρὸς τὴν ἰατρικὴν πρὸς τὴν ἰατρικὴν reuolui. Eupatorium aquaticum vel Auicennæ à multis dictum, Syngenee, oder Fungundra Fran.) radicum minorum seu fibrarum eius incisarum pugillo & in vino decocto, coq; colato & posito, his diebus mihi per horam post, aluum semel mouit, postea verò vomitum duodecies ferē cum magno labore: ita vt ellebori albi instar purget, sed longē facilius & tutius, profuit mihi sanē plurimum, magna pituitæ copia euacuata. Chartæ inclusam miuo herbulam, cuius nomen à te peto, Germanicum aut vernaculum. Pingitur à Trago, nescio iam quo nomine. Latinum nondum inuenio, nec de eius vi hætenus quicquam proditum est. Si per aluum mirē deiecit, nullo periculo, vt ego sum in memet experitus. Est autem peramara, vnde ego Amarellam vocitare soleo. Mitto & altam, lignosum suffruticem, qui acinos rubeos & austeros producit: reperitur locis palustribus, Grunzellbeer nostri vocant, vestri quomodo? Vale. Tiguri aptim. Martij 2. Anni 1565.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO
Aretio Theologo Bernensi.

Quia palustris (vt vos vocatis) ad me scripsisti, cognoscere. Prior ego à sapore Amarellæ voco: cæruleam præferim, cuius vim in purgando expertus, hausto vino in quo maduerat. Posterior Vitis palustris rectē vocabitur, à vinoso acinorum sapore eadem ratione, qua Vitem Idæam suffruticē, quem nos Heidelbeere, veter-

EPIST. CONRADI GESNERI

res vocarunt. Postremas tuas reddidit mulier illa, quæ herbarum tuum inspexit, vñà cum pictura Bellidis furculosæ seu caulescentis, nunquam antea mihi visæ: cuius plantam viridem cum radice habere percuperem aliquando. Pestis iterum apud nos quoque præludit. Deus det gratiam, vt rectè præparemur ad mortem. Vale. Tiguri. 1565. Augusti die 22.

CONRADVS GESNERVS BENEDICTO

Aretio Theologo Bernensi.

EXoptatissimum librum tuum, plurimis sanè pulchris & plantis refertum, Aroënsis bibliopola mihi reddidit. multa in eo sunt, quorum ad icones vñs mihi futurus est, quibus enim omnino carebam, nonnulla vero aliqua ex parte perfectiora sunt, quàm quæ ego reposui. Quamobrem tanto beneficio, & candidissimo tuo in me animo gratias immenses tibi ago. In ijs singulis quæ prius non habui, vt soleo & præci. Delectant me etiam quæ pascim ascripsisti, ego quoque alicuiusmen aliquod & iudicium meum ascribo, quod tibi non ingratis fore existimo. Hoc tempore totus in eo sum, vt plantæ sicæ, à D. Ioann. Bauhino iam pridem sicæ accepi innumeras, depingantur: quò citius ei remittam, quod fieri urget. Fertur autem ipse βιβλίον φυτικόν conscribere, etsi apud me hæctenus distimulauit, postremis literis de arboribus tantum se scribere confestim. Ego non offendor, & vellem multos viros doctos pascim ac diligentes, pulcherrimam hanc naturæ partem omni conam (sic ut ipse facio) excolere. Nuper, à Carolo Clusio literas Anuerpia accepi, qui magnam Hispaniæ partem lustrauit, & plantas Hispanicas se descripturū pollicetur. Bauhini plantæ cum primū depictæ fuerint (quod paulò tardius fiet) ad tuas me conuer tam, vt maturè librum tuum integrum, sicuti accepi, remittam. Pro Pontiana denuò mihi depicta cum suo flore perelegantem, descripta que, gratias ago. Si periret tibi planta, vt perituram meo tuo (nam omnes ferè quæ anno primo florent plantæ, eodem perireunt) radicem quoque mihi serua & mitte per occasionem, siue solam, siue potius cauli suo qualicunque hærentem: poterim tem in aliquot partes diuisa planta, inter libri alicuius folia commixta, primi donec mittatur. Vide quā importunus & molestus tibi sim. ignosce homini φιλομαθὲς, καὶ διὰ τὴν περιττὴν αἰετὶ μὴ ὑπομένειν τὴν

ἡμεῖς δὲ πρὸς ὁδοῦ ἀνέστη, καὶ εἰς τὸ ἀμείβειν πότι, αὐτῷ τῷ μέρει καὶ δίδωμεν.
 Tuguri 1565. Nouemb. die 24. multa iam nocte.

CONRADVS GESNERVS CASPARO
Vuolphio Tigurino Monspelij agenti.

Nuper ad te scripsi, magna quidem festinatione: nec licebat addere literas ad D. D. Rondeletium & Fontanorum, vigentia me eis cōmendes: in primis claris. D. Fontanono, ut eum, cuius specimen misisti, librum herbarium cōmodato accipiam: sin tūc que de rarioribus plantis sunt: Quicquid expenderis, mox & bonæ fidei restituā. Cura igitur rem ac si tua sit. Faciam omnia quæ cū meo nomine promiseris, gratus ero: honorificam eius mentionem quavis occasione faciam. Xenocratem *πρωτὸς ἐξ ἐνδοχῶν προ* fac ut maturè accipiam. nam liber meus de Aquatilibus iam sub prelo est. Paro breui ædendam descriptionem hortorum nūm, hoc est, nascentium in eis stirpium plurimarum: vbi & de ceteris quædam doceo, & quænam tūc syluestria coli, tum peregrina in Germania nasci non recusent, ostendo. Huc tuam quoque operam requiro, mihi Vuolphi, facillimam quidem & brevissimam: nempe ut vnius aut alterius horti instructoris a pulvros stirpes omnes simpliciter nominatas mihi enumeres. Betas, blita, lactucas, & huiusmodi nusquam non nascentia tacere poteris: quamvis malo communia etiam à te nominari plurima, quàm vel vnum rariuscūm præteriri. Testimonia tui profectus, quæ ad D. Bullingerum misisti, summopere nobis placent. Vale. Tuguri 27. die Octobris.

CONRADVS GESNERVS CASPARO
Vuolphio Tigurino, Monspelij agenti.

Accepi binas literas tuas, optime Vuolphi, alteras Januario, alteras Februario nuper datas: quibus cum etiā semina multo misisti: pro quibus maximas tibi gratias habeo. mandavi terræ diligenter, ut si fieri possit, adolescāt. Cum ad nos Deo duce redieris, quicquid prouenerit, tecum cōmune habebō. Interim ut tempe siue alia etiam, si quæ rariuſcula occurrent, colligas, obsecro per

EPIST. CONRADI GESNERI

occasiones. institutum enim meū plantarum historiā persequendū
 nondum deposui: vbi primū Historia aquatiliū, quā iam me
 ses aliquot sub praelo est, absoluta fuerit. Ad D. Franciscum Fontanum
 secundo nunc scribo: cui tu me vt cōmendare pergas obli-
 cro: vt ea quā suis literis mihi promisit, maturius præstet, hoc est
 antequam tu fortē inde recedas. Lugdunū mittantur ad Ant. Gra-
 phium amicum meum, qui omnia diligēter curabit. Petij à D. Fon-
 tanono semina rutæ caprarie, quā tamē nunc cogito fortē ab-
 missa esse, sed polemonie nomine. Petij & Casie cuiusdam,
 vulgò apud nos nominant, semina. Oribasij opera apud nos non
 sunt: & quamvis essent, Xenocratem Græcū habere mallet. Quod
 mobrem iterum te rogo, vt mihi transcribas. pauca enim folia de
 puto. Si quid in pictores mea gratia D. Fontanonus expendet
 tu quæso mox restitue, in me quoq; non erit mora, quin mox
 reddam. Monebis igitur eum, vt sumptū à te accipiat, si quid opus
 erit: nempe pro pingēdis rarioribus herbis, quā in vulgaris libris
 non habentur. quanquam non multum refert, si etiam per imperi-
 dentiam fortē ex euulgaris quædam pingantur. Tu quoq; aliquando
 ea in re laborem quæso subeas, & vt mihi gratificeris, & simul
 ipsum in hoc argumento exerceas. Pergratum fuit quod indicat
 vt à fratre tuo, si velim, accipiam. Commentarios ex ore Mos-
 in Galenum de simplicibus à te perscriptos. quanquam spero
 reditum tuum expectaturum priusquam accipiam, nisi vltra spem
 differatur. Audio apud vos inueniri, in prouincia vel stellionis ve-
 nec dubito quin etiam circa Monspelium, lacerti vel stellionis ve-
 salamandre genus, vulgò dictum, vñ blandein, fortē à blando lo-
 totj; incessu, valdē venenatum, dorso medio veluti stellis pictū
 tum; per latera nigricare, in medio dorso minij colore esse, in ve-
 tre fuscum. Tu quæso inquire diligenter, & si quis apud vos libris
 meum de quadrupedibus ouiparis habuerit, cum salamandra dū
 storia confer: quod si specie & coloribus à nostra salamandra di-
 det, fac eam mihi cum suis coloribus depingi. Item si qui serpentes
 apud vos reperiuntur. apud nos enim pauca omnino serpentium
 genera sunt. calidis & maritimis locis varia inueniri non dubito.
 Inquire saltem de nominibus, formis, & vi seu veneno singulorum
 quantulumcūque. Multa tibi committo, mi Vuolphi, sed quæ aliud
 agendo & inter ambulationes animi gratia suscepras, & in inue-
 re aliquò instituto, & in conuiuijs & familiaribus colloquijs con-
 fici poterunt, atq; ea omnia vniuscuiusq; studiosi hominis, præse-
 tim medici cognitione non indigna. Vale. Tiguri. Postridie po-
 schatis. Anno 1557.

CON

LIBER TERTIVS.
CONRADVS GESNERVS CASPARO

123

Wolphio medico Tigurino.

Iacobus Cellarius concionator in pago Pfungen his diebus huc
venit balneaturus, cum iamdiu quartana laborasset, deinde ca-
chexia, icteri & hydropis initio, & splenis duritie, ni fallor. Vno
aque altero die balneo vsus, deterius habuit: me adiuit. Consului
ut domum rediret, & medicorum consilij vteretur. Hodie igitur
domum redire cogitat. me autem rogavit ut ad te scriberem, suo-
que nomine rogarem summopere, ut proximo die Martis ipsum
in Pfungen inuiteres, ac tecum aliqua remedia adferres. Aluo est
astricta, nuper etiam vrina sistebatur. Tussit quoque & spirat dif-
ficulter. Omnino grauis, & de quo non bene spero, morbus est.
Oro tamen, ut bono viro morem geras, &c. Satis est iuuenis, &
forte melius eueniet quam ego augurer. Ego Dei gratia melius
sule habeo, sentio tamen ischiadis meae adhuc vestigia: quae &
ipsa abolitum iri spero si Deus voluerit. Reuertar ad vos his die-
bus. Vale. Badæ Calend. Septemb. 1560.

CONRADVS GESNERVS GEORGIO
Cellario Tigurino Parisijs agenti.

Acepi nuper literas tuas, optime Georgi, vnâ cum Areræo
tibi gratias habeo, pro quo ad me misso in praesentia maximas
quam frater meus tibi commodato dederat, iam restituta illi est,
ut Dominus Gualtherus ad te perscribet: ex cuius literis etiam
intelliges tristissimum tibi casum, quem ut aequo & Christiano a-
nimo feras, quoniam is vobis omnibus semel expectandus est, ve-
hementer te hortor. Sic enim res nostrae mortales comparatae sunt,
et ea conditione nati sumus: neque est sapientis dicere non putabam.
Nihil tam triste aut tam graue esse debet, quod hominibus accide-
re potest, ad quod non tum in nobis, tum in parentibus & amicis
ferendum, semper parati & pia praemeditatione instructi esse de-
beamus. Voluit Deus Opt. Max. optimum et charissimum patrem
eum nuperrime iliaco morbo repente impliciunt, ex hac morta-
li vita discedere: quem tu illius obitum, si sancta piaque viri tuae
institutiōe, & ad eundem exitum (quandocumque imperatori o-
luctu prosequere, facies ut hominem sapientem & Christianum

EPIST. CONRADI GESNERI

debet. Est quidem hæc naturæ vis, ut *σφοδρὰς* illas *θυμικὰς* & naturæ
les animi impetus in tantis casibus coërcere nequeamus. adhuc
da est tamen moderatio. Nam in rerum natura, illarum etiam que
per se laudantur, si modus absit, vitium est virtute fit. Dolendum est
itaque iubente natura, sed non immodicè, ne videamur *ὀρεμνέμεθα*, &
Dei voluntati non acquiescere. Sis igitur mi Georgi animo mo-
& verbi diuini solatia animo ægro adhibe. Ostende quanto mo-
deratius Christiana pietate & lenitate animi sapienter imbuere
homo, humanos perferre casus, & spiritus sancti auxilio superari
possit, quàm alij plerique pietatis & spei de promissionibus diuini
nis concipiendæ expertes homines. cogita patrem nobis superari
se, qui verè pater & tutor & seruator omnium se inuocantium est.
Hoc fauente nullum tam exiguum patrimonium est, quod non in
numeris etiam liberis honestissimè educandis sufficiat. Hæc & alia
plura etsi tu per te satis intelligas, quoniam tamen in ratio-
ctu positi, apud se non sunt, volui aliquo modo te consolari. Quod
me quidem attinet, quicquid in gratiam & vtilitatem a chonore
tui tuorumque efficere potero, nihil reliqui faciam. percipio enim
te & Vuolphium nostrum (quem officiosè ex me salutabis) & ceteros
& plurimum in re medica proficere, & me etiam vincere, quod
non magno labore efficietis: ut patriæ nostræ breui & vtilis & con-
namento sitis. Pergetis igitur in studiis vestris, ut cœpistis: po-
Aristophanis quidem poëtæ fabulis, aut quauis alia Græca lectu-
ne, suaderem Græcum aliquid de Aristotelis physiologia (non tu-
men de octo physicorum libris, qui nimis subtiles & prolixi sunt
vos audire. Vellem vos aliquod specimen profectus vestri huius
mittere: ut propositiones aliquas disputabiles explicatas aliquo
methodo, sed breuiter, & vnius etiam aut alterius viri docti de
studijs ac diligentia vestra testimonium, idque in vestram solam gra-
tiam, ut hac occasione & his demonstratis, vos laudare, & quod
vos conferuntur sumptus, non frustra conferri asserere possent
apud illos, qui ex senatu causæ vestræ cognoscendæ destinati sunt.
Vale. Tiguri 1554. sexto Martij.

ΚΟΝΡΑΔΟΣ ΓΕΣΝΗΡΟΣ ΜΑΤΘΙΑ

πρὸς Ἀρχάπαυ εὖ ἀράττειν.

Ο Γδοός μοι εἰς ὅ μὴ ὀίχεται, ὅς ἐ ὅτι πολλὴν πρὸς ὅ
κομισάμενος μέγιστον εὖ εἶναι πρὸς ἀντιπάλους.

ἥαυ μοι πολλὰ τ' ἀναβολῆς ταύτης. πρῶτη μὲν, ὅπ τ' ἔλ-
 λωσι γράφειν πάνυ ἀπειρὸς τε καὶ ἀήθης τυγχάνω· δευτέρα
 δ' ἀρχολίᾳ ἄλλα τε πολλὰ, πλείεσσι δ' καὶ ἀνυπερβλητοῖσι περὶ
 τὰς τυπογράφους, καὶ τὴν καθημέραν ἐμὴν φυσικῆς περὶ
 κβίρας ἐξήγησιν. τρίτη, ἡ τῆς γραμματοφόρου σπάνις. τελευ-
 τὰ δ' ἡ φιλανθρωπία καὶ εὐνοιά σου. ἤκιστα γὰρ δυσκόλως ἔ-
 τλω ὅπως σε οἴσειν ἢ γέμω. Ἐ τοι βραδεῖαν δόποκεισιν περὶ
 πέν, ἡ ὑπόθεσις ἔσται, δόποκρίσεως μηδεμιᾶς ἢ νῆ δία ἡ τα-
 χέας δεομένη ἐφαίνετο. Νυνὶ δὲ που γραμματοφόρου τυχὼν
 μέσας ἀντηγάγῃ εἰλόμην, ἢ παντ' ἀπάσιν ὀλιγωρεῖν. Σὺ μὲν
 δὲ ἀπ' ἡλικίᾳ πάνυ τὰ σὰ γράμματα δίδου· ἐγὼ δ' αὐτοχέδον-
 τω τὰ δε, καὶ τοι ἐδὲ περὶ αἰρέμεντο ἐνυρθότερα γράφειν ἔ-
 ρητορδεν ἡδ' ὠάμην αἶν, ὁ μὲν ἐν ταῖς τῆς φιλοσόφων καὶ ἰα-
 τρῶν ἀναγνώσεσι γενόμεντο σπάνιτο, σπανιώτατο δ' ἐν ταῖς
 τῆς ῥητορικῆς καὶ ἰσορριμῶν. ἡ δ' αὖτε ποιεῖς τοι γὰρ ἐν ἀείσει Ματ-
 θίᾳ, εἰ περὶ βιβλικῶς ἥδη τῇ ἡλικίᾳ, ἔολίω χεδὸν αὐτὴν πε-
 ρὶ τὰς λαοὺς ἐδεμίαν καὶ ἐλλήνων βίβλος ἀνηλωκῶς, δεξιότητα
 τῇ αἰσθῇ πλείεσσιν, ἢ ὅπως ὁλὴ αὐτὴ δὲ εἰς ἐλλήνων καὶ σωτῆρα
 ῥητορ. ἐδὲ γὰρ ἐγὼ τινα ἄλλον ἔποτε περὶ καλεσάμην, ἐδ' ἐμε
 αὐτὸν πλὴν Εὐρύκην Στεφάνου τῆ βασιλικῆς ἐν Λόδοις τοῖς τυ-
 πογράφουσι, καὶ σὲ ἥδη δευτέρου. εἰκὸς ἔν σε μᾶλλον τοῖς ὑπ'
 τοῖς παρ' ἐμὲ περὶ σοφῶν. Ἐ ταύτη μὲν φρεσὶ μίω ἀλὶς κα-
 εὐς δ' ἐπ' ἡδὴ περὶ τῆς παρ' ἡμῖν περὶ γράφειν· ἔχω δὲ
 καὶ τὸν ἐδὲν, ὁ μὴ πολὺ περὶ τερρὸν ἐκεῖ παρ' ὑμῖν ἢ ἐν ταῦτα
 δηροσπείδου αἶν δοκοῖν. Ο αὐτοχράτωρ γὰρ μέγιστος τῆς αἰ-
 πάνου φιλανθρωπον καὶ εὐνεν ἑαυτὸν παρέχῃ, εἰ σπασθῇ,
 εἰ ἄλλως πως, ὁ χέροντο δόπο δέξει. ὥστε ἐδὲν ἐν ταῦτα νεω-
 τελεῖται, ἀλλὰ πάντα ἡρεμεῖ ἔχρησται, τῆς φιλίας ἡμῶν

EPIST. CONRADI GESNERI

μνηστῆρας ἔχοντες πᾶσι πάντες καὶ τὸν φερόμενον βασιλέα, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐυλαβήνται τὸν τῆς Γερμανίας νικητὴν Ερρίκον καὶ πολλάκις πρὸς ἰδίῳν τε καὶ κοινῶν πραγμάτων ἡμῶν ἐπὶ ἐλλείναι χρεῖζου. Εν Τηγύρω.

CONRADVS GESNERVS GVILHELMO
Stuckio Patricio Tigurino, nunc Tubinga.

NE Pistorius sine meis literis ad vos rediret, subito hanc scripsi. Rerum nostrarum statum ab ipso audies. Tu pestem grassante Deum pro nobis orabis. D. D. Gableri aduentum expectatissimum, non amplius expecto hoc tempore, nihil enim tristitia omnia apud nos inueniret. Cingor undique vicina peste infecta: & ex officio ægrotantes, à quibus accersor, adeo. Si quid ad præseruandum aut curandum haud vulgare habet, roga quam primùm communicet, quod si fecerit, ego vicissim nostras à te obseruationes circa hanc luem, si vixero, proximè scribam. Non plura non licuit. Pro disputatione de originali peccato quam misisti, gratias ago, ego vicissim quod mittam nunc non habeo. Tiguri. 1564. Octob. die 2.

CONRADVS GESNERVS GVILHELMO
Stuckio Tigurino.

RECTè te Lutetiam peruenisse, & Academiam illam florentem reperisse, charissime Stucki, gaudeo & tibi gratulor. Per cunctas quidem mihi literas tuas fuerunt, ex quibus totius Academicæ statum, & alia quædam, lubentissimè intellexi, propter ipsas maximas tibi gratias habeo. Commendo autem tibi hunc iuuenem Geneuensem: bonum sanè & eruditum, qui D. Simlero nostro, quamdiu contubernalis fuit, is pro viua epistola tibi erit. Ignorabreuitati hominis occupatissimi. innumeras nunc literas in distas regiones scribo propter mercarum Franckfordiensem. De ætissimo viro D. Ferrerio Pedemontano multam salutem exaudies: & expectare iubebis libellos à me nuper editos de metallis & lapidibus. Eosdem & doctissimo Ramo mittam, etsi ab ipso missa physica nondum accepi, addam ad vtrunq; epistolium, utrim eis officiosè me commendato: sicut & D. Lasinio contubernali.

tuo viro optimo & mihi meritò charissimo. Pro missis ad me indicibus typographicis, & catalogis quibus doctissimorum virorum lucubrationes enumerantur, plurimum tibi debeo, & rogo, ut in posterum etiam similiter mei memineris. Vale. Tiguri. 1565. Augusti die 29.

CONRADVS GESNERVS CONRADO

*Forero Doctori medico, & ecclesiæ
ministro Vitoduri.*

Melancholici urinā vidi, mi D. Forere, ex qua tamē parū iudicare potuissē, nisi tu rem indicāsses. quā cognita, apparet etiam attestante, non alium humorem quā arrā bilis in eo abundare. qui sanē purgandus est ante autumnum, & rursus autumnus (si fuerit opus,) semel aut iterum. crassior enim in viris hic humor est quā mulieribus. Sed suadeo dum feruor canicularium durat, differri fortiora remedia: & uti cum bona victus ratione, bis aut ter balneo aquæ dulcis (à quo per horam minimum in lecto quiescat,) donec dies aliquis humidior & minus calidus incipiat uti porione quam præscripsi, eaq; utatur. quinque diebus continuis si bene ferat, mane circa quintam, calida inde os frigida abluat, inambulet: & tabellam vnā compositionis quam Manns Christi vocant, sumat. Decima demū prandeat. Vespere tertia eiusdem compositionis tabellam vnā, aut alteram sumat. Si videbitur, die tertio vel quarto porione abstineat, ut in spero quiescat: tum repetat. Ea consumpta pilulas dabis, tres vespere dormituro: reliquas nouem postridie antelucano, ut vnā alteratq; horam superdormiat: & cum surrexerit, ius cicerum bibat ad 3. fortē viij. cum sale & croco pauculis admixtis. Si bene purgabitur, ut spero, bene est. Sin minus, postridie olusculum in lentaculo dabis ē beta, cui mixtæ sint passulæ, piperis & sapæ vini modicum, & foliorum Senæ Alex. ablutorum 3. s. aut 3. ij. sub finem coctionis adiecta. Post purgationem, si quid reliquum est de Manibus Christi, absumat biduo. Inde Confectione de karabe utatur: mane semper tres tabellas deuorando, vel 3. ij. potius, & rursus bis tēruē lauacro aquæ dulcis, si videbitur, lauet. Post mentem, si videbitur, grana v. stibij præp. dabimus. Vino pauco alio & verere utatur. Facito ei spem optimam: precibus publicis eum commendato: ad pietatem simul & hilaritatem honestam hortator. Remedia hic subiiciam, quibus utatur, uti præscriptū est.

EPIST. CONRADI GESNERI

R. Oxymelitis nostri minor. $\mathfrak{z}$. f. maioris $\mathfrak{z}$. j. fape $\mathfrak{z}$. ij. aquæ con-
namomi $\mathfrak{z}$. ij. aquæ melissæ, fœnic. cerefolij, ana $\mathfrak{z}$. j. f. Misce, fiat
potus.

R. Pilul. aggregat. $\mathfrak{z}$. ij. ellebori nigri præpar. $\mathfrak{z}$. j. lapid. le-
zuli præp. $\mathfrak{z}$. f. Misce, fiant pilulæ xij. cum syrup. de starchade.

R. Confect. de karabe $\mathfrak{z}$. j. f.

R. Manus Christi cum perlis $\mathfrak{z}$. j.

CONRADVS GESNERVS CONRADO

Forero-Vitodurano.

MUltum laboravi in tuis legendis D. Forere. difficilis enim
actu tua manus est, difficultatem auxit penna aliena & fe-
natio. De Lanio teipsum deliberare & statuere velim: quoniam
semper præsens es et vides mutationes. hoc tempus remedijs
ptum est. Aërem frigidum omnino vitare debuerat. in templo
dem etiam magis nocere putatur frigus propter quietem: & ma-
gis etiam melancholicis, quibus & epileptici adnumerantur
ginantur enim illi sibi, & metuunt. imaginatio autem (aiunt)
sum facit. Præcipias tu ut omnino domi se contineat in hypoca-
sto dies noctesq: & in eo mane ac vesperi fumus fiat cum
& ligno iuniperi arido: & fape ligni eiusdem particula
& ardente hypocaustum lustretur, aliquando etiam thure & ka-
rabe. Synciput, tempora, nares, palatum, cernix & spina dor-
leo aliquo calfactorio perungantur, destillato, ut penetrat
etiam bene calido, ut oleo de ligno iuniperi, vel peroleo, ali-
Eiusdem olei guttæ ij. aut tres quotidie mane auribus instillentur
Linteolum repleatur pulvere aliquo crasso ex odoratis & sic
nibus cerebrum, ut maiorana, nigella, iride, origani et serpylli
ribus, cum caryophyllis, &c. atq; id calidissimum subinde naribus
admoneat olfaciendo. Frictionibus mane & sesquihora ante
nam vratur, siue vngatur postea siue non. Mitto diacalameni
f. ut mane inde accipiat iij. aut iij tabellas quotidie. & aquæ
tiliæ, ut noster pharmacopola habet, $\mathfrak{z}$. v. vratur pro tuo arbitrio
ego cinnamomum, gentianam & angelicam imposuissim, par-
enim per se efficax mihi videtur in viris: in pueris magis com-
datur. vratur etiam tertio quoq; die $\mathfrak{z}$. j. de electuario quod
to: De oleo, quod mitto, (est autem de spica & loriga ante cen-
guttas circiter vij. accipiat, aliquando vesperi, tribus ante cen-
horis, & cochleario aquæ calidæ in qua bullierit rapa: alijs

ne, & superedat aliquid sacchari, vel diacalamenti: siue quotidie, siue tertio quoque prout tibi videbitur. Pharmacis quidem purgantibus hoc tempore non videtur vtendum. Tempore veris, si placeas, vt spero extrahet. Oleum sulfuris etiam, si experiri volet, quod nullo periculo faciet, mittam aliās. Thermas bibendas vere confulam. Quod ad fratris vxorem, vrina satis bona videtur, colore & contentis: tenuior tamē est, propter humores nimirum aliquos obstructos. Et quoniam hoc tempus non conuenit purgationi, vides ratio instituitur. Vinū diluatur semper, si tibi videbitur, cum decocto baccarum iuniperi: & si dolores instent, decoctum id solemus erperarum. Parum omnino bibat. Cœna parcissima, bis die tantum edat. Manus ne lauet, nisi decocto camomillæ, melilori, furfuris & radicibus calido. Aërem vitet. Vnguento quod ordinasti, (ex olei de terebinthina 3. j. f. & olei de castoreo vnguento distillatæ, calidæ: & manus quoque ante cœnam & sub somnum, sed manus tantū. Chirothecas pelliceas semper gestet, vel lineas propter vngentū: & pelliceas super inducat. Vnguento aliquando ad manus super vitæ opprimam. potest autem accendere aquam vitæ, & gerere saepe etiam igniculo calefacere, tum vnguentū addere, inuethucas enim ita suffitas induere. lineas quidem noctu etiā. Confectionis de karabe parum sumat mane quotidie: quæ si illi displicet, tanto dare poteris. Fricentur etiam membra mane linteis calidis. Pluribus non licuit. Vale. Tiguri. T.C.G.

CONRADVS GESNERVS CONRADO

Forrero Vitodurano.

Frater redditis literis statim discessit, & nullam de se mentionem fecit: nec ego amplius meminerā. Placet consilium tuum, vt manus nunquam aqua cruda madefaciat aut lauet, sed tantū decocto aliquo, vt sunt cortices raporum, & herbæ odoratæ quælibet, saluia, lauendula, spica, & arthriticæ dictæ, primulæque veris, die schlüsselblümle/mätleblümle/mit Frut/wurzen vñ blümle/rutaceo, quod tu ipse parare poteris, vt rutam & astrantiam triam adlere, cum petroleo paucō admisso & de terebinthina: quæ

EPIST. CONRADI GESNERI

apud pharmacopolam nostrum inuenies. Iisdem & nucha doct
superior & spondyli colli illini poterunt calidè. Simili oleo, odo
ratiore tamen, oleo de spico addito, chirotheca eius intrinseci
madescant parum. Manuum exercitio leui aliquo subinde vitum
D. Ambrosio Blaurero, viro incomparabili, multam ex me solaci
tem dicito. Consulo, si videbitur, vt primum purgetur, nempe
meliris mei minoris 3. iij. vt capiat mane cum paucis defructo & de
uia decocto pauculo: idq; ter repetat, mane tantum, per triduum
deinde purgetur cum decocto prunorum, & polypodij, pauca
cinnamomo, aniso, passulis & saccharo additis: colaturæ adu
calenti folia senæ iniiciantur, & bene recta stent per horas aliquas
vel per noctem. hinc bibat, mane ad iij. vncias, item vesperi boni
tertia, donec satis purgatus fuerit. Dieta sit tenuior, boni succi, &
siccum declinans, non autem ad calidum sed temperatum. Frige
omne viter. Noctu in lecto pedibus applicet sacculum arenæ
lente plenum. Motu & ambulatione temperet, & pedes non po
dulos habeat. Post purgationē pedes mane præsertim, per horam
aut amplius teneat in decocto calido arthriticarum & primula
rum veris, (vnd hartz darby in eim säckle Bunden) postea
gat vnguento aliquo facto cum axungia, in qua ad ignem dissol
tum & colatum sit sulfur, deinde aliquid petrolei, resinæ &
additum. Vale. Tiguri 5. Martij. 1563.

CONRADVS GESNERVS CONRADO

Forero Vitodurano.

TVa plerunq; scripta (doctissime Forere) propter abbrevia
tiones & literas implexas intricatasq; vix lego. Multum
qua de scribis, afflictissimæ vices doleo. Deus Opt. Max. eam
stituat, & conatus nostros & remedia benedicat. Melancholia
esse non est dubium: ex vrina certi nihil ferè dicere possum: n
quod cum ea phlegmatica videatur, non feruidam & furibundam
melancholiam esse apparet. quæ causa fortè est quod tam multu
annis durauerit. Tu eam pro tua prudentia & pietate solator
bonam spem facito, tum per te, tum ex mea quoque prædictione
eam proculdubio (Deo iuuante) breui melius habituram velut
enim omnino melancholicis hominibus spem optimam velut
certam proponere, interim etiam precibus publicis pro ea inter
cedi curabis, & vt in ijs etiam spem ac fiduciam maximam repo
nat, iubebis. Memini sanè multis fœminis melancholicis affectu
in puer

in puerperio obortos, tum enim massa sanguinis (vt ita dicam) perturbatur, & ab utero vapores feruntur ad superiora maligni interdum. Quò lōgius autē à puerperio tempus procedit, eò leuius fore malū, sperandum autē à puerperio tempore appropinquante. Cōsūlo autem vt si lactat, lactare desinat, nam & matri hoc melius erit, & infanti: qui ad aliquod tempus alteri nutrici committi poterit. Remedia præscripsi, primū portionem cum oxymelite maiorimeo, &c. quam partietur in haustus 4. vel 5. ita vt mane semel quotidie bibat haustum vnum paruum, & postea ore abluto aromatici rosari pauxillum sumat. Hoc materiam peccantem paratū preparabit, partim vacuabit, sensim. Interim imperandum, cibis optimis & vino vetere optimo, sed paucō vtatur: croci parum iusculis miscatur. Postea sumet pilulas: primū tres sub introitorum lecti: deinde summo mane sequente reliquas septem, & super dormiat (si potest) vnam aut alteram horam. tum ius cicerum bibet. Post hæc si melius habuerit, vt spero, Deo gratias agemus: sin minus, mittam antimonij præparati grana iij. conseruat rosarum mixta, quā dosi etiam olim in melancholia vsus sum cum successu. Scia prioribus remedijs per dies octo saltem, expectet, opus est. Vale in Domino. Ianuarij die 5. Anno 1565.

CONRADVS GESNERVS CONRADO

Forero Vitodurano.

Vrina ægræ mulieris phlegmatica est, & pro hypostasi nebulam habet, ex qua thoracem affectum iudico, vnde nimirum dyspnœa illa prouenit. Nec dubito à capite etiam catarrhos in pulmonē descendere: & aliquam lienis flatuosam obstructionem. Et quamuis hoc anni tempus declinans, hæc mala fouet potius, quàm discutiat, occurrendum est tamen. Tu victus rationem præscribe, parum in cœna præsertim, & tenuem, id est, quantitate & qualitate conuenientem. crassis & crudis & flatuosis halituosisq; omnibus abstineat. Cœna perparca, interdum nulla sit: eo die ientare potest, prandium disferre. Minus laboret, vt victum tenuiorem ferat, quo planè opus est. Animo sit hilari: curas & mœstitudinem omnem fugiat. Balnea viter: & aerem tum nimis calidum, tum frigidū, ventosum, pluuium. Sed hæc tu rectè institues. Vinum bibat quod diluat aqua cocta aliqua vel chalybœata: vel mellita parum coctaq; in fistili & despumata. Noua vina & rubra fugiat. Lactarijs omnibus abstineat, & salsis etiam vt minus bibat: pisci-

EPIST. CONRADI GESNERI

bus rarissimè vtatur: iure ipsorum abstinere. Pyra prorsus omittat: poma non nisi dulcia & cocta edat interdum. Quod ad remedia, præscripsi.

1. Potum: quo vtatur statim (si menses eius non impediuntur) tres dies continuos, mane, calido: sumat paulò post vnam aut alteram tabellam diairis. ieiunet horis quatuor aut quinq.

2. Pilulas: è quibus tres sumat tertio die vesperi dormituro cum pauculo rob. de cerasis calido: & postridie mane summo, cetera tertiam fortè, reliquas nouem, rursus quiescat per duas horas. Surgat cum dies apparet: bibat ius cicerum modicè salum.

3. Postea, vnguento quod mihi futura coronalis illinatur mane calido: & quantum est auellanae dimidium de eodem prunæ tantum ponatur, vt fumum excipiat per embotum: si bene fert, paulatim plus ponatur. Cura ei fieri pileum nocturnum, quem etiam mane ferat vsque ad nonam, infartum stœchade, maiorana, rosmarini, lauendula, origano, caryophyllis, iride, interpastarum. Theriacum potù liberaliorem ei consuluisse. sed poteris disserere ad festum anni mensẽ Maium spero. Remedia præscripta, sunt quæ hic subiicio.

R̃. Oxymelitis nostri vtriusq; an. 3. v. syrup. de stœchade, 3. i. lamento, ana. 3. vj. De liquiritia 3. i. sap. 3. ij. Aquarum calidioris nostræ, cardui benedicti, hyssopi, ana. 3. ij. Misce. si potueris.

R̃. Diairis Salom. 3. j.

R̃. Pilul. de agarico, 3. i. Ellebori nigri. præp. gr. vij. Diagridi grana. v. Euphorbij gra. ij. Misce. si. pilulæ xij. cum syrupo de vitæ monibus. asperge liquiritia.

R̃. Sandarachæ seu vernicis, Carabe præp. thuris caryophyllorum ana. 3. i. Styracis liquidæ, petrolei citrini, ana. 3. i. vel quodlibet Misce. si. quasi vngentum. Vale. Tiguri 1565. Augusti vltima.

CONRADVS GESNERVS CONRADO

Forero Vitodurano Theologo & medico.

Quæ de epileptico lanio scribis, ita me deterrent, vt morbum incurabilem existimem, doctissime Forere: metum huiusmodi etiam vrina inspecta auxit, crasso & viscoso sedimento plena: accedit absentia ægri, & tempus hoc anni: & ætas ipsius ætatis groti, & quàm morigerum ad remedia victusq; rationem ad locum quam tempus obseruandam, se præbere, vellet, incertum. Ne tamen nihil consulam, præsertim te hortatore: victus rationem tibi præscribendam relinquo, mihi iam festinanti nō vacat. In genere quædam

dem boni succi victus esto, & facilis concoctionis, & paucus, ad calidum & siccu declinans: corna parvissima. Vino abstineat prorsus: bibat autem decoctum cinnamomi, hyssopi, baccarū iuniperi, saluæ, mastiches, vnius scilicet horum, aut plurium ex aqua, in oleo oxymelite cum saccharo aut melle, aut absq. ijs. Pro remedio viarū mane, & si bene fert, etiam paulo plus, paulatim vsq. ad 3. j. calidum, & mox ore abluto & gargarizato decocto hyssopi calido, et dat tabulam vnam vel duas cōfectionis diacalamenti vel alterius suavioris, & super ieiunet horis quatuor. Hoc remedio consumpto viatur pilulis, nempe quinq. in introitu lecti: reliquis septem postridie summo mane: & superdormiat ad duas horas, cum surgit bibat decoctum cicerum cum hyssopo sine sale & butyro. Postea caput iungatur circa suturam coronalem: item nares & tempora oleo illo, quod præscripsi, bene calido: & gutta vna aut altera auribus instilletur. Poterunt tum & sternutationes fieri, & venæ sub lingua incidi post gargarizationes calidas: & sudores moueri: & electuarium parari cum castoreo, angelica, ruta, sinapi, & craneo humano. Postremo & oleum sulfuris quod habeo dari. Sed his rebus cōsumptis admonebis me, & consilium tuum quoq. addes, & epistolam hanc cum scheda receptæ ad me remittes. Vale. Tui.

Remedia præscripta hac forma fuerunt.
 R. oxymelitis nostri maioris, minoris, scillitici ana. 3. s. aquæ cinnamomi 3. s. aquæ calidæ maioris nostræ, hyssopi ana. 3. iij. misce, fiat potus. Plurimū hoc laudauit, peruasit omnes venas corporis, etiam capitis. R. diacalamenti 3. j.
 R. pilularum cochiarum, scitidarum ana. scrupulos duos. elleg. boni nigri præparati grana quinq. misce, fiant pilulæ duodecim cum oxymelite scillitico, asperge liquiritia. Post has pilulas videtur in capite peius habuisse, fortè quod gummi non sint boni.
 R. terebinthinæ destillatæ, balsami destillati, olei de lateribus, ana. drachmas tres, misce.

CONRADVS GESNERVS SAMVVS

li. Kessleri verbi diuini in agro Vitoriano ministro.

Ephalæam seu Hemieraniam tuam, spero accessu veris mitigatam, & paulo post sublatam iri, præsertim si circa medium Martij validiore aliquo purgante medicamento utaris. Quod si

EPIST. CONRADI GESNERI

ad ætatem, usque Deus vitam dederit, consulam ut tunc vel in
Thermis Badensibus nostris pro capite stillicidium (ut vocantur)
cipias, vel domi pares. In præsentia mitto pilularum mastichina-
rum drachmam vnam, ex qua fiant pilulæ 14. cum syropo de ste-
chade pro duabus vicibus. earum dimidiū capere potes nunc sta-
tim, & si nihil te moueat, sequenti die etiam reliquas. sin minus
4. aut 5. dies differ reliquas. Leues sunt, & perparum euacu-
caput tamen roborat, &c. Interea etiam oleo uti poteris, ut prius
illo de euphorbio. Ordinaui & aliud olei genus odoratum, cuius
guttas duas vel tres calefactas (in cochleari de aurichalco id co-
modè fieret) instillabit tibi vxor in aurem lateris affecti, cum pri-
mum fueris ingressus lectum: dein xylinæ lanæ parum accipe
qua cochleare abstergas, & in auris foramen inseras, & eodem
tempore cum modico eiusdem olei calido, tempera perfricabis.
futurā scincipitis in capite, (ita ut soles cum oleo de euphorbio)
nares quoque intrinsecus cum pennula, aliās per se, aliās adma-
pauco puluere maioranæ. Olei descriptio hæc est.

Recipe oleorum nardini, rutacei ana drachmas sex, carvo-
phyllorum, nucis moschatæ ana drachmam vnam, iridis florum
næ, nigellæ ana scrupulum vnum, bulliant modicè & exprime-
tur fortiter. Præterea mitto mastiches dictæ drachmas duas: cum
us pauca grana dentibus aliquandiu mandas expuendo semper
pituitam quæ extrahitur, donec mandendo parum delasseris: tum
paulo post similiter mandes (hinc inde volutando in ore) pul-
verem illum crassum, quem mitto; & semper expues pituitam. No-
stichen aurem & puluerem noli deglutire. Pulvis calidus quidē
ingratus est, sed salubris: poterisq; postea ore tenere & gargare
re aquam calidam cum pauco melle & aliquot saluæ folijs co-
ctam. Pulvis hic est.

℞. pyrethri, staphisagriæ, ana drachmam vnam, ellebori
gri drachmam semis, misce, fiat pulvis satis crassus. Vbi malum
cesserit, accerse pharmacopolio confectionem de Carabe, caput
eius mane tabellam vnam aut duas. His vale.

CONRADVS GESNERVS SAMVE-
li Kessler.

Cephalæa tua diuturna, grauior est, ut video quam quæ leni-
bus medicamentis cedat. fuerunt autem quæ ego præscrip-
ram, mediocriter quidē valida, sed quam morbus tuus requirit
lenior

EPIST. CONRADI GESNERI
mittas: saltem sub initium veris, si morbus non remiserit. Vale
Tiguri. 1562. Ianuarij die 2. Raptim.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Iacobo Frisio Tigurino, Gene-

nae agenti.

Reddita est mihi exoptata epistola tua. Gaudeo te apud do-
ctissimū D. Chevalleriū agere, & spero te ex illius doctrina
maximum fructum percepturum; non tibi solū vtilem, sed pa-
rentibus, patriæ & amicis ornamento futurum. Probo eius con-
siliū, quo suadet vt te totum in linguæ Ebraicæ studijs abdas, pro-
pter occasionem tanti viri, quæ postea fortē nunquam tibi habere
Sed memineris interea rationem aliquā valetudinis tibi habere
dam. Non dubito quin gratum illi sit futurum, si de obscuris quæ-
busdam ac dubijs, frequenter eum interroges, non nimis im-
tunc tamen: & de his ipsis quæ ab eo addidiceris, commentarum
aliquem, quem ad nos reuersus nobis ostendas, tibi conficias.
enim magis hærebunt memoriæ, & diligentiam tuam testabuntur.
Epistolum Ebraicum aliquod breui à te expecto. Quod D. Che-
uallerius putat, vocabula singula linguæ Ebraicæ non communiter
posse in locos digeri, in eo illi, huius linguæ phœnici, facile
cedo & eius consiliū per omnia sequi te iubeo. Meam quoniam
sententiam pluribus huic bono & erudito iuueni, Horino nomi-
ne, qui has tibi reddit, exposui. Scio tibi nondum esse tantum in-
teritij: vt omnia secundum artes, scientias & philosophiæ diuisiones
(quæ magis quàm secundum x. genera dialecticorum mihi pro-
batur) distribuere possis: sed veluti per ludum vellē te mactare
duntaxat tibi congereres amplissimam, tum dictionum, tum le-
xiconum, exercitij tui gratia, quam postea progressu ætatis dispo-
neres, & excoleres magis magisque. & quamuis plurima vocabula
sint *πολύσημα*, id paucis monere licebit, aut proprias & præcipuas
significationes solū vel maximē sequi. Sed & hoc & reliqua
omnem studiorum tuorum rationem subijcies consilij D. Che-
uallerij, quem meo nomine salutabis officiose. Vale. Tiguri. Ma-
die 14. Anno 1563.

CONRADVS GESNERVS IOANNI
Iacobo Frisio Tigurino, Geneuæ agenti.

Epistolam tuam Ebraicam, luculentū profectus tui specimen
iamdudum accepi, mi Ioan. Iacobe: & quamuis eam non pos-
sumus

omnia intelligam, tum imperitia linguæ, tum quodd characteribus istis non sum assuetus, gratissima tamen fuit voluntas tua. & hortor, vt (quemadmodum cœpisti) pergas: in primis verò vt ad parentem tuum etiam breui eadem lingua exaratas literas des: quod ei iucundissimum erit. Audere & conari magna oportet, quæ paulatim supra spem & opinionem, Dei auxilio, si pia sit voluntas, facilia euadunt. Velim te exercitia huiusmodi tua seorsim in libello conscribere, & ad ea relegenda per intervalla non longa redire, vt tuum ipse profectum tecum perpendas: quod fiet, si antea & tua ipsemet emendare errata. In præsentia aliud quod ad rescribam non habeo. Parentes tui, familia tota, & amici nostri, Dei gratia, valent. Tu quoque cura vt valeas Tiguri 1563. Augusti die 7.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Iacobo Frisio Tigurino, Genæ agent.

Um nuper vnâ cum parente tuo in Thermis essem, (vbi ego addies non multos, ipse valetudinis suæ causa diutius hæsit) Galli quidam iuuenes literas à te nobis reddiderunt. Et quanquæ ego paulò ante ad te scripseram, & ad Ebraicas tuas responderam, nunc quoniam non vt volebas: neq; enim satis eas intelligo: volui tamè negligere. Ergo quod studia tua attinet, mi Io. Iacobe, laudo te totum, omisis ad tempus cæteris, Ebraicæ linguæ deditum esse, & optimi doctissimiq; præceptoris, hac in lingua incomparabilis, ad discendum occasione vti. Spero autem neq; illi animû & benevolentiam erga te, neq; tibi diligentiam defuisse hætenus, aut in posterû de ore. Deus opt. max. studia tua spiritu suo iuuet ac dirigat, vt breui patriæ, parçibus, & nobis omnib. gloriæ & vtilitati esse possis. Perge modo vt incœpisti: & clarissimi præceptoris consilijs subinpro inquire, dū eius tibi occasio & opportunitas datur. Scio te natura modestum & verecundum esse, sed dū dū vultu arduo respondere vultu facias, multa subinde & assidue ab eo sciscirari audebis, & à late discedes. Ira fiet, vt non tu solùm longè eruditior & veluti phœnix quidā in lingua Ebraica nobis redeas: sed etiam aliqua gloriæ pars ad præceptorem tuum redeat, veluti ad archetypū iconis.

EPIST. CONRADI GESNERI

Hoc semper memineris, ad quod te hortatus sum ante discessum, v
Ebraicè etiam loqui & scribere coneris: quod nisi feceris, longe
minor & vilior profectus tuus erit. Video quàm difficile sit id vob
conari, ne dum assequi, sed magnos & honestos conatus, suus sem
per successus comitatur. Vale in Domino, & me ama. Tiguri.

CONRADVS GESNERVS NICOLAO

Zerchintæ Bernensis Reipub.
consiliario.

VTinam corpore ita te sanum esse & valere, optime Nicolae
Deo placeat: sicuti animo valere te, & æternæ doctrinæ fa
ctitatem amplecti, eidem placuit: sin minus, fiat voluntas eius, cu
ius nutui, voluntati atque imperio omnia necessario cedunt, is
feliciter, quæ volūtaria: infeliciter quæ contra. Suavi quodam
lore pulcherrimum munus tuum, vtriusq; testamenti symbolum
numisma me affecit: nam quod illud velut mnemofynon cui do
nas meditantis ex hac mortalitate discessum, propter magnam
minino futurum desiderium tui, si contigerit, non potest non sum
mæ tristitiæ mihi causâ esse. Te enim amantissimum me, cum
grauissimis casibus fidelissimum sapientissimumq; consultum
cui me meâque secreta omnia rectè committerem, summo & con
lumento & solatio meo hæcenus expertus sum. Rursus cum ali
morum nostrorum arctissimam coniunctionem, cum ex alter
prius rarissimo, & nunc etiam nouo munere alijsq; euidentibus
argumentis, considero: non possum non gaudere & gratari mi
hi, & Deo Optimo Maximo gratias agere, quod de talis tantisq;
ri, pietate, doctrina, virtute incomparabilis amicitia mihi acce
spexerit: quæ non solum in hac mortali vita, vtilitati mihi acce
namento sit, sed ad meliorem quoque ac immortalem, medita
tione mortis, exemplo suo inuiter ac præparet. Quamobrem cum
sancti amoris erga me tui thesauro, planè felicem atque bea
tum me existimem, Deum orabo, vt me diutius hac felicitate per
frui sinat. Sin aliter ei videatur, vt & te propitius ad meliorem
statum animo alacri, inuicti assertoris nostri cruce & victo
ria fretum, hinc deducat: & me quoque paulò post, antequam
deteriora huius mundi contagia sentiam, hoc ergastulo solui
rum, meliore tecum & omnibus sanctis vita ac amoris indissol
lubili vinculo coniungat. Quod vt toto ex animo cupio atque o
pro, ita futurum breui, mens mihi præfagit. Nam vt studijs se
se non

it non multum dissimiles sumus, ita corporis quoque & temperamenti ratio propè par: quantum & ex literis tuis intelligo, & illorum qui vtrunq; viderunt, relatione. Quod si ab opere meo Aquatilius historia, quæ etiamnum sub prælo est, abesse possem vlla ratione, omnino ad te aduolare: cum vt vatrius de rebus præcipuè diuinis, sapienter te differentem audirem: tum vt explorarem, si quid fortè consilij medicinæ ope conferre possem. Quod quoniam non licet, solum felicem & perfectum animorum atq; corporum medicum, qui incurabiles naturæ & humanis consilijs, viriusq; nostri partis, morbos, sapientia, gratia & omnipotentia sua percurat: votis omnibus orabo, vt corpusculum tuum corroboret, quò & honestissimæ familiæ tuæ, ad maiorem profectionem regendæ, & exemplo etiam ac eruditione, qua polles cum ciuibus tuis, tum externis quàm plurimis profis. Interim ne nihil de arte mea, cuius facultatem mihi tenuissimam esse agnosco, depromam: mitto oleum de nuce moschata, & liquorem cinamomi. De picatione, consulam aliquem, qui in Galeni lectione versatus sit. Vale. Tiguri. Anno 1558.

CONRADVS GESNERVS

doctissimo Georgio Fabricio.

Ornatissimi viri Valentini Grauij munera, mirum in modum mihi grata & iucunda fuerunt. Ostento illa amicis & auribus nostris, qui omnes artificis ingenium valdè admirantur. Illis etiam seorsim sæpe me recreo, & magna cum voluptate & admiratione inspicio: non enim tam rerum icones in eis, quàm res ipsas spectare mihi videor. Est in eis quod oculos oblectet & palcat, varij ad viuum expressi colores: & quod maius est, ipsa singulorum forma figuratq; ita vndiquaq; omnibus lineamentis expressissima, rectis, obliquis, transuersis, curuis, crispis, longis, breuib; tantis omnino & totidentibusq; quanta, quot & qualia producere ipsa natura solet. Nam cum nullū opus laudetur, quod non ad aliquam naturæ imitationem sit factum, cumq; artes omnes naturam veluti ducem sequantur: illos in primis laudabimus artifices, quorum opera ad naturam quàm proximè accesserint. Ars verò illa, quæcunq; est, quæ tam proprias rerum icones effingit, quales in Grauij muneribus intueor, non tam similes rerum imagines quàm res ipsas repræsentare mihi videtur, & vt Platonicè dicam *αὐτὰ ὁμοίωσι*. Ita vt nisi materia foret diuersa, disse-

EPIST. CONRADI GESNERI

rentia planè nulla perciperetur. Celebrati sunt olim pictores quidam ab exquisita et ipsam præ se ferente naturam imitatione, præcipuè Parrhasius & Zeuxis æmuli; nam cum hic vvas pictas deulisset tanto successu, ut in scenam aues aduolarent: ille deulisse linteum pictum traditur, ita veritate representata, ut Zeuxis tantum iudicio tumens, flagitaret tandem remoto linteo ostendituram, atque intellecto errore concederet palmam, ingenuo pudore, quoniam ipse aues fefellisset, Parrhasius autem se artificem. Eodem iure nouæ huius elegantissimæ artis opera prædicantur, quæ ne hilum quidè à natura discedunt, in quibus nihil recludat, nihil desideratur, adeo scitè & verè suis similia archæpis, ut si quam materiæ, salua interim forma, mutationem remittit natura admitteret, res ipsas veras & viuas è substantia pristina argenteam abiisse, ut Medusæ capitis aspectu in saxa quondam homines poëtæ fabulantur, faciliè quis crediturus esset. Hæc tantum subtilitas & perfectio operis quem non delectaret? Quis non horreret araneum qui rutam scandit? nisi quis ne ad viuum quiddem exhorrescat. Sed iucundus est ipse etià horror, cum salis comprehenditur. quoniam non mouetur hoc animal, quod vel solus in eo desiderari potest. Locusta quoq; in altero fasciculo rura hærens, si saliret, viueret, & nihil quàm locusta esset. Conuenienter ad saltum impeditam existimes. Iam cum tot modis nobilitemus sensuum intuitus his spectandis detineatur: æquius ferendum est, si animalibus, motus: si folijs, floribus, ramulis, fructibus in erica, fragis, ruta, belli, millefolio & liliastro odor saporque sint. Quæ sola nisi deessent, non artis iam, sed naturæ censeretur opera poterant. Atqui hic summus est gradus, ad quem vsque ingenium artificis progredi potest, ita æmulari naturam, ut quæ non sint, esse videantur. Non lædit araneus, simillimus tamen lacertæ & minanti non salit locusta, sed iam iam salitura videtur. Non fragrant fraga, non redolet liliastrum, non graue spirat ruta, non sapit bellis, non acre est millefolium, si sensus consulas quibus diiudicantur. Iidem si cohibeantur, & solis habeatur (ut plerumque solemus) oculis fides, odorem saporemq; hæc omnia percipiuntur, inuitant, alliciunt. Sed quid ego hæc multis? neque enim ea eloquentia mea est, qua verbis consequi tantum possum, quantum in pulcherrimis hisce operibus re ipsa cum artifex optimus felicissimè præstitit, tum liberalissimus. Grauius benignissimè

LIBER TERTIVS. 132

mihi donavit. Erunt hi mihi, dum vivam, Adonidis horti, non fu-
gaces quidem illi & breui euanidi, sed perpetui vigoris, nec vl-
lis anni & tempestatum obnoxij iniurijs, perpetuum Grauij erga
me beneficentia pignus ac monumentum. Huic tum igitur (opti-
me Fabrici) amplissimo viro maximas meo nomine gratias vt a-
gas, & animi mei gratitudinem locupletius honestiusq; quam ego
prescribere possim, disertissimis verbis tuis, ornare vt digneris,
tum ad Chentmannum, cui vt porro etiam me commendare non
desinas, cupio. Accepi etiam a te missam bifidam Castoris vngu-
nam, pro quibus gratias habeo. Liber de Atribus, sub prelo ver-
satur, sed ad nundinas proximas absolui non poterit. Curabo vt
quocumq; tunc impressa fuerint, ad vos mittantur. Vale studio-
rum meorum columen. Figuri 1554. Iunij die 22.
mihi reddam.

lam obfignaturus eram epistolam, cum literæ tuæ Basilea miſſe
 gora quædam annotaſti, quæ ſanè libentiſſimè legi, quamvis ea
 dem ſerè apud Græcum Theocriti Scholiaſten & in Phauorini
 Dictionario de hac aue lecta mihi meminerim. Eſt autem (quod
 neſciebas) hæc Nicephori Gregorę explicatio in Syneſium de in-
 ſonantiſ ſuperiore anno Lutetiæ impreſſa, vnà cum alijs quibus-
 dam Syneſij ſcriptis, apud Adrianum Turnebum Typographum
 regum, vt videbis in Appendice Bibliothecæ noſtræ, quam ſo-
 Typographus propediem excuſurum ait. Vale iterum.

SYLVIVS CAESAR SCALIGER CONTRA-
do Gesnero, medico Tigurino.

CAESAR SCALIGER CONTRA
do Gesnero, medico Tigurino.

Es tibi noti non eramus propter nominis nostri novitatem
neque obscuritatem, ausus sum tamen, & Roberto Constanti-
no fratri meo de tua humanitate multa & magnifice prædicanti si-
dem habere, & tibi simul ineptis scriptis nostris obstrepere. Atque
illud quidem perfacile potui, qui patris mei Iulij Caesaris Scaliges
rithonorifico testimonio, & lectissimis tuis monumentis magni-
vellem istam non ignorem. At ingenij nostri exiguas vires te-
cum communicare, non satis prudentis, ne dicam civilis animi es-
se videbatur: ut homo novus, & in re literaria vnus ex multis tan-
tum sibi tribueret, odiosa scriptorū suorum asperitate seria studia
tua obrundere. feci tamen quod ille aliquando hortatus est, neque

EPIST. CONRADI GESNERI

minus necessario quàm libenter. Nam cum qualemcumque hanc me
surgentis nominis dignitatem cum virorum doctorum auctoritate
te coniunctam esse summo opere cupiam, maxime è re nostra esse
visum fuit, si ea eruditioni tuæ, qua primas omnium consensu
stines, committeretur. Malui igitur, frater tua humanitate, tempe
ritatis notam subire, quàm propositi mei rationem ab hac nomi
nis mei commendatione reuocare. Id enim dignitati nostræ con
uenire ratus, non dubitavi tanquam vnus ex intimis tuis, non so
lum amicitiaë beneficium à te petere, sed etiam famæ nostræ patri
cinium, quorum hoc cum multum accessionei adferre poterat
lud non minus luminis & ornamenti Scaligerorum familiae
collaturum; cuius ope paternam memoriam posteritati cognita
fore spero: Quod & maximum est in vita hominum, & à tam
nui conditione nostra sustineri non posset, nisi tu qui tibi ipsi
mortalitatem paras, alijs quoque id honoris impartiri non desige
ris. Ego autem qui patris mei nominis tam sum studiosus quàm
quis alius, essi id in ore doctorum per se satis sit celebre, tuo
testimonio eius scripta plurimum splendoris & gratiaë consequi
tura confido. Hec ad te scribere volui, doctissime Gesnere, tam
pignus obseruantiaë erga te meæ. Cuius auctoritatem tanti facis
vt nullius amicitiam magis peram, alium magis colam neminem
Efficies igitur pro tuo candore, vt eius quod multis bonis com
mune est, à te repulsam non feram. Vale, Agenno Aquitanorum
quinto Kalendas Ianuarij.

CONRADVS GESNERVS SYLVIO CAESARI
Scaligero, genere, doctrina et virtutibus viro nobilissimo.

Nescio an vllæ vnquam literæ, magis exoptatæ mihi red
sint, ornatissime Scaliger, & maiorem mihi voluptatem
tulerint, ac tuæ illæ nuper suauissimæ & doctissimæ scriptaë
bus equidem cum facundia respondere haudquaquam possum
te redamando tamen, ne quid in me desideres, vt officio meo
rem me esse intelligas, operam omnem dabo. Quis enim non
ret Iulij Caesaris Scaligeri incomparabilis viri, virtutis & sapien
tia præstantissimi, et in omni doctrinarum genere principis, filius
quis non suspiciat eundem paternæ laudis felicissimum heredem
(quod rarum est in heroum filijs) ac veluti alterum patrem &
maximum felicitati meæ (qua vix maior in terris datur, quàm
norum et sapientium hominum amicitia) postquam te amico summo

stus, cumulum accessisse iudico. Hoc autē nomine video me mul-
tum opimo & doctissimo viro Rob. Constantino debere, qui, vt
conicio, plura quā ego prætare possim, de me prædicare solet:
Atq; vtiā summæ humanitati & suauissimæ benignitati tug.
facere possum: conabor equidem vt non voluntatis sed facultatis
culpa fieri intelligas, si minus, quā par erat, fecero. Bibliothecæ
nostræ si quid edetur aliās, vel ipsa, vel Compendium, vel Appen-
dix aliqua, faciam nobilissimi parentis tui eiusq; scriptorum ho-
minē in admirandis mentionem, sicuti meretur. Oblecto me su-
plura de eius virtutibus, quibus ego mirificè afficior, dicere nunc
tue que vacat, neque apud te alterum ipsum, opus est. Mitto tamen
quod nuper ab amico accepi, Iacobi Scheccij, summi sanè philoso-
phi, de ipso iudicium ac elogium, eiq; per omnia subscribo. De Iu-
lio Cæsare Scaligero, &c. Ego vir clarissime abs te peto, vt pa-
rentis vitam diligenter describas, & Lucubrationum eius alicui
illam præfigas: hoc enim quā plurimi boni ac literati homines
desiderant. Plura scripturo occupationes quædam superueniunt:
quamobrem Vale, & me nominis vestri, nullo qui viuunt homi-
num manus amantem, vicissim amare perge, donec re ipsa inter
nos multos animos aliquando (si ita Deo videbitur) declaremus.
Tiguri Anno 1561.

CONRADVS GESNERVS FRANCISCO

Porto Cretensi, Gratarum literarum inter-
preti consummatissimo.

Accepi cum postremis literis tuis, doctissime Porte, Cæcilij
Lancei Psalmum Heroico carmine graui sanè, maturo, &
poëticæ virtutis (si quid ego iudicare possum) pleno redditum.
pro quo plurimum tibi debeo. plurimum & argumento tali, &
carminis genere, quanquam ipse infelicissimus poëta, oblector:
sicuti Elephantum ferunt natandi imperitum, circa flumina & a-
quas tamen libentissimè versari. Ego si quid vicissim habuero,
quo te oblectatum iri confidam, officij mei meminero. In præsen-
tia commendo humanitati tuæ optimum hunc iuuenem, Ioannis
Frisij Ludimagistri apud nos filium, habitaturum puto cum D.
Cheualerio, est enim Hebraicæ linguæ & sacrarum literarum in-
primis studiosus. Ex Gallia audimus tristitia de profligato Anglo-

EPIST. CONRADI GESNERI

rum exercitu, utinam falsa. Vale, & D. Casteluertio ^{in p. nat. in d. m. l.} plurimam ex me salutem dicito. Tiguri. Fe-
bruarii die 6. anno 1563.

De tuis lucubrationibus fac me, si placet, aliquando certior.
Eti enim quietem tibi opto, cupio tamen te fœnerari talento illo
quod à Domino accepisti, ut posteri etiam vixisse te intelligant
tuæq; virtuti & doctrinæ aliquid debeant. Tu vel solus, vel cum
omnium optime, condere aliquid potes lingua Græca siue veteri
cula, siue antiqua, quo summam synceræ religionis apud Græcos
etiam tuos, aliosq; Græcos promoueas: & contra abusus, qui
apud illos obrinent, præcipua aliqua ex sacris literis argumentis
proferre: atque omnia ita temperare, ut vel publicè legi vendi
possint: vel per aliquos clam saltem distrahi. Experire quæso per
uo aliquo libello, siue ficto argumento, qualis est dialogus
mercatoris cum Turca, siue non ficto. postea si succedat, maiore
D. Henr. Stephanus non dubito, operam tibi suam præbebit.
tum Vale, vir clarissime, cum familia & amicis omnibus.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Caio Britanno, medico clarissimo.

TVmerus officiosè et amanter ad me scripsit, speroq; cum illo
quid, si valetudo sinat, in gratiam meam facturum, ut spe-
cir antehac. Quod librum tuum de balneis Britannicis retines, ob-
ne expolias, absoluasq; melius, benefacis: cupio autem te ma-
rare quoad eius commodè potes: antequam humanitas aliquando
bi cōtingat, quod Deus adhuc longissimum auerrat. Mihi quidem
sat erit de Germaniæ Helvetiæq; nostræ fontibus medicatis scri-
psisse: atq; utinam id ipsum pro mediocri saltem dignitate præstare
possem. Enitar equidè quantum poterò, aliorum qui ante me idem
argumentū in nostris et externis regionibus tractarunt, diligenter
superare omnium: quod nisi facerem, merito taxandus forem, quod
post illos et inspectis eorū libris scribam. Faciam autem in calu-
bratione mea, tui quoq; de Britannicis balneis libri mentionem
& eius fortè breui edendi spem aliquam lectori. Absui nuper
to ferè mense in Alpibus Rhæticis, quæ Heluetiam Italianq; diui-
dunt: ad finitima Insuorum & Venetorum loca per multos alios
mosq; montes profectus: itinere hinc (Tiguro) ferè octiduum pa-
tim ut fontibus qui illic diuersi ac per celebres sanctuæ sunt
rudinis meæ causa: obiterq; fontium naturas addiscerem: parum
ut super

vitripes inquirerem, amicos inuiferem veteres, pararem novos,
 animam à studijs relaxarem, corpus exercitio firmarem. quæ o-
 mnia mediocriter mihi (Dei gratia) contigerunt. Inter alios fon-
 tibus (de quibus scribere non vacat) vnum reperi, cuius aqua deco-
 ctione consumpta, nitrum verum (vt mihi quidem videtur) synce-
 rum relinquit coctosum: cuius specimen si quæris, habebo fortè
 aliàs. Consumpsi enim quod mecum attuleram remedijs & dona-
 tionibus. Nitrum in Europa non inueniri hodie consultiſſimus na-
 turæ Bellonius prodidit: fossile erui falso putauit Agricola. Sapo-
 re ad Chrysocollam factitiam auris fabricorum accedit, sed acrius
 salustiusq; est, cū leui amaritudine. Reperitur ne vlla acidula in An-
 glia: acor ille mirus aquarū, qua causa fiat, nec ipse dum satis ex-
 plorauit, nec alij dum mihi satis fecerunt. Claymundi in Plinium
 obseruationes impressas olim, me vidisse puto: scripſe ne, quas
 habes ab illis differunt: Oporinus certè vir bonus est, & dignus
 carboni omnes bene faciant. sed quod ad Plinium attinet: quo-
 beralis: idemq; cogitat Doctorum omnium obseruationes in Plin-
 nio vno volumine concludere: melius fortè feceris, si illi per-
 te aut me obruleris, quod etiam veniā Oporini fieri posse spe-
 rem. habet hic quàm plurima exemplaria diuersa, & recondit in
 multis annos quæ imprimenda suscipit. Val. Cordi opera nunc
 tandem absoluta sunt Argentinae. scripsi Typographo, vt cum his
 literis coniunctum exemplar ad te mittat. Adiuncti sunt illis horti
 mei Germaniæ. Omnia nimis negligenter & mendosè impressa:
 ita videri pudeat me nominis mei additi. Ero aliàs cautior. Pro-
 miserat Typographus hominem doctum & diligentem se præse-
 cturum prelo, quod non fecit. Elleborine, quam aliqui apud vos
 sic vocant, propter similitudinem folij (reliqua enim forma & vi-
 ribus longè abest) alismatis seu damasonij species doctioribus vi-
 detur. Veterum certè Elleborine (Dioscoride teste) *paruissimæ* est
 paruis (herbulam melius dixit Theophrastus, *noctætop*) paruis fo-
 lijs: Eam esse herniariam recentioribus dictam iudico: in qua o-
 pinione etiam Anguillara est, præfectus Parauini horti: qui in li-
 bello Italico nuper edito, à Turcis herbam viperarum vocari scri-
 bit, à Græcis Asphedila: succum eius potum aut herbam esitaram,
 mortis à vipera auxiliari, emplastrum ex ea herniam mirè resol-
 uere: iecori prodesse, aquam eius destillatā intra octo dies curare
 istericos: à nonnullis centigramiam, vel millegramiā dici. Tragus
 herbarij sui libri 1. cap. 181. pingit ac describit. Mitto tibi ramulam

EPIST. CONRADI GESNERI

eius. Folium quod pro Platano misisti, omnino aceris est: quam
 arborē Galli plaine vocant, nomine ad Platanum alludente: unde
 quidam decepti sunt: vt falsum appareat Cardanum quog; qui in
 Scotia Platanos abundare scripsit. Miror te nescire cur illex vobis
 lingua dicatur à grayne tree, si ea verba (vt puto) arborem vire-
 dem significant. Semper enim viret: vnde & Galli chefine verba
 est, quercum viridem vocant. Glandes ilicis si commodè potes
 paucas benè maturas mihi mitte, vt terræ mandem. nullam enim
 huius generis arborem nostra regio fert. Conchæ quas misisti
 rimum me delectarunt. Sunt inter illas, Strombulus, Pecten nig-
 & rufus: Peloris vel Tellina: & Nerites, ni fallor, duplici for-
 mine. Dentes illos in suis maxillis, quas cera iunxisti, non Auræ
 ræ piscis, sed Scari esse puto: quoniam Auræ dentes anteriores
 serrati sunt, & in acutum desinunt, Rondellero teste: Scari vero
 dentes sunt obtusi, & incisori etiam ex illis (Bellonio teste) simi-
 les humanis. Nomen huius piscis, cuius maxillas misisti, Angli
 cum desidero: & de eodē man superioribus dentibus careat, an
 terioribus scilicet, vt ruminantia animalia (quod de Scaris An-
 stoteles scribit) scire cupio. Hunc piscem esse puto, cuius Angli
 canomina posui à principio. Corollarij de Aurata, pag. 130. &
 ratam Iulius Cæsar Scaliger (cuius nuper doctissimi libri de
 te poetica excusi sunt) in Oceano Britannico esse negat. Sed Scar-
 rus tam similis est Sargo, vt Monspensuli etiam pro Sargo veni-
 tur. Cupio te conferre & distinguere mihi. Mihi omnino animus
 veras esse Scari maxillas, quas misisti, inclinat. Piscis scari
 dedi. Si potes mitte aliquando superiores quoque maxillas, quas
 Rondellet. & Bellon. non meminerunt, an tales illæ sint. Ordo
 Aristoteles esse scripsit, contra omnium piscium naturam. Ordo
 piscem iam sæpe promisit D. Parkhurstus Nordouicensis Episcopus,
 pus, sed nondum misit. Canis aut caniculæ alicuius marini maxil-
 las, vel caput integrum bene ficcatum aliquando optârîm habere
 aut saltem dentes de maiore aliquo huius generis piscium. Ex do-
 bus illis pisciculis, quos doctissimus Turnerus misit, alterum pro-
 to cognatum esse Cuculis & Lyris marinis: Germani Gallos ma-
 ris huiusmodi pisces vocant, capitibus magnis, ossis, aculeatis
 etc. alter apprimè admirabilis est, pingendū statim curavi. Blem-
 genus est, quod differentia causa holosteuum vel armatum cognos-
 minarim. Placeret tibi animalia mea in ordinem redigi, & cum
 descriptionibus edi: cuius consilij tui memor ero per occasiones
 & si quod ordines à me in iconum libris positos attinet, non
 video

video nunc quomodo fieri meliores possint. Quæ antehac picta ad meus coloribus misisti animalia, vnâ cum cæteris, quæ accuratius picta habebam plurimis, in librum quendam scitè digessi: & pleraque inter se agglutinaui, ita vt separari non possint: si tamen volueris, denuò tibi depingenda curabo. Typographus non solum pictorem habet, qui libris nostris de animalibus omnibus picturas addit: atq; ita pictos vendit: sed parum accurate. Simul autem duodenos aut plures pictor depingere solet. quòd si vnicum exemplar, idq; diligentius depingendum ei foret, nimium foret precium posceret. Faciam tamen in tuam gratiam quicquid iusseris & fieri poterit. Plurimorum quidem picturæ & colores veri nobis desiderant: ita vt eorum icones vel sine coloribus relinquerentur sint, vel ex coniectura, aut temerè etiam pingendæ. Galeti opera Basileæ iam absoluta erant, cum libellos à te missos accepi: vt significauit Typographus, ad quem postridie quàm tuam libellos scripsi. Index tantum perficiendus superest. Cupit tamen libellos tuos ad aliam editionem olim fortè futuram seruari. Esi pessi tibi placuerit, seruabo. Librum illum de Humoribus Galeni, cuius meministi, non vidi, nec scio vbi impressus sit, si nosti significæ. Nihil quidem mihi cum Typographo in noua editione rei est, (nisi fortè præfarime voluerit: quod tantum si potero, subterfugiam; conscius mihi meæ tenuitatis) gratiam tamen pro his quæ admonuisti habeo. Audio quidem Venetijs esse à Iunctis denuò imprimi nunc Galeni opera: & imprimenda re, ne Frobenij (optimè de me meriti) editioni incommodem. Pro nouis illis ac pulcherrimis picturis atque descriptionibus animalium quinque (& insuper Chamæleontis accuratissima descriptione, item Cercopitheci uarij, Spermologi & Anatis Turcicæ) immortales, si possem, tibi gratias agerem: sed habeo dum viuam, perperuò: & quoad eius licuerit, gratus ero. Si Tragelaphi cornua forte enim breui hoc animal apud vos, si superest adhuc, extingueretur: ego Ibicis, seu Capricorni cornua ad te mitterem. ad huius quidem naturam accedere tuus videtur. De Buselapho tuo nihil habeo quod dicam, nisi vel Bubalum ipsum veterum videri, vel certe cognatum animal. quid enim prohibet duas Bubalorum species reperiri, etsi non expresserint veteres? Buselaphi nomen à te impositum, nescio an recepta Græcis analogia probari possit: neque enim inuenio simile nomen compositum, in quo Sigma finale

EPIST. CONRADI GESNERI

reseruetur: abiicitur enim sequenti consonante, ut in hyposelice
 buselino, vocali autem sequenti ad vitandum liatum, ex duarum
 vocalium concursu, qui s. abiecto committeretur, compositio
 la fit. quis enim ferat buelaphum dici? Ignosce nugis grām
 Platyercorum ouium Arabicæ & Africanæ distinctiones tuas
 cent. De Canibus libellum, impressurum se ad has nundinas pro
 miserat mihi Typographus noster: sed fefellit expectationē meā
 Sed ne dubitaueris: omnibus tuis, quibus me dignatus es scribere
 cum primum fieri poterit euulgandis, in vtriusq; nostrum honore
 vtar. Spermologi & Anatis Turcicæ imagines si in promptu ha
 bes, aut habere potes, libenter videbo: propter colorum saltem
 serimen: quamuis forma hæc ad Indicam Anatem nostram, illius
 Cornicem prorsus accedant, ut scribis. Quæris cur addiderim
 descriptiones tuas Leuncig & Zibetti, iconibus meis Lupi ceruæ
 Zibetti, cum quibus nō conueniant. Atqui parum refert, cum
 s. e te icones descriptionibus tuis congruentes, sub finem volumi
 nis (ad quem lectorem remitto in vtroq; animali) ponantur: quā
 quō minus suis ponerentur locis, cum sculptæ nondum essent
 rostrare Typographi accidit. Ignosce. In alia editione emenda
 tur. Quod ad res ipsas & nomina, Leuncia tua certe non aliam
 quā Lynx est: sed Lynx vulgō dicta, quæ in nostris alpidibus
 oberrat. Alia enim est Lynx veterum, Pantheris similior, cauda
 tiam longa, cuius nuper iconem Byzanti in Imperatoris aula
 etiam in linteo magno, & à Polonico legato empram, defuncti
 pfius frater ad me dono misit: sicut & Hippotigridis, siue tigri
 maioris. Lynx nostra vulgaris, omnino sive Lupus ceruæ
 est. Bison monoceros non reperitur: & præstat nos credere
 latis testibus, atq; incolis locorum illorū, in quibus veterum
 illi ipsi, quos citas, veteres scripserunt: quanquam veterum
 Bifontem scripsit vnicornem esse: sed malè ita apud Cæsarem
 git, aut potius ipse murauit, Gillius: qui defendi non potest. On
 no enim constat Bifontem bouem esse syluestrem, & cornuum
 mos ac palmas minimè ei conuenire: maximè verò omnium
 rando: qui tamen non vnum cornu habet (in quo deceptus est
 far) sed bina in excelsum erecta. Bifontis & alces cornua nobis
 simus vir Polonus, (idem de quo iā scripsi) dono ad me dedisse
 net vtriusq; ferè nomen hodieq; in vtroq; sed Bifontis ad alium
 uestrem Bouem, qui veterum Vrus est, transfulerunt. Vnicorn
 nimal in Hercynia nullum capi nostro seculo certus sum, nec
 Germanicis nec in Polonicis syluæ eius tractibus. in Capite
 quid

quidem monte, qui Poloniam Vngariamq; diuidit, Rupicaprae
 monoceros visuntur. Pro Gullio citas Calepinum, cuius nulla
 auctoritas: & Plinium lib. 8. cap. 19. vbi is nihil de Bisonte scribit,
 quam quod iubarū cognominat. In eodem capite memorat Mach-
 linē Scandinavia: quam quid obstat quin Hippelaphum Aristoteles
 nūm esse dicāms? Obijcies non conuenire, negatos ei à Plin-
 io suffraginum flexus, atqui eosdem Alci negat Cæsar, aliqui Ele-
 phantū quoq; sed & Alcen & Elephantum suffraginibus flecti
 hodie nemo dubitat: & nulli omnino quadrupedum illi negantur.
 quare Machlin etiam nūc flecti existimandum, & Pliniū ex rumore
 tantum, sed falso, hæc prodidisse: id quod intelligitur his eius ver-
 bis. Nunquam visam in hoc orbe, multis tamen narratā Machlin,
 haud dissimilem illi, videlicet Alci: quod & Solinus repetit. La-
 brum ei superius (inquit) prægrande (hoc & Alci & Machli com-
 mune) obid retro graditur in pascendo. Hoc Solinus Alci non
 Machli tribuit, verum ne sit de altera vel utraq; nescio: tu inquirere
 poteris. Apparet sanè veteres (Plinium, Solinum, Cæsarem,
 quoniam Machlis nomen expressum apud solum Plinium legitur)
 Alcen & Machlin confudisse: nec mirum, cum propter magnam si-
 militudinem (cornibus exceptis) hodie etiam imperiti confundāt.
 nam cum Alx tantum vulgò propriè Elent dicatur: tu Hippelaphū
 quoque in Anglia à vulgo sic impropriè vocatum fuisse scri-
 bis. Vinam proprium eius in Scandinavia seu Noruegia vsitatū
 nomen explicari posses. Esto igitur hæc Machlis nec visa nec co-
 gnita hæc tenus scriptorum vllis: quam tuæ diligentia, doctissime
 Cai, debemus. Hoc solum addam, in verbis Cæsaris de Alcibus, hi
 scē: Harum est consimilis Capris figura, & varietas pellium: sed
 magnitudine paulò antecedunt: si pro capris legas ceruis, (qui-
 bus etiam varietas pellium magis conuenit) lectionem veram fu-
 turam, hoc est, cum re ipsa concordem: quamuis quod ad pellium
 varietatem attinet, nihil dum asserere possum: in prima ætate for-
 san, vt cerui, sic & alces variæ sunt: & eadem fœminæ (quas
 solas visu auditūque potius cognouisse videtur Cæsar, aut iunior
 res fortè, aut mares cornibus amissis) cornibus carent. Sa-
 gnam tuam, Cercopithecum Bresilicum appellarim. Oprarim
 quidem & ipse, vt qui mirantur amici animalium quorundam
 picturas, melius & pictas, & accuratè descriptas mitterent:
 sed plerique vel indoctiores sunt, vel ocio destituuntur, vel ab a-
 liis accepta mittunt, &c. Dabo tamen operam, vt quædam pau-
 larim meliora fiant, quamdiu viuam. Pergratus est donatus.

EPIST. CONRADI GESNERI

à te Halizeti pes. Bulbos cepæ fîsîlis, à D. Turnero, vt conficis
 datos, cum cæteris accepi, mox plantaui, & gratias habeo. Sc
 macacce malum est frequens in ora Germaniæ: eius memini in
 peribus Cordi, pag. 213. id an vobis etiam molestum sit miror. Bu
 tannicam herbam, qua olim illi medebantur, hodie incognitam
 puto, alijs substitutis. Doctissimi viri D. Ge. Bulloci ad te literas
 libentissimè vidi, cum aliàs, tum quòd inde quæ quantaq; ma
 pud Anglos authoritas & magnificentia sit, plenius cognoui. His
 laudibus & virtutibus tuis gratulor, maxtè doctrina & omni la
 de vir præstantissime. Deus Opr. Max. te Anglis tuis, & mihi qu
 diutissimè incolumem conseruet. Quod ad rationem Indicum
 ficiendorum libro meo Partitionum mearum Vniuersalium ma
 catam, libentissimè D. Bulloco gratificarer vel tuo nomine. Ge
 elarius quàm illic scripsi exprimere vix possem. Et quoniam
 tellexi eum mox in Italiam transiturum, forassis hâc transire
 aut saltem in reditu, nihil enim ab itinere recto defleat, si reue
 tens hâc transeat, poterit ipse me domi conuenire, & rem præ
 tem inspicere: ac simul alia multa rara in tui gratiam. Simul
 specimen aliquod ad vos mittam, qualecûq; poterò. Hoc ei siue
 huc Parisijs est, siue in Italiam iam profectus, significare poterò.
 Ego hinc in Italiam literas mittere possum quotidie. Miro eni
 xymelitis nostri, remedij sanè felicissimi, descriptionem: simul &
 Antidoti cuiusdam nouæ. cupio autem illas te tibi seruare, & par
 cissimis ex amicis. sic enim mihi quoque commisit, qui com
 nicauit antidotum. Vale. Tiguri. 1561. Augusti die 29.

CONRADVS GESNERVS IOANNI

Placotomo medico.

QUod tam facîle amicitij inter nos ineundæ assentiris & v
 quiescis, doctissime Placotome, meritò te amo: meq; po
 ceor *rephor non n' h'or tuum esse futurum*: quod quoniam car
 de & ex animo dico, proæmij amplius nihil addam. Oculorū
 lo tam incommodo te laborare doleo: atq; yrinam aliquid ad
 re consilij possem. Non memini sanè neq; in medicorum neq; p
 losophorum scriptis hoc symptoma memoratum vnquam legi
 sed neq; in alio hactenus homine obseruaui, neq; qui obserua
 audiui. Spiritus visiuos dissipari apparer, quoniam longinqu
 non assequeris, sed proxima tantum: id quod mihi etiam ab ad
 lescencia accidit. sum enim lusciosus & *μυω*: itaq; vt longinquior
 par

pauld videam, conspiciendorum genere vtur, quo spiritu colligun-
 tur, & res minutiores apparent. Tu an vilo. & quali eorum gene-
 re iuueris, scire velim. Iudico equidem te quoque myopem esse:
 quod vitium incurabile est: vnum hoc boni habet, quod in senectâ
 (quæ in alijs seniores fiant. neque enim incrassantur in eo spiritus,
 spiritus subtilitate, quæ facilis dissipationis causa est, proueniat.
 quamobrem istorum ferè sicci oculi sunt, lippitudines raræ. Sed
 huic malo alterum in te accedit, quod visa geminat, nisi proxima
 sit, vel manum oculis prætendas, vel alterum claudas. Huius e-
 go neque nomen, neque rationem dicere satis possum. Aristote-
 les, Aphrodisiensis, Cassius in problematis suis quærunt, qui fiat,
 quod eborij gemina videant: & videntur in hoc conuenire, id fieri
 propter inæqualitatem situs oculorum. quoniam si quis etiam di-
 gitum oculum alterum premat, vt altero sublimior sit, obiecta vi-
 deantur geminata: & in tactu similiter, vt si quis summis digitis duo
 digitos alter seu decussatis nucem celeriter moueat: quoniam
 rium mouentes, geminæ videntur nuges. An igitur intrinsecus for-
 te hoc tibi accidit, vt pars aliqua oculi, vel humor, vel nervus op-
 ticus alter situm suum non nihil immutaret. An nervorum optico-
 rum conuinctio humore aut alio corpore interueniente disiecta
 est? Quod si (vt suspicor) duplex hic in te affectus est, verisimile
 fuerit alterum præcessisse, alterum esse sequutum, non eodem v-
 trumque tempore obortum. Sed cur manu oculis prætensa non
 vides gemina? an quod spiritus dissipari sic prohibentur? Atqui
 non simpliciter dissipatio spirituum geminationis causa est, alio-
 qui lusciosi omnes gemina viderent. Dissipatio etiam in continu-
 um fieri potest, vt verò gemina appareant, diuelli prorsus & con-
 & finitri seorsim, idem obiectum contingat. Quod si digito ocu-
 lum premas, apparentibus geminis, manus ita opponi potest, vt
 res non amplius gemina appareat. Sed hæc opticus aliquis me-
 nire causam possis, vt ea inuenta curationis aliqua spes sit. sin mi-
 aris paraphrasin scripsit Christophorus Heyll, quæ excusa est Mo-
 guntæ anno 1534. in quarto. Et proximis mensibus Iulij Ale-
 xandini medici regis Ferdinandi, liber de medico & medicina,
 hica patruele meo excusus est, eruditus sanè, & qui hoc quod re-

EPIST. CONRADI GESNERI

quis implere possit. Ego condenda animalium historia ita se
 occupatus, ut aliud nihil cogitem, priusquam (Deo volente) illam
 absoluerim. De aquatilibus volumen ingens nunc sub prelo
 nec absoluetur ante annum, ad id utinam aliquid conferre possim
 quantulumcunque, ut honorificè te in eo nominandi occasio
 non deesset. Aedidi æstate superiore Halienticon. Ouidij cum ad
 lijs meis, & de Germanicis piscium nomē claturis libellum ad
 non dubito quin apud vestros bibliopolas quoque reperiat
 per ocium inspecto, proculdubio de quibusdam vel non rectè
 non plenè explicatis, & multis omissis, monere me posses: quod
 facias obsecro: nec ero ingratus. Mitto ad te Indicem librorum
 patruelis meus excudit, & Francfordiæ vendit. ex ijs si quid
 deres, quod breuius aut cōmodius nancisci nequeas, mittam
 In arte liquores vel olea destillandi, si quid secretius habeas, fac
 participem, alia quædam non vulgaria eiusdem generis à me
 cepturus. Inserui huic epistolæ schedam ab amanuensi scriptam
 lem hoc tempore ad diuersos amicos eruditos mittere solco,
 & me ama. Tiguri. 1557. Martij. 27.

CONRADVS GESNERVS VIRO CLARISSIMO, D. Leonardo Fuchio.

VAlere te & stirpium historiam tribus edendam Tomis
 rare ex literis tuis, doctissime Fuchsi, cognoscere mihi
 gratum fuit. Minus verò gratum illud, quod ab eodem argumēto
 me absterres. Atqui oportebat nos maiore publicè quam priuè
 utilitatis rationem habere. Vnus vir, nullus vir, si visquam
 maximè argumēto, verè mihi dici videtur. Sunt enim infinitæ
 rararum species, quarum magnam partem singulos ignorare nec
 est, propter regionum diuersitatem. Quod si suas quisque obserua
 tiones in cōmune promulerit, spes est aliquādo fore, ut ex omni
 opus vnum absolutum ab aliquo Colophonem addituro per
 sur: quod ut nostro seculo fieri optarim, ita vix sperare ausim.
 Iles tu, ut alij quæ obseruarunt ipsi, ad te mitterent: atque vnum
 multi facerent, & magnos pulcherrimosque conatus tuos imitaretur
 & facerem id ego, quoque libentissimè, si non adeo multa haberem
 si omnia descripta, atque ita ut tibi vsui esse possent. nam de
 ditione tua & iudicio tanto iam tempore his in rebus exercitatus
 nullum mihi dubium foret, quin rectè omnibus vtereris. Sed me
 ta omnino variè habeo, & ea innumeris schedis notata ponere
 quædam

quàm descripta, atq; ita vt nemini ferè quàm mihi vsui esse que-
 ant: neq; vacat hæc mihi commodius describere. Et in capite plura
 fortè quàm in schedis habeo. Ab adolescentia enim hoc studio me
 oblectavi, quod nisi cum vita non deponam. Tu mihi quæso liber
 tuam meam, & meas delicias permitte. Quando de ijs aliquid sim-
 editurus, nescio: adeò proluxa est quam suscepi omnis animantiũ
 generis historia, & vix ante annum aut sesqui de piscibus perscri-
 pto. Hoc tibi polliceor, si vnquam scripsero, honoris tui ratio-
 nem me habiturum: & sicubi dissenserò, simplicissimè modestis-
 simeq; facturum. Imò si tua viderem antequam ederentur, de non-
 nullis fortè in melius mutandis (præsertim quod ad nominum im-
 positionem) candidè admonerem. Quod tu quoq; meis inspectis
 prætare posses, si velles, in multis, non dubito. Ea enim huius ar-
 gumentum conditio est, vt semper multa quæ addiscamus supersint.
 Meos quidè animus eiusmodi est, vt in eodem, quodcunq; tractan-
 dum susceperim, argumento, versari quàm plurimos velim. De
 animalibus, auiibus, piscibus, eodè tempore, quo ego, Galli etiam
 Bellonius & Rondeletius scripserunt: sed honorificè illi memi-
 natus mei in suis scriptis, & alter etiam mittendis quibusdam co-
 letius meos promouit. adeò nulla inter nos æmulatio est. Ronde-
 letius tamen subinde perstringit Bellonium & Hippolytum Ro-
 manum, (uominibus quidem semper abstinet) sed meritò, quòd cū
 ab eo plurima accepissent illi, nunquam eius ne verbo quidè vno
 mentionem fecerint: & ipsius inuenta sibi vsurparint: quod sumæ
 ingratiadinis, imò ingratiissimæ ambitionis est. Ego honorificè
 semper illos nominavi à quibus profeci, non semel, sed in singulis
 vtiq; aliquid mihi communicauit quisquam. Porro vt liquidò
 intelligas (mi Fuchsi) summo candore me tecum agere, neq; dissi-
 mulare quicquam, & cum tibi tuæq; gloriæ, tū Isingrinij vtilitati,
 viri de me bene meriti, quàm optimè velle, consilia mea omnia ti-
 bi aperiri. Vuendelinus Rihelius felicitis memoriæ Typographus
 Argentinensis, adolescenti mihi familiaris fuit, & in Græcæ lin-
 gæ rudimentis à me aliquando institutus est. hic & libris à se im-
 petris multis, & alijs quibusdam muneribus liberaliter me dona-
 uit, rogauitq; cum rei herbariæ studiosum me esse intelligeret, vt
 Tragi editionem latinam emendare & annotationibus illustrare
 vellem. hoc ipsum etiam Tragum iam senè, & propter aduersam
 valetudinem lucubrationibus ineprum, cupere addebat: & simili-
 ter Kyberum iuuenem mihi arctissima necessitudine coniunctũ,
 qui Germanica Tragi scripta Latine reddidit. Præterea vt de Hel-

EPIST. CONRADI GESNERI

uetiæ nostræ & alpium plantis aliquid adderem. Ego nimium
 cilis, promisi: nullo tamen tempore præscripto. & hæcenus
 dem rem non perfeci, alijs occupationibus obrutus. quoniam
 rō promisi, & pecuniam etiam aliquam à Rihelio miliam ad sum-
 ptum itineris per alpes, & in icones pingendas expendi: & quoniam
 est omnino, ut filio præstem, quod parri promiseram. Sed aug-
 rum erit, & nihil editioni tuæ incommodaturum. Non aug-
 Tragam, sed minuat potius inutilem eius sæpe loquacitatem, &
 errores, quibus abundat, tollam, aut notabo. Libellum de He-
 nicis & alpinis plantis perbreuem addam, cū figuris paucis. Qu-
 doquidē verò, ut dixi, observationes simul & icones de omni
 tarum genere innumeras habeo, & quotidie tū ipse multa ob-
 uo, tum ab amicis accipio ex Germania, Gallia, Italia: fructus
 omnium qui de plantis vtiliter scripserunt, veterum præter
 ex recentioribus præcipuorū, scripta vno volumine colligere
 uius argutiusq; quā in Animalium historia feci, & absq; philoso-
 ferē: & iam aliquot folia conscripserā. Hoc si tibi & Isingrinio
 spliceat, in vestram gratiam murabo consilium. Expectabo
 Tomi tui omnes prodierint: tum, si vixerō, ijs inspectis, scrib-
 ralipomena, & ea Isingrinio cūdenda dabo, ita ut nihil rep-
 eorum, quæ in tuis scripta fuerint. Sed ut hoc faciam, & primū
 filium meum relinqū propter vos, vicissim peto, ut à vobis
 que aliquid mihi concedatur, quod & Isingrinio vtile, & studi-
 gratum erit. Nempe ut icones omnes, quas in libris tuis habuer-
 mihi permittat, quo voluerim ordine, nomenclaturis, quæ mihi
 debuntur, additis, vnā cū nostris iconibus præterea addendis
 tu non habueris) in vnum volumen coniungere, sicut in quadam
 dum & auium figuris feci: & faciam quoq; in piscibus. Simul
 cum nomenclaturis norabo quæ plantæ ex tuo opere item quæ
 in loco à Lectore requirenda singulorum descriptio: item quæ
 stræ sint, & ubi in Paralipomenis descriptæ. Hoc meum consilium
 si admittitis, bene est: sin minus, ad primū meum institutū meum
 libertatem redibo. Vale. Tiguri. 1556. Octob. die 18.

CONRADVS GESNERVS VIRO CLARO

rissimo D. Leonardo Fuchso.

Literæ tuæ, vir clarissime, 13. Decembris à te datæ, Februarii
 decimo mihi reddite sunt. Cupio equidem & tibi & Isingrinio
 gratificari, quoad eius fieri poterit. Quod si aliud nihil superpe-
 niat, quod consilio & instituto in præsentiarum nostro aduer-
 fiat.

tur, Paralipomena scribam: idq; eo magis, si editio tua, ut spero,
 eiusmodi sit, ut à viris doctis merito approbetur. Figuras eas tan-
 tum inferam, quæ in tuis non reperientur, ut suades, & ipse prius
 facturus eram. nam de tuæ editionis iconibus video te propo-
 situm meum non assequutum. Volebam ego non solum Paralipo-
 mena scribere, ut iam dixi: sed insuper vellem ab Isingrinio ico-
 nes omnes absq; historia aut descriptione, seorsim cudi, ut iam an-
 tea feci in prima editione: & ego quadrupedum, aviumq; figuras
 seorsim dedi cum solis nomenclaturis. Hoc inquam volumen ico-
 num mihi permitti velim, ut ego quo vellem ordine disponerem,
 tuas ac meas icones, & nomenclaturas pro meo arbitrio adscribe-
 rem. Sed hac de re dispiciemus aliàs, si vita supererit. Ego interim
 fidem meam non astrinxero. quanquam enim omnino & vos amo,
 & conarus vestros vtilissimos pulcherrimosq; quam felicissimè
 procedere opto: fieri tamen poterit, ut vel omnino non scribam:
 vel aliud pro re nata consilium capiam. Quicquid fiet, et typogra-
 phi tui, ut viri de me bene meriti, vtilitatis: & tui etiam honoris,
 quem doctrina tua meretur, ratio semper à me habebitur. De vi-
 cioriali, ut vocant, herba, parum quod ad te scribam habeo. In iu-
 gis montium altissimorum Helvetiæ nascitur: anno superiore in
 monte Pilati propè Lucernam reperi copiosè. Genus alij est, quod
 odor indicat: Oroscorodon appellemus licet. Flores quoque &
 semina alio accedunt. Radix eruta diu durat, & multo etiam tem-
 pore post terræ mandata, facile crescit. Alui iam per quatuor aut
 quinque annos in horculo meo stirpes duas, quæ semel tantum flo-
 res & semina protulerunt: & eo nomine forsan diutius durant.
 folia ellebori albi folijs similia sunt, minora. Est & altera victo-
 rialis rotunda siue bulbosa radice, (unde figuræ vulgò qui-
 dam nominant) similiter reticulata & tunicata, cuius superficiem
 nondum vidi. sapor & odor radicis nihil alij referunt. inodora &
 dulcis est. croco potius aut gladiolo congenerè putâim: n' mon-
 tibus Abbatiscellæ reperiri audio. Vtraq; pro amulero homines
 superstitiosi videntur. Convulsiones etiam prohiberi aut sanari ra-
 dice gestata, vel loco convulso alligata, promittunt. Alij vires il-
 li, cuius radix est longa adscribere non dubitârunt. Hæc ego can-
 ta Helvetiæ plantas olim reservanda fuerant ad libellū, quo pau-
 ceptâ fareberis, si placet. De rotunda etiam, si quid certius cogno-
 vero, ad te scribam: aut radicem etiam mittam, ut terræ mandetur,
 & recentem habere potero. Vale. 1557. Februarij die 11.

EPIST. CONRADI GESNERI
CONRADVS GESNERVS MELCHIORI
Guilandino Boruffo.

Litteræ tuæ, clarissime Guilandine, tardiùs ad me perueniunt, ut nuper ad Brægelium nostrum scripsi. Et ego quoque propter plurimas maximasque occupationes meas tardiùs, quàm vellem aut deceret, nunc rescribo. Sed tu pro tua humanitate, inquit me in more, ignoscas. Publicum medendi munus, quo omnibus & plurisque etiam gratis opera mea exposita est, nimirum me à studiis meis & erga amicos officiis auellit. deinde physicam philosophiam docendi quotidiana professio: & rei familiaris administrationis cura propinquorum, quorum magnus à me numerus dependet: & aliæ causæ quas vel enumerare longum esset, totum ferè me mihi, nedum amicis auferunt. Quamobrem condonabis mihi & hoc tempore hanc moram, & extemporaneam scriptionem: & si aliàs quoque rarior breuior & incomptior scribens ad te fuero, quàm vellem. Tibi vicissim apud me eadem venia erit & ius æquale: etiamsi te non adeò multis causis & curis distinet atque me, arbitror. Si quid à te petiero, quod tibi commodum & publicè factu sit, satis facturum te mihi spero: idemque ego vicissim faciam. Sin aliquid tibi molestum aut incommodum fuerit, tantum abest in malam partem ut sim accepturus, si non præfueris, ut nunc etiam rogem ne vel coneris quidem eiusmodi quicquam propter me. Scio enim multò maiores vtilioresque esse occupationes tuas: quæ ut breui publicè prosint, vehementer expecto & opto, & quidem magis, quàm si mihi soli priuatim prodesse deberent. Naturam enim in vniuersum excoli, & eius auctorem Deum Opt. Max. in suis operibus celebrari, toto pectore expeto. Penes ut Theonem tuum, Librum epistolarum, & Defensionem xx. problematum quam nunc misisti, à Typographo aliquo, vno volumine imprimi curem. quod equidem libentissimè faciam, si poteris. Typographus noster Froschouerus recusat ampliùs in re medicæ quicquam procudere. maius enim lucrum ex theologicis capitulis quorum subinde aliquid Latine aut Germanicè cudit. Patruum verò meus à morte fratris, nihil impressit, præter vnum aut alterum libellum & Calaria. nunc quidem omnino cessat, donec sumptus ferre melius possit. Basileæ etiam metuo ne nullus faciliùs suscipiat, nisi omnino tempestiuè id fiat, hoc est in aliquo interitio aliorum operum: quanquam tum quoque plerique abhorrent à polemicis & contentiosis huiusmodi argumentis. Expectat autem

men in tuam gratiam omnia. Sed prius opus est me doceri abs te, quæ nam sint illæ epistolæ, quæ librum conficiant. non enim illam esse puto epistolam, quam olim ad me scripsisti: nec vnam aut alteram duntaxat, sed fortè plures. In Theone permittis mihi mutare, si quid velim. ego verò percipio, vt tu ipse id præstes: hoc est, vincas teipsum: & quidquid vel conuiuij vel cuiuscunq; perturbationis nomine à grauib; & seueris doctoribus damnari posset, et neuosa oratio tua sit *ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους*, Sic enim te homines boni & eruditi laudare ac admirari poterunt, quod in iuuenili ætate, vt eruditione multiplici, ita modestia quoq; & grauitate Mattheolum senem adeò superes. Sic etiam tadio & molestiæ lectorem parces. Sic deniq; maximam omnium deinceps scriptorū tuorum expectationem excitabis: quæ quidem vt quàm felicissimè ipse mihi absoluendis meis. Sed mea fortè adhuc in multos differtur annos. nam (vt verum fatear) ne folium quidem meæ plantæ historię adhuc conscripsi: materiam tantum hactenus & pila plura subinde acquirendū inuasit: quam quidem ipse in me & agnosco & accuso, temperare tamen huic vitio meo non possum: vt neque inconstantia, varia enim tracto: inter alia de fontibus quoq; medicatis. De aconitis, alijsq; in quibus dissentit à me Matthiolum (sic illum à te quoq; deinceps vocari velim, non Matthæolum vt prius per ueterem allusione, vt affectus iuueniles exuisse videaris) prius ac fortè differam statueram. sed multa hactenus me sunt remorata. nam, iustis magnisq; operibus, disputationes huiusmodi et controversias inferere: sed meis sententijs, quæ mihi veræ adhuc videntur, confirmari, aliæ falsæq; sua sponte cadent, &c. Magis certè ex nostra auctoritate futurum existimo, si ne nominemus quidem Matthiolum, vel alium quēquam ex illis qui viuunt præferamus nos dedisse suspicio oboriri posset. Loquamur de rebus ipsis, et contenti simus docere. Veritas ipsa per se vincet, idq; maiori aduersarij nos ostentationibus cum illis certaremus. Hoc ex philosophia discere poteramus: sed multo magis religio quam profitemur, idem nobis suadet ac persuadere debet. Quòd circa Toram Valensium, mecum sensis, non parum gaudeo: sicut etiam quòd in

EPIST. CONRADI GES. LIB. III.

aconiti genere illo & Filipendulæ, quæ Byzantio misisti, non ab-
errârim. Quod ad Volumina mea de animalibus attinet, & Icono-
num libros, lubentissimè tibi in ijs mittendis gratificarer: sed mi-
tere ex vrbe nostra non possum. nam Bibliopolæ vestri libros hic
nunquam ferè accipiunt, nec sarcinas hic conficiunt. Si tamen alius
cui vestrum mercatorum aut bibliopolarum mandaueris, vt faciat
cinis suis Basileæ aut Franckfordiæ adiungat: efficiam apud Ty-
pographum, vt non maioris, quàm bibliopolis solet, tibi daretur:
hoc est, Historias omnes, Quadrupedum viuiparorum & can-
parorum: Auium ac Piscium: florenis septem cum quadrante
paulò pluris (bazio fortè) si bene memini: & Icones earundem
floreno vno, bazijs decem. Exemplum particulæ literarum, quæ
comiti Suuarzburgico misisti, magna cum voluptate simul & ad-
miratione legi: propterea, vt quod meis ad Phrygionem literis tan-
ta diligentia satisfecisti, gratias habeo immortales. Vale, &
clarissimo viro D. Fallopio plurimum me com-
menda. Brægelium & Phrygionem sa-
luta. Tiguri Maij die 27.

F I N I S.

by 1
CONRADI
GESNERI PHILOSOPHI

ET MEDICI TIGVRINI, DE AC-
NITO PRIMO DIOSCO-
ridis, Assenuratio.

ET EIVSDEM,
DE OXYMELITIS ELLE-
BORATI VTRIVSQUE DESCRI-
ptione & vsu libellus.

OMNIA partim nunc primùm, partim verò emendatiora
et autiliora, per CASPARVM VVOLPHIVM
Tigurinum Medicum in lucem data.

ANNO M. D. LXXVII.

ON THE
ART OF
TEACHING

BY
JOHN
MILLER

IN TWO VOLUMES.
THE FIRST VOLUME
CONTAINS THE
THEORY OF TEACHING.

LONDON: W. D. LXXVII.

INSIGNI DOCTRI-

NA ET ERVDITIONE VIRO, D. GEORGIO
CELLARIO, AMPLISSIMAE REIPVB.

Tigurinæ Medico, amico veteri & Collegæ,
Casparus Vuolphius Tigurinus S.D.

POSTEAQVAM vir doctissime, grauissimorum
viro-
rum authoritate factum esset, vt communis ami-
ci ac præceptoris nostri D. Conradi Gesneri Episto-
las Medicinales & Philosophicas omnes, quotquot
amicorum beneficentia hoc tempore habere potui, in
lucem darem: visum est hanc Gesneri de Aconito primo Dioscori-
di Asseruatiōe, et Oxy-melitis Elleborati vtriusq; descriptionē et
sum ex relictis eiusdem schedis collectum libellum, seu corollarium
quoddam ijs statim subiungere. Atq; vt id facerem confidentius, non
nullæ non omnino leues causæ, me impulerunt. Ac ante omnia qui-
dem cum mihi ipsi ego, conscius essem, quantam de Conradi Gesneri
Stirpium historia perficienda atq; publicanda, publico edito scripto,
virtutis eruditæ, spem fecerim: nec præterea ignorarem, quàm diffi-
culter pleriq; eius historiarum desiderium ferentes, me meamq; fidem vt-
tutemq; suspectam habeant: operæpretium existimaui, vt edito hoc fra-
gmento, seu futuri de Stirpibus operis specimine, intelligatur, me
neque quicquam quod ad communem vtilitatem conferri debeat ac
possi, quantum in me est, reliqui facere, neq; Pollicitationis meæ pe-
nitens oblitum esse. Quod verò hucusque nihil laude dignum, quod
quidem publicè extet, in ea præstiterim, neque negligentia neque la-
boris impatientia, aut etiam promissi tædio factum esse existiman-
dum est: quin potius, si quid hac in parte prætermisissimum, id totum aut
operis magnitudini atq; moli, aut negotiorum publicè mihi atq; pri-
uatim perpetuò incumbentium multitudini ac importunitati, quæ
vel Ampli. Magistratus nostri iussu, vel liberorum et rei fami-
liarum causa necessario subeunda, ascribendum erit. Materiam qui-
dem (vt negotia mea prolixius non excusem) congesta ea est moles,
ac quasi quoddam chaos, vt viri docti omnes, quotquot desiderio eius
inspicunda me acceperint, non solum vbi schedarum fasciculos in-

EPISTOLA.

finitos, & rationem in earum dispositione obseruandam, mea reli-
 gione perdidicissent, sunt uehementer, & cum quodam stupore ad-
 mirati, sed et laborē in ea exornanda requiri molestum, et uni homi-
 ni insuperabilem, sunt palam confessi. Si enim ^{uas: opus: par: adu-}
 ut Poëta loquitur, erit certē in hoc tam immenso opere ^{aduersari}
 Quod si verò commoda aliqua oblata occasione, aut Mecenate
 cuius liberalitate, hæc tanti momenti incommoda atq; impedimenta
 utcumq; commodorum compensatione lenirentur, non dubitarem
 nuò, quod olim, etsi temerē, nec penitus considerata aut peris-
 materia, etiamnum polliceri, et Deo ita annuente, præstare: aut si
 minus; alijs idem volentibus aut etiam audentibus, certis condi-
 tionibus permittere, & insuper mea opera promouere. Et hæc quidem
 vna causa est, propter quam historiæ Stirpium fragmentum hoc pu-
 blicarim: alteram verò occasionem, hæc ipsa Epistolarum Medici-
 nalium præsens editio, obtulit. Gesnerus ad amicos scribens, frequen-
 ter in eam controuersiam, quæ illi De Aconito primo Dioscoridi
 cum Excellentissimo Matthiolo fuit, abripitur, qua eius exhibitæ
 Aconiti figuram, vel ut fictam, vel ut facultatibus atq; descriptio-
 ni minus conuenientem; vituperat: interim tamen neque Mat-
 theolum vsquam ex professo redarguit, neque contra se factum
 potuisset rationibus, diligentius defendit, sed utrunq; se factum
 sua Stirpium historia pollicetur. Ergo cum vtrinq; rationes non
 minino vanae aut infirmæ afferri possint, ut quàm iustus de causis
 Etissimi Matthioli Aconitum rejiciat, perspicuum esset, & contra
 quàm verè suum Gesnerus asserat, ex inchoatæ Stirpium historiæ
 capite tricesimo, hanc copiosam & integram Gesneri, de Aconito
 vtrinq; partem agitatam disputationem, Corollarij loco, vti dixi, vix
 asserre volui. Eadem penitus occasione, etiam De Oxymelie vix
 que libellum hunc; ex diuersis schedis comportatum, exhibeo. Com-
 mendat hoc Gesnerus tum alibi, tum in præmissis epistolis, ut
 genus: interea verò nusquam (emendatius enim omnia ac multo
 profusius hic, quàm in Dioscoridis Parabol. leguntur) neq; descriptio
 perfectâ, neq; vsus aut vtendi modus publicè extat.

Hunc verò diuersissimis naturis atque facultatibus conuinctum
 libellum, vir clarissime, tibi offerendum dedicandumq; hoc præcipue
 nomine censui, ut posteris quoque ea amicitie necessitudinis con-
 iunctio, qua domi forisq; semper viximus coniunctissimi, inuolentibus
 vñ enim

Ut enim cum adhuc pueri essemus, ac sub communi præceptore D.
 Ioan. Friso Grecis Latinisq; literis operam daremus, quasi soror qua
 dam mutua inter nos fouimus beneuolentiam, ita eandem quoque
 postea, cum atas iam maturior, ipsæq; celebriores Gallia Italiaque
 Academiæ, ad quas Magistratus illustrissimi nostri liberalitate mit-
 tebamur, ad altiora nos excitarent, multis itinerum periculis, stu-
 diorumq; laboribus, confirmauimus. Et hanc ita tandem domum re-
 uersitronq; ultro citroq; datis atq; acceptis amoris atq; beneuolen-
 tiæ indicij, coluimus, ut quod inter quorūq; vos admodum rarum est, san-
 ctissimè & citra omnem similitatem etiamnum conseruetur. At hoc
 est, vere amicitia quasi symbolū atq; vis, ut quo ea sit vetustior, hoc
 firmiter firmior. Diu enim comprobata fides, amicitia vinculi est:
 Aristotelis quoq; testimonio, ad amicitiam plurimum momenti
 habet, nona educatos atq; æquales esse. Cum igitur hæc inter nos noti-
 tia atq; necessitudo admodum sit, hoc utcumq; tenue, mei erga te amo-
 ris & beneuolentiæ testificandæ genus, gratum acceptumq; futu-
 rum tibi, vel hoc maxime persuadet, quod & Gesnerum præcepto-
 rem, cuius hic est posthumus partus, semper plurimi feceris, & re-
 bus istis medicis, præsertim quæ ad faciendam medicinam faciunt,
 ita delecteris, ut in eis non excellere solum, sed etiam multis tua ope
 ra prodesse velis. Faxit Deus Opt. Max. ut quæ nobiscū adoleuit ac
 iam etiam consenuit p̄nè amicitia, nullis maleuolorū obrectationi-
 bus dissoluitur: quin potius, quod olim à te Monspessulum mihi per
 scriptum memini, Valeant qui inter nos dissidium volunt.

Vale & me ama. Tiguri. 7. Idus Septemb.

Anno 1577.

CONRADI GESNERI PH

LOSOPHI ET MEDICI TIGVRINI,

De Aconito primo Dioscoridis,

Asseneratio.

Conitorum duo genera, prima, facit Dioscorides, lib. 4. de materia medica quarto, capitibus 75. & 76. quorum prius id est, quod Pardalianches nominatur, de quo etiam Theophrastus historiarum Plantarum libro nono, capite decimo nono, & Plinius lib. 25. cap. 10. & libro 27. cap. 2. & 3. tractarunt. Posterius verò, quod Lycostonum & Cynostonum appellatur, & à Theophrasto libro nono, capite 16. à Dioscoride verò capite 76. libri quarti, describitur. Plinius huius speciei non meminit, asserentibus Hermolao & Marcello. De omnibus istis Aconitis, nos hic prolixius disputare, & singulorum integram historiam attexere: uti neque de his, quæ posterior ætas præterea inuenit, non instituimus: alterius enim loci atque ordinis id fuerit: sed de prima tantum specie, quæ Pardalianches appellatur: ea, quæ Gesnerus in schedis reliquit, nos, quoad eius fieri potuit, ordine quodam, pro futura stirpium eius historia, disposuimus, & in caput tricesimum libri prænoti coniecimus, huc tantum afferemus. Quæ verò instituti huius nostri ratio, aut causa fuerit, partim id, in dedicatoria opusculi præfixa epistola, est explicatum: partim verò ut, cum eiusmodi planta sit, de qua viri graues & magni dubitarint, quæ Gesneri fuerit opinio, quasue habuerit ad id asserendum rationes, omnibus constaret. Reliqua huius argumenti, cum alijs, si forte occasio commodior oblata fuerit aliquando, Deo ita

annuente, quoque communicabimus.

TORR. (GESNERO ACONITVM PARDALIANCHES.) maior folio magno è monte Generoso: &
minor cum radice ex Valleſia.

4

ACONITVM Pardalianches secundum Dioſcori-
dem, folia habet tria quatuorue, Cyclamino aut cucu-
meri ſimilia, minora tamen & quadrantenus aſpera.
Gaulis illi eſt dodrantalis, radix Scorpiionis cauda ſi-

CONRADI GESNERI

milis, alabastrorum more nitens. Aconitum folia habet cyclami-
 ni (inquit Plinius) aut cucumeris, non plura quàm quatuor ab ea
 dice leniter hirsuta: radicem modicam cammaro similem maris.
 quare quidam cammaron appellauère, alij thelyphonon. Radix
 incuruatur paulum Scorpionum modo, quare & Scorpion alio
 appellauère, nec defuère qui myoetonon appellare mallent. Aco-
 nitum (vt legimus in libro de Simplicibus ad Paternianum, quod
 Galeno attribuitur) herbula est quæ folia habet à radice duo
 tria, similia cucumeri: & thyrsulum non altum, radicem obli-
 gam, & ad imum magis tenuiorem & minutiorem, speciem & co-
 lores ad similitudinem Scorpionis pusilli sine pedibus. Virres-
 bet vt Thapsia, & valdè venenosa dicitur. Theliphonum appe-
 llat Theophrastus lib. 9. hist. plant. cap. 19. alij Scorpionem appe-
 llat, habet folium cyclamini, radicem similem Scorpionis: nascitur ge-
 minis modo, & geniculis constat, loca amat vmbrosa, Hæc Theo-
 phrastus. Nicandri interpres gramini simile esse Aconitum dicit,
 in quo reprehendendus est. Theophrastus enim non hoc dixit, sed
 nasci vt gramen, nimirum propter genicula, vt hoc ipsum vult
 pexegelin subiecerit. Sic etiam illud quod priuatim Aconitum vo-
 cat, frumento simile esse ait, caulibus nimirum geniculatis, spe-
 dosis, non alia parte. Forma quadam peculiari spectatur, Theo-
 phrast. 9. 14. Strangulator alnemer nascitur in terris edella, (scorpij)
 vocatè radix, representat enim speciem scorpionis, Theophrast. 9. 14.
 renosis, Bellunensis) & est amari saporis & horridi odoris, Bo-
 cen. lib. 4. fen. 6. Hoc Aconitum primum antiquitus descriptum
 Toram vulgò dictam à Valdensibus, vt semper & quidem præ-
 mus existimaui: ita magis ac magis in ea sententia confirmor. Scor-
 quidem & alias quasdam herbas diuersis in locis Toræ nomi-
 vocari, vt in Italia alicubi Napellum. Ego autem de Toræ sine To-
 xico Valdensium loquor, quo circa Taurinum & alibi vnum
 quamque hic & in nostro de Lunarijs libello depinximus. Folia
 constat circinato ferè & aspero, non hirsuto, vt Plinius malè tra-
 stulit. quod in alijs quidem plantis est singulare, in alijs sunt duo
 tria, quatuor, aut etiam quinque ab vna radice. Habeo folium è Ge-
 nerofo monte Insubriæ magnitudine & figura ferè cucumeris fo-
 lij. Vis ei caustica euidentissima, si in vlla alia radice. Flores pro-
 fert æstatis principio Ranunculo, colore & specie similes, & ferè
 ne etiam simili. Radices habet cum recentes sunt omnium can-
 didissimas, scorpionum præsertim caudæ, in quibusdam manifesta
 specie. Quod verò his descriptionibus antiquorum apprimè con-
 ueniat.

CONRADI GESNERI

ὑποέρχεται, hoc est, ut Marcellus Vergilius transtulit, subaspera, quæ versio etiam ipsi Matthiolo in epistolis non improbat^{ur}. Sic & Oribasij interpres aspera folia Aconiti esse asserit, ut Cyclamini, &c. cuiusmodi sunt omnino Toræ folia. *ὑποέρχεται* Ruellius aliquoties hirsutum interpretatur cum Plinio, ut in Lycopfi & alibi: tamen ut hirsuta quædam mollia sunt, ita aspera quædam non hirsuta. Neque enim idem Græcis *ὑποέρχεται* ut Maranta voluit, propterea quod Latini interpretatur tritque sine discrimine utantur. Eoque magis mirandus est doctissimus Matthiolus, qui hoc ipsum in Maranta reprehendit & quidem merito: capite verò de Aconito, *ὑποέρχεται* subaspera ita ipse quoque transtulerit. Plinius quidem & ipse hirsuta describit, contra quàm Græca Dioscoridis verba sonent: attillam uti & multos alios ex interpretibus, confudisse hæceadem verba liquet ex sequenti mox capite, quo Aethiopis folia hirsuta ab eo dicefacit, quæ Græcus Dioscoridis textus *ὑποέρχεται* legit: pro *ὑποέρχεται* legerit *ὑποέρχεται* apud Dioscoridem. Igitur cum Aconiti Pardalianches folium subasperum Dioscoridis auctoritas esse oporteat, frustra hirsutiem in Tora Matthiolus requirit: tis est subasperum id esse, uti reuera est.

Radicem similiter Toræ, eo ipso ab Aconito vero distinet affirmat, quod non solum alabastrum modo minime splendens, sed & adnatis multis referta, veluti naporum radicibus aut Aspidodeli sit, nec ullam cum scorpionis cauda similitudinem habet. Quibus verbis, duo in Toræ nostræ radice requirit, radicem scorpionis caudæ & splendorem alabastrum. Vtrumque videri si rectè inspexerint æquiores iudices, non omnino deficiant. Quod si non vsque adeo exquisitam in ea inuenerint similitudinem, omni ex parte & ad amussim congruentem, quamvis durum est: vix enim aliqua radix magis est *σχορπιόμορφος* aliquam *ὑποέρχεται*: neque ego veteribus credo *ὑποέρχεται* aliquam *ὑποέρχεται* quanquam ipse in Gentiana & alijs radicibus similitudinem quampiam corporis humani viderim: In alijs etiam Aconiti vel Napellidis similitudo quædam vel Scillæ vel maris foetidis fuerit. Toræ meæ radices, aliæ alijs magis scorpionis caudas referunt: aliæ proorsus non, ut Mandragorarum radices non omnes *ὑποέρχεται* sunt. An quia Scolopendrii folia, Scolopendra mali similia sunt, pinget id aliquis pro herba? aut Polypodii rhos, pro radicibus polypodij? Aconiti huius minoris radice exhibeo, quamque Caspar Collinus ad me misit, præter bulbos

DE ACONITO I. DIOSCORID.

6

multos, quos habet, appendicem quoque longiusculam habet, scorpionis caudæ æmulam, qua se propagare videtur. Galenus in descriptione huius Aconiti, radicem oblongam illi tribuit, quæ ad similitudinem scorpionis pusilli sine pedibus præ se ferat. unde conueniens potest paruulam eam radicem esse: constare autem ex plurimis huiusmodi, à qua descriptione, Toræ figura minimum videtur discedere. In eadē sententia videtur & Nicander fuisse, ubi ait,

ἡ δὲ ῥίζη ὡς κέρας ἀβήκεται τὸν δὲ κέντρον

ἔχει τὸν σκorpion &c.

Licer enim Scholiastes de Scorpuro herba intelligat: ego tamen conicio potius de Aconito primo intelligendum esse, quod & Scorpium à similitudine radice vocatur, & contra scorpionis venenatur, & ἄβηκεται sit, hoc est, infirmū & paruum, Scorpium vero radix inutilis sit. Et si autem earum quas domi meæ in hortis alui radices, non splendideant alabastrum modo (recentes enim ē monachorum euulsas ob locorum distantiam, quæ forrē erunt colore splendide ex loci natura, & naturali solo, videre nondū contigit) omnes tamen radices ferē albisimæ sunt, præsertim qui recens nati fuerint bulbi. Radices cum planta, quas Casparus Collinus misit, plantæ candidæ sunt, recentes & terræ inhærentes: siccescentes verò ad maturum colorem abeunt. Cæterum illorum tanta intus est albedo, ut alabastrum, lac, aut niuem prouocent.

Non porro in quo omnis cardo vertitur, inspicendum, utrum & facultates à veteribus Aconito Pardalianchæ attributæ, Toræ nostræ quoque natura insint. Dioscorides inquit, Torpescūt, ut fama est, scorpiones admota radice, stupentque: qui rursus ellebori (albi, Plinius) contractu, excitantur. Oculorum medicamentis leuandi gratia adijciuntur. Enecat pãtheras, sues, lupos, & feras omnes, &c. Galenus 6. de Simp. putrefaciendi facultatē obrinere, & lethale esse, asserit. Ex quibus Dioscoridis & Galeni verbis, cum frigidā qualitatē Aconito inesse debere conijciant nonnulli, Torā, utpote calidam, Aconitū Pardalianches esse omnino nō posse, negant. Ac frigidam quidem facultatē authores prædictos Aconito tribuere, ex vapore frigidi tatis nō exigua actionē, inducat, & dolorē oculorum leniat, ex antiquorum præscripto. Cæterū quantū illi à vero absint, multis nō solum validissimis argumētis euinci potest. Aconitū enim calide facultatis, minimē autem frigide esse, docet ipsius descriptio, modo allata ex lib. de Simplicibus Galeno attributo, quomodo

loco Tapfia quasi vires habere Aconitum, asserit. At Tapfia
 crem, & vehementer excafacientem facultatem habere cum humi-
 ditate, teste Galeno. Rursus Hippocrates in Lib. de locis in homi-
 ne, inquit, ardores portionibus & sorbitionibus exolvere oportet,
 quemadmodum febrem frige factorio medicamento, ut canimo-
 ro. Galenus explicans hoc nomen, dicit Καμφορον, & animal est par-
 uæ scillæ simile, & Aconitum: ab eo, quod illius radices sunt hu-
 ius animalis similes: sed neutrum horum intelligi potest: nimirum
 sentiens, verisimile non fieri, calidum calido, aut feruens feruens
 extinguendum. Cardanus in Aphorismos Hippocratis, acre ven-
 num dicit, acre autem igneum est. Mel, quod in Heraclea Pontica
 floribus Aconiti fieri scripsit Dioscorides in Alexipharmacis: id
 lib. 2. de Mar. (vbi tamen unde fiat non exprimit) ait acre esse, &
 factu sternutamenta mouere: ephelides sanare costo illitum: cum
 sale autem liuores delere. Constat præterea reliqua Aconiti esse
 calida. Galenus autem, cui quàm Dioscoridi maior auctoritas
 eandem cum reliquis vim primum Aconitum habere docet. Hoc
 verisimile sit, hoc Aconitum, cuius vis caustica eximia est (quæ
 constat esse Toræ sanè ocysissimam) citissimè strangulare posse
 inflammatione circa fauces, tanquam angina excirata: reme-
 etiam Pantheris, idem quod contra anginam aliqui in homine
 celebrarunt, nempe ex stercore humano.

Sed eo ipso, quod septicum Galeno utrumque Aconitum præ-
 cetur, καὶ τὸν ἰσχυρὸν πρὸς τὸ ἀποσφύγγισμα καὶ τὸ σφύμασθαι, ἢ κατὰ τὴν κατὰ τὴν
 apparet calidum id esse debere; quādo quæ narcotica sunt, id cer-
 nunquam præstiterint. Auicenna author est, omnem medicinā per-
 trefactiuam, esse superflue caliditatis, & subtilis subitanig: horum
 proprium est Galeno auctore, tum eliquare, tum colliquare, ac po-
 tissimum carnem renellam, id est absque dolore, cuius generis autem
 pigmentum, san daracha, ch. yso colla, dryopteris, piryocampe, &
 aconitum sunt. Sic Cedria quoque inter septica à Galeno nume-
 ratur, quæ quartum ordinem calidorum videretur attingere, &
 mul partes valde tenues possidet: quare carnes teneras facit, &
 sine dolore οὐκ ἔχει; sicut & alia, quæ eodem gradu calfaciunt, &
 partium tenuium sunt, quorum pleraque, ut multo efficacia
 quàm Cedria sunt, ita etiam magis & duriores quoque carnes
 οὐκ ἔχει. Igitur Aconitum feruida est natura, ut & alia septica. Et licet
 in Dioscoride legatur, misceri ipsum ὁπλὰς καὶ τοῖς ἀποσφύγγισμα καὶ τὸ σφύμασθαι
 non tamen hoc de frigidis, quæ improprie anodyna sunt, sed de
 calidis, & sine dolore, aut paruo dolore erodentibus, intelligitur
 quæ

CONRADI GESNERI

cum est, ut vinum validum: sic apud Vergilium, Somno vinobus
pulti. Verum si refrigerat Aconitum, uti pertinaciter perhibent,
cur non, ut & reliqua venena frigida, à medicis aliquando vici-
patur: ut Papaver, Mandragora, Hyosciamus, cicuta, solani spe-
cies & alia, quæ omnia intra corpus etiam vtiliter suo tempore
administrari possunt? Nec quicquam momenti hoc argumentum
habet, quod constanter nobis obijciunt, satis esse debere ad persua-
dendam Aconiti frigiditatem, quod Dioscorides Aconiti historiam
permiscuerit historiis frigidissimarum plantarum, ut Mandra-
gæ, Solani, Cicutæ, Taxi, &c. nec verisimile sit, ferudam plantam
cum tot frigidis admiscere illud voluisse: præsertim cum in pleris-
que ratione huius ordinis tenuisse omnes animaduertamus. Quod
si non etiam cætera Aconita, quæ nos optime nouimus, & quæ in
lo nostro calida esse constat, ibidem enumerentur. In sexto libro
de Sardoniam tractat inter frigidissima venena Dioscor. ergo illud
erit frigida? Quæ cum ita sint, ut certè sunt, manifestum sit, Tor-
nostram, cuius caustica facultas est, breui (sicut & flammula, Ro-
nunculi) desinens, aut Aconitum Pardalianches ambas nouimus, &
speciem eius: non autem secundi, cuius species ambas nouimus, &
mines inter se aliquo modo similes: folijs incis, floribus, ut
phis agræ, cum aliqua dulcedine plerisque, vnde & apes nimirum
in Ponti Heraclea è floribus eius mellificant: at primum tot ge-
nere ab alijs differt, & sapore & feruore.

Hanc sententiam, firmissimis rationibus permunitam, quæ
naturam ipsam habet suffragantem, dum sequor, quorum iam ex-
luminitam, & obrectatione effugere non possum. At verò, ne ego
eos omnem humanitatem exuendo idem patiar, quod ij qui quædam
à cane rabioso morfi, mox et ipsi rabiunt, et in alios homines
tanquam in canes mutati, morsu sequiunt, mihi cauebo, sobriè
ad maledicta, quàm ad ea, quæ à veritate mihi alieniora videbun-
tur in eorum scriptis, & modestè respondebo. Non rhetorice
dabo hoc magnanimitati meæ, si quæ est, ut contineam me, pro-
deceat philosophum, intra artis meæ limites: non ad rhetores con-
fugiam, sicut qui malam causam habent: à me is p̄p̄t̄ in a. v. d. v. d.
Nemo insolenter carpendo gloriam consequitur: & præterea
acerbitas ingeniorum, aut vindictæ cupiditas, parum digna
mine Christiano. Ut vrigitur me præ sese contemnant, hoc ipso
men apud honestos & doctos viros non admodum concutitur
authoritatem, vel admirationem suorum laborum concutitur
Noni & fateor, multa me ignorare, nec omnia videre potuisse.

mihi hoc cum multis est cōmune, et *ἀντιστοιχεί*, qui quoad vixerint, nunquam ne Dioscoridis quidem omnia sunt cognituri, nedum alia quę infinita sunt. Purabam ante annos viginti multò pluram esse, quam nunc putem. Est enim pelagus quoddā & abyssus naturę, non in mari tantum, sed omnibus ferè rebus. Fateor similiter multa me ex aliorum scriptis esse mutuatum & multorum auctoritate in libris meis esse vsum: at non idcirco, me ipsis aliquid debere puto, quin potius illi mihi, qui ipsos cum Aristotele, Plinio, Theophrasto, & alijs magnę autoritatis scriptoribus nominaverim. Verùm si quibus hoc molestū fuerit, facile quoq; fuerit eorundem nomen, vnā cum ijs, quę ab iisdem sum mutuatus, è libris meis expungere. Olitoris cuiusdam sententiam me sequi quidam scribit, quod valde miror. Sæpe enim etiam est olitor valde oppositior loquutus: ego etiam à mulierculis discere non erubesco: & olitores ferè his in rebus ipsis medicis sunt doctiores. Quod si olimino viro, intelligat ille: iniuriam illi facit. Libellus enim meus de Lunarijs 18. circiter mensibus antea æditus est, priusquam vlla cum Anguillara familiaritas mihi intercesserit. Sin de alio quopiam, conicere non possum de quo sentiat. Hoc ingenuè affirmo: meā puero rei herbariæ studiosum fuisse, & cū alias quasdā de stirpibus sententias ab alijs non accepisse, tūc illam circa Toram, quod Aconitum sit. Argumento est liber noster trilinguis ante 16. annos editus: à quo tempore hætenus nemo de Tora quicquam scripsit, præter me, in lupi historia, & in libello de lunarijs. Sed neque ante illud tempus quisquam vel nostra vel patrum memoria, præter Hermolaū Barbarum, & verba paucissima à barbaris quibūdam medicis relictā. Primus ego, quod sciam, & solus Toram Aconitum hætenus feci, eamq; sententiā meam & olim & hætenus multis communicavi, necdum mutare possum, collatis inter se omnibus Veterum ac recentiorum scriptis. Omnia secundum rationem facienti, si non respondeat statim eventus, non idcirco statim mutandum, inquit Hipp. in Aphorif. quod dictū videtur etiam sententijs & coniecturis cum ratione susceptis convenire: vt non statim deponantur, si quid leue sit quod obstat: cum multę sint causę, cur parva quædam discrimina accidant. Quare nec ego multis & magnis de causis, susceptam meam de Aconito primo opinio- nem facile deposuero. Non tamen adeò sum pertinax, quin de monstrata herba alia, quę magis congruat descriptioni simul & vixibus, sententiā sim mutaturus.

Novi alias quoq; plantas Toræ nomine aut Aconiti primi ap-

CONRADI GESNERI

pellatas, quæ facultate quidem parum ab hac nostra, specie verò
& forma plurimum differunt. In monte Caluino prope Bergo-
mum (qui celebris est in re herbaria) crescit herba noxia, quam
Toram vocant, folio rotundo (non serrato) vnico, duro, crasso,
cum caule spithamixto, recto, radicibus albis, pinguibus, quamvis
aut quinq; ab vno capite prodeuntibus, vt in Elleboro, florem non
vidit Guilhelmus Gratarolus, qui de ea mihi est locutus. ¶ Theo-
phrastus histor. 8.8. plantam Hamodorum describit, quæ plantam
occidit, vt Tora animalia. Videtur autem Orobanchæ Dioscori-
dis mihi, vt & Dodonæo: de qua plura suo loco. Fortè Aconitum
his dicitur. ¶ Casparus Gabriel Ferrariæ, ostendit Aconitum
mum, folio Cucumeris, radice lucida albicante, vermis initarum
flexa, & flore (si bene memini) cucullato. Testabatur se expertum
admota ea statim mortuum fuisse scorpionem. ¶ Tora cognita
est etiam ea, quam Gasparus Collinus reperit. Bulbus alpinus, pro-
dam, radici bulbi exigui, fibris albis, longis, folijs subrotundis, pro-
giusculis tamen, hirsutis, gustu calidis. Reperta est in Gemoni-
monte Vallesis. ¶ Nerium Thelyphonum esse, vel ex eo credi pos-
test, quod de eius Veneno scribunt Petrus de Abano & Sanctus Do-
dynus, nempe calidissimam esse in tertio gradu, siccam in secundo
do, valde resoluerè, mordicare, & incidere, cum veneno in pro-
prietate, præsertim foliorum eius, aut succi eius, aut florum, (vt in
etnuum, aut cornuum eius: adeo vt bibere aquam in qua (vel in
xtra quam) nascitur oleander, aut ab ipsa obumbratur, in eam bal-
neari: aut bibere de aqua calefacta cum ipso: aut balneari in aqua
balnei calefacta cum eo, aut edere aliquid assatum in veru ex eo
facto: ac diu morari & præsertim dormire sub vmbra eius, inde
cat accidentia grauissima, vt angustiam vehementem, rugitum &
inflationem ventris, dolorem eiusdem ac fluxum, astuationem
synopen, & mortem nisi succurratur. Interfic it homines & ani-
malia teste Rhasi. ¶ Apud Celtas aiunt (verba sunt Aristoteles &
Mirabilibus) nasci pharmacum, quod Xenicum ab ipsis appella-
tur, mira corrumpendi celeritate: quamobrem Venatores cum
ceruum aut aliam feram, tinctis eo sagittis percusserint, mori
currere, et carnem circa vulnus excindere, ne venenum subeat. Et
enim infectum corpus putresceret, & venenosum in cibo foret.
Inuentum autem aiunt huius antipharmacum, corticem quercus &
Hæc Aristoteles. Conuenire autem ea omnibus modis cum Toram
nito, Tora, Limeo, facillimè animaduertet quisquis præcedentem
legerit. ¶ Limeum herba appellatur à Gallis, qua sagittas in ven-

DE ACONITO I. DIOSCOR.

9

nantingunt medicamento, quod uenenum ceruarium uocant, etc.
de quo Plinius plura. Genus Aconiti hoc esse apparet, primum
inde quod Gallos eo sagittas tingere scribit, (quoniam ex Sa-
do quoque Ranunculo toxicum fiat, & inter Ranunculi nomina
mleon legatur apud Apuleium) deinde quod euacuandi per al-
num vim habet, quam & Aconitum habet.

Verum hæc animorum discrepantia & sententiarum varie-
tas ex ipsius Dioscoridis, atque etiam nonnihil Theophrasti in des-
scribendis huius plantæ notis et partibus omnibus magna ex par-
te enata est. Dioscorides quidem videtur Aconitum primum non
visisse, quoniam de flore nihil prorsus dicit, cum tamen caulis me-
moretur: cum herbe tam mirabilis, tam raræ, florem quoque non
prestitum oportuisset. Attingitur illum non vidit, procul enim
in paucis & altibus montibus nascitur: quo nisi peruenieris tem-
pestus, flos breui nimirum decedit, nec amplius toto anno specta-
tur: semen etiam breui opinor decedit: & caulis *σπιθαμίου* relin-
quitur. Ego mense Iunio inuenire me memini caule nudo, sine flo-
re, sine semine: quo tempore si descripsissem, omnino sicut Dio-
scorides descripsissem. An vel mutilus est Dioscoridis locus cum
diceret, hunc enim splendor floris potius fuerit, qui ut Ranunculo
speciem similis est, ita ni fallor, etiam splendore tanquam vernice
illius, ut nostri loquuntur. Vel Dioscorides festinatione, obli-
visque quoque floris non meminit, qui neque caulis omnino. Quod
si vera sunt (inquit idem) quæ de scorpione narrantur, iam & re-
liqua eiusmodi haud quaquam incredibilia dici debent. At si her-
bam norant, si ad manum habebant, tum ipse, tum Dioscorides,
Tora procul ultra Lemanum in alpiibus nascitur, ubi itidem scor-
pij non sunt. Experiantur Itali & alij, quibus neutrum deest. Mi-
hi verisimile non fit. Multa enim huiusmodi agyrtæ iactant, mul-
ta vulgus fabulatur. Solo scilicet contactu (Theophrastus dicit
inspiratione, pulueris nimirum hoc fieri, quod verisimilius
est, *ἰσχυρὴν κατανάλωσιν*) herba alicuius vel mori, vel tor-
pere aliquod animal: ut serpentes ali-
quas herbas circumpositas,
non exire.

CONRADI GESNERI
DE ACONITO PRIMO MATTHIOLI
Conradi Gesneri Affeneratio.

Nunc porro, his omiſſis, quid de aliorum Aconitis, quæ pro primo Dioscoridis venditant, ſentiendum, paucis agamus. Quæ doctiſſimi Matthioli de hoc genere Aconitis ſententia, norunt omnes. Ego quæ in ea deſiderem aliàs quoque diſtinguere. Etenim cum fides eius quidem minimè, multa verò mihi eſſent in eius propoſita figura ſuſpecta, teſtes requiſui, duos præ tres homines doctos, ut horum doctrina & iudicio Aconiti huius ſententia omnibus innotefceret. Si enim verum hoc Aconitum eſt, quod bene pictum: aliorum iudicio nihil illi decederet, ſed confirmabatur auctoritas: ſi falſum ſit, refert medicorum & viræ, ut agnoſcantur, quæ lateat incautos tantum venenum. Veritatis noſcenda ſtudio, quæ ſcripſeram, ita me Deus amet, ille inuidiam virtutis, futurum omnium pietatem vocat. Præſagiebat autem mihi animus, futurum omnium no, quod factum eſt, hoc eſt, acriter picturam ſuam ipſum deſcribam, tanquam non *ſcripſi* ſed *ſcripſi*: propter eam doctorum hominum teſtimonia intercedere cupiebam: nō ſolū eſſe aliquam hanc pingit herbam, ſed etiam Aconitum eſſe. Nam meam quidem picturam qualem ego pingo, extare in rerum natura ipſe agnoſcit, & deſcribit: An vero ſit Aconitum, viri hac in re doctiſſimi iudicio ſuis ac meis ſcriptis collatis. Reprehendi aliàs, alios quoque obſcuros ſcriptores. Tragum, quod Aconitum Lycottonum tra corpus ſumi iuberet, Aconitum eſſe ignorans: ſed gratias ea admonitione egit, & mutauit. Admonui Fuchſium, Solani nus eſſe, non Aconitum quod ipſe pinxiſſet: hic quoque boni comiſit. Ab alijs item bonis & doctis viris, cum in eadem materia ſentio, nullus eorum in me tanta immodestia eſt inuectus. Solus Matthiolus, quum non tripodem eum facio, non re, ſed comiſit eſt irritatus. Neque enim quidquam admentiens pinxi, ſed plantam imitatus naturalem: quales apud me aliquot ſeruo, quaſque periculo meo deguſtaui. Viunt verò & noſtri montes altiores ceteris Italicis, & amici qui me ſunt comitati. A Fallopio & alijs accepi qualis eſt. Mentiri malignum eſt: nec ego eum mentium prius ſed per ſimplicitatem fortè deceptum ſum ſuſpicatus. Scio enim quod, & ipſe fatetur, plantas aliquas ſe aliunde accepiffe, ſed neque hoc tamen abſolute ſcripſi, ipſe verò abſolute mentiri me ſcribit. Cæterum quas dubitandi rationes habuerim, nunc proferam.

Primò omnium in totius plantæ figura, illam *ſcripſi*, & *ſcripſi*

satis industriam Dioscoridis descriptionis imitationem. Nam
 cum ipse quoque Matthiolus textum deprauatum & mutilum agno-
 scat, propterea quoque & floris & seminis, nullam faciat mentionem,
 caulem verò dodrantalem tantum, ad eundem omnino modum,
 suam effingit figuram. Cur cauli, si illum inuenit, nil prorsus ap-
 pingit: nam ut, cum ipse inuenit, desloruerit, aliquid tamen fru-
 ctus aut vasculi aut calicis residuum esse debebat, in talibus qui-
 dem caulibus, qualem ille appingit. Nec volo quicquam hoc loco
 de hirsutis referre, quam Aconiti primi folijs Matthiolus tribuit,
 & appingit, contra quam Dioscorides senserit, & ipse inter *Δανὸν* &
Τριῶν interesse non nescit. De eo supra satis multa diximus, & e-
 legenter. Plinius, contra quam authoribus Græcis bonis vsti-
 tuta consuetudo, *τρίχια* hirsuta vertit. Tota mea *τρίχια* καὶ οὐκ ἰσχυρὰ τὰ
κεντὰ & in sua planta rigent. In radice præterea errorem com-
 mitemur, ideo existimarim, quod scorpionis potius caudam, quam
 nullam esse in genere herbarum plantam viuam (quæ enim aridæ
 nec carere possit, adduci non possum, ut aut naturalem huius A-
 coniti radicem, aut ex arida, cui fibræ deciderint, figuram esse de-
 pictam, aut pictoris incuria aut negligentia prætermittas, existi-
 mus hoc statuerem, (de plantis autem loquor, quæ intra terram na-
 scuntur, quamvis fortè etiam foribus in vtero omnibus, quia non
 per os aluntur, & forinsecus alimentum attrahere oporteat, fibræ
 fuerint) mihi persuaserunt, cum sensus, tum experientia. Plurimas
 ego effodi, sed nunquam reperisse memini. Fibris sitimenti ap-
 prehensio, & comprehendisse tum dicuntur herbar, victuræ quoque tum
 ferentias prodiderunt, cum fibras aliquas emisserint. Qui radicum dis-
 tinguere ex Dioscoride collegerunt, nullarum sine fibris mentio-
 nem faciunt. Huius rei locupletissimus opinor testis est Theo-
 phrastus. Is Historiæ 1. 10. Cæteræ radices (inquit) radículas de
 suo latere mittunt: scillarum verò & item cæparum nihil pror-
 sus videntur, sed quæ per medium dependent (fibræ) radices in eis
 esse, &c. Græcè legitur *αὐτὰρ αἱ ῥίζαι (ῥίζαι) κατὰ τὸ μέγιστον ἀφίστανται*
 veluti omnibus communes (bulbaceis exceptis:) At Aconitum

CONRADI GESNERI

non est bulbaceum, eas igitur habeto. Hoc ita se habere, si ex
 etius, non vulgi iudicio, res & Theophrasti verba tum hic, tum
 alibi consyderentur, liquido patebit. Quæ si non sufficiens palin-
 mihi radicem aliquam fibris destitutam, vt *αὐτοψία* victus palin-
 diam canam. Tuberæ & similia, (de quibus Theophrastus locum
 citato) non radices, sed *καρποί* potius ei sunt. Fungos ego Calce-
 Septemb. aliquot, septem aut octo erui, & inueni minimas quædam
 dam fibras; quæ terræ pro radice hærent ex ipsorum subitanea
 emittere: præsertim ex infima illa appendicula, quæ stipitis
 minor acutiorq; subest. Quamquam aliæ etiã fibræ quædam fun-
 gorum basibus adhærent, à musco; aliisue herbis proximis ita
 adiunctæ; vt enatæ ex ipsis videri queant, nisi quis diligenter
 obseruet, sicut nos quoque fecimus. Asphodeli radices ferè carent
 fibris: sed glandes singulæ in singulas fibras exeunt. Sicutula
 pendulis & in Bulbo castano. Antitoram sine fibris esse ait, cum
 tamen eam cum fibris pingat, quemadmodum & ophioglossum
 serpentinam dictam & Saxiphragiam montanam. Tralum quædam
 que fibris non caret. Nec Aloës radix fibris destituitur (videtur
 enim domi habeo) licet Dioscorides scribat: *ἡ δὲ ρίζη αὐτῆς ὡς
 πικρὰ καὶ ὡς ἡ γὰρ τῆς πίζης*. Aquaticæ quædam herbæ, quæ in aquis
 merguntur; vt Algæ vel Ampeli, non videntur habere radices
 propriè dictas, sed fibras tantum, seu capillamenta, easq; simplici-
 cissimas, indiuisas, è geniculis caulium per intervalla prodeuntes,
 ita vt genicula illa ferè radicem locosint. Ad has excipiendas, vt
 supra proposuimus; terrestres radices omnes fibratas esse dico-
 mus: aquaticas non item, quoniam earum quædam nihil quàm
 bræ sunt; id quod ante nos, nisi fallor, nemo tradidit. Concedo
 igitur herbam siccam qualem Marthiolus pinxit, ab eodem senten-
 tiæ radicem verò ipsam terræ hærentem carere fibris, neq; hanc me-
 que aliam vllam radicem propriè dictam, concessero: & vt maxime
 me talis firqualis pingitur, siue natura, siue siccitate, siue etiam
 te aliqua, Aconitum tamen esse et venenosam herbam credere
 possum. Doronici verò speciem esse tantum non affirmo. Ex guba
 eius iudicium fieri posset. At veneni eius, & qualicatis delectaria
 neq; tot tantasq; experientias neq; historias habet, sicut nos Toræ
 nostræ. Scio multas esse venenatissimas herbas, non omnes tamen
 Aconitum appellandas. Sed ipsa peculiaris Toræ veneni proprie-
 tas ad Aconito peculiariter attributum veneficium præ omnibus
 accedit, sanguinis videlicet aniditas, vnde & in genitalibus occu-
 dit. Nolo autem plura de veneni huius qualitate agere, quando
 frigidum

DE ACONITO I. DIOSCOR. 11
frigidum non esse, ut neque Salamandræ, contra Plinium & Mar-
thiolum, & paulo ante, & iam olim satis defendi in quadrupedi-
bus Ouparis.

Ad extremum etiam hoc addendum puto, quod quidam ex ijs
quos testes adduci, haud obscuri viri, ad me de eius Aconito sic
scribunt. Aconitum Matthioli nostri hic reperi. Radix est terra ex-
empta a labastri modo splendet, & caudam scorpij (ut vides) imi-
tatur. Sicca qualis sit apparet. Primo vere colligitur, atque tunc
tanquam ^{apud} emittit caulem floribus purpureis. Is exeunte Apri-
li perit. Itaque radix amplius reperiri nequit. De folijs nihil dum
certi potui cognoscere. Nam superstitiosi ante Georgij diem ra-
dices effodiunt, & destillato illius, magno sanè successu, ut ipse de
fide dignis hominibus cognoui, contra epilepsiam vtuntur, &c.
Hæc nobis vulgarissima est herba, nec quicquam ei cum Matthio-
li Aconito commune. Hanc certè si vobis testibus ostendit Mat-
thiolum, alià ostendit quàm pinxit, nec erat, quod illà inter thesau-
ros suos asseruaret, abundante plerisque in locis herba: nec est quod
folia in illa quisquam requirat, nulla enim habet. Est autem om-
nino illa, quam ego Aegolethri nomine descripsi in boue, & alto
nomine Squammaria dicitur. Saporem & vires ^{herbarum} habet, sicut
& Alismaria dicta. Cæterum quod hæc controuersia à quouis do-
cto melius ac planius diiudicari possit, in medium afferendæ fuis-
sent in egræ Matthioli & Norembergensium Medicorum ad Ges-
nerum epistolæ, quibus illi rem summis capitibus attingunt, & ra-
tionibus quibus possunt, firmissimè suam sententiam stabiliunt: tū
etiam ipsius Gesneri per epistolas responsionem. At quia de eo-
rum volumine non constabat, prætermissa sunt.

DE ACONITO PRIMO MARANTAE,

Conradi Gesneri à nō quavis.

Doronicum vulgò dictum, Aconitum Pædalianches quidam
magno applausu esse ostendūt, è quorum numero est Bartho-
lomæus Marantæ, his ferè rationibus nixus. Sunt, inquit, Doro-
nici folia satis Cyclamino similia, subhirsuta, caulem habet palmo
altum, florem in eo (quod omittitur tum à Dioscoride tum à Theo-
phrastolureum, Anthemidis figura: radix tantam habet cum scor-
pione similitudinem, ut exanimatus scorpius absque dubio appa-
reare: item candida est & splendens. Accedunt & notæ, quas illi

CONRADI GESNERI
DORONICVM SCORPIOIDES,
Aconitum Maranta.

præter has assignat Theophrastus, Radicem, inquit, esse geniculatam, atque graminis modo nasci, locosq; ymbrosos amare: quæ omnia ita apprimè conueniunt, vt ne minimum quidem sit quod repugnet, &c. Et paulò post. Neque repugnabit, quod Doronicum cum ad cordis palpitationem syncopemq; item ad venenatorum

idus per intus susceptionem exhibeatur: Aconitum verò inter venena recensetur. Dioscorides enim Pardalianchen hominibus venenum non statuit, sed tantummodo pantheris, suis, lupis, ferisque omnibus. Quod intro non exhibeat, fortè est, quia huius rei periculum nondum fecerat. Verum quod tuto intro exhiberi possit, Theophrastus testatur. Verum quod tuto intro exhiberi possit, Theophrastus tradit. Nec Galeni obstat auctoritas, qui septicum cum sit, in potu fugiendum monet: fieri enim potest ut Galenus hoc, non tam quod de eo periculum fecerit, persuadeat, quam ut in tuto rem poneret, quum quantitate tantum septicam naturam exerat. Et reliqua quæ in eandem sententiam affert. In eadem sententia est & Vissus Aldroandus, uti literis binis ad me scriptis significat, his verbis: Ea sum mente, quod verum Aconitum Pardalianches, sit quædam planta, quæ Doronicum ab Arabibus appellatur. Folia habet cyclamini aut cucumeris, tria aut quatuor, minora, caulem paucum altum, radicem, quæ optimè caudam scorpii imitatur, & maximè ad instar crystalli pellucet: de hoc ad te scribo, ut confideres, fortè sententiam mutabis, &c. Et rursus in alia epistola. Confirmor in hac sententia quotidie, & mihi maximè arridet opinio excellentissimi Marantæ. Multas enim Doronici species observavi, videlicet sex, ut in meo Indice videbis, &c. Matthiolus quoque in vltima suorum in Dioscoridem Commentariorum editione, Doronicum, quod in epistola ad Marantam Aconito minime adnumerandum censuit, nunc ex Aconiti speciebus esse asserit, cuius argumenta apud ipsum, qui volere videre, poterit. Ego verò Doronicum siue veterum, siue vulgò dictum, quod nunc in hortis meo floret (si fortè inter se differunt, quod in præsentia non discutimus) ab omni veneno alienum ac prorsus salutare medicamentum esse sensio. Est autem Doronici species, illa etiam herba, quam inter alias depictam excellentissimus Monthesaurus adferente, qualis in appicta figura cernere est. Si quicquam veneni in eo esset, vel homini, vel ut Maranta vult, non homini, sed ceteris animalibus, quomodo hoc hæcenus semper latuisset cum reliquorum venenorum, de quibus veteres scripserunt vis, hodieque vel vulgo, vel doctis saltem etiamnum constet: ac Doronici venenum quis novit? Nemo. Capræ sylvestres eo in cibis delectantur: Maranta in quovis animali eius periculum facit. Quod nam aliud venenum, ceteris ferè omnibus animalibus venenum, homine ex-

CONRADI GESNERI

septo? At Aconitum omnibus aut plerisque est. Doronicum & odor
 re aromatico & sapore dulcissimo, & hominē & quoduis animā
 ad se edendum allexerit: quod vix de alio veneno dixerim. Per
 nim omnia aut odore aut sapore statim se produnt. Si septica
 nisi Galenus mentitur, quomodo non homini quoque venenū
 Catera quidem, quæ omnes Aconita esse cōcedunt, septica cōmū
 nifestum est: at Aconitum primum, nisi vim eandem veneni cōmū
 nē habet, quemadmodum Galenus docet, nihil aliud cum Aconit
 ei cōmune fuerit. Nam specie formæque prorsus discrepat: quare
 Aconiti quidem nomine Theophrastus dignatur. Maranta quoque
 septica quarto ordine calida scribit, Doronicū verō tertio tamē
 ordine calidum faterur. Ego Doronici radices dulcissimas & in
 bres, sæpe non paucas ingessi, sine incōmodo, quomodo crederetur
 aliquod venenum eis inesse? Si folia essent ^{παρὰ} id est, alpera, nūquā
 fortē obstarēt, quo minus sit Aconitum Pardalianches. Dioscoridis
 videntur omnia respondere descriptioni: quanquam assimulare tractā
 radicem non scorpionum ipsum, sed eius caudam assimulare tractā
 & splendē, non pellucere doceat. At rursus cum de eius veneno
 non constet inter omnes, mihiq; non modō non venenosa, verū
 dulcis & salubris quoque sit, non Aconitis mea opinione adnū
 rari poterit. Doronici, inquit, fortē 3. iij. occidunt canē, ergo
 stinendum homini, & reiiciendum. Mala est consequitio. Nam
 3. i. salutaris est homini, ut experimur subinde, nec ulla molestia
 dit, & c. non opus est ea quantitate exhibere, quod ille de re posuit
 neq; si nitri libra vna salutaris est homini, quatuor libra nocua
 ideo ceu noxium damnandum est. Croci 3. i. aut semis prodest ho
 mini. 3. ij. officiunt, an ideo abiciemus ex pharmacopolijs, & non
 corroborare nec aliter prodesse clamabimus? Dētur canē 3. iij. co
 ci, & videamus quomodo afficiatur. Quin potius videtur & Acon
 niti & Toræ antidotū esse, ^{ὅσα δὲ τὴν τὸν πρὸν νικᾷ} sic dictum. Mecū
 & Anguillara in Simplicium examine, quo in loco multa Doron
 nico deesse scribit, quæ à Dioscor. & Theophrasto cōmemorant
 tur. Quod verō maximū est, non tribus aut quatuor folijs hoc con
 stat: quin proferre vidit Aldroandus 30. in vna planta folia: nec ei
 ret multitudine foliorum & Matthioli figura. Si cui hæc non satis
 faciant, legat Matthioli epistolam ad Marantam scriptam, in qua
 non tam Marantæ argumenta diluit, quā alia etiam cōtra ipsam
 facientia proferat, utcumq; postea sententiā suam mutauerit. Et nos
 quoque fortē plura addemus his in ipsius Doronici historia.

DE ACONITO I. DIOSCOR.
DE ACONITO PRIMO QUERCETANI,
Conradi Gesneri Aſſeueratio.

13

Viſi hanc herbam pro Aconito Eutharchius Quercetanus anno 1555. in ſine
Aprilis talem tantamq; Radice breui, crassa, pollicari, in mucronem modicè in-
fixam, ceu candē ſcorpj deſinente, molli & fungoſa vt videbatur inueni, mul-
titudine fibrata: caule dodrantali, lanuginoſo, folijs mollibus, ceu malua vel
alibea, figura ceu xanthij vel potius cucumeris aſinini, inſipidis, ferè ſubdulci-
bus. Mihi non aconitū, nec vlla herba noxia, ex miti ſapore videtur. Calida & ſe-
cunda gradu. Conſer cū Dronico Romano.

Dd

CONRADI GESNERI

In horto habet Martinus Benedictus Aconiti speciem Berni-
quæ floret Iunio, flore satis magno, luteo & aperto, ferè vi Bup-
thalmus verus, raris & breuibus in ambitu digestis. Omnino ma-
tuor in summo caule veluti per corymbum digestis. Radix mirè præ se ferè
scorpium quendam aut cancrum, inflexa parte vna gibbosa, al-
tera caua, in caudam gracilem incuruam, nisi fallor, demittit, bra-
chia vtrinque ferè quaterna. Caulis sesquicubito longior. Ma-
thiolus, nisi fallor, hanc aut similem, pro Aconito Theophrasti
Plinij depingit. Scribit autem Matthiolus hæc ferè. Hoc genus
Plinij Aconitum esse censeo. Quippe, is Cammaro marino sul-
coniti radicem similem reddidit, cuius effigiem hæc haud parum
imitatur. Doronicum autem inter Aconita recensendum esse, au-
thoritate & experimento probat idem Matthiolus: eo enim can-
extingui, si radices deuorant. At Doronicum non veneno
esse, nisi fortè quantitate, vt crocus, & alia multa, tum hic, tum
epistolis ad Matthiolum, aliosq; nonnullos scriptis, abundè ostē-
sum puto. Nos Doronici quoque speciem esse, in peculiari Do-
ronici historia dicemus, Deo annuente.

DE ACONITO PRIMO FUCHSII

Conradi Gesneri asseneratio.

Quam Fuchsius pro Aconito primo plantam descripsit
nunc quoque recenseamus. Fuchsius allata ex Dioscori-
de Aconiti Pardalianches descriptione, eam vna verè
à se depictæ his verbis accommodat. Habet (inquit) tria aut qua-
tuor folia, eaque cyclamini specie: caulem palmi altitudine, &
radicem incuruam, scorpium caudæ similem, alabastrique mo-
do splendentem. Quibus etiam accedit, quod manuscriptus & ve-
tustissimus herbarius, planissimè eam herbam quam hic damus
pro Aconito pingat. Germanica etiam nomenclatura, esse Acon-
cat, hanc herbam ob suam facultatem perniciosam, idem hæc
speciem. Et rursus in epistola quadam ad me scripta, quod
verbis confirmat. Cur Solanum, quod tu appellas syluestre
traphyllon, inter Aconita recenseam, nulla alia ratio est, quod
quod Dioscorides, non solùm calidi, sed & frigidi Aconiti, quod
scorpijs torporem infert, mentionem faciat. Non potest autem
torpore

torpor ille, nisi frigiditatis esse comes. Galenus calidum tantum, valij quoque, cognouisse videtur, &c. Fuchsij opinionem secutus est Cordus quoque, qui id Aconitum monococcum vomentariorum in Theophrastu specimine, quod ad me olim transiit. Adscribam autem eius verba, ut quæ sit eius sententia, & quibus argumentis id statuatur, cognoscat. De herba Paris quid dicimus adducunt, ut existimem, illam ipsam Dioscoridei Pardalianus speciem esse, etsi externa facie, ab eo Aconito, quod Matthiolus appinxit, haud me liocriter dissideat. Eius historiam utcumque adumbravit Matthiolus, quamuis satis negliger. Quam ob causam nos ex nostro opere Simplicium historiarum dicato, eandem mutabimur, & hic adscribemus, quod studiosis innotescat, non pauca fuisse omissa à Matthiolo, quæ eius cognitionem mihi illustrent, aut aliter ab eo descripta, quam plantæ facies postulat. Pardalianches itaque Aconitum Fuchsij, Matthiolo (post eum qui additiones atrexit Pandectario) herba Paris nominatum, radice nititur longa, in terræ superficie reptante, tenuioris iunci crassitudine, graminis modo nodosa, tuberibusque multis inæquali, alabastris modo (ob corticem ex subflauo nigricantem) splendente, succosa, odore terro, gustu abominando. Cauliculum emittit oblongum, teretem, dodrante altiore, rectum iunci crassitudine, & quasi in cacumine folia quaterna (interdum ramentum venosa, sed id rarissime) crucis imaginem referentia, Cumeris sylvestris, aut Cyclamini folijs similia, subaspera, infero foliola, in rotunditate acuta, cacumen autem ipsum vestiunt ova. Eis primò insidet flosculus luteus, stellatus, aspectu pulcher, cui succedit fructus siue globulus, acino vix similis, magnitudine grandioris auellanæ, primò viridis, post maturitatem niger, succosus, multis granulis, quasi vinaceis coriandri magnitudine plenus. Floret in calidioribus citius, primo vere nimirum: in montanis autem æstate ineunte. Nascitur vbique in syluis, vmbrosis admodum locis, & maxima ex parte ad Septemtriones vergentibus, nec non in planis, pratorum sepibus & syluis cædis. Ex qua descriptione apparere doctis pacatque animi studio omnibus potest, hanc herbam radicem habere scorpionum modo paululum incuruam (talem enim exigit Plinius cap. 3. lib.

CONRADI GESNERI

vigefimi feptimi) graminis radicum modo nodofam & fplen-
dentem, aliquot capillaribus radiculis ab eius geniculis erum-
pentibus. Nec obftat quod huic folia hirsuta non funt, cum fuba-
fpera efle debere conftet ex Diofcoride, cui leges non praeferen-
bentur à Plinio, qui hirsuta ea dicit. Neque item foliorum exco-
tus. Nam Plinius ab radice leniter hirsuta ea facit. Marthiolo
ftatim ab ipfa radice exeuntia humique recumbentia id reli-
Sed Theophrastus atque Diofcorides indeterminatum id reli-
querunt, vt eorum autoritate freti, hanc vel illam originis fe-
dem illis affignemus. Quin etiam, etfi nullum à rei plantarum
ptoribus Aconito Pardalianchi fermen redditur: non ob id tam-
ftatim fequitur, id nullum fermen habere: cum verifimillimum fit
naturam prouidam rerum omnium conditricem, caulem illi fru-
fta nequaquam dediffe, vt qui floris feminisq; caufa conditus fit
conftetque (vel Marthiolo ipfo iudice, in Dictamno Cretica
Gentiana, Elleboro albo, & alijs non paucis) Diofcoridem ipfum
atque Plinium, notas admodum infignes, nec eas paucas, fletum
difsimulafle in plantis quàm plurimis describendis: quas tam-
nihilominus fatentur omnes, eafdem ijs efle, quæ à Diofcoride
ipfo monumentis literarum fuerunt proditæ. Nam fi deficiente
na aut altera nota in aliqua planta, eadem diuerfa cenfenda
ab ea cui maxime conuenit, Marthioli Aconitum primum, Dio-
fcoridis Pardalianches efle non debet, quod caule vacare
ftura videatur. Poftremo non obftat herbæ Paradis fermen, quod
Marthiolo & Amato, ex eius, qui additiones Pandætis antea
authoritate, contra quoduis venenum fit fingulare antidotum
Nam Diofcoridi capite decimo, libro fecundo, terreftres fcorpion-
crudus tritusque, & fux plagæ impofitus, eiusdem remedium efle
Theophrasto autem Scorpij, id eft, Thelyphoni radix (capite deci-
mo quarto, libro nono hiftoriæ plantarum) prodeft contra fcorpi-
pionum ictus, fi poterit. Addit Plinius capite fecundo, libro vi-
gefimo feptimo, cum vino calido. Ait enim: Hoc quoque
men in vfu humanæ falutis verrere, Scorpionum ictibus aduer-
fari experiendo datum in vino calido. Ea eft natura, vt homi-
nem occidat, nifi inuenerit, quod in homine perimat. Cum
eo folùm colluctatur, velut pari intus inuento. Sola hæc pugna
eft, cum venenum in vifceribus repperit: mirumque extitit
per fe ambo cum fint, duo venena in homine commorantur
vt homo fuperfit. Quibus Theophrasti & Plinij verbis fati-
paret, Aconitum quamuis per fe venenum fit, datum tamen po-
tuit cum

rui cum vino calido, scorpionum ictibus aduersari. Vnde nihil
 mirum videri debet, si herbae Paridis semen contra venena egre-
 gium sit antidotum, & fatuitates a venenorum portionibus obor-
 tas curet (tamen si & ipsum Pardalianches Aconitum censeatur)
 quod fortasse, si sanis exhibeatur, ocysimè mortem sit illaturum:
 atque adhuc magis illius radix, cuius teter odor, abominandusq;
 sapor, eam vi deleteria esse præditam, maxime testantur. Insuper
 scribit Theophrastus ca. 16.9. lib. Hist. de Aconito lycoctono dis-
 ferens, vim illam mortiferam, qua prædium id est, in radice eius
 consistere: folium et fructum nihil nocere. Quæ si ita habeant, quid
 obsecro obstabit, quo minus id ipsum Thelyphono insit: ut nimi-
 rum eius radices deleteriam vim sortiantur: semen autem eius-
 dem plantæ, contra venena, remedio sit præsentissimo: cum fru-
 ctus Mespili arboris caro, acerbæ admodum sit, vixq; edi possit, &
 venem strenuè coherceat Galeno ipsi, lib. 7. Simpl. Semen au-
 tem interim, siue nucleus osculis inclusus, tanta vi renum calcu-
 lis auerendis, & per vrinas exigendis præstare experientia co-
 gnoscitur, ut vix aliud remedij genus cum eo sit conferendum.
 Quamobrem si in eodem fructu, partes (seu distinctæ substantiæ)
 tam contrarij inter se facultatibus reperiantur, nihil mirum aut à
 ratione alienum videri debet, si in hoc Thelyphono Aconito, siue
 Scorpio, aut herba Paridis, radix deleteria sit, & venenum præsen-
 tis fructus autem (de quo ne per somnium quidem mentio-
 nem facit Dioscorides, aut aliorum Veterum quisquam) illius ve-
 neno rum omnium saluberrimum antidotum. Hactenus Hugo So-
 lerius. Verum Fuchsi, de Aconito Paradalianche sententia Gesne-
 ro improbara est in Historia animalium de Lupo, vbi scribit: erra-
 re Leon. Fuchsi, qui herbam Paris appellatam vulgo ab Italis,
 ut Matthiolus scribit, Aconitum primum esse asserit, cum ea omni-
 no sit Solani generibus adnumeranda, tum aliàs, tum viribus, re-
 frigerandi enim causa foris imponitur tumoribus calidis, idq; vri-
 roli, ut experientia nos docuit: minime verò putrefaciendi aut e-
 roli, ut Aconita. Sed non est quod pluribus refutem, ne sim
 prolixior. necum quidem & Matthiolus & Tragus sentiunt: sed
 non inde mihi deceptus videtur, quod herbam Paris (quam aliqui
 non rectè Asterem putant) nonnulli vnam vulpinam, lu-
 pinam, aut caninam vocant, vnde & Germanicum nomen factum,
 aut dictum potius ab imperitis puto medicis, wolfsbeere (nostri
 vulgo vocant, crutzle) rut/id est, cruciatam, propter folia semper

CONRADI GESNERI

ferè quaterna, crucis instar disposita: alij sprossent frut / auge
 frut / Fuchsius etiam *Dolliwurtz* / de quo nomine aliud Solani
 nus in Boue in C. descriptum, nos appellamus. Sed vna Lupina
 pud Arabes Solanū est, teste Auerroē, vt Syluaticus scribitur. Alij
 uis aliqui, eodem tradente, staphisagriam interpretentur. Alij So-
 lanum non lupi sed vulpis vnam vocant. Gerunt autem vna
 omnia Solani genera. Cuculus vel vna lupina apud auctores
 simplicib. medicamentis ad Paternianum, cap. 83. ipsum Solanum
 simpliciter dictum est. Syluaticus non Cuculus sed Caulis
 git, & vnam lupinam exponit. Plinius certe Solanum, Cucu-
 lum vocat. Et alibi scribit, contra Fuchsi opinionem, qua
 tum frigidum venenum scribit, quia torporem inducat. Nam
 consequutio valeret, sequeretur, Quum omne frigidum mor-
 tem inferat, omnem mortem frigiditas comitatur, Ergo omne ven-
 num frigidum est. Et hac ratione etiam Lichnis erit frigida
 tra Galenum, quum scorpiones torpesciat. Mecum facit Turne-
 Angliæ medicus insignis, in suo herbario Anglico idiomate
 pro. An Fuchsi Aconitum, verum sit Aconitū, dubito. Nam
 hæc herba, quatuor perpetuo folia, Platanum referentia, ab
 omni asperitate, nec vnquam tria. Tum accepi à viris fide dig-
 pueros aliquot in locis, bacca nigra, quæ in huius herbe
 tate crescunt, absq; damno comedere, quod non facerent, si
 si ea Pardalianches esset, quam Anglice vocamus Libers hay
 id est, Aconitum seu venenum Liberdicum, id est, Leopardi.

ACONITI PARDALIANCHES TEMP ramentum & facultates.

Aconitum deleteria facultate præditum, quia nullo vnquam
 tempore neq; agrotis hominibus, neq; valentibus opem fer-
 Galen. in 6. de morbis vulgar. Putrefacientis & venenose facul-
 tatis est, ad putrefaciendum tamen quædam, extra corpus, herbe
 radix utilis est, Oribas. Lerhale medicamentum est, & *dis* *vt*
 vt & Elleborus, Pollux. Aconitum princeps venenorum
 temporaneorum antiquo tempore, Cardanus. Vim moriferam
 radice habet. Ad erodendum vtuntur ea medici: preparari
 potest, vt tollat biennio, anno, mensibus sex, tribus, duobus,
 (ratione etiam peritioribus occulta) miserius perire aunt,
 poro eo, vitam diutius protrahant, &c. Venenum etiam Nicom-
 risq; frigidum esse determinatur, qua in sententia etiam Nicom-
 Scholiastes est. At nos supra, satis multis in medium producit

hucq̄ afferendis, argumentis, euicimus, vti spero, non modò non frigidum esse, sed etiam vehementer calidum. Dioscorides de Aconiti veneno scribens, inquit, in lingua statim inter bibendum cum abstractione quadam dulcescere: quod dictum ego ad Aconita propriè dicta refero, non autem ad primum ab eo positum: hoc enim non propriè Aconitum vocatur, vt ex Theophrasto videre est. Idq̄ magnum feruorem, non dulcedinem præ se fert: sicuti & Toxicum: à cuius poru labra & linguam inflāumari ait. Videtur autem mihi Toxicum non aliud esse quàm Aconitum primum, multis ob causas, quas non licet referre. idq̄ ignorasse cum Dioscoridē in Græcia ad tingendas sagittas non erat, & Barbari tantum hoc maleficio vterentur, vt ipse Dioscorides scribit. Loqui autem Dioscoridem de Veneno ex herba, Toxicum nomine, apparet, quum iuxta herbarum venena, de ea agat. Etenim cum omne Toxicum, vtiq̄ leuiter vulnerarit, sanguini maleficio suum illicò transmutat, vbiunque attigit: foeminas quoque in tali, vt dictum est, maleficio (in coitu) occidere potest. Aconitum primum certè id per excellentiam fecerit, vnde aliquis forrè non malè pronunciat, inquit Gal.) idoneum vbi quid foris in corpore est exedendum, ad quos vltus radix eius sumenda est. Aconiti herbæ succo pilorum, sicuti prohiberi ferunt, Aërius, atqui hæc facultas non Aconiti, datur. Ad pilos pungentes in palpebris, trichiasin vocant, Antonij Masei, fel auicular, quæ Cinædus appellatur, & Aconiti diminutivum eius, mixtis vtere: hoc est, euulsis pilis locum illine, Galen. Comarij 4. 7. inter Asclepiadæ liquida medicamenta ocularia. plenius nominatur, de secundo genere Galenū intelli gere. Et rursum, & sanguis vespertilionis. ¶ Miscetur oculorum remedijs ferè septica quidem idem ferè sine dolore præstant, quod cum dolore caustica. Proinde ego sic verterè: miscetur oculorū remedijs, quæ sine dolore exedunt, quamuis Dioscorides non satis expresse res ipsa loquitur. Nā simpliciter ad dolorē tollendū Aconiti applicare, insaniā dixerim. Cicuta potius anodinis simpliciter misceretur, quàm Aconitū, oculorū præsertim apud Plin. & Diosc. Maiores oculorū quoq̄ medicamentis Aconitū misceri saluberrimè promulgauere, aperta professione, malū quidē nullū esse sine ali-

CONRADI GESNERI

quo bono, Plinius. Vt Leucomata & albuginem quamvis densa
ex oculo detergeas, turam & anturam herbas virentes nidiſſime
collectas contunde, & per linteum tenue, succum earum exprimere
eoꝝ oculos inunge, Marcell. ¶ In cibo potuꝝ cauendum mori
Galenus, propter deleteriam vim. Theophrastus inquit, pascit
neqꝫ pecus neque vllum animal. (videntur autem hæc verba adſcri-
bundum Aconitum ſpectare) Aconita, Tithymalli & Ranunculi
omnes cibus mixti, promiſcuè aues, feras, & piſces omnes occi-
dunt, Cardanus. Vnde Dioſcorides inquit, qui Aconitum bibere
runt, ſubinde, poiſſimum cum exurgere conantur, verigines adve-
ſunt, ſimulqꝫ crebri ſpiritus deſcendant. Aërius hæc eadem repetit, &
lia quoque ſymptomata his addit, ad hunc modum: Aconitum
ſtatim dum potatur, linguam edulcorat cum quadam attritu
deinde paulo poſt in lingua amareſcit, & conſtrictione mandibula-
rum concomitatur, & oris ſtomachi morſus & laterum dolor, pe-
ctoriſqꝫ gravitas ac præcordiorum: materia enim quæpiam
ca umbilicum innititur, & cum multis ſtatibus conſequentibus
ruptio contingit: gravatur item caput & tempora contremiſcunt
oculi verò turbatiores fiunt & ſubveniunt ac lachrymas profuſas
dunt. Quod ſi diutius perſeueret malum, etiam tremor ac conuulſio
ſio & tumor totius corporis ſequitur. Et quod Theophrastus de
quibusdam radicibus Scythiſis innominatis, quæ paulatim eduntur
conſumunt eos, qui ſumpſerint, tradit: idem de Aconito quoque
ſcribit lib. 9. cap. 16. cum inquit, confici ad officiendum modo quorundam
narrant, nec noſſe quenquam. Componi autem ita ſerunt, ut
certis occidere temporibus poſſit, videlicet biſmeſtri, trimēſtri, ſe-
meſtri, anno completo, nonnullum etiam biennio: peſſime illis
de vita diſcedere volunt, qui plurimum temporis reſiſtere poſſunt
ſint: paulatim enim tabeſcat corpus, & languore pereat thelyphoni
neceſſe eſt: facillimè eos, qui conſeſtim obeunt. Vtuntur de cauſis
no medici pro putrefactorio: ſed & alijs quibusdam de cauſis
potum nihil penitus officere poſſe ajunt, neqꝫ ex vino neqꝫ ex mulſo,
ſo, Theophrast. Et ruruſus, Nepæ vocatæ (ſcorpionis, thelyphoni) cauſa
dix, utilis ad ſcorpionis ictum, & ad alia quædam habetur. Et alibi,
bi, Proſicit pota contra ſcorpionum ictus. Aconitum quoque (inquit Plin.)
aduerſari experiendo, datum in vino calido. Ea eſt natura, cum eo
minem occidat, niſi inuenerit quod in homine perimar, cum eo
ſolo colluctatur, velut pari intus inuento. Sola hæc pugna eſt, cum
venenorum

venenā in visceribus reperit. Mirumq; , exitialia per se ambo cum
 sint, duo venena in homine commoriuntur, vt homo superfit, hæc
 Plinius. Videri autem potest, non de scorpion tantum veneno loqui,
 quod Aconitum id solum in homine repertum impugnet, sed quo-
 us etiam alio, vt Hermolaus etiam & Ruellius acceperunt: etsi a
 nemine alio Veterum id scriptum inueniam: ego quidem credere
 quā experiri malo: posset tamen aliquis periculum facere in ca-
 se, si modo nostrum Aconitum, quod secundi generis est, idem præ-
 stare potest, quod primū, de quo ipsi loquuntur. Cæterum id quo-
 que discutiendum hoc loco, cur, cum Veteres acerrimis venenis
 Aconitum ascribant, & Galenus intra corpus minimē vsurpan-
 quomodo præparatum dare quosdam aulos scribat, ad scorpio-
 num ictus, & alios effectus, quorum nomina non exprimit. Adde,
 quod hodie de Torā dicitur, & de Venatorio Gallorum veneno
 Celsus scribit, intra corpus sumprum nihil aut parum obesse. Com-
 parat hæc contrarietas potest, vel quia diuersa sunt Aconiti gene-
 ra, vel quia superficiei Aconiti etiam Theophrastus lethiteram
 que negauit, cum venenum omne in radice sit: vel potius, si exigua
 quantitas portio (vt Plinius in Limeo fieri scribit, & in alijs quo-
 rum venenis medici faciunt) cum maiore copia retundentium &
 frangentium eius noxam iungatur: vel quomodocunq; pro appa-
 ratum est ad effectus diuersos sequi. ¶ Aconitum accommo-
 datur ante crassi: hoc est, in ore, aut sede. Apud Aërium tamen le-
 giunt, ἢ ἡδὲ ἐν πύλῳ: hoc est, extra corpus vel in sede.
 Christophorus Orosius priorem lectionem probat. Ego tutius
 esse puro intra os non admittere, ne vel salina infecta, aut fortuito
 vel modicum eius deglutitum, periculi causa sit. Foret etiam pe-
 riculum, si forte vlcuscula aut venæ aliās apertæ & sanguinem fun-
 dentes in ore essent. Aeginetia etiam habet ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, & similiter
 Verus interpretes Latinus verut. Sed Staphisagria quoq; aphthas
 cum melle sanat, teste Dioscoride: quæ tamen propemodum simi-
 lem aconito vim habet: & Sandaracha apud eundem oris vlceri-
 bus commendatur, quam tamen lib. 6. inter venena cum calce &
 nigropigmento numerat. Quamobrem nihil assero, nisi tutius esse
 abstinere, cum minus periculosa ad eosdem affectus remedia abun-
 de reperiantur. Aconiti radix emplastri modo imposita, putrefa-
 cit (exedit) efficaciter hæmorrhoides & pudenda, Arnoldus citans
 Galenum: cum tamen apud Galenum non sic legatur. Fœminas

CONRADI GESNERI

occidit, tum in humano (vt supra ab initio huius de Aconitis tra-
stationis ex Plinio retuli) tum aliorum animalium genere, primi-
ralibus inditum. quamobrem thelyphonon appellatur, primum
scilicet Aconiti genus. Omnem quadrupedem necat, imposita ve-
rendis forminei sexus radice, folio quidem intra venenum esse ne-
Ruellius ex Theophrasto: quasi verò maius in folio venenum esse ne-
in radice sit, cum Theophrastus folio & fructui venenum hoc lo-
gari scribat: vnde motus fortassis Gaza, folij mentionem hoc lo-
co omisit, nisi librariorum ea sit culpa. Sic enim habet eius trans-
latio, Enecat omnes quadrupedes eodem die, si genitalibus vel
dícula imponatur. Græca lectio est, ἀνόνιον δὲ τὰν ὑπὸ τῶν
δοῖα τῶν ἡ ῥίζα, ἢ φθόρον, ἀνόνιον. Thelyphthorion inter abrotoni co-
gnomina, fortè non rectè posittum est: licet enim suspicari pro A-
conito abrotonum aliquem legisse, eiusq; nomenclaturis adcri-
plisse quæ Aconiti erant. Mel venenatum in Heraclea Ponti re-
periri Dioscorides scribit, vbi & Aconitum: isdemq; remedi-
maleficio eius occurri, quibus Aconito: vnde coniicimus, ex-
masse eum, apes in Ponto ex Aconito mellificare. Aëtius quidem
13. 59. manifestè scribit, mel apud Heracleam ex Aconito colligi
nisi me fallit interpres, vt frustra hic Manardus contradi-
cello (Venenatum sit etiam ex floribus Oleandri, Arnoldus.)

Quam puto de gelida collectum flore cicutæ.

Melle sub infami Corsica misit ap's, Ouidius. Plinius tamē
Agolethron vocat genus herbar, vnde mel istud colligatur, de
quo pluribus dixi in Boue capite tertio. Fieri sanè potest, vt ex
tribus istis herbis, vel pluribus etiam (venenis enim ea regio
tet) maleficcium illud melli infit. ¶ Aconito primo quæ fere per-
eant, authores scribunt: & quæ secundo privatim, ego viroque
mne animalium genus necari existimo, vt ex sequentibus patet.
Aconitiq; parum mixto cum cibo quo fera quæque delectantur, co-
piuntur Pardi, Leones, &c. Xenophon. Aconitum primum
Thelyphonum similes habet vires secundo: sed Pardales pecu-
riter occidere creditur, vt lupos secundum, Galenus. Thelypho-
num enecat boues, oues & iumenta, & ad summam omnes qua-
drupedes, genitalibus impositum, Theophrastus. Interim Pan-
theras, Sues, Lupos, bestiasq; omnes in carnibus obiectum, Dio-
scorides. Tangunt carnes Aconito, necantq; gustu earum Panthe-
ras, nisi hoc fieret, repleturas illos fitus: ob id quidam Pardalium
ches appellauere. At illas statim liberari morte, excrementorum
henat

hominis gustu, demonstratum, Plinius: idem superius ex Nicanderis retuli. Aconitum aliqui myoſtonon appellauere, quoniam procul & longinquo odore mures necat, Plinius: sed quod necer odore tantum, aliorum nemo scripsit. Nicander mures hoc veneno *καυὸν* hoc est, funditus & ad desolationem vsq; tolli tradit. Nostri quidem etiam Luparia, ex secundo Aconiti genere, vt mox dicam, mures tollunt. Thelyphonum admotum (*τελιφώνιον*, hoc est, scobe radicis deraſa supra eum) scorpionem occidere tradunt, & eum reuiuſcere poſſe, ſi elleboro candido linatur, (aſpergatur nam verbum *κατακαλεῖν* aſpergere est,) Theophrastus. Ferratadicem Aconiti (primi) ſcorpioni admotam, torpore eum tollere: & e diuerſo admoto veratro excitari, Dioscorides. Thelyphonum Theophrastus narrat, ſi ad ſcorpj dorſum admotum, mox perire. & ſi elleboro candido oblinas, integritati mureſcinis mox reſtitui, Gellius ex Aeliano. Torpeſcunt ſcorpiones Aconiti tactu, ſuſpentq; pallentes & vinci ſe conſiteantur: aut illis eleborum album, tactu reſolvente: ceditq; Aconitum & Myſia naſcente, omnes ſeras torpeſcere Democritus ſcribit, nec niſi hyemæ vrinx aſperſu recreari, Plinius. Ego hanc Therionarcan tandem Aconito primo crediderim: & pro *ἰατρὰ βοῶν* ſimpli-
ter, elleboro enim albo, ſcorpium vt recreetur, aſpergendum, ex Theophrasto iam recitauī. Therionarca (inquit iterum Plinius 25. 9.) alia quā magica (Democrito prodita, vt diceſtimus) & in noſtro orbe naſcitur, fruticoſa, folijs ſubuiridibus, flore roſeo: ſerpentes necat: cuiſcunque admota feræ & luxu torporem adfert. Hæc fortè Delphinium Dioscoridis fuerit cuius aliās non meminit Plinius) cum facultas florisque conueniant, (Eſt & inſula Therionarca, Plinio 5. 31.) nam fruticosa cum ſit, Aconitum primum eſſe non poteſt, cui coliculus dicitur occidit, Leones, Pardalianches venenum, ſicuti Pantheras, Sues, Lupos, & omnes in carnibus obiectum, Dioscorides: Sed apparet de Suis ſeris loqui. Feris enim tantum Aconitum & alicuique alijs animalibus lethale eſt Aconitum. Syanchus, *Σύανχος*, radix qua Sues à venatoribus capiuntur, Heſych, & Varin. Videtur autem non alia hæc radix quā Aconiti eſſe, cum & radix

CONRADI GESNERI

similiter vsurpetur, & strangulando, (vnde & Aconito Pardalianchi cognomen,) similiter, quod ex vocabuli compositione appareret, mortem inferat. Scribit enim de primo Aconiti genere Dioscorides, quod & alias feras & sues occidat, nimirum angendo & quasi strangulando, vnde & Pardalianches dictum.

TORAE VALDENSIVM ACONITI

primi Gesneriani facultates.

His Aconiti primi facultatibus ex antiquorum scriptis additis, Toræ nostræ quoque, quas habemus experientias, adiungimus, præter eas quas paulo ante de ea memorauimus. Scribit ad me quidam amicus his verbis: Valdensis quidam mihi affirmavit, Toram herbam quandam à suis vocari, ex cuius radice, aliquandu seruata loco humido & contrusa, succus exprimitur, quo sagittæ tinguntur. Quia verò promptum & præsens venenum habet illi insit, ex eo cognosces quod mihi narrauit. Quum (inquid) aliquando auunculus meus procul sagitta huiusmodi succo infecta leuiter vsus, eumque vastum attigisset, cepit vsus magno impetu per syluam ferri, & huc atque illuc discurrere, ita ut auunculum meum valde perterrefaceret. Itaque locum æditum consensum ad quem vsus non patebat via, hinc cum illum spectaret, videntem longis decursis spacijs concidentem & vitam exhalantem, quum nimirum venenum illud peruassisset cor, quod ira esse occiso iam vsus deprehendit. De Toxico idem scribit Græcus interpres Nicandri: quod nostri de Toræ, quomodo scilicet venenum misceatur sanguini. Idem scribitur in Synonimis, Toræ vale Toxicum. Potentissimum quoque eius plantæ venenum hinc constat, quod (sicut ex Antonio Prolomæo huius tractationis scitissimo cognoui) adolescens quidam herba illa diutius manibus tractata & gestata, propemodum exanimis conciderit: ex literis cuiusdam amici. Audio præterea quendam manu gestasse chiroscatum, & manum per chirothecam vlceraatam inuenisse: Aconiti folijs, (scribit quidam ad me) iam aridis radicem gustauit, non sine periculo. Nam quamprimum videbatur mihi os totum ardere, & ipsumque ardorem totum quasi corpus percurrere: & nisi scissum me priori nocte & mane butyro recenti ventriculum vallasse, & me actum putassem. Ego bulbulum Toræ Valdensium gustauit, & tero mense, postquam lecta erat, neque amplius vrentem, sed subulcem & modice acrem, inueni. Theophrastus auctor est, venena in altissimis montibus nasci, eoque valentiora esse, quod si nificiora

ego verò quando in Tora hoc non verum est, existimarim eò val-
 leuora esse, quòd sicciore Solo nascerentur. Valdenses, populus
 in montibus habitat Gallix, non procul Auenione, Italiam ver-
 sus, apud hos Toram herbam abundè nasci audio, cuius succum
 expressum in bubulis asseruant cornibus, ad sagittas tingendas
 veneno præstante, ipsi Toram & Toxicum vocant. Quomo-
 do verò præparent, nondum cognoscere potui. Facile autem con-
 iicio eos nihil venenari addere: ne genim opus est: & insuper ve-
 nationi noceret. Nunc cum noxijs aut septici nihil accedat, pars e-
 tiam proxima vulnere (ita puto) editur. Toxicum verò quibus Bar-
 bari contra hostes vtuntur, septica quædam sunt, qualia Aristote-
 les descripsit. Cæterum cum venenum eius citò exhalat: si succus
 pro Toxico seruari debeat, addendum coniicio aliquid,
 quòd & putrescere succum illum & exhalare prohibeat, vtumq;
 ferè præstiterit, aut fel, præsertim si aliquid glutinosum adda-
 tur. Est fortè non totus succus, sed crassior pars tantù quæ subsidit,
 ferè abiecta, seruatur. Hoc succo, ceu Toxico & homo & quod-
 aliud animal telo inde imbuto ictum, intra semihoram mori-
 tur. homini tamen præcipuè lethale hoc malum est. Vim eius ex-
 periri, acum eo succo inficiant, quo ranam pungant: quæ si illi-
 co moriatur, ita præsentaneum iudicant. Mortiferum negant, si
 deus recuset bibatur, et si ne id quidem sine noxa fiat. Præsentissi-
 mus verò esse coniunctum sanguini, quod per sagittas contingit,
 si remanens ictus, frigida mox abluatur, remedium pollicentur.
 Sanguis cui è vulnere defluxit etiam ad imum pedem, hoc vene-
 no contactus recurrit, & in vulnus iterum subit: tanta in eo san-
 guinis vitæ auditas rapida. Et hæc quidem accepi olim ab ho-
 mine fide digno, qui cū Valdensibus ipse versatus fuerat. Radicis
 ceræ & foliorum forma, & vis ipsa veneni, non aliud hanc To-
 ram quàm primum Dioscoridis Aconitum esse euincunt, quod &
 Thelyphonon vocatur, quod verendis fœminarum inditum mor-
 tu causa sit: nimirum quòd illic etiam vis eius & habitus sangui-
 nis longatur, siue per acerbula, siue per *αὐτὸ οὐκ* quædam. Audio e-
 tiam Sabaudix populum esse, qui vallem quandam Lucernensem
 incolat, homines asperos, quòd metuendi sint propter sagittas
 herbæ Toræ succo venenatas. Singulos domi vasculum huius suc-
 ci plenum seruare aiunt: & tali sagitta ictos, paulò post mori, vul-
 nere incurabili. Ab hac valle exiisse quidam aiunt Valdenses, qui
 ad huius herbæ vsu Torelupini nominentur. nam lupos aliasq;
 feras in venatione, similiter huiusmodi sagittis feriunt. Audiui

CONRADI GESNERI

etiam, si bene memini, solis in Gallia Valdensibus, privilegio quodam hoc Toxicum vti licere: forte quod & ad venationem indigere videantur, cum montes habitent: & tanquam viri boni circa hominum noxam id possessuri existimentur: Sic & de Aconito in Ponto scribit Theophrastus, ijs tantum qui prae parare nouerint, possidere concessum, ceteris interdictum capitis poena. De Toram veneno, rursus scribit ad me Casparus Collinus. Aconitum seu Toram cum Ludouico in montes profectus collegi, prius bene cognitam, de viribus periculum faciens: postquam enim degustare iussissem, simul & ego summis quasi labris attingissem (nam prius anno, ut sumpseram, periculum feceram) torpor in brachiis genibus, toto corpore, nescio quæ imbecillitas cum repente inuasisse, & quasi omnia eius membra labefactarentur, ut vix pedibus consistere possit, nedum vnicam effodere plantulam. Ego cum hoc vitare debuim, iubebam depromeret theriacæ & aliarum confectionum pauxillum, ut veneno à corde fugato, confortaretur, ac sumptu ceret, donec ad casam aliquam peruenire possemus. At sumptu citato infra quartam horæ partem iam leuamen sentiebat. Tunc & ego videbar quasi incipere labefactari, sed eodè remedio vix incolumis euasi. Sic mei scripti presens testimonium habebis. Quod ad splendorem alabastrum, in viridibus & modo euulsis, quasi maduerteretur, sed arbitror Dioscoridem non tam ad splendorem quam ad colorem, quem in recenter effolis videmus, Pario mactari non multum dissimilem, respexisse. Apud Indos radix quædam sanguinem diffundere & velut fugare potest: alia contra à se trahere. Has inuentas aiunt contra morsus serpentium venenorum, Theoph. 9. 15. Toram nimirum & Antitoram intelligunt.

Nunc & antipharmaca quædam quæ medeantur ipsi, qui Aconitum sumpserint addemus. Pantheræ quidem excrementis hominum sibi medentur, ut supra retuli. Homines mulso, ut Theophrastus docet, Ex vino aut mulso potum, nihil posse efficere putant. Idem Sed planè contrarium Eustathius ad Macrobi. 6. 7. asserit verbis: Si quis Aconitum nesciens hauserit, non nego haurienti meri plurimi solere curari. Infusum enim visceribus trahit ad calorem, & veneno frigido, quasi calidum iam repugnat. Si vero Aconitum ipsum cum vino tritum potui datum sit, haurienti multa curatio à morte defendit. Tunc enim vinum natura frigida admixtione sui, frigus auxit veneni (mihi certum est Aconiti venenū minime frigidum esse) nec in interioribus tam calefcit, quod non liberum, sed admixtum alijs, imò in aliud versum, descendit in viscera.

viscera. Hæc ille. Mihi rationes istæ non placent. Pulverem musco-
 num (id est, parvarum muscarum) napellum depascentium aduer-
 sus Napellum dare: vel pulverem coturnicis seu turdi, Ant. Gai-
 qui coturnices Aconitum ab Arabibus, aut eorum interpretibus;
 cicutam pasci scripserunt: cum sturnos (nō turdos)
 num calidum potum, (& mōx vomitionibus redditum) contra ci-
 cutam & Aconitum prodest, Aggregator ex Serapione secundum
 Dioscoridem. Ego apud Dioscoridem nullam Aconiti mentio-
 nem in aceto reperio. Lac bubali & asinae contra Aconitum bibi-
 lapid. virali, capreoli, Hali abbas contra cicutam propinat, ali-
 contra Aconitum. Allium debellat Aconitum, quod alio nomine
 Paraliarches vocatur, Plinius. Rutam aduersari Aconito, supe-
 rius ex Athenæo retinui. Galenus lib. 2. de Antidoris, Rutæ ma-
 Mororum aluminum ex lacte potū, aduersatur Aconito. Plin. Succus
 contra potum cicutæ eidem, in vinō potum, Idem. Coagulū hædi
 laci quoy abnosy, & dno vito p confundunt, & pro conio male vertunt
 Sic Celsus quoy. Ad idem valet theriaca, & lac. Gal. Abrotonum
 cum vino, Aëtius, cum melle bibendum præbet Nicander. Diosco-
 rides summam hæc habet remedia. Venenum vomitione abigi
 origano, ruta, egeri opus est. Vimur inter propinandū,
 hute, vel semperuiuo, vel absynthij decocto, cum vino absin-
 thet etiamnum opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum ca-
 storio pipere & ruta, æquis ponderibus ex vino. coagulū hædi,
 leporis aut linnuli, cum aceto: ferri quoque scoria, item vinum in
 quo aurum, ferrum, argentum de candens restinguatur, potum. li-
 pinguium iura, cum vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis
 gallinaceum tenerū & pinguisimum coquito, & decoquendo eli-
 cer. Multoties hic ad vomitū cogendus est, postquā quotidie sum-
 perit aquam, in qua semē Napi coctū fuerit, cum butyro vaccino-

CONRADI GESNERI

veteri. Postquam aut multiv vomuerit vicib. ex glandibus in vino coctis ʒ. iiii. cū pondere ʒ. s. electuarij muscati, cui sexta pars vini drachmæ de musco bono fuerit admixta, detur. De his verò quæ ad hoc multū valent, sunt butyrum vacciniū, & lapis bezoar citrinus, vel rubeus purus & probatus, & de viperis theriaca, & midriacatium. Oportet itaq; vt si vna ex istis quatuor medicinis habeatur citò succurratur, aliquid in potu de eo exhibendo. Quòd si istorum nulla habeatur, hoc quòd diximus multis fiat vicibus. Vna præterea antiquarum secta dixit, quòd radix Capparis, salter conit Napellum operatur, vt bezoar. ¶ Si ^{μυόχορον} dictum, ac similiter liquum corpus, venam in temporibus scinde: & apij syluestris sariui semen è vino infunde: aut rutam rufam, vino vetere affuso infunde. Incert.

De Toræ nominis æquiocatione, ex Philologia Aconiti. Quoniam autem hoc nomen æquiocatione non caret, nos non Napellum, qui & ipse quibusdam Tora dicitur, sed eam intelligimus, quæ primo loco depictam exhibuimus. Antora, inquit Synnaticus, dicitur quasi antitora: quòd aduersetur Toræ. Sunt autem duæ herbe, quæ simul nasci solent: folijs violarum, rotundioribus, & parū incis, floribus Cyclamini, nisi quòd in Tora bene visæ cæi sunt, in Antora subrubei: hæc sanat, illa occidit. Hactenus illis Quo in loco Toram cum Napello cōfundit, vt etiam Hermolantius quum etiam Napellus vulgò Tora dicatur, sic quæ de diuersis Toris audiuerat, confundit in vnam Toram. Foliorum descriptione, præter Toræ cōuenit: florum verò, duabus Napelli speciebus. Aliter andus de Simplicib. in Pedemontio, Limeum Plinij vocari solet, bit, herba Terra, (fortè Tora) è cuius radice succus exprimitur, qui Medicame illis appellatur. Taurion est inter Lychmidis cornuariæ nomenclaturas apud Dioscoridē. De Tora verò herba vulgò dicta apud Italos, quam Dioscorides Orobranchen vocat, aliàs dixi lib. de Animalib. Est & altera

Taura, de qua Her molaus
Barbarus.

CONRADI GESNE-

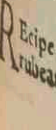
21

RI PHILOSOPHI ET MEDICI, DE
VTROQUE OXYMELITE
Elleborato, Libellus.

OXYMELITIS ELLEBORATI MAIORIS *descriptio.*

ECIPE rutæ, thymi capitati, dictamni Cretici, comæ hyssopi, pulegij, marrubij, cardui benedicti, Nardi Celticæ radicularum sine folijs, corticum sambuci interiorum, ana manipulum vnum. Calaminthæ (cata-
regiosillos duos. Seminum anisi, fœniculi, ocimi, vrticæ Romæ præparatæ, aristolochiæ triplicis, nêpe rotundæ veræ, longæ veræ, quæ violas olet (aut Zedoariæ) polypodij, corticum limonum, ana drachmas duas. Radicis angelicæ, althææ, ari, scillæ & nostræ quam Clematidisdem putant: turbit, iridis nostræ, costli vnam. Ellebori nigri è montibus collecti corticum: (ni-
gri præstantior: cuius flores lactei aut purpurei sunt, accersi po-
tunt ex Italia, Como aut Bergamo præcipuè: huius enim radices
quasdam) elulæ ana drachmas duas. Ellebori albi corticum de si-
bris radicis è montibus vel locis siccis & persicatis collecti drach-
mas quatuor (aliquando duas tantum vel tres posui) Agarici
drachmas duas, quas sub finem decoctionis iniicies. Omnia sicca
tritâ infunde in aceti acerrimi libris sex & quarta parte, vel quan-
tum sufficit, sapæ vncijs duabus, triduo in Sole vel ad fornacem, in
vase aut siglino vase obturato. Tum decoquantur in terreo, aut
lapideo tornato vase ad dimidium ferè cocta colabis modicè expri-
mento, adde seq mellis despumati cõmunis, aut rosacei potius, vel
cui cortices citri fuerint infusi, libram vnam (aliàs duas posui, aliàs
vnam mellis, & vnam sacchari) & ad consumptionē aceti decoques,
vnde syrupus. Sub finem aromatizetur cum caryophyllorum, cro-
ci, zinziberis, galangæ, macis, ana drachma vna, non in sacculo,
sed permisceantur. Seruetur in vase vitreo, aut fictili vitreato.

OXYMELITIS ELLEBORATI MINORIS *descriptio.*

ECIPE calaminthæ, thymi, pulegij, cardui benedicti, rosarum
Rubearum, mentæ crispæ ana pugillum vnum. Seminum ani-
Ff

CONRADI GESNERI

fi, feniculi, ocimi, vrticæ Romanæ vel nostræ, anethi, ana drachmam vnam. Radicum angelicæ, feniculi, althææ, scillæ, iridis nostræ, (aliquando addit & polypodij tantundem) turbit, ana vnciam semis, Ellebori albi, ē montibus vel locis siccis & per flatis collecti, versus Septentrionem potius quàm Austrum: esulæ præparatæ, ana drachmas duas. (Elleborum aliās duplicavi, & Esulæ potius sui drachmas duas semis) Asari radicum sesquidrachmam. Galani gæ, cinnamomi, calami aromatici ana drachmam vnam. Infundenda trita omnia in aceti fortissimi libris duabus & semis, triduo in Sole, vel loco calido, in vase vitreo aut figlino obturato. Deinde bulliant in terreo aut lapideo vase ad dimidium ferè. Demum ad siefacchari, mellis cōmunis (vel rosa cei) despumari, ana vncias quatuor, que, fiatq; syrupus: qui aromatizetur cum croci, cinnamomi, macis, zinziberis (addatur zinziber decocto potius) ana scrupulis duobus, suspendantur intus in sacculo.

DE VTRIUSQUE COMPOSITIONIS examine & iudicio.

Gesnerus vtcunque compositiones vtriusq; Oxymelitis, non solum certa ratione institutas, sed multiplici etiam vsu & longa experientia, in diuersis casibus comprobatas, intelligit, tamen nō satis fuit, nisi etiam eiusmodi eas esse, quales sibi videbatur, opinione & sententia doctissimorum virorum quam cōfirmarent. Itaq; vt multorum iudicia haberet, descriptiones huc atq; illuc examinandas atq; experiundas, amicis suis transmisit. Quæ vero singuli probarent vel improbarint, pleraq; ex iam editis Gesneri per epistolas responsionibus, pauca verò ex his, quæ in schedis annotata reliquit, hic subiiciendis, intelligi possunt.

Cum ab ellebori albi vsu nonnulli penitus abhorreant, cōcedo posse illum omitti, præferrim vbi morbi ratio id quoq; suaserit: cuius verò loco, ponatur ellebori nigri pondus fescuplum, hoc est, drachmæ sex. Myrepsus alioquin, vt puto, elleborū nigrū tantūm ponit.

Acerum multi non benè ferunt, præcipuè vbi morbi interni, æterna coniuncta habent vlcera, aut alioquin partes neruose alteratæ fuerint: id vt corrigamus, loco aceti in compositione, vinum generosum assumi potest. Sed & suauius erit, si autumnio paratum cum musto: quanquam minus sic, magis verò cum aceto placeat. Aliquando cum vino Cretico præparatum habebam, sed & sic vti gratius erat: cum musto verò amabilius.

Rondellerio maius minore magis probatur. In minore multo modo

modo approbat rosas: quia cum purgantibus astrigentia non placet, vi neque scammonæ præparatio, quæ cum cydonijs malis fit. Efficiunt enim astrigentia, vt purgans medicamentum diutius in corpore hæreat, & sic plurimum noceat, cum præster, id quam primum excerni.

In morbis præterea cerebri, oxymel non commendat, quia acetum nervis est inimicum.

Rursus purgantia cum oxymelite minimè miscenda censet, ac prout etiam Iuliani illud oxymel reijcit: ne dum medicamentum purgat & abstergit, acetum suam qualitatem nervosis partibus tortius imprimat.

Præterea neq; laudat tam vehementia attenuantia cum purgantibus mixta: nam *ἡ νόσος φαρμάκων καὶ κινήσει μὴ ὀμῶς*.

Idcirco neq; hoc laudari potest, quod natura ab huiusmodi medicamentis varijs moribus, iisdemq; contrarijs, mirum in modum moratur, atq; etiam dum mouet & per cutem, & per superiora inferius.

Hic D. Rondelletij rationibus, respondet in epistola quadam aliohannem Bauhinum medicum his verbis.

Quod oxymeli meum attinet, non dubito quædam in eo melior fieri posse: atq; eam ob causam viros eruditos consulo. Sed quæ leuius nunc est, profecto mirabile est. Pleuriticis aliquot etiam penetrante sine venæ sectione, propter debilitatē, dedi, quæ paulò post coalescerant. Et aliquoties expertus sum, vbi sanguinis missio ne opus esset, ipsius penetrante sanguinem pelli, per vterū, hæmorrhoides, nares, nullo periculo: ea copia interdum, qua vix maiorem secta vena eduxissemus: vt minus iam mirer Dioscoridem de Crocodilo (cui vis acris & penetrans est) tradere, sanguinem ab eo per nares exigi. Do autem non tam purgandi gratia, quam purgandi, & aperiendi, & incidendi viscosos humores, attenuandi, quo ait rosas aliq; astrigentia non debere misceri. Id quæ ante purgationes ferè: vt D. Rondelletij purgantibus, hic non debeat mihi obijci, cum purgandi gratia ratione eo vtar. Possent autem huic D. Rondelletij sententiæ, diuones quasdam veterum: tum ipsam naturam, quæ purgantibus purgantibus simplicibus medicamentis, astringentem aliquam addidit, rosas, rhabbaro, aloæ, mirobalanis. Et quod non eadem purgandi ratio omnibus conueniat: sed pro circumstantijs diuersis, alios nulla astringente, alios cum illa purgandos videri.

CONRADI GESNERI

Astringentia quidem addita purgantibus, facere, vrea corporibus diutius hæreant, noceantq; vt verum esse concedam, de liquidis tamen quæ bibuntur, & ijs quæ non in substantia sumuntur non æquè erit verum atq; ijs, quæ in substantia sumi solent. Et in vehementioribus noxijsq; timendum hoc fuerit (si sententia hoc quibus addendum potius aliquod astringens fuerit) simpliciter vera est) vt diutius manendo, vim suam magis exerant. Quod si contumaciores sunt morbi, & vires sufficiunt, in vehementioribus etiam pharmacis, modo ritè sint præparata vel composita, vt loquuntur, idem facere quid prohibet? Sed hac in præsentia omitto.

Iam quod ad morbos cerebri, in quibus simpliciter acutè damnat D. Rondelletius, non planè consentio: nam si humores multi, crassi & tenaces caput obsideant, nec alijs remedijs succedant, tempestiuum & moderatum vel scillitici vel nostri oxymelitici vsus, prodesse affirmo, non solum auctoritatibus veterum, (quas nunc prætereo) ac rationibus, sed crebris etiam nostris experimentis, in capitis doloribus, vertigine, comitialibus, &c.

Non probat etiam tam multa attenuantia. oportere enim non attenuatio, & viscosorum incisio *παραρρηξίς* quædam est: non propriè sed quæ qualisue ad eductionem sufficiat.

Nec metuendum est, quod postremo addit, ne multum vixatur natura tot motibus contrarijs. nam cum parçè datur, nec sapienter non excitantur vlli motus violenti. non enim ad omnes plurimum meatus, materia semper protruditur, sed in alijs atque alijs corporibus ad alios, quo nimirum natura magis vergit. Itaque hæc ratio sus exercendi nos causa cum D. Rondelletio conferre te velim. Scis me parçè exhibere: nempe plerunq; drachmas duas, & ferè bis aut ter tantum: tum quia illico vis eius auxiliariis sentitur, tum ne quid lædam dosi maiori (nisi vis maior urgeat, vt cum ciendus est vomitus, &c.) aut frequentiori. Misceo autem cum melle, rupos, liquores, sapam, aliàs aliud. Superiori autumno cum miscebo parauit, loco aceti, de quo guttas aliquot, etiam pueris trimis aut quadrimis non semel feliciter dedi. Hæc festinanter & tumultuarie scripta boni consule.

Ex epistola medici cuiusdam celeberrimi ad Gesnerum: *τοῦτον* (inquit) singulari consilio adiecasti radicem althææ: sed vnicuique miscebo parum est, &c. Respondit Gesnerus: Ideo radicis angelicæ, feniculi, althææ ana vnciam semis accepi. Proque elieboris

albotortices ellebori nigri. Eius drachmę sex purgant absque vlla molestia, & robustos.

Rursus eiusdem. Miror te in minore tua compositione, omittes elleborum nigrum, hyssopum atq; matrubium: vt delicatiori tui, respondit, inseruirem.

DE VSV ET VIRIBVS vtriusq; Oxymelitis.

MAior rarior vtor, & in maioribus causis tantum. vtrunq; sanè mirifice abstergit, incidit, aperit. Humores omnes, ommia excrementa è corpore protrudit. omnes meatus intus foris rursus, sicut longiore in balneo mora fieri solet. Exanthemata aut pustulas aliquibus, aliòsue tumores excitat, qui alioquin circa pectus vsum eius perutilem futurum non dubitārim. Vlcera haeserunt. Præcipua eius vis in epilepsia, asthma, & omnibus morbis à materia frigida, crassa, tenace, ex phlegmate aut melancholia dependentibus: in capite, ventriculo, thorace, iecore, re, renibus, liene, utero, articulis. Arthriticis profuturum crediderunt. Item quàm Iuliani oxymel: itemq; ischiadicis. Menses tur: & potius dentur pilulæ conuenientes, vt de hiera simpl. cum agarico & radicibus asari. Vrinam & calculos prouocat, præsertim cum syrupo congruente, vt de floribus Persicorum. Sanguinis concretum vbiuis dissipat, etiam in thorace, instante suffocationis periculo, per se vel cum modico rhabarbaro. Epilepsiam non confirmaram curat. Lumbricos pellit. Pueris etiam dari potest cum pauca sapia, aut rob cerasorum, aut vtriusq; mixtis. Sitim allevat & orthopnoeam curat, aut mitigat plerunq; illico, potum: sine aliò, aut cum syrupo conueniente, vt sunt de hyssopo, de liquoritia, de calamintha. In dyspnœa & orthopnoea, exhibeo, cum decocto meo de scenogræco loro, &c. semel aut bis in die: ipsum vno decocto per se sæpius hauriri iubeo paruis potunculis tepidis. Alium aliquibus mouet, maius præsertim: minus verò si maiori copia detur, nempe quatuor, quinque vel sex drachmarum

CONRADI GESNERI

pondere, & per tres quatuorue dies cōtinuetur, secundo aut tertio
satis copiose mouet aliquos. Sanguinē pellit, quibus abundat, per
quosuis meatus: vt nares, vel hæmorrhoides, vel vterum. & hæc
ratione natura, quod redundat, euacuante, à venæ sectione abstinere
possumus in debilioribus præsertim & puerperis, cum pleu-
ritide, aut alio morbo venæ sectionem requirente laborant. Ego
nuper pleuriticum senem plus quàm septuagenarium, venâ non
secta, oxymelite minore nostro cum looch sano, quo sapius vte-
batur, pauxillum semper lambendo, & superbibendo modicum de
coctionis nostræ de fœnogræco, &c. Dei gratia restitui. & similiter
anum quandam dyspnœa periclitantem, & à pharmacis ab-
horrentem, minimum oxymelitis per intervalla cum cochleari vi-
ni Cretici dando.

Pleuritici id lambant cum bacillo è glycyrrhiza, admixto
looch sano, vel syrupis de liquiritia, hyssopo, violis, & zupapium
bibant ex aqua saccharata, cum paucis syrupo de glycyrrhiza, da-

Si vomitum ciere libeat, vt vbi veneni suspitio est, vel aliàs, da-
ri potest vncia cum dimidio oxymelitis scillitici, & aqua repeti-
fontana, aut destillata aliqua: aut potius decocto agarici, cum co-
riticibus & semine raphani, seminis anethi, radicibus asari, malua-
ficibus. Mouetur autem vomitus tertia ferè hora postquam sum-
ptum est, alijs prius aut tardius, nonnullis & aluum simul mouet.
Sic & arthriticis & ischiadicis prodest. Si vomendi gratia copio-
sius sumptum, vt dictum est, insolita quædam symptomata indu-
xerit, vt ardorem aliquem, aut inflationem circa guttur, verige-
nem, &c. timendum non est. Sed æger in lecto collocandus, & vo-
mitus modis omnibus promouendus est, vt decocto ficum tepen-
do, &c. aliquoties repetito, penna inserta. A vomitu quiescendum
paulatim enim, somno præsertim superueniente, omnia remittunt.

Frigidioribus & hyeme, datur vtiliter cum aqua ardente & sic
cum modicè tosta incisaq; id totum accendi debet, & mox extingui
ac sumi, vel cum vino aromatite, vel aqua de radicibus gentiane
destillata, aliâue.

Ad menses ciendos aqua cinnamomi vtiliter ei miscetur. Ali-
ter quædam, cum menses iam diu non profluere, et remedia va-
ria tentasset frustra, huius vsu ad fluxum naturalem redierunt.

Incidendi aperiendiq; causa, dare soleo ante purgationes, ita vt
drachma vna ad minimum, vel duæ lambantur per se, mane, per
tres ferè dies: vel cum exigua sapa, amaritudinem eius regendi
gratia, aut rob cerasorum dulcium: & aqua hyssopi aliâue biban-
tur: vel cum aliquo decocto.

Iniecoris vel lienis obstructionibus, fiat decoctum ex chamædry, chamæpity, carduo benedicto, cum radicibus asari, patico cinamomo. Huius decocti vncijs duabus, misce oxymelitis drachmas duas: & syrupi de cichoreo cum rhabarbaro sesquinciā: & repetatur aliquoties, cachecticis, ictericis, & febrientibus plerisque vtilissimo remedio. In aperiendis quidem obstructionibus, & in elidendis crassis humoribus, mirificè Medicus quidam cōmmentatur sub nomine syrupi amari.

Phlegmaticis & melancholicis plussculum & sæpius dari poterit, oxyme præsertim. Nec potest tam parum eis dari, quin aliqua eius efficacia in corpore percipiatur. Drachma semis vel drachma uno sumpta, exhilarat sumentem plerumque, præsertim cum pauculo vino generoso, vt Cretico alione. Frigidioribus vna aut altera guttaque vitæ addatur, alijs ficus assa, aut aliud gratum. Plerumque drachmas duas cum aliquo syrupo suauis do, & per duos aut tres dies continuè: si verò sæpius & copiosius sumatur, fastidium mouet. Sæpe lambi tantum tubeor. Sæpe liquores stillantios addo, vt potus fiat: aliquando cum aqua cinnamomi, præsertim si obstructione; (de qua iam dictum est,) chamædryos, chamæpityos, &c. vel in tali forma.

Recipe alicuius decocti vncias duas, oxymelitis nostri 3. duas, syrupi de cichor. cum rhabarb. vnciam vnā semis, misce, fiat potus. Repetatur. Pueris verò hoc modo dari poterit.

Cochli ana ligulam vnā, misce.

Dari potest mane et vesperi, tribus aut quatuor ante cibum hōtis nuper enim crapulosus quidam & cibum fastidiens, cum drachma quinque sumpsisset mane, cum decoctione communi solutina: ac rursus horis quatuor ante cœnam, supra infraque purgatus est, & appetitus rediit.

Tempore pestis ad præseruationem sumi potest bis aut ter in septimana. Putredini enim mirificè resistit, partim euacuando per varias vias paulatim, partim aperiendo meatus omnes, partim etiam consumendo. Erit autem exhibendum cum syrupo de betonica, vel de acetositate citri.

An vero etiam in curatione pestis locum habeat, nondum opinor constitui, non quòd rationes, sed quòd experimenta desint. Vixit nuper peste laboranti, die quarto vel quinto cum darem (cum à principio non consuluerat me) punctura lateris & alia

CONRADI GESNERI

multa symptomata remiserunt statim, & conualuit Dei gratia
Aulim sanè à principio etiam dare, mixto aliquo leui soluentis
pharmaco, hunc in modum.

Recipe oxymelitis nostri minor. 3. ij. vel iij. Syrupi de rosis fo-
lutiui, decocti communis cum folijs fenug, &c. ana vncias duas, me-
sce, fiat potus. Si tamen vomitum timerem, cum prius leniter po-
uocarem. Quod si alium molliri nihil opus videretur, præberem
nihilominus oxymelitis nostri drachmas duas, cum duplo Syrupi
de limonibus aut citreis. idq; repeterem tertia aut quarta semper
hora, per vnam atque alteram diem: interdum drachmam vnam
solum aut semis, pro diuersis indicationibus, oxymelitis danda.
Nam et venenatos, aliosq; malos humores mirè à centro ad superi-
ficiem pellit, qua ratione venenum pestilens etiam ad apostemam
protrudi posse verisimile est: quod in hac curatione primarium fue-
rit. Ventrem non subducit, aut perparum, nisi maiore copia deu-
Sitim interim & alia symptomata mitigabit. Mulieribus etiam
& virginibus menses mouendo prodesse poterit, vt vena sectio
minus sit opus.

Ad eadem omnia minori vtor, tutius, & diutius continuando lo-
gger bene ferat, ad sex vel septem dies. tunc enim intermitto alie-
quod tempus potest, & si opus sit, repeti. Minori certe frequen-
tissime vtor, & magno cum successu in varijs ægrotis: vt in pueris
puerpera, asthmatica simul & epileptica, cum hydropis intor-
quia purgatio non processerat. Durat multis annis. Similem com-
positionem Gallus quidam medicus ante multos annos domi me-
in meam gratiam parauit: qua cum feliciter vsus essem in epilep-
psia, alijsq; morbis: illius & Iuliani oxymelitis imitatione, me-
lebori desim augeat. Elleborus quidem vtreq; curandum vt sic bo-
nus, siccus, solidus, albus, si frangatur interius. Loco alto collige-
velim, non humili, nec humido nimis: vt in nostris alpinis vici-
Septentrionem.

VARIORVM MORBORVM HISTORIÆ & curationes.

Mulier cephalæa & vertigine laborans, sequentibus remedijs
est restituta. Recipe oxymelitis nostri minoris vnciam se-
mis, syr. de storachade, de hyssopo ana drachmas tres. Aquarum
cinnamomi drachmas duas, aquæ calidæ nostræ vnciam vnam
misce.

DE OXYMEL. ELLEBOB. LIB. 25

misce, utatur quatuor dosibus. Deinde. ℞. pilul. de agarico, ʒ. i. fiant pil. x. sumat tres in lecti introitu, reliquas mane. Alius bis tantum mora est, sed remiserunt tamen accidentia. Sed præterea etiam vsa est confectio de carabe cum aqua cinnamomi.

Delirus quidam, cum oxymelite minore & alijs quibusdam, digestionis causa aliquoties esset vsus: sequenti postea egregie est & copiose euacuatus. Recipe decocti communis cum senæ ʒ. ij. & semis, syrupi de ros. Persicis ʒj. oxymelitis nostri maioris vnciam semis, misce, fiat porio.

Hemiplectico Archigrammatæo nostro, cum præ plenitudine humorum in faucibus sonum ederet, ac nihil reiiceret, dedi cum syrupi de liquoritia oxymel meum, & reiecit, & melius habuit.

Epileptici obnoxius, quandiu vsus est altero aut tercio die morbo non habuit: cum desijt, malum repetijt: sic & alius quidam puer epilepticus. Cuidam alteri epileptico dederam cum aqua calida nota & aqua cinnamomi: sed inde alius ei sistebatur. Vnde dubitatio hec oritur, ad modum exhibendi pertitens: utrum aquæ decocti cinnamomi aluum sistant, an verò semper scilliticum eo nomine admiscendum sit in primis epilepticis. Vel cum decocto fenogræci, ut minus sistat acetum: vel cum syrupis ros. solut. de violis, aut Persicorum floribus. Epileptica virgo, antequam 19. curata à me est Dei gratia. Hæc, malum accedens, præbuerit: nec cadebat: à matrice sursum ferebatur, licet menses habuisset infirmior est capite: & latus alterum ferè totum resoluitur. Vris na phlegmatica, albicans: corpus vegetum, carnosum. ℞. gentianæ ʒ. vj. astrantiæ electæ ʒ. iij. misce, fiat pulvis crassiusculus, in tempore nullum sensit paroxysmum. Iussi pergere: & mane tantum sumere parum. per diem verò decoctum hyssopi bibere. Itemq; oxymelitis nostri ʒ. vj. scillitici ʒ. iij. mellis ʒ. x. pro tribus vicibus. His liberata est à morbo D. G.

Puarim & in dentium dolore profuturum, per se calidum ore reuocatum (vel piretri & staphis agriæ puluere addito) præsertim magis.

Viginti annorum nobilis virgo, quotidiana febris laborabat cum orthopnea (præcesserant aut tonsillæ, vnde materia crassa, itemq; per in ventriculum ab eis, delapsa erant: non poterat enim omnia excrare) per tres noctes grauissima: dedi oxymeli meum, euidenter profuit. Urina erat phlegmatica & crassa, hypostasi quoq; crassa.

CONRADI GESNERI

fulcula, alba, subsidente. Sumpro autem oxymelite bis vel ter, fac
guinem per nares satis copiosum reddidit, ac melius habuit.

Orthopnoicus annorum septuaginta, bis ita conualuit. De g
tia, vt aliquot mensibus postea malum non redierit. Recipe ox
melitis nostri minoris drachmas sex, maioris, scillitici ana drach
mas duas, sapæ drachmam vnam semis, aquarum calidæ maiore
nostræ, hyssopi, pulegij ana vnciam vnam, fiat potus, vtatur per
triduum mane. Quarto die. Recipe pil. de agarico drachmam vnam,
nam, cochiarum scrupulum vnum, sine quibus drachmam semis
euphorbij grana quinq, fiant pilulæ nouem, cum melle ros. q
aspergantur liquiritia: quarum tres sumat in lecti introitu, reli
quas mane.

Cuidam seni dyspnœa laboranti, cum crassissimum phlegma
expueret, nihil dormiret, exhibui oxymelitis scillitici drachmas
duas, nostri minoris, drach. duas semis, aquæ hyssopi drachmas
quinque, misce: sexies hoc vsus est, & profuit: nisi quod caput
dem tentaret. Idem profuit & anheloso cum catarrho & suspici
ne calculi.

Argentinx restituta est oxymelite meo mulier quædam, quæ
ob pituitæ in thorace contentæ copiam, penè suffocabatur.

Mulieri difficulter excreanti cum ventre duro & infanso, sequen
tia excreationem plurimum promouerunt, ventremq, emolliue
runt. Recipe oxymelitis nostri minoris vnciam vnam semis, hyssopi
rupi de liquiritia vncias tres, aquarum hyssopi, pulegij, ana vncias
quatuor, sapæ vnciam vnam, vtatur hoc septem vel octo die
bus mane & tepidè: post vnam quantq, dosim, tabellam vnam de
iris simpl. Post purgetur. Recipe pil. aggregat. de agarico ana
scrupulos duos, euphorbij, salis gemmei, diagridij ana grana
nem, fiant pilulæ viginti & vna, vtatur triduo.

Cuidam tussienti & repleto viscosis humoribus, exhibui in
quenti forma, & plurimum adiutus est. Recipe oxymelitis nostri
minoris drachmas tres, aquæ absinthij drachmas sex, sapæ drach
mas quinq, misce, fiat potus, capiat duobus diebus mane, me
tatem pro vice. Deinde. Recipe decocti communis cum sene
cias tres, adde agarici, turbit, rhabarbari ana drachmam semis
funde per noctem, exprime & cola, & adde syrupi de ros. Por
cis vnciam vnam semis, fiat potus.

Quidam temperamento frigidior, laborans obstructione
hepatis, cum tussi sicca & tumore seu inflatione pedum: vrina
nui & albicante, melius habuit vsu huius syrupi. Recipe oxym

tinis nostri minoris 3. v. syruporum de calamento, de hyssopo ana 3. j. f. aquarum pulegij, hyssopi, saluix ana 3. j. f. misce, fiat potus, pro tribus dosibus. Vltus est etiā vino inulato cum nasturtij semine. Hydropicis & cachecticis illico profuit, asthmate simul & sitientibus.

Mulier quædam octodecim annorum arthritide laborauit, quæ circa Ianuarium mensem aliquoties reperebat, vnā cum mensium dolore colore pallido erat, & dorsi dolorem & lateris sinistri semeliat, & post phlebotomiam semper deterius habuit. Ordina-
u. Recipe oxymelitis nostri maioris drach. ij. minoris drach. iij. Syrupi de arthemisia vncias tres, aquarum calidæ maioris nostræ vncias tres, minoris vnciam vnā semis, aquæ cinnamomi drach. iij. misce, fiat potus, capiat quatuor dosibus mane calidè. Tenuiterum. Recipe pil. alephangin. drach. vnā, pil. de hiera simpl. drach. semis, misce, fiant pilulæ quatuordecim cum oxyme-
litis scilicet, aspergantur liquiritiæ puluere. Utatur duobus die-
bus continuis mane cum pauco melle. Item. Recipe inulæ drach. quinque, saluix, sabinæ ana manipulum vnum, bulliant cum pau-
co melle in aqua, bibat mane: ad sudorem mouendum. Profuit, & salorem egregiè mouit.

Molles quædam virgo, diuturna febris febricitans, post sequen-
tem vsum, mox conualuit. Recipe oxymelitis nostri minoris 3. f. syr. de cichor. cum rhab. de eupatorio, ana 3. vnā, aquarum
femeni, melissæ, absinthij, ana drach. decem, misce. Recipe succi
gratiolæ scrupulos duos semis, fiant pilulæ tres cum radicibus a-
sari tritis & cinnamomo ana quantum sufficit, asperge liquir: uta-
tur ter alternis diebus.

Pro quartanaria muliere cum colica. Recipe oxymelitis no-
stri minoris drachmas sex, syr. de eupatorio vncias tres, aquarum
hyssopi, pulegij, cichorij ana 3. vnā, aquæ cinnamomi 3. duas,
misce, fiat potus. Ab hoc potu, reliquit illam febris. Deinde verò
cum colica superueniret, vsa est clystere ex decocto malux, bis-
malux, surfuris, &c. cum oleis de lilij, violis, chamomelino: &
damploen. & confectione hamech. Post hæc. Recipe aquarū men-
te crispæ, lactucæ, ana 3. j. olei vitrioli guttas quinq; fiat potus.
Recipe philonij Romani scrupulum vnum, theriacis nouæ scrupu-
los duos, aquarum fœniculi, borraginis ana vnciam vnā, lactu-
cæ vnciam semis, misce, fiat potus. Sanata est lūs statim.

Ad vomitum mouendum, pro ijs præsertim, qui difficilius vo-
mitum, vel in suspitione veneni, consideratio nostra.

CONRADI GESNERI

Primum, bibantur vnciæ tres olei oliuarum, vel butyrum crassum edatur.

Secundo, vnciæ quinque decocti hordei diu discocti cum ficulibus & per linteum rarum expressi.

Tertio, oxymelitis simplicis vncias duas semis, vel scillitici vnciam vnā, cum decocto agarici, asari & corticū raphani, vel raphanorum acriorum.

Quarto, raporum acrium, vel raphanorum cortices, cum fure decoquantur, pauco melle, sinapi, cepis & aceto adiecto, vncias quinque.

Quinto, astrantiæ, vel asari, vel spicæ celticæ radicis puluis iure pingui drachmam vnam & semis.

An pro fortioribus, oxymelitis elleborati nostri vnciam vnam & semis primum dabo? Et deinceps reliqua: singula verò intra quadrantem horæ, ita vt intra horam vnam & semis omnia sumantur. Semper inambulando, vel primum stando, aut leuiter saltitando mouendo corpus, tandem verò citarius.

Nota: An vomitorium postremo sumptum, innarans alius, & attingens os ventriculi, citius nauseam mouebit, quam solum, primum cum, & in fundo ventriculi?

Hæc omnia nos multifariam experiendo obseruauimus: vocem equidem frequentissimè, & magno cum successu iam annis decem ferè: nec vnquam dedisse penituit. Dederam aliquando tunc meo vxori: quæ cum vomitum prohibere voluisset, in periculum incidit, non quidem per se, sed ex accidente: iuuandus enim & per mouendus is est, si superueniat, non cohibendus. Raro tamen peruenit, nec nisi drachmæ sex aut amplius sumantur. Periculum est & aliud, qui paulò post pharmacum, multum cibi ingessit, & cum alijs oua butyro frixa. Alius præterea interdum videtur quibus dedi, & do quotidie. Quamuis autem interdum videatur non nihil obesse ori ventriculi: mox tamen remittit, cibo præteritum sumpto, & magis cum is dulcis calidus est, vi cerasia cocta cum saccharo vel passulis. Mulier etiam quæ vlcus varicosum in tibia habebat, non bene ferebat hoc oxymeli, quo ad vlcus, alioquin plurimum ei proderat: nam vlcus irritari dicebat, medicum illico penetrante, ita vt sanguis etiam ex vlcere prodiret. Plura de hoc experiundo, medici industrii paulatim cognoscunt: & vniuersæ compositioni quæ voluerint, addent, adiment, tum rebus temporibus, pro diuersitate morborum et indicationum variari. Verum si gratia, ad calculum si quis vti voluerit, compositioni, inulna cyperum

cyperum, lauri baccas, saxifragas & vitrum vstum addere poterit: aut compositioni nostræ qualis est, vti, rebus illis, quas diximus, adiectis vsus tempore, siue tritis, siue stillatio earum liquore aut decoctione. nam & per se iuuat oxymeli vtrunq; nostrum, hunc & alios innumeros affectus, & medicamentis alijs additum citius longiusq; ea penetrare facit. Quo pacto verò parari debeat ac possit, vt calculos infringat, ex subiecto descriptionis modo consici poterit.

OXYMELITIS ELLEBORATI NOSTRI,

cum ad frangendum calculum exhibendum fuerit,

descriptio & vsus.

Ex præmissa minoris descriptione sequentia subtrahenda erunt: Carduus benedictus, rosæ rub. menta crispa, turbit, esula præparata, & cinnamomum. Horum loco substituenda sunt quæ sequuntur: Baccæ lauri & iuniperi, saxifragia alba & hircina, inuicem cyperus, flores sambuci, vitrum vstum, &c. Ex his & alijs componi potest oxymeli elleboratum minus ad frangendū calculum, ad hunc ferè modum:

Recipe calamenti montani, vel cattariæ herbæ, thymi Cretici vel maioris capitati, dictamni Cretici vel pulegij, adiantiana puluerum vnum. Baccarum lauri & iuniperi ana drach. ij. Florum artemisise, fœniculi, betonicæ, tunici vrbani, anthos, arthemisise, chamælepis, interioris partis, id est, luteæ, meliloti, sambuci, ana pugil vnum. Sem. anisi, fœniculi, anethi, ocimi, vrticæ Romanæ seu dulcis, ana drach. vnam. Corticum citri, myrrhæ ana ʒ. ij. Radicum: asiberis, angelicæ, petroselini, nardi Celticæ radicularū luteæ, cyperi ana ʒ. iij. Ellebori albi in altis montibus collecti & locis perflatis ad Septentrionem, esulæ aceto præparatæ ana ʒ. ij. Radicum asari ʒ. vnam & semis. Granorū haliacacabi ʒ. ʒ. Galani calami aromatici ana ʒ. vnam. Infunde in aceti fortissimi liquore ad solem vel loco calido ad dies quinq;. Decoque in terreo vase aut lapideo ad dimidium, tum cola modicè exprimendo, & adtenua cum croco & macis.

Huius sumantur ʒ. ij. pro dosi, cui addatur nonnihil syrupi de floribus persicorum; præsertim si aluus durior sit, vel de violis, vel

CONRADI GESNERI

de liquiritia, vel de radicibus, aliquando & saepe parū: mane lingitur tepidum, bis aut ter in septimana.

Ad hunc modum institui potest compositio huius oxymeli contra calculum, quæ tamen pro cōsilio & arbitrio medici præstitis immutari aut variari poterit. Nec est, quod quisquā ab elleboro albo abhorreat, cum tam modicè & in parua dosi sumatur. Alio ego tali modo quotidie & felicissimè in meis ægrotis vtor. Aliquando addi possunt tres aut quatuor guttæ olei vitrioli. Aliquando etiam destillari simul omnia poterunt, adiecta granorum iuniperi & de nucleis persicorum ana ʒ. s. concisorum minutum, idque in cineribus.

Aliquando etiam addi poterit vitrum vstrum, mandibula Lucæ vsta, testæ cochlearum vstræ, & sem. fœniculi vstrum. De vitro vstro consulenda est Ioannis Langij epistola 58. lib. epist. 2. ex Avicenna zoare. Vitrum album densiusculum illinit alchitran, id est, cætera (pro qua oleum de iunipero capi potest) & candefacit, rum eximie etum in aqua, rursum illinit: idque septies repetitur, & facit alchibolus cuius ʒ. j. datur in vino albo mane: calculos vesicæ conterit Galieno & Auicennæ. Ergo ad calculum vesicæ poneretur huius vna vna aut circiter.

In curando calculo, talis remedium ordo seruari fortè poterit. Hora ante cœnam, deglutiatur pilula vna aut altera de bellio & terebinthina, liquiritia aspersa. Sumatur etiam cū cibo, vel proximè ante cibū sal medicatus è iure pingui. Mane verò hora quarta oxymel: tribus horis inde balneum cum maluis ingreditur: balneo in lecto sudet modicè, dormiat: inungatur circa lumbos oleo iuniperino, vel viatur clystere emolliente, interdum cum terebinthina: exerceatur fortius: quiescat: prædeat: & diæta cōuenienter præscribatur. Hoc ordine procedat aliquot diebus.

MEDICAMENTORVM A GESNERO INVENTORVM, QVORVM in hoc libello frequens mentio fit, descripta.

AQVA CALIDA MAIOR GESNERI.

REcipe radicis gentianæ ʒ. ij. inulæ campanæ ʒ. vi. galangæ, calami aromat. ana ʒ. j. & s. feminum carni, fœniculi, anisi, piperis, caryophyllatæ ana ʒ. j. cort. citri ʒ. ij. baccarum iuniperi maior pulvis

DE OXYMEL. ELLEBOR. LIB. 28

pulos quatuor, cinnamomi optimi uncias duas, herbarum melissae, hyssopi, rutae, absinthij, adiantij, violarum, ceterach, rosarum rubearum, pulegij, betonicae, agrimoniae ana manipulos duos, calamitum, clamae pituyos ana manipul. j. flor. borraginis, buglossae, ana manip. j. aquae fontanae q. s. infundantur per quatuor dies in vase siglino, destillentur ut aqua cinnamomi.

AQUA CALIDA MINOR GESNERI.

Recipe herbarum salviae minor, hyssop. pulegij, ana manipulos quatuor, zinziberis unciam semis, cinnamomi unciam vnam, sem. anisi unciam vnam, contendantur & infundantur in lib. aquae fontanae, destillentur per vesicam secundum artem.

AQUA FRIGIDA GESNERI.

Recipe flor. rosarum violarum, ana manipulos iij. flor. borraginis, buglossae, nymphaeae ana manipul. j. seminum cucurbiturum, cucurbitae, ana pugill. vnum, sem. porulacae, lactucae, pascuensis albi & nigri, ana drachmam semis, betonicae manipul. ij. radicem cichorii, manipulum vnum, caryophyllorum drachmas duas, aquae fontanae lib. quatuor, concisa infundantur per horas tres, destillentur in balneo Mariae.

DECOCTVM FOENOGRAECI LOTI,
&c. Gesneri.

Recipe seminis foenograeci loti conquassati, sem. urticae, ana drachmam vnam, sem. basiliconis drach. semis, flor. maluae, violarum, pulegij, adiantij veri ana pugillum vnum, ficus nummularia, pulegij, radicem althaeae, liquiritiae ana drachmam vnam, aquae fontis libras ij. s. fiat decoctio ad tertiae partis consumptionem, addantur in fine sacchari unciae duae.

F I N I S.

1798033

OCN 82300536